

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

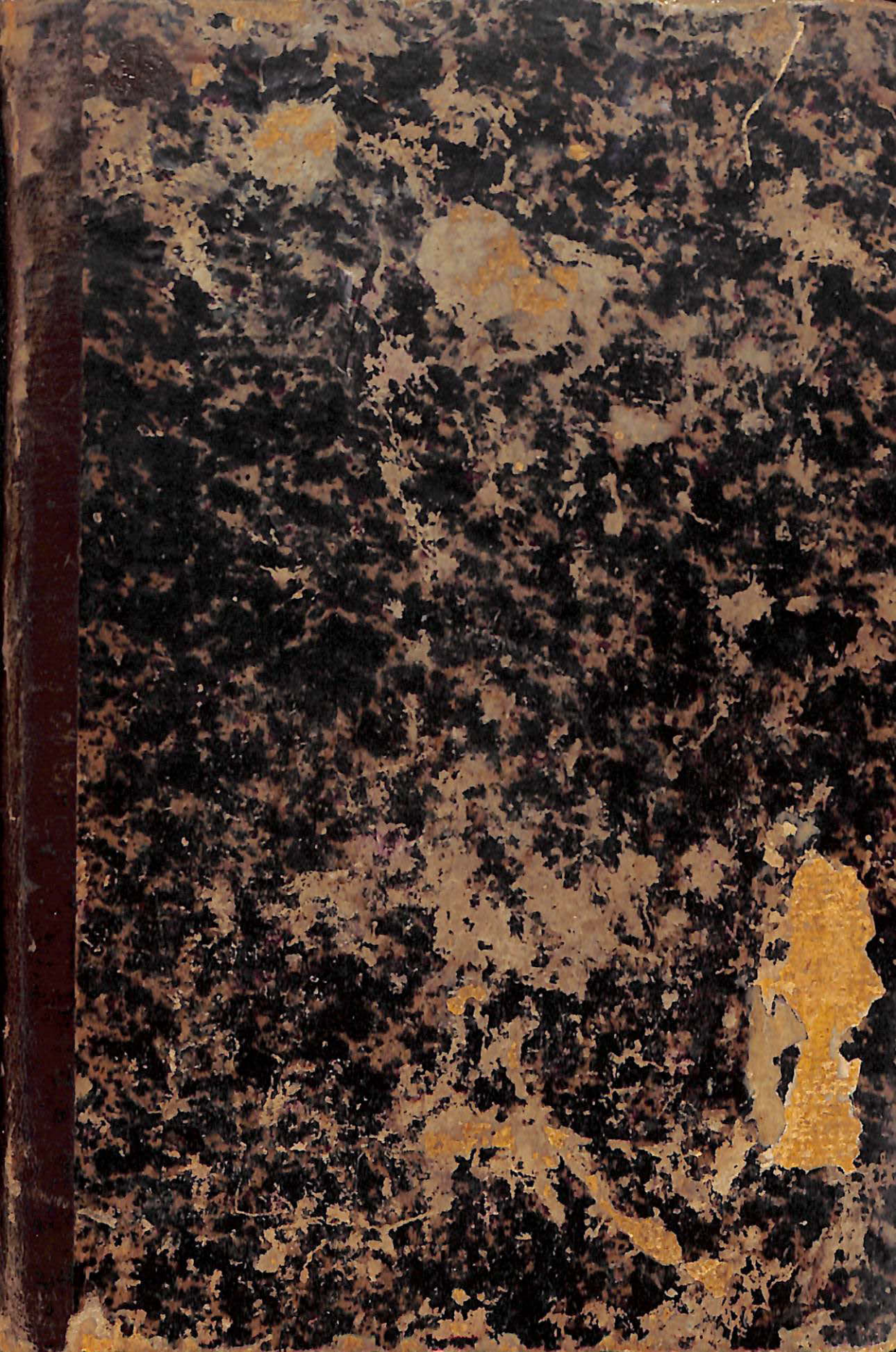
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԷՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

ԼԻՍԱՆԸ ՖՐԱՆՍԵՎԻՏԷՆ ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻՐՔԻՅԷ

ՊԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԹԷՐՃԷՄԷ ԻՅԼԷՄԻՇ ՏԻՐ

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻԻ ՃԻԼՏ

ՄԵՐԷՅ ՆԵՒԵԼԷՅ ՏԷԼԷԻ ԲԱՆԴԱՅԻ ԲԱՆԴԱՅԻ
ԵՆԵՐԷՆ ԴԵՐՆԷՐ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԹԻ ԷՖԵԵԱՐ ԹԱՊԵԱՆԷՄԻՆՏԷ

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ ԳԱԼԱԹՈՍԱ 41 ՆԻԻՄԷՐՈԼՈՒ ԻԲՍԻ ԽԱՆԸՆՏԱ

ԷՍՐԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ԺԱԳ ՅԵՐՈՆ

Պու պիղիմ նազլ իթտիկիմիզ վազաալարըն վու-
գուս կէտիքէրի վազըթտա, Սանթիէ սողաղընըն պիր ու-
ճունասն, իւզէրի ալը սուվայլա գարաալըմը, վէ մէգըիւր
ալը սուվանըն իյինէ տաթի, թիքէն վարի տիք տիք շիէ
բարչալարը թութտուրումուշ քիւհնէ վէ չաթլազ պիր
տիվար, պօտունա ուղանմադտա իտի: Մէգըիւր տիվար,
պու թարափտան նոթէր ժազ Ֆէրանըն պաղչէսինի իհա-
թա իլէտիկի թազտիրտէ, կիտիպ էօթէտէ, սողազ իւզէ-
րինէ մէպնի պուլունան, վէ եալընըզ պիր դաթ էպնիյէ
իւէ, պիր տէ թավան իյինտէն միւրէթթէպ օլան պիր խանէ-
նէ պիթիւմէրտէ իտի: Նոթէրլիք ալէամէթինի իմա իյլէ-
մէրտէ օլան իրի դըթա, պաղըրտան մամուլ, վէ եալընըզ-
լու, վէ հնր լէվճալար, չիւրիւք վէ չամուրլարա միւրէմմա
օլարազ, աալը իհնիկին պիլէ զայլ իթմիւր պուլունան պիր
արապա դարուսնուն իրի թարափընտա վազ իտիլըն
իտիլէր:

Մէգըիւր դարունուն իւզէրի դարալը օլուպ, սաղ թա-
րափընտա պուլունան պիր դարունու օտապընտա իսէ,
միւսիւ իրլէնին, գունտուրաճըլըլա մէշըուլ պուլունտու-
ղու կիպի, թէրդիլիքէ մէշըուլ պուլունուր նիմ սաղըր
վէ իթթիւտար պիր դարունու իգամէթ իթմէրտէ իտի: Վէ
սօլ թարափտա տաթի, պիր տիլըր պուլունմադտա, վէ մէգ-
ըրըր տիլըրտա, մէրդուր միւսինն դարունու, մախզէն, չա-

մայրերսանէ, վէ օտուկուդ մաղամբնտա դուլլանմաղտա օլտուգտան պաղգա, մէգուգուսն զնվճէսի տէ հէնուդ վէ-
ֆալթ իթմիշ օլմասը ճիհէթի, բէք մաթմաճար վէ միւքտա-
տէր պուլունտուղունտան, օրատա պիր տէ քիւմէս հի-
տասիլէ, թալլան եափուլարը պէսլէ, իւպ պիւլիւթմէքլէ,
տէֆի դամ իլլէնմէքտէ իտի: Մէգքիւր դարուհու օտաւը-
նըն եանընտա, նոյամպաճը, տար, վէ գարանըգ պիր
մէքտիլէն պուլունմաղտա օլուպ, վէ մէգքիւր մէքտիլէն
տէն տալի, ժադ Ֆէքանըն մէտալէն օտաւընա կիտիլմէք-
տէ օլտուղու կիպի, մէրգուսմա կիլէն միւլթէրլէրէրէ տէ
պիր ուհուլէթ օլտու իլլին, տիվարտա պիր սիեաճ էլ
թէրսիմ իտիլմիշ, վէ մէգքիւր էլին, շէհատէթ բարմաղըյ-
լա, մէգքիւր տայիրէ կէօսթէրիլմիշ, վէ մէգքիւր բար-
մաղըն էօնիւնտէ տալի, — « Նոյէրն Էր Էր Էր Էր » —
տէյի եաղըրմը իտի:

Մէգքիւր գալունտու իլլէրիսնտէ, թալ տէօլէլի կէնիշ
վէ օթլար գարլամըշ պիր հալիլ պուլունմաղտէ օլուպ,
վէ մէգքիւր հայիլնիլ պիր թարաֆընտա պօշ արապալլը-
լար պուլունտուղու կիպի, տիկէր թարաֆընտա տալի,
բալամբըշ պիր տէմլր բարմաղըլ իլլէ մաշտուտ օլուն պիր
պաղչէ պուլունմաղտա իտի: վէ թա գարչտա պուլու-
նան պիր տայիրէտէ տալի, եալըրդ Նօթէր իգամէթ իյ-
լէմէքտէ իտի: մէգքիւր տայիրէ, տէօթլ Քէօշ շէքլիտէ
օլուպ, վէ գալունտ էօնիւնտէ իսէ, իմթիլղաճարը, սալ-
լարը, եօսուն թուլմուշ, վէ միւրուրի զման իլլէ ե-
կիլպ եէլիլլէնմիշ թաշարտան միւրէթթէպ, սէքիլ ճա
գատէմէլի պիր գարու սէտտի կէօրիլմէքտէ օլտուղու հալ-
տէ, տէրունիստէ տալի, պիր եէր գաթը, պիր մաթպախ,
վէ սայիր քիլէր, վէ մաթգէն միւսիլու գիլիր զէմիլէր, վէ
պիր գաթ տալի Էպիլիէ, վէ մէգքիւր Էպիլիէնիս տէ
իւզէրիստէ պիր թալմա իլլի պուլունմաղտա իտի: վէ իշ-
թէ Մօրէլին գըրը Լուիլ տէ, մէգքիւր թալման իլլինտէ
եաթմաղտա իտի: Մէգքիւր տայիրէ տալի, բէք քիւհնէ

պիր հարտէ իտի, տիվարլար իւզէրիստէ գօճա գօճա չաթ-
լաղլար կէօրիւնմէքտէ իտի, վէ ապլէն քիւլ ընկիլնէ եա-
ղըն պիր ընկէ պօեալթըրմըշ պուլունտան բէնճիրէլէր իլլէ
գանաաղարը, վաղըթլար կէէրէք, տաթթա պիր սիեաճ
բէնք քէսպ իթմիշ իտիլէր, իւր գաթըն անընտա պու-
լունմաղտա օլուն ալթը գըթա բէնճիրէլէր, հալլիկէ,
պաղչէ իւզէրիսն նաղըր օլուպ, վէ բէրտէսիլգ պիր չըպադ
հայտէ պուլունմաղտա իտիլէր, վէ հէլէ ճամբարըն տա
տէր խէնիլ, քեալիլէն քիտէն պիր Նէվի պար պաղլա-
միշ պուլունմաղտա, տունադ ճամ հայիլի քէսպ իթմիշ
իտիլէր: հալ պու քի, եէր գաթըն բէնճիրէլէր ճամբա-
րը, տահարիկեատէ բարլադ պիր հայտէ պուլունտուղուն-
տան, գըլմիղը չէէքլի սարը պատմատան միւրէթթէպ բէր-
տէլէրի պուլունմաղտա իտի:

Մէգքիւր Էպիլիէնիս պաղչէ եէ նաղըր օլարադ, եա-
լընըլ տէօթլ բէնճիրէրի պուլունմաղտա օլուպ, վէ մէգ-
քիւր օլաղչտէ իսէ, օթլարտան պաղչա պիր շէշ պու-
լունմաղտըրընտան, մէթլուր պիր հայտէ օլմասը տնլարը-
մաղտա իտի: վէ հիլ պիր սէտա վէ ֆիտան կէօրիլմէք-
տէ օլունիլ, ֆաղաթ, պիր թաղըր գարա աղաճարըյլա,
պէշ ալթը գըթա տալի սայիր իրի վէ տայիմա եէշիլ գու-
լուն աղաճար, վէ պիր գալ գըթա տա աղախա վէ միւր-
վէր աղաճարը, վէ եօսուն թուլմուշ, վէ եաղըն կիւ-
նէշիստէն գուրումուշ սարը վէ ալըգ ընէքտէ պիր չաբը-
լըգ պուլունմաղտա իտի: վէ պէհալ թօթիարըլ եօլարը
շալըլար վէ թիքէլէր իլլէ գաբատըրմըշ օլուպ, վէ պիր
պուլունմաղտա տալի, չուգուրճա պիր լիմնիլուգ, եանի,
գըլըն սօսի դուտան չիւշիլլէրին հրֆիլընա տայիր պիր մա-
հէլ պուլունմաղտա իտի: վէ մէգքիւր պաղչէնիլ եօղա-
րընտա իսէ, միւթթաղը պուլունտան խանիլէրին չըպ-
լադ վէ եօսիմ ճէսիմ տիվարլարը իլլէ, պաղը մաշէլլէրն-
տէ տէ, մաշպուլունտան բէնճիրէլէրին պէնղըր սուրէմիտ,
տէմիր բարմաղըլըլ արըլըլըլար կէօրիլմէքտէ իտի:

վէրհարը, մերգում հոթներին պաղէտէն վէ- խանէսի, իշ- թէ պու հիւզէնկիւզ պիր հալտէ պուլունմագտա խոխ :

Պու կէօրկնէնչէ, վէ խախտ, պու հաղբաթի հայէ, Մ. Տէրան թարափրնտան, դիւտառնիլէ էհհմմիլէէթ վի- բրլմէքտէ խախ : Ձիւնքի, ասի խաղգ էփքարընճա, ապտալ- վարի պիր հալու հէլէթառ պուլունմագլըդ, սպլքի, տայի- մա պիր տիգգաթալըլըդ, վէ տունա մալիմառ, ապա կէօրի- օլմամագլըդ եհրինէ կէլմէքտէ օլտուղու կիպի, բիպիք վէ միսկինիք տաթի, պիր ճէփաքարըլըդ եհրինէ կէլմէքտէ օլմամագլըդ, մերգում հոթէք ժադ Տէրանն միւլթէրլէրի, ալէսոնվիլէն սայիր պաղընիթէրլէր թարափրնտան զուհու- րա կէլմէքտէ օլմա տարաթ ու խարաթ, վէ սիւս ու սալ- թանաթ իլէ, քէզալէք փամիլալարը իւղէրինտէ կէօրի- լէն հատտէն պիրուն թէլիլնաթ ու մէլլուսաթը, մէր- գում թարափրնտան ինթիլար օլունան ստալէր, վէ ալը- վիլիլէք, վէ խաղապաթիլիլ իլէ թաթիլիլ իլէլէտիլքնէ, հաղբընտա տէրքտա օլմա հիւրմէթ ու իլալէթլէրին, վէ տանա տօղլուսու գարալը կէօդ հայիլնա իլգար իլէ- տիլքիլէր էհմիլէէթ ու իլխալարըլըդ, գաթ էնտէր գաթ ալթըրլմագտա խոխիլէր, էէօլէ քի, էկէրչի մերգումնէ եհ- րինտէ պաղալարը օլուպ տա, աննն գատար պիր չօդ միւշ- թէրիլէրէ, վէ աննն գատար տա սէրլէթէ մալիլ օլտալը, տիհանլարընտան ալթ, ալապա, ուշադ, սէլիս, քէօ, սէլիլ, վէ թէաթի, օրէրա վէ էմալիլ լուղէթլէրի սլըրադ- մախաճադարը տէրքեար իլէն, մէրգում խէ, մուղլիլիլ յըրադ, գաթիտ էլլէ լաղըրալարը տիհանլար տալմա տարաթ տալադա, հաթիթա, բէք տէ խախիլիլէր իլէրէք իմրարը էվիլաթ իլլէմէքտէ, վէ պէլի էլ նաա գաղանմըլ օլտուղու խաթ ու էհմիլէէթ սպլսինտէ, բէք չօդ իլլէր կէօ- րէրէք, բիւլլիլէթլիլ տէ աղէէրէք գաղանմագտա խոխ :

Մէրգում, քէնտի կաշալմաթ թարիլը իլլի, կէրչի, բէք ալ բարա սարփ թիմէքտէ խախ իսէ տէ, տայիմա տա քէնտի քէլփի իլլի, վէ եախօտ քէլփինճէ կաշալմագտա

խախ . . . մերգում, էօլլէ գալապալըդ, ճէմիլէթ, սիւս, տարաթ, վէ մէաարիթաթլը գէվը ու սէփառան ապա ճօշ- լանմալըպ, նէփրէթ կէթիլմէքտէ խախ, վէ վէլէլ տօղլու- չունտան էօլլէ տէլիլ խախ իսէ տաթի, հիլ տէլիլ խախ, քէնտիլիլ խաղա էօլլէ կէօթէրմէքլիլիլ դուլմաշ օլ- տուղունտան, ալիլա թէրէտալու, վէ պիլէրէք, տարը քէնտի մէլլան վէ տուլլուլարընը բալիմալ իլլէմէքտէ խախ :

Մէրգումն տիլադ ու թապիթքնտան տաթի, ճիւշ- զինճ պահա խալիլա : Մէրգում, էն պիլիլէք թամաքեար- արտան պիլիլ խախ, թամաքեարարտան պահա իտէնէլիլ տիգգաթլարընա նէզարէն, պունլար, ալէսոնվիլէ չայեսա- նը թայեթիլ վէ թադպիհ հայլէրառ պուլունմագտա խախ- լէր տէ, իլլէրինտէն էն զիւտառ գալիլիլէրի պիլէ, նի- հայէթ խապլիլիլ իլէ մէրհամիլթիլիլ տէրէճէսինտէն էօթէնէ կէլմէքտէ տիլլէր Պունլարտան չօդար, պաշ- լընա գաղանտըլարընը սարփ իթմէլիլ տէ աղլալագլա զէնիլին օլտուղլարը կիպի, բէք աղլարը տաթի, կիւզաթ օթուգ փալիլ ալարադ սէրլէթ իլլէրմագտա, վէ ճէնէ իլ- լէրինտէ փոնտ իլի կարմալըդ, թէհիլիլէսինէ ճէաթէթ խալիլ տէ կիլիլիլէրի, նատիլէն կէօրիլմէքտէ տիլ : վէ պիլնախ ալէլ չու տաթի սահիհ տիլ քի, թամաքեար- ար իլլնտէ, թա ճիւլայէթլէր վէ դանլըդ գաթիլիլիլէ գատար ճիւրաթ խալէր, քէպիլ սէրլէթ իթմէքլիլէ չը- դըշանլար, սպլքի հիլ իլիտիլմէքտէ կիպի տիլ :

Վէ պունուս տա սէպէպի մալիւմ աուր :
Թամաքեարալը, էօլլէ պիր մարադ նէփաանի տիլ քի, տօղլունտան տօղլունա, խաղաճ մագաթաթը պուլուն- մագտա օլմալըպ, իլլա, տօղլեարտան թօղանմագտա տըր : Շէօլլէ քի, թամաքեար առալար, հէր վաղըթմա վէ հէր իլաթ, անճադ բարա գաղանմանն թարիլ ու թէտօղլը- լիլլէ, պիր տէ գաղանտըլարը բարաթ սարփ իթմէլիլ թուլմագլըդ խախտառնա տիւլունմէքտէ, վէ հէր նէլիլ իհիլիւսաճէլտան, քէնտիլէրի սըզըլ մահրում դըլարադ :

պաշտօնապես օգնեման տեղ, քննարկ սեղմելով իմ մեքլիկէ չափը մաշտաւ տրուար. պոստաւ, պաշտօնապէս զարարներ մուծիպ օրնագրան է վիճել, պիղղաթ քննարկ նեփալէրինն դաստ իլէ, քննարկ բարաւարդնա գուրպան վերմէքտէ տրելէր: Թամա-բեգարար, զայլնֆ, գորգադ, վէ էմիլիէնէթ սիւղ, վէ ալէլ իսւ-սուս էմիլի պատկերէթ իւզրէ վէ բէք Տիւսապի սուրբթմտէ ամէլ ու հարէքէթ իտիճի օլտուգարը կիպի, հիւ պիր շէյտէ տէ հօն աւագ օլարագ. ամբըլմաղար. վէ քննարկէրտէն պաշտա-լարը պաշտնա պիր ֆէնալըգ. կէլտիկնտէ, կէրչի գարըշմա-եղպ վէ հիւ պիր իմտատ վէ մուսվէնէթ է տէ գալըշմաղար ֆէն տէ, հէլէ շու տախի կէրէք տիր քի, քննարկէր տէ էօյլէ ֆէնալըգարա սեպիպ օլմաղըգ իսթէմէլլէր. վէ Նասըլ պուսըս, հէր շէյտէն էփլէ վէ դիւստէ, հէր իշտէ սաղ-լըգ, վէ գալիլիք, վէ տօղրուլըգ արարար, վէ եախօտ, տահա տօղրուստ, պաշտա հիւ պիր շէյէ ինանարագ էմ. միլիէնէթ իթմէլիպ, իլլա, անճադ, իճըաաթմա, եանի քննարկ րարարընը, քննարկ տանարըլարընտա սաղաւմաղըլղա ի-սանըպ իթիպար իտէրէր. էօյլէ, էօթէրինն վէ պէրիքինն էմիլիէնէթ վէ իթիպար իտէրէք, էմիլիլ իլլէր եաղմաղ-լըգ, վէ էն դիւստէ էմիլիէնէթ իլլ պիր սուրբթմտէ օլտուղու հալտէ պիլէ, ֆայիղէ բարա վիւմէքլիք, ծնար իլին տէ-կիլ տիր, դերա, շէօյլէ տիւլիւնիւրէր քի, օ եօլտա իլ-լէրտէ, հէր նէ մէրթէպէ շայեանը էմիլիէնէթ պիր թարղ-տա տախի պուլունմուշ օլտաղ, եինն պիր ուճուստա, պիր զարար կէօրմէքլիք իճիթմիլի պուլունուր, վէ իլմէ մահըլ պու միլաճաղաւան մէպի, բարարարընը թէհիքէնէ իլ-գա իթմէքտէն իտէ, կէթիլէնէհի ֆայիղ վէ ֆայիլտէտէն վաղ կէշմէքլիկի էփլէա սանարար, վէ պուստան տա ա-շիքեար անըլարմաղաւ տըր քի, մէրղուսման թամաքեար-լար տա, էօյլէ եա քիւրիկէ կիթմէքլիք, վէ եախօտ մաղ-թէլէնէ չըգարագ էօսիլիւնի զայպ իլլէմէքլիք թէհիքէնէն կէօղէ արարագ, պիւլիւք պիր քեար վէ սեղմէթ իսպմըր իլին, պիւլիւք պիւլիւք շարգըլըլըլարա, վէ ճիւրմու ճիւսպէթիլէ-

րէ, վահճիճէ պիր ճէսարէթ իւզրէ ճիւրմաթ իտէպիլէնէլը նատիլէն կէօրիլէպիլմէքտէ տրելէր:

Թամաքեարարըն լուղէթ քիլմապըլարնտան, Բէհէլէէ կէօլէլէ լուղէթի, սայքի հաղֆ իսիլմիշ կիպի տիր. վէ պիղ տէրիլ քի, հաղբգաթի հալ պու սուրբթմտէ օլտու-ղու թագտիրտէ, Ժաղ Ֆէրմանն դալըղալ տա, մէքլիւր ճիւսպէթիլէն, օլ մէրթէպէ ճիւրմաթ իլլէմէլ, ատէթա շայեանը մէրագ պիր իսթիսնալիլէթ, վէ թամաքեարըլգ-տա սայքի եէնի կէօրիւմիւշ պիր հալ վէ պիր վաղաա կիպի տիր:

Ժաղ Ֆէրման քէնտուլի թէհիլէլէլէ իլգա իթմէքտէ ի-տի, չիւնքի, քէնտի ուսիլաղըլընա, քէնտի միւտագըլըլ-ղընա կիւվէնմէքտէ իտի, վէ օլ պապտէ իտէ, քէմալ մէր-թէպէ էհիլիլէթի տէրքեար պուլունմաղաւ իտի. քէղա-լիք մէրգոււմ, քէնտուլի թէհիլէլէնէ սալմաղըլղա ճէտա-րէթ իլլէմէքտէ իտի, չիւնքի, մայլիք օլտուղու միւրայի-լիլէ կիւվէնմէքտէ իտի, վէ օլ իտուսուտա իտէ, մէհա-րէթի քէսիլէսի պուլունմաղաւ իտի, վէ, էփլէթ, Ժաղ Ֆէրման, սայլիլ թամաքեարարտան միւլթէնա պիր հալ-տէ օլարագ, քէնտուլի թէհիլէլէ կիրտապընա ամմաղըլ-ղա իթմիսար իլլէմէքտէ իտի, չիւնքի մէրգոււմ, քէնտա պըլ ու ֆէթանէթինէ, ֆիքր ու գէքեալէթինէ, վէ ֆէվզ էլ ատէ քիւլթիլաղըլընա վէ շէլմանըլըլնա կիւվէնմէքտէ իտի. դերա, հէր նէ եօլտա ճիւրմ ու ճիւսպէթմտէ տախի պուլունմուշ օլտա, եինն պիւլա միւհաղաթ գալապիլէնէլիլէն րանա պիլմէքտէ իտի, վէ չօղ աէֆա տա թէհիլէպէլէրի-նի կէօրէպիլմիլ իտի, վէլ հաարը, մէրգոււմ իսթիսնալի-նէթ իլլինտէ պիր իսթիսնալիլէթ իտի:

Ալլէստէլիլէ արղասընը էօնիւնիւ տիւլիւնմէքլիլն, վէ կէօրիլնիլ թալտան ամէշտէն սաղընմաղաղըլըն, բա-լա գաղանմաղըլղա արղու վէ զայլթիլիւնէ պուլունան, վէ հէր պէլա վէ գաղաւա մէյտան օղուսան աւաւմար, պիր սուրէթի շէտիտէտէ օլտուղու հալտէ, գումար, սարֆ ու

խորափ, դէվդ ու սեփա, վէ իյը ու իշրէթ կիպի, Էմրազը նէֆասնիյեհէն տախի միւպթէլա պուլունուրլար. հալ պուրի ժազ ֆէրան, պու եօրտա հօլարտալըզլարլն վէ սեփիհլըրէրին հիւ պիրինէ միւպթէլա օլմաաղդտան պաշգաւ, մէրգուումա, պիր սախթէքետարտա պուլունտուղու դատար տախի և ալտաաղընըլըզ վէ սապըրըլըլըզ, վէ պիր աաաալն մէվթիմէ մուհիպ օլունմաաղա դատար զամիրալըլըլըզ վէ մէրհամէթսիպլըր, վէ Մօիլէրին գալէմէ ալընը օլտուղու Սըրանկոնտա պուլունտուղու դատար տախի խասիպլը վէ ճիմիրլը պուլունմաղտա խոի. Մէրգուուման քիւլլի մէրազըլ վէ մարազը նէֆասնիսի, վէ եախստ քէյֆի վէ արգուսու, անճադ վէ անճադ պիր շէյաէն իպարէթ պուլունմաղտա խոի, վէ հալ պու քի, մէրգուումա գըլ վէ եախստ արգուսու տէ, արըլըլըլըլըլըլ, Էտէպիթըլըլըլտէն, վէ ատէթա մահշիմէ պիր հարէքէթտէն վէ պիր աաղըլունան նէշէթ իյլէմէքտէ իմիշ, զարաղը եօզ տուր, պիր քէրրէ մէրգուումա իլէթի թէլէրէ հարէքէթէ պալլաաաղը մը խոի, տիւզնէ կէօղլըլըլըլ դալարարաղ, չըլըլըլըլըլ վէ դուտուրմաղլըլըլ տէրէնէլըրինէ դատար վարմաղտա խոի. . .

Վէ մէրգուուման մէրգուումա իլէթի վէ եախստ մէրազը տա պաշգաւ պիր շէյ օլմաաղ, իլլա շէշվէթ խոի, եանի զլնաքնալըլըլ խոի:

Հէմ մէրգուում իւղէրինտէ զուհուրա կէլմէքտէ օլան շէշվէթ տուղուսու, ատէթա հայլանլարա, ճանլըլըլըլըլ մախսուս պուլունան պիր մէրթէպէտէ խոի, գուրալըլ, վէ եախստ դարանլար իւղէրինտէ կէօրիւյէն աղըլըլըլըլ մաննտա պիր հալտէ պուլունմաղտա խոի. Շէյլէ քի, մաաղալլաշ, մէրգուումա աղըլըլըլըլ մանասը, պիր քէրրէ շէյլէ պիր գուլթիթի ետըլըլըլ տաաալն տամարալարաաաղա էքըլմէկէ պաշլաաղըլըլըլտա, դանլարըլ թահրիք օլունմաղտա, վէ աղըլուննտէ հասըլ օլան հարաթէթի շէտիտէնն թէնտիթի ետըլըլըլնէ վարմաղտա խոի. վէ արթըլըլ օլա-

րատէ, պիւթիւն պիւթիւն շէշվէթ տուղուսուսու միւլէմնա պիր վիճուս քէտէրէք, աղլ ու ֆիքըրին տախի զայլ իթմէքտէ, վէ պաղը քէրրէ, հիշ տէկիլ իսէ, սախթէ օլան էմիր պաաթիթիթի տէ ունաթարաղ, նասըլ քի սէյլէտէր, քեսալին պիր գուրտ վէ եախստ պիր գարլան հալին քէսաղ իյլէմէքտէ խոի. վէ մէրգուումա, զալթէն լուիլէ եաղըլըլ օլտուղու իլըլթէհօրիլըլ վէ էօրֆ ու էէպլըլըլ քեսալին թաաաղ իյլէմէքտէ տըլըլըլ, մէրգուուման, շէշվէթ տայլըլ օլան տուղուսու օլ մէրթէպէ գուլթիթի պիր հալտէ պուլունմաղտէ խոի քի, հալթա, քէնտի ճիւնաթէթիթի, էյլէ պիր հէլլէթամիլըլ վէ նէֆրէթէնիլըլ տուրէթտէ պիր միւրալիլըլ իլէ քէթմա ինքետարէ գալըլըլըլ մասը, տէկիլ գօրգաղըլըլըլտան, իլլա տիլէպիլիլըլըլ, ալըլըլըլ օլտուղու մէրգուումա միւրալիլըլ հալին ինքա իյլէմէքլըլտէն նէշէթ իյլէմէքտէ խոի Մէրգուումա աղլ ու սէլտա տիւմըլըլ պաշգաւ պիր շէյաէն իպարէթ օլմաաղ, իլլա, պաաաղըլ արգուլըլըլըլ, հայլանի շէվդ ու միւրաաղըլըլըլ, վէ վահշիմէ իլըլահլարըլըլ, մէվըլըլ ինքալըլ վաղ իթմէքլըլտէն իպարէթ պուլունմաղտա խոի, Պու սէյլէտիլիլըլըլ, լուիլըլ հաղգըլըլտա իղհար իլլէտիլիլ հալ ու հարէքէթ տախի թաաաղ իյլէմէք տիր. շէյլէ քի, մէրգուում, գանաաղըլըլ, նէքաթէթ, ինասնիլէթ, վէ ալիմէնաաղըլըլ, վէ քիւպալըլըլըլ նէ օլտուղուսու աաղա պիւթէքտէ օլմաաղըլըլտան, հալթա, զէվալըլ չօմուղու, քէնտի ճանլըլըլըլըլըլ, պիր գուրպան իթմէքտէն սօմար, մէրգուումէկիլըլ քէտէրէ Մօրէն տէ, աղըլըլ ֆայլըլ իլէ, պին իւշ երիւլ ֆրանգ էօտիւնճ վիլըլըլըլըլտէն նիլիթիթի ֆասիտէօլ տախի, հէմ պիւթէքէ պիր տուղաղա տիւշիլըլըլ օլմաղ, հէմ տայլմա քէնաաղէ միւննէթտար պիր հալտէ թալմաղ, վէ հէմ տէ բարա գաղանմաղտան իպարէթ խոի. չիւնքի, Մօրէլըլ, Բէք նաաաղըլըլ վէ զիեաաղէսիլըլ պորճուում թանըլըլ վէ էտաաղնա չալըլըլըլ պիր տաաալ օլտուղուսու, քէք ալէա պիլմէքտէ օլտուղուսուսու, էր եա կիմ, մէպաղըլըլ մէր-

պուրուս արձագողընա քեամիլէն էմնիյեթի պուրունմագտա
խոխ. վէ տիմէք տիր քի, մէպլաղը մէղպուրտան վաղ
կէչմէսի, Էուիզին, քէնտի կիւղէլիլի սայնսնտէ, մէր-
գուս իւղէրնտէ, հատտէն զիւտտէ պիր թէչէսիր հու-
սուլէ կէթիրէպիլմէսինէ մէնուլթ պուրունմագտա խոխ:

Մէրգուս բարանը, տէկիլ պաչգա պիր շէյ Էյն, իլ-
լա անճագ բարա գաղանմաղ Էյնի, Էանի բարա Էյնի սէվ-
մէքաէ խոխ:

Մէրգուս, բարանը, բարա սայնսնտէ իճրա խոթպիլ-
տիլի զէվդ ու սէֆա վէ տէվլէթ ու իղպալ Էյնի սէվմէք-
տէ տէկիլ խոխ, չիւնքի, թէչէղիւղ տուլլուսու տէնիլէն
տուլլուսան պիպէնայէ պուրունմագտա օլտուղու կիպի,
քէգալը սերվլէթ սայնսնտէ մուվաֆֆաղ օլապիլէնճէկի
զէվդ ու սէֆա վէ տէվլէթ ու իղպալ արդու վէ նիյե-
թիլը տախի սէվմէքտէ տէկիլ խոխ, չիւնքի, սայիր պա-
ղը թամաքեանըլար կիպի, շաիրանէ, Էանի ֆիլքիրճէ տուլ-
ղուլարա տախի մալիք պուրունմագտա խոխ: Մէրգուս
քէնտի սերվլէթիլի, անճագ պիր սերվլէթ տիր ու յի սէվլէք-
տէ օլտուղու միսիլու, պաչգալարըն սերվլէթիլիլի կէլիւ-
ճէ տախի, մէսէլա, մաճա քէնտի տօրլուսուղուն Էմ-
նիյեթէն, Էանընա մէպալիլի քէսիրէ պըրազըլուղըն
կէզրտիւքճէ, հատտէն զիւտտէ մէքուր օլուպ, վէ սա-
հիպինէ իստէսի լաղըմ կէլտիկինտէ իսէ, մուղպիրի օ-
լարագ, չէօհրիթչուար գուլուսմու Գարալիւսագ, սա-
նաթճա, իւղէրնտէ Էնվայի հիւնքէրէր իճրա իյլմիլ օլ-
տուղու պիր շէյի Էյնիտէն չըգաջարըլ վագըրթտա, նէ
մէրթէպէ քէտէր խոխ վէ տիւլարը մէյեուսիյեթի օլ-
մագտա խոխ իսէ: մէրգուս տախի, այնի մէրթէպէտէ
միւքտտէր վէ մէյեուս օլմագտա խոխ, Զիւնքի, մէր-
գուս գուլուսմուսն, քէնտի հիւնքիլի սէմէրէսի նագա-
րըլլա պագարագ գարըլուղը միսիլու, մէրգուս նօթէր
տախի, մէպաղը մէղպուրա, քէնտի թիլպարը վէ խալդ
նէգալիտէ գաղանմաղ օլտուղու էմնիյեթիլի աղիմէ սայն:

սնտէ հապը օլմուլ պիր սէմէրէ նագարըլլա պագմագ-
տա վէ իֆթիլիսար խոխ քէյի տուլմագտա խոխ, վէ պի-
նանն ալէյ, մէպաղը մէղպուր, մէրգուս նէգալիտէ,
տէթէթ պիր թէչէլինաթ մագալնտա պուրունմուղուն-
տան, Էյնիտէն չըգալմալը իղթիլա թիտիկինտէ պէղա-
յէթ տէրէճէտէ Էյմմ ու էսէֆ տուլմագաղըլ, Էյնիտէն
կէլմէմէքտէ խոխ Էյլլէ պիր մէպաղա թէսատիւֆ իյլէ-
տիկինտէ, անը գասապնա տիլնճաւա գատար, հէր նէվի
հիլէլ ու տէսայիս, սայ ու զայրէթ, վէ թէտպիր ու թէ-
տպիրի մէլըլի իճրայէ վաղ իյլմէրնտէ խոխ: Վէհապըլ,
մէրգուս գուլուսմու Գարալիւսագ, հէր սօն հիւնքէրէ-
տէսի օլան պիր շէյ, նէ մէրթէպէ տիլտաւէ օլմագտէ
խոխ իսէ, Ժագ Ֆէրան տախի, հէր սօն տէֆաքի խապիւ-
լիկի սէմէրէսինէ, վուրուլուպ տիլտաւէ օլմագտա խոխ:

Պու հիլքայէնիլի իլէրուսինտէ, նէ մէրթէպէ չայեանը
թէնճճիւպ սուրէթտէ թէտպիրլէր վէ ուսթալըլար իլէ,
վէ հիլէլ ու տէսայիս զահիլի չըղըլ տա, ճէզալի սէղա-
ղըն չէքմէքիլք գօրդ ու վէ էնտիլէսինտէն աղաւտէ պու-
լունտուղու թագիրտէ, նէ գատար պիլիւք պիլիւք
մէպաղար տէրտէսթ խոթպիլիլ օլմաթը, կէօրիւնճէք
վէ անըլալմաղաղ օլըր: Մէրգուս տալիմա կիպի վէ էս-
րարա մէնուս պիր էսիւր կէչիրմէքտէ օլտուղունտան,
հէվիլէ իւղէրնտէ, գուլուսուղար իւղէրնտէ կէօրիւլէ-
հիլէրտէ օլան հէյիլէճանը տիլ վէ թէպէտտիւլաթը էս-
քեալէ միւլապիհ պիր հայաթը աճիպէ վէ զարիպէ հա-
պը օլմագտա խոխ, Ժագ Ֆէրան քէսպի սերվլէթ խո-
պիլմէք Էյնի, հէր նէվի հիլէլ ու տէսայիս, վէ ճիւլաթ
ու րիւտար մէլգիր իճրայէ գօլմագղըլա հագըր օլտուղ-
տան պաղաւ, քէլլէսինի պիլէ թէհիլքէնէ իղա իթմէքիւ-
կէ հաղըլ պուրունմագտա խոխ: , վէ հէր նէ գատար տա
տալիմա սաման ալլըրտանն սու կէօրիւթմէքիլքաւ Էէք-
թա օլուպ, տալա սերրիլթէ վիրմէքտէ տէկիլ խոխ իսէ
տէ, պու ճիւլմէ իլէ տախի, անճագ պիր շէյտէն, Էանի

հիւքիւմէթ բէնէպինէ տիւշմէքիթտէն , սօղադտա կիտէր իբէն , քէնտի թապիթինճէ , դազարա պաշնա պիթ օճազ թէքէսի տիւշէր տէրէճէսիւտան զօրգմագտա խաի . վէ հէ- լէ զարար իթմէքլըք նէ խոռկիկի պիլմէտիկինտէն , հէր զանդի միւրատ իթմտիկի շէյաէն պիթ քեար չըդարամաղ իսէ , անը զարար սըրասընտա թուլմագտա խաի : վէ պուն- տան տա գաթինաղար , մէրգում զաթէն , թա տօլու- շունտան ֆէնա պիթ աստէմ օլտուղունտան , հէր քէսին , հէմ քէնտի հադգընտա իպրաղ կյէմէքաէ օլտուղու էմ- նիյեթի յաիսէեի իսթիհդա իլլէմէքաէ , վէ հէմ տէ , քէն- տի զէնկին միւշթէքիլէրինտան պաղաղ , կէրէք էնաափլա- րըն , վէ հաթիթա կէրէք քէնտի մաճկէլէսիտան պուլունան ամէլէ թադըմարընն հիւսնի թէվէճհիւհ , վէ էնիյեթի թէսիթէլէրինի , վէ մէտհ ու սէնալէրինի դաղանմազըղա , վէ պու սայէտէ ֆայիտէմէնա օլուպլալա տա չըգարմագ- լըղա , եղ ճան ու չալըշմագտա խաի : Պունյարտան չօգ- լար , մէրգում իչին , « վազաա մէրհամէթսիղ պիթ ատամ տըր , վէ վազաա էսէֆ օլունուրէ , սօֆու պիթ ատամ տըր , լաթին , ին ֆայլտէ քի , հիւքիւմէթտէն վէ էնիյ- եթթ սանտըգլարընտան զիեատէ էնիյեթի տիթ . » տի- էէրէք , կէթիլէրիւպ քէնտի բարալարընը մէրգումա թէս- լիմ կյէմէքաէ խաիլէր : Մէրգում պու մէրթէպէ ութթա վէ սահիպ մէհարէթ օլտուղու թագտիթաէ տաիի , դա- րաեիպ տիթ քի , սայթի տայիմա , էն զիեատէ տէսիսէքեար էհիլ ճինայէթլէր հադգընտա կէօրիւլէկէլտիկի միսիլու , իթի պիւլիւք խէթա իշլէմէքիթտէն աղատէ գալամամլը խաի : Դէօյլէ քի , լուգումաթար շօյլէ կէթիլիւշ տիթ քի : քէնտի քէթիլիւլիւքլէրինի , եալընըղ պաշնա իճրա խտ- մէեէրէք , գարուրի իթի նէֆէր էհիլ ճինայէթլէրին տահա իշլիթրաք վէ մուալէնէթլէրինէ միւրաճաաթա մէճպուր օլմուշ խաի : վէ ֆագաթ , քէնտի սէօյլէյիլինէ կէօրէ , պիթ տէրէճէեէ գատար , մէքիլիւ պիւլիւք խէթաթընտան տաիսի , քէնտիսինէ պիթ խաթար խաապէթ իթմէմէպինն

չարէսինի տիւշիւնէպիլիլ խաի . շէօյլէ քի , մէրգումա ի- քի ճինայէթ շէրթլէրինի , շօյլէ պիթ հալէ վաղ խտէպիլ- միլ խաի քի , քէնտիլէրինէ , թէհիլէքեի կէօյլէ ալամաղ- ճա , մէրգումա պիթ ֆէնալըգ եարամաղ օլտուղլարը կի- պի , էկէրնի , խաղըն մէնֆաաթ ու սէլամէթի իիյեթիլ- լէ , կիտիպ հիւքիւմէթ մէրգումա խաապէր վիլմէք խաթէնէ- լէր պիլէ , էվիլէ էմիթաէ , քէնտի եազալարընը գուրթա- րամանը պէլ վիլմէլէր լաղում կէլմէքաէ խաի Տիմէք տիթ քի , մէրգումաէն օլ ճիհէթիճէ պիթ գօրգուսու գալմամլը խաի Պունտան տա գաթինաղար , մէրգում հէնուղ ֆէնալըգ եարամաղըղտան կէրի սուրմուշ օլմաաղընտան , մէրգու- ման ճինայէթ շէրթլէրինին , պաղը քէրթէ մուալէնէթ- լէրինէ միւրաճաաթ իլէ , իսթիֆատէ տաիլի խտէպիլմէք- տէ պուլունմագտա խաի :

Պիրաղ տա Մ. Ֆէրանն վիճուտա հայինտէն պահա իթաիթտէն սօնրա , հիւքայէմիլի օգուեան զաթլարը , մէր- գումուն իլի օտաարնա կէթիլիլէրէք , օրատա պուլունան էշլասը իպրաղ խալէլմ , լիւնքի , մէրգումլարըն , պու հի- քեայէտէ , պիւլիւք իճրալարը պուլունմագտա տըր :

Մ. Ֆէրան հէր նէ գատար էլլի չաղարընտա խաի խտ- տէ , անճադ գըրգ եաշնտա տըր կիպի կէօրիւնմէքաէ խաի : Մէրգում օրթա պօյլու , ճիւղինէ գամպուքա , ու- մուղլարը էնիլէ , թապ ու թաղաթը եէրինտէ , վէ տէօրթ քէօլէ , թօքարըլա , վէ գըղը սուրաթլը , վէ աեը կիպի թիւլիւք պիթ ատամ խաի : Մաշլարը գուլաղ թօղլարը իւ- զէրինէ եարընլըշ օլուպ , անը տաղ , գաշլարը բէք աղ , լէճճէսի սաֆրալի , վէ երիզլէրի տէ գըղամըգ եէրլէրի իլէ տօլու խաի . ֆագաթ , մէրգում իւղէրինտէ պիթ էսէրի իվլիթրապը գալպ հասըլ օլտուղունտա , գանը երիզիւնէ վուրտուղունտան , լէճճէսիտէ մօրճա պիթ դըրմըղըլըգ բէյտա օլմագտա խաի : Պէյն էլ խաղը , ճարի օլտն պիթ թապիթէ թէվիթիգան , մէրգումուն սուրէթի պիթ էօրիւ երիզիւ կիպի եար եասը օլուպ , պուրնու դըսաա վէ չէօ-

քիւր պիր հալտէ օլտուգտան պաշղա, բիւ բիւ տէ գօզ-
մադտա խախ. վէ աօտադլարը հատտէն զիւտաէ ինճէ օլ-
տուզուռնաւան, զանն խտէրսին քի, տիհան եհլինէ, եււ-
զիւնտէ պիր եարըգ չիղկի կէօրիւնմէքտէ խախ. վէ կիւլիւչիւ
րէք ֆէնա վէ բէք նէֆրէթամիդ պիր սուրէթտէ օլտուգ-
տան պաշղա, սալքի քեւամիլէն պօղուլմուշ վէ գարարմը
օյան տիշլէրինին ուճըրը կէօրիւնմէքտէ խախ. Մէրգոււմ,
թէքմիլ Եււզիւնիւն տալիմա թըրաշ իթմէքտէ, վէ սուլոււն
լէհճէսինտէ, տալիմա պիր սէրթիք, սօֆուլուգ, սուլ-
զուսուլուլուգ, կիւլմէմէլիք, սօուգլուգ, վէ պիր տիւչիւ-
նիւճիւլիւք էսէրէքրի միւշահէտէ օլտուգտա խախ. վէ ու-
ֆաճըգ ուֆաճըգ, վէ սիւեհ, բարլադ, քէսկին վէ օյնար
կէօղլէրինէ տէ, գօճա պիր կէօղլիւք վաշ իթմէքտէ օլ-
տուզուռնաւան, սալա կէօրիւնմէքտէ խախ.

Ժադ ֆէրանըն կէօղլէրի, զալէթլէ քէսկին կէօրիւչիւ
խախ իտէլէր տէ, մահադ խալլինիկինտէն նաշի, շէօյլէ քի,
պաշղասը քէնտի պաղըչընը կէօրէմէսինտէ, սալթ քէնտիսի
պաշղասընըն պաղըչընա, իսթէտիկի գատար տիղգաթ ի-
տէպիլսին նիլէթի ֆասիտէսիլլէ, մէգլիւր կէօղլիւկիւ իս-
թիմալ իթմէքտէ, վէ օլ խուսուստան տա զիւտաէսիլլէ
իսթիֆատէ կիլէմէքտէ խախ, չիւնքի, մէրգոււմ, ինսանըն
պաղըչընաւան ինէ գատար չաշ շէլլէր միւշալըսպիլիւր օլ-
տուզուռնու, բէք ալէա պիլմէքտէ խախ. Մէրգոււմ հէք նէ
գատար զիւտաէսիլլէ քիւսթախ վէ ուսթա խախ իսէ տէ,
պու ճիւմլէ իլէ տախի, միւտաթիթի էօմիլուտէ, իքի իւշ
տէֆա, գուլվէթլի վէ ճաղիպլէի պաղըչլարա թէստաիւֆ
իլէ, քէնտի պաղըչընալ ֆիքը ու նիլէթիին սէթը ու
թէպիլլէ միւգթէտիւր օլամաուղընտան, էօնիւնէ պաղ-
մանս մէհպուր օլմուշ խախ. զիւրա, պաղը խաուսալարտա,
մէսէլա, հիւքիւմէթ տալիլէլէրինտէ, միւսթէնթիլլէր,
միւտաթիլլէր, վէ հարթիլէր հուզուրարընտա, կէօղլէրինի
աշաղը ալարադ, էօնիւնէ պաղմաղըլլէ, բէք թէլէլիլէլի
պիր շէյ տիմէք օլմաղին, Մ. ֆէրան տա, մահադ քէն-

տի խաուսինն պաղըչընը, տիղգաթը թաւմէ իւղլէ քէն-
տիսի թահթը նաղարա ալարըլ վաղըթտա, քէնտիսի իսէ,
խաուսինն պաղըչընաւան սիւէքտէ պուլուռնուշ օլմուշ նիլ-
էթի մախաւանսիլլէ, մէգլիւր էնիլ կէօղլիւքլէրի իսթի-
մալ կիլմէքտէ խախ. չիւնքի, մէրգոււմ սալքի հէք քէսէ
տիւչիւն նաղարընա պաղմադտա օլուպ, աղ չօգ չօղլա-
քը ալտաթմըշ խախ, վէ սօնրատան անըրպ տա քէնտուլլէ
ղատարա նաղարընա պաղմաղընալ, քէնտիսի տէ տիւչիւմէն
նաղարընա պաղմադտա խախ. Մէրգոււմ, քէնտի էլպիւնէ-
սի թէմիլիլլինէ աղա պաղմադտալ, տալիմա քիլլի վէ բէ-
րիւն պիր հալտէ պուլուռնադտա խախ, վէ եւիլլէրինի
հէք իքի իւշ կիւնտէ պիր տէֆա թըրաշ իթմէքտէ խախ,
վէ պաշը տաղ վէ եամըր եուլուռ խախ. վէ թըրնաղըչըն
սիւեհ հիւեհ, քիւ պաղըլարմը օլուպ վէ իւղլէրինտէնտէ էք-
բէք քէլի գօղուսու գօղմադտա խախ. վէ կիլլինմիշ օլտու-
զու սէթիլլին թիւլլէրի տէօրիւլիւշ փըլէքլէք մէ յաւանէ
չըգմըշ խախ. չաբգասը, եաղտան վէ քիլտէն կէօրիւնմէ-
մէքտէ խախ, պօյնուստալի պօնուշ պաղը, ատէթա պիր
մէլին բարաւար հալի քէսպ իթմիլ, վէ աղաղըլարմա տա
սիւեհ էիւն չօրապլար կիլլինմիշ խախ. հէլէ օլ կիլլինտիկի
գօճա գօճա դուռնալարալ, պիւլիւն պիւլիւն քէնտի
ֆաղիլլէթին տէլպլէթ իլլէմէքտէ օլտուզուռնաւան, քէնտի
միւշթէրիլլէրի նէգլիւնտէ, ատէթա պիր տէրվիլ, վէ պիր
ֆէլլէսօֆ եէրինէ կէլմէքտէ, վէ տահա զիւտաէ հիւս.
նիւ թէլլէճճիւհ վէ էմիլիլլէթլէրինի ճէլպ իթմէքտէ խախ.

Հէք քէս, մէրգոււմ իլին, աճապա պու ատէմ, գա-
ղանադտա օլտուզու պու մէրթէպէ էմիլիլլէթի. գա՞նդի
կուլթօտուռա, գա՞նդի միղաճընա, գա՞նդի քէլլինէ, վէ
գա՞նդի զաաֆընա ֆէտա խալճէք տիր. . . — տիմէքտէ
իտիլէր. Մէրգոււմ, սէնէլի, հէման ալթմըշ պին ֆրանդ
գատար բարա գաղանադտա օլուպ, վէ էլլինտէ իսէ,
պիր պէսլէմէսի իլէ, պիր տէ իլիլիւնարէ վէրիլաարճ գա-
տընընտան պաղադ քիմէսի եօգ խախ. վէ զէվգ ու սէֆա

վէ էլէնճէ նէ օլտուղունու պիլմէմքատէ, վէ օլեօլտա աւա
լա բաբա մէսարիքի իմմէլիպ իլլա, հաթիթտա աւնադ
պիր տէֆա, եանի բաղար կիւնլէրի քիլիսէեէ կիտէրէք
պատարադ կէօրմէքատէ, վէ էօյլէ տուսարնը տիլնէմէքատէ
իտի վէ էօյլէ իմէալմիւ վէ օրէրա կիպի շէլլէրի նէ կէօր-
մէքատէ վէ նէ տէ արբու իլլէմէքատէ իտի վէ ապա տոտալ
իլէ կէօրիւլմէք, վէ ճէմիլիէթ իլլնէ կիլմէք իսթէմէտիւ
կիւտէն, եալլընը քէնտի մանէլլիսի բարատարլա պազէն
ֆադըրմա պիլլիլքատէ իմաւմ իտիլա վէ սօպալնը պաչըն-
տա իմրարը էվգաթ իլլէմէքատէ իտի վէ Նաալը, օլու ա-
տամ տիւննադա, կիւեա աւնադ իւլ շէլլտէն դէվգ ու
սէֆա տուլմադտա իտի, վէ օլունլալաւն տա պիլիլ տօղըն-
լուդ, իքլնճիլի քէնտի նամուս ու իմիպարընը իմսրմադ-
լըդ, վէ իւլիւնճիւսիւ տաիլի, քէնտի տիլնէ իքտմէթ իմ-
մէքիլք իտի:

Իլլէ հէր քէա, մէրգումու, կիւեա պէօյլէ պիր աաալ
տըր տէլի դանն իմմէքատէ, վէ պիւսաէն ալէյճ նաալիլ իւլ
էմաալ, իլլի ֆաղըլ, քեաալիլ վէ տիւտար տըր տէլի ալ-
տանըպ ինսնմադտա իտի:

ԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

ՆՈՓԷՐ ՕՏԱՍԸ

Մ. Ֆէրանըն օտաար տալիս. սայիր նօթէր օտաարը-
նա, վէ քէնտի եազըճըրարը տաիլի քէղալիլք սայիր նօթէր-
լէրին եազըճըրարընա պէնդէմէքատէ իտիլէր: Մէրգումուն
իլ օտաարնա, պիր սուֆաաան կէլիլէրէք կիտիլմէքատէ, վէ
մէգըրիւր սուֆաաա իսէ, էլեա օլարադ, եալլընը տէօրթ
գըթմա քիւհնէ սանաալիլիէ պուլունմադտա իտի: Վէ օ-

տա տէրունիւնտէ, տէօրթ թարաֆտա օթաալլար տէրէր-
լէր պուլունմադտէ օլտուղու կիպի, մէգըրիւր օթաալլար-
տա վէ տէրէքլէրտէ տալիլ, մէրգումուն միւլլէրիլէրի.
նին էլլազլարը մուհաֆադա իտիլմէքատէ իտիլէր. վէ օր-
թա եէրտէ, սիւսաճ եազըլլունէլէր պաչընտա, պէշ նէֆէր
կէնճ եաղըճըլար, պաչարընը էլլալ օթուրարադ, կիւ-
լիւլմէքատէ, գօնուլմադտա, վէ եալլաա հիշ տուլմադտը-
ղըն դալէմէլլիլի քէաղըրտար իւղէրիւնտէ օլաթիտարադ,
գարմադարըլ շէլլէր չիլլիպ պուլունմադտա իտիլէր: Վէ
պիր տէ իմէնէֆիլիս սալմաա տուլունմադտա օլուդ, օ-
լաաա տալիլ պիր լօդ էլլազ սանտըգճալարը վէ չիլտան-
լարը պուլունմադտա օլտուղու կիպի, մէրգումուն պաշ
քեաթիլի տէ, ալէսաէվլիէ օրաաա օթուրմադտա իտի.
վէ պուլունմա ֆաղա, նօթէրին օտաարնտան ալլըր օլարադ,
պաչապ վէ պօշ պիր օտա տաճա պուլունմադտէ օլուդ,
վէ իլլիլ միւլքեալմէլէր իսէ, մէգըրիւր օտաաա կէլմէքատէ
իտիլէր. իլլէ մէրգումուն իշ տայիրէսի, աւնադ պուլունար-
տան միւլէթիթէլլ իտի:

Իշ օտաարնըն իքի քէնճիլէսի արա եէրինտէ վաղ ի-
տիլլիլ օլան քիւհնէ պիր սաալթ, իքիլի վուլմադտա, վէ
եազըճըլար իւղէրինտէ, պիր նէլիլ թէլաշ պուլունտուղու
կէօրիւլմէքատէ իտի, նաալլ քի, մէրգումուն քեաթիլլէր
պէնիլտէ կէլմէքատէ օլան շու ալթիլտէքի պաղըր միւլքեա-
լէմաթտէն, մէգըրիւր թէլաշ վէ հէեէնանըն սէպէպիլիլն
տէ նէ օլտուղու անալլապիլլէնէք տիր:

— Փիլ վաղը էօյլէ տիր, էկէրիլ պիրի կէլիլա տէ, Փը-
րանսաա ժէրմէն իլլն, մէրգում միւր իըրաղը տըր տէլի
խաաա իմմէքիլիէ դայըքաճադ օլա, — տէտի մէր-
գումուն տէլիլալլարտան պիրի, — իալլի, եալլա՛ն սէօյ-
լէմէքատէ սիլիլ, — տէլի ճէվապ վիրիլ իտիմ:

— Պէ՛ն տալիլ . . .

— Պէ՛ն տալիլ . . .

— Հապթիլիէնիլն, կէլիլա տէ մէրգումուն թէվգըֆ իտէ-

րէք, կէօթիւրմանս իւղերննէ, իւղերմանն ու մերթնայե
պիր ֆէնայլըք հասըլ օլտու քի, եհմէկիմի պիլէ եհեհմէզ
օլտուսմ. . . — տէտի տիկէր պիրի, — ւաքին, սալքի պիր
թարաֆտանն առ իսպպէթ օլմուշ օլտու, դերա, հէլէ շու
Սէրաֆէն խաթունուն հէր կիւնքի օլ միակին չօրպապընը եհ-
մէքլըրտէն գուրթուլմուշ օլտուսմ. մերդումէնին վիրտիկի
թամամ, օլ մերթնայէ եհնիլմէզ վէ եուտուլմազ պիր շէյ
տիր քի, էլվիր նամ շարքին շու արթիտէքի պէյլիլի, հէ-
ման անքն հազգընաա սեզնէսվիլ տիր ահնիլսէ ճայիլդ տիր:

Պէյն Դադա՝ Սէրաֆէն Բաճըն եհեհմէքէ էլէ,
Թաճէն Կիւնքին Գըն — Ե՛րբեք Դադ Դէն Դէն:

— Թամամ, իշթէ, պիղիմ Նալամէլ, եինէ քէնտի լու-
հաֆլըքլարնա պաշլատը:

— Էվլէթ, պիղիմ Նալամէլ, իշթէ եինէ գաչըրմանա
պաշլատը:

— Լաթիֆէէի, պօշ պօղաղըրը պէր թարաֆ իտէլիմ
էմմա, շու ղէվալըր ժերմէնէ բէք եարըզ օլտու:

— Մն եհտի պին ֆրա՛նդ, տօղըուսու ֆէնա պիր բարա
տէկիլ տիր:

— Նէ՛ սէօյլէ Խօրտունուզ, բէք տէ պիւլիւք պիր մէպ-
լազ տիկնք տիր:

— Ծանըմ, իյի եա, աճապա նարըլ օլմուշ տուր պու
իշ, ժերմէնն օն պէշ սցտան պէրու պուրատա սանարգըրար-
լըք իթմէրտէ օլտուղու լազալըրտէ, սանարգտան պէշ
բարա պիլէ էքսիլտիլի իշտուլմիլ շէյ տէկիլ իտի. . .

— Պէնճէ, պիղիմ էֆէնտի, պու պապտէ պիր գուտուր-
տա պուլունմուշ օլտու, ժերմէնիլ թուրտուրմամալը իտի,
չիւնքի, ղէվալըր չօճուզ, պին իւշ էկիզ ֆըրմադտան պիր
բարա ղիեստէ արմըշ օլմամըղընա տայիր, բէք չօգ հէ-
միւնըր իյլմէքտէ տիր:

— Հէ՛մ, օնտան տա դաթիխաղար, պիղիմ էֆէնտի,
դապլիլէէէէ իսպպէր իտիլա տէ կէթիլթմտիկի վազըլմտա,

մէրդում տա մէպալըր մէզպուրու կէրի կէթիլըրէք, եի-
նէ թէմամէն գաատընա վազ իթմէք Նիյէթիմտէ իտի. . .

— Իշթէ, պու պիրիմ էֆէնտի գաատար տօղըուլուք իտ-
տապընտա կէզմէրիկիմտէ ֆէնայլըլարը պունըլար տըր,
պէօյլէ ատամլարտա, օլ տէրէճէ պիր չիտէթ պուլուն-
մադտա տըր քի, ինսաֆ ու մերհամէթի արթըզ պիւթիլն
պիւթիլէն լաֆա գօյմազտա տըրլար:

— Էվլէթ, տօղըուլուք լազըմ տըր էմմա, ինտաֆ ու
մէրհամէթ տէ էլլէմիլէթմտէն տիր, պու կիւնէ գաատար,
քէնտի հիւնի հալինտէ տէվամ իտէկէլմիլ օլման պիր ֆա-
դըր աշիլդանլըր գալըզպ տա, պէօյլէ պիրտէն պիրէ մաշ-
վա գալըզմազլըք, տօղըուսու հէր վիճտանըն գապուլ
իտէպիլէճէկի պիր շէյ տէկիլ տիր:

— Էկեր Մ. ֆէրմըր տա սէօյլէտիր խէք, « Պէն պու-
նու պէօյլէ, իպրէթի պալմ օլմուշ օլտուն իչին եարալմ. »
տիմէքտէ տիր:

— Իպրէթի ալէմ օլտուն իչին մի եարմըշ, իյլէ, քիմ,
վէ դա՛նդի թաղըմ իչին պիր իպրէթ օլմազ իմիշ, էկեր
դաթմէն քեամիլ վէ նամուպու օլման ատամլար իչին եարմըշ
իտէ, օնըր իպրէթէ միւհիթաճ աշիլտ տիրէր, վէ եօզ,
էկիլչի նամուս վէ քեամիլք նէ օլտուղունու պիլմէնէն
ատամլար իչին եարմըշ իտէ, օնա տա իհիթիաճ եօզ տուր,
չիւնքի, օնըր տա ղաթմէն բէք ալէա արիլըրէր քի, իպը-
րըլըք աշնիլէն շէյ, էլպէթթէ պիր կիւն մէյտանէ չը-
դար, անըլըրը, վէ թուրթուր:

— Եօզ, տօղըուսու իյի, իյի, պուրապը գօմիսէր հազ-
դընտա բէք կիւզէլ պիր մաշէլ օլտու, մերդում բէք ա-
լէա պիր միւշթէրի գաղանմըշ պուլունտու:

— Նէտէն:

— Էօյլէ եա, պու սապաշ, օլ պիւարէ գըզը, Լաիդի
կէօթիւրմիլ իտի. . . իշթէ, արատան պիր չօգ վազըլթ
կէչէր կէչմէզ տէ ժերմէնի կէօթիւրտի. . .

— Պէնճէ, պէն պու ժերմէնին իշինի բէք պէրապ պիր

հալտե կէօրէմէն օրում, մութլազա պու իշտէ բլրբլկլիւ պիր քէօլէ պուլունմազալէ օլմալը տըր . . :

— Իյէ մմա, պիզզաթ ժէրմէն քէնտիսի տախի, դա տատան բարա դալտըրմըլ օլտու զուտու իդրար իյէմիշ տիր :

— Եվլէթ, իզրար իյէմիշ տիր, լարին, իզրար իթտիկի, նէ դատար չէյ տիր, մէրդում եալընըզ պին իւշ եիւզ Ֆրանգլըզ լիրա դալտըրմըլ օլտու զուտու, կէրլի իզրար իյէմիշ տիր, հալ պու քի, տիկէրլէրինի, եանի օն պէշ պին Ֆրանգլըզ պանդա քետըրտար իյէ ետի եիւզ Ֆրանգլըզ տա լիրա դայիաթընտան, դէրէճէ խապէրտար օլմառըզընը պիւթիւն գուվլէթ իյէ խտաա իյէմէքտէ տիր :

— Բէք ալէա եա, մատամ քի, մէրդում պիրինի իզրար իյէմէքտէ տիր, էկէրլի սահիհէն տիկէրլէրինի տէ չալմիշ պուլունտա իտի, քէզալիք ծնարը տախի, իզրար իյէմէնի լալըմ կէլիր իտի :

— Պու տա տօղու տուր, մատամ քի, պիր ճէկա տըր չէքէճէք տիր, չալըրը իսթէր 500 Ֆրանգ օլտուն, վէ իսթէր 15 պին Ֆրանգ պուլունտուն :

— Եվլէթ, ֆազաթ, 15 պին Ֆրանգը ինքեար իտիպտէ, մէյաանէ չըգարմաալըր թադտիրտէ, չու մէնֆաթի վար տըր քի, մէրդում, մաշպէստու դուրթուլտուգաան սօնըա, մէպլաղը մէզպուր իյէ, քէնտի պաշընա պիր ուֆաճըզ իշ սահիպի օլապլիր . պու տա ֆէնա պիր ուսթալըզ տէկիլ տիր, վէ նաալը քի, չուարտան Գամպընին, չու աթիտէքի պէյիթի տէ, էօլէ օլմաալըր թաատիդ իյէմէքտէ տիր :

Պառապէս իւրաքանչիւր իւր իւր
Եւրոպայի տախի օլտու իւր իւր :

— Շալամէլ, երինէ դալըրմաա պալլարտ :

— Պիր չէյէ, հէման անիտէ հիւսթ միրմէքլիք ճալիզ տէկիլ տիր :

— Ալընալը, իյէթ պիդիմ ժապիւլը տա տօլաշմազաան

ալտէթ իյէտի, չիմաի, մէրգում տախի, տիւշար թէաճհւզ օլաճադ տըր :

— Նէ՞ օ, նէ՞ վար տըր, նէ՞ վար տըր, դաֆատարար, եօգաա, պիշարէ լուիզ հազդընտա, եէնի պիր վադաա տահա մը դուհուր իթմիշ տիր :

— Սէնի կիտի հայալզ սէնի, նէ՞ օլաճադ, էկեր սէն տախի էօլլէ կիտիպ տէ, պիր չօդ վազըթ սիւրթիւպ կէզմէքտէն իտէ, պուրաաա պուլունմուշ օլաա իտին, նէ՞ օլտու զուտու անար իտին :

— Եհա՛նու, պուրաաան չըզըզ տա, թա Շալա սօզադլարընա դատար տէնիւպ տօլաշըզ տա կէլմէքլիք, պէլլէ պուրաաա լահաթ օթուրուպ տա, եաղը եաղմաաա պէնգէմէքտէ տէկիլ տիր :

— Ա՛հ, արա՛ղ . . . արա՛ղ . . .

— Է՛յ, սէօլլէ պազալըմ, օլ շէօհրէթշուար վիգօնթ տըր Սէն—Բէմիտէն նէ խապէր վար տըր :

— Մէրգում հէնուզ կէլմէմիշ տիր :

— Էօլլէ՛ մի :

— Մէրգումուն արապաաընա աթլար դօշուլարազ հազըրթըլմըշ իտի, վէ կէրի իրտմէթքարալարընտան պիր տէ կէլիպ պաան, չիմաի կէլէճէք տիր տէտի իտէ տէ, մէրգումուն քէշֆի պիր հայտէ օլմառըզընը տախի սէօլլէտի . . : Ա՛հ, էֆէնտիլէր, կէօրմէիսինիզ, նէ՞ դատար կիւղէլ պիր ուֆազ դօնալը վար տըր . . . սիւս վէ թէզնիշաթըտա տէր իսէնիզ, կէօլլէր դամաշաճազ մէրթմէպտէ տիր . . . աաթիա, ֆապլաըն նազշ իյէտիկի օլ դէմանը աթիդ մէլլէրէրի ուֆազ դօնազլարընա պէնդէմէքտէ տիր . . : Ա՛հ, ֆապլաա . . . բէք սէվտիկիմ պիր միւլէլիթ տիր . — տէտի մէրգում տիշարտան կէլէն եաղըճը, էլիմտէքի շէմսիյէտիսինի պիր թարաֆա վաղ իտէրէք, վէ չամուրուզլարընը չըզարաադ :

— Հազըլն վար տըր, ժապիւլօ, զիրա հոմբօստուն տէտիկի կիպի, հէր բարազլըզ ստաալը ճէկա իտէր,

Պապը, ու աչքի ու սրտի պատշաճ կերպով հայտնի էր,
Հանրապետության պետական գործողության համար

Եֆենտիլեր, շունու պիմելիսինիզ քի, սիլինի օլ պէս-
լէմէ զանն իմ տիկինիզ, Օրէքա թէպիթուսու զըզլարընտան
պիլիթի տիր:

—Շայլամէլ ելինէ դարբար:

—Պաղընրդ, Եֆենտիլեր, հայտէլինիզ պիր ազ տա,
շու վիզօնթ ալ Սէն—Րէմի հաղընտա լաղըրտը իտէլիմ:
ժապիլունուն սեյլէտիկինն կէօրէ, մէրգումուն զօնաղը
բէք կիւղէլ պիր շէյ օլմայը տըր,

—Էվլէթ, կէօրմէկէ շայլան տըր:

—Իշլէթ, անլարըմագտա տըր քի, մէրգումուն մէտ-
ետուն տիւշիւպ, վէ մահպուսիլիթէթէ հիւքմ օլունմուշ օլ-
մատը տա սահիհ օլմայը տըր:

—Թիծարէթխանէ թարաֆընտան, պուրաեա թէէտիլ-
եէ օլունմագ իւղրէ, Յէ պին ֆրանգ կէօնտըմիշ տիր,
չիւնքի, մէպաղը մէզպուրու վիրէն ատամ, էօլլէ օլմատը-
նը արգու իլլէմէքտէ տիր, արթըզ պիլլէմէ քի, պունուշ
սէպէպի նէ տիր:

—Մէրգում օլ տիլպէր վիզօնթ, մէպաղը մէզպուրու,
հէման չիմտի թէէտիլիթէ իլլէսէ բէք իլլէ օլուր, չիւնքի, իւշ
կիւնտէն պէրու, թիծարէթխանէ միւսպաշըլլարընտան դա-
շընարադ քէօյէ կիլթիլ օլտուղունտան, տահա տիւն ագ-
շամ ալտէթ թիմիլ տիր:

—Իյի Էմմա, նասըլ օլմուշ տուր տա, չիմտիլէ գա-
տար մէրգումուն քէնտի զօնաղընտա եագալսեա մամմըշլար
տըր:

—Մէրգում, էօյլէ սիլին զանն իմ տիկինիզ շաղընլար-
տան տէկիլ տիր, շէօյլէ քի, զաթէն իգամէթ իմ տիկի
զօնագ քէնտիլինն օլմատըգտան պաղա, էչեա վէ թէ-
ճէմիլլաթընը տալիս, քէնտի իրտմէթ քեարլարընտան պի-
լի իսմինէ չէվիրթիլ օլուպ, վէ քէնտիսի իսէ, մէրգում-
տան կիւեա քիրա իլէ թուլթմուշ տուր: վէ պինսպէրին

աթլարը վէ արապալարը տալիս, քէնտի արապաճըր նա-
մընա պուրունմագտա, վէ քէզալիբ մէրգումա, մէզքիւր
կիրանպահա վէ միւզէյեէն արապալար վէ աթլար իլին,
մահիլէն պիր մէպաղը վիրմէքտէ տիր: Ահ, պիլմէզլինիզ,
մէրգում վիզօնթ, բէք դուրնաղ վէ բէք տէ իչիւղար պիր
ստամ տըր: Ֆագաթ, անը պէր թարաֆ իտէլիմ եա,
պէն իլլէրի կէտիլիկիմտէ, սիլ, պիր շէյ իւղէրինն զօնուշ-
մագտա իտինիզ, նէ իտի օ, էօղա եէնի պիր վագտա
տահա՞ մը վուգու պուլմուշ տուր պուրատա:

—Պունտան իրի սաթթ դատար մուգատտէմ, պիլիմ
Եֆենտի, բիւր զաղապ պիր հալտէ օլտուղու թագտիրաե,
պուրաեա կէտի, վէ. — « Ժերմէն պուրատա տէկիլ մի-
տիր, » տէյի պաղըրարագ սիւալ իլլէտի. — Խայր, է-
ֆէնտի, — տէյի ճէվապ վիրտիք. — Եւ, վալ էտէպսիզ
չարգըն վալ, օն ետտի պին ֆրանգըմը չարմըշ տըր. » —
տէտի մէրգում:

—Քիմ, ժերմէն մի . . . Նէ, ժերմէն իըրաղըլը գ մը
իթմիլ օլուն . . . ատամ սիլտէ, էօյլէ պիր շէյ իհթի-
մալտէն տէկիլ տիր:

—Իյի, չիմտի կէօրիւրիւն:

—Նէ՞ սէօյլէօրսունուղ, սահիհ մի սէօյլէօրսունուղ,
լաքին, իսպր, միւմպին տէկիլտիր, Եֆենտի, տէյի հէֆա-
միզ պիլեաէն եէքլէպան պաղըրաղը: —Էվլէթ, Եֆենտիլեր,
տէտի թէքրաբէն պիլիմ շէլէպի, շէօյլէ քի, տիւնքի կիւն
մէրգումուն եագլըմաննտի չէրմէսինն, պէն քէնտի էլիմ ի-
լէ, օն պէշ թանէ պինիլբ գայիլմէ իլէ, պիր ուֆագ գու-
թու տէրունիտէ օլարագ տալիս, իրի պին ֆրանգըլը յի-
րա գոյտու իսմի, քեաֆֆէթէն գալտըրըմըշ զալպ օլմուշ
տուր. — պիր տէ պու հէնկէմտէ, պիլիմ դարունու պա-
պ Մարիթ օն իլլէրի կէտի, վէ, — Եֆենտի, իշլէթ զապ-
թիլիէն կէլիեօր տէյի իսպէր վիրտի:

—Էյ, ժերմէն նէքէտէ իտի:

—Սապը իլլէ քի սէօյլէեէյիմ. . . Օլ վագըթ, պիլիմ
Գ. — Կ

չէնէպիւ, մէրգում գաբուճուեա, «Մ. ժեյմէն կէլտիկի կիպիւ, պուրանա պանա կէճնաթէլմէլիտին» տէյի թէնպիւն իյնէտի: Էֆէնտիլէր, պէն մէրգումու պիզզաթ սիպին նէզ-տինիդտէ սէօյլէտէլմի տէ պազընդ, տէտի թէէքարաէն պիզիմ չէնէպիւ: Պիր տէ արատան պիր չէյըէր կէչէր կէչ-մէզ, կիւեա, հիչ էօյլէ պիր շէյ ոգ տուր կիպիւ, վէ վա-րտէ Սէրաֆէն տէ, պիզէ թաամ կէթիթմիչ օլտուղու պիր վազըթտա, Մ. ժեյմէն իւպիթ կէլտի, վէ չէնէպիւն սէլամ վիրտիքտէն սօնրա, քէմայի սիւքիւնթիմ գալպ իւզըէ, պիզէ տաթի սէլամ վիրտի — ժէրմէն, սիչ նիւ-չին թաամ իթմէքտէ տէկիւթինիդ, — տէտի Մ. Ֆէրան: — Թէչէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ, գարնիմ թօգ տուր. — Պու կիւն լէէր կիճ գալմիչսընդ: — Էվվէթ էֆէնտիմ. . . չիւնքի պու սապան Պէլիլիէ կիթմէքիլիմ իզթիդա իթիմ իտի: — Պէս պէլլի չալմիչ օլտուղունուդ բարալար պա-լամադ իչին, էօյլէ տէկիլ մի, — տէյի պաղըրալ Մ. Ֆէ-րան տէնչէթլու պիր սէս իլէ:

— Եյ, պունա գարչըլդ, ժէրմէն նէ ճէվապ վիրտի:

— Պիւարէ չօնուգ, պու լազըրտալը իլիթտիկի անտէ, լէնիլ ավարադ մամար քէսիլտի, վէ քէքէլէէրէք իթմայի ճէվապ իլէ, — Աման էֆէնտիմ, լէճա իտէրիմ, գըյ-մանընդ պանա, պէնի հիւքիւմէթէ թէսիլմ իյնէմէյի-նիդ, — տէտի:

— Տիմէք տիր քի, սահիչէն խըրալըդ իթմիչ իմիչ, էօյլէ մի:

— Սապար իյլէ տէտիմէա սանա, ժապիլը. — պէնի հիւ-քիւմէթէ վիրմէլիւնիդ, — տէտի, Էվվէթ մէրգում, պի-զիմ չէնէպիլէ: — Սէֆիլ վէ մէէրէն էվլատ, տիմէք տիր քի, իլլէտիկին խապաաթը իզքար իյնէմէքտէսին, էօյլէ տէկիլ մի: — Էվվէթ, էֆէնտիմ. . . ֆազլթ, ալընջ օլ-տուղում մէպալը, իթէ կէնէ կէթիթմիչսիտիր, պէնիմ իտէ իւմիտ վէ նիլէթիմ, հէնուղ պու սապան, սիզ եա-թաղընըդտան գալգմադտան էվվէլ, երնէ կէթիթիպ եէ-

րինէ վաղ իթմէքիլէ իտի, լաքին, հայըֆ քի, իւզէրնտէ ուֆադ պիր մաթլուղում պուլունան պիր աաամը, տիւն սազամ քէնտի խանէսինտէ պուլմաղըլդ էմէլ ու իթիդա-տընտա պուլունմադտա իքէն, իքի կիւնտէն պէրու Պէլլ-վիլէ կիթմիչ օլտուղունտան, պէնտէնիլին տաթի պու սա-պան, թա օրտա դատար կիթմէքիլիկին լիւզում հաալը օլմուշ տուր. . . վէ իշիթէ կիճ գալմաղըլդում տա պուն-տան նէչէթ իյնէմիչ տիր. . . Խմտի, էֆէնտիմ, թէէքա-րէն լէճա վէ նիւտալ խտէրիմ, լուլմէֆ ու մէրհամէթ պիրէն գուսուրումա աֆլ իտինիդ, պէնտէնիլի հիւքիւմէթէ թէս-լիմ իթմէլիկիլ: Պէնտէնիլ մէպալը մէգպուրու պաղ-ղըմա, երնէ պու սապան հէրինէ վաղ իթմէք պապընտա պիլիլը իւմիտիմ վար իտի. իշիթէ ալաղըլմ 1300 ֆը-րանդ պուրատա տըր, եանըմտա մէվճուտ տուր — Նաալը, պին իւչ էրիզ ֆրանդ 1300, — տէյի պաղըրալ Մ. Ֆէրան, զայպ օլան մէպալը, 1300 ֆրանգտան չօգ զիւտաթ տիր, սիլին չալաղընըլդ եէչիլ պիր չիդաթ իլինտէ պուլունան օն պէչ պին ֆրանգըլդ գալիմէ ագճէ իլէ, իքի պին ֆը-րանգըլդ տաթի իրա տըր: — Նէ՞ սէօյլէթօրսունուգ, է-ֆէնտի, պէնտէնիլմի չալմիչումալը. . . հաշա, հաշա, — տէյի պաղըրալ գէվալը ժէրմէն աղըլ պաշնտան կի-տալէք. — պէնիմ ալաղըլմ, անճալ 1300 ֆրանգըլդ լի-րատան իպարէթ տիր. . . պիր ագճէ պիլէ զիւտաթ տէ-կիլ տիր: Հէմ պէնտէնիլ չէքմէ տէրունիտէ, էօյլէ չիդ-տանա պէնգէր հիչ պիր շէյ կէթմէթիլմ տիր. պիր գու-թու տէրունիտէ, անճաղ իքի պին ֆրանգըլդ լիւրա պու-լունմադտա իտի: — Ա՛հ, սէնի կիտի, դատար եալա-նը սէնի. . . տէյի պաղըրալ Մ. Ֆէրան. — մատամ քի, քէնտի լիւսանըլդա պին իւչ էրիզ ֆրանգըլ չալմիչ օլտու-ղունուլու իրալար իյնէմէքտէսինիլ տիր, հայիլէ զիւտաթ չալմիչ օրմաղըլընըլդ տաթի, ինչիթիլն ալգմ տաթիլին-տէ տիր, հէր նէ հալ իսէ, արթըգ օրալը հիւքիւմէթին պիլէճէկի պիլը շէյ տիր. . . Տօղրս սու, պէն պու եօլաա

չայեանը նեֆրէթ սուրէթտէ օլարադ, էմնիլիէթէ դար-
չըլըդ, իրթէրեայ խտրմիշ օլան պիր խինանէթ հագդըն-
տա, ըրդգաթա կէլիպ տէ աֆիլըդ վրէմէմ. զըրա, սա-
յըլընէ տէ ֆէնա պիր իպրէթ վիրմիշ օլուրում. . . տէ-
տի: — Նիհայէթ, աղիլիմ ժապիւլօ, պիր տէ դապիլիէ,
գամիսէրին քեաթիպի տալիս պէրապէրնտէ օլարադ կէլտի
լազըմ կէլէն ժուրնալը եաբալըր, վէ ժէրմէնի տէ ա-
լըպ կէթիլըրտիւլէր, անլաաթըն մը շիմտի մատտէնի:

— Ա, նէ՛ գատար ֆէնա պիր հափաթիս տիր պու վիր-
տիկնիդ. . . զանն իտէրսին քի, թէրէմտէն աշաղը պիր
եռամուդ եէտիմ, քեաշըի կէլիպ տէ իշիթմէնէյտիմ. . .
վա՛հ զէվալլը ժէրմէն վա՛հ. . . նէ՛ գատար տա քեամիլպիր
չօճուղա պէնդէմէքտէ խտի. . . մէրգումու կէօրէն, ա-
տէթմ Ալլահըն պիր պի կիւնա՛հ գուդուսու տուր զանն
իլլէմէքտէ խտի:

— Զանն իտէրսին քի, մէրգում թա էվլէլինաէն, պա-
շընա կէլէճէր օլան պու ֆէլաքէթի հիսս իլլէմէքտէ խտի. . .

— Նէտէ՛ն պիլիեօրսունուդ:

— Զիւնքի, պիր վաղըթման պէրու, բէք միւքէտտէր
պիր հալտէ պուլունմադտա խտի:

— Ի՛նչիմալ տըր քի, սէպէպի տէ, մէրգումէ Լուիլ
օլնագտա խտի:

— Լուիլ գ մի:

— Հօշ, պիլմէմեա, ֆագաթ, պու սապահ զօրիտէ
Սէրաֆէնին սէօյլէտիկնտէն ալարադ սէօյլէմէքտէյիմ:

— Մէրգումէ նէ՛ սէօյլէտի խտի:

— Մէրգումէնին սէօյլէտիկնէ նէղաբէն, կիւեա մէր-
գում, Լուիլի սէվմէքտէ իմիշ. . . վէ հաթիթա չօճուղան
բէտէրի տէ քէնտիլի իմիշ. . .

— Հէլէ չու սանաթա՛ պագընըդ, սուեռն սէսաղ ա-
գանընտան, վէ ինսանըն տա էօնիւնէ պագանընտան գօրդ-
մալը տէրլէր իսէ, սահիհ օլմալը տըր:

— Կէօրիւ եօրմուսունուդ չուհու, կէօրիւ եօրմուսունուդ,

— Զահիբ, դահիբ, իշիէ պու ալմէ պէօյլէ տիր:

— Ասամ սիլ տէ, ապը օլմամալը տըր:

— Սէ՛ն նէ տէրսին պագալըմ, ժապիւլօ, ինանըմըն:

— Հէնուգ ըն պէշ կիւն եօգ տուր, ժէրմէն պիր կիւն
պանա, պիր սուրէթի մահրէմանէտէ օլուուղու հալտէ,
չայէթմէն էհիլըդ վէ էտէպիլ տիքիշի պիր գըզա կէօնիլ
վրէքէք, նարի աշըլըյա եանըպ քիւլ օլմագտա օլու-
ղունու, վէ մէրգումէնին տէ, քէնտի օթուրտուղու էվտէ
պուլունտուղունու սէօյլէտի, վէ հաթիթա սէօյլէտիկի վա-
ղըթտա տա, կէօյլէրնտէն եաշալը տա տէօրալու խտի:

— Աման ժապիւլօ, նէ՛ գատար սատէտիլ պիրիսին սէն:

— Պիլիմ ժապիւլօ, ֆօպլալը բէք սէվմէքտէ օլուպ,
վէ քէնտիսինէ պիր բէհպեր իլլէմէքտէ օլմալըյա տա էօ-
լունմէքտէ իսէ տէ, աշիքեար կէօրիւնմէքտէ տիր քի,
մուղայիլի օլարադ, հէնուդ բէք չօճուգ օլուպ, վէ բէք
տէ պէօնիլք հաթիւտէ պուլունմադտա տըր, հալտա ընու
պիլմէքտէ տէկիլ տիր քի, աշգ ու սէվտա պաշաղա պիր չէյ
տիր, վէ պիրնի սէվիպ էլլէնմէքլէք տէ պաշաղա պիր չէյ
տիր. նասըլ քի, գալիլի բէք եռուադ օլան ֆէնէլուն տա-
լի, Պուրկօնէր տուգաթըն եաղաղըլ թալիմաթնամէլէ-
րնտէ, չու աթիլտէքի սուրէթտէ սէօյլէմիշ տիր,

Պա ակէթ տէլէնուլըն Է՛լլէլէլէլ Ե Գուր Է՛լ
Տիւրէլէլ Ե Ելլէլէլէլ Ելլէլէլէլ Ե Գուր Է՛լ

— Դաշըրաը եինէ պիլիմ Շալամէլ:

— Պէն տէրիմ քի, ժէրմէն պունու սէօյլէտիկի վա-
ղըթտա, բէք ճիատի պիր սուրէթտէ սէօյլէտի խտի:

Պու աբաաս, սէր քեաթիպ օլան զաթ, օտաոտան իւլէրի
կիրտի:

— Է՛յ ճանըմ, — տէտի մէրգում, — աղիլիմ ժա-
պիւլօ, նէ՛ եաբալընըդ, կիտիլէճէք եէրլէքէ կիտիպ սօ-
ւօշալընըդ մը:

— Էվլէթ, միւսի Տիւպա, Մ. տը Սէն—Բէմիլէ կիթ
տիմ, հէման չիմաի կէլիպ բաշաղալը վրէճէք տիր:

— Գօնթէս Մադ.— Կրէ կօրա տա կը տիպ պուլաունուդ մու :

— Էվլէթ, իշթէ մերգումէնին աէ ճէվապը . . .

— Գօնթէս տ' օրպինն ինն նէ եարապընը :

— Մէրգումէ, պիզիմ չէլէպի հադ գընտա իզհարը թէ չէքքըն իլլէտի, տահա նօրմանտիտէն տին ապասհ կէլ միշ տիր. մերգումէ պու մէթէ չէլէ չարուգ սուրէթտէ ճէվապ ալաճալընը հիւ մէմնու իլլէմէքտէ տէկը խմը. իշթէ մերգումէնին աէ մէթի ուզու. Գէդալիք, Մարքի տ' օրպինն քէհեապընը խանէսինէ տախի կիթ տիմ, չիւնքի, կէչէն կիւնքի գօնադտա իմպալմիշ օլտուղում գօնթրաթօնուն մէսարիֆաթընտան տօրսեր պէնի իսթէմիշ խտի :

— Մէրգումա, օլ պապտէ աճէլէ իթմէքիկէ հիւ պիր իհիթիւնաճ պուլունմաաղընը սէօլլէտինիլ մի :

— Էվլէթ, ֆադաթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, մերգում հեր հալտէ թէէտիլլէ իթմէք իսթէտի, իշթէ, բարալար . . . Հա, ալ տահա ունտաճադալմը. Մ. Պատին, իշի, Մ. Ֆէրանըն րէլլէն պըրադադտա տըր, վէ էֆէնտի քէնտիսի, հեր նէ սուրէթտէ պիլի իրիթ խսէ, դապուլ վէ թահսին իլլէնէնէկինի սէօլլէմէքտէ տիր :

— Թահրիլէն պիր ճէվապ վիռնէտի մի :

— Խալը, էֆէնտի, չիւնքի մէթի ուզ եալմտա վադ թինին միսաատէսի օլմաաղընը տախի սէօլլէտի :

— Բէք ալէս :

— Մ. Շալը Բօպերտէ, պիրադտան կէլիպ, էֆէնտի իլէ կէօրիլչէնէք տիր. դանն օլունտուղունա կէօրէ, մէրգում տիւնքի կիւն, տիւք տը Լահնէյ իլլէ տիւնէլլեա չըդըմիշ տըր :

— Եարալանմիշ մը տըր աճադա :

— Զանն իթմէմ, էկիլլէ, էօլլէ պիր չէյ օլմուշ օլտա խտի, հալլիլլէ օլտա, ծաա տալիր պիր չէյ իլլէտէնէք խտիմ :

— Ա. դալունուն էօնիւնտէ պիր արապա՝ կէլիպ տուր մադտա տըր . . .

— Ահ, նէ՛ դատար տա տիլպէր վէ գուվէթի ճայ վանքար իմիլլէր :

— Եա օլ գօճա պիր ինկիլիլ արապաճըրնա՝ նէ տերսինիլ, պաղընը, նէ՛ դատար կիւղէլ սուրէթտէ կիլիմիշ տիր, պաշընտաքի պէնաղ բերուքապնա, վէ օլ կիւմիւշիւրէնը դալմանար իլէ միւղէյիւն մաի րէնը էլպիսէսինէ, վէ պիր գօլմէլէ մախաուս պուլունան էրօլլէթիլլէնէ հիւ պիր տէյէնէք վաթ մը տըր :

— Պէսպիլի պիր սէֆիր օլմալ տըր :

— Եա օլ ալթը նէֆրէնէն նէ՛ տերսինիլ, էլպիսէսի կիւմիւշտէն կէօրիւնմէօր :

— Իլլա, օլ գօճա գօճա պըրգլարը նէ՛ դատար կիւղէլ տիրէր :

— Ա. — տէտի ծապիւլօ, — վիդօնի տը Սէն—Բէմի նին արապար տըր պու արապա :

— Խալը, օլամաղ, կէօրիւնիւր քի սիլ, ծաա պէնգէթմէքտէ օլմալ սընըղ . . .

Պիր տէ արատան ճիւղի պիր վազըլմէ կէչէր կէչմէղ, Մ. տը Սէն—Բէմի օտաաան իլլէրի կիրտի :

Պիզ զաթէն, մէրգում տը Սէն—Բէմինն էչքեալաճ տիլպէրլիլ, թարղ ու աթվարճա նէղաթթի վէ լէթմաֆէթի, վէ սիւս ու տարաթճա տա տախի հիւսն ու զարաֆէթի պալընտա, օլտուճա մալիւմաթ վիրմիլիլ տիր, մէրգում, թիճարթթիւննէ միւպաշըրաղը Մալիգօրն իլէ Պարտէնին էլլէրնտէն դաշարաղ սըղըմիշ օլտուղու օլ մաաաթիւլէս տը Լահնէյն Սընուվիլտէ վազը չէֆթիլիւնտէն պիր կիւն էվլէլ ալտէթ իլլէմիշ խտի, Մէրգում չարապար պաշընտա օլտուղու հալտէ, չէօլլէ պիր դուրուր ու աճքամ իւղրէ կէօլլէրնին նիմ դարաեարաղ, Մ. Ֆէրանըն իյ օտաարնտան իլլէրի կիրտիքտէ, քիմէնէն վէ հիւ պիր չէնէ Էհէմիլլէթ վիլիպ տէ աթֆը նիկեաճ պիլէ իթմէղ սուրէթտէ, վէ հիւքմիւնն պիր սէօլլէմիշ իլլէ, — եօթէր էֆէնտի նէրէտէ տիր, տէյի սիւալ իլլէտի :

— Բէնտի օտաւարտա տըր, — տէտի մէրդուսմուն սէր քեաթիպի, — իմօտ, էֆէնտի, էէնէր ճիւղիճէ քէրմի ի տիպ տէ պէքլէր իսէնիլ, իէէրի կիւրէպիլըրսինիլ:

— Նաւըլ, պիւրաղ պէքլէմէրի միլիմ:

— Լաքին, էֆէնտի . . .

— Լաքին մաքին խթմէմզ, էֆէնտի, կիտինիլ քէնտի սինէ, Մ. տը Սէն—Բէմի կէլմիլ տիւր տէյի խապէր վիւրի նիլ . . . Աճայիլ պ, տիմէր տիւր քի, պիւր նօթէրին տէ սուֆաւարտա պէքլէմէրիլիմ իլիլիլա իթմէքտէ իսիլ . . . էօֆ, զալմէն պաւ սօպըն . . . Գօդուսունտան տա պուրաւ տա առամ էօլէճէր տէր . . .

— Էկէր միւրաա խտէր իսէնիլ, չու եանընտաքի օտաւա պուսեուրապիլըրսինիլ, էֆէնտի, — տէտի մէրգուսմ տէր քեաթիպ, — պէնտէնիլ տէ չիմտի կիտէր քէնտիսինէ թէշըրիֆինիլ թէպիլիլ խտէրիմ:

Մ. տը Սէն—Բէմի ումուղլարընը սիւքէքէք, մէրգուսմուն արգաւարտան կիթտի, վէ պիւր չէյքէք գատար սօնւրա, վէ օլ գատարճըք պիւրէ պէքլէթտիւրէրինտէն տօլաւ եր թէճամիլիլ քէսիլիլ պիւր հիտտէթ օլաւաղու, թալլը ու հալինտէն անլալըլմագտէ պուլունտուղու թագաթիւրտէ, նօթէրին օտաւարտա կէթիլիւրիլալիլի կէօրիւլալիլ:

Մ. տը Սէն—Բէմի, մէրգուսմ նօթէր իլէ տահա ելք տէֆա կէօրիւլէճէք օլուպ, վէ պուսլարըն տույըրլարը իսէ պիւր տիւրին տապան տապանա ղըտու օլաւաղու, վէ իւրիսի տաթին, սայլիլ ալէսսէվիլիէ, ինսանըն լէճճէսինէ պիւր պաղըլտա, ֆիւքրինի վէ գալպինի քէշֆ իտէպիլմէքրիւ խասսէ վէ գուտքէթինտէ եէքթմ պուլունտուղլարը թագաթիւրտէ, պիւր պիւրի գաւըլսընա չըքըպ տա կէօրիւլալէքի վէ գօնուլալարը, բէք չալսանը տիգգաթ վէ իսթիգաա պիւր հալ խտի: Մ. տը Սէն—Բէմի, նօթէրին բէնտիլ լէճճէսինիլ, վէ սէրթ, սուգ վէ տուրկուն սուրթիլիլ, վէ կէօլլէրինտէ պուլունտան չանաղվարի օլ իրի վէ եէշիլ կէօլլիլ քէրինի, վէ պաշընը նըսֆ մէրթէպէ սէթը իլլէմէքտէ օլաւ

սիւահ ճանֆէտտէն մաաւուլալմէթմ վէ եալիստ թագգէօրինի կէօրիւլալտէ, պիւրտէն պիւրէ չալա գալմըշ տըր: Ժագ ֆէրան քէնտի եաղլըլմանէսի նէգալինտէ, էսկի վէ մէշին գալըլ պիւր դօլթուգ իւզէրինտէ օթուրմագտէ, վէ եանը պաշընտա տաթին, օլուղուգ հալտէ օլուպ, վէ տէրունիտէ քիւլ տօլու օլաւ, վէ պիւր դաշ բարաւ տա մարըղ թիլմէքտէ պուլունտան պիւր օճագ կէօրիւլալէքտէ իտի: վէ մէրգուսմուն օտաւար քէնտիլէրէրինին աշաղըր ճամբարը, ինճէ տէմիլընէր իլէ թուլթուրուլմաշ, վէ եէշիլ պէգտէն բարաւ բարաւ բէրտէլէր իլէ գաւաթըլմըշ պուլունտուղունտան, մէքրիւր գալմէն գարանիլք օլաւ օտա տէրունիտէ, էէյալէթմալիլ սուրթմէ եէշիլ պիւր ըլըք բէյտա օլմագտա խտի: վէ սիւահ թաճիմ տօլապլար տէրունիլէրինտէ իւլէրէլէրի եալթիլալ չվըաղ չիգտանլարը տօլու օլտուղու կիպի, պիւր դաշ գըթմ տալիլ, աոթի աղաճտան մաաւուլ վէ իլըլիլէրի մէյաանէ չըքմըշ իւլթըլէ գաաթիֆսի գալըլ քիւհնէ սանտալիլէլէրի իլէ, պիւր տէ աղաթուտան չալար սաաթ պուլունտագտէ իտի: վէ մէքրիւր օաանըն տէօշէմէսի սարաթմըշ, սուգ, վէ նէմիաք օլուպ, վէ թալլէննտա իսէ, հէր թարաֆտա չաթլաղլար, եարըգլըլ, վէ գօճա գօճա էօրիւլմէք գաֆէսլէրի կէօրիւլալէքտէ իտի, էվլէթ, իլլէթ Մ. Ժագ ֆէրանըն իլլէն իլլէն մաճէլլիլ, պու թարիֆ իթտիկիլիլ հալտէ պուլունտագտա խտի:

Վիգմթ, նօթէրին օտաւարտան իլլէրի իլիլ աոթմ ալըր ալմաղ, վէ հէնտիլ տիհանընը տաթին աշար ալմաղ, նօթէր, մէրգուսմուն անճագ իսմուն թանըմագտէ օլաւաղու հալտէ, հագգընտա պիւր էսէրի նէֆրէթ հիսս իթմէկէ պաշլալմըշ տըր: չիւքրի, էվլէլա, մէրգուսմ իւզէրինտէ, քէնտույէ գալըլ, հիլլէքտալըք վէ ալաաթըլըք ճիւհէթլէրիլէ պիւր բաղըլալըլ կէօրմէքտէ օլաւաղուտան պաշալա, քէնտիսի տէ բէք աոթի վէ բէք միսկին պիւր հալ վէ գըլէքթմտէ պուլունտուղունտան, պիլթմապի, պաշալար իւզէրինտէ կէօրիւլէն լէթաֆէթմ վէ գարաֆէթմ վէ տա

Էլէիւստոսն պիտնարաց միւնգամմ պուլունան թաղը ու
աթմվարը աղմակէէ դարը նէֆրէթ տուլմագատ խտի: Մէր-
դում, ալէսան վիլէն, քէնտի միւլթէիլիլէրի նէգոնտէ,
գառալը տէրէ ճէսինտէ տէրթ պիր մուսալէ գուլլան-
մագատ օլտուլ, վէ միւլթէիլիլէրի տաթի, թունա ճէնթի
գընթարը, քէօլիլէրի տուլլունտոնտ պուլունարագ, մէր-
գումուն մէգըիւր թաղը ու հարէքէթ վէ մուսալէսիտէն,
տահա զիեատէ միւլթէնտիր օլմագատ, վէ քէնտիսին տէ-
տահա զիեատէ թաղսին իլլէմէքտէ խտիլը, իմտի, քէն-
տէ քէնտուլէ, Մ. տը Սէն—Բէմի հադգընտո տաթի,
այնր լիսան վէ այնի մուսալէնի գուլլանագալըրը գուր-
մուշ վէ տիւշնմիւշ խտի: Վէ պինսպէրին, Մ. տը Սէն—
Բէմի տաթի, Ժագ Թէրանը շախտէ թանքմագատ օլմա-
նըլ, իլլա, իսմէն թանքմագատ օլտուլունտան, մէրգում
իլին, աաի նօթիլէրէրտէն, վէ թէվէքէլլի վէ պէսն աաթմ-
լէրտէն պիրթ տիր զիւլթէնտէ պուլունմագատ, վէ հէր
քէնտսին, մէրգումմ հադգընտո աթմըլ օլտուլուն աադուն-
լուգատ եէքթարըգ մալիմաթը տաթի, քէնտի զանն ու
իթիկպարնա թագվիլէթի վիրմէքտէ խտի: Գու ճիւմլէ իւ-
նէ ապիլի, Սէն—Բէմի, Ժագ Թէրանն հալ ու հէյեթիթ
իլի կէօրտիլքտէ, իւլգըրինտէ գօրգու իլէ գարըլըգ պիր
տէրի նէֆրէթ չարը օլմալին, քէնտի ահթեամըր վէ միւլ-
թէքթապիլմանէ թաղը ու եւլալընը պիր գաթ տահա, վէ
հաթթմա հատտէն զիեատէ աթթըրմըլ խտի: Վէ նօթէր տէ,
մէրգումուն պու հալինի կէօրէքէր, պաշընտաթի թագ-
կէիլի պիլի աշաղը ալմամըլ, վէ պունա գարըլըգ վիգօնթ
տա քէրգալըր շարթաթը պաշընտո օլտուլուն, վէ տահա
պաշընտուն եանքնտա պուլունտուլուն թագաթիրտէ, եւր-
սէր վէ քէսիլին պիր սէս իլէ պաղըրարագ,

— Էֆենտի, չօգտանալով պիր շէյ տիր ըն, պանա
ղահմեթ չնքտիրէրէր, պուրտան գատար կէմլէրէիկ մէճ-
պուր ինմիշանից տիր, մէկէրլի, Պատնոնս գիրմիշ օւ-
տուղում, մէ մէրգումուն տա ընէրպիշսիցիւր իտէրէր

[illegible]

Մ. Ֆեդան, մեդումուն պու լադըրաւըրնա, զերբ
գատար էհէմիյէթ վիմէրսիլին, էլիմէ պուլունան
քէնտի հիւապընա տէվմա իտիպ պիթիթաիւրնէն, վէքնու
տի ատէթի գատիմիսիւի ապլա չալըրմանարագ, եանըն-
տա պուլունան եալ պիր սիւնկէրէ գալէմի ուճունու սիւ-
նաիւրնէն, վէ օլ պէտ ընէք, վէ ոսուգ, վէ եաար վէգըւ-
տա պուլունան էրէլիլին վիդճնիմա տաղուր գալըրարագ,
օլ զօճա կէօյլիւրէրի ալթընտան, ատէթա, օլ իրէ իրէ
պէպէրէրի, վէ չուգուր չուգուր օլմուլ պուլունան, վէ պիր
մաիսէ վէ եէլիլնէ պիր հալ քէպա իմվիլ օլուն կէօյլէրիլէ,
էօյլա պաչը աըր դանն զլունուր պիր հէյէթիտէ պուլուն-
աուգու թագաիւրտէ, խալիլնէ դաղըլպ սիւղաիւքմէն սօւ-
րա, մեդումուն սիւալէրնէ վէ սօյլիւրիւրէրին ճէվապ
վիրէհէք եէրտէ, չարօգ վէ գուսա պիր սօյլէյիլ էլէ,
— չաւըր, քարալաւր նէրէտէ տիր, — տէտի :

Մեր դու մոռն պու մէրթ էպէ ֆիւթուրսուղուղու իւ
զէրինէ, Մ. աը Սէն—րէմի, տաճա զիւտտէ հիտտէթ
լէնտի :

Հէյն շոնա՝ պագընըը . շոնա՝ պագընըը, պէնիմ
կէպի գաբըւարըն պոթ կէպի թարընիադա օլուպ, վէ
էքէքէրըն հասէալընի թահրէք իթմէքտէ պաւշուան,
վէ փարիսին էն պիւշիւք ճէմլիէթէթընիսէ եբըրըվարի

բարլամագտէ օլտուղու կիպի, տիւէլլօճու լարն տա հէյ պէթ ու տէ հէթ ինի մուճիպ օլմագտա օլան պիր տաէ մտէն, շու եօլտա ատի պիր նօթէք, ասլա միւթէ տիր օլմագտա տէ կիլ տիր, ա՛րթըգ պունա կնասն թէ համմիւլ իտէ մէզ, տէյի տիւչիւնմէք տէ, վէ քիպրէնտէն, գանը պաշընա որչ մամագտա օլտուղու հալտէ,

— Նէքէտէ տիր թաճիլլէր, — տէտի վիգօնթ դըսսա պիր սէօյլէյիլ իւզրէ:

Նօթէք պունա ճէվապ օլտարագ, հիչ պիր չէյ սէօյլէ մէքսիզն, օլ տէմիրվարի սէրթ վէ գըղըլ թիւյլէք իլէ միւլէմն պուլունան բարմագլարընտան պիրնի, մէզգիւր թաճիլլէրնի օրատա օլմասըն իշար նիյեթիլ իլէ, եանընտա պուլունան պիր մէշն վէ էնիլ չիգտան իւզըրնէ վուրտու... վէ Մ. ար Սէն—Բէմի տախի, զազապընտան տիթրեմէքտէ օլտուղու հալտէ, քէզալիք գարըլըգ դըսսա պիր ճէվապ օլտարագ, ճէպլնտէն ալթուն տիւյմէլի Բուսիա մէշնիստէն մաամուլ ուփագ պիր չիգտան չըգարտը, վէ մէզքիւր չիգտանըն տա տէրունտէն գըրգ թաճնէ պիւնէր փրանդըգ պանդօթ չնէքէք, նօթէք իպրալ իլլէտի:

— Դա՛չ փրանդ տըր օ, — տէյի սիւալ իթտի նօթէք:

— Դըրգ պին փրանդ:

— Վիլիսիլ...

— Ալընըգ, վէ չարագ պիթ իրիսիլ շու իչի, էֆէնտի, հէր գաչ փրանդ պլընսճագ իտէ ալը գօնունուլ տա թաճիլլէրնի կիլիլ վիլլիսիլ, — տէտի վիգօնթ, հէման աճէլէ իւզրէ մէզքիւր պանդօնթ լարը, մէզդուումն թրաքէզալը իւզէրնէն ալթարագ:

Նօթէք պանդօնթ լարը ալտը, տեաղա գալըտը, վէ պիր իլիճէ կէօզաէն կէչիլմէք իւզրէ, քէնճիրէնիսն էօնիւնէ կիթտի, վէ պիրէր պիրէր քէմալի տիգգաթ իւր թարաֆ լարընա տախի, Մ. ար Սէն—Բէմիէն հաղարէթ օլմուշ օլուպ, վէ հիտտէթի ալիմէսնի թաճրիլ իտէր սուրէթ:

տէ պագըպ լիէֆիթիլ իլլէտի, վէ ֆիլվադըտա, մէրգուումն օլ մէրթէպէ տիգգաթը իւզըրնէ, վիգօնթուն քէնիլ ալթար, վէ ժագ ֆէրան, մէրգուումն ֆիլլըրնտէն կէչէնի տէրք իլլէտիլլէնտէն, պաշըն սալլատը, վէ էիւփւնիւ տէ նիմ մէրգուումա տօրոյն չէվիլլէրէք, հիչ անալըմալ պիր թէլաֆիուլ իւզրէ,

— Պունլարը կէօրտիւմ... — տէտի:

Մ. ար Սէն—Բէմի ճիւզիճէ տուրտուգտան սօնրա, հիտտէթ իճէ պիր սէօյլէյիլ իլէ,

— Էյ, նէ վար տըր, — տէտի:

— Նէ օլաճագ, իլթէ պիր թագըմ գալը պանդօնթ լար, — տէյի ճէվապ վիլտի նօթէք, հէնուլ էլիստէ պուլունան տիկէր պանդօնթ լարը տախի կէօզաէն կէչիլլէրէք:

— Էֆէնտի, գա՛նդի տէպէպէ մէպիի էօյլէ պիր լաճըլար իթ մէքտէսնիլ, — տէտի վիգօնթ:

Ժագ ֆէրան ճիւզիճէ սիւքուլթ իթ տիլքտէն սօնրա, կէօլլիւքէրի ալթընտան տիլք տիլք մէրգուումա պագտը, վէ պատէհու քէք խաֆիֆ պիր սուրէթտէ օլտուղու հալտէ, ումուլարըն պիլլէրէք, վէ հիչ պիր չէյ տէ սէօյլէ մէքէրէք, գարտը տէֆիթէր իլլէմէկէ պաշլատը:

— Մ, նօթէք էֆէնտի, անը պիլմէլիսիլիլ քի, պէնիմ սիւալլէրիմէ ճէվապ վիլլէրիլէ պօրճուսունուլ, — տէյի պաղըրտը Մ. ար Սէն—Բէմի, ժագ ֆէրան իւզըրնտէ տէրքտը օլան ֆիլթուրտուղու կէօրտիւճէ տաճնէ պիւնտէն ալթէլէ քէչիլլէրէք:

— Պու պանդօնթ լար իլի տիլլէր... — տէտի նօթէք էիւզիւնիւ քէնտի եաղլիանէսնէ տօրոյն չէվիլլէրէք, վէ էլիլնէ, պիրիլքտէ իրի գըթա քօլիլա մէքթուպլարը պուլունտուղու հալտէ, իւզէրի տաղալը պիր քեաղըտ տէմէտի ալապ, վէ թարքէզալը իւզէրնէ տախի, պիր թանէ պիլլիլ վէ իւչ թանէ տէ էիւլ փրանդըգ պանդօնթ լար լիլէտիլլէնտէն սօնրա, Մ. ար Սէն—Բէմիլէ, բարմաղընն ուճուլա, մէզքիւր բարալըր իլէ թաճիլլէրի

կէօսթէրտի, վէ լիսանէն տախի, — Իշթէ գըրգ պին ֆը-
րանդընըն արթանը, հազգ սահիպի օլուպ վէ միւշթէ-
րիմ պուլունան դաթ, նօթա մէսարիֆաթընը տախի արը
գոյմաղլըյըն, պանա թէնպիհ իյլէմիշ տիր, — տէտի :

ժագ ֆէրան, քէնտի հիսապընը ետքմադտա իքէն,
վիզանթի իսէ դաթէն բիւր հիտտէթ. քէսիլիպ, վէ քէնտիյի
դապթ իսէմէզ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղունտան, մէզլա-
ղը մէզպուրու ալաճագ, վէ մէրգումա ճէվապ վիրէճէք
եհրտէ, սէսինտէ պիր տիթթէյիշ տէրքեար պուլունտու-
ղու թագաիրտէ պաղըրարագ :

— Եւհու, էֆէնտի, սիդտէն սիւալ իտէրիմ քի, շու-
սիդէ վիրտիկիմ պանգնօթլար իչինտէ, Գուլը Գէի Է-
տիմէքլիքտէն միւրաաղընը նէ իտի, նիշին էօյլէ պիր լա-
գըրաը իթտի իտինիլ :

— Նիշին մի :

— Էվվէթ, նիշին իթտի իտինիլ :

— Ձիւնքի, պէնիմ, սիդին պուրտա կէլմէնիլ իսթէ-
մէրքիքտէն ասըլ միւրաաղմ տա, գալպէնիլիէ տայիր պիր
մատտաէն տօլաքը իտի . . .

Նօթէր պունու սէօյլէտիկի վաղըթմա, կիօլէրինի,
եհշիլ կիօլիւրէլին ալլէնտան, մէրգումա տօղու տիքտի :

— Օլ տէտիկինիլ գալպէնիլք իքէնէ տայիր պէնճէ նէ
միւնտաէպէթ վար աըր :

Մ. Ֆէրան ճիւղիճէ սիւքիւթ իւղրէ տուրտուդտան
սննրա, վիզանթա իսթիպալէն օլուպ, վէ թէմիլինի պիր
թարգտա օլտուղու հալտէ,

— Էֆէնտի, սիդ, պիր նօթէրին վաղիֆէսինին նէ օլ-
տուղունու պիլմէքաթ միսինիլ, — տէտի :

— Էվվէթ, էֆէնտի, ծնտան տա սառէ պիր շէյ օլա-
պիլնր մի, իշթէ, շիտի պիլէ, թէճրիպէտի կէօրիւլմէք-
տէ տիր, պէն, սիդէ ԿՕ պին ֆրանգ վիրտիմ, սիդ տէ
պանա, եալընը պին իւշ եւիպ ֆրանգ կէրի վիրտիլիլ :

— Էֆէնտի, սիդ լաթիֆէկի սէվմէքտէ սինիլ . . . Լա-

քին, պէնտէ, սիդէ պէնան իսէրիմ քի, բուհանի իշէր-
տէ, պիր խոտուլանաշայրն վաղիֆէտի հէր նէ իսէ, ճիւ-
մանի իշէրտէ տախի, պիր նօթէլին վաղիֆէտի իշթէ թըպ-
գըրաը . . . Նօթէլիլէ, քէնտի սանաթլարը իդթիդաաղն-
տան օլարագ, բէք Էօդ պատիլ իսէճալէթ օլաճագ էսրար-
լարա վաղըթ օլուրար :

— Էյ, սննրա :

— Ձօդ տէֆա տա նամուտուզ վէ իթիպարըղ աաաճ
լար իլէ, իշ հէօլմէքլիկէ մէճպուր պուլունուրար .

— Էյ, էֆէնտի, տաճա :

— Վէ պու ճիւլմէ իլէ տախի, միւմլինաթտէն պու-
լունտուղու մէրթէպէ, նամուտու քիմէսնէլէրն իսիմէրի-
նի, լէքէլէնմէքլիք թէհիլէքսինտէն գուրթարմաեա չա-
ԼԱՅՐԵԼԱՐ :

— Պու լաղըրաըլար պանա սէօյլէմէքլիքտէն միւրաճ
նէ տիր :

— Ինտէլ ալէմ, բէտէրլինիլին իսմ ու շէօհէթի միւ-
թէպէր վէ միւհիթէրմ օլտուղու հալտէ, էֆէնտի, սիդ
իսէ, անը լէքէտար գըրմագտաճընը . . .

— Նէ տիմէք իսթէեօրտունու :

— Ն տիմէք իսթէեհէճէկիմ, կէրչի, հէր նէ դաաար,
պու իշտէ, պէնիմ պիր մէնֆաաթիմ պուլունմագտա տէ-
կիլ իսէ տէ, հէր նամուտու աաաճ իւղէրինտէ վագը օլտու-
ղու կիպի, բէտէրլինիլ կիպի միւհիթէրմ պիր զաթ հազ-
գընտա, պէն տախի, քէնտի իւղէրիմտէ պիր էսէրի թէհա-
սիւֆ հիսա իլլէմէքաթլիմ, էվվէթ, իսարիճտէն պիրի պու-
լունտուղում հալտէ, մէրգումա աճըմագտաեթմ, վէ է-
կէրչի, անըն նամը նամիտի կիւղէլ իսթիթը օլմուշ օլմասա
իտի, պէն սիդի պուրտա քէնտի նէդաթմէ ճէլպ իթմէք-
տէն իսէ, հիւքիւլմէթէ թէսիմ իթտիրն իտիմ :

— Հալէնա իսիմէք իսթէտիկինիլի անլաեամաեօրում :

— Պունտան իլի այ մուգաաաթմ, պիր գամպիս տէլ-
լար մաարիֆէթիլէ, ՏՏ պին ֆրանգլը պիր գըթմա գամ :

պիտ արժանի իմ միջոցներով տիր քի, մեղքերս դամպեմ, Համա պուրկոտս մուգըմ Մեօլաէր վէ գումարանսը թարա-
ֆընտան, Վիլեամ Սմիթ նամ պիր շարսըն էմիքնէ օլա-
րադ, Փարիս պանքէրէրէրնտէն Մ. Կրիմպար իւղըրնէ քե-
շիտէ իտիւմիշ իտի, էօյլէ տէկիւն մի:

—Էյ, էօյլէ տիր, նէ օրմուշ:

—Մեղքերս դամպեմ դարադ:

—Եանըշընըդ վար արը . . .

—Մեղքերս դամպեմ սախիթէ տիր տէյիեօրում սիգէ . . .

Մեօլաէր մաղաղաբնտան, Վիլեամ Սմիթ նամընս օլարադ, հիւ էօյլէ պիր դամպիտ վիրիւմէմիշ տիր, մեղքերս մաղաղա
մեղքերս դամպիտեմ թանըմամադտա արը:

—Սահիճ մի սէօյլէնօրումնուդ, — տէյի պաղըրտը
Մ. տը Մէն—Բէմի պիտատէկլէ հիտատէկլէնիպ վէ իզհա-
րը իտեաճճիւպ իտեքէ, — ախմէք տիր քի, էֆէնտի, պէն
օլ պապաէ ալտանըպ պիւլիւք պիր թէհիլքէնէ տիւշար
օլմուշումտուր . . . չիւնքի, պէն անը նադտ մաղամընտա
օլարադ դապուլ կլէմիւմ տիր:

—Բիմանէն ալըշընըդ արը:

—Պիղըվի Մ. Վիլեամ Սմիթի քէնտիսիւնտէն ալմը-
շում արը, վէ Մեօլաէր գումարանսալ իտէ, զաթէն մաս-
լուֆ պիր գումարանսալ արը . . . պէն մէրգումու օլ մէր-
թէպէ միւթէպէր պիր զաթ տէյի թանըմադտա իտիւմքի,
մեղքերս դամպիտեմ, պանս օլան պիր ախիլիսէ մուգա-
պիւլ էվիլթի, նադտ ետրիսէ դադուլ կլէմիւմ տիր . . .

—Իվիլա, Մ. Վիլեամ Սմիթ իսմիտէ պիր առէմ
պուլունմադտա տէկիւ տիր . . . մեղքերս իսմ, ույտուրմա
պիր իսմ տիր . . .

—Էֆէնտի, սիղնի պու սէօյլէտիլքէրնիպ, պէնիս ի-
չին պիր հազարէթ տիմէք տիր:

—Պիտանէն ալէյոյ, մեղքերս դամպիտա պուլունան
Վիլեամ Սմիթ իսգասը տախի սախիթէ տիր:

—Էֆէնտի, պէն տէ իտտաա իտէրիւմ քի, Մ. Վիլեամ

Սմիթ վար արը, վէ հաեաթտա արը, ֆադաթ, պէսպէլիւ,
էմիլեկէթէ իտեանէթ կիրմիշ, վէ պիւթիւն պիւթիւն ալ-
տանմիշ օլմալընում արը:

—Վահ, զէվալը տէկիւնը վահ . . .

—Պաւ լազըրաթընըտան մարատընըդ նէ տիր:

—Պաղընըդ, սիղն պիր չիֆիթ լազըրտը իլէ մաստէնի
կիզահ իտէյիւմ. մեղքերս դամպիտեմ չիմիլքի համիլ պու-
լունան զաթ, օլ խուսուստա, սիղն թարաֆընըտան պիր
սախիթէքարըդ վուգուա կէմիշ օլմուր իմիւղաար գա-
վիսիտէ պուլունմադտա արը . . .

—Էֆէնտի . . .

—Մեղքում, էօյլէ օրմաբնա տալիր էէտիւնտէ իս-
պաթը պուլունմաթըն տախի իտտաա կլէմէքտէ օլտու-
ղունտան, տիւն տէկիւ էվիլքի կիւն, պանս կէլքէք, սի-
ղն պուրաեա ճէլը իլէ, մեղքերս դամպիտեմ կէրի վիր-
մէքիլիսիլ րեճա կլէմիւ տիր . . . վէ հաթթա, օլ պապ-
տէ թարիլեիսէ տէ թէքիլ կլէմէքտէ տիր . . . Սալիր սէօյ-
լէ տիրէրէրնէ, կէրի պիր շէյ տէնիլքէմիւ, չիւնքի, նիգամի
տալիրէրնտէ պուլունմադտա արը, ֆադաթ, սանրաքի
թէքիլքի նիգամա մուղալիր օլտուղունտան, եանընըդ պիր
մալիւմաթ նէվիւնտէն օլարադ, սիղէ իսպէր վիրիւթում,
էէօյլէ քի, մէրգում սիլտէն 100 պին ֆրանգ իսթէմէք-
տէ տիր . . . մէպաղա մէղպուրու, էէրիլ պու կիւն հէր
հալտէ իթա կլէք իսէնիլ, իլէ, եօգտա, եարընքի կիւն
էօյլէտէ, մեղքերս դարադ դամպիտեմ, միտտաիլ ումու-
միլեէ թէսիւմ կլէքէէէք տիր պիլմիւ օլարընըդ:

—Մ, պու պիր ալաղըլըդ արը:

—Պունտան տա զաթիւնաղա, մէրգում, պիր տէ նիլ-
էթի վահիլեէ պէեան կլէմէքտէ տիր . . . Մեօլէտիլի-
նէ կէօրէ, սիղն իլիսիլ պիլուդ պիր հալտէ օլուպ, քիւմ
պիրնէրէտէն, վէ նէ եօլտա թէտարիլ իտէրէք, չու
չիմիլքի կէթիլքի պանս թէսիւմ կլէքիլիլքի մէպաղ-
տէն տօլանը, թաղեիլ իտիւմէքտէ իմիւսիլք . . . նաղը

քի, պաշգա պիր համարի թառափընտան պանա իհալն գը-
լընմըշ, վէ պէն տէ թալապ կըլէմիշիմ տիր . . . Վէ մէր-
գումուն խտտաաքնա նեգարէն . . . ղայէթլէ զէնկին պիր
գատընըն թաճթը համկեթիթիստէ պուլունմագտա օլտու-
ղունուղտան, մէրգումէ սիղի պըրազմաեարագ, պօրծու-
նուղուն թէսկիյեէսինէ հիսմէթ կըլէմէքտէ իմը . . .

—էյ, էլ վիրթի, էֆէնտի, էլ վիրթի արթըգ . . .

—Տաճա պունկարա մուվաֆըգ օլարագ, պաշգա պիր
ալազըլըգտա վէ պաշգա պիր այշ պօղազըլըգտա տախի
պուլունմագտա տըր :

—Վէլ հասըլ, էֆէնտի, պու առամբար պէնտէն նէ իս-
թէմէքտէ տիրլէր, մէրամբարը նէ տիր :

—Սլազըլըգ սայէսինտէ ալազըլըգտան իսթիֆատէ կը-
լէմէք իսթէմէքտէ տիրլէր : Պէն, նամուսու պիր առա-
մըն ֆէրայիղինտէն պուլունման պօրծումու իֆա պիրլէ, իշ-
տէ պիր կանըլըգ վէ եախտա պիր էսէրի դարազ պու-
լունմաաքնը խտտա իսիպ, վէ սիղին թառաճուպունուղտա
կէզէրէք, պիր քէրրէ սիղի կէօրիւպ խապէր վիրմէրլիկէ
րազի օլտում : իշթէ, իշ պու մէրքէգտէ օլտուղունտան,
իծապը իծրաաքնը աուշիւնմէքլըք սիղէ տուշէր, էկէրլի,
ֆիլ վազը մէրգիւր ճիւնշանըն սաճիպի իսէնիզ, քէնտի
թուլմաճապընըլ թարիկտէ մուլթար վէ մուխայէքթի-
նիզ, եա իթտիքլէրի թէրլիֆի դապըլ ինէ իսթէտիքլէրի
ձէպըազը վիրմէքլիկինիզ, վէ եախտա մաճէթմէյի ճէգալիյ-
եէնէ կիթմէքլիկի կէօղէ ալազըլըգըլըգ իզթիլա իաքէ . . .
Պէնիմ եաքտըլըմ, անճազ ղայրի րէսմի սուրէթտէ, եա-
նի խալթըրա րիպէթէն պիր խըտմէթտէն իպարէթ տիր,
վէ պու եօլտա չիւրքին պիր իշ, արթըգ պունտան զինատէ
գարըրմազըլըգ տա ալապ իսթէմէմ : Մէզըլըք գամպիծուն
սօն համարի պուլունման զաթ, ղէյթ թաճիքլէրինտէն Մ.
Իքթի—Ժան նամ քիսէսնէ օլուպ, Սէնա նէհրի սաճիլին-
տէ Պիլիք րիթիթըմինտա (քէ) վազը 10 նիւմէրօ ինէ մու-
րազգամ խոնէտէ պուլունմագտա տըր . կիտիպ մէրգում

կէն ուղալա պիլիքսինիզ, վէ էկէրլի, մէրգումուն խտտա
իթմէքտէ օլտուղու կիպի, ֆիլ վազը մէրգիւր սալթէքթա-
լըլըն միւթէճապիլի վէ միւրթէրիպի պուլունմագտա իսէ-
նիզ . . . ճէրհաթէ ուղալալըլընըգ :

Մ. ար Սէն—Բէմի, Ժագ Ֆէրանըն կանընա կէլտիկին-
տէ, պաշընը թէքէպպիւր իւղրէ եօդարը թուլմագտէ
օլուպ, վէ իսանէն տախի, իսթէտիկի կիպի ալըպ վիր-
մէքտէ խտի . չիւնրի, ճէր նէ գատար մէրգում, միւստէ-
թի էօմիլունտէ, պիր դաշ չիւրքին վէ պատիլ մէզլէթ օ-
լաճագ իշլըրտէ պուլունմուշ խտի իսէ տէ, պու ճիւմէ
կէն տախի, իւզէրլինտէ պիր նէվի ճիւնայեթիլ ղուլունու է-
սէրի ինէ, ճէր վազըլթ մուճիպի ղալէպէտէ օլալէրմիշ օլան
թապիլի պիր ղայրէթի վէ պիր ճէսարէթի տէ պուլունմագ-
տէ խտի : Մէրգում յօթէր ինէ միւքեարլէմէնէ պաշաաղըլը-
տա, մէրգումա պիր խալիմ նազալըլըպ պագմազըլըգ
տախի իրթիքեապ վէ թէնէզլիւ իթմէք իսթէմէտիկին-
տէն, առէթա իսթիհզաեա ալարազ իզթիֆա կըլէմէքտէ
խտի : Ֆիազաթ, Ժագ Ֆէրան թարափընտան, սալթէ-
քեալըլըգ լագըրտըլը մէյտանէ ամբըրը ամբըրազ . . .
պիշարէ, պէղալէթ մէրթէպէտէ պօղըլմանա պաշալմը
խտի : Նէօյէ քի, էվլէլի, քէտտիսի յօթէր իւզէրլինէ պիր
թէէնսիլի իշլէթմէքլէք էմլինտէ պուլունմագտա իքէն .
մուղալիլի օլարագ, քէնտիսի մէրգումուն թաճթը թէէս-
իպիլէն տիւլմէքտէ խտի, էկէրլի, մէրգում տա, քէնտուլի
դապթա քեաֆի դուլվէթ ու գուարթ ղուլունմագտա
օլմաստ խտի, ճիւ մէէմուլ իթմէքտէ օլմատըլը հալտէ,
մէյտանէ չըգմիշ օլան դալպզնիլիք էսարըլը սէպէպլնտէն,
իւզէրլինտէ ղուհուրա կէլէն պիր էսէրի տէճէթֆէրմա-
կը սէթրէ գաթան միւքթէտիր օլմանաճագ վալէ, չիւն-
քի, մաաղալմաճ, էկէրլի, քէնտուլի ղապթա միւղթէտիր
օլմանալըպ տա, գօրգմազըլը օլմանընա տալիք պիր սէր-
րիշթէ վիրէճէք օլաա, յօթէրլին, չիւրհէ իթմէքտէ օլտու-
ղունտան չօգ զիեատէ սուրէթտէ օլտուղու հալտէ . . .

հիսապարզ նեթիճեղէր հուսուէ կէլեճեղին, բէք ալեա տիւ-
շիւնիւ պ տէրը իյլէմէքտէ իտի . . . Մէքգում, ճիւղիճէ
սիւքիւթ վէ թեփէքիւր իւղրէ տուրտուգտան սօնրա,
քիւլի քիւլի վէ հիտտէթի, վէ պիհուտէ գապատտիւրը-
ղը պէր թարափ իլէ, նօթէր կիպի գապա պիւր ատէմի
նէղոնտէ իղհարը թէվաղու պիւրէ, հէր պիւր սէօլէտիւր-
լէրնի, վէլէվ զէհիւր տախի օլմուշ օլտա, եուտուպ հաղմ
իլմէքիկէ, վէ էլվէլի թալի ու հարեքէթլէլիւտէն տօ-
լաեը ափվըգ տիլէմէքիկէ, մէհպուրի, ֆիքրինճէ գարաբ
վիւրէքտէ իտի :

—Էֆէնտի, թարափընղտան, հաղգընտա գուհուրա
կէլմէքտէ օլտն զայրէթ վէ իտանկիւթտէն տօլաեը թէ-
շէքիւր իաէրիւմ, վէ էսէֆ տախի իտէրիւմ քի, էվվէլի
լաղրտըլաբըմտա, պաղը մէրթէպէ էսէրի հիտտէթ գու-
հուրա կէլմիշ տիւր . . . — տէտի Մ. տը Սէն—Բէմի խա-
լիսանէ պիւր թարգ իւղրէ :

—Պէնիւմ նիլեթիթիւմ, հաղգընղտա տիւր հիւսնի թէ-
վէճնիւհ վէ զայրէթ իւրաղը օլմաեըպ, — տէտի գապա
պիւր սէօլէլիշ իլէ նօթիւ, — իլլա, օլ սիղին միւհիթէքմ
բէտէրինիկի աճըմաղլըգտան իպարէթ տիւր, չիւնքի, զէ-
վալլը առէմ, նասըլ քի իշիթմէքտէլիւմ, Անթէրէ չէքիւ-
րէք, ինգիւլա—նիշին պուլունմաղտէ իմիշ, պիւր տէ օլ հալին-
տէ, սիղին մահքէմէլի ճիւնայէթէ չըգարըլմանըլա, քէն-
տի իսմիւնիւ լէքէտար օլմասը պէտպալսթիւղընը կէօրմիւշ
օլաճաղ տըր . . . անըտընը՞ չիմտի ալը պէնիւմ մաղ-
սէտիւմի :

—Էֆէնտի, սիղէ թէքրարէն սէօլէրիւմ քի, պէն օլ
սիղին իշիթմիշ օլտուղունուղ թէօհմէթի իշլէմէմիշիւմտիւր :

—Սիղ պուսու Մ. Բըթի—Սանա սէօլէմէլիսիւնիլ :

—Պազաթ, սիղէ գաթիէն սէօլէրիւմ քի, Մ. Սիլթ
պուրատա տէկիլ տիւր, վէ խալիւլք իտէրէք, պէնիւմ քէ-
մալի էմիլեթիթիւմ գարըն սուլի իսթիճալտէ պուլունմուշ
օլմալը տըր . . .

—Ղատտաբ Սիլթ :

—Մ. Սիլթին մէյաանտէ պուլունմալա, կէրի պէ-
նի բէք չարարը պիւր հալէ իլգա իյլէմէքտէ տիւր, հալ
պու քի, պէն, օլ պապտէ պիտուշում, էմմա, ալէյհիւմ
տէ աղվիւթաթա չըղըլմաղտա իմիւլէր, պէն տէ քէնտիւմի
սալիհէ չըգարա պիւրիւմ, ֆաղաթ, պու եօլտա պիւր աղ-
վիւթաթա, պիւր առամ հէր նէ մէրթէպէլէրտէ պիլիւնահ
տախի օլմուշ օլտա, երնէ պիւլիւթն պիւլիւթն լէքէտէն արի
գալմանաճաղը տա պէտիհի տիւր :

—Էյ, նիհայէթ :

—Իմտի, չու չիմիլքի սիղէ թէսիւմ իյլէտիլիւմ բա-
րալաը, մէգըրիւր սալիթէ դամպիտու համիլ պուլուն-
մաղտէ օլտա քիմնէլէր վիլէրէք, էօլլէ պիւր լէքէ վէ ֆէ-
լաքէթտէն պէնի խէլատա հիմմէթ իյլէմէնիկի րէճա ի-
տէրիւմ :

—Պէն, պու բարալաը ել թօղունուրաճաթ, չիւն-
քի, միւշլէրիւմիւն տիւր, եօղտա էմմաթէթ խիւսանէթ իթ-
միշ օլուրում :

—Երնէ պէն, անըն պէտէլիւնի սիղէ, եալընը իքի
իւշ կիւնտէն թէտիլեթ իտէրիւմ :

—Խալը, ալթիլք սիղ, օլ մէղտար բարաեը վիլէմէլ-
պիւնիլ :

—Վիլէպիլմէք իշին գօլըլըլըմ վար տըր :

—Հիշ պիւր գօլալըլընը պուլունմաղտա տէկիլ տիւր . .
վէ պուլունտա պիլէ, բիւմ պիլիւր նասըլ չիւրիւք վէ պի-
հուտէ պիւր էյյ տիւր . . : Էշալաբ, վէ աթլար արապա-
լար սիղին քէնտիլիւնիլ տէկիլ տիւրէք, նասըլ քի էօլլէ սէօլ-
լէմէքտէսիւնիլ . . . Պէնճէ պէն, պուստա տախի, պիւր հիյ-
լէպաղլըգ էսէրի կէօրմէքտէլիւմ :

—Էֆէնտի, բէք թաշ էրիւքըն պիւր առէմէ պէնզէ-
մէքտէսիւնիլ, վէլէվ սիղին սէօլէտիլիլիլ կիպի տախի օլ-
մուշ օլտա, մէկէրէք բէք տարտա գալըպ տա, տիւշալը
մէյուսիլեթ օլաճաղ պիւր հալէ կիլիֆիլար օլտուղում :

տա, ծնւորը սաթընդ տա բարա խոհմէղմիլիմ, բէք ալեա եաբապիլիւրիմ, ֆաղաթ, Եալնըղ չու ֆարգ վար տըր քի, Եաբընա, Էօյլէնէ դատար, Եիւղ պին ֆրանգ թէաաբըր խոհպիլմէլիլիմ, ալա ինթիմաւտէն տէկիլ տիր, Խմտի, բէճա խոհքիմսիլէ, սիլ, Եա չու վիրտիկիմ բարալար իլէ մեղգըր դամպիսեու դուրթարմաղըղա հիմնէթ խոհիլղ, վէ Եախտ . . . մատամ քի սահլալ սէրլէթ պիր դաթսընըղ . . . քէնտի թարաֆընըղտան իթաւընա քէրէմ էլլէ- յինիղ. վէհասըլ, պէնի չու պուրտտուղու՝ խաթարէն- կիղ հալտէն խէլաս խախիղ . . .

— Բիմ, պէն մի, Ալուս սիլղէ ագըլար վիրտին, սիլ չըլտըրմըլ օլմալըսըրըղ :

— Աման Էֆէնտի, բէճա խոհքիմ սիլէ . . . պարի հիշ տէ- կիլ խոհ, դաթէն գիթքիլի կէչմէրտէ օլտա դուտըղ բէտէ- րիմին խաթըր իլլին օլտուն . . . լութֆ ու քէրէմ խախիղ . . .

— Վաղաս, պէն էլլիմտէն կէլէն իլլիկի Եաբարմ էմ մա, Էօյլէ լուսթ կէլա Եաբմանըղ, իլլա չալիսթէ օլանա Եաբարմ, — տէտի նօթէր, սէրթնէ տիր սէօյլէ յիշ իլէ, պէն զաթէն նամուսունու թամաղանալըստան օլտուղու՝ Է- ճիլտէն, տօղլուտն, հիլլէպաղ աաաաալըր բէտտ խոհքիմ, վէ հաթթա, տինտիղ, իմանսըղ, չաբգըն, Էտէպսիղ, վէ նամուսունու աաաաալըրն թէչհիլ տիրէկինէ պաղլաբըլա- րաղ ճէգալար վիրլըսիլիլիլ կէօրալիկիմտէ, աճըմաաղը- տան պաղա, պաղգալարա իտրէթ օլտուրա նիլիէթիլլէ, Էմմետն տախի օլտուրմ . . . լարին, մմտիէօ վիզմիթ, դուլալըմա կէլէն սէպիլտէն սոնալըլալըքնա կէօրէ, ա- րապանըղ աթլարը օսանըղ թաճիղ օլմաղտա օլմալը տըր- ար, — տէտի նօթէր օլ սիտա՝ տիլլէրինի ալըղ կիլիւմ- սէնէրէք :

Պիրտէ պու հէնկիւմտէ, մէրգուժուն օտա դաբուսու վուրուրու :

— Բիմ տիր օ, — տէտի ժաղ ֆէրան :

— Մաաաա զծիթէն տ'Որպինի, — տէտի պաշ քեաթիպ :

— Բէճա խոհքիմ, ճիւղիճէ հիմնէթ խալպ պէլլէսինլէր :

— Ա, մարդիկ տ'Որպինի Էօյլէ վախտէսի տիր, — տէ- յի պաղըրար Մ. տը Սէն—Բէմի, Էօյլէ տէկիլ մի :

— Էվէթ, Էֆէնտի . . . չիւնքի, պուրաա թէչըրֆ- լէրի իլին, դաթէն բանտէվա միրմիլ խոհք . . . Խմտի, տրթիղ աթիլընըղ տիլէրիմ :

— Լաքին, Էֆէնտի, բէճա խոհքիմ, պիլիմ իլէ տալըր սաղըն մէրգուժնէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէնէսինիղ հա, — տէտի Մ. տը Սէն—Բէմի, թէհտիտամիղ պիր սէօյլէ յիշ իլէ :

— Էֆէնտի, նաալը քի սիլղէ սէօյլէտի խոխմ, նօթէրիլք տիմէք, թըպղը պիր խաաաալմանահալըրը տիմէք տիր :

Ժաղ ֆէրան դամբանաեր վուրտու, վէ պաշ քեաթիպ կէլտի :

— Սէօյլէ յինիղ մատամ տ'Որպինիէ տէ պուեուրսուն իլէրի, — տէտիքտէն սօնրա, վիլոնթա խիթապէն տախի, — ալընըղ չու պին իւշ Եիւղ ֆրանգընըղ, Էֆէնտի, դիրա, հիշտէկիլ խոհ, Մ. Բըթիլ—Ժանա օլան տէ յինիլղէ մահ- սուպէն վիրէ պիլիլալիլղ, — տէտի :

Մաաաաա տ'Որպինի (աապըղ Խամ մատամ Բօլան խոխ), Մ. տը Սէն—Բէմի, նօթէրիլք օտաալըստան տիլարը չըղմաղ- տա իլէն, իլէրի կիրտի :

Մ. տը Սէն—Բէմի, թէհի Էէրտէ նօթէրէ ալըրըղ վէ պօեուն իլլիլլիլիլ մէհալուր օլմուշ օլմաալըստան տօլաէր, հիտտէթիմտէն գուտալմաղտա խախ :

— Ա, աապահար խալը օլտուն, մմտիէօ տը Սէն—Բէմի, — տէտի մէրգուժնա մատամ տ'Որպինի, — խալլի վա- գըթտան պէրու տիր քի, զաթէնըղ կէօրմէմիլիմտիր . . .

— Հաղգընըղ վար տըր, մատամ, չահալէրինտէն պի- րի տէ քէնտիմ օլտուղու՝ Մ. տ'Որպինի աղտը նիքաա- հընտան պէրու, դաթընըղա թէսաաիլի իթմէքիլք շէրէ- ֆինէ նալիլ օլաաալըրմ տըր, — տէտի Մ. տը Սէն—Բէ- մի քէմալի հիւրմէթ իւզրէ պաշըն Էէրէք, վէ աանտէ Էչքեալ ու իէհհէսինտէ պիր լէթաաիլիլ Էէրէրիլք բէլտա

խորապ հիւսիս մահեցէր, — զաթընըդ իսէ, մատամ, թա
օլ վազըթ տան պէտու նորման նախատա մը խոնիդ :

— Էվվէթ, չի՛ չարէ, էօյլէ օլտու, չիւնքի, Մ. տ'Օրպին-
եք, մութըդ տարեթմտէ, քէնտէրտէ խորարը էվդաթ իյ-
լէմէք իթէմէքտէ տիր . . . վէ հալիլլէ, քէնտի սէվտի-
կինի, պէն քէնտիմ տաթի սէվմէքտէ իմ . . . վէ նասըլ քի
կէօրմէքտէսնիդ . . . առեթա պիր թաշարը հալու հէյե-
թի քէնպ էթմիլմ տիր . . . դիրա, օլ սէվկիլլում էօյէ դը-
ղմին, օլ գէվաթը միւքէրէմէտէն Մ. տ'Օրվիլ իլէ ազա-
րէտիլմաճընտան պէտու, փարտէ կէօրմիլլիմ տիր . . . նա-
սըլ, մէրգու մու հէր վազըթ կէօրմէքտէ միսնիդ . . . :

— Խալը, չիւնքի, Մ. տ'Օրվիլ չիմտի, էսկի պիրտիկնիդ
կիպի տէկիլ տիր, բէք եապանի պիր առամ օրմուշ տուր
. . . բէք մաղմում պիր հալ քէնպ էթմիլ տիր . . . մէր-
գու, չօղլուգ հէմիլէթիլէրտէ պուլունմագտա, վէ առամ
իլինէ կրմէքտէ տէկիլ տիր, — տէտի Մ. տը Սէն—Բէ-
մի, սէօյլէյիլ թարըլնտա պիր աճէլէ իթմէքիք էսէրի
միւշահէտէ իսիլմէքտէ օլտուդու հալտէ, չիւնքի, մէրգու-
մէ իլէ օրմաճըրտա, իսթէմէքտէք, ճանր սըգըլարագ կէօ-
րիլլիւզ գոնուշմագտա իտի, վէ պուճուճ տա սէպէպի,
էքի իտի, եանի պիրնիսիլ, միւնասէպէթսիդ կէօրմէքտէ
օլմասը, վէ էքլինիսի տաթի, նօթէրնի, քէնտիսի իսթի-
ղա իտիպ, վէ տաճա դիւտաճէ էյլլինէքիլէ չըգըլմագտէ
պուլունմասընըն ֆէհմիտէ պուլունմասը իտի . . . Հալ պու-
քի, մատամ տ'Օրվիլին էօյէ վալիտէսի իսէ, մէրգու մ կիպի
էօյլէ պիր սիւսիլ վէ տիլլէր տէլիդանընա լաթիմ կէլմիլ
օրմասընտան աօլաքը, աշուրի մէրթէպէ մէնուճ վէ մէս-
րուր օլմն գառընլարտան պուլունմադընտան, էօյլէ գօ-
լալըդլա եազասընը պըրագմագ իսթէմէքտէ տէկիլ իտի (1)

(1) Պու մատամ տ'Օրպինի վէ եախտա մատամ Բօլանըն ախա-
զընը, ախալընմար իլին, հիքեալէնի էվվէթիլին միւրաճաթ օ-
լունարագ, Բէքըրէն օղումալըլգ իգթիլա տիր . . .

— Տիմէք տիր քի, մէրգու մուն գէվէսիլնի, սէվկիլլու-
էօյէ գըղմի տաթի չօղլուգ կէօրմէքտէ օրմալընըլ,
էօյլէ տէկիլ մի, չիւնքի օ տաթի, լըպըլ գօճասը կիպի,
եապանի պիր թապիլթիտա պուլունմագտա տըր, — տէ-
տի մէրգու մէ :

— Խալը, մատամ տ'Օրվիլ բէք ալէա ճէմիլլէթիլէք
գարըլմագտա, վէ քէնտի հիւսն ու գարաֆէթի ալէսիլտէ,
էն գիւտաճէ կիւզէլ վէ կէնճ գառընլար սըրալնտա, հէր
քէսին գալլ ու թահիլինի քէնտալէ ճէլլգ իլլէմէքտէ
տիր . . . Պազաթ, մատամ, աֆիլ իտէրիսիդ, սիդի իլինիդ-
տէն ալը գոյմուշ օրմաճալմ . . . վէ . . .

— Խալը, իսալը, օլ պապտէ ալա մէրագ իտիպ սը-
գըլմանընըլ, սիդին կիպի տիլլէրլէր շահը վէ սիւս ու տա-
րաթ լաճինշահը օլմն պիր զաթ իլէ կէօրիլ չիւզ գոնուշմագ-
լըլըլ, քէնտիմէն պիւլլիք պիր իգալլա առա իտէրիմ, դիրա,
պուլունմագտա զաթընըլ իլէ, եալընըլ օն տաղըրա գօ-
նուշտուդումա, փարնի հաղգընտա բէք չօղ մալլումաթ
ալաճալմաճա, վէ առեթա հիւ փարնիսի տիլարը չըգ-
մաթիլլմ տըր կիպի օլաճալմաճա չիւբէն հօգ տուր . . .
Ոլ աղիլ տաթիլուգ Մ. տը Լիւսնէյ նէ եալընօր պա-
ղալմ . . . մալլումա . . . Մ. տ'Օրվիլին աղ տըր նիքեալնտա,
մէրգու մ տաթի զաթընըլ միսիլլու շահիլլիք սըֆաթընը
իճառ իլլէտի իտի :

— Մէրգու մ, հալէա քէնտի թօհաֆ հալլէրինէ տէվաթ
իթմէքտէ տիր, ալլիմն ճարգ թարաֆընտա սէյեահաթ
իլլէմէքտէ տիր, մէրգու մ պու տէֆա, եանի տաճա տիւն
սապաճ ալտէթ իտէր իթմէլ, պիր գըլըճ եէմիլ իսէ տէ-
հէլէ, պէրէքէթ վիրսին քի, քէտէրսիլգէ գուրթուլապիլ-
վիշ տիր :

— Վահ գէվալլը ալիւզ վահ, պարի գէվէսիլ նէ հալ-
տէ տիր, հալէա հէր վազըթ քէնտի կիւզէլլիլ վէ քէն-
տի գուվլլիլ ճաղիլէսիլլէ իթիլիտար իտիպիլլէքտէ միտիր :

— Մատամ, սիդ տաթի պիրիսիլիդ քի, մէրգու մ տարն
ի . . .

էն աղիւզ աստիճանաւորան պիտի օրհագլորդ իրարաւ ու չէր քիչիլէ միափէլիք պուրճանագ տասնամ, իմաի, պիտանէ ալէյ, հազարարքնաւ միքէճէկիմ մարիմաթ, բէք տէ շայեանը էմիլիէթ սանըլամաղ, Բէճա իտէրիմ, մաւաւմ, Սպիւնէ ավտէթ ինիլտէ, թարաֆը անիլգանէմաէն, գէվ-ճիւնիլ Մ. տՍրպիլնէիէ թէպլիլի սէլամա հիմնէթ իթմէք-լիիլ ունութմանաւնը :

— Սիլգէ տահիհէն սէօյլէրիմ քի, մէրգուս սէրամքնը-զը իշիթանիկնաւ, բէք մէմուս օլաճաղ տըր, զիրա, հէմ բէք տուլղուլու տուր, վէ հէմ տէ սիկի չօգ սէվէր, հաթ-թա, հէր վաղըթ զերքնիլի կէչիւլ, տայիմա տա իլի հալտէ պուրճանագլորընըլը արգու խաէր . . . Մէրգուս տէօյլէտիկնէ կէօրէ, հէր վաղըթ սիկի տէրիւթըր իթիւր-ճէ, խաթըրնա տիւզ տը Լօղան կէլմէքտէ տըր :

— Տալընը պու թէպլիլէլիլի ալլէ, հազար անիլգա-նէմաւ պիր սիթալիլ սանըլաւ սէղա տըր, ֆաղաթ, է-սէֆ իտէրիմ քի, մէրգուր թէպլիլէլիլ, տէլլէ հազարգա-թի հալտէն, իլլա, թէնտի նէղաթէթ վէ ինանիլիէթլէ-րնաւնէ նէլէթ իլլէմէքտէ տըր, իմաի, ապիէս, մաւաւմ, զիրա, զանի իտէմէմ քի, աղիլմէթիլիլտէն էվլէլ, պիր վիլիթմաւր գապուլ իտէպլիլէլիլի, մէրգուր չէրէֆէնալլէ օլմագլորդ իւմիտիւնաւ պուրճանամաւաւաւմ տըր, էօյլէ տէկիլ մի :

— Տօղուսաւ, էֆէնտի, զիտատէտիլէ էսէֆ իտէրիմ քի, թէհի եէրաւ զահմէթ չէրմիլ օլաճաղաւնըլ տըր, չիւնքի, անճաղ պիր գալ կիւն գարագ իւզրէ կէլմիլ օլու-ղումաւ, էօյլէ լաւըլըլ պիր մահէլլէ իմաէ իւպ, իլլա ապի պիր էվլէ իմալիլմաւր . . . ֆաղաթ, ինչապլլաճ, պու եազըն վէ եալուսա պու սոն պահարաւ, օլ մէրգուր գէվգ ու ճէ-ֆա վէ կիւզէլլէր օլմագտաւ պուրճանաւ քէօլքիլտէ իմա-րը էվգաթա վէ թէֆէլլիլնէ չըղարագ, թարաֆըլաւն կէչիլիլիլտէ տէ, օլ վաղըթ կէօրիլչմէքիլք մէսէրէթիլնէ նայիլ օլուրում . . . վէ հիւ տէկիլ իտէ, պիր գալ կիւն տէ

պիլտէ գալմագլորդ թէնէլլիլ պուրճարագ, շայե-նը մէրագ օլուպ, վէ ֆարիս էօրիլնէ տէ պիլթիւն պի-թիւն մուղայիլ պուրճանաւ օլ ֆաղըրճա վէ տիլանէճէ սահրա էօրիլնիւ տալի կէօրմիլ, վէ մէրգուր քէօլքէր-տէ, նէ եօլաւ տարաթլը, վէ նէ մէրթէպէ բաթըրալը . . . էօրիլէր կէլմէքտէ պուրճանաւնը սալարընը . . . զիրա, մահէլլի մէղպուրաւ, հէր նէրէնէ կիտիլնէ, հէր կիւն տէկիւն պալաւմ տըր . . .

— Մաւաւմ . . .

— Կէրէք պէնիմ վէ կէրէք Մ. տՍրպիլնէիլն, սիկի միւսաֆըր գապուլ իթմէքիլ չէրէֆէնէ նայիլ օլուրում-մուղա կէօրաթիլիւմալտէ, նէ թէրթէպէ մէմուս վէ մէ-րուր օլաճաղըլըլը թարաֆ իտէմէմ, իմաի, ապիլէս, է-ֆէնտի, զիրա, պու պիլմաւ սէրթմէլլէպէ պապաճըգ (նօ-թէրի կէօլմէլլէրէր) իթ տիլիլմիլ լաֆիլնիլիլթէտէն թաճիլ օլմագտա տըր տէ իլ գօրգալըմ :

— Պիլթիւն պիլթիւն մուղայիլիլն տիւլիւմէքտէսի-նիլ, մաւաւմ, — տէտի Մ. Ֆէրան, էօյլէ պիր թէլաֆ-ֆուգ իւզրէ քի, Մ. տը Սէն — Բէմիլնիլ զաթէն գալպիւտէ մահաֆուգ պուրճանաւ հիւտաթիլ ու զաղաղընը, պիր գաթ տահա թահրէք իլլէտի :

— Սիլտէ պիլիւլ իգարը իթմէլիլիլիլ քի, Մ. Ֆէրան զայլէթլէ թիլգմէլլէպէ պիր զաթ տըր . . . — տէտի մաւաւմ տՍրպիլնի լաթիլթէն չըգալարագ . . . ֆաղաթ, թէնտի-տիլ սաղընալընըլ, զիրա, մաւաւմ քի իլպալիլիլ-նիլ, թէնտի իշիլիլք մէրգուս թէսիմ իթմիլիլիլ տըր, հիւ չիւրհէլլէր եօղ տուր քի, ալլըր ալլըր թաղիլէր իշիլնէ-ճէրմիլիլ տըր, չիւնքի, բէք թալ երիւրէր պիր աւաւմ-տըր, Լաթիլ, նէ սէօլէհօրում . . . մուղայիլիլնի սէօլէ-տըր, զաթընըլ միսիլլէր իշիլ, բէք իլի պիր զաթ մէլիլիլմ . . . զաթընըլ միսիլլէր իշիլ, բէք իլի պիր զաթ մէլիլիլմ . . . նէ մուլիլու սիլէ քի, Մ. Ֆէրան կիպիլ պիր նօ-թէրէ տիւլիլիլիլիլիլտէր . . . մէրգուս տօղուրում գա-պիր թանէհիւր տըր, վէ հէր քէս տէ պիլիլ քի, միւլթէ-

ընկերներն հին պրերինն, էօյլէ տիւնէն ճէ հալլէրա՛ն պու-
լունմասընը գապուլ վէ միւսաստէ ինմէլ, տայլիմա տա-
րըլըր դարըր կէլըր, վէ բէք տէ օյմատըր իտէ, հէման հի-
ստալընըր էլինէ ինէսլիմ իյլէտիկի կիպլ տէֆ խոխպ պիլթի-
րիւր . . . Հէմ տէ, էօյլէ պիր ատամն նօթ էրլէք ինմէք
խթէմէլ հա՛. . . — Պատէհու մէրգումէ դատըն, ժադ Ֆէ-
րանա խիթապէն, — տինտար էֆէնտի, սիլ, պու պիլգիմ
տօսթուումուղու, արուստա իմանա կէթիթմէքա՛ն օլմանըլըն
ֆարգընտամըսընըր . . . մատահըլար փառաշըր օլան պէօյ-
լէ պիր տէլիգանըլըն, տայլիւնէյի քէմալէթէ տախիլ զըլ-
մազըլըք, հէր ատամըն ետապիլէնէնէկի սիր շէյ տէկիլտիր

— Մատամ, ֆիլվազըր էօյլէ տիր, Մ. վիզօնթ իմանա
կէլմէքտէ տիր . . . մէրդում արուստա կէլտիկի վազըլթ-
տա, պաշդա պիր հալտէ իրէն, շիմօր իտէ, պիթիւն պիւ-
թիւն թէպտիլ օլարադ տիշարը չըգմազտա տըր :

— Պէն, սիզին իշին, քէրամէթ վէ միւսիզի սահպիտի-
նիլ տիմէքա՛ն իտէմ, միւսպարաղալը պիր շէյ սէօյլէմէքա՛ն
տէկիլիմ . . . իշիթէ, թէճըրկպէսի տէ մէյտանտա տըր,
վէ օլ պապա՛ն ասըն իտէմսահիւպ ճայիլ տէկիլտիր, շիւն-
քի, սիլ պիր աղիղիտիւր :

— Ա, մատամ . . . սիլ, պունըլըր պանա թալթիֆ օ-
լարադ սէօյլէմէքտէսինիլ . . . տէտի ժադ Ֆէրան, իրհա-
րըր նէզաքէթ իտէրէք :

Մ. տը Սէն—Բէմի, քէմալի թէվազու իւզըն մատամ
տ'Օրպինիէի սէլսմատըր, վէ պատէհու նօթէրին օտապընը
թէրք ինթիկի վազըլթտա, պիր սօն տէֆա տա՛նա մէրգու-
մուն ըրգգալթընը թահրէք իյլէմէքըր նիլէնէթիլէ, վէ էն-
տիշէյի տէրունսինի տէ անլաթ տըրըր սուրէթտէ աչըք
պիր թէլաֆիուզ իւզըն :

— Աղիլիմ մենսիէ օ Ֆէրան . . . սահիհէն . . . օլ դա-
թընըլտան թալապ իյլէտիկիմ խուսուսուն իծրապընա հիմ-
մէթ ինթէքիկի ինթէմէլ միսինիլ, — տէյի սիւալ իյլէտի-
— Պէսպէլի . . . տիւննէնէն պիր շէյ օլմալարըր . . .

սագըն եարմատալընը հա՛. աղիլիմ տինտար էֆէնտի,
— տէյի պաղըրտըր մատամ տ'Օրպինիէ կիւլէրէք :

— Կէօրիւեօրմուսունուղ . . . էֆէնտի, պազընըլ, նէ՛
սէօյլէնօր . . . մէկըլի արթըք պէնտէ դալըլա տա, պէզ-
լէ պիր տիլպէր դատընըն խաթըրըն գըրապաք, օլ սիզին
մաթլուպունուղու իծրա իտէպիլթմիլիմ . . .

— Աղիլիմ մենսիէ օ Ֆէրան, լաթիֆիէի պէր թարաֆ
իլէ, ճիտալ օլարաք սէօյլէնէլիմ . . . շիւնքի, մալիմէա,
մատա՛ն լաթիֆէ դալարըրըր մազուլտէն պիր շէյ տէկիլ
տիր . . . վէ սիլ տէ պիլիւրսինիլ քի . . . բէք միւսիմթ
տիր . . . նիհալէթ մաթլուպումու, դալիէն ըէտտ մի ինթ-
մէքտէսինիլ, — տէյի սիւալ ինթի վիզօնթ քէմալի իդ-
թիւրապըր աշիւն իւզըն :

Նօթէր պիրտէն պիրէ քեամիլէն ըէտտ իտէրէք, դի-
եաւտէսիլլէ մէրհամէթսիլ կէօրիւնմէք իսթէմէտիկինտէն,
օլ անտէ սիւրիւթ իյլէտի, վէ Մ. տը Սէն—Բէմի տալիս
ճիւզիճէ քէնպլ իւմիտ ինթի :

— Նէ՛ օ, պէն սիզի, բէք իմաշ ելիւքիլ պիրի տիր տէյի
զանն ինմէքա՛ն իրէն, մէկըլի դալպինիլ ետաշանարադ,
մաթլուպունու գապուլէ տայիլ լույի մուվաֆադաթ մը
կէօթէրմէքտէսինիլ, — տէտի մատամ տ'Արվիլին էօյլ
վալիտէսի կիւլէրէք, — աղըպէթըրա մէրգում սիզի տէ
մի սիհիլլէյիլ գանտըրապիլտի . . .

— Տօրուսունու իսթէր իտէնիլ, մատամ, նասըլ քի
սէօյլէմէքա՛նսինիլ, կէրլէ, լույի մուվաֆադաթ կէօթէր-
մէք նիլէնէթինտէ իտիմ իտէ տէ, արթըք շիմօր, զայիֆ
թարաֆըմը անլաթ տըրմիլ օլտուղումուն, սիզտէն հիճապ
ինմէքա՛նիմ, — տէտի Մ. Ֆէրան, պատէհու վիզօնթ
իսթիւպէն սէօյլէնէրէք, էօյլէ պիր լազըրաթ ինթի քի,
մէրգում քեամիլէն ֆիլըրին անլաւա պիլտի, եանի, « իշ-
թէ, օրատա, հիւսէ օլդէ (մէրգում պու սօն լազըլթի,
պիր սուրէթի մալսուստէ տէ օլտուղու հալտէ թէլաֆիուզ
իլլէտի), ինթիմալէն տէկիլ տիր . . .

—Ա՛հ, սօփու աղաւթ, ա՛հ, պա՛գընըդ, հէլէ շու սօփուեա՛ պաղընըդ, — տէտի մատամ տ'ըղպինքի:

—Պու ճիւղէ իլէ սախի, սիգ, կիտիպ պիգղաթ Մ. Իըթի—Ժանա միւրաճապի իլմէլտինիզ, լաթին, մութըդա, մերգում տախի իըպզը պէնիմ կիպի տուչիւնէճէք, վէ սիզէ, եօգ ճէվապընը վիրէճէք տիր:

Մ. տը Սէն—Իէմի մաճղան պիր հարտէ օլտրազ տիւլաը չըգաը:

Վէ ճիւղիճէ տուչիւնիպ, քէնտու քէնտույէ, — էվ վէթ, էլիզմիյնէթտէն տիր, — տէտիրտէն սանա, արապասը դարուսունու ալմադ տա պուլունան քէնտի ալճըսընա խիթապէն տախի,

—Տիւլէն տը Լիւանէյին դօնաղընա կիտէճէկիզ, — տէտի:

Մ. տը Սէն—Իէմի, մէրգումէնն դօնաղընա կիթմիք տէ օլտուղու թադտիրտէ, պիզ տէ քէնտի հիքեպէմիզի օգումազ տա օլան զաթլարա, Մ. Թէրան իլէ մատամ տ'Արվիլին էօյէ վալիտէսի պէյնինտէ կիւղէրան իտէն միւրեալէմէնի նազլ ու պէեան իտէլիմ:

ԻՒՋԻՒՆՃԻԻ ՖԱՍՒ

ՎԱՍՈՒՅՆԵՐ

Իհթիմալ տիրքի, իշպու հիքեպէմիզի օգուման զաթլարա, մատամ տ'Արվիլ թարաֆրտան, քէնտի էօյէ վալիտէսի հազգընաա զուհուրա կէրիլ օլան նազլ ու պէեանաթը վէ եալիտա մալիմաթը ունուլմուչլար տըր. իմտի, թէքարէն պէեան իտէրիզ քի, մատամ տ'Որպինքի ուֆաճըզ թէֆէճէք, սարը կիւղէլի, վէ զարիփ վիճուտու,

ՎԱՍՈՒՅՆԵՐ

35

վէ եուվարազ վէ աօլուճն մաի կէօլիւ, վէ սաքի պէեազա եազըն քիրիթլի պիր դատրն օլուպ, զալէթէ թաթլը Թիլլէ, միւրալի պազըլը, զալէթէ Ֆէնտապզ վէ զալէթէլէ տախի սալթէ հարէքէթլէր իլէ դարչընտաքինի ալտաթըճը իտի, չէօյլէ քի, մէրգումէնն էչքեալ վէ սիմա սընտա տէրքեան օլան առտըր խիեանէթ նիւմանա նազար իտէն էրոյապը տիգզաթլար, հատտէն պիեաթէ Ֆէնաա տալէր վէ Ֆիթինէքեան պիր դարը օլմալընը, քանա Ֆէհմ ու քէլֆ իտէպիլըր իտիլէր:

—Պաւ Մ. տը Սէն—Իէմի նէ դատար չիլին պիր տէլիլ գանլը ալըր, — տէտի մէրգումէ ժազ Թէրանա, մէրգում վիզնիթ օտատան տիշարը չըգաըգտան սանա:

—Վազաա էօյլէ տիր. . . Փադաթ, մատամ, անը պլըրազալըմ տա, չիմտի պիզ իշ իւղէրէն դօնուչլարմ. . . Չաթընըզ պանա ղոմմաթառան մէթուպ եաղարապ, կէլիպ պէեան իլէ, բէք միւթէնա վէ միւֆիտ իլլըր հազգընտա կէօրիւչիպ դօնուչաճաղընըզ, վէ պէնտէն նաալիհաթ վէ թալիմաթ ալաճաղընըզ պիլտիթիլ իտինիզ. . .

—Էօյլէ եա, մէկէրլի աօգէթը Բօլիտօրի թարաֆրտան սիզէ թազ տիթ օլունտուղում կիւնտէն պէրու, հէր վազըլմ սիլին նաալիհաթ վէ թալիմաթընըզա միւրաճապի էլլէմէմիլիլմ տիր. . . Ս տէկիլ էմիա, իլի սէօյլէտինիզ, մէրգում հազգընտա պիր խապէր վէ պիր մալիմաթընըզ վաւ մը ալըր, — տէչի սիւալ իլթտի, էհէմիլիէթ վիրմէթիզ պիր սուրէթտէ օլտուղու հապտէ:

—Մէրգում, Փարիտէն կիտէլիտէն պէրու, եալընըզ պիր տէֆա մէքթուպուճու ալընըմ տըր, տէչի ճէվապ վիրտի նօթէր քիգալիք հիւ էհէմիլիէթ վիրմէթիզ պիր հալ իւզրէ:

—Հիքեպէմիզի օգուման դաթլարա, չունու տա խապէր վիրիլիզ քի, պուճարըն իլիթի տախի, եալան սէօյլէնէքէք, պիր պիրիլի ալտաթ մազտա խտիլէր. չէօյլէ քի, Բօլիտօրի, Փարիտէ օլտուղտան պալզա, ժազ Թէրան

տա մեղքումու տաճաճ եագըն կկանխեմէ կէօրմիւշ խոխի (չիւնքի, քէնտիւնի իրի նէֆէր ճիւնայիթ շէրիքերինտէն պիւրի տէ մէրգում խոխի), վէ հաթթա մէրգումա, աշխարհ վէնաւ տաթթէ խաթիլէ, իւրեւտէ պահաթըն խտէճէկիմիդ նէհը դաւաթանը Մարսիալ ֆամիլեաթընըն Անտիէրտէ վագը խա- նէսինէ կիթմէրիկի, վէ օրատա, Մ'օրէնի քերմէսի Լուի- դի գէհիլէմէրիկի թէրլիֆ իթմիշ օլտուրու կիպի, մա- տամ տ'Արմիլիւն էօյէ վախտէսի մէրգումէ մատամ տ'Որ- պիւնի տախի, պու տէֆա փարիսէ, նապը քի պէեան իթ- շիւ խտիւ, խալլի վագըթմառն պիւրու, Սէզար Պրատաման- թի խաթ թաճթընտա կիլլէնէրէ, խմարը էվգաթ իթ- մէքտէ պուլունան մէրգում օլ չարգըն ճերֆի իլէ, պիւր մատառ հագըքնտա, կիլլիճէ գծուշուպ կէօրիւշիք նիլ- եէթի մախտաւտիլլէ կէթիւշ խոխ:

— Հէր նէ հալ խաէ, չիմոխ ապը միւրատարմիդ, մէր- գում տօթթու աղիղիմիդ օլան տօթթօր հագըքընտա գծուշ- մագըլլգ տէկիւ տիր, րբապ կէլալի տէ շէօյլէ պիւր սիւալ իթտիւմ, — էֆէնտի, էլպէթթիւ տիլ տէ կէօրիւշ ֆիշմ իթ- մէքտէսինիլ, բէք մէրադը վէ պիհուղուր պիւր հալտէ պու- լունագտաւըմ, չիւնքի, դօճամ պիւրաղ քէթիպիգէն օ- լուպ, վէ կիւնանի կիւնէ տէ պօրալմագտա տըր վա- գաւա, էօյլէ բէք գօրգուլաճագ պիւր հալտէ տէ կէօրմէքտէ տէկիւ խաէմ տէ . . . պու ճիւլէ իլէ տախի մէրադ իթ- մէքտէլիւմ . . . եախտա, տաճա տօղլուտուտա խթէր ի- սէնիլ, քէնտիւն մէրադ իթմէքտէ տիր . . . — ախա մա- տամ տ'Որպիւնի, ճիւղիճէ եալաթմիշ օլան կէօյլէրիւնի սիլէրէք:

— Իմոխ, էօյլէ օլտուգտա, սէօյլէ յիւնիլ պագալըմ, մատամ, միւրատարմիդ նէ տիր:

— Մէրգում հիւ տուրմաթըպ, սոն նիլիէթթիւքի . . . եա- բաճագը վախիլէթ հագըքընտա լագըրտը իթմէքտէ տիր . . .

Պու արատա, մատամ տ'Որպիւնի, չէնա տագըգա, մէնտիլլէ քէնտի իւլիւնիւ դաթատը:

— Տիլ վագը պու տէօյլէտիլիկիլ պատիլ թէէտիւֆ օլաճագ պիւր հալ տիր, — տէաի նօթէր, — լաթին, հա- տա իւլաթթիւն մուղիւր պիւր իհթիւտալտա աէկիւ տիր . . . ֆագալթ, մատամ, չուտա տիւմէրլէք իլլիլգա խտէր քի, աճագա Մ. տ'Որպիւնիւն մէգըիւր վախիլէթթիւն մու- սէալ նէ տիր . . .

— Իլլթէ, պէնիւմ տախի, մուճիպի թէէճհիւպիւմ օլան նօթթա, օլ նօթթա տըր, պէն տէ պիլէմէեօրում . . . վէ սիլ տէ հիւս իտէպիլիլլիւնիլ քի, պիլթթալ, մէրգում օլ խուտուտա տալիւ լագըրտը պտըգաւա, պէն տէ իւլլէ- րիւնէ պագըպ լագըրտըլըր կէթիլլէրէք դաթաթտըրմագ- տաւըմ:

— Պու ճիւլէ իլէ տախի, օլ պագտէ սիլլէ, պիւր տու- րէթի գալիլիէտէ օլտուգու հալտէ, հիւ պիւր լագըրտը ալմամշ միւ տըր:

— Գէնիւմ գանն ու իթիլգաթմա կէօյլէ, — տէաի մա- տամ տ'Որպիւնի պիւր աշը աղբուն չէքէրէք, — էվլէթ, պէն էօյլէ գանն իթմէքտէլիւ քի, մէրգում, քէնտի մի- րատըր, դանուտուն ճէվալ վիլէճիկի մէրթէպէնէ դա- տար, պանա թէէր իթմէրլէր նիլիէթիւնտէ օլտուգտան պագա . . . ֆագալթ . . . պագընըլք բէճա խտէրիւմ սի- սէ, արթըգ պու լագըրտըր դաթաթալըմ . . .

— Էօյլէ խաէ, նէ իւղէրիւնէ գծուշմագ իսթէրսինիլ.

— Ո՞ք, հագըքընը վար տըր, ինաաֆօրդ առամ . . . նիհայէթ, քէնտի իսթէկիւնէ գալը օլտուգու հալտէ, աէճիւլպ տօլալըպ, շու, պու բաւա սիլլին իլէ գանդի հիւգ- նէնիլլգ մատառ հագըքընտա գծուշմագըլլգ իլլին կէլաթիւմ խաէ, էինէ օլ մատառ իւլլէրիւնէ գծուշմագըլլգ մէճպըր օլմագտաւըմ . . . վէլ հաթը Մ. տ'Որպիւնի, հագըքընտա տիլլէրալ օլան մու հապպէթիլի վէ ինաաֆօրլէթիլի օլ մէր- թէպէ իլլէրու կէթիլլաթմէքտէ տիր քի . . . իլլի պագըպ պիւր գալըպա աէօրէրէք, քէնտի միւրալսօլաթընտ տա- չէճէք օլան սէրլիլէթիւնտէն պիւլիւր պիւր մեղտաթընը տա- չէճէք:

խի պանա թէրը ու իհտա իթմէքիք նկնէթիւտէ պու-
լունմադտա տըր . . .

— Ի յի էմմա, էթէտէ տիր գըղը վար տըր . . . գը-
ղըն՞ը նէ հարաճադ տըր, — տէյի պաղըրաը Մ. ֆէրան .
— չիմոի սիդ, շունու պիւրմէլիսիդ քի, մէրգումէննի դօ-
ճասը Մ. տՆրվիլ, պիր սէնէտէն պէրու, քէնտի իշէրնի
պանա թէտիւմ իյէմիլ տիր . . . վէ հաթթիւմ, մուսիսն-
րէն մէրգումա, բէք կիւզէլ պիր արադի սաթըն ալըտըմ-
շըմ տըր . . . Իշ խունուտունա սիդ պէնիւմ նէ մէրթէ-
պէյէրտէ սէրթմէշըսդ օլտուղումու պիւմէքաւսինիդ . . . Մ.
տՆրվիլ պէնիւմ միւշթէրիւմ տիր տէյի սէօյլէմէմ, միւշ-
թէրիւմ իսթէր օլտուն իսթէր օլմասըն, պէնիւմ վազիֆիւմ
անճադ վէ անճադ տօղղուլուգ վէ հադգանիյէթ թա-
րաֆըրը իսթիգամ իյէմէք տիր, էկէրն սիլնի դօճանըդ,
քէնտի գըղը օլան մաստա տՆրվիլէ դարշը պիր թարիգ
թուլթար, վէ մէրքիւր թարիգ տէ պանա հադգաըդ կէօ-
րլունիւր իաէ . . . սիդէ յիմոիաէն վէ աչըգտան աչըղա խա-
պէր վիրիւրիւմ քի, սոյա միւսաստէ իթմէմ վէ իտէմէմ,
տիմէք տիր քի, օլ պապտէ, պէնիւմ թարաֆըմտան պիր
հարտըմա իւմիտ խոիպ տէ պէրլ՝ մէմէլիսինիդ . . . պէնիւմ
շէրէֆ ու իֆթիլիսարըմ, տայիմա հադգանիյէթի իսթիգամ
վէ իճրա իթմէքիւր օլմուշ տուր, վէ պատէմա տալի էօյ-
լէ տէվամ իթմէքիւրի արղու խաթըրիւմ:

— Թըպդը պէն տալիս, սիլնի էֆքիւր ու թապիւս-
թընըրտա պուլունմադտաւըմ, տօղղու եօլտան սարմազ-
լըւա վիճտանըմ պիր տիւրլու ըաղի օլմաղ, վէ պու սիլնի
սէօյլէտիկինիդ տէ դօճամա, չօգ տ՝ ֆա սէօյլէմիլմտիր,
« Վադաա քէրիմէնիդ, սիլնի դարշը պիւլիւր թադօրաթ-
լարտա պուլունմուշ տուր, տօղղու տուր . . . լաքլն, պու
ճիւմէ իլէ տալի, դալքըղ տա տէվալընը, քէնտի հադգը
տարիսի պուլունմա միւսաընըղտան մահրում գըրմադը-
ղընըդ, ճայիլ օլմաղ . . . » տէմիլմ տիր:

— Չօգ իլի . . . չօգ իլի, բէք կիւզէլ սէօյլէմիւսինիդ

տիր . . . էյ, մէրգում պունա դարշըդ սիլնի նէ՞ եօլ-
տա ճէվապ վիրիլ տիր:

— Մէրգում պունա դարշըդ, պէն քէնտի գըղըմ
իլին, էիկիւրմի պէշ պին ֆրանգըդ ազարէթլէր պըրադա-
ճաղըմ տըր, վէ դաթէն պիր միլիօն ֆրանգտան զիւտաէ
մէպըղ տա վալտէսինտէն միւսա դալմը օլտուգտան
պապա, գօճասը Մ. տՆրվիլ իսէ, պիր սէրվէթի ազի-
մէնէ մալիք պուլունմադտա տըր. իմոի, եա՞ պէնիւմ ճան-
լարտէմ, իշպու մէրքէգաէ օլտուղու թադտիրտէ, սիլնի
կիպի, շու պէնիւմ հէնկիւմը շէլտալէթիմտէ, էլիմէ էէ-
կիւնէ տէկէնէք վէ դալիւմէ իսէ էէկիւնէ թէսէլի օլ-
տուգտան պապա, հէմիշ պիր ֆէրլէթէ մա հաթըդ
միսկիւր պաշ ուճումաա պէնի պէրէլիպ դանըմադտա
օլան պիր դատմա, վարտաթմըն պաղըրէնիսին թէրը
ու թէպէրլու իթմէք, մէկէրլի պիւլիւր պիր շէյ միւսաթը
օլտուրում, մէկէրլի վաճիպէյի զիմէթիւմ իգթիգաարնտան
տէկիլ՝ մի տիր՞ տէմիլ տիր, էլիլէթ, էֆքիւր, — տէնի
մաստա մ՝ օրպիլնի շէօյլէ պիր մա հադգա սէօյլէյի իլէ,
իլլէ մէրգում պու եօլտա պիր լիւտաւ ըիւր իլլէֆթիւմ-
աա պուլունմուշ տուր, — վէ պունու սիլնի սէօյլէմէրտէն
միւրտաթմ իսէ պապա պիր շէյ օլմաշըպ, իլլա մա հադ
պըրաթմ իսէ պապա պիր մէրթէպէրտէ հիւսնի թէ-
վէ ճճիւ հիւ պուլունմուրունու տալաթ տըրմադ տըր, ֆա-
դաթ, պու պէօյլէ օլտուղու հալտէ տալի պէն, տայի-
մա մէրգումա մէրքիւր թէրլիլնէ դարշը կէրէրէք բէտա
կիլմիլ օլտուղումաա, ազըպէթլէրա պիր քէրէ կէլիպ
սիլնի իլէ կէօրիւշիպ զօնու շմաղըլըմը, պանա իպրամ վէ
բէճա իթմէքիւրի գարաթ վիրմիլ տիր:

— Իլի էմմա, պէն քէնտիմ հէնուգ դօճանըդ շալիսէն
թանըմադտա պիլէ տէկիլմ:

— Հալ պու քի մէրգում սիլնի իլի իսլինիլի, հէրքէս
կիպի իլլէթմիլ օլտուղումաա, նասըլ տօղղու վէ միւթէ-
պէր պիր զաթ օլմանըլը, բէք տէն թանըմադտա տըր:

— Պէննի սիղէ նէ՛ Եօլտա , վէ նէ՛ միւնտեսպէթլէ թա-
նըթմըրմիշ տըր :

— Մեղքերւք մըրազընը պանա թէրք իթմէրիք խոսու-
տունտա թարաֆըմտան զուհուրա կէլէն թէրէտաիւտ վէ
խարաբըմա պիր իթիթամ վերմէք իսթէտիթիւնտն , մէրգուսմ
պանա , Պէն յիմոնի սիղի քէնտի նոթէրիմէ կէծնաէրէճէք
ջուամ , չոգ ինթիմալ տիր քի , մէրգուսմ , հաղգընըդտա
տէրքէտար օլան քէմալի ուպուտիթիւնթիմաէն նաչի , իսա-
թըրա ընայէթէն , սիղէ օլան թէրիթիթիւն հաղգըլ կէօս-
թէրէճէք տիր տէյի պիր չիւրհէնէ զահլալ օլունաղաբընդ
տըր , իմոնի , սիղի էօյլէ պիր զաթմա կէծնաէրէյիթմ քի ,
պիղզաթմ քէնտիթիղ հէր վաղըթմ , քէնտի հաղգանիթիւնթի-
րէրլէրլիթի հաղգընտա , բէք չոգ մէտհ ու սէնալտար օ-
ղուսնաղաաբընդ . . . » իմոնի , ծնա կիտէր սիւալ իտէր-
սիթիղ , էկէրլի թարաֆըրըդտան զուհուրա կէրմէքաէ օ-
լան առնմի գապուսէ տայիր իտարըր ճնայիղ կէօրիւր իտէ ,
բէք ալէա , սիղ զապուլ իթմէնիթիղ , վէ պէն տէ պիր
տահա լաղըրտըրընը պիլէ իթմէմ . . . Եօղ էկէրլի պէն
նիմ թէրիթիթիւն հաղգըլ պուլուր իտէ , հալլիլէ արթըք
սիղ տէ րուլի մուվաֆադաթմ կէօթէրէյիթիւն զապուսէ գա-
րաը վերլուսիթիլ իշ պիլիթի կիտէր » տէտի . վէ իշթէ պու-
միւնտեսպէթլէ զաթմընըն իսմիթի վիրտի : Պէն տէ պու-
մէքիթիթիւն րաղի օլաուս , սէօղ վերտիմ , վէ աօղուս զալ-
գըպ սիղէ կէլուսմ , տիմէք տիր քի յիմոնի սիղ , էրթիկըլն
մապէյիթիտէ պիր աղպիթթօ մաղամընտա պուլունաղա-
տաընըզ ճէկէր Մ . Ֆէրան պէնիմ սէօյլէտիթիւն հաղգ
վիրիւր իտէ , — տէյի իլալէյի մէգալ իթտի մէրգուսմ , —
օլ վաղըթմ պէն տէ քէնտիթիթի թարաֆըմտան վէրլի
տաթլաղ թայէթիթի իլէ , լաղըմ կէլէն աղաղաընըն սէնտա
վէ հիւճճէթլէրիթի տէ քէնտիթիթի կէծնաէրլիթիմ , վարտա
բարաըր քէնտի Եանընտա մահֆուդ գուրուս քի , ու ճան-
բարէմ , պարի պէն էօլուրա րաէն սօնըա , մէպալիլի մէգ-
պուրէնի ալաղաղ , քէնտիթիթիլ չայան սուրթմ տէ իմու-

ըր էլիգաթ իթմիշ օլաուսըզ , էյ , պէօյլէ իթի օլունաղ մի-
Տիլէպիլիթիլ քի , Մ . Ֆէրանն իէօլլիւրլէրի , չու մի-
քեալէմ վաղ թիմաէ , հէր վաղըթմտան զիւտաէ , քէնտի-
սի իթիլ միւֆիտ օլուալ վէ իշէ Կարաթըրա տըր . զիրա , է-
կէրլի մէղքիւր կէօղլիւրլէր կէօղլէրիտէ օլունալ օլունալ
իտիլէր , չիւրհէսիղ օլաուր , մաաթմ միւպիւնի , մէղքիւր
բարաըրն քէնտի Եանընտա թէրաթիթիւն իտիլ հըթի . օ-
լունաճաղը լաղըրտըրընը իթիթի իթիթիմէղ , կէօղլէրիտէ
հաաըլ օլան բարաղլըզնի Ֆէհմէնէ վարապիլէճէք իտի-
Հէր նէ հալ իտէ , մէրգուսմ աղըր պիր սէօյլէյիլ իլէ , մէր-
զուսէնէ ճէվաղ վիրլէրէք :

— Եօֆ , ալթըք բէք չոգ օլու օլու . . . պէօյլէ ծն ծն ի-
րի մահէրաէն պէնի ալալիթթօլուա թայէթի վէ տալիթի
կիլմէքաէ տիրլէր . . . վէ պուսնըրն քէնտիթիթի տալիթի ,
քէնտի տօղաուլաղուս իսթիթիտանն պանա միւրաճաթթ
իթմէքտէ օլաուր լարընը սէօյլէմէքաէ տիրլէր . . . Էվլէթ
հէփսի տէ քէնտի իսանընտա պու լաղէթիլ էկպէր իլլէ-
մէքաէ տիր . . . Տօղըր լուդ , հաղգանիթիթիթիլլէրլէր
վաղաա բէք կիւղէլ պիր շէյ տիր , վէ պու շէրէթէ նայիլ
օլապիլիթիթիլ իլլի , կէրլի թիթիթիտա տալիթի իտէրլէր . . .
լարլի , Եօրիւնըրըտան վէ էկլիթիթիտէն պաչգա , նէ
մէնֆաաթթ վար տըր . . . լալթըրտըրըն վէ տաղաղաթը-
նը տէյիլէք . . .

— Սիղիլի Մ . Ֆէրան . . . բէճա իտէրլէր . . . օլ օլապ-
տէ լաղըմ կէլէն իթիթիթիթի պէնիթմ պաղըմա Եաղաթըմա-
Եընըզ , հէմմէթ իտիլ Էթլթիլա իտէյի Մ . ալթպիթիթի
Եաղը իլէ պիտիթիթիլ , զիրա , իլլիթա իտէն վէրլի
մաթլաղըզ սէնտիթիթի կէծնաէրլէր իլլի , սիղլի մէքթու-
պուսնըա պիլլէթիթիտէ տիր . . . վէ իտարաըր տա հա-
ղըրաթըզ էվաղընը նիղամիւնա զօնաճաղ տըր . . .

— Սէլթիթիթիտի իլէ մըրաթըր շէյ օլունաղ տըր աճա-
պա . . .

— Չանն իտէրլէր քի , տէօրլմ պէշ Եիւղ ֆրանդըզ պիր

գալով իւրերէ պուլունմասըն, քէնֆ ու ֆէշմ խտէպիլտիկին տէն, քէնտի գօլթու զուռտան տեղադա գալադը, վէ իւէ-րու տօղրու պիր սանապակեէ սիւքեքը, վէ իշաքէթվէ մէքդու մէնէ կէօսթ էրէրէր:

—Մատամ, պու կիւն պէնտէնիգ իւէ կէօրիւ շմբլիկի արդու իյլէմիշ խախիղ, հալ պու քի ախն բէք մէշղու պուլունտու զուռտան, լաղըմ կէլէն ճէվապը զաթընըզա անճաղ պու սապա՜ կէօստէրէպիլտիմ, իմտի օլ պապտէ աֆլընըզը տիլէրիմ:

—Էֆէնտի, դաթընըզա կէօրիւ շմբլիկի . . . բէք միւ-հիմմ պիր խուսուստան տօղրու արգու իյլէմէքտէ խաթմ. . . Վէ զաթընըզա միւրաճապա ճէտարէթի տէ, մաճա օլ մապիւմու աթմէ օյան նամուս ու իթ իշաղընըզտան, վէ ին-տանկէթ ու չէօհթէթ ինիքտէն ալմիշըմ տըր, վէ հիւ չիւրհէմ հօգ տուր քի, հիմմէթ ինիլդէ, միւրատըմ հու-սուլինէ տէ մուվաթֆաղ օյաճաղըմ տըր. . .

Նօթէր գօլթու զուռտա օթուրմաղտէ օլտուլու հալ-տէ, պէրալի թէշէքրիւր ճիւղիճ քաչընը Էյաի:

—Էֆէնտի, հիւ չիւրհէմ հօգ տուր քի իֆատէ վէ պէեան իտէճէկիմ չէլլէր եանընըզա էօրար գալաճաղ-լար տըր, նապըլ քի օլ ճիւլէթմէ տալի քէնպի չէօհթէթ իթմիշախիղ տըր, էօյլէ տէկիլ մի. . .

—Վաղիֆէմ իցթ իցապընտան տըր, մատամ:

—Էֆէնտի, զիւտտէսիլլէ հաղդանկէթէթէրվէր վէ հիլլէ ֆէնատ դաղուլ իթմէղ պիր զաթընըզը, էօյլէ տէ-կիլ մի:

—Էվլէթ, մատամ:

—Իմտի, էֆէնտի, դաթմէն պու ալպաղը համիտէ իւէ մէշլուֆ օլտու զուռտու հալաէ. . . Կա զաթընըզա պէեան ու իֆատէ իտէճէկիմ մատտէալն, պատիի հանաթըմ օ-լաճաղընըզը. . . վէ հաթթա պատիի հանաթըմ օլմաղ-լըդտան տա զիւտտէ պիր իլիլիկի մուճիդ օյաճաղընըզը. . . վէհատը, պէտպաթթ պիր վաթիտէնի, դայ աղըլ օլմաղ-

լըդտան իւշլաւ իտէճէկիլիղի կէօրտու կիւնիւղտէ, մէկէր-չի էլինիղտէն վէ տիլինիղտէն կէլէն հիմմէթի տըրիղ իտէ-պիլմէրիկինիղ միւսթին օլապիլէճէք մի տիր. . .

—Միւրապընըզ հէր նէ իտէ մէօյլէ տիլինիղտէ. . . լա-ղըմ կէլէն ճէվապը իթայէ հաղըրըմ, մատամ:

—Պունտան ճա տէօրթ մէնէ դատար մաղատտէմ, եանի 1826 սէնէսի գէկտիմիւրի էվաթըրընտա, հէնուզ կէնճ չաղարընտա օլտու վէ մաթէմ էլպիտէլէրի կիլինմիւշ օյան պիր առէմ. . . սիգէ կէլմիւշ, վէ իւ իտալընտա պիր զըղ չօճուզ իւլին օլմաղ, վէ մէրդուճ չօճուզ հանաթթա գալարըճա, թէշալմ իտլէճէք օյան պիր զաթըն եանընտա ֆալիլիլլէ գալմաղ իւրլէ 150 պին ֆրանզ պըրաղմաղլըզը թէքըլիֆ իթմիւշ, վէ բէտէր ու վալիտէսինին տէ կիլլիտէ գալմաթ իցթ իլպ իյլէ տիլինի սէօյլէմիւշ տիր:

—Էյ, սօնրա, սէօյլէ ինիլ, մատամ, —տէտի նօթէր,— մէրդուճնին սէօյլէ տիլինի թատիղ իտիճի պիր ճէվապ-տա պուլունմաղ իտթմէ տիլինիլտէ:

—Չաթընըզ տալիս մէզ քիւր թէքըլիֆ իւէ մէպաղը մէզղուրու գալալիլլէ րուլի մուվաթաղաթ կէօսթէրմիւշ, վէ մէրսուճ զըղ չօճուզ հանաթ իւզըր պուլունտուճա, մէպաղը մէզղուրա գալընըզ սէնէվի 8 պին ֆրանզ ֆայիլ վիլլիլէճէկինի, վէ մէզըրու ֆայիլին տէ նըսֆընըն, չօ-ճուզ պիւլիլլէնէ դատար բէսիւլ մօյէ դամմ իտիլիպ, վէ նըսֆը տիլէրինին տալի, մէրդուճնէ զըղ չօճուլունու պաղըզ գաեըրաճաղ օյան բիմէսնէնէ, պէտէր իւճըրէթ վէ մատարֆ օլարաղ վիլէճէկիլիղի, պիր սուրէթի դա-վլիլէտէ պիւտըրմիւշ իտիլիլ:

—Էյ, սօնրա, մատամ:

—Արատան իքի սէնէ միւրուր իյլէ տիլէտէ, —տէտի Սարա հիւս իլլէմէքտէ օլտուլու հէնէճանը տիլինի սէթըրէ միւլթէտիր օլամաեարաղ, — 1827 սէնէսի նայիմիւրի 28 իտէ, մէրդուճնէ չօճուզ վէֆաթ իթմիւշ տիր:

—Մատամ, իշպու իֆատէնիգէ տէվաթ իյլէմէղտէն

եկվէլ շունու անբամազ իսկէրմիքի, պու պատպտէ սիղէ այլիտ օլան խուսուս վէ մէնֆամթ ՚նէ տիր :

—Մէրդումէ չօծուլուն վայիտէսի . . . պէնիմ հէմիւրէ ճիկիմ տիր, էֆէնտի . . . (1) վէ հաթթիմ սէօյլէտիկիմի թաստիգ խոխիս սուրէթտէ, չօծուլուն վէֆաթընա տայլը եէաթիմէ րէամի էյլրադ պուլունմադտէ օլտուգտան պաշ-գա, մէրգումէտի գանըրմադտա օլան քիմէնէին մէր-թաւպարը իլէ, մէպարը մէգպուր 130 պին ֆրանսիզ դա-պուլ իթմիշ պուլունմա գաթըն մադպուլ սէնէտի տաթիս պուլունմադտա տըր :

—Կէօրէիմ շու րեադըպարը, մատամ :

Սարա, մէրգումուն քէնտի լազըրտըրնա ինանմադ իսթէմէտիկինտէն աօլանը թէաճճիւպ իտէրէր, չիդտա-նընտան պիր չօգ էյլրադ չրգարտը, վէ նօթիւր տաթիս էվ-րադը մէդըլուրէտի տիղդաթը թամմէ իւղրէ կէօղտէն կէ-չիրտի :

—Ինէր պէա, մատամ, չիմտի սիղին տըղու վէ միւ-րատընըդ ՚նէ տիր . մէրդումէ չօծուլուն վէֆաթըր գայարը բուսուլարը բէր նիղամընտա տըր, վէ մէպարը մէգպուր 130 պին ֆրանսիզ տա, միւրթէրիլէրիմունէ օլան Մ. Բըթի-թան, չօծուլուն վէֆաթընտան սօնրա էվլէթ պընը տըր. վէ նաօլըքի պու իչի պանա թէրլիթ իտէն չախտա պէն վադ-թիմտէ, պու եօլտա գայար հանաթ չարթըլլա մուգա-վէլէնէ կիրիշմէրէտէ, տայլիմա պիր թէնլիքէ պուլուն-

(1) Պէեանէ հաճաթ կէօրմիլիզ, զիրա՛հիքնայէմիլիզ օգուեան դաթար տէրեսաթըր իտէպլիլըրէր քի, օլ տէնիլէն չօծուլ գիլէօր-տը-Մարի օլուպ, վէ Բօաօիֆ իլէ Սարանըն չօծուլուն տուր : հալ տը քի Սարա քէնտիսիլի մէյտանէ չըգարմա իսթէմէտիկինտէն, քէնտի միւրատը ինըրաթընա պիր մէտար օլմադ նիլէթիլէ, ետըն օլարապ, զըգ գարտաթընա չօծուլուն տուր տէմիշ տիր : Ֆադաթ, շու տա սանիհ տիր քի, կէրէր Սարա վէ կէրէր Բօաօիֆ, սանիհէն մէրգում քէնտի չօծուլարը իչին, էօմիւշ տիր տէյլ ինանմադտա իտիլէր :

մադտա տըր տէյլի սէօյլէմիլ իտիմ . հալ պու քի ագճէնին ֆայիլինէ կէլինտիքտէ, չօծուլուն վէֆաթընա գատար, քէնտի մարիֆէթիմիլէ, թէմամէն թէէաթիլէն օլունմաշ տուր :

—Իֆէնտի, օլ պապտէ քէմալէ հադգանիլէթ իւղրէ հարէքէթ իթմիշ օլտուլունուլու թանըր վէ թէնէքըիւր իտէրիմ. վէ հաթթիմ մէրգումէ չօծուլուն գայըրընաթէն թայիլին օլունան գատընա տաթիս իպարալը թէնլէքըրէ պօրճուլ պուլունտուլունմալու իգարա իլլէրիմ, զիրա եէ-կէնիմ պիւարէ չօծուլա բէր կիւզէլ պիր սուրէթտէ պա-զըպ գանըրմըր տըր :

—Վադաա էօյլէ տիր, մատամ, հաթթիմ, մէրգումէ-նին օլ հաթթիմէն պէն տաթի բէր մէնուն օլտուլունմաան, վէ չօծուլուն վէֆաթընտան սօնրա ալըդտա գալտըղըր կէօրտիկիլիմտէն, աճըրըպ մէրգումէիլ քէնտի եանըմա պընըրմաթըր, նաօլըքի թա օլ վադըթտան պէրու . . . խըտ-մէթիմտէ պուլունմադտա տըր . . .

—Տիմէք տիր քի, էֆէնտի, մատամ Սէրաֆէն զա-թընըղըն եանըմաա տըր, էօյլէ մի :

—Էվլէթ, օն տէօրէ սէնէտէն պէրու եանըմաա վէ-քիլիարճըլգ իլլէմէրաթէ տիր . . . վէ տօղլուսու, մէրգում-մէտէն հէր ճիհէթլէ մէնունմաեաթըր :

—Իֆէնտի, մատամ քի էօյլէ տիր . . . տիմէք տիր քի պիղ մէրգումէտէն պիլիլը եարաթըրա պէլէնէպլիլիլը, է-կէրի . . . զաթընը . . . էկէրի պիր թէրիֆտի գապուլէ բուլի մուվաֆադաթա հիմմէթ իտէճէք օլուր իտէնիլ . . . չիւնքի, սիղէ աճայիլ պիր չէլ տիր կիպի կէօրիւնէճէք տիր . . . վէ պէլքի տէ . . . էվլէլ էմիրտէ, չօյեանը թադ-պիւր պիր հալ տիր կիպի տաթիս կէօրիւնէճէք տիր, ֆադաթ, պիր քէրէրէ մատաթէտէն աօլը մադսէտին ՚նէ օլտուլունա վադըֆ օլտուլունուլաա . . .

—Նաթըլ, մատամ, չայեանը թադպիւշ պիր թէրլիֆ-տէ մի պուլունմադըլը նիլէթիլտէնիլիլը իսպըր, իսպըր, պէն զանն իթմէմիլի, թարաֆըրըլտան պանա օ եօլտա

լանքըսըղ վէ նիգամըզ պիր թէքըիֆ զու հուրա կէլէպիրսին՝

— Էֆէնտի, զաթընըզըն նէ մերթէպէլէրտէ տօղրու վէ սէրթմէշէպօ օլտուղունու, վէ գալտէյի հասնէն վէ գալլընէ սահիպէ օլտուղունու պիրմէքտէյիմ. . . լաքին, պու ճուփէ իլէ տալիս, քըլլի իմփոխմտէ անճադ սիպին իւղէքնիկտէ տիր. . . սիպին լուծփու հիմմէթինիկէ մուհլաճ պուլունմագտանըմ. . . վէ հէք հալտէ, տէրքեար օլան էսրար սաղլանքըրըլընըղա կիւլլէմէքտէյիմ, վէ զանն խտէրիմքի, պու իթիգաալըմտա վահի տէկըտիր, էօյլէ տէկըլմի:

— Էվվէթ, մատամ, օլ պապտէ էմնիյէթի թեամիլէ իւզըլէ օլապիլիքսինիլ:

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, իֆատէյի հալլմէ տէվամ խտէպիլիքիմ: Մէրդումէ պէտպալթ չօճուղուն վէֆաթը իւղէքնիէ, վալտէսի հատտէն զնեատէ միւթէհատիր օլմուշ, վէ շու տէրտի տէրունի օն տէօթմ սնէտէն պէրու, պու կիւն վէ պու սաաթա գատար էքօթիմէտէրտէն պաշգաա, արթմագտա տալիս պուլունմուշ տուր. պիլը չիմտիէն տէկին, պիլարէնին օ երկտէն էճէլէ գուրպան կիտէճէկի գօրգուսունու չէքմէքտէ իքէն, պու կիւն իտէ, հաթթա ազըլնա իսֆիֆէթ կէթիրէճէկի գօրգուսունու տալիս չէքմէկէ պաշամըլըզ արը:

— Չէվալը գապըն, պէտպալթմ վալտէ, — տէտի Մ. Գեքան իւզհարը թէհալիֆ խտէրէք:

— Օֆ, Էվվէթ, Էֆէնտի, Էվվէթ, բէք պէտպալթմ պիր վալտէ օլմուշ տուր զիրա, մէրգումէ չօճուղուն տրեսեա եա կէլտիկի վագըլթտա, հիճապընտան նաչի, մէրսումէ մասումու զալպ ու սէթը իթմէշըիկէ մէճապը պուլունմագտա իքէն, պու կիւն իտէ, իշէր վէ հալլէք թեամիլէն տէկիլըլմիլէր տիր. չէօյլէ քի, Էկէրի մէրսումէ չօճուղ հանաթտա օլմուշ օլա իտէ, նիգամէն քէնտի Էվլաար սանըրլաճապընտան, հիճապ իթմէրիք չէօյլէ տուրսուն, մուճիպի իֆիթիխալը տալիս ստտ խտէրէք, եանըն-

տան տեքըմանեաճադ իտի: Վէլճաալը, պու եէնի մէրազլար, հէմիլէրէհիկիմին տէրքեար օլան էսիկ տէրտու էլէմէլինէ իլալէ գըլընտըլըգըրնտան, հէման հէք տաղըղա, ազըլնը զալ խտէճէկի գօրգուսունու չէքմէքտէյիլ:

— Իյի էմմա, Էսէֆ խտէրիսիքի, պու տէրտէ գալըն լըզ պէն հիշ պիր տէվա կէօթէմէքտէյիմ:

— Բէք ալէա չարէ վէ տէվաաը վար տըր, Էֆէնտի:

— Նէ սէօյլէհօրսունուզ, մատամ, մէկէրիէ Էօյլէ պիր չէյ միւմիլնաթտէն օլապիլիք մի:

— Հայ հայ, մէսէլա, պիրի կէլիպ, մէրգումէ պէտա պալթմ վալտէնէ, «Հէր նէ դատար սէնին չօճուղուն իւշին, վաղթիլլէ էօլմիլ տիր տէնիլմիլ իտէ տէ. . . չիմտի անլալըլը թաճըլը օլտուղունու կէօթէ, եալան վէ եանըլ իմիշ, չօճուղուն հալլա հաեաթտա պուլունմագտա իմիշ. . . նաալըլի պիլըլթմ անը պէսլէյիլ գաեըլմագտա օլան դաալն տալիս պիլըլթմ իգըար վէ թատիղ կիլէմէքտէ տիր. » տիէհպիրէ, վէ հալլէն իշտէ օլ վագըլմ պաշաա պիր բէք թէպալտէր:

— Հալպու թի, մատամ, էօյլէ պիր եալաաը իճատ իթմէքըլը կիպի զալըմիլը օլամազ. . . մէկէրիէ էօյլէ պիր պիւչարէ վալտէնէ, օ եալաա եալան պիր իւմիտ վիրմէքըք ճալիլ օլապիլիք մի:

— Էֆէնտի, պէլլէի պու սէօյլէտիկիմ եալան տէկըտիր. վէ եալաա, մէկէրի պէօյլէ պիր զանալն հազըլաթը հալէ թահիլի իսթիմալտէն սանըլմազ մի:

— Էյ, միւճիկէ իլէ հէք չէյ իսթիմալտէն տիր, վէ Էկէր սիլ էօյլէ պիր միւճիլէնէ միւգթէթիր խտէիլ, խտէճէկիլիլ սուալարա պէն տալիս Էգճան ու տիր իշթիրաք իտէրիմ. . . Էվվէթ, մատամ. . . Քազաթ, իէէսսիֆ իտէրիմքի, մէրգումէ չօճուղուն վէֆաթը մուհազալը տուր:

— Այ Էֆէնտի, էօյլէ օլմալապ պէն տալիս պիլիլիքիմ, Քազաթ, պու ճուփէ իլէ տալիս, չարէսի սիպին էլինիլտէ տիր, Էկէր սիլ միւրատ խտէր խտէիլ, մէղըլիւր ֆէ-

նալը լինէ՞նք բէք դօլպ վէ բէք տէ ալէա ալընապիլըր :

— Պիլմէճէ մի սեօյլէմէքաէմնիլը, միառմա՛, հիշ էօլ-միւշ օլսն պիւր չօճուգ իլին սաղ տըր տէնիլէպիլըր մի :

— Եվիլէթ, բէք ալէա տէնիլէպիլըր, իմտի ալըգ սեօյլէ-հէյիմտէ տիգգաթ պուհուրուհուշ . . . Գրըգարտաշըմ պիւր թէրթէ, հարընթի կիւն, քէնտի չօճուղունա մալիք օլտուսու իտի, մէրգումէնին քէնտի սըհէնթ ու հաեաթ իտէճէկի չէօյլէ տուրսուն, չօճուղուն քէտիլիլէ ագար նիւրահ տաթի իտէպիլիճէք տիւր, չիւնթի, մէրգում տաթի մէրգումէ կիսի պէքիար պիւր հալտէ պուլունմաղտա սըր Եէկէնիմ մէրգումէ չօճուգ հէնտուգ ալթը հաշընտա ի-քէն բէտէր ու վալիտէսինտէն ճիւտա տիւշընթ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունտան, մէյտանտէ մէրգումէնէ տալիւր հիշ պիւր հանթի թէնէքթիւրէրի գալմամըշ տըր . . . իմտի, էօյլէ ֆարզ իտէրիմթի, պու կիւն մէյտանէ օն Եէտի հա-շընտա նէվիլման պիւր չօճուգ կէթիլիլմիլտիւր, զիւրա, Եէկէ-նիմ Եէկէրէ հանտթտա օլմուշ օլտա իտի, թամ օն Եէտի հաշընտա օլմուշ օլտաճագ իտի . . . վէ բէտէր ու վալիտէ-լէրի թարաֆընտան թէրթ օլունմուշ օ Եօլտա չօճուգլար պուլմաղլըգտա տա հիշ պիւր կիւնիլը Եօղ տուր, վէ հէմ չիլէմէ տաթի, «իշթէ Եվիլտընըլ պու տուր, օլ վաղլմէ Եօլտի տիլէրէթ Եօլի ալաաթմիլշար իտի, վէ էօյլէ հար-մաղլըգտա, քէնտի մէնֆաաթլարը իպիլգաալընտան պու-լունմուշ իտի. հալ պու քի չիմտի, կէրէթ մէրգումէնի գաեըրմըշ օլսն գաալըն, վէ կէրէթ միւհիլէրէմ պիւր նօ-թէր, պուհունա սալը քէնտի Եվիլտընըլ օլտաալըն թաս-տիգ իթմէքաէ տիւրէր . . . » տէնիլէմէլմի :

ժագ ֆէրան գօնթէս Սարտեր, լաշըրալընըր քէսմէ-հէրէթ իսթէտիլի գատար սեօյլէթտիւրալիտէն սօնրա, պիւրաթէն պիւրէ ահաղա գաղտըր, վէ հիատէթ իւզրէ պա-ղըրարաղ :

— Մատամ, պու սեօյլէտիլիլմիլ չէյ պիւր ալաշալըդ տըր, տէտի :

— Էֆէնտի . . .

— Պէնիմ կիսի քէսմիլ պիւր աաաաա . . . Եվիլթ, կէիլպ տէ պէնիմ կիսի պիւր աաաաա . . . պէօյլէ պիւր չէյ թէրէթ իթմէքիլէ ճէսարէթ իթմէքիլթ . . . Եօլմիւշ օլսն պիւր չօ-ճուղուն Եէրինէ պաղապա պիւր չօճուգ չըգարմաղլըգ . . . վէ չօճուղուն վէֆաթըր գալտընըր մահվ ու թաղիլիլէ գաղլըշ-մաղլըգ . . . ալթըգ պու օլաճաղ պիւր չէյ տիւր, պիւր ճիւհաա տըր, վէ հաթթա պիւր ճիւնպիլթ տիւր : Շու սիննէ կէլտիմ պէն տահա պու Եօլտա նամուսումա ինթիգալ իտէր հիւ պիւր թէրիլիլ վէ հիշ պիւր հաղարէթէ թէնաաաաաաաաաաա իտիմ . . . վէ քէնտի թարաֆընտան տա, օլ Եօլտա լա-հըրսըլ հալլէրէ տալիւր հիշ պիւր մէյտան վէ հիշ պիւր Եէր կէօթթէրմէմիլմիլ տիւր, իսիլ, իիւտա նէքթրտէ . . . նաալըքի ճէնապը չաղգըն քէնտիսինէ տաթի մալիւմաաաաա, պէն էօյլէ չէլլէրի, գաաղու իտէնլէրտէն տէկիլ, գաաղու ի-տէնլէրի պիլէ կէօրմէք վէ պիլմէք իսթէհէնլէրտէն տէկի-լիմ :

— Լաքին, Էֆէնտի, իլի հա, պուհունա քիմէ՛ պիւր գա-րար օլաճագ տըր, պուհունա ֆէնալըլը՝ նէրէտէ տիւր, Ե-կէր գըլգաալընտալըլ կէ, պէրապիլիլէ Եվիլմէքիլիլ ար-ղու իլլէտիլի աաէմի տէր իսէնիլ, իքիսի տաթի հէմ տու-լուրլար վէ հէմտէ Եվիլտըլարը Եօղ տուր . . . վէ իքիսի տաթի զալպ իթմիշ օլտուղլարը մէրսումէ գըլ չօճուգ-լարը իլին հանըլ թուլթուլաղտա տըրլար . . . Էմնա, Եէր հալան սեօյլէյիպ տէ անլէրի ալաաթմաղլըգ ճալիգ օլաճաղ տէր իսէնիլ . . . ֆաղաթ, սեօյլէհէճէկիլմիլ էօյլէ պիւր հալան տըր քի, իքիլինին տաթի տէկիլ հալընըլ մահի-պի սէնաաթիլ հալլէրի, իլլա միւլէտաթի հանաթլարը տաթի օլաճագ տըր . . . վէ պուհունա տա գաթինաղար, անաաան պապաաան մահլում վէ մէթուր գալմիշ օլսն սէֆիլ պիւր գըլըն տա նալիլ իգալ ու սէնաթթիլ հալ օլմաալըն սէպէպ օլաճաղըլ տըր . . . իմտի, պուհունա ֆէ-նալըգ օլաճագ նէ՛ վար տըր, պու պիւր ճիւհաա վէ ճի-

նայել թ ոլմանորդտան պաղլաւ, հարթթա արեր համկլեէթ, պրեր ինամիկլեէթ, վէ պուլլաւ տէ պրեր ֆարկլեէթ սաերլաւ տէղա տրր :

— Տօղրուսու, մատամ, շու սէօյլէյլիկլեւտէն տօյաեր եղհարը թէհարկլեւ կլլէրիմ, զրըա, շիմաի կէօրմէքտէյիմ քի, պու ալէմտէ, էն զիւնատէ շալեանը նէֆրէթ յօան նիդեթ ու մաղսէտլէրէ պրլէ, բէր կիւ զէլ բէնրլէր վրերլէբէ, պրեր հիւանի սուրէթ եւզրէ կէօթէրիմէքլէր իհ թիմաւտէն յապրկլեր իմլէ . . :

— Արքին, էֆէնտի, պրեր էֆէնէ տիւ շիւնբէրիզ պրեր տէֆա, էօյլէ տէկլէ մի տրր . . :

— Ետյր, մատամ, իսալ, իշթէ սիղէ թէքրարէն սէօյլէրիմ քի, պու թէքրիֆիկլեյիկ քապուլ իթմէքլէր, նամուս ու իթիկապըր պէր թարաֆ մլէ, պրեր պաշաղլըր բէվա կէօրմէքլէր տիմէր տրր . . վէ բէր պուլլաւ հիմապ օլունաւ ճագ պրեր շէյ տրր քի, սիղէն կիպի երբէր մէվըքրարտան պուլունան պրեր գատրն, պու մէրթէպէ մէքրուհ էօլլարա սաբմաղլըր իրթիկիւպ կլլէսին . . վէ ումարդիմ քի, հէմէրիկլեյիկ օլուն գատրնտա, պունտան պի իսաւ պէր պուլունամոգտա տրր . . :

— Էֆէնտի . .

— Պիթիլիկլիկ արթըր, մատամ, ալթըր էլ վէրր . . Էիղէ պէն տաղի պրեր սէօյլէյլէ իլէ սէօյլէյլէրէ, զայթլէ սէլթ պրեր տօղրուսուգ խապըր վրէյիմ մի . . պէն օլ սիզնէ զանն իթտիկլիկլիկ գատրնրէսթլէրտէն տէկլիկիմ . . :

Սարա մէրգումուն պուլ լաղքրարըր իւղէրնէ, հատտէն զիւնատէ զաղապնաը վէ բէսկին պրեր պաղըլ իլէ երւզիւնէ տօղրու պաղաղաղ, վէ թահզէրամիլը սուրէթտէն սէօյլէնէրէր . .

— Տիմէր տրր քի, էֆէնտի, մէղքիւր թէքրիֆիկլիմ բէտա իթմէքտէսինիկ էօյլէ մի, տէտի :

— Պու սէօյլէյլիկլիկ տալիս պէնճէ պրեր հագարէթ իթիմէր տրր, մատամ . . :

— Պաղլաթ, շունու պրիմէրիսինիկլիկ, սօնունտա նաւիմ օլաճագընըր տրր, շիւնրի, բէտա իթմէնիկլէ կլլ պրեր շէյ եարմըլ օլմանօրունուր . . :

— Աճալիպ, մատամ, մէկէրի թէհարտէնէ մի դալգըլմաղտապըր . . :

— Էվլէթ էֆէնտի, թէհարտէ տալիս դալգըլմաղտապըր, էվլէթ . . վէ պու թէհարտէրիկլին տէ էսաաղը վէ պօլ պրեր շէյ օլմաաղլալըրնը սիղէ իսալթ իշին, իշթէ շիմալտէն խապըր վրերիմ քի . . պէնիմ գըզգարտալըմտալի էօղտուր . . :

— Նէ սէօյլէօրունուր, մատամ . . :

— Էվլէթ, պէնիմ հէմիլրէմ էօղ տուր, օլ վէֆաթ իթմիլ օլան գըզլօճուղուն տալը վալիտէնի, իշթէ պէն բէնտիկլիմ . . :

— Սիղ մի, քէնտիկլիմ . . :

— Էվլէթ, պիղաթ քէնտիկլիմ . . ֆագաթ, սիզին դալքլիկլիկ բէգդաթ տալիս թաշրէր իլէ, մէնզիլի մաղսէտիմէ վաթը օլապրիմէքլէր նիյնէթիլլէ, էօյլէ պրեր մատալ ույաուրմաղլըրա իւզում կէօրմիլ իտիմ . . հալ պու քի, սիղտէ էսէրի մէրհամէթ կէօրէմէտիկլիմտէն . . արըրգ շիմաի երւզիմտէքի բէտէքի պէր թարաֆ իլէ, քէնտիմ զանրէ չըգարմաղլըրա մէճպուր օլունու . . իմաի, էկէր պու պապտէ մէղքիւր միւրաա ու թէքրիֆիկլէ գարըր գօհարագ, պէնիմ իլէ ճէնքլէյլէր իսթէր իսէնիկ . . վագթիլիկլէ հաղըր օլմաղլարնը, իշթէ թա պու տաղքգատան սիղէ մէյտան օղուրու . . :

— Նաալ, գալլաւաաա մէյտան մի օղուրունուր ա, պու նաալ շէյ տրր պու, մատամ, գուրմիլ օլունուր նուր պրեր խապաաաթ տօլապըր, սիղէ իշթիլաը իտիպ տէ պրիլըրտէ շէվրմէքլիկ գապուլ թիմէնօրում տէյի տէ պրիլըրտէ շէվրմէքլիկ գապուլ իլէ մէքտէսինիկ էօյլէ մի, պրեր տէ պէնի գալլաւաա տալիթ կլլէ մէքտէսինիկ էօյլէ մի, տօղրուսու եա, արթըր պունտանտա զիւնատէ պրեր փուսէյի, տօղրուսու եա, արթըր պունտանտա զիւնատէ պրեր փուսէյի իտիլըր օլմաղ . . :

— Պէնի տխրեցնելով, էֆէնտի . . . վազաւ, սիլլին նա-
մուս ու իթիպար վէ շահ ու շէօհընթինիզ բէք մասալիւմ
վէ բէք տէ միւրէմմէլ տիր . . :

«Ձերնքի տաղիմն ըննաի համուս ու ինկապարմը ար-
թըրմադլըլա, վէ շան ու չեօհրէթիմէ պիր լէքէ կէթիր-
մէմէրիկէ չալըմլըլմ՝ արը . . . իմաի, պու պհպլէ օլ-
տուրը հալաի, արթըգ. սիդնի գալըգպ տա պանա օլեօլ-
տա լմէրիկիքէ ինկմէրիկի փէսարէի կլէտիւրէն պաշ-
դա . . . պիրնէ դաղալը ինկմէլիպաէ բէտա խաիւնօղաւ-
տիւրէրէ լմհօարալէքէ գառաթ չըգըմադլըլընըլ, մէկէր-
սի ագլը սալիմէ փաղայիր պիր հալ աիմէք օլմօղ մը :

— Գեղեցիկ, պէն բէք արեա պիլիբրմ վէ խաբաթտա
օյմաշում տուբ քի, էօյէ աշուրի մէրթէպ սօփուլու գ վէ
ֆաղիլէթ սաթմադրա, վէ օլ Եօլաա գաղաճմըլ օլտուգ-
լարը շան ու ինկապարըա խաննըզ արտանմադըզ ճարիզ
տէկիլ տիշ, զիրա, չօդ տէֆա գտաճըլա քէնտի արադ-
գըլարըրն, վէ էքրէքէր տալիք քէնտի չարգըլըզլարըրն,
տալիք Զառաթէն ուտաճիլիլն գալաթմադա տըրլա :

—*Funus*. . .

— Սիրելի իմ թա գոնուհիսգրդա պաշտատըդման
պելբու, պիլեմնե սեպեպե մպիր տիր . . Քերբ ու դալ-
պիմեմ, օրդադանմը պուլուստուդունուդ շան ու շերեֆեր
դե մաՏ ու սիվմիշլեր ճաղգրեսա, պեր շեւբեՏ վե պեր
ՏեֆիկեՏիՏիՏիՏի ճաղր օրմադա տըր :

— Ուսման մի սեղան է օրս ինչպես, մատամբ... պեպպելի
մեղքեր չլսեմ զե հանդես թողի ի կենդանի, աղւտ ֆիլթ-
րի նիղին բեք հիւքսեք տեհեճեճե տե օլմասը տան նեշեթ ի թ-
մեքտե օլմասը տըր :

— Էլ զեմի, էս ղի՛ն օրնալը տըր... չիւղիլ, պիր էսաա իւ-
զէնիւնէ միւհտոսէ պուրաւնմաւաա տէիլի տիր... անճաղ
պիր տէվիբ թապիլի իլէ, իղյա՛հա՛նըր նա գապիլ օլան պիր
տուլլու տառննէլէի իմմէնէ տիր... փաղա՛ն, շու տաիւն
տա՛հա՛ն տիր, քի, պէնիմպու տուլլու լարըմին բէբ աղւաբը

պօշա չըղըղ, վէ հըսէր/սի իսէ զուհուրս կէլէրէք Թատ-
սիդ օլունմադտա տըրլար:

—Արթըդ պիղ պու միւսահապէթէ պիր խիթամ վերէն լիմ, մատամ:

— Բէք պէր, լաղըրտըմըլաւ խիթամ վիրէլիմ լաքին, էվիլէա տըր, քէրրէ պէնիմ գարարը գալիմէ տիյնէյպ ա-
պէն Ե ռըմալըլըղըլ իզիկղա խաէր . . . իմաի, սիղէ խա-
պէր վիրիրիմ քի, կէրլէ պէն, քէնաի, քէրիմէմին վէֆաթ
իթմիլ ռըմաւընա ինանըպ իսքեաթ ռըմուշում տուր . . .
ֆադաթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, մէրսուլէ էթուլմըլ տիր
տէշի խտտաա իսէճէկիմ տիր, վէ պէնիմ պու տալն վէ
պու խտտաւմըն միւտաֆաաար լա, էմուալի նամէսպուլ
պիր շէյ տէկիլ տիր, Նիէ վէնիչէ աղլէ մաւալըր կէօրիւ-
լէն տալմալ, լծաճըլ միւտաֆաաթա ալընապլըլէրաւ
տիրլըր . . . Սիլ շիմաի էյյլէ պիր ճալ ու մէվըրաէ պու-
լընմաղտաւընըլ քի, պիր չոգ ճաւէտճիլէրիսիզ պուլուն-
մաղտէ օյուսղունտան, պէնիմ էյյլէ պիր խտտաւա գը-
եամ իթ տիկիլիմ կէօրաիւլէրինտէ, սիղէ գարըլ ճիւ ճոււմ
գալըրըլմազ իչին, անը պիր այնի ֆուրաթի աաու խաւէրէք
մէֆուս ու մէսուրու ռըմաղտըր տըր . . . վէ պէնէ մէր-
գումանէ, քէնաի լթարաֆըմուտն, իզիկղա իսէն վէսիլէ

$$-U\beta^* q \, d\beta \dots$$

— Ի վիճի, պէն քէնտիմ, հէր նէ թարիդ ին օլուր իւսէ օլսուն, վէ հէր նէ մէրթէպէ ադլէ վէ նիգամէ մուղադիր պուլունուր իսէ աէ պուլունսուն, հէր իկապտապատ սիլէ դարըը տամլա ալըպ ուլըրաչաճաղըմալըր, վէ շիմտիքի հալ խալթըրմա կէլէն աէ, չօճուլումսն վէ կաթըր հաղըրնտա իխմ իմիթի օլտուղունուղ չէճատէթամէնիս սախթէլիկինի խոտաա իլլէմէլիք տիր, էմմա, ոսնրատան խաթըրմա, պունտան տա դիւտաէ դուլիթիլ պլըր վէ սիլէ վէ պլըր պէհանէ կէլըր իմիլ, տահա իլլէ ետ, օլ լաղըթ տա օնա կէօրէ ամէլ ու հարէքէթ խաթըրմա:

էվկլէթ, չիմտիքի հալ նկիւնէն ու դարարում, չօճուղումուն էօլմէմիշ օլմասընը խոտաս իմմէքլէք տիր: Վէ հէր նէ դատար, նասըքի սէօյլէտիմ, մերսուճնին էօյմիւշ օրմասընա ինանմագտա իսէմտէ, չի՝ ֆայիտէ քի, իլիմէ պէօյլէ սէօյլմէքլէք կէմէքտէ տիր, վէ մէնֆատիլը շախտիլէմ պէօյլէ մաթլուպ իմմէքտէ տիր: Վէ հիւ չիւրհէմտէ եօդտուր քի, պու եօլտա ալաճաղըմ սիւր տալիւ, բէք պիւսիւր թմանթանալարը մուճիպ օյաճադ տըր, չիւնքի, պու ալէմտէ, պիր վալիտէնին, քէնտի չօճուղումուն խոտաս իմմէնի գատար իմէքտէքլէք պիր տալիւ օլմասը, հէր քէնին ըրգաթմընը թաճիլք իստէճէք տիր, հէր քէն պէնի աճրեարադ թարաֆըրը իլիմիդամա պաշխեանագ տըր: Վէ հիւն հասէտօճիլէքնիկ իլէ տիւշմէնէքնիկին, վէ քեաֆֆէքի տուլլուրս վէ ալիճէնադ զաթլարըն, պանա թարաֆիլը օյաճադարը տա պի իլթիկպաճ տըր:

—Մատամ, պու թուլմաճաղընդ թարիլդ ու իմէպիլքին, հէմ տիւանէճէ վէ հէմտէ խայնճէ պիր թէնէպպիւս սանըլաճաղը պիլէքք տիր: չիւնքի, հէր քէն կիւլէճէք տիր, քիմնէ ինանմանաճադ տըր, զիրա, մերսումէ հանաթմա օլտուղու հայտէ, պէնիմ գալըլպ տա, սալիլթէ օլարադ էօյմիւշ տիր տէյի չէհատէթ իմմէքլէքիմտէ, քէնտիմնէ հիւ պիր մէնֆատիլ էսքրի պուլանտուղու կէօրիւլմէնէճէք տիր, էօյլէ տէկիլմի:

—Վադաատա էօյլէ տիր, չիւնքի, էսպապը մուճիպէ կէօթիլմէքլէքտէ չօդ միւշքիլաթ վար տըր: Փադաթիմ, պուճիւմէ իլէ տալիս, Սլլաճ ալթօթիլմընը էքսիլըքիլինի կէօթիլմէքլէքին, ճըլար չալաճադըրը միւնարէնին գըլըմընը տալիս ոլլաթիլալիլքէր: . . . Լաքին, տուրունուգ, բունուգ, աճէլէ իմմէյինիկ, էօյլէ էօթիւմէ պիր կիւլէք սէտտի չէքէպիլալիլք տէյի սէօյլիմէյինիկ, իլթիլ իսթիլմէքլէք սէօյլիլք տէյի սէօյլէտիկիլք լազըրտըրտա չիւլէ տէպիլըմա օլսիլին տէօյլէտիկիլք լազըրտըրտա չիւլէ տէպիլէճէք բէք ալէն պիր ճէվապ կէլտի, չէօյլէ քի, սիլդ մէպաղը մէգպուր 150 պին Ֆրանսզը, չօճուղումուն գալար հա-

կաթը շարթըլաթ իմէպիմ իմմիշ օլտուղումուգ քէնտի առամընը իլէ սէօլ պիլիլք իտէքէք, էանի մէպալարը մէգպուրու պէյինիկտէ թագաթիլմէքլէքիլէ գալար վիլէքէք: . . . պիլաթէ չօճուղումու զպպ իլթիլքիլք տիր, տէյի իտատա իտէքիմ, պունամ նէ տիլէպիլիլքիլք: . . .

Նօթիլ Սաքանն պու պուլանտու ղէ պու ճէվապընը իլթիլքիլքիլք, գէրքէճէ էճէմիլէթիլք վիլմէքլէքէք ումալարընը սիլքիլէ պաշխաթը:

—Եկէքի պէնիմ էօյլէ պիր ճիւնայէթիլք իլթիլքիլքալ իմմէքլէքիլք լաղըմ կէլտէ իտի, չօճուղումուգ հանաթտա պըրադարադ գալպ իմմէքլէքիլքին իտէ, պիլթիւն պիլթիւն էօլտիլքիլք օրթիւտան գալարընալըլըմ կէթիլքա իտէր իտի, էօյլէ տէկիլմի:

Սարա մէքլումուն պու ճէվապը իւզէքլինէ տիւշարը մէրադը ալիլմէ թէյաճիլպ օլարադ, ճիւզիճէ լալքէսիլիպ տուրա գալարդտան սօնրա, էլէմնաք սուրէթտէ թէքրաթէն քէյաճէ աղաղ պիլլէ:

—Տօղումու, ալիլդ պիր առամ իլին, պունտան տա դիտատէ ուպալարընը տիւշիւնիլքիլք պիր ճիւնայէթ օլաճաղ: . . . —տէտի, —մատամ, տիլնէք տիր քիպէն տէ պալթիլտը թա պալաճնը քէօրիննէվումուն չումտուր էվկլէթ, պօշաթըպ տօթիւ թալթիլալաթ տուր, էօյլէ տէկիլմի: . . . Շիմիլ ունանմաեա, վէ չիմիլ տիւշիւնիլք պաշխաթմ: . . . վէ հէմ տէ պունտան իւզէքլինէ քէք չօդ տիւշիւնիլքիլք: . . . իտիւլապիլ քէլամ: . . . արթըգ սիլդ պէնիմ նէ եօլտա պիր գարը օլտուղումու իլթիլք էքսիլմէքլէքիլք: . . . պէն քէնտի իտատամըն ինարաթ, վէ քէնտի միւրաթըմըն հատուլք իլին, պիլա ինաթք ու մէրհամէթ, հէմաճ հէր չէյէ ճիւլաթ իտիլպ վէ հէր միւշքիլաթա գալիլպէնէ չալըլան գարըլարտանըմ, էլիմաճն գուրթուրադըլը միւրաթիլ տէկիլտիր: . . . պիր իսթիլք տիւշիւնիլք: . . . վէ եօրքնա գատար գարարը գալիլքիլք վիլմէքլէքիլք: . . . Նաուրքի սիլքէ սէօյլէտիմ, պէնիմ թէքիլքիլքիլք գալարը վէ ինրա իլթիլքիլք, սիլքին իլին

հիշ պիր կիւնչիւր վէ հիշ պիր թէհիլքէ պուլունմագտա տէկիլտիր . . : Էմմա, պիր եալան սեօյլէեհէք, էօլմիւշ օլան գըլըմի, մէգալաւան գընամ իմ տիրէճէք իմիլիլ. պունաա գօրգաճագ հիշ պիր չէյ եօղ տուր . չիւնքի, չօճու զուճուն րէտէրի, մէրսումէնին հաւաթտա պուլունմագտ հալաւաթիսին իշիմսիկի անտէ, սէլիմնճիտէն նաչի տիւնտա քէնտիւնին օյուպ, վէ քէնտուլի պալմթիւտար առա իւտէ՝ ճէկիւնտէն, աճապա պունտա պիր հիլլէ վէ պիր տէսիտէ վար մը ալըր տէյի տիւշլունմէքիկի, վէ թէֆիմէ թէճէսաիւսն գալղըմագլըլը ալա խաթըրնտան պիլէ կէշիւմէեհէճէք տիր, Էլ վիւրի քի օլ սեօյլէեհէճէկիմիլ եալան ուսթալըլը պիր սուրէթտէ թէքթիլ խոթիմէշ օլտուն . վէ պունտան տա գաթիմիագար . Էլլաւարմըլըն սահիհէն էօլմիւշ օլմաւրնա իսպաթ վէ տէլիլ օլարագ, մէյտանիւ, պունտան օն օլթըմ սէնչէք մուգատտէմ՝ քէնտիւնի եալմիւշ օլտուղում մէք թուպտան պաշպա պիր չէյ պուլունմագտա տէկիլտիր . վէ մէղքիւր մէքթուպու չիւրիւմէքիլք իւտ Էքը գօլայ տըր չէօյլէ քի, պէն օլ վագըթ սէնի ալտաթմըշ իտիմ տիլէրէք գանալըրըրմ, իշ պիթէր կիւտի, չիւնքի, օլ վագըթ լարատ, մէքուսմ իլէ պէյնիմիլտէ հագղըլ պիւրուսիթլէր կիւղէրան իթմիւշ օլտուղունտան, քէնտիւնին ալտաթմըշ օլմագլըլըմ, գաթան իհիթիմալին խարիճնտէ պիր չէյ տիր կիպի կէօրիւնմէգ . . : Պէն մէրգումա, օլ վագըթ, քէմալի տէրսու Էլէմիմտէն նաչի, էօյլէ պիր եալանը ճայիլ կէօրմիւշ իտիմ, վէ պէյնիմիլտէ պիրպիրիմիլ րապթա մուհիս օլապիլմէքտէ պուլունման պիր վէսիլէյի օրթմտան գալտըրմագլըլագ գալղըմըշ իտիմ, տիւնէպիլիլիմ . Տիմէք տիր քի սիլ, հէր ճիհէթլէ Էմին օլապիլիւսիլիլ, մատտէ եալընըլ թէքիլթիմի գապուլ իլլէմէնիլտէ տիր . . : անրաա տընըլ մը եա սէրթ մէշլեպ առէմ, սիլ եալընըլ, օլ վագըթ, սիլին իլէ պէնիմ վէ մատամ Սէրաֆէնին պէյնիտէ պէօյլէ պիր աօլապ գուրուլմուշ օլմաւրն իգրալը վէ թասաիլ իլլէմէլիսիլիլ, ալթըլ անտէն սնրաալըն տիւշիւն

մէլիլիլ, հէր քէսին էօյլէ օլմաւրնա ինանմագղը չիւրճէսիլ տիր . վէ 130 պին Փրանգ մէսէլէսինէ կէլիւտիւրտէ իսէ, օլ ճիհէթլէ տալի ալա Էլէմ իւղրէ օլմամաւրնըլ չիւնքի մէպալըլ մէգպուրու վիլէն պէն իտիմ, տիմէք տիր քի Էկէր տալա իտիպտէ կէրի իսթէմէքիլք լաղմ կէլտէ, պիլղաթի քէնտիմ իսթէնէճէկիմ տիր, հալ պու քի, չիւտիտան վատ իտէրիմ քի, լագըրտըլըն պիլէ տիհանրմա ալաւաճաղմ տըր, ելինէ վարան մէպալըլ մէգպուր, օլ մէրգումա քէնտի միւշլէրիլիլք գալընը, վէ հաթիմա, մէրգումա պու պիլիմ թուլմաճաղըլըլ լարիլտէն պիլիապէր տալի գալընըլ տըր, օլ պապտէ հիշ պիր չէյ իշիթմէմէլի տիր, վէ շուու տալի ունուլթմամ սիլէ իշարաքի, պու խուսուսաա, քէնտիլիլ իլլիտէ, հէր նէ միւրեաֆաթ իսթէեհէճէք օլուր իսէնիլք, օնա տալի նայիլ օլաճագ սընըլ տըր :

Ժաղ ֆէրան օլ անտէ քէնտիսիլին զայէթլէ դարպ վէ զայէթլէտէ մուխաթարալ պիր մէվգըտա պուլունտուղունա կէօրմէքտէ օլտուղու թագտիրտէ տալի, ալա թալլ ու թարըլըն պօզմանարագ . քէմալ մէքթէպէ ֆիւթուրսուղուր իւղրէ պուլունտու . Շէօյլէ քի, Սարա քէնտի գըլընըն սահիհէն էօլմիւշ օլմաւրնա ինանմագտա օլտուղու հալտէ, մէրգումա նօթէրէ կէլիպտէ, գըլըլ հաւաթտա տըր տէյի չէհատէթ իթմէքիլիլին թէքիլթ վէ թէհատ իթմէքտէ օլուպ, վէ մէրգումա իսէ, օն տէրթմ սէնէ Էվիլէ պիլղաթի քէնտիսի, մէրգումա չօճուղա զայպ իթմալիլէք, էօլմիւշ տիր տէյի եալան Էէրտէ չէհատէթ իլլէմիլ իտի տիմէք տիր քի, խային խէվֆիլ օլուր ֆէհվաւընճա, մէրգումա քէնտի ճիւնայէթի իլէ իշպու մէհմուլին զայլի օլան թէսաաիլի տէրիտըլը իլլէտիլճէ, գալպէն տիւշարը Էնաիլէ օլմաւրնա պաշլամըլ իտի . լաքին, գաթէն Էքը գուրնաղ վէ Էքտէ մէհարէթ սահիպի օլտուղունտան, վէ պիլունմա սլէյ, Էօյլէ թէհիլքէլի տաղըլ գալարտա, նէ Էօլտա տալլանմագլըլը Էէք ալէա պիւլ

տիկնաւն, կէրքի, Սարանքն թէհտալեղինէն գարըլըդ, առաւ ալարմանարադ, լազլմ կէլէն ուսթալըդ մէվդըի իճրաւէ դոյմագաւն պուլնստու իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տաթի, չու տա սահին տիր քի, մէրգուժուսն քէմալի զայրէթ վէ մէհարէթ իւղրէ դաղանմըչ օյտուղու շէրքի ու էմնիլէթ պլնատը, գուժ իւղէրնտէ միւէտէն պուլունս մագտա խտի: Վէ չու տաթի պաշգոման վէ պիւլիւք պիր սահինլէր տիր քի, խարդատա տալիմա պիր թապիտաթ կէօրիւլէկէլմէքաւ տիր: պու կիւնքի ճանր կիպի սէվիպ կէօյլէրէ գատար չըգարտըլը պիր առէթի, հարրն տաթի զերի զէրէմիլէրէ գատար ինտիրէրէք, քիւլլի շան ու շէրէփիւնի բալիմալ իթմէքլիկի սէվիլէրտէ տիր: նոթէր պոճուսն պէօյլէ օլմատըր ըստա պլիմէքոնէ օլտու դունտան, Սարանքն առաւ լիթմոնսն վէ հիւնուժանտան դ օղդուպ տէլթէմէքոնէ խտի, չիւնքի, մէրգումէնին թէշէպալիսիս հէր նէ մէրթէպէտէ տիլմանէճէ պիր շէյտէ օլտու, վէ քէնտիտի տէ հէր նէ մէրթէպէ շան ու էմնիլէթի գաղանմըչ պուլունս, երինէ, հէր հարտէ, օրթալըրտա պիր չիւրհէ հուսուլինէ սէպէպիլիլէթ վէրէպլիլէճէկի չիւրհէտէն միւսթապիլի խտի: իմ տի մէրգուժ, հիւ տէկիլ իսէ վաղըթ դաղանարադ, մէղքիւր թէհլիքէնին էօթիւնիս ալմաղլըրտ պիր չարէ տիւ չիւնմէքիլէ էշէտտի ինթիլեան հէօրտիւլիւնտէն, մէրգուժուսն, պիր սուրէթի պարտէտէ օլտուղու հարտէ:

—Մատուժ, սիդ պէնտին, Էսլընա էօյլէնէ գատար, դարարը գաթիթի պէրէլէճէկիլիլի պէնտն իլլէտիլիլ, իմտի, պէնտէ սիլէ, հարրն տէկիլ օլ պիր կիւնէ գատար, պիղզաթ քէնտիլիլիլ տաթի, օլլիվամէթիլիլ իղրար իլլէմէքոնէ օլտուղունս թարիդ ու թէշէպալիստէն վաղ կէշմէքիլիլն էլլէմիլիլէթիլի տիւ չիւնմէքիլ իլլին միւստա տէ խտի պիւհէլթ վիլլիլիլ: Վէ էլէր, միւտտէթի մէղպուր հուսուլինէ գատար, թահլիլէն թարափընըդտան մէղիւր տիլմանէճէ թէշէպալիսն վէ ճիւնայիլէ նիլիլիլն տէն ֆէրաղաթ կէթիլիլ օլմաղըա տաթի պիր մալիւ:

մաթ ալամաղ իսէմ, օլ վաղըթ, թահլըր մէսուլիլէթտէ քէնտիլիլ գալմը օլմաղաղըլը պր, չիւնքի, հիւքիւմէթ թին վաղիլիլէն, մալիւմ եա, քեամլիլ, էնլիլ ըրդ, վէ նա մուսլու տառալըր հէր պիր վաղըթտա հըֆիլ ու վիւպլէ իլմմէքիլ օլտուղու կիպի, էնլիլ ֆէսատարիլէ ֆիլմէքեալըր տա տէրտէսթ իլէ թէհտիլ ու թէրպիլիլն իլլէմէքիլէ տիր, վէ սիլ իսէ, քէնտիլ նիլիլէթի ֆասիտէնիլէ, իշթիլար իթմէքիլէքաւ քէֆի ետա իթմէքոնէլմ տէյի, երւզիւմէ գաղը թէհտի ու հադարէթիլէրէ ճիւրաթ իլլէմէքոնիլ:

—Տիմէք տիր քի, էֆէնտի, սիլ պու էլիպաղընըլա, թէքիլիլէթիլ իւղէրնէ տիւ չիւնիլ սէվալ պիրէպլիլէքիլ իլլին, պիր կիւն տահա վիւտաէ միւսաատէ իսթմէքոնէսիլիլ, էօյլէ տէկիլ միւրէք ալէա, պու ալէամէթ, բէք իլի պիր ալէամէթ օլտուղունտան, ճու տաթի գապուլ իլէ միւսաատէ իտէրիւմ: Եարըն տէկիլ օլ պիր կիւն, թա պու սաաթտա, երին պիղզաթ քէնտիլմ պուրաւա կէլիլիլմ, վէ օլ վաղըթ, իշ նէտէ գարալ զըլմաղ քիսէ զըլար... եա սուլ... վէ եատա հարպ իրիսիլն պիրի օլմաղաղ տըր, նալըլ քի սէօյլէսիլմ, վէ թէքրալէնտէ սէօյլէրիլմ պունտան պաշգա պիր թարիլիլիլ օլմաղաղադ տըր... ֆաղաթ, էօյլէ պիր հարպ քի, ինսաֆ ու մէրհամէթ տէնիլէն շէյիլն, էսէրիլն պիլէ կէօրէմէնէճէքիսիլ տիր...:

Սարա պունլարը սէօյլէտիլէտէն սօնրա, նոթէրին եա նընտան պըրադըպ տիշարը չըդտը...

—Հէր չէյ սըրասընտա կիթմէքոնէ տիր... տէտի Սարա քէնտի քէնտույէ, —Իլլէթ օլ Րօտօֆուսն, շէօյլէ պիր քէյֆինէ կէլէրէք աճընըպ տա եանընա ալարըլ, վէ պէսպէլիլ իլլըուտէտէ քէնտիլիլն պիր մէթրէս (նիքահարպ դարը) եարաճաղը սէֆիլ պիր զըլ թարափընտան, արթըդ պիր դօրդուժ գալմաղըլտըր... զիրա, հէլէ համո օլտու

քի, թէ՛ ք-կէօզ դարձնեն քիւլիւն հիմէթ վէ մարտիֆէթիլէ, պիր քէրքէ օյ մէրազտան դուրթուլմուշուսուր . . . Վէ մաւ տամ ԿԱՐՎԻԼէտէ կէլինճէ, կէրթ Բօտօլֆուն ուսթմալըզը սայէսինտէ, դուրթուլ տիւլիւրմէք խթէտիկիմ պիր մուսիւ պէթէնճամտուղադտան դուրթուլալիլիլէ տիր. ֆադաթ, արթըզ պու տէֆա քի ԵՆԻտէն թէրթիլպ իլէտիկիմ տուղադտան դուրթուլալմաեաճադ տըր, տիմէք պիր քի, Բօտօլֆուն քէնտիսինէ հիլ պիր ֆայ խտ օլաւմաեաճադ տըր, Բօտօլֆ քէնտիսինէ հիլ պիր վադըթմա սէվիլպ վէ իւնս ու իւրֆէթ իւզըն պուրլաւմաեաճադ տըր, վէ իլթէ օլ վադըթ, Բօտօլֆ պուճարըն իքիսինտէն տաթի հուսա տիւլիւլպ վէ մաճուրմ գալալըզընտա, մաճուլն ու միւքէտտէր օլաւադ ղայլէթ վէ ճէսարթմաեա տիւլէճէք տիր, վէ թապիւթիլէ մէրդում մէզըլու հայ իւրքէ պոլլուճտուղուտա, ԿԱՐՎԻԼէրն իմաւա վէ մուսվէնէթի ինդիմամիլէ թէրթիլպ ու թանդիմ խտէճէկիմ, վէ հէք նէվիտէ սահիհիք քէնտի վիրէճէկիմ Եալմա, անիտէ ալաւմալպ իւնաճադ, վէ դապուլէ հազըր ու միւթմիտ պուլունճաճադ տըր . . . Վէ Նօթէրէ կէլինճէ, Էլպէթիթէ թէքիֆիսի դապուլ իլէ պանա մուսվէնէթ խտէճէք տիր, ղիրալ մէրգուսու քէք իլի դօրգուլմուշ օլտում. Վէ Էօլէ պիր կէնճ, Էօքսիւզ, սեֆիլ վէ աճըմանտէ չայիսն գըզ պուլմադըզտա իւն, հիլ պիր միւլէքիլպ իօզ տուր, Էօլէ պիր գըզ պուլուլպ տա, պիր քէրքէ լազըմ կէլէն նասիհաթը վէ թալիմամիլէ մէրդումէնէ վիրտիմի իտի քէք ալէս պիղէ Էվալալըզ սաթմալիլէճէք տիր. վէ Բօտօլֆ տա, քէտէրի աղիմինտէն դուրթուլաճադ, Եանի ղայլպ իթմիլ օլտուղու Էվալալըզ կէօրմէքիք իդպալլինէ նայիլ օլտու տէյի շաղ ու մէսուր օլաճադ տըր . . . պէն Բօտօլֆուն նէ մէրթէպէ պիւլիք վէ համիլէթի պիր Եւրէկէ մալըզ պուլունճաճադ տըր . . . Էվիլէթ, մէրդում, օլ անէ աեկին մէթընա վէ սեֆիլ պիր հալաէ դալալըզտան սօնրա, Էլէ կէլիլք մէքիլք իդպալլինէ նայիլ օլտու իթիգատընտա պուլունճա-

ճաղը մէրգումէ գըզա, քէնտի շան ուլէօնթէթինի, վէ թաճ ու տէվէթինի միսա պըրադապիլէճէք տիր արղըզ վէ հէվէսիլէ, կէլիլպ պէնիմ իլէ ազըպէթէքար Էվէնէրէք աղալը նիքեաճ թաճթընա կիրմէքիլէ մէճպուր օլաճադ, միւնալաթմաթ խտէճէք, վէ պէնիմ տէ մէճմուլին խարիճինա տէ տիր տէյի կէօրմէքտէ օլտուղում միւրատըմ Եէլինէ վարաճադ ալը . . . Վէ նիհայէթ, վադթիլէ սիւտ վալիւտէմին իսթիլալաճաթընըն իճըրալ կէօրլիլէճէք տիր, շէօլէ քի, արթըզ պու տէֆա, մութըզ սուրէթմա, պալըմա պիր ԹԱՃ ԴՅՅՄԱԳԻԼԻ իդպալ ու Էնթէֆինէ նայիլ օլաճաղըմտըր . . .

Սարա Նօթէրին խանէսինտէն տիւլալը չըզալ չըզմալ, Մ. Շարլ Բօպէր ղայլէթի սիւսիւ պիր արապաւտան ինտիկի պիրլէ, կիւեա մէրգուսուն թէքիֆիսիլ միւլէթիլիլէրլինտէն պիրի տիր թալը ու թարղը իլէ, տօղու իլ օտաւ քընն չըզք վիրտի :

Մ. Շարլ Բօպէր, Եանի մաւամ Բիրլէնին թապիլի իլէ սէօլէնիլտիլի թադալիտէ Մ. Դօմանտան, թէքիֆիսիլճէ պիր հայ իւրքէ Նօթէրին Եանընա կիրտիկիլնտէ, մէրգում ղայլէթի տուրկուն, վէ Եարկըն, վէ մաճուլն պիր հալաէ պուլունարադ, վէ նէզալէթիլիլէ պիր լիսան դուլանալադ :

— Պէնիմ աւտէթիմ, անճադ Էօլլէտէն սօնրա, քէնտի միւլէթիլիլտիլի դապուլ կիլէմէք տիր . . . Էկէր պիր իֆաւտէնիլ վար իսէ, զաթընըզ Եարըն կէլմէլիսինիլ, տէտի :

— Իլի Էմմա, պապաճըլըմ, Էվիլէա չուսու պիլմէլիսինիլ քի, — տէտի Մ. Շարլ Բօպէր (Մ. Բօպէր շադալը սէվիլ պիր աւտէմ օլտուղունտան, Նօթէրէ տաթի շադալը իտէրէք լազըրալա պալալալը), քէք միւթէնա պիր իլ իլին կէլիլիմ տիր . . . վէ սանիլն սիղէ չուսու տաթի խապէր վիրլըմէք, հադըրմա Էկէր պիր մէրապա տիւլալը օլմուշ խաթ իսէնիլ, պէք թարաֆ իթմէլիսինիլ . . .

—Ու սեօյլէտիկներն ալ մերազ նէե՛ն տալիւ տիր, պէն էօյլէ պիր շէյտէն խապէտաւ տէկիլիմ:

—Աճայիպ, սահիճէն խապէրինիդ եօզ մուտուր:

—Գանդի մատտէսէն:

—Աճանքմ, պէնիմ տիւէլլօսեա չըզըտըրմը իշիթմէ տինիզ մի:

—Տիւէլլօսեա մը չըզըտըրմը:

—Լիլէթ, տիւք տը Լիւման իլէ վուրուշտուդ, աճայիպ նաւըլ օյմուշ տուր տա սիզին խապէրինիդ օյմամըլ տըր, սահիճէն իշիթմէտինիզ մի:

—Իպըր, աղա:

—Ձօդ շէյ, ձօգ շէյ:

—Էյ մէզքեր տիւէլլօսեա սէպէպ նէ խոխ:

—Իէք պիւյիւք պիր խուսուս մէզքեր տիւէլլօսեա սէպէպլեւէթ վերմիլ խոխ, վէ հաթթա, դան չըգմաաղգա թէպիլլեէսի միւմըինաթտէն տէկիլ խոխ: Շէօյլէ քի, մէրգուճ Մ. տը Լիւմանէյ, դալքըպ տա կէշէն կիւն, հեմտէ պիր սէֆարէթխանէ տէրուշխանէ, երեզիւմէ դարը, էվլվէթ, տիւշիւնիւնիզ պիր տէֆա, քէնտի երեզիւմէ դար շը օլտուղու հալտէ, պանա. . . սէնտէ նէլլէ վար տըր, տիւէլլիկէ ճէսարէթ իլլէմէսին մի:

—Սիզտէ նէ վար տըր տէտի. . .

—Ա պէնիմ պապաճըրմ, անպատմատըրը մը, կիւեա պէն նէվազիլ օլմուշ խիլիմ, հալ պու քի, նէվազիլ տէտիլլէրի տէ էօյլէ պիր մուրտար իլլէթ տիր քի, ատէթա ատամին քիպը ու աղամէթինէ թէգուշուր:

—Եա, տիմէք տիր քի, սիզտէ գալքըպտա պուշուն իլլին տիւէլլօսեա չըզըտըրմը, էօյլէ մի:

—Աճայիպ, պէօյլէ պիր հադարէթմէն տօլաեք տիւէլլօսեա չըզըտըրմը տա, եա գանդիլ շէյ իլլին չըզըտըրմը խոխ. . . նէ տիմէք իթէրսինիզ, մէկէրիլ պէն, մէրգուշուն պու թաճիլլինէ դարըրմը սէս չըգալմաեքտա, հադմմը իթմէրի խոխ, էօյլէ մի. . . թամամ, թամամ, պիր ա:

տամ չըզըպ պանա նէվազիլ օլմուշուն տէսինտէ, պէնտէ սէս չըգալմաեքտա թուրաեքմ. . . արթըգ անը եարա մաեօրում. . . պարի շու հադարէթի պիր տիլլէր գատըն հուզուրունտա եարմըլ օյմասա խոխ. . . վէ պարի մէրգուճէ դատըն տա նազիլլօսէ պիր մարքիլ օյմասա խոխ. . . քի. . . նիսայէթ, էլ վիլլիր. . . պու իշ տաճա պու դա տար իլլէ տէ պիթմէմէրի խոխ էմմա, հէր նէ հալ խոխ. . .

—Սահիճ մի սէօյլէ օրտուշուդ, աճայիպ:

—Էվլէթ, նէ դանն իթտինիզ, անշամալըսըրը, իլլէ պիլլ ապիլլիլէր պէօյլէլիզ. . . տալիմա էլիմիզ դըրմտա, վէ կէօզիւմիզտէ դանտա օլմալը տըր. . . Տիւն տէկիլ էվլէքի կիւն, շահիտլէրիմ կիտիպ մէրգուճ տիւզիւն շահիտլէրի իլլէ միւքալէմէնէ կիրիլտիլէր. . . Պէն զաթէն պիր տուրէթի գաթիլլէ վէ գալլիլլէտէ օլտուղու հալ տէ, նիլլեթ ու խոտամը պիլլիլլիլ խոխ. . . շէօյլէ քի, եա տիւէլլօսեա չըզըտըրմըրմըր, վէ եաթոտ իթտիլլիլ լազըրտըր կէրի ալմալըրմըր թէքիլլիլ իլլէմիլ խոխ:

—Գանդի լազըրտըրմըր կէրի ալմալըրմըր խոտաա իլլէմէքտէ խոխիզ. . .

—Ա, հալէա անշամամաթըրը մը, այ էֆէնտիմ, օլպանա սէննէլլէ օլմուշուն տուր տէմիլ օլմալը լազըրտըրմըր:

Նօթեր մէրգուճուն պու լազըրտըրմըրմա Ֆիլլիլլինտէն կիլլիւպ թէսաճիւպ իլլէտիլլինտէն, ումուզարմըր սիլլիլ վիրաի:

—Հալ պու քի տիւզիւն շահիտլէրինէ կէլլնճէ, մէրգուճար, —Տօղրուսու, պիլ Մ. Շարլ Բօպէրին, թապիւսթընտա տէրքեար օլան նամուս ու լայրէթի տուղուսունա հադգ վիլլմէքտիլլի, լարին, Մ. տը Լիւմանէլլինտէ, բարտօն տիլլէրէք լազըրտըրմըր կէրի ալմալըրմըր, աղա ճայիլ կէօրէմէլլիզ վէ, հէմ պօրճու տէկիլ տիր, հէմ եարամալ, վէ հէմ տէ եարամալ իսթմէլլիզ, —տէտիլլէրինտէն, պէնիմ շահիտլէրիմ տալիս ճէվապ օլարապ, —Էֆէնտիլլէր,

տիմեք տիր քի՛ . Մ. աք Լիւսնէյ . Մ. Շարլ Բօպերէ, նէդ-
լէ օրնուշ տուր տիմէսինէ, հալէա տէվամ վէ իտտաս իլլէ-
մէքնէ տիր, էօյլէ մի, — տէվալէր տիր, վէ ծնար տալիս, —
«էվլէթ, էֆէնտիւրէր, էօյլէ տիր, ֆագաթ, շունու տա-
լիս պղմէլիսինիդ քի, Մ. տը Լիւսնէյ, մէգրիւր լազըրտը-
սըլլա, Մ. Բօպերին նամուս ու ազամէթինն թօգումամադ-
լըղը, դաթան ֆիւրքինտէն պիլէ կէլիմէմիշ տիր, — տէ-
վալէր տիր, վէ ճնարտա պունա ճէվապէն, — մատամ քի
էօյլէ տիր, մէգրիւր լազըրտաքըր կէրի ալմալը տըր,
տէտիւրէրնտէ, մէրգուման շահիալէրի տալիս, — «Յայը,
էֆէնտիւրէր, վազաա, Մ. տը Լիւսնէյ, Մ. Բօպերին միւ-
թէպէր պիր դաթ օլտուգընու թամիւրեպ իդրար իտէն-
լէրտէն իտէտէ, պու ճիւմէկ իլէ տալիս, նէգլէսի պուլուն-
տուղունու տա իտտաս իլլէմէքնէ տիր, տէվալէր տիր, —
կէօրիւսիօրմուսունուդ շիմտի քի, մէգրիւր աղըր մէսէլէսի
հալ ու թէպիլէ կիմէք իլին, տիւէլլոտան պաշգա հիշ
պիր թարիգ պուլունամամըլ տըր . . .

— Էվլէթ, էօյլէ տիր . . . չիւնքի, սիլէ բէք պիւլիւք
պիր հագարէթտէ պուլունամուշ տուր, էն նաղիք թարա-
ֆընըղա թօգումամուշ տուր :

— Էմմա էօյլէ տէկիլ մի տիր, ճանրնըղ սէվէր իսէնիդ .
վէհրաքը տիւէլլունուն կիւնիւ, սաաթը, վէ մասէլլի դա-
րալաշաղըրմըլ, վէ տիւն սաաշահ, վէնսէն օրմանընտա,
մէգրիւր տիւէլլո, դիւտտէսիլլէ շէրէֆիւր պիր սուրէթտէ
հիւրա խոլմիշ տիր . էօյլէ քի, պէն մէրգուման պիր դօ-
լունու գըլլմէ իլէ խաֆիֆճէ ետարալաղըրմա, շահիա-
լէր, նամուսումուն եէրինէ կէլմիլ օլմանընտա շէհաաթիլէ
միւսարաաթ իթտիլէր . վէ տիւգ տը Լիւսնէյ տալիս, էիւր-
սէք սէն իլէ սէօյլէսէրէք, — «Իմրատէն էվլէլ լազըրտըմը
աալա կէրի ալանարտան տէկիլ իտիմ վէ ալմուրմ . հալ
սուր քի, մալու՛մ եա, իշ պաշգալաշմըլ տըր, դալէպէ-
նէն, գանդի թարաֆտա գալաղը կէօրիւմիւշ տիր, տի-
մէք տիր քի, ալթըգ չիմտի, քէնտի նամուս ու շէրէֆիւմ-

լէ, լազըրտըմը կէրի ալարագ սէօյլէրիմ քի, պէն Մ.
Շարլ Բօպերէ, թէհի եէրտէ օլարագ, նէդլէ օլմուշաթնուդ
տէմիլ իտիմ . էվլէթ, էֆէնտիւրէր, չիմտի ալէնէն պէհան
ու իդրար իտէրիմ քի, խաալիմ օլան հագգանիլէթէրէ-
վէր Մ. Շարլ Բօպեր նէդլէ իլլէթինէ միւսպիլէա օլմուշ օլ-
մաարդտան պաշգա, հալթիա էօյլէ մէհմուլ իտէրիմ քի,
հիշ պիր վազըլթտա տալիս միւսպիլէա օլմանահագ տըր . . .
տէտիւ Պատէհու մէրգում քէմալի սասթի վէ հիւրմէթ իւզ-
րէ կէլիպ էլլիմ թուլթտուգտան սօնրա, — «Նա սըլ, չիմտի
մէմուսն օլտունուդ մու» — տէտիւրտէ, պէն տալիս ճէվա-
պէն, — «Սթըրգ պունտան սօնրա, էօմիւրմիւզ օլտուգ-
նա, սասթիւրդումիւզ պաշգ օլմահագ տըր, —» տէտիւմ
թարաֆըրմտան պուլուն սէօյլէ սէօյլէմէքիլէ պօրծու պու-
լունմագտա իտիմ . . . Չիւնքի, տիւք տէ քէնտի թարա-
ֆընտան, բէք նէգլէթիլ պիր սուրէթտէ հարէքթ իլլէվիշ
օլտու . . . շէօյլէքի, մէգրիւր իլմէիֆաթլը լազըրտըրաղը
սէօյլէմէքիլք աալա վաղիֆէսինտէն տէկիլ իտի, անքն
պըրծու, անհաղ նէդլէ իլլէթինէ միւսպիլէա պուլունմա-
տըղմը իդրար իլլէմէքնէն իպարէթ իտի . . . Հալ պու-
րի, պունու իդրար իլլէմտիւր պաշգա, պիր ու տալիլ-
թէն, միւստէթի էօմիւրմտէ, մէգրիւր իլլէթտէն սալիմ
գալմաղըղմը հագգընտա էմէլ վէ արգու իպրաղ իլլէ-
մէսիլլէ . . . մահա քէնտի նէգլէթթ վէ թէրպիլէսինի
իմա իլլէմէքնէ իտի :

— Տօղրուտա, շու դահրամանըղընըգ, չայեանք թահ-
սին տիր . . . Հէր նէ հալ իսէ, կէլէլիմ չիմտի քէնտի
միւրտաղըրգա :

— Պէնիմ աղիղ սարաֆիմ (Մ. Բօպեր թէքրաքէն չա-
դաեա չըգընարագ), պէնիմ իլին բէք միւթէնա պիր իշ
վար տըր . . . Նաթըլ քի պիլիսինիդ, պէնիմիդտէ տէր-
քնար օլան մուգալէլէ տէքնամէնա, քէնտի մէհմուրի-
եէթիլիդ պէտէլլինի վիրմէք իլին իհթիւհանընը օլուպ տա
պէնտէն ալմըլ օլտուղունուդ իւշ էիւզ էլլի պին ֆրանգըն,

հէր նէ դատար ֆայլիլէրինի ալմագտա խոխ իսէմտէ, ասը բարամբ տախի կէրի ալմագ իսթէտիկիմտէ, սիղէ իւշ ալ էվլէլնտէն լուպէր վիրմէքիկիմ իգթիլա իթմէքտէ իտի . . .

—Է՛յ, սօնրա՛ :

—Իշթէ, չիմոխ՛, —տէտի Մ. Բօպէր պիր իհթէրաղ իւգութ, —պէն . . . լապը . . . լաքին . . . շէօյլէ քի . . .

—Նէ՛ օլմուշ :

—Սիղտէ անլաեապիլերսինիլ քի պու, անճագ պիր մէրադտան իպարէթ տիր . . . պապաճղըմ, իշթէ ինսան, պիւլիւք զաթլար միսիլու, երապի սասիկպի օլմագլըղը, վէ ֆալան եւրտէ շէօյլէ պիր տարաը, շէօյլէ պիր արագխի վաթ արը տէտիրթմէքիկի արգու իտէր :

—Միւրատընըլ հէր նէ իսէ, ալըգ սէօյլէյէնիլ քի անլաեանըմ . . . զիրա մէրադըմը թաճըք իյլէմէքտէսինիլ :

—Իէլէսաըլ, պանա պիր արագի սաթըն ալմագլըղըմը թէտիֆ իյլէմէքտէ տիրլէր, իմտի, էկէրլէ սիղին իլինիլէ թօգաւնաղ իսէ . . . տիյէճէք իտիմ քի, էկէր միւմքին օլուր իսէ, էանընըղաա պուլունսն բարտմը թէտարիքէ հիմմէթի տէ իտինիլ . . . զիրա, ֆիլվադը էօյլէ պիր արապի սասիկպի օլմագլըղը, պէն տախի արգու իյլէմէքտէյիմ . . . վէ իշթէ, մաշղա, մուգալէլէմիլ մուճիպլնճէ, պունու էվլէլնտէն, սիղէ իսթար իլին կէմլիլիմ տիր . . .

—Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ :

—Ինչաալլա՛հ կիւճէնէգսինիլ եա :

—Նի՛չին կիւճէնէյիմ, վէ կիւճէնէքիկէնէ՛նէ՛ հագդըմ վար տըր :

—Չիւնքի, պէլքի զանն իտէրսինիլքի . . .

—Նէ՛ զանն իտէպիլերիմ . . .

—Պէլքի չուեու պուլմագտա օլան թէվաթուրալա իտաննալ վէ էհէմիլիէթ վիրէքէք կէլիլիմ տիր չիւճէսիննէ գաճիպ օլուբաւնուլ . . .

—Սէօյլէտիկինիլ թէվաթուրալա նէ՛ օլուեօրալա . . .

—Հի՛չ, նէ՛ օլաճագ, պօչպօշալլըղտան իպարէթ շէյլէր . . .

—Հէր նէ հալ իսէ, սէօյլէյինիլ պագալըմ նէ՛ իմիլէր . . .

—Ա՛ճանըմ, հագդընըղաա պիր թագըմ՝ պօչ լագըրալա կէզմէքտէ տիրլէր, ասլա էհէմիլիէթ վիրէճէք շէյլէր տէկիլ տիր . . .

—Նէե՛ տայիր լագըրալա իմիլ :

—Սէօյլէսինիլն լագըրալա իլինտէ, աղլէ եագըն հիլ պիր սահիլիք կէօրլւմէքտէ տէկիլտիր . . . պու ալէմտէ պէտխաճընըն վէ պէտէպանլարն էքսիքիկի մի վար տըր չօգ աթամ իլին չօգ շէյլ սէօյլէրլէր, կիւեա քի, իլինիլտէ պաղը մէրթէպէ պօղուգլուգ կէօրլւմէքտէ իմիլ . . . լաքին, տէտիմեա, սըրիֆ հէղէեանտէն իպարէթ լագըրալա, անլատընըլմը . . . կիւեա պէնիմէ պիրլէքտէ օլարաթ, պօրաա օեուլնլարնա կիրիլմէքտէ իմիլիլ . . . ֆադաթ, պու պօչպօշալլըղալարն պիւսաա օլուուգլարը բէք չաքուգ անլալըարաթ էհէմիլիէթլէրինի զայպ իթմիլէր տիր . . .

—Տիմէք տիր քի չիմտի սիլ, քէնտի բարանըլ հագդընտա չիւրհէ իթմէքտէսինիլ, էօյլէ՛ մի :

—Խօյր, խար, կէրլի ֆիլքիմտէն էօյլէ պիր շէյլ կէլմէքտէ տէկիլ տիր . . . լաքին, չու տախի սահի՛հ տիր քի, բարալարըմ քէնտի եանըմտա պուլունսա տաճա իլի տիր . . .

—Տուրնուուլ զաճըլ պուրատա . . .

Մ. Ֆէրան եագըլտանէսինի գարաաղգտան սօնրա աեաղա գալգտը :

—Սարլաֆը աղիլտմ, նէ՛րէեէ կիթմէքտէսինիլ :

—Շու իլիթմիլ օլուուղուուղ թէվաթուրալարն հագդընտէ մագլուն պուլունմասընը, վէ ֆիլվադաա իլիմին պօղուգ պիր հալտէ օլմալընը թատիլգէ կիթմէքտէյիմ, —տէտի նօթը իսթիհլաքեարի պիր սէօյլէյիլ իլէ :

վէ մէրգում, մէրտիվէն պաշնտա վաղը օրուպ, վէ եաղըճըլարն թարափընտան կէլիմէքսիզին քէնտի տայի-րէսինէ կիտիլը օլան կիլի վէ ուֆադ պիր գարու աշա-րադ կիտի վիրտի :

Մէրգում կիտէր կիթմէզ, պաշ եաղըճը կէլիպ գա-րուու վարտու :

— Կիրենիզ, տէտի Շարլ Բօպէր :

— Մ. Ֆէրան պուրատա տէկիլմի տիր :

— Խայր, տօսթում, պուրատա տէկիլ տիր, լաքին, նէ՛ վար տըր, քիմ իթմէնօր :

— Եւիզէրի գաբալը պիր գատըն կէլիլ տիր, վէ բէք միւհիմմ վէ բէք միւսթամէէ պիր իշտէն տօլստը, չիմտի քէնտիսի իլէ կէօրիչիմէ իսթէմէքտի տիր . . .

— Եսհու, գաֆատար, սիլին չէլէպի չիմտի կէլիլ, կէլ-տիկինտէ անը խապէր վիրերիմ. լաքին, նաւը, մէրգումէ գատըն կիւղէլմէ՛ պիր չէ.յ մի տիր :

— Անը պիւմէք իշին պիր քերամէթ սահիպի օլմազլըզ-իլթիլդա իտէր, չիւնքի մէրգումէնին եւիզինտէ սիեահ պիր նիգապ պուլունմադտա օլտուղունտան, կիւղէլիկի չիքթիլիկի աշալ ֆարգ օլունամամադտա տըր . . .

— Ձօգ իյի, չօգ իյի, չիմտի պէն տիշարը չըգար ի-քէն մէրգումէնի պիր իլիմէ կիւղէն կէչերիբիմ, վէ Մ. Ֆէրան կէլտիկի կիլպի տէ, մէրգումէ իշին խապէր վիրե-րիմ :

Պաշ քեաթիպ օտատան չըգար :

— Նէրէնէ կիթտի աճապա պու պիլիմ գօճա պանքէր, — տէտի Մ. Շարլ Բօպէր քէնտու քէնտույի, — պէսպէլի պիլիմ բարալարը կէթիլիմէ կէթիլմիլ օլմալը տըր . . . Իկէր չուես օլտլան թէվաթուրը պիւնտա չէլէք իսէ-լէր, տահա իյի եա . . . Իհ, օլմազ պիր չէ.յ տէկիլ տիր . . . պու ալէմտէ պէտղէպանլար իլէ պօչպօղալարն մէկէրչի գըթիլըճ մը վար տըր, քիմ պիլըր, գաֆիկ պէտիսահլար մէզքիւր թէվաթուրու իճատ իլլէմիլէր :

տիր . . . չիւնքի Մ. Ժադ Ֆէրան կիլպի տօղուլ վէ միւթէ-պէր ատամալարն, էլպէթթէ նիչէ հասէտճիլէրի պուլու-նուր . . . Հէր նէ հալ իսէ, նէ՛ վազիլֆէմ պէնիմ, պիր բէրրէ պէն բարալարըմի ալտըմտա, վարտըն նաւը օ-լտըր իսէ օլտուն . . . պէն օլ խապէր վիրտիքէրի քէօլիլ-սաթին ալըպ պիթիլմէլլիմ . . . օն տէօրտիւնճիւ Լուի դէմանընտան գալմա, վէ ուսուլի հասէնէ իւղրէ եարըմըչ միւքլէֆ գուլէճիքէրի տաթի վար տըր . . . վէհասըլ հէր վաղըմ մալիք օլտունը չէ.յ տէկիլտիր . . . պիր տէ-ֆա մէզքիւր քէօլիլ մալիք օլտում մա իտի, իւզէրմիմէ, մուտղգամ զաթլարա մախսուս օլան պիր թալը ու թարզ ճէյտա օլաճալընտա չիւհէ հօգ տուր, վէ օլ խուսուտա նէ գատար զուրուրլանտամ եէրի տիր, չիւնքի, պու թէ-չէպպիւսիմ, էօլլէ մատամ տ'Արվիլ կիլպի միւթէքէպպիւր պիր գարընա տիլտատէ օլարադ, մահճուպ գալտըղում պէնղմէզ . . . Հէր նէ հալ իսէ, մէրգումէ պէնի ալտաթտը, կէլմէսին նաթիպտէն . . . պարի օլ չէքտիլիմ կէօնիւ ա-գալալարընա, վէ թիտիկիմ մէսարիֆէրէ պիր գարըլըզ օլաճադ գատար օլտուն դէվզըն չըգարապիլիմ օլա ի-տիմ . . . էվլէթ, թալըլ սօգաղընտաքի պաշը բէրուգա-լը գարուհու վէ պուտալա գարընըն լազըրտըր տօղու իմիլէր, մէրգումէ պէնի պուրնումտան թութարադ օյնաթ-տը . . . Մէրգումէնին եարաղըր չու օնունուն մալի պանա, էն աղը պիր գաշ պլին ֆրանգա օլտու . . . վազաա տօ-նաթիտըլըմ էշալարը երնէ պանա գալտըլուր . . . վէ կէրի մէրգումէտէն պիր կիւն ալըլը ինթիլգամ իտէպիլմէքիւր իլին, եէտիմտէ վէսիլէլլիմ պուլունմադտա տըր . . . Հա, իլթէ պիլիմ պանքէր պապաճըգ տա կէլտի :

Մ. Ֆէրան էլինտէ պիր լաքթթ քեաղըտըր պուլուն-տուղու հալտէ կէլտի, վէ մէզքիւր քեաղըտըլար Մ. Շարլ Բօպէրէ թադաթիմ իլլէտի :

— Իլթէ, — տէտի նօթէր, — պն տը թրէզօր քեա-ղըտը օլարադ սիլէ 350 պին թանէճիք ֆրանգ . . . պիր

դաշ կիւնտէն կէտրիկինիդտէ, ֆայիլդէրի հիսապընա տա-
խի պագար պիթիբիբիդ. . . վրինիդ շիմոի սիդ պանա
պիր մագպուդ սէնէտի. . .

—Ա, —տէյի պաղըրտը թէհաճուլ իւզըն Մ. Բօպէր, —
մէկէրէյի պանա էմիկյեէթինիդ եօգ մու տուր. . .

—Պէնիմ քիմնէեէ էմիկյեէթիմ եօգ տուր. . .

—Լաբին. . .

—Լաբին մաբին իսթէմէդ, մագպուդ վրինիդ, մագ-
պուդ. . .

—Ա պէնիմ պանքեր պագաճըրըմ. . .

—Եաղընը պիր մագպուդ տէյիեօրուճ սիդէ. . . վէ
շիմոի կիտիպ, ալէյիմոէ էօյէ առաճիֆլէր չըգարան-
լարա, կէօրտիկինիդ կիպի խապէր վրիմէյիսինիդ, պագ-
սընլար քի իշիմոէ պիր պղուդըլուդ վաթ մը իմիչ եօգսա
եօգ մու իմիչ:

—Տօղուսուճ իսթէր իսնիդ, շիմոի պու հալինիդ
իշիտրիկինտէ, էվէլէքի իթիպարընըրըմ տաշա զիեատէ
իգտիեատ պուլաճաղընտա շիւրհէ եօգ տուր. լաբին, օ
տէյիլ էմիա, պէնիմ շիմոի պու կիւն ագճէեէ իթիկեա-
ճըմ պուլունմագտա տէկիլ տիր, ալընըլ էինէ սիդաէ
դալըն տա, պատէհու ալըրըմ, զիրա, սիդէ մէօյէտիմեա,
պանա անճագ իւչ այտառ լիւզումու օլաճագ արը:

—Մօնիւօ ճար Բօպէր, պէն քէտի ալէյիմոէ ի-
քի քէրրէ շիւրհէ իտիլմէսին դապուլ իտէնդէրտէն աէ-
կիլիմ:

—Էֆէնտի, եօգսա կիւճէնալինիդ մի:

—Պանա պիր մագպուդ վրինիդ, տէյիեօրուճ սիդէ:

—Էօֆ, նէ՛ գատար սէրթմէչըէպ պիր ատամընըլ,
բէք ալէա, բէք ալէա, վրէյիմ, —տէտի Մ. Շարլ Բօ-
պէր, — վէ պատէհու մէղքիւր մագպուդ սէնէտինի եաղ-
մագտա իբէն,

—Եիւզիւ նիդալը պիր դատըն, բէք միւհիմ պիր
մատտէ հոգըրնտա, միւսթատաճէլ օլարադ սիդին իլէ

կէօրիւմէք իսթէտիկինտէն, տիչարուտա սիդէ պէքէ-
մէքտէ իսիլ. . . տօղուսու պուրատա պուլունմագըրըմ
միւնաապէթիլլէ, շիմոի կիտեր իբէն, մէրգումէեի կէօր-
մէքլէք իգպալինէ նայիլ օլաճաղըմտա տուանը բէք մէմ
նուճ օլմագտաեմ. . . իշիթէ սիդէ պիր մագպուդ, նաօրը,
նիդամընտա մը տըր:

—Բէք ալէա տըր, էհ արթըգ շիմոի սիդ շու քիւչիւք
մէրտիկինտէն չըգարագ կիտէպիլիւրսինիդ, սէֆա՛ կէտի-
նիդ:

—Իյի եա, պէն մէրգումէեի կէօրմէքիկի տըղու իլէ-
մէքտէ իսիմ:

—Իշիթ օլ նիյեէթմէ պուլունտուղումըլ իշին տիր
քի կէօրմէեէճէքինիդ եա:

Պատէհու նօթէր չնըղըրաղընը չալլպ սէր քեաթիպինի
չաղըրարագ, մէրգումա,

—Մէօյէլինիդ մէրգումէ գատընտա, կէլին. . . տէ-
տի, —ատիյէօ, մանսիլը Բօպէր:

—Բէք ալէա, պապա պանքէրիմ, վարսըն սիդին միւ-
րատընըլ օլտաճ, մէրգումէեի կէօրմէքիլուտէն տէ մաշ-
լում գալաեմ: Իթիմատ իթմէլիսինիդ քի. . .

—Չօգ իյի, չօգ իյի, ատիյէօ, ատիյէօ. . .

Նօթէր պուլուն սէօրէտիկիլլէ պէրապէր, Մ. Շարլ Բօ-
պէրին արդասընտան գաբուեու գաբաեը վրտի:

Արատան ճիւղիճէ պիր լիւզըլթ կէտիբտէ, սէրքեաթիպ
մէրգումէ գատընը, եանի մատամ տիւչէս տը Լիւսնէյի
իլէրի կէթիբտի: Մէրգումէ զայէթլէ սատէ պիր սուրէթ-
մէ կիլինիլլուլուպ, արգասընա պիր շալ ալմըչ իտի, վէ ալնի
րէնքտէ օլան խարէ չաբդատը իւզըրնտէն աթըլմըլ օլ-
տուղու հալաէ, եիւզիւնիւ տալիս սիւաճ վէ դալըն պիր
տանթէլա նիդալ իլէ սէլը իլլէմիլ իտի:

Մատամ տը Լիւսնէյ, ճիւղիճէ իղթիբալը գալլ իւզ-
րէ պուլունտուղու հալաէ, եալաճաճըգտա եիւրիւեերէք
նօթէրն եաղըխանսի եանընա եաղլաշար, վէ մէրգում

տախի պիր դաչ ատում իլեղուտեն մերգուսենի գարչըլատը:

— Զաթընըդա քիմ տերլեր, մատամ. . . վե միւրատ ու մաթրուպունո՞ղ նե տիր, — տետի պիրտեն պիրե փագ-
Ֆեղան, զայեթլե միւքետտեք վե տարդընճա պիր հալտե
պուլունտուղու թագտիրտե, չիւնքի, պիր թարաֆտան
Սարատան կեօրմիւ զուտուղու թեհտալտեր, վե տիկեր
թարաֆտան տախի Մ. Շարլ Բօպերտեն իշիթմիլ պուլուն-
տուղու արածիֆլեր, թապիթաթիլե իղթիրապը տերունի-
նի մուճիպ օլմուչլար խոի. վե պունտոտան դաթինաղար,
մերգուսենին օլ մերթեպե սատե սուրեթտե կելինմիլ օլ-
մատընը կեօրտիւկինտեն, իհթիրամաթը ֆայիգա իւզրե
գապուլ իթմեքիկե պիր լիւզուժ կեօրմետիկի չեօլե տուր-
սուն, հաթթա օլ եօրտա ատի պիր մուսամէլեե տախի
ճերաթ իլեմիլ խոի: Մերգուսենին քելամե ազազ իլե-
մէք իչին թերետտիրա իւզրե պուլունտուղունու մերգուժ
տերք իլեմտիրտե, քենտիսի սերթեճե պիր սեօլեյլե իլե:
— Սեօլեյլինիդ, ուզաթմանընըդ, մատամ, նե տիր
միւրատընըդ, — տետի:

— Էֆենտի. . . — տետի մերգուսե պալըն պիր սեա
իլե, վե նիգապը ալթընտան ապա եիւզիւնիւ կեօթթեր-
պեմեքիկե չալըչարագ, — Էֆենտի. . . աճապա զաթընըդա
մեղայեթ տերեճետե Ֆիւհիմ պիր սըրըրմը իֆշա խոտպի-
լըմիկիմ. . .

— Օլ պապտե վե հեր խուսուստա քեմալե էմնիկեթ
իւզրե պուլունտապիլիսինիդ, մատամ, ֆագաթ, չունու
սիղե խապեր վիրիրմիլ, պենիմ թապիթաթմ, պիր քեր-
րե, էվվեյլ էմիրտե, դօնուչտուղուժ ատամըն քիմ վե նե-
ճի օլտուղունու պիլմեքիլե տիր:

— Էֆենտի. . . իհթիրմալ տիր քի. օլ խուսուստա հիւ
պիր իհթիեաճ կեօրիւլեեեճեք տիր. . . վե պեն բէք ալեա
պիրիրմիլ, սիղ, բէք նամուսուլ վե բէքտե հագգանիլ-
եեթբէրվէր պիր զաթընըդ. . .

— Բէք ալեա, մատտե նե տիր, մատամ. . . մատտե

նե տիր, ընա պագալըմ. պաչդա պիրի տահա վար տըր քի
պանտ պեքլեմէքտե տիր: Սիղ քիմնինիդ:

— Էֆենտի, պենիմ քիմ օլմամըն, վե իսմիմն նե օլ-
մատընը սիղճե հիւ պիր լիւզուժու եօգ տուր. . . տօսթ-
լարմտան. . . պիրի. . . չիմտի պուրատան չըգմըչ տըր:

— Օլ տետիկինիդ ատամըն իսմիլ նե տիր:

— Մ. Ֆլօրեպման տը Սեն Բեմի:

— Ա. — տետի նօթեր մերգուսեե տիգգաթըլը տիգ-
գաթըլ վե թեֆթիլքերարի պիր պագըչ իլե պագարագ,
— վե պատեհու, — Ե. յ, մատամ, նե օլմուչլ:

— Էֆենտի. . . Մ. տը Սեն Բեմի պանա. . . հեր պիր
չեյլե սեօլեյլիպ անլաթմըչ տըր. . .

— Նե սեօլեյլտի սիղե, մատամ:

— Հեր պիր չեյլե սեօլեյլտի. . .

— Սնը անլատըդ, հալ պու քի նե սեօլեյլտիկինի հա-
լեա անլաեամատըդ. . .

— Էֆենտի, նիչին պենի գօրա գօլմագտաընըդ. . .
սիղ տախի էօլե օլմաընը, վե հեր չեյլե պիլմեքտեպինիլը:

— Պեն օլ Մ. տը Սեն Բեմի հագգընտա բէք չօգ չեյլեք
պիլմեքտեյիմ, հալ պու քի, սիղին անլաթտըրմագ իս-
թետիկինիդ գա՞նդտի տիր պիլմիմքի. . .

— ՕՖ, Էֆենտի, տեհչեթամիլ պիր հալի անլաթմագ
իսթեքիմ. . .

— Պեն մերգուժ հագգընտա բէք չօգ տեհչեթամիլ
հալլեր պիլմեքտեյիմ. . .

— Ահ, Էֆենտի, սահիհհեն մերգուսուն սեօլեյլտիկի
կիպի իմիչսինիդ, սիղտե դերեճե ինսաֆ ու մերհամեթ եօգ
իմիլ եա. . .

— Էօլե սալթեքեալարըր վե գալպէհնիլ. . . աճընըպ
մերհամեթ իտենլերտեն տեկիլիմ, եա, մերգուժ Սեն-Բե-
մի սիղին ագրապանըզտան տըր, էօլե՞ մի. էօլե պիր ա-
տամըն ագրապանըզտան օլմաընը իգրար իլեմեքտեն ի-
սե, բիւր հիճապ օլմաընը տահա իլի տիր. աճալիպ պիր

տէ գալիքը պ տա պանա , ընդգաթըմը թահրիք իշին աղ-
լամանա՞մ մը կէտրինիք . պօշա՞ դահմէթ չէքմիշ պուլունտու-
ղունուղ չէօյլէ տուրտուն . . . տէրիւհատէ իթմիշ օլտուղու-
նուղ չու մէքունհ մէէմուրիլեթտէ , նամուսլու պիր դա-
տընա եազըըըը չէյ տէկիլ տիր . . :

Նօթէր թարաֆըրտան զուհուբա կէլէն չու աաիքիւս-
թախլըդ , մէրզուսմ տիւշէսին զիտանիլլէ քիպը ու ճէնա-
պընա թօգունտուղունտան , չէօյլէ պիր էթվար իլէ աեա-
ղա գալիքը տիրիլտի , երիղիւնտէքի նիգալը գալարըըը
արգաաընա աթտը , վէ պիր վաղ ու աղամէթ , վէ հա-
քիմանէ պիր պագըը , վէ չէտիտ պիր սէօյլէյիշ իլէ ,

— Լիֆէնտի . . . պէնի կէօրիւն օրմուսուսուղ , պանա
տիւշէս տը Լիւմնէյ տէրլէր . . . — տէտի :

Ոլ անտէ , մէրզուսմ իւզէրինտէ օլ մէրթէպէ պիր ա-
ղամէթ վէ պիր հալ ու ճէյեթ ճէտէրի զուհուբա կէտի-
քի , նօթէր շաշըրըպ էյիմ պէյիմ օյարագ , կէրի կէքը չէ-
քիլմէկէ պաշլատը , վէ պաշլնաաքի սիեա՞ ճանֆէս թաք-
կէեի , պիլա իթթիեարի օլտուղու հալտէ չըգարըպ պիր
թարաֆա աթարագ , քէմալի հիւրմէթ վէ թէվաղու իւղ-
րէ մէրզուսմէի սէլամաաը :

Մատամ՝ տիւշէս տը Լիւմնէյին թափր ու հարէքէթիլէ
լէճճէսինտէ հատաէն զիեատէ պիլթիաֆէթ վէ պիր թէ-
քէպպիւր պուլունմագտա օլուպ , վէ մէրզուսմ հէր նէ
գատաթ օթուղ շաղարընա դատէմ պասմը օլտուղու կի-
պի , հէր նէ գատաթ տա սիմաաընաա պիր սօլիւնլուգ
իլէ աղաճըդ տա եօրկուսուղ էսէրի միւշահտէ օլուն-
մագտա իտի իսէ տէ , մալիք օլտուղու օլ իրի իրի էլա
կէօղլէրի , քիւսթալման պիր պագըը իլէ բարլամագտա օլ-
տուղալըր միսիլլու , օլ պլինաղիր սիեա՞ Սաշլարը , վէ օլ
նարին վէ ուճու էյրիճէ պլինուս , վէ թահգըրամիղ պիր
հալտէ պուլունան գըրմիդը տաաղլարը , վէ լէճճէսինն
բարլագըըը , տիլլէրլինն ճիլալը պէեաղըըը , վէ սէլիլի կիպի
ուղուն վէ ինճէ պօեու , վէ դարաֆէթիլ վէ եալլանըըը

վիճուտի , քէնտիսինէ , դէքրի ճէմիլի էպէտի գըընմըշ օ-
լան Սէն-Սիմնուն սէօյլէտիլի կիպի , պուլուլըր իւզէ-
րինտէ իղհարը վիճուտ իտէն պիր էլահէնին թափր ու ճէյ-
եէթինի քէսպ իթթիլմէքտէ իտիլէր , էկէրչի մէրզուսմ , օն
սէքիլիննի ասրա մէնուսպ օլան սալթանաթ էլիլիէլէրլի-
լէ միւլէպպէսէ օլուպ , վէ սաշլարընա տա , օլ վաղթին մօ-
տարը իղթիլըաընճա , աղաճըդ բուտրա վուրտուրմուշ
օլա իտի , շիւբէէսիլք օյարագ , մատտի վէ մանէվի սու-
րէթտէ , Բէժանս , եանի օն պէշիննի Լուի գըալ տէվրինն ,
հօլարտա վէ աշգաղալ տիւշէպըրինտէն պիրի աաա օլու-
նապիլէճէք իտի , Յիքրի սէպգաթ իտէն մէրզուսմա աղ-
պաղ տիւշէպլէր , մէվիքի իճրայէ վաղ իլլէտիքլէրի աղ-
պաղըըըըըըըըը , եանի պիր չօգ աաաալար իլէ աշգ ուսթվաա
թէնճէրէլէրի գալլաթվաալարընաա , օլ մէրթէպէ պէճճէ
վէ թէվէքէլիճէ չիլլէքաարըըըըը վէ ճիլլէքաարըըըըը ,
վէ օլ մէրթէպէտէ պուտալալըըըըը վէ քիւսթալիլըըըըը իպ-
րաղ իթմէքտէ իտիլէր քի , չօգ տէֆա , քէնտի իտէթալարընը ,
պիղգաթ թէնմալի սէրպէսիլի վէ սաֆաէրունի
իւզիք իղրար իտիպ գէճիլի չըգարըըըըըըըըը , էն զի-
եատէ քեաթիլ վէ սօֆու աաաալար պիլէ , պունդարտան պի-
րլինն հալլինի կէօրտիլքէրինտէ վէ եաթիտ իշիթտիլլէ-
րինտէ , « — Ֆիլվաղը մէրզուսմ բէք իաֆիթֆմէշրէպ վէ բէք
տէ գապահաթիլ տըր , լարին , պու ճիւմլէ իլէ տաթի բէք
իլի երիքըրի վէ բէք լաթիթ թապիլաթիլը պիր գատըն տըր ,
քէնտիլինն աշգ ու սէվաա միլէնալի , քէմալի կէրմիլլէթ
վէ քէմալի վէֆաքաթի . . . վէ սաաաալաթ . . . իւզիք սէվ-
մէքտէ տիր . . . վէ մէրզուսմ քէնտի մուհապպէթինէ տէ-
վաթիլլէտիքճէ . . . արթըգ քիմնէնն անը չօղլուգ թապպիճէ
հապգը օլամաղ : վէ պունտան տա գաթիլաղաթ , մէրզու-
մէ քիմնէնէ պիր ֆէնալըգ եարմաեղպ , իլա , էկէրչի պիր
ֆէնալըգ եարմաաաա իսէ , անրտա քէնտի շախաընա եաթ-
մագտա տըր , վէ հաթինա նիշէլէրի սէվիտիլիպ բիւր իղ-
պալ գըընագտա տըր — » տիւնէքտէ իտիլէր : Ոլ անտէ մա-

տամ տը Լիւսնէյին, մէրգուման աղբալաղ տիւնէսլէրտէն
 ֆարգը, ետլընըղ իքի ճիհէթճէ տէրքեար պուլունմագտա
 իտի, շէօյլէ քի, պիւրինճիտ սալարքնա րէնքի բուտրա
 վուրտուրմամիշ օլտուղու կիպի, իքինճիտ տախի, ֆիւ-
 թանը ալթընտան պիր դաֆէս կէշիւրէրէք, տալուլ կիպի
 շիշիպ դապտրմամիշ օլմասը իտի : վէ պուլուն տախի սէ-
 պէպի պաշղա պիր շէյ օլմասըպ, իլլա, օրաեա, իղթի-
 րապը դալպինի մուճիպ օլմագտա օլան պիր խուսուսան
 տօյանը կէմիշ պուլունմասը իտի : Մէրգումէ, Նօթէրին
 եանընա կիրտիկինտէ, առթիւ պիր էանաֆի դատընը կի-
 պի, քէմալի խէվֆի ու ինթիլաղ իւղըն պուլունմագտա ի-
 տի . . . հալ պու քի, Նաւըլքի սէօյլէպը, պիրտէն պիրէ
 նիգապը երեզիւնտէն պիր թարաֆա աթտըղընտա, քիպը
 ու աղամէթի, վէ հիտտէթ ու զաղալը գահիրէ չըգմըշ ի-
 տի, Ժադ Ֆէրան, հէնուղ օլ կիւնէ դատար, միւտտէթի
 էտիրինտէ, օլ մէրթէպէ տիրպէր, օլ մէրթէպէ ճիւրաթըլ,
 օլ մէրթէպէ քիւսթիտի, վէ օլ մէրթէպէտէ քիպար վէ լա-
 թիթի աթվարըլ պիր դատընա լէնտաթիֆ իտիպ կէօրմէ-
 միշ իտի : Մէրգումմէնէն լէհհէսիտէ տէրքեար օլան սօլ-
 կուլուղ իլէ ճիւղիճէ եօրիւնլուղ էսէրինտէն, վէ օլ տիւ-
 պէր կէօղլէրի էթրաֆընտա պէլլի պէլլիսիղ հասըլ օլմուշ
 օլան մալիլքտէն, վէ րէնպէ րէնք պուլընու տէլիքէրինին
 զիւստէսիլլէ եանըլըպ ալըլմասընտան, չէհվէթրէսթ ա-
 տէմիլէրին, ուղուրլըրնտա դուրպան օլուպ ճան ֆէտա
 իտէրճէսինէ տիլտառէ օլարազ թարընտալըլարը դարըլար-
 տան պիրի օլմասը, րանա սուրէթտէ անըլըլմագտէ իտի :

Հալ պու քի Ժադ ֆէրան, հէր նէ դատար իիթիտեար,
 չիւրքին, միսկին, վէ պանաղը պիր հալտէ իտի իսէտէ,
 պու ճիւմէ իլէ տախի, մատամ տը Լիւսնէյին հիւսնի ճէ-
 մալի տէրէճէսինի, սայլը էհլի մէհարէթլէր դատար ֆարգ
 ու թագտիրէ միւղթէտիր պուլունմագտա իտի : Մէր-
 գում, Մ. տը Սէն — րէմի կիպի պիր ատամին, օլ մէրթէպէ
 միւթէրէպպիր վէ կիւզէլ պիր դատընա չաթարադ քէն-

տիսինէ մաշուղա իտէպիլմիշ օլմասընը տիւնիւնիւպ, վէ
 հալպանի պիր թարղ իւղըն լէհհայնիւրտէ դալտըղճա,
 դաթէն մէրգում ճադընտա տէրքեար օլան քին ու դա-
 րաղը դաթի հնաւը դաթի աթթմագտա իտի : Մէրգում,
 իւրընպինի դուրտ կիպի եէմէրտէ օլան հիտտէթլէրինի
 սէթիւր չալըլաղըլ հալտէ, ֆիւրքինտէն տախի գըղըպ գու-
 տուրարագ, «պէնիմ, օլ սէնի հիւքիւմէթի խապէր վիրիւրմ
 տիյէրէք լէհհատլէր իտիպ տէ, սալքի քէնտի նէգտիմտէ
 եալվարմագըղա մէճպուր իտէպիլտիկիմ պիր դալա-
 զէն ճէնթըլմէն, պէօյլէ քիպար վէ մուսաղաւ ֆամիլէստան
 պուլունան պիր դատընա պու մէրթէպէ չաթըպ քէնտինի
 սէվտիրէպիլմէսի, վէ հաթթիւ մէրգումէնի Նամուսուղ-
 լուղ լէհհիւքէսինի կէօղէ ալտըրարագ, րէնէյի աշղընա
 տիւնիւրէպիլմէսի, աօղընուսու, հալմ ու լէհհամիւլ օ-
 լունուր չէյ տէկիլ տիր» տիմէրտէ իտի Նօթէրին ֆիւրքի-
 նէ պու խուսուս աշուրի սուրէթտէ թօղունտուղունտան,
 պիր արալըգ տիւնարը դաաֆ օլմուշ օլան ղայրէթ ու ճէ-
 սարէթի իտի, եհիւտէն եհիւ քէպի գուվլէթ իլլէմէկէ պաշ-
 լամըլ իտի : չէօյլէ քի, քին ու դարաղ վէ հաստ իլէ պիր
 նէվի եապանի տուլղուլար դալպինի իթիլա իլլէտիքէ-
 րինտէն, կէօղլէրինտէն աթէշլէր սալըլմանա, վէ անըլ
 իլէ եանաղլարընտա տախի, էն զիւստէ դապիհ վէ էն
 զիւստէ մուճիպի հիճապ օլաճադ հալպի Նէֆս հարա-
 րէթլէրի էսէրլէրի կէօրիւմէթտէ իտիլէր : Մէրգում,
 մատամ տը Լիւսնէյ իլին, էօյլէ պիր Նաղըլ մատտէ հաղ-
 զընտա, րէք նէղաքէթլի պիր սուրէթտէ քէլամէ աղազ
 իտէճէք պիր էմէլինտէ պուլունտուղունտան, քէնտիսի
 տախի րէք տէսիսիլ, րէք տօլարմազնըլ, վէ րէք տէ ուս-
 թալըղը սուրէթտէ ճէվապար իթասընա հաղըլլանմագ-
 տա իտի : Հալ պու քի, էվտէրի հիսապ, շարըքեա ույ-
 մատը, ֆէհվասընճա, իշտէ քէնտի մէհմուլ իթտիլի կի-
 պի չըգմատըղընտան, պիրտէն պիրէ տիւնարը հէյպէթ
 օլտու : Ձիւսքի մէրգում, էն թապիլի վէ էն զիւստէ կիւ-

տէլ ալեմ մնալիւմ վէ մազպուլ պիր մատտէ հազգընտա լազըրտը կէսմէքտէ տիր կիպի, հատտէն զիեառէ գալպի դուվիթի վէ թէքէպպուր իւզրէ պիր լիտան իսթիւ մալին պաշլաաը . զիրա , մէրգումէ , բէք եււքսէք մէվգըստան օյմասընա մէպին , էօյլէ Նօթէր աւարընտա աւատարա էհէմիլիսի վիւրմէք իսթիմէտիկինտէն , քէնտի ազրանն է հմալի Նէգալիտէն իսթիմալինի հալիզ կէօրմէտիկի պիր լիտանը ու թալը ու հարէքէթի , պիւտ ֆիւթուր հալիզ կէօրմէքտէ իտի . էվիլէթ , էվիլէ էմիրտէ , Նօթէր թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշ օլան մէղքիւր մուտմէլէ , վէ հարէքէթի քիւսթախանն , մէրգումէնին զալպինն օգ կիպի իլլէմիշ օլտուզունտան , մէրգումէտէ , էվիլէրի . քիււլի կիւնիւք իլլէ իթիթիսալ իլլէմիշ պուլունտուզու մաշ հուպանն վէ միլիթէպըրտան թալը ու հարէքէթի պէր թարաֆ իթմէրիկէ մէնպուր իլլէմիշ իտի . Մէրգումէ , քէնտի թապիթըր ապիլէէպինն րիւճաթ իլլէտիկինտէն , քէնտինճէ էն տտի պիր մէրթէպէտէ սաւըլան Նօթէր կիւպի պիր հէրիֆէ միւտաճէնն իթմէքիլի , ալալ զապուլ իտէմէմէքտէ իտի Մէրգումէ գատրն հէրնէ գատար իտէ թալարտա պուլունմազտա իտի իտէ , պունուշլա պըրապէր , զալթիթէտէ զէքէ , վիսաֆիլ , մէրհամէթի , ալիճէճնապ վէ ինսանիլէթի , վէ խուլուքնար օլտուզու կիւպի , սէֆիհիլէտէ վէ ախազ պօղուզլուզունտա տալի իֆրաթ մէրթէպէ իլլէրու կիտէրէք , ֆաղըրըզտա վէ դաքիպիլէտէ կէօրիլէկէմէքտէ օլան էն զիեառէ աղիզ վէ Նէճիպ հալ ու հարէքէթիլէրէ հէմիլէ էնշիմ հազարէթիլէ զազմազըլըտ պիրէր վէսիլէ պուլապիլիլ օլան պիր գաւաթնը զըլը օլտուզունտան , վաղթիլէ Բօմա իմէքրաթօւրիպարընտան պիրինն , պիր էրէքէ քէօլէ հազըր պուլունտուզու հալտէ , Պապէր աթէր իտէն իտէն աթէր աթէրէք , սօսուհուպ չըլտպալազ համմամա կիրտիկի կիպի . քէնտի սընըֆընտան պուլունմաեանլարա , պիլա մաղսէտ օլարաղ , չէշիմ հաղալթ իւզրէ պաղմաղտա իտի :

— Նօթէր էֆէնտի , — տէտի մէրգումէ գատրն ժազ ֆէրանա , դուվիթի իճէ պիր սէօլէյիլ իլլէ , — Մ . աը Սէն-րէմի պէնիմ տօթիլարըմտան պիրի տիր , մէրգում քէնտիսինն , պիր թաղըմ չազըն հէրիֆէլէրէ ալտանարաղ , տիւլարը միւշքիլաթ օլտուզունու , պիր սուրէթի մահրէմա . Նէտէ պանա սէօլէմիլ տիր . . . Ֆաղաթ , մաալիւմ եա , պու ալմաթ , բարա օլտուզու հալտէ հէր իլ զօլալալըպ զիլթէպիլիլ . իմտի մէրգումմաճն օլ մէկուն պէլալարտան իւշարը իլին , Նէ գատար բարա իլ թիլալ իթմէքտէ տիր . . . ժազ ֆէրան մէրգումէ թարաֆընտան , մէնմուլին զալարի սուրէթտէ զուհուրա կէլէն օլ հալ վէ հարէքէթ իւզէլինն չաալ զալարաղ , վէ քէնտի թէաճիւպինի սէթիւր չալըլարաղ :

— Նիւզ պին ֆրանգ լազըմտըր . . . — տէտի :

— Բէք ալէա , Նիւզ պին ֆրանգը ալապիլիլսինիլ . . . իմտի եօլլանըղը չիմտի Մ . աը Սէն-րէմինն պօղուզ քէալըլարընը քէնտիսինն :

— Հա՛նը , Նէրէտէ տիր օլ 400 պին ֆրանգ , մատամ :

— Էֆէնտի , մէպալըր մէզպուրա ալաճաղսընըղ տէմէտիմի սիլէ . . .

— Եարընա էօյլէ վաղթինն գատար թէպիմ օլունմալը տըր , մատամ , Կօղա մատտէ հիւրիւմէթ չըղարըլաճաղաըր :

— Բէք ալէա , մատամ քի էօյլէ տիր , վիրինիլ սիլ մէպալըր մէզպուրուտա , պէնիմ հիւսապմա գալա իտինիլ . . . Պատէհու պէն սիլէ թէնտիլէ իտէրիմ . . .

— Ֆաղաթ , մատամ , պու սէօլէտիկինիլ իսթիմալտէն տէկիլ տիր . . .

— Իլլէ եա , էֆէնտի , մէկէրիլ սիլին կիպի պիր Նօթէր միւրատ իտէր իտէ , աղչամտան սապահա եւիւզ պին ֆըրանգ պուլմաղ մի :

— Բէք ալէա , մատամ , լարին , օլ պապտէ Նէ էմիլի . եէթ վէ Նէ քէֆալէթ վաը տըր :

—Նէ՛ տիմէր իսթէեօրսունուդ, անլաեամեօրում, ա-
չը՞դ սէօյլէեհինիդ :

—Մէպլաղը մէգպուրու սօնրա քի՛մ վերեճեք տիր :

—Պէն, քէնտիմ թէէտլոյեէ իտէճէկիմտիր . . :

—Պու ճիւմլէ իյէ տախի, մատամ . . :

—Տիմէ տիր քի սիդ պէնիմ, փարիսէ պիր դաչ սաաթ
մէսաֆէտէ, սէնէվի սէքսէն պին լրա կէլըր կէթիրիր ա-
դարէթլէրիմ պուլունտուղունու պիլմէքտէ տէկիլինիդ,
էօյլէ ֆի . . : Զանն իտէրիմքի, մէպլաղը մէգպուր, թա-
լապ իլլէմէքտէ օլտուղունուդ քէֆայլէթէ քեաֆի սաեղա-
պիլըր :

—Եվլէթ, մատամ, ֆադաթ, կիտիլպտէ հիւքիւմէթին
էմպաքէ տայիր օլան դալէմինտէ դայտ իթտիրլմէսի
իդթիդա իտէր :

—Աճայիպ, սէպէպ, էկէրչի էօյլէ պիր մէրասիմ իճ-
րասրտա էլղէմիյեթտէն իսէ . . Բէք ալէա, էֆէնտի, անը
տախի եաբտըրապիլիսինիդ . . :

—Մէգքիւր մէրասիլին մուամէլէսի, անճադ օ՛ւ պէշ
կիւնէ գատար իճրա օլունապիլըր, վէ պունտանտա պաշդա,
դօճանըղն հիւսնի ըրդասը տախի թաճսիլ օլունմաղլըդ
իդթիդա իտէր, մատամ :

—Իյի էմմա, մէգքիւր ագարէթլէր, մահգա քէնտի
չախսըմա պիտա տիրլէր, —տէտի մէրգումէ պիր թէլաչ իւղ-
րէ սէօյլէեհէք :

—Հէր նասըլտա օլտա, մատամ, եինէ էօյլէ օլունգըղը
նիզամինտան տըր, իւնրի սիդ դօճանըղն թաճթը իտա-
րէսինտէ սաեղըրընըդ, վէ գայրը էմպը մուամէլէսինի
իճրա իթտիրմէքիլք իսէ, էօյլէ դօլայ պիր շէյ տէկիլտիր,
հէմ Բէք էղիյեթլէր տիր, վէ հէմտէ խոյլիճէ ուզուն
սիւրէր :

—Պադաթ, էֆէնտի, թէքըրտէն սէօյլէքիմքի, է-
կէրչի սիդ միւրաա իտէր իսէնիդ, էքի սաաթ դարֆընտա
պիլէ եիւղ պին ֆրանգ պուլապիլըրինիդ :

—Ոլ պապտէ, մատամ, քէնտինօթէրինիդէ, վէ քէնտի
քէհէնսըդա միւրաճաաթ իթմէլիսինիդ . . : Զիրա, պէնճէ
իճթիմալտէն տէկիլ տիր :

—Էօյլէ էմմա, էֆէնտի, պու մատտէեի կիլլի սադ-
լամաղլըլմ իդթիդա իթմէքտէ տիր, —տէտի մատամտը
լիւսնէյ միւթէքէպպիլըրանէ պիր սէօյլէյիլ իլէ, —Սիգաէ
պիլմէքտէսինիդ քի, պիր թադըմ չարգըն տտամլար, Մ.
տը Սէն-Բէմիեի տիւչարը զարար վէ խարապիլիէթ դըլ-
մաղլըդա չաղըմադտա տըրլար, վէ իյթէ օլ սէպէպտէն
նաչի տիր քի սիդէ միւրաճաաթ իլլէմիլիմտիր . . :

—Վադաա պու էմիլիյեթ վէ պու հիւրմէլինիդտէն
տօլանը աշուր մէլլթէպէ թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ,
ֆադաթ, էսնէֆտէ իլլէրիմքի, մաթլուպ իլլէտիկինիդ շէյ
էլլմտէն կէլմէլ :

—Աճայիպ, մէկէրչի եիւղ պին ֆրանգընըդ պուլուն-
մադտա տէկիլմի տիր :

—Հայ հա՛, կէրէք Եվրադը նադապիյեէ, վէ կէրէք լի-
րա օլարադ, տէկիլ եիւղ պին, իլլա պիր դաչ եիւղ պին
ֆրանգ տախի մէլճուտում վար տըր էմմա . . :

—Ա՛, նէ՛ գատար ուզաթտընըդ լազըրտըրէ . . : Էկէր
պէնտէն, պիրտէ ինգա ալաֆա նիյեթթինտէ իսէնիդ . . Բէք
ալէա, անը տախի վիլրէյիմտէ, պիլմիլինիդ չու իչի . . :

—Պադաթ, մատամ, աֆվ իտէրսինիդ էմմա, սիդին
մատամտը իլիսնէյ օլտուղունուղու նասըլ պիլէյիմ . . :

—Պիր սաաթտան դօճաղա կէլինիդ տէ, լաղըմ կէլէն
իմգաեը օրտաա վիլրէյիմ սիլէ, էֆէնտի :

—Մօնսիէ● տիւզ տախի իմգալաեաճադ մը տըր :

—Էֆէնտի, պունսա՛ն մոգսէտինիդ նէ տիր անլաեա-
մաեօրում . . : գօճամին տախի իմգա վիլրմէքիլինէ նէ իհ-
թիեաճ վար տըր . . :

—Չիւնքի, մատամ, եալընըդ սիդին իմգանըղն,
պէնիմ եանըմաա հիչ պիր դըլմէթի օլամաղ,
ժագ ֆէրան, սուրէթի դահիւրէսինտէն պիր էսէրի

րաճառթման պաշտոն հիշ պիր թարեգ պուրամառըղըն-տան, չարնաչար միւրաճառթմա դարար վիրմիշ խաի Մէր-դումէ հէհէճանը տիլինի հրեփ ու սէթթէ չաղըմագտա օլ-տուղու հալտէ քէլամէ աղաղ պիրլէ :

— Էֆէնտի, մատամքի պէնտի իսթէտիկիմ մրգտար աղճէնիֆ պուլունմագտա իմիշ, վէ մատամքի խարաղ իյլէմէքտէ օլտուղում էնիլիքէթի տէ քեաֆի աստ իյլէմէք-տէսինիզ, իմտի էօյլէ օլտուղտա, պունու րէտտ իյլէմէք-լիքաէն միւրատըրըզ նէ տիր — տէտի :

— Չիւնքի, մատամ, դարըլարտա քէնտի քէյֆէրինէ խըտմէթ իթմէքիք թաղիաթը պուլունտուղու կիպի, այ-նի թաղիաթ պիգտէ էրքէլէրտէ տախի պուլունմագտա տըր, եանի, պէնիմտէ դարքիսիմ պէօյլէ իսթէմէքտէ տիր :

— Իյի էմմա, հիւ էօյլէ պիր գաթրիս օլմըր մու, մէկէրի սիդի, քէնտի մէնֆաթթընըղա դարը իյլէմէքիկէ սէվզ ու թահրէք իյլէնէն պիր շէյէ, դարքիս իսմի վիրիլէպիլիւր մի. վէհճաթը, էֆէնտի, իշիէ սիդէ թէքրարէն սէօյլէրիմքի, հէր նէ չարթ իլէ օլուր իսէ օլտան, դապուլէ հաղըրմ . . . էլլէրիք քի չու իշի պիթիքսինիզ :

— Հէր նէ թէքիֆ տէ զուհուրա կէլաէ, ֆիլվաղը դա-պուլ խտէճէքմիսինիզ, մատամ, — տէտի նօթէր, աճայիպ սուրէթտէ պիր սէօյլէլիշ իշի սէօյլէնէրէք :

— Էվլէթ, հէր նէ տէ օլտա . . . Էթի, իւլ, տէօրթ պին ֆրանդ, վէ եախտտ տահա տա զիեատէ տախի օլտա դա-պուլ խտէրիմ, զիրա, նասըլքի սէօյլէտիմ, — տէտի իլա-յիլէն մէրգումէ իլլթիֆաթըլլէնա պիր թարզ իւղրէ, — Էֆէնտի, սիդտէն պաշտա կիւմէնիզ իւմիտ խտէճէք հիշ պիր տաղըմ վէ հիշ պիր մէմպարմ պուլունմագտա տէկիլ տիր . . . սիդտէն մաթըլուզ իյլէտիկիմ մէպաղըր, պաշտա պիր եէր-տէն, եարընա դատար պուլապիլմէքիլքտէ, իհթիմալտէն օլամաղ . . . հալ պու քի, հէրիպատապատ տա պուլուն-մալը տըր . . . անլատըրըզ մը չիմտի . . . էվլէթ, մութ-լազա պուլունմալը տըր . . . իմտի, թէքրարէն սէօյլէրիմ

քի, սիդին պու խըտմէթինիզէ մուգապիլ, հէր նէ չարթտա թէքիֆ իթսէնիզ, ալա դարը կէլմէհէրէք, դապուլ լիւնէ հաղըր ու միւնթաղըրմ . . . :

Մատամ տը Լիւսնէյին, մէգքիւր «հէր նէ չարթտա թէքիֆ իթսէնիզ, դապուլ խտէրիմ» լազըրտըր իւզէ-րինէ, նօթէրին նէֆէտի դըստալմանա, դուլազ թօղլարը տամարլարը աթմանա, վէ անըր գըղարմանա պաշլառը-լար խտէտէ, պէրնէքէթ իլրսին հէօյլէկիւ ճամլարընըն քէնքի վէ իրի օլմարնա քի, դալպինտէ եանմագտա օլ-լան արըլըրզ աթէշինին կէօղէրինէ վուրան էսէրինի սէթը խտէպիլմէքտէ խալէր. մէրգուման ալէսաէվիէ պէր-րազ վէ տուրիուն սուրէթտէ տիւլիւնմէքտէ օլան ֆիքըրին պիր հարաքէթ պուլութու դաբըլտըղընտան, աղըլ տախի դաաֆ ու թէպտտիլէ՛ղաշլամըշ խալի, վէ պու տիւշար օլ-տուղու ասի պիլէթ քէօրիւկիւնէննաշի, էմիլպասիթէթ վէ նէղաքէթ թարեգինի դայալ իլէ, մէրգումէնին մէգքիւր սօնրաքի լուզէթլէրինի, լաեզաթը սուրէթտէ թէհէվիլէ դալգըրմիշ խալի, շէօյլէ քի, պաղը աթիք դըրալսէրպալարըն-տա կէօրիւլէն դաբըլարըն, քէնտի ալըզլարընըն նամուս-լարընը թէհիլքէտէ կէօրտիւքէրինտէ, հրեփ ու վիգայէ նիլիէթլիլէ, հէր նէվի ատի վէ մէքրուհ թէքիֆլէրի տա-լի գապուլ իյլէտիքիլէրինի տէրիաթթըր իլէ, մէրգումէ մատամ տը Լիւսնէէի տախի, այնի հալտէ թութմաղ իսթէ-մէքտէ խալի Մէրգուման պունու պէօյլէ տիւլիւնմէսի, հէր նէ դատար հէմ տիվանէլէք վէ հէմ տէ ալազըլըք խալ իսէ տէ, քէնտի թապալաթընա մուղալիր տէկիլ խալի, չիւնքի նասըլ քի գիքրի ու պաղաթ իթմիշ տիր, ժաղ. Ֆէրան, պաղը էէրտէ ինսանըզ թաղիաթթընը դայալ իլէ, հայլան-լըզ հալինէ կիրմէքտէ, վէ դուրտ վէ դաթլան քէսիլմէք-տէ խալի Մէրգումա պիրտէն պիրտէ անաղա դալաղտ, վէ մատամ տը Լիւսնէյին եանընա եաղըն կիթտի, վէ մէր-գումէ տախի անըն պու հալինտէն տիւշարը վէսլէտէ օլ-լարադ, քէզալըր աեաղա դալաղտ, վէ թէհաճիւպի աղիմ

կողմը, մերդուռնան երևզինն պագմանս պաշտար . . :

— Միզին կիպի պէջլէ պիր հուսնի ճեմալէ մալիբ պուսլունան պիր գատուն, հէր նէ շարթտա թաղտիմ շունաս դապուլ էյլէեհէհէր տիր, էօյլէ տէկիլ մի մատամ — տէյի պաղըրտար մերդուռ, սէսինտէ պիր տիթրէյլ վէ պիր գըրըզլը հասըլ օլտուլու, վէ քէնտիսիտէ մատամ տիւշտէ տահայ զիւտտէ եագլաշմանս պաշտարըլ թաղտիրտէ, — բէք ալէս, բէք ալէս, պէն օլտուլի մաթլուպ իթտիկինիզ ազհէի իզբաղ խտըրիմ էմն, եալընը պիր շարթ իլէ իզբաղ խտըրիմ . . վէ սիզէ եէմն տէ իտըրիմ քի . . :

Մէրդուռ մէզքիւր թէքիթիկնի սէօյլէյի պիթիւրէ մէտի . . :

Ինսան թապիաթընտա տէրքեար օլան պաղը պիր պիւրինէ տապան տապանս զըտտ վէ աճպիպ հալէրտէն պիւրի օլբրադ, մատամ տըր Լիւսնէյ, ժադ Զէրանքն Ֆիքրին — տէ տօլաշան շէյթմալըլըր, վէ գալպինտէ հիւք իթմէքտէ օլան ետէպիլըլըրտէ սէմբէսի օլտուլու հալտէ, քէնտի հագդընտա աչդ ու մուհապլէթ տուղուլարընս գատար գալըքշմագտէ օլտուղունու տէրք խտիպ, վէ լէհէնտէն հասըլ օլան հէյպլէթամիզ օլ շէհլէթ էսերէքրինի տէ կէօրտիւկինտէն, քէնտիին դապլթ իտէմէյիպ գալպինտէ հիւք իթմէքտէ պուլունան քիւլլի մէրադ վէ էնտիւ շէնտէս պէրթարաֆ իլէ, օլ մէրթէպէ բաթըրտըլ վէ տիւ վանէհէ պիր գահգահա տըր պըրադարադ կիւլմէկէ պաշլատը քի, նօթէրին աղը պաշընտան կիթ տիկինտէն, կէրի կէրի շէքլմէկէ մէհպուր օլտուլ: Պատէհու մէրգումէ, նօթէրէ տիհանըն աղպ տա արթըղ պիր լաղըրտը սէօյլէ մէքրիկէ տալի վագըլթ պըրադմագդըլըն, կիթտիքհէ գահգահանը արթըրտը, թէքրարէն նիդաղընը աշաղը ալըրադ երևզէրինի գաբառը, վէ երին մէզքիւր կիւրկուտիւր կիւլմէսինն տէվամ էյլէտիկի հալտէ, քի ու դաբաղ վէ հիտտէթ ու զաղապընտան նաշի գուտուրարագ, քէնտույլ շաշըրմըշ օլան նօթէրէ խիթապէն,

— Տօղըրտու, սիզին կիպի պիր տառամ միճնէթ իթմէքտէն իսն, պէն երինէ պու խըմմէթի, կիտիպ քէնտի գէվէթիմ օլան Մ. տըր Լիւսնէյտէն թալէպ էյլէսէմ, տահա էվլէս տըր, — տէտի:

Պատէհու մէրգումէ պըրադըպ տիշարը չըգտը իսն տէ, հալէս օլ երևքսէր սէս իլէ կիւլմէսինն տէվամ էյլմէքտէ օլտուղունտան, նօթէր քէնտի օտաքընտա, վէ դաբառ սուտա գաբալը օլտուղու հալաք, մէզքիւր կիւլմէսինն սէս սինի իշիթմէքտէ իսի:

ժադ Զէրանքն էվլէքի արըղը օլան հալի կէչիպ աղըլը պաշընս կէլտիկինտէ, գուհուրա կէլմը օլան էմիի պասիւրէթ սիլիկինտէն տօլաըր զիւտտէսիլլէ էսէֆ էյլէտի իսն տէ, սօնրաանս, մէրգումէ տիւշտէն, պիղզաթ քէնտի նամուտունու տալի թէհլէքէն վաղ էյլմէքտիզին, օլ վուգու պուլան վաղաանը քիմէլէրէ նագը ու պէնտան իտէմէնէհէկինտէ տիւշտէտիկինտէն, թէհէսիւֆիս պէրթարաֆ իլէ, գալլի բահալթ շաթմանս պաշլատը:

Պու ճիւլմէ իլէ տալի, եէվմի մէզպուր մէրգում իլին, բէք ուղուրտուդ պիր կիւն օլմուշ օլմուր ճիհէթլէ, Ֆիքրին ֆէնա ֆէնա թէֆէքքիւրէր գաբառագ իւզքէ իքէն, պիրտէ քէնտի տալիլէսինտէն օտաքընս ալըլմագտէ օլան կիզլի գաբառ տուր աղըլը, վէ մատամ Մէրաֆէն, պիր հէեհէհանը աղլը իւզքէ պուլունտուղու հալտէ, օտաքան իշէրի կիւրի:

— Միհ, Զէրան, — տէյի պաղըրտըր մէրգումէ էյլէրինի պիրպիլինն գալուշտուրարագ, — կէլլի պիլանը էօյլալը մէյիպտէ հանաթ տա պըրադտըլ էմն, գօրգարմքի պիր կիւն, օլ երևզտէն պաշըմըղա պիւլիւք պիր պէլտ կէլէհէք, վէ տիւշարը խարապիլլէթ օլմաղըղ »տիմէնիլտէ, հագդընըղ վար իսիլ, — տէտի:

— Բիմ իլին սէօյլէն օրտունուդ:

— Օլ մէլլանն քիւլիւք չօնուդ իլին:

— Նամըլ օլմուշտուր, նէ վաղ տըր:

—Նե՛հ՝ օլաճադ, պէնիմ թանրմագտէ՛ օլաւաղըմ թեք-կէօզ պիր դարը վար խտի, վէ թուրնըմին պիրի օլ պէլա-տէն գուրթարմագ իշին, օլ վաղըմըլաք, ետնի պուշտան Ան սէնէ էվվէլ մերսումէ չօնուղու, օլ դարընա թէպիմիլ-լէմիշ խտի, վէ իշթէ պիղ տախի, մերսումէ հազգընտա էօլմիշ տիր տէյլ խիմ չըգարմըլ խտիք. . . ա՛հ, ամա՛ն եա Բէպպիմ, պու գատարը վարըլթտան սօնրա, պէօյլէ պիր հալ վուգու պուլաճաղընը, քիմ պիլիր խտի, քիմին խաթրընտան կէշէր խտի. . . :

—Ե՛յ, սէօյլէ. . . սէօյլէ պադանըմ, տահա՛նէ՛ օլմուշ. . .

—Իշթէ մերգումէ թեք-կէօզ դարը, շիմտի դալգըպ պուրահա կէլմիշ տիր. . . շիմտի աշաղրաա խտի. . . մէր-գումէնին պանա սէօյլէտիկինէ կէօրէ, մերսումէ չօնուղու պէնիմ թուրնըմինէ թէպիմիլ իլլէմիշ օլտուղումու, քեամի-լէն պիլմէքտէ տիր :

—Հէ՛յ Ալլահ պէլասընը վիրտին պուշու ճա խապէր վիրմիշ օլանըն. . . թուրնըմինտէ շիմտի իբլիքխանէտէ տիր. . .

—Պէն հէր պիր շէյլ տիւղ ինքեար խտէրէք, վէ մէրգու-մէ թեք-կէօզ դարընա պիր եալանճը վէ պիր իթթիրաճը նաղարըլլա պաղարաղ կէրչի մուսալէտէն պուլունտում իտէտէ, գա՛շ բարա խտէր, մէրգումէ շիմտի, օլ չօնուղուն պիլիլիւսիւպ մէյտանէ կէլմիշ օլմասընը, վէ հաեաթտա պուլունմասընը խտտա իլլէմէքտէ տիր. վէ հաթթա մէր-սումէնին նէրէտէ օլտուղումու պիլտիկինի, վէ հինի իգ-թիղտաէ հէր պիր շէյլ կիտիպ մէրսումէնէ խապէր վի-րէճէկինի. . . հէր հարարը Ֆաշ իլլէեէճէկինի տախի սէօյ-լէմէքտէ տիր. . . :

—Է՛օֆ, զանն խտերսին քի, պու կիւն մահգա ճէհէն-նէմ դաքուսու պէնիմ իշին ալըմըլ, վէ նէ դատար շէյ-թանլար վար խտէ, սէօզ պիրիք խտէրէք իւզէրիմէ հիւ-հիւմա գալքըլմըլար տըր, —տէյլ պաղըրտընթէր հիւ-տէթ ու զալլապընտան նաշի գուսուրուպ հէյպէթամիլ պիր հալ ու հէյթէթ քէսպ խտէրէք :

—Ամա՛ն եա Բէպպիմ, շիմտի մէրգումէ դարընա նէ՛ ճէվապ վիրմէլիլի, վէ աղընը դարաթտըրըպ պու տըրըր դահիրէ չըգարմամար իշին, քէնտիսինէ նէ՛ միւքեաթաթ թէքիթի վէ վաա իլլէմէլիլի, —տէտի մատամ Սէրաֆէն :

—Մէրգումէ նէ՛ հալտէ շէյ տիր, բէք սէֆիլ պիր հալ ու գընաթէթաթ մի տիր :

—Պէն մէրգումէնի տիլէնճի զանն խտէրէք, օլ եօլտա մուսալէտէ պուլունտում խտէտէ. . . էրինտէք զէմպիլի-նի պանա վիրիպ ալլաթտըրտը. . . իշինտէն բարա սէպէ-րի կէլմէքտէ խտի. . . :

—Յիրվաղը մէրգումէ օլ գըղըն նէրէտէ պուլունտու-ղունա պիլմէքտէ մի իմիշ :

—Իվվէթ, վէ հաթթա պիլմէքտէ օլտուղումու գալիէն խտտա տախի իլլէմէքտէ տիր. . . :

—Թամամ, իշթէ գօնթէն Սարա Մադ-կրէկօրուն գը-ղը տա կէլտի մէյտանէ չըգտը, —տէտի մէրգում քէնտու քէնտույէ, վէ տիւշարը տէհէթ օլարադ. —վէ մէրգումէ խտէ տահա շիմտի, քէնտի գըղընը հաեաթտա օլմասընա շէհաեթթ իթտիրմիլ իշին, պանա պիլիլէ պիլիլէ վատէր իլլէմէքտէ խտի. . . մատամ քի մէրսումէ գըղտա գաթթէն հաեաթտա իմիշ, տահա ալէա եա. . . թուրնուպ քէնտի-սինէ թէպիմ խտէպիլիլիմ. . . : Իվվէթ, Ֆադաթ, եալը-նըզ, զիհիմմէ իլլէնճէք պիր խուսուս պուլունմադտա տըր. դաթթէն մերսումէնին էօլմիշ օլմասընա եալան շէհատէթ խտէտէ պէն քէնտիմ օլմուշում տուր. եա դարըքա տա պիր կիւն իշի թէֆթիլ ու թահաղա չըգըլըլար խտէ. . . իշթէ օլ վաղըմը հալարմէք խարապ օլաճագ տըր Պու հիւ-նայէթիմ մէյտանէ չըգտըր կիպի, արթըզ սալիր ճիւն-հա վէ ճիւնայէթէրիմին տախի չօրապ սէօրիմիւ կիպի դա-հիրէ չըգաճաղարընտա իշթիպար ճալիշ տէկիլ տիր. . .

Մէրգում հիւղիճէ սիւքիթ իւզրէ տուրտուգտան սօն-րա, մատամ Սէրաֆէնէ ինթապէն :

—Մէրգումէ թեք-կէօզ դարը, օլ գըղըն նէրէտէ օլ-

տուղունու պիլմէքտէ՝ իմիշ, էօյլէ՝ մի, — տէ յի սիւալ իյլէտի
— Իվլէթ :

— Եւ, մերգումէ երինէ պուրտաւ կէլէճէք մի տիր :

— Իվլէթ, եաբըն երինէ կէլէճէք տիր :

— Հայտէ էօյլէ իսէ չիմտի սէն Բօլիտօրիսէ պիր մէքթուպ
եա՛ղ, վէ խապէր վիր քի, պու աղչամ սաաթ տօգուզտա կէ-
լիզ պէնի պուրտաւ պուլուն :

— Աճապա մուրաշտըրզ, կէրէք մէրսումէ չօճուղու . .
վէ կէրէք մէզպուրէ գօճա գարբեր . . Իքիսինի տախի
թէլէթ իթտիրէրէք, իշպու պէլատան գուրթուլմաղլը գ մը
տըր . . . Ֆէրան, էկէրչի մուրաշտըրզ պու իսէ, աղըլանէ
պիր հարէքէթ սաեըլամաղ. չիւնքի, Իքի քիչիկի պիրտէն
թէլէթ իթտիրմէքլէք, հատառի իթիտալը զիւստէսկյէ թէ-
ճալուզ իյլէմէք տիմէք տիր :

— Պէն սանա հէր նէ քի սէօյլէտիմ իսէ, սէն անը իճ-
րա իյլէմէլիսին, Բօլիտօրի պու աղչամ սաաթ տօգուզտա
պուրտաւ պուլունմալ տըր, անլատը՛ն մը :

Նէվմի մէզպուրուն աղչամըսը, Բօթօլֆ քէնտի նէախիմի
օլան Միւրֆէ խիթապէն,

— Մ. Կրաուն չիմտի պիր բօթօլա չըղարթտըրմալը
տըր . . Սէսիլի ալթը կիւստէն պուրտաւ ֆարիստէ պու-
լունմալ տըր . . տէտի :

— Երին՝ մի ղ դադապուլլա՛հ գարբըն լաղըրտըսընը
կյէմէքաէսինիզ, մէլունէ դաղը նէ դատաւ կիւզէլ իսէ,
օլ գաաաթ տախի խալին ու ալչաղ աղթ . . Ղէվալը տօգ-
թօր Տալիտէ եաբաղըլարը խաթէքա կէլտիճէ, աստմին
Թիւլէրի իւրբէրմէքտէ տիր : Լաքին, օ տէկիլ էմմա, մճա-
սէնէթօր, մէզպուրէնի նէ եաբաճաղսընը . . :

— Սիր Վօլթըր Միւրֆ, նէ եաբաճաղըր չիմտի պանա
սիւալ իթմէլիպ . . Իլլա պիր այ կէլտիրտէն սօնրա, Ժադ
Ֆէրան նամ նօթէլէ սիւալ իթմէլիսինիզ :

ՏԵՕՐՏԻՆՃԻԻ ՖԱՍԼ

ԻԱՊԷՐ ՎԻՐԻՇ

Լա Շուէթ իլէ Մէթր տէղօթուն Ֆլէօր-տը-Մարիեի
Պուզվալ չիթիթիկի Եօլունտան դաշտըղըլարը այնի կիւն-
տէ, վէ աղչամըն սաաթ ծնու լատտիլէրիտէ, ալթը պիր
ատէմ մէզքիւր չիթիթիկէ կէլէրէք, Բօթօլֆ թարաֆըրտան
կէլտիկինի սէօլէմէրտէ, վէ մատամ Ժօրթա, մէրգումէ
ղըզըն զայպ օլմասընտան տօլանը, ապա թէէսիւֆ կյէ-
մէմէսինի, չիւնքի, պիր դալ կիւստէն երինէ պուլունարադ
քէնտիսինէ թէսիմ խաթէճէկինի պիրտիմէքտէ, վէ Մ.
Բօթօլֆ թարաֆըրտան, մէրգումէ մատամ Ժօրթա, էկէր
քէնտիսինէ պիրտիրլմէսի իզթիզա իտէր պիր շէէի օլուր
իսէ, ֆարիսէ եալմանըզ, իլլա մէթմապունու խուստի
պիր բօթօլա իլէ կէճտտիւրմէսինի, վէ հէր հայտէ քէնտի
էրինէ թէսիմինի թէէսիլ իյլէմէսինի, լէճա իյլէմէքտէ ի-
տի : Պու առամ, վէ եախտ պու մուխպիր, սահիհէն Բօ-
թօլֆ թարաֆըրտան կիթմիլ օլմանըզ, իլլա Սալա թա-
րաֆըրտան կէճտտիւրլմիլ խաի, վէ մէրգումէսին տէ պու
հիլէքաբարըլտան մադստի, մատամ Ժօրթուն դալպինի
լահաթ իթտիրէրէք, թէլալ վէ նտիլէտէն արի զըլմադ,
վէ հուալէօլիւն զայպ օլմասընտան, Բօթօլֆն պիր դալ
կիւն պիւսապէր պըրադմաղլըղտան իպարէթ խաի . չիւն-
քի մէրգումէ, պու պիր դալ կիւն զարֆըրտա, նասըլքի
ղըզըր սէպաթ իթմիլ տիր, նօթէր Ժադ Ֆէրանա կէսու-
թէրմիլ օլաուղու թէհտիտէլը սայէսինտէ, սայիր Էօքսիւզ
վէ սահիթպիւր չիլը զըլ հադըրտա, ասըլ քէնտի զըզը
տըր տէլի սախթէ շէհատէ պիրտէ պիլէճէք տիր էմ-
լինտէ պուլունմաղտա խաի : Մէրգումէսին մադստի ան-
ճադ պուլունտան իպարէթ օլմանըզ . . Իլլահէմիլէ հասէտ

վէ կնախշէսնին մուծիպ օլմագտէ պուլունան մատամ տ'Ար-
վիլտէն տախի գուրթուլնալլըդը զինխնաւ գուրուպ տու-
շինմէքտէ խոի . դիրա , մալիւմեա , հէր նէ դատար , պիր
մեքֆա մէրգոււմէնին խարապընա յալըշմալլըպա դալպըշ-
մըշ խոի խաւ տէ , Բօտօյֆուռն աղըլանէ պիր թէհապիրի , իմ
տատընա եւթիշտիկինտէն , մէզքիր թէհշիթէտէն , մէր-
գոււմէ գատըն գուրթուլնապիւմիշ խոի :

Մէզքիր վաղաանըն , եանիւմ . մարքիզ տ'Արվիլին , ալու-
ղը պիր իմզատըզ մէրթուպ իւզէրինէ , Թամըլ սօզաղընտաքի
խանէեւ , քէնտի գէվձէտինին աղաաընտան կիթտիկինին
Ֆէրրատըր կիւնիւ , Սարաանըն պիրատէրի Թօմ , մէզքիր
խանէեւ կիթմիշ , վէ մատամ Բիրի իւշ գօնուչուպ լազըր-
տըւա թուլմարադ , գօլպօմ հէր պիր շէյտ վաղըֆ օլա-
պիւմիշ խոի . շէօյլէ քի , մէրգոււմէ գաբուճու գարը , քէն-
տի հալխնաւ պուլունան դարըլարըն պօշպօղալըզալարընը
իճըա պիրլէ , պիր առէմ , քէնտի գէվձէտի օլան պիր կէնճ
գատընըն ըրիշտէ կէզէքէք , պուլաւա գատար կէլմիշ , վէ
կէրէ խնթալը պիր հալտէ թուլմազըլը . նօզթաընտա
եւթիշտիշ խաւ տէ , պէրէքէթ վիրսին քի , քերազըլարըմըզ-
տանմ . Բօտօյֆնամպիր շախտ , քէնտի ուսթալըրը սայլսին-
տէ , մէրգոււմէի գուրթուլարմիշ աղը , տէյի նաղէլիւշմիշ խոի :

Սարա , Էվիվլի ֆիթմէքէպըլըրը , մատամ տ'Արվիլին ,
Մ . Շարը Բօլպէրէ , պիր ըանտէվու վէրմէսինէ տալիր եւտիտէ
հէշ պիր տէլիլի օլմատըրը թագաթտէ եաբապիւմիշ օլ-
տուգաան սօնըա , պիրատէրինտէն մէզքիր մալիւմաթը
ալուրգտա խաւ , տահա պիւնառէ հէյպէթալիւ վէ խալթարէն-
կիզ պիր Ֆիթմէքէպըլը թէրթիպլինիտահա տիւշիւնմիւշ վէ
գուրմիւշ խոի , շէօյլէ քի , Մ . տ'Արվիլին հէնտիտէն իմզատըզ
պիր մէրթուպ եաղալարադ . եա Բօտօյֆ իւշ մէրգոււմպէյ-
նիտաէ պիւլիւք պիր նիֆադ պըրադ մաղլըղա , վէ տէ եախօտ
հէշ տէկիլ խաւ , մէրգոււմուռն Ֆիւրքինի տահա պիւլիւք վէ
տահա շէտիտ պիր շիւբէն իմատըլա իղֆալ իւշ , քէնտի
գէվձէտինէ , պիր տահա Բօտօյֆ իւշ կէօրիւշմէքիկէ միւ-

աատաէ իլլէմէմէօնէ սէպէպ օլմադըլա , գալիէն գատար
վիրմիշ խոի :

Մէրգոււմէնին եաղալըր մէրթուպ , շու աթիտէքի մա-
էլտէ խոի :

«Սիլի գալ կիպի ալտաթմադտա տըրլար , կէշէն կիւն
գէվձէնիւ , քէնտի ըրիշտէ կէլմէքտէ օլմանըրը խապէր
ալուրընտան , պիր Ֆուգարանը պաղըպ գաեըմաղլըղա
լըզմիշ օլմապը մաալընը ույաուրարադ սիլի ալտաթա պիւ-
միշ խաւտէ , հաղըգաթի հալ էօյլէ օլմանեպ , իլլա շէօյլէ
տիր . եանի , մէրգոււմէ , մէզքիր Թամիլ սօզաղընտաքի խա-
նէնին տէօրտիւնճիւ գաթընտա պիր օտա թուլմիւշ օ-
լուպ , վէ գայէթէ իւլաքաէք մէվզըլէքտէն պուլունան Բօ-
տօյֆ նամ պիր գաթա ըանտէվալ վիրմիշ օլտուղուտա Բօ-
անըն օտաալա իկիթմէքէք խոի : Իմաթ , Էկիւ պուլ մատ-
տէ սիզէ դարիպ վէ չիւրհէլի պիր շէյտ տիր կիպի կէօրիւ-
նիւր խաւ , թահզըզը կիւն պիր շէյտ տէկիլ տիր , պիզաթ
քէնտիլիւ , տօղու մէզքիր Թամիլ սօզաղընտա վաղը Այ
նիւմէրօլու խանէեւ կիտէքէք , վէ սէօյլէտիլիմիւշ մու-
աղգամ գաթէն Էշքեալ ու սիմաանը թարիֆ իտէքէք ,
քէնտի մալիւմաթ խալպիլիւրսիւղ . վէ իլլէթ օլ վաղըթ ,
քէնտիլիւլին , նէ մէրթէպէ պօն փէ չաղըն Էրէքէքէք-
տէն պիր Օլմանըր , վէ հատտէն զիւնատէտէ ալտանմադ-
տա պուլունանըրը , քեամիլէն անլարունըզ : Պու նաաի-
հալթմըզըն իճըաաընտա իհմալէ եէր վիրմէմէլիսինիւղ . .
վէ Էկէրչի իհմալ իտէր իսնիւղ , իլլէթ օլ վաղըթ ալիքեար
սուրէթ տէ անալըլաճադ աղը քի , բրէնա իւշ տէրքեար օլան
տօթիլուղուսուգտան աղը մագաթանիւղ , տէկիլաատէ պիր
տօթիլուգ , իլլա պաղաչա պիր շէյտ օլմալըր աղը . . »

Սարա մէզքիր մէրթուպու , պիղաթ քէնտի Էլլիլէ ,
նօթէր Թադ Ֆէրան իւշ կէօրիւշտիւկիւ կիւնիւն սաաթ պէշ
բատաթէլիւնտէ , կէօթիւրիւպ բօսթահա պըրադմըշաղը :
Բօտօյֆ տալի , թէսատիֆ պու եա , պին կիւնտէ ,
Մ . տը կրաուսա , ալէթմաճիլ Սէսիլիի փարիսէ հէլպ իթ-

մէքըկինին էմրինի վերմը, վէ* * * սէֆրեր հաղըթթէրի մատառնալընս պեր վրդիթա վրտաթրտէն սօնրա, խայր ու սէ-վապա տայր, քէնտի վատի իւզրէ, պրէ Էնթրիզալը իշ պուլունշ օլմասը խապէրինի վրմէք նէյնէթիլլէ, մատամ տ'Արվիլին Էանրնա տաթի կիթմէք իւզրէ, ազչամ իւզէրի տիշարը չըզմըշ խոի :

Շիրտի իշպու հրքայէմիլի օգուեան զաթլարը, մատամ տ'Արվիլին տայրէսինէ նազլ խոթիլմ: Նաուը քի պէեան խոթճէկիմիզ միւքթաթմէաէն անաշըլաճադ տըր, մէրգումէ կէնճ գառն, օլ վազթէ գառար, հատառն զե-Էաաէ սօուզ պրի մուամէլէ խոթկէլմիշ օլտուղու գօճաթա Մ. տ'Արվիլէ, Բօաօլթ թաթաթընտան ալմըշ պուլունտու-ղու նասայիհի նէճիպէ վէ թայնիպէեէ սիւլաթ վէ իճրա պրիլէ, Էվվէրի թարիզինի պրիաէն պրիլէ տէկիշթիլմիշ, վէ ալիճնապսա պրի մուամէլէ խոթիլէր, մէրգում հազդըն-տա շէֆգաթ ու մէրհամթ իւզրի: պուլունտան օգաչա-մըշ խոի, Բօաօլթ մատամ տ'Արվիլին կէօրմէկէ կիթմ տե-կինտէ, գառը գօճա սուֆրտտան հէնուզ գազգմըշ օրու, վէ զիքրի կէսիշ օլան ուֆադ պրի սալճաա շու աթիտէրի մէնդարէ կէչմէքտէ խոի, շէօլէքի, Գլէմանսըն սիմա վէ Էքթալընտա պրի հարալթի, պրի միւլայէմէթ, վէ պրի ինաաթ ու մէրհամէթ Էսէրի միւշահէտէ օլունմադառն պու-լունտաղու կիպի, գօճաա իւզըրինտէ տաթի, հէր վա-գըլթ քի կէօրիւլէ կէրմէքտէ պուլունտան Էսէրի մահզու-նիյնէթ կէօրիւլմէքտէ օլմաէրալ, իլա բէք յօդ ազալմըշ օլմասը ֆարգ ու ֆէհմ օլունմադաա խոի :

Վէ շունու տաթի միւսարաաթ խոթրիզ իշարա քի, Սարա թարաթընտան Էազըմըշ վէ կէստէշիլմիշ օլան օլ Էէնի, Էանի իրինճի իմպարը պրի ֆիլմնէ վէ ֆէաաա մէք-թուպու, Մ. տ'Արվիլին Էլինէ, տահա Էէթիշիլմիշ խոի :

—Պու կիճէ նէ Էարաճադսընը, —նէրէեէ կիտէճէք-սինիզ, տէտի Մ. տ'Արվիլ քէնտի զէվճէսինէ մաթինապարի պրի սէօյէյիշ կէ :

—Պու կիճէ պէն տիշարը չըգմադ, նիէթթինտէ տէկի-լիմ: Նաուը, սիզ պրի Էէրէ կիտէճէքմիսինիզ :

—ՊրիլմէԷօրում: . . տէյի ճէվապ վրտաթ մէրգում պրի ա'հր տէրուն շէքէրէք, —զիրա, քիմէէր իլէ կէօրիւլապ գօնուշապլըթ խոթմէԷօրում, սըղըլլըթօրում, պրի ալարլիւ հօլանամաէօրում. . . պու կիճէի տաթի. . . նիշէ սայրի կի-ճէլէրիմ միսլիլու. . . Էարընըճա. . . պուրաաա կէչրմէքթիք նիլէթթինտէյիմ :

—Նիչնի. . . պէն պուրաաա օլտուղում հալտէ տա-լի, Էարընըճա մը խրարը Էվգաթ իլէմէք խոթմէքտէ-սինիզ :

Մ. տ'Արվիլ զէվճէսինին պու սիւալի իւզէրինէ, պրի թէաճիւպ իւրաղիլլէ, մէրգումէնին Էիւզիւնէ պազտըգ-տան սօնրա,

—Շիւրհէսիլ. . . —տէտի մէրգում, —լարին. . . :

—Իյի եա, սէպէպ նէտրի :

—Ձիւնքի, պէն Էօյլէ դանն իթմէքտէ խոիմ քի, պրի Էէրէ կիթմէտիկիւլիզ կիճէլէր տաթի Էարընըճա գալմադ-լըլը, պէնիմէ պրիլիլաէ վազթի կէչրմէքթիքաէն զիեա-տէ սէվէրսինիզ տէյի. . . :

—Վադաա Էօյլէ տր, լարին, սիզտէ պրիլըսինիզ քի, պէն,քէնտի ֆրիլինէ ալուշնի իլէէնն, Էանի գարիսիլ գա-լըլադաան պրիլիլմ, —տէտի Գլէմանս կիւլիմաէԷէրէք, —պու կիւնքի գարընիմ վէ պու կիւնքի արգու վէ հէվէ-սիմտէ, Էկէրի սիլէ նահօլ կէօրիւլմէք խոթ, վազթիմի սիլիլնէ պրիլիլաէ կէչրմէքթիք տր. . . :

—Սահէհմի սէօյլէԷօրունուզ, —տէյի պաղըրաը Մ. տ'Արվիլպրի հէյնանը պալ իւզրէ. . . քէնտի թարաթընտան իպրաղընա ճէսարէթ խոթմէտիկիմ պրի արգումուն իճրա-ղընա, սիլիլն թարաթընդտան դուհուրա կէլէն շու ալըլու, տօղրուսու զինտաէսիլլէ պատիի մէնուսիլէթ վէ մէսեր-րէթիմ օլա ճայիլ տր :

—Պազաթ, պէնիմ պու արգումա գարչը պու մէրթէ :

պէ՛ թէ՛սճճիւպ իպրազ իթմէնիզլէ, ասէթա պանա պիր սիթմէմիթմէթ իսթմէմէթտէսինիզ տիր իլպի պիր հալտէ պու-լունմագտէ օլմանըզը պիլիմէթտէմիսինիզ:

—Նա՛սըլ, մէկէրչի պիր սիթմէմի. . . օֆ, հա՛շա, հա՛շա. լաքին, էկէր մողոսուսուու իսթմէ իսէնիզ, կէլէն՝ կիւնքի ալէ, յիսինդտէ ճայիզ կէօրմիւշ օլտուրում օլ հադգարզ վէ դալմմա յիւհէնիզտէն սոմար, յիմոիթարաֆընըդտան դու-հուրա կէլմէթտէ օլան պու մէրթմէպէ լութֆ ու ինսանիյ-եէթ, դալպիմէ աշուրի մէրթմէպէտէ թէէսսիր իյլէտիկին-տէն, տիւշարը թէ՛սճճիւպ օլտում. ֆագաթմ, նէ՛ դատար կիւզլէ վէ նէ՛ դատար թա՛յը պիր թէ՛սճճիւպ տուր պու. քեա՛ջքի հէր վագըթ պու եօլտա թէ՛սճճիւպլէր իպրազ իթմէմիթթէ Էգպալիմէն. նայիլ օլպալիմէ իտիմ:

—Իմոի էօյլէ օլտուգտա, ունուտալմ օլ կէլմիւշ հալ-լէրի, —տէտի մատամ մ՛Որվիլ գօճասընա մէլէքվարի պիր հալալէթ վէ պիր խանտէ (կիւլիւմէմէթթէ) իւզրէ:

—Գլէմանա, օլտէտիկինիզ չէ. ի սիզ, աճապա եարապի-լէճէքմիսինիզ, աճապա իսթիմալտէն օլապիլէճէթ մի տիր, —տէյլ ճէվապ վիրտի մէրգում մահզուն մահզուն պիր սէօյլէյիւշ իլէ, —մէկէրչի սիդիլ հադգընըզտա, հադգարզ յիւհէնէրէ դահիպ օլմագլըզա ճէաքթի իտէն պէն տէ-կիլմիլմ. . . Է. օֆ, օլմէլոււն դըսգանճըզ, պէնի նէրէ. լէրէ գատար թա՛հրէթ իյլէմիւշ իտի. . . Պարի թագսիրա-թրմ եալընըզ օլ խուսուս օլա իտի, եինէ ունուլմմանը-զը իսթիմալտէն աստ իտպիլիթ իտիմ, հալ պու քի տա-հա էօթմէտէ էօյլէ պիլպիւթ թագսիրաթլարմմա վար տըր քի, աֆիլ ու թա՛սիլհէրի իսթիմալտէն տէկիլ տիր:

—Ունուտալմ կէլմիւշ, տէտիմ սիզէ, տէյլ ճէվապ վիրտի Գլէմանա, իզթիրապը տէրոււնի զապթ ու թէսիկին իտէրէք:

—Նէ սէօյլէեօրսուուզ. . . մէկէրչի կէլմիւշ օլան հէր պիր հալի, թա՛հրմ ֆիրամուշա ալմագլըզա միւգթմէտիր օլապիլէճէքմիսինիզ տիր. . .

—Հէմ իւմիտ իտէրիմ, վէ հէմտէ ինչաալլահ եարա-պիլէճէկիմ տիր:

—Սճապա սահի՛հ մի սէօյլէեօրսուուզ, Գլէմանա. . . պու մէրթմէպէ պիր արհէնապլըզը իպրազ իտէպիլէճէք-միսինիզ տիր. . . Լաքին, խայր, խայր, օլ տէտիկինիզ չէ. պէնիմ թալիմ իզթիզալունտան տէկիլ տիր, պէն օլ մէրթմէպէ պիր իգպալ ու սէատէթէ նայիլիլէթէ ինանա-մամ. վէ զալթմէն տէ պիւլիլին պիւլիլին էօյլէ իգպալլէր-տէն գալի իւմիտ իթմիւշիմ տիր:

—Ոլ պապտէ խէթա իթմիւշսինիզ տիր, եանըմընը-նըզ տըր, վէ նասըլքի յիմոիտէ էօյլէ օլմասընը կէօրմէք-տէսինիզ:

—Սման եա Բէպպիմ, նէ մէրթմէպէ պիլիւթ պիր թէ-պէտտիւլաթ տըր պու, աճապա տիւշ միւ կէօրմէքտէ-յիմ, եօգա խէեալ մը. . . օֆ, սէօյլէյիլիլսիզ պանա, եօգա սահիհէն իւզէրիմտէ պիր խէեալալթ հալիմի վու-գու պուլմագտա տըր. . .

—Խայր. . . ապը ալտանմագտա, վէ ապը խէեալալթ իւզրէ պուլունմագտա տէկիլսինիզ. . .

—Իէրչի շու տաթի սահիհ տիր քի, պու կիւն պագը-չընըզտա, հէր վագըթքի գատար էսէրի պիւրուտէթ պու-լունմաղդտան պալա. . . սէս վէ սէօյլէյիլիլսիզտէ տա-խի բէք ճիւզի պիր էսէրի իզթիրապ կէօրիւլէքտէ տիր. . . Լաքին, օֆ, սէօյլէյիլիլ, թէքըարէն սիւալ իտէրիմսիզէ, սահիհէն պու կէօրտիւլէրիմ, հադըզաթի հալտէն մի տըլէք. . . եօգա պիր խէեալալթ բէնչէսինտէ էյլէնճէ՛ մի օլմագտաեքմ. . .

—Խայր, խայր. . . զիրա, պէն քէնտիմ տաթի աֆիլը-զա միւհիթաճ պուլունմագտաեքմ. . .

—Նա՛սըլ, սիգ տաթի պիր աֆիլըզա միւհիթաճ մը պու-լունմագտաեքմ:

—Էվլէթ, զիրա, մէկէրչի պէն յօգ տէֆա սիզէ գարըն-նըտ վէ պէտ մուսալէտէ պուլունմաղդըմ մը տըր, վէ

—Ա՛հ, Գրէմանս... ինձա՛ք... մէջքովե՛ք... :

—Վէ ետիօտ, մատամքի սիգի դապուշ խորալ պիր-
լիքտէ դալմադըրդա ըաղի օլմուշ խորմ, օլ վադըթ տա,
պրտդ ու սատադաթ իւզըն ամէշ ու հարեքէթ խտէրէք,
քէնտի դալպիմին պուլսըրիկիննի իղջարա չալըմալը ի-
տիմ։ Եօյլէ թէհի ետրտէ պուրտաթէթ, թէքէպպիւր, վէ
սիւքիւթ իւզըն, հէմիշ սիգէ թահգիր վէ քէնհիտէ իյլե-
մէքտէն իսէ, օլ տէհէլէթ ֆէրմա տէրտինիդտէն տօլսաք,
տալիմա սիգի թէսէլլեհէ չալըմալը, վէ տալիմա տա,
քէնտի պէտպաթ իլըղընը խաթըրմա կէթիերէք աճը-
մալը խորմ, էլվէթի, իշթէ պոնսրը խորթը պէնիմ պօրճ-
լալըրմ։ Վէ էկէրլի պէն իլը կիւնտէն օլ թաքիլի թուշմուշ
օլտա խորմ, ետվաշ, ետվաշ, մուշդա աճըրեպ մէրհամէթ
իթմէքիկէ ալըշըր խորմ, վէ պէլի տէ, օլ պապտէ չէք-
միշ օլտադըրմ դահմէթէ, վէ ետըմիշ օլտադըրմ ֆէտա-
քեարըրդա, սիգին թալաֆընըրդտան տա, պիթթապի մէմ-
նուտիլեհէթլէր վէ թէշէքըրլէր կէօրէրէք, քէնտիմ իսա-
լիլի միւքեաֆաթ օլմուշմ տուր տառ խտէր, վէ միւ-
թէշէքըր օլուր խորմ, վէ օլ վադըթ... Ա՛հ, հա-
ֆըլ Սըլահ, նէ՛ օլտուշուդ... տ՛, աղլաեօրսունուդ, նի՛շին
աղլաեօրսունուդ... :

—Էվլէթ, աղլաեօրում, չիւնքի դալպիմէ օլ մէրթէ-
պէ պիր մէսէրէթէ պախշ իյլէտինիդ քի, թապիաթիլէ
տէվլիւնսունէն կէօյլէրիմ տօլտուրալ։ պու եհնի լադըր-
տալըրմըր կէդէրլինէ, տէրուհիմտէ նէ մէրթէպէ պիր հէյ-
ճան հուսուլէ կէտիկինի պիլմէղսինիդ... օ՛ֆ, Գրէմանս,
պրտադընը պէնի Պրոաղ աղլաեաեթմ... սիգին կիպի
պիր կէնճ դառընըն էօմրիւ թէլինի կէթիլիպ տէ, քէնտի
բիւր էլէմ էօմրիւմ թէլինէ պէնտ իթմէմէ, նէ՛ մէրթէ-
պէլէրտէ պիւլսը պիր դապադաթմաա պուլունսունու օլտու-
ղուման, պու կիւնքի դառար, հիշ պիր տէֆաթաք ու
ֆէհմինտէ օլմամիշ խորմ։

—Վէ պէն տախի, պու կիւնէ դառար, պու մէրթէ-

պէ, քէնտի իւզըրմտէ, մադուր տիլէմէքիկէ տալիր պիր
տուլըն հիւս իյլէմէմիշ խորմ, Սիգին էլպու տէօքմէքտէ
օլտուղունուդ հալալմէթէնիկի կէօլ ետալըրմըր, պանա,
չիտիլէ դառար պիրապէր պուլունսունուդ պիր սէա-
տէթի հալ տուլդուսունու հիւս իթմիլմէքտէ տիրլէր իմ-
տի, զայլէթ ու ճէսարէթ ալալըմ, էվլէթ տալիւմ, էվլէթի,
քէնտի ճէսարէթ խտէլմ։ պարի, զաթէն բիւր իդպալ վէ
բիւր մէսէրէթ պիր դառէ մալք օլմադըրմըր տէրմա-
թըր իլէ, քէնտի մէշդուղլինէթի դալպիլէն վէ վիճառ-
նիլէմիլի, թէհէլլմիդ իլըթիդալընճա իթոյլէ պօրճու վէ
մէճպուր պուլունսունուդ պիւլսը պիւլսը վաղիլի-
լէրին էտա վէ իճըպալըրմաա ալաեալըմ, թալաֆէյն քէն-
տի դուստըրադըր պիրպիրիմիլէ աֆիլ խտէրէք, չէֆաթ
ու միւլաեհէմիշ իւզըն պուլունսունուդ, վէ էկէլլի օլ պապտէ,
իւզըրիկիլտէ տէ պիր դաաֆ հիւս խտէր խտէր, քէնտի մասու-
մուճուդան, քէնտի ճանաթմիդ քէրիմէմիլի պէշիլինիլ,
կէօլլէրիմիդ էֆիլնէ կէթիլլէրիմ, քեաֆէյն ի մէյլ ու մու-
հադպէթիլիլի մէրդումէնէ վիլըրիմ, վէ իշթէ օլ վադըթ,
հիշ տէլիլ իսէ, պապը մէրթէպէ հիւշնէնիկի վէ մուդառ-
տէն սէֆալար հիւս խտէպիլլիլի։

—Օ՛ֆ, ճէսանէմ, սիգ պիր մէլէքսինիդ... էվլէթի,
սիգ պէնիլի ատէմտէն օլմաեք, իլլա պիր մէլէքսինիդ...
—տէյի պաղըրար Մ. տ՛Մվիլ էլլէլլինի պիրպիրինէ դա-
վաշտուրուդ վէ մէֆթիւնանտէ պիր թէհաթիւր իւզըն
քէնտի ղէվճէսի երկիւնէ պադարադ, — օ՛ֆ, Գրէմանս,
սիգ պու լիւսանընըր, ախի վադըթմաա պանա, նէ՛ մէր-
թէպէ հէմ իյլիլէ վէ հէմտէ ֆէնալըր ետըմադտա օլ-
տուլունսունուդ, պիլմէքտէ տէկիլիլիլի ապիր տէֆալարի
ղուհուրա կէլմէքտէ օլտա օլ աճը աճը վէ սէրթ լադըրար-
լալընըր վէ հադըր թան ու սիլմէմէթիլիլի դալպիմէ, չու
չիտիլէր չախանը թէհաթիւր վէ բէթէթիլ օլտա քէլաճ-
լալընըր վէ էօրէր իլը ու ճէլալէթ պուլունսուն թէպիլիլիլի-
թիլիլի դառար իլըաճ կէլմէմիշլէր իտի... : Պադաթ, պու

ասե՛նք աղբի իդպալու տէ՛վէթ մահարագ մէջմ շուտուզում մեղալաթառն հիշ պի՛րնի, կիւշ իթմէքլիք լուծֆ ու ի նայեթինէ մաղճար պուրուլամամըլմ արը . . . վէ մեղ-
քիւր լուծֆ ու իդպալաէ իսէ . . . չայեթմէ սահըլսամ սե-
ղա արը . . . զիւս, դալպէն սիդի, տալիմա պու ըստտէ-
տէ սեվիշ, ապաիմ նարի աչքընքլա եանմը թուծուշ-
մուշ . . . տալիմա հասրէթ ու իշթիւհաղընը շեքմիշ . . . վէ
սիդէ իսէ, տիհանըմ ալըպ տա հիշ պի՛ր չէ սեօլէ մեմիշիմ
տիւր . իշթէ, կի՛նէ կիւնտիւզ պէնի եաղըպ դալուրան . . .
անհագ սու հարի աչք օլմուշ տուր . . . էվլէթ, տիւնեա ալէմ-
տէն իքրահ իտիպ նեֆրէթ կեթիւրմէքլիկիմ . . . հեմիշէ
մահալուն միւրէտատէր պի՛ր հալտէ պուլունմաղլըլմու, վէ
սիւրըլթ ու սիւրիւնէթիմիմ քեաթֆէնէնէ սեպէպ, անհագ
պու հալիմ օլմուշ տուր . . . Պի՛ր քեթիւ տիւնիւզ սիդի
հեօլէքրիկիւ էօնիւնէ կէթիւրիկի . . . պի՛ր աատմըն, քէնտի
իտնէսի տէրունիւնտէ, ուղըռնաա դուլ վէ դուրպան օլմուզ-
լըլա շայեթմէ, սիդին կիպի մէշեքմիմ պի՛ր գաալըն պու-
լունան, վէ քէնտիսիտէ, անըն նարի աչքըլա եանըպ
քիւր օլտունաա . . . մէրգումէ թարաթընտան, մէյլ ու մու-
հապպէն կէօրէճէք եթտէ, քեօլէյի լիահէթմէ շեքլէ-
րեք, վէ կի՛նէքրի նալան վէ կիւնտիւզլէքրի տալիս սիւզուն օ-
լարագ իմրարը էվգաթ իյլմէքլիք էմր ու իրամըն արըն . . .
մէկէրջի պունա ինսան օլան թէհամմիւլ իտէպիլը մի,
մէկէրջի պունա սիդին վիտաննըլ ճէվաղ վիթէպիլը մի . . .
Օֆ, իսալը, սիդ պէնիմ պու անէ գաաուր, կէրեք տիւշա-
րը մէյտուսիէթ, վէ կէրէք հիտտէթ ու շիտտէթ օլա-
րագ տէօքմէքտէ պուլունմուշ օլտուզում կէօղ եալարըն-
տան, պի՛րապէր պուլունմաղլաաթընք վէ հիշ շիւրհէմ տէ
եօղ աուր քի, էկէրջի ողահըք իսալէրտար օլմուշ օլա ի-
տիլիդ, անիտտէ ըրդալթա կէլէրէք լուծֆ ու մէրհամէ-
թէ միւսալաթաթ իտէր իտիլի . . . Լաքին, նէ սեօլէ-
մէքտէյիմ պէն, իյլմէ իսպաթրտա մէյտանաա արը, դա-
թէն ըրդալթա կէմիլշիկի տիւր . . . պէնիմ բուղ ու շէպ

շեքմէքտէ օլտուզում սեքէնհամալըն Ֆարդ ու Ֆէհմինտէ
օլմուշունալ տուր . վէ լուծֆ ու մէրհամէթիկիդ տաղը-
դալը տա թէգաթըրալ իլէմէքտէ տիւր, էօլէ տէկլէմի . . .
Արթըդ պունտան պէօլէ սիդին, օլ հիւսնի ճէմալիկի վէ
օլ էլէթ տֆէթի բիւր ճաղպէնիլ, հէր կիւն վէ հէր սաաթ,
պի՛ր թարաթտան պաթիկի իդպալ ու սեաաթէթիմ, վէ տիկիւր
թարաթտան աալի իտապի ու բիւր նէքպէթիմ օլմահա-
ճաղըր արը . . . էվլէթ, նէքտիմտէ պի՛ր կէնհինէյի պի-
պահա մաղաթիւտա պուլունան սիդին կիպի պի՛ր մէշեքսի-
մա . . . վէ մալիք օլուպ տա կէօնէնմէքլիք իդպալիւնէ նա-
յիլ օլամաաթըլմ պի՛ր ալպէքի ճիհանպահա . . . ինչաալ-
լահ արթըդ պէնիմ օլաճաղ արը, ինչաալլահ արթըդ ան-
դարիպ օնա մալիք օլմաղլըդ իդպալ ու սեաաթէթիլէ մէմ-
նուն ու մէսուր օլաճաղմար արը . . . էվլէթ, պու նիլմէ-
թէ նալիլիէթիմէ, քէնտի դապիմ, վէ քէնտի դապիմտէ
հիսա իլլէմէքտէ օլաուզում պի՛ր էսեր իտէքրէթ վէ մէֆ-
թունիլիէթ, քեաթֆէնէնէ տէլալէթ ու շէհաաթէթ իթմէքտէ
տիւրէր . . . նէլտըսիկի, ճէնանէմ, ճանրարէմ, սահիհէն
էօլէ տէկլէ մի տիւր . . . մէկէրջի իզպա իման ու իթիգա-
ալմտա հաղաղմ եօղ մա աուր :

Մ. ա'Արվիլ պունարը սեօլէտիկի վաղքմտա, գէվճէ-
սիին տէսթիկի թուծաուզու պիլլէ, քէմալի աչք ու մու-
հապպէթ իւզըն, սիտտէֆալթ պուս իթմէկէ պալաալը :

Գլէման զօճաալըն ետնըլմաղաա օլմապըն կէօրէ-
րեք, տիւշարը թէհասիւֆ օլտուզու հալտէ, իւզէրիտտէ իսէ
իլը գուհուրա կէլէն պի՛ր հարեքէթ, աաթէաա պի՛ր հէյալէթ
մէրթէպէսիտտէ օլաար . պի՛ր էսեր նեֆրէթ օլտուզուն-
տան, քէնտուրի դապթա միւր կէթիւր օլամալը, վէ հէ-
ման պիւրտէն պիւրէ, զօճաալը էլլիտէն էլլիկի կէրի շեքմիշտիւր :

Վէ օլ լահաղաա, մէրգումէ իւզէրիտտէ հաալը օլան
սուլղուլարըն էսերլէրի, էհէհէսինէ օլտէրէճէ ալըդ սու-
րէթտէ լուրմուշ տուր քի, թապիաթիլլէ Մ. ա'Արվիլ տա-
լի բէք ալէա Ֆարդ ու Ֆէհմ իյլէմիշ տիւր :

Մէրգում մէջքիւր հալ իւղէրինէ, հատտէն զիեաւտե ֆէնա օլուպ, էչքեալը բէք աճնաճադ սուրէթտէ պօղուլուղանտան, վէ մատամ տ'նրվելի տէ եիրէկի տաեանամաքալ րիդ-դաթա կէլէրեք, իչնի հօնիւնիւ արապ տա, մէրգումու միւմքին մէրթէպէ թէսէլլի իթմէք իօթէտիւ կինտէն, հէմանտէմ մէրգումուն էլլին թութմաւ, վէ եիրքաք սէա իլէ տախի,

—Ալպէր, սիղէ եւմիլլէք իլէ վատ ու պէեան խտերիմ քի, արթըգ պէն, հիչ պիր վադըթտա, սիղին, էն զիեաւտէ խուլուսքեար տօթլլարընըդտան պիրի օլմալըգտան կէրի տուլմաեաճալըմ տըք, քէմալ մէրթէպէ մուհապ-պէթիլ պիր գըղգարտալընը մադըմիլնտա պուլունաճաղըմ տըք... ֆապաթ, արթըգ օնտանտա զիեաւտէ հիչ պիր շէյ եարա մաեաճաղըմ տըք... —տէմիլ տիւր, —վէ շուտա տա ունուլթմամ պէեանէ քի, էկէրի քէնտիմ ֆէհմիւն տէ օլմաեարադ, սիղին քէնտի ֆիքըրինիլ վէ անլաքընըդճա իւմիտպախչ պիր լադըրտ տախի իթաթիմ խէ... օլ պապա տէ տէ գաթէնտէրաթմ աֆվընըղ տիլէրիմ... Գիրա, հիչ պիր վադըթտա իճրասընտա պուլունամաեաճաղըմ տըք... :

—Հիչ պիր վադըթտա մը... —տէյի պաղըրաը Մ. տ'նրվել, պիր սուրէթի նիեադքեարանէաէ, վէ պիր հալէթի մէյեուսանէտէ օլաուղու թադաիրտէ գէվճէսի երւզիւնէ պադարադ,

—Էվլէթ, հիչ պիր վադըթտա... —տէյի ճէվապ վիրտի Գլէման :

Իլպու հիւ ղիւ Էֆէնու լուղէթլէրինի սէօլլէտիկինտէ տէրքեար օլան թէլաֆիֆուղու սէնիտէն, մէրգում մէնիլ գաւարըր գաթիլ նիլէթիմտէ պուլունտուղու անլալըմադ տա խալ... չիւնքի մէրգումէ, Բօտօֆտան արմը օլաուղու էֆքեար ունաթիւնաթլարըն թէէսաթիլլէրի սայէօնտէ, թէպաթիլ էֆքեար իտէրէք, քէնտիլնէ բէք շալլանը թահաթի գաւարալար վիրմըլ խալ... շէօլլէ քի, վադաա, արթըգ օնտան

սօնրա, քէնտի գօճապընա պէա վէ պէրտ մուամէլլէր իթմէյիլ, իլլա մէրգումաւ քէմալի հիւրմէթ վէ րիայէթ վէրիդաթ ու ճէֆգաթ իւղըր գաեըրալ կէօզէտէճէք խալ խտէ տէ, հիչ պիր վադըթտա, պիր գէվճէտէն մաթիւպ օլունա կէլէն մէյլ ու մուհապալէթ իւղըր սէվլ մէեէճէք իտի... Գիրա, օլ խուսուտա կէլինտիլի կիպի, մէրգումէ քէնտա քէնտուլլէ ապաի հիւրմ իտէմէմէքտէ խալ, իրաեէյի ճիւղիլլէսի էլաէն չըգմադտա խալ, քին ու դարաղտան, վէ հէյալլէթ ու նէֆրէթտէն չօդ զիեաւտէ ֆէնա վէ գուվլէթիլ պիր թէէտիք, պիւթիւն վիճուտինի խաթիլա իլլէմիչ օլաուղունտան, արթըգ անընլա դարը գօճա կիպի եալամալըգ, —մէրգումէ հադընտա, քնամիլէն իհլթիմալին խարթիմիտէ պուլունամադ տա խալ... :

Մէրգումէ իւղէրինտէ, օլ պապա, պիր քէրլէ օլ մէրթէպէ պիր թիւրմիւնէքիք հաւըլ օլմուլ խալ քի... տէֆի վէ զալէպէսի միւմքինաթտան տէկիլ խալ :

Մ. տ'նրվել ճիւղէն դամաը պիր հալաէ օլադադ սիւքիւթ իւղըր տուրտուգտան սօնրա, պիր էլլին եալ իլէ տօլմուչ օլան կէօլլէրինի կէօթիլ Բուրալ, վէ եիրէքլէր բարէլէյիճի պիր սէօլլէյիլ իլէ սէօլլէէրէք տախի, մէրգում մէեէ խիթապէն,

—Օլ խուսուտա ալտանմըչ օլաուղումտան տօլաք աֆվընըղ տիլէրիմ... Էվլէթ, աֆվընըղ տիլէրիմ քի, պուտալա կիպի, քէնտիմ թութմաեալադ, էօլլէ պիր իւմիլ տէրեարան տալըլ խալմ... —տէտի :

Գատէհու, թէքըգ պունտան ոլէօլլէ, պու տիւնտ, պիւթիւն պիւթիւն հարամ օլաու պանա, տէյի պաղըրտա :

—Տօլմում, —տէտի Գլէման մէրգումա թաթիլ պիր սուրէթտէ օլաուղու հալաէ, — հէրնէ գատար սիղէ սիւթէմ իթմէք իւթմէլլ իսէմտէ, մէհպուր օլադադ սէօլլէրիմ քի... մէէլլէն նէզաթիլլաէ, սիղին իչնի պիր գըղգարտալ կիպի օլապ վէ պիր գըղգարտալ թարաֆընտան

Հիւանի նաղար վէ մուհապարէթ պէզլ ու սարֆընտ հաղըր օրմաղլըզ վատի, ատէթա հիւ նէվլնտէն պիր շէյ տիր կիպլէ մի աստ օլունմագտա տըր . սիզ օլ սէօյլէտիկիմ վէ վատ իյլէտիկիմաստըզ տօթիլուզ սայէսինտէ, օլ մէրթէպէ մէմ- նունիլնէթ վէ մահաղուզիլնէթ հալլէրի կէօրէճէքսինիզ տիր քի, աչգ ու սէվտա վէ դարը դօճալըզ սայէսինտէ կէօր- մէքիլք իհթիմալտէն տէկիլտիր . . . իմտի, իւմիտվար օլ- մալարընըզ . . . ֆադաթի, կիւզէլ կիւզէլ կիւզէլ կէօրմէք- լիկէ իւմիտվար օրմալարընըզ: Սիզ չիմտիյէ դատար, պէ- նիմ թարաֆըմտան, քէնտի հազգընդատ, իդրար խաթրիմ քի, պիդայալըզտան վէ սուլդուսուլլուդտան պաշգա հիւ պիր հալ կէօրմէտինիզ, հիւ պիր տէրտ ու մէրաղընըզա իշ- թիլարք իյլէտիկիմի կէօրէմէտինիզ. հալ պու քի, պատէզին, սիլէ նէ մէրթէպէլէրտէ դալպտաշ վէ տէրտտաշ օլաճա- ղըմի, վէնէ մէրթէպէլէրտէտէ թախֆիթի զամ ու էլէմ վէ թէսէլլինիզ շալըշամալըմի, կէօրէճէքսինիզ տիր . . .

Պիր տէ պու արատա պիր խըտմէթքեար կէլէրէք, — Կէրօյլթէյն կրան տուգասը հաղըթէթլէրի կէլտի, տէյի խապէր վիրտի:

Մ. տ՛Արվիլ հէմանտէմ, քէնտույի թօլաւըզ, վէ իզ- թիրալը տէրունիի սէթիլէ շալըշարազ, բրէնսի միւշարի- լէյհի գալըլըամտա գօշտու:

Բրէնսի միւշարիլէյհ, եանի Բօտօլֆ, սայճնտան իյէրի կիրտիքտէ, պիթիթապի մատամ տ՛Արվիլէ սէլամ վիրէրէք,

— Մատամ, զաթընըր պու կիճէ պուրատա պուլա- պիլտիկիմ իյին, քէնտիմի հէպարան գաթ պաթիթիւար աստ իյլէրիմ, — տէտի մէրգուժ, մէրգումէնի եանընա եաղըն կիտէրէք, — վէ քէզալք, աղիլիմ Ալպէր, սիդի կէօրէպիլտիկիմ իյին տաթի, մէմուսիլնէթի աղիմէնի պէհանէ միւսարաթ իտէրիմ, — տէյի իլալլէյն մէզալ իթտի մէրգուժ երիդիւնիւ Մ. մարքիզ տ՛Արվիլէ լէվիլէ- րէք, վէ պիր սուրէթի նէտիմանտէ օլտուզու հալտէ մէրգումուս էյլնի սըգարազ:

— Ֆիլվազը, հազգընըզ վար տըր, մնսէնէէօր, խայ- լի վազըլթտան պէրու, զաթը հալմէթիմալընըզ հազգըն- տա վապիթէմտէն պուլունան սըադ ու ուպուտիլնէթի իւլ- րաղ ու թապաթիմ իթմէքլէք շէրէֆ ու իթիթիխարըլլա միւ- շէրէֆ օլամամըլմ տըր:

— Աղիլիմ Ալպէր, լազըրտը պէյնիմիդտէ տիր եա, — տէտի բրէնա կիւլիւմսէէրէք, — սիզ աճալիպ պիր աստա- մընըզ, հէրթէսին, քէնտի հազգընըզտա հիւանի թէվէճ- ճիւհ վէ մէվլտտէթի տէրքեար օլտուզումու րանա պիլ- տիկինիդտէն, արթըզ էօյլէ եէնիտէն եէնի մուհաղպէթ- լէր իսալթի ու իճրաարնճա, շօղլուզ հէճմիլնէթ կէօր- մէքաւ տէկիլտինիզ:

Պու լազըրտըր կիւղէրան իյլէմէքտէ իրէն, Մ. տ՛Ար- վիլէ խիթապէն, էյլնտէ պիր մէքթուպ պուլունտուզու հալտէ, պիր խըտմէթքեար տըր արտատան իյէրի կիրտի, վէ մէրգումուս, մէքքիւր թէրպիլիէ էքսիքլիկի, եանի բը- րէնա կիպի էօյլէ պիր մուսաղլամ զաթ հուզուրոնտա մէք- թուպ կէթիլթմէսինտէն տօլաւը, մատամ տ՛Արվիլին կիւ- ճէնմէրտէ օրմալը, լէհճէսինտէն անլալըմագտա խի:

Մէրգումուս կէթիլթտիկի մէքթուպ խէ, Սարա թա- րաֆընտան, Մ. տ՛Արվիլէ, բէնտի ղէվճէսի Յէլմանի իլէ Բօտօլֆ ալէյհիտէ, միւսալ իթիթար ու իթիթիւրանը շալիլ պուլունմագտա խի, շէօյլէ քի, Բօտօլֆ Յէլմանսըն ալը- ղը օլարազ, մէրգումէնի սէվմէքտէ տիր, տէյի եաղըլըշ խի:

Մ. տ՛Արվիլ, բրէնա հազգընտա լազըմ կէլէն հիւանի հիւրմէթտէ դուսուր իթմէք խթմէտիկինտէն, քիպար- լըզ իզթիղասընճա, մէրգում խըտմէթքեար թարաֆըն- տան, տէրունիտէ մէզլիւր մէքթուպ պուլունան պիր ու- ֆաճըզ կիւլիւշ թէփսիկի բէտա խտէրէք, վէ եալաշճաճըզ սէօյլէէրէք:

— Պիրաղտան . . . պիրաղտան կէթիլ . . . — տէտի:

— Աղիլիմ Ալպէր, — տէտի Բօտօլֆ բէք խալիսանէ վէ

Բերտէ թէքիֆսիդէն պիր սուրեթտէ սէօյլէնէքէք, — Նիւ չին մէքթուպունուդու ալմամադաաւնըդ, մէկէքի սիդ պէնի տասիր պիր եապաննը մոգամշնտու մը թութմադտաւ սընըդ . . .

— Մանսէնէօր . . .

— Մատամ տՄարլիլին միւսաատէսինէ մադրուբէն . . . մէքթուր մէքթուպու ալըպ օգուաննըք բէճա խտէրիմ . . .

— Մանսէնէօր, պիր սուրեթի դաւիլիէտէ սէօյլէքիմ քի, էօյլէ աճէլէ իտիլիպ վէ էճէմիլիէթ վերելճէք պիր շէյ օլմամայը տըր, չիւնրի զաթէն էօյլէ պիր էշիմիդ տասիր պուրնամադտաւ տէկիլ տիր . . .

— Այպէր, թէքրարէն բէճա խտէրիմ, օգուեանուդ շու մէքթուպունուդու . . .

— Լաքին . . . մանսէնէօր . . . թէքպիլիէնէն խարի ճինտէ տիր . . .

— Բէճա խտէրիմ . . . վէ իպրամ խտէրիմ . . .

— Մատամքի զաթը հաչմէթմէապընըդ էօյլէ միւրաու իյլէճէքէթիլիր . . . Բէք ալէա, օգուեանըք, — տէտի մարքիդ մէքթուր մէքթուպու թէքսիլին տէրունիւտէն ալաբադ . . .

— Էվիլէթ, թաւուդ վէ իպրամ խտէրիմքի, սիդ պանա պաչաա եօլտա պիր մուսամէյտէ պուրունմաեքպ, իլա թէքթիֆսիդ պիր, տօսիճա մուսամէյտէ պուրունմաեքպ տէյի . . . Պատէճու Բօտօյֆ երեզիլնիւ մատամ տՄարլիլտէն թաբաֆա չէվիրմէքտէ իքն, Մ. տՄարլիլ տասիր մէքթուր մուսիպէթպալիլ մէքթուպու աչմադտա օլուպ, վէ Բօտօյֆ իսէ միւնտրէնթմէրնտան քեամիլէն պիլապպէր պուրունաւուդունտան, կիւլիւմէէքէք իլավէյի մէգաւ պիրէ, — Նէ պիւլիք ֆիլթուհաթ տըր պու սիգին իլին, էօյլէ տէկիլ մի, մատամ, դիրա, պու մէքթէպէ իպրաքը պիր աւտամ, ադըպէթէքտար տալլինա քէնտի միւրապընըք իճուա իթիթրմէքիլի մուլաֆֆադ օլապիլմէքտէսինիդ . . .

Մ. տՄարլիլ, օճալըն (չըմինէ) իւզէրիտէ պուրունան

չէմատանարտան պիրի եանընա կիտէքէք, Սարանըն մէքթուպունու ալաբ . . .

Մէքթուր, մէքթուր մէքթուպու օգուտուգտան սանրա տախի, ալա ալտըրմաեքաբաք, քէնտի սիւքիւնէթի հալինի իպրալա կէքի տէվամու իլգտամ իլլէտի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տախի, սալքի խարիճտէն պէլլի օլմադ պիր տէրէճէտէ օլաուդու հալտէ, էլլէքի տիլիլմէկէ պաչապըք լարընտան, ճիւզիճէ թէքէտախու իւզըն պուրունտուգտան սանրա, մէքթուր մէքթուպու դաքաեքպ էէլէկի ճէպիլնէվադ իլլէտի . . .

— Նիհայէթ իլթէ պիր եապանիլէք սըֆաթընա շայէպիլէ պուրունմադըք թէճիլէքէսինի կէպէ ալաբադ, — տէտի մէքթուր, Բօտօյֆա իթիլապէն օլուպ, վէ խանտէ իլէ սէօյլէնմէքտէ պուրունտուդու թադտիրտէ, — մանսէնէօր, միւսաատէ վէ աֆիլըզըն թոհալիլ իլէ, իպու մէքթուր պուն կիտիպ ճէվապընը եադմադըքա մէճպուր պուրունաւուդումու պէեան խտէրիմ . . . դիրա, էվիլէ էմիրտէ, հէքն դատար պիլմէքտէ տէկիլ իալիմ իսէ տէ, չիմաի անլաւըլաք քի բէք միւհիմմ պիր մատտէտէն տօլաեք իսիլ . . .

— Էյ, արթըդ պու կիճէ թէքրարէն կէօրիւլմէքիլիմիդ միւմըն օլմադտա մը տըր . . .

— Խաբ, մանսէնէօր, արթըդ դանի իթմէմքի, մէքթուր շէքէֆ իլէ միւշէքէֆ օլապիլէյիմ, վէ մէճմուլտա խտէրիմքի, զաթը հաչմէթմէապընըդ, պու պապտէ մադուր պու եուրմադըքա հիմմէթ իտէճէքսինիդ տիր . . .

— Նէ դատար զարիպ թալիւաթը վէ ապիմա տա ինսանտան դալընըք պիր աւտամընըդ, — տէտի կիւլէքէք Բօտօյֆ, — Մատամ, մէկէքի սիդ տէ մի սիւքիլթ իտէրսինիդ, հիւ տէկիլ իսէ պարէ սիդ օլաու, պըրադ մամադըքա հիմմէթ իտիլա շալըմալաթընըք . . .

— Աման էֆէնտիմ, աֆիլը վալէանըք տիլէրիմ, մէկէքի զաթը հաչմէթմէապընըք թարաֆընտան զուհուրա կիլիպտէ պիւնմէրէ դալան պիր թէքիլֆին թէքէքրիլի . . .

մաղդան օլան եշքետլը, պիրեան պիրե պիւթիւն պիւթիւն տիկիլիլէրէք, պիր ետէրի սիւրուր ու պէշալէթ հիւրմիթ մէկէ պալատար . . . Ա՛հ, բէք յօդ հազդընդ վար իմիլ, բէք տօղլու սէօյլէմէրտէ իմիլսինիլ . . . պու եօլտա պիր-տէն պիրե գալպլէր սէվինարմէքլիկէ չալլամադլըդ վէ ո՛հ պէպ օլմադլըդ կիպի թաթլը վէ սէֆապանշ պիր չէյ օլա՝ մաղ իմիլ . . .

— Բէք ալէա, ֆադաթ մատամ, շունա ապլըմ իւրէմէտի, մատամքի քէնտի թարաֆընդդտան պու մէրթէ պէ նիւաղիլ վէ ինսանիլեթիթ ալէամէթլէրի իպրադ օլուն-մաշ տուր, ես սօնրատան, նամըլ օլուպ տա իշ չու շիմտիքի իթառէնիլդէ նէգարէն, հիւրիւնէմամ պիր միւքեալմէտտէ դարար վէ նէթիճէ վիրմիշ տիր :

— Հայֆա, քի, մանանէն օր, — տէտի Ֆլէմանս եխզլէրի գըղարարադ, — չիւնքի պէն մէրգումա, ինքարնտա պու-լունապիլէճէկիմ պազը հալլէր պէեանսլլէ իւմիա վիրմի-շիմ տիր . . . մէրգումուն գալպլէր, մէղքիւր իւմիտլէր տէն պաշղա վէ տաշա նաղքը պազը իւմիտլէր տաթիլթէ-վէլլիւա իլլէմիլլէր տիր . . . պէն իսէ, օլ սօնրաքի իւմիա-լէրէ տալիր տիհանըմտան պիր լուղէթ պիլէ չըգարմա-մաղլըտ չալլմըշ, սազընմըշ, վէ տիղդաթ իթմիշ իտիմ, չիւնքի, հիշ պիր վադըրմտա իճարալնտա պուլունամանա-ճաղըմը, գալլիւն պիլմէքտէ իտիմ . . . էվլէլէքի հալլիի եանի սիւրուր ու մէնստիլեթի ե իւղլէ պուլունամասըն կէօրտիւկիւմոն, նէ մէրթէպէ սէֆա տուեուպ վէ բիղդա-թա կէլտիմ իսէ . . . սօնրատան քէնտու քէնտուլէ թաշ-րիք օլունարադ, չէհվէթքեարանէ պիր լիսան իսթիմալիլէն տաթիլ գալլըքաղընը կէօրտիւկիւմանէ իսէ, իւղէրիմոն պիւթիւն պիւթիւն պիր էսէրի պիւրուտէթ վէ հէյպէթ հիստ իլլէմէկէ պալատար . . . Նիհայլէթ, մէրգում հիւրիւ-եաթը չէհվէթքեարանսիմոնէն մաղլըպ օլուպ, վէ քէն-տուրի գաղթ իսէմէտիլիկնտէն, էլիմի թուրմտարգ զուր իթմէկէ պալատար . . . Օլ անտէ պէնիմոն թէքմիլ վիճու-

տիմոն ֆէվէլէլտոն պիր ֆէնալըդ հասըլ օլտու . . . վէ տիւ-չար օլտուլում էտէրի հէյպէթ վէ նէֆէթի սէթր իտէմէ-տիկիմոնէն, զահլէք իւրաճ իլլէտիմ . . . Գալպիլի բէք ֆէնա սուրէթտէ եարէլէտիմ . . . շէյլէքի, հիշ պիր վազըրմտա քէնտի եանընա եանաշըպ տա մէյլ ու մուհապպէթ կէօս-թէրէմէնէճէկիմ, վէ օլ ճիհէթճէտոն պէյնիմիլտէ հէմիլէ պիր պըրըդ հիւրմ իտէճէկիլի, սարաշաթէն քէնտիմիլէն սէօյլէտիմ, կէրլի, մէրգումուն պտտիի քէտէրի աղիմի օլ-տուլումտան տօլաքը դիեատէսիլլէ թէէսսիւֆ իտէրիմ . . . Մադաթ, եալընըդ շունուշլա միւթէսլլէր օլմադտանըմքի, Մ. տիւրմիլ չիւմա, հիշ տէկիլ իսէ, պէնիմ թէպտիլի մէս-լէքիմէ տաթի բաղմիլ, պէնտէն սաաղգանէ վէ մուհիպ-պանէ մուամալլաթման պաշղա պիր չէյ պէքէնէնէճէճէ-կիլէն, գալլիլէն վէ գաթիման իսքթաթ օլմուշ տուր . . .

— Վազաա մէրգումուն պու հալլէ էսէֆիլթիմալիլի ա-ճըրմ . . . լաքիլ, սիդի տէ գաթման թալիկալ ու թադպիհ իտէմէմ, ինսան թապիւթընտա պազը էօյլէ նաղիք նօգ-թալար վար տըր քի, օնլարտ քիմալէր թօգունամաղ, չիւն-քի քէնտիլլէրէ ալիտ մուգատտա շէյլէր տիրէր . . . Ձէ-վալը Աշպը, պու ճուպէ էլէ տաթի, նէ գատար տաթի վէ նէ գատար հազգանիլեթիթէրվէր տիր . . . բէք աթէշի պիր բուհա մալլը պուլունտուղու լիլպի, բէք տէ պիւ-սիւք վէ չէճի պիր գալպէ մալլը պուլունամադտա տըր Պլէմդիսինիլ, սէպէպիլէն վազքք օլմալըղմ հալտէ, մէր-գում իւղէրիմոն հէմիլէ հիւրմ իթմէքտէ օլան մահգու-նիլեթի կէօրտիւքէն, նէ գատար տիւշիւնիւպ մէրադ իթմէքտէ իտիմ . . . Ձի չարէ, հէր պիր իլլիլիկի պիր աղլու պապիլէթտէն վէ սապը ու վազըթման պէրէմէկիլիլ էլ-պէթիթ եալմշ եալաշ, թարաֆընդդաան քէնտուլէ թէք-լիֆ օլունմուշ օլան օլ հիւնի մէյլէտտէթ վէ ինսանիլեթիքի գատար ու գըլմիթ վէ էհէմիլլէթիլի ֆարդ ու ֆէհմ իլէ թանքեմճադ տըր, վէ չիւմիլի գատար, էվլէլէքի հալլիլէ թէպիլիլեթի ճայիլ կէօրմիւշպուլունտուղու թադտիրալէ,

սիրին պու թէքիֆինիզէ թէսլիսկիեթի իսէ, տահա զիսատէ վէ էղճան ու տիւ ճայիղ կէօրէնէք տիր, չիւնքի, քեամիւնէն թէսլիսկիեթիպաւ պիր թէքիֆ տիր . . .

—Վէ, մննտէնէօր, սիզէ հէմիլէր տէ իտէրէք պէհան իտէքիմ քի, քէստուլի թէսէլլի իլլէնէքիլքտէն հիլ պիր տաղըդա կէրի աուրմահճաղըմ ալը . . .

—Հէր նէ հալ իսէ, մատամ, պիրաղտա թէպտիլի մէգալ իտէրէք, սայլիւ պէտպալթլար հաղգընտա դօնու չալըմ: Սիզէ խայր ու սէվապէ տայիր օլուպ, վէ մէվգըրի ինքատէ պուլունան պիր բոմանըն հէր պիր շիլզէ վէ թէլէզիկիլէրին չալմիր պուլունտուղու պիր իլ վէ պիր վաղտա պուլունաղըմը վատ իլլէմիլ իտիմ . . . Իլլէնէ չիմտիտէ, մէգալ քիր վառիմի իֆա պէ ինքա իթմէքիլէ կէլմիլիմ միլ . . .

—Պա՛ գտտար չաբուգ սուրէթտէ օլապուգ թէտարիք իտէպիլտինիլ մի, մննտէնէօր, օ՛հ, օ՛հ, նէ՛ գտտար պիւլիւք պիր իղպալ տիր պու . . .

—Վէ պէնտէ չօգ մէմնունում քի, օլ թամբլ սօղաղընտա վաղը օլուպ, վէ սիզէ տէ սէօյլէմիլ օլտուղու՛մ խանէտէ. քի ֆաղքընա պիր օտտէր իրայալըմ օլմանլա, չօգ ա՛ղբուրըգ իթմիլիմ տիր . . . Մահէլլի մէղպուրտէ, օլ մէրթէպէ չպիտանը մէրաղ վէ իսթիլգա, վէ մուհիպի ֆայլիտէ վէ իսթիֆատէ չէլէր կէօրմիլ վէ պուլունաղտուր քի, խաթր ու խէտալինիլալէն պիլէ կէլմէմիլ տիր, տէնիլտէ ճալիլ տիր . . . Իվիլէլա չունու պէհանէ միւսարաաթ իտէրիմ քի, օլ սիրին թահիլը հիմայէնիզէ ալմաղլըզա հիմ մէթ իթտիլինիլ թալան իլլնտէքի պիլչաթէլը, զուհուլա կէլմիլ օլան վատի սէտաթէթաղալընընը սպէտիստէ, քէմալի իղպալ ու սէտաթէթի հալ իւզրէ պուլունմաղտա տըրլար. ֆաղաթ, պու ճիւմէ իլէ տալի, աահա չէքէնէք լէրի նիլէ պիլիլիւք տէրտ ու պէլալար տալի վար տըր. լաքին, պատիլ հիւզն ու էլէմիլիլ օլմաղ իսթէմէտիկիմ տէն, չիմալիլք անլըտէն պահա իթմէհէնէկիմ տիր . . . Եւսլըզ պիր ֆամիլեանըն պալընտան պիլէ, իլլթէ պուլալէմտէ

նէ՛ գտտար տէհէթամիլք տէրտ ու պէլալար կէլէպիլիլ օլտուղուհու, պիր կիւն անլտահաղալընը տըր . . .

—Ա՛ճապա պիլչաթէլը, հաղգընըտա նէ՛ մէրթէպէլէրտէ թէլէքիլքիլէր իտիլ, վէ տուա վէ սէնալէր օղու մաղտա տըրլար . . .

—Անլըր մէղքիւր սէնա վէ թէլէքիլքիլէր տուալարընը, սիրին իսմիլիլէ օղու մաղտա տըրլար . . .

—Ա՛, մննտէնէօր, տիմէք տիր քի, զաթընըլ մէրգու մանէ, պէնիմ նամում օլաբաղ, լութֆ ու մէրհամէթլէր հէթիլտիրմիլսինիլ տիր, էօլլէ՛ մի . . .

—Վիրիլին սատաղտէր տահա զիսատէնէ թաթլը վէ մաղպուլ գըլմաղլըգ էսմիլլէ, էվվիլթ, էօլլէ սէօյլէմիլիմ տիր . . . Պու ճիւմէ իլլէ տալի, պալզա պիր չէլ երաբուհըն, իլլա անճաղ սիրին վաղաթընըլը ինքա իլլէմիլիմ տիր . . .

—Եւսլ, բէք ալէս, էօլլէ իսէ պէնտէ կիտիլ մէրգու մանէ տօղրուսունու խապէր վիրէլթմաէ, սիլք տէ սէլլի իսթինիլ . . . օլ պապտէ սիզէ թէլէքիլքիլէ պըրճուլ պուլունտուղալընըն հէր հալտէ պիլտիրմէլլիմի . . .

—Սաղըն էօլլէ պիր չէլ երաբահալընըլ, զիրա, պիլիլիլիլիլ հա, օրատա պէնիմ տալի պիր օտտմ վար տըր . . . մաղալա, էկէր պիր կիւն գաղգըտա, եւ սէնին տուլ մէնէլըն . . . վէ տէ հալտա պէնիմ տուլմէնէլըն, էվվիլթի ալաղալըր իրթիքապ իլլէ, պիր իքիլմիլ իմաղաղ մէթուպ տահա երաբըլար իսէ . . . բէք պիլիլիւք վէ մուսիպէթէնճամ չիւբէնէլէրէ սէպէպիլէթի վիրիլէր : Վէ պուլունտա գալնաղալը, Մօրէլ ֆամիլեալը, մատամ քի չիմտի ըահաթ իթտիրիլիլ օլուպ, հիլ պիր չէլ միւհիլմաճ պուլունմաղտա տէլիլ տիր . . . Պիրաղտա սայլիւ սէֆիլլէր հաղգընտա գօնուլալմ . . . Եւսլ չէլիրէնէկիլիլ խայր ու սէվապ էնթիլիլիլալը հաղգընտա տարֆը էղճան իտէլիմ Նիմաիլ թահալը նաղալը տիլգալմ վէ մէրհամէթի ալաճաղ, պիր պիլչաթէ վալիտէ իլէ պիր տէ գըլը վար տըր, պուլունար վաղալընըն սէտաթէթի հալ վէ սէրլէթ իւզրէ պուլունմաղտէ իւ

քէն : պու կիւն խէ, զատարածա պիւր խիւանէթէ տիւ-
չար օրտուգլարընտան . . . Բէք սէֆիւ վէ Բէք Բէրիշան պիւր
հալտէ պուլունմագաւտ իմիլէր :

— Չէ վալլըր . . . Սնապա պու պիշարէլէր նէրէտէ
օթուրմագաւտ իմիլէր, մօնէնէրէր :

— Պէն տախի պիլմէնորում :

— Իմտի էօյլէ օրտուգաւ, հալի սէֆալէթ-իշիմսալլէ-
րինէ, նա սըլ օրուպտա վագրոֆ օլապիւրշիւնիդ տիր :

— Տիւնքի կիւն թամպիւրէա կիթտի խոիմ . . . զանն ի-
տէրիմ,քի, մատամ, հէնուզ սիդ, թամբլ նէրէսի օրտուգու-
նու պիլմէքտէ տէկիւրիսիդ, էօյլէ տէկիւրի :

— Խայր, մօնսէնէօր . . .

— Թամբլ տէտիքլէր, կէօրմէկէ չալեան, վէ զայեթլէ
էյլէնէնէլի պիւր պաղար Էէրի տիր, մասէլլի մէղպուրտէ
հէր նէզի միւսթամէլ էմթատ վէ էչիւս սաթարլար, վէ
հաթթա մէտիւլէրի տալիս պուլունուր . . . օտամլն վագր
օրտուգու խանէնիս տէօրախնէնի գալթընտա պանա օտալը-
պուլունան պիւր կէնհ գըղ իլէ, պալը ուֆադ, թէֆէք ալ-
մաւա կիթմիշ իտիք . . .

— Գոմէնուզ պիւր կէնհ գըղ իլէ մի :

— Էլվիթ, հանը սիզէ սէյլլէ մէտիմ մի իտի, Թամբլ սօ-
ղաղընտաքի խանէտէ պէնիմ պիւր օտամ Էօդ մու տուր,
իշթէ օրատաքի գոմէլում իլէ :

— Խաթըրմտան չըգմիշ իտի, մօնսէնէօր . . .

— Մէրգումէ զայեթլէ կիւլէր եիւղլիւ վէ չիբին թա-
պիլաթլը պիւր իշնի գըղ տըր, վէ իսմի տէ Բիլօլէթ տիր,
չիւնքի հէր վագրթ կիւլմէքտէ օրտուգունտան, հէք քէս
Բիլօլէթ չաղըրմաւա պաշլամըշ տըր . վէ զարիպ Էէրի տէ
չուրասը տըր քի, մէրգումէ չիմտիլէ դատար, քիման իլէ
աչգ ու սէվտա իւնսիսէթիլնէ կիւրիշմէմիշ տիր :

— Ա, պիւր իշնի գըղ իշին, նէ դատար պիւրիւք պիւր
ֆաղիլէթ տիր պու . . .

— Շիմտիլէ դատար պէյլէ քեամիլմէ պիւր հալտէ տէ :

վամ իտէպիլմէսի, Էալընը ֆաղիլէթիմտէն նէշէթ իթ-
մէյիպ, իլլա, քէնտի սէյլէտիկիւնէ նէղարէն, էօյլէ աչգ-
պաղըրդա սարֆ իտէհէք դատար պօ, վագրթլար պուլամա-
տըրը տալի իշն Էալամը իլլէմիշ տիր, չիւնքի, մալիւմ Էա,
աչգ ու սէվտա տալալը չնվիրմէրիւտէ, էօյլէ Բէք գըղա
պիւր չէյ օլմանէր, խայիլմէ էվգաթ ու Էղհան սարֆընա
միւհթամ Էպուլունմագաւտ տըր, վէ գէվալը գըղնըղալ ի-
սէ, քէնտի նաֆադասը պէտէրի օլմադ օլման Էիկիւրմի
պէշ սուհու (պիւր ֆրանգ պիւր չէյրէք, Էանի պէշ պուշուգ-
ղուրուշ) դաղանապիլմէք իշին, կիւնտէ օն իքի սատթտան
օն պէշ սատթա դատար չաղըրմագըրդա մէհպուր պուլուն-
մագաւտ տըր . . .

— Մէկէրչի մէրգումէ, օ դատարնըգ պիւր քարա իլէ
կէչինէպիլմէքտէ մի տիր :

— Շիւրհէսիդ, քէնտիսի կէչինէպիլմէքտէ օրտուգտան
պաղաւ, քէնտիսի դատար, վէ պէլլի տէ քէնտիտէն դի-
Էատէ Էմէլէքտէ օլման իքի թման տէ գուշ պէպէլմէքտէ
տիր . օտաւընն թէմիղլիկի իլէ քէնտիսիսին զարիֆլիկի վէ
դօգէթլիկի տէ, չալեանը թէհայեիւր պիւր սուրէթտէ տիր :

— Տօղընուր, կիւնտէ պիւր ֆրանգ վէ պիւր չէյրէք իլէ
կէչինէպիլմէքլըք, պէնհէ աստէթա հիքմէթ նէվլիմտէն պիւր
չէյ տիր . . .

— Հիքմէթ, մէրգումէնին Էիկիւրմիպէշ սու իլէ կէչին-
մէսինտէ օլմանէր, իլլա օլ դատարնըգ աղ պիւր թիծա-
րէթ իլէ, հաղըրթիւս սէյլլէրիմ,քի, օլ մէրթէպէ պիւր
հիւնսի նիգամ իծրա իտէպիլմէսինտէ, չաղընապիլմէսինտէ,
իւքմօմեա Էաբապիլմէսինտէ, վէ ֆէլլէսօֆմա տալիս պիւր
էմիւր կէչիւրէպիլմէսինտէ տիր, իմտի, մէրգումէնի զա-
թընըղա թալսիլիւն իտէրիմ, քէնտի սէօլէտիկիւնէ կէօրէ,
Բէք կիւզէլ տիքիլէր տիքմէքտէ իմիշ . . . Պա ճիւմէ իլէ
տալիս, զանն իթմէմ քի սիդ, մէրգումէնին տիքմէհէկի էլ-
պիսէլէրի կիլիմէքլիկէ թէնէղիւլ իտէպիլմէսինտէ :

— Խարըմտան թէզի Էօդ տուր, պէն մէրգումէնի տի-

քիչէ՞նք չէ՞յլէր կէսնաեղբորիմ . . . Ձե՛վայրը դըռնը զարթոյնք . . . օգտատարճը աղ տիր բարոս ի՛նչ կէշինեղ թէպէտէ՛ւ խո՛ւս պիլե՛նքոտէ խմիչ . հալ ալու քի, պիղիմ կիպի սահնայ սե՛ր . վե՛թիւնը խո՛ւս, պու եւտա հալընքոտէն պիւթիւն պիւթիւն պի խաղէր պուլունմագտաեղ, վէ էն ու՛ֆագ պիր քէ՛յֆի . միղ վէ պիր զէ՛վգիմիղ իշին տախի, պիւրաքնին նափաղաւր պէտէլինն եււղընքն գաթընը սա՛րֆ իյլէ՛մքնոտէ յիւղ .

— Տիմէք տիր քի, մէրգու՛նէի սիղ տախի անըմագտա . պընք, բէք ալէտ, բէք ալէտ, կէշէլիմ չիմոտ քէնտի իշիմիղէ . Սիղին օլ թալման իշինտէր Մօրէլ ֆամիլետսը իշին պաղը էշնա իշիթիւրալը նիլեթիլիլէ, մէրգու՛նէի իշնէ գըզ պիւրմէքոտէ օլուուղու հալքէ, թալմըլեն կիթիմիկիւղտէ, սաթըլըք օլան քիւհնէ պիր եաղըլեաննէիտէ գարըշտիրմագտա իքնն, դաղարա կէօղիմէ պիր մէքթուպ միւսվէտաէսի իշիլտի . մէքքիւր մէքթուպ պիր դատըն թարաֆընտան պիրինն եաղըլմըլ օլուպ, մէրգու՛նէ, տիկէր պիր առէմ ալէ՛յհնտէ, կէրէք քէնտինին վէ կէրէք քէրեմսնին, էմա՛նէթէ խիեա . նէթի իրթիքեապ պիւրէ, պատիր սեֆալէթըր օլմասընտան թէշէրքի իյլէմէքոտէ խոտ . Տիւք քէնա սահնայինէ, մէքքիւր եաղըլեաննէի նէրէտէն արմըլ օլմասընը սիւալ իյլէտիմ . վէ մէրգո՛ւմ տալի ճէվապընտա, չիւրհէսիղ օլարապ, քէ . մալի իշիթիւրալընտան նալի օլմալը տըր, հէնուպ կէնճ չաղ . լարընտա պուլունան պիր դատընըն, սայիր ֆաղըրճա էշ . եալարըլա պիրլեքտէ, տնը տախի սաթիմըլ օլուուղու խա . պէրլինի վիրտի . Մէրգու՛նէն սէօյլէ յիշինն նէլըքէն, մէրգու՛նէ գատըն վէ գըզը, սուրէթի իշիլիննէրլինտէն ան . լարըլըլընա կէօրէ, աալէն իշիլուտէ պիր էննաֆ ֆամիլ . ետաընտան օլուպտա, հէր նէ դատար տիւչարը դարուրէթ օլմալար խէտէ, եինէ քէնտի ճէնապըլընը դալպ իթ . մէքսիղին, պուլունաուղըլարը հալէ թէհամիւլ կէթիլուպ չէքմէքտէ խիշլէր :

— Է՛յ, չիմոտի սիղ, մնաէննէօր, մէրգու՛նէլընին նէրէ . տէ պուլունաուղըլարընը պիլմեթօրմուսուուղ :

— Մա թէէսուիֆ պէհան խտէրիմ քի, խալը, չիմոտի պու տաղըլաեա դատար հէնուպ պիլմեթօրում . . . ֆա . դաթ, Մ . տը կրատնա թէնպիս իյլէմիլիմ տիր, հինի իգ . թիղառէ, Շէհիր էմանէ թինէ տալի միւրաճաաթլէ, քէնպի . մալիմաթ իթմէքիկէ չալըլաճապ տըր . վէ բէքտէ իհթի . մալտէն տիր քի, մէրգու՛մէլը, լանբըլը պիր եէրտէ իգամէթ իտմէմիքլէրլինտէն, միսկին լօգաթիմալարտան պիրլինտէ թէվաթիթուն իյլէմէքտէ տիրէր : Ֆիրլաղը էկէր պէօյլէ խո՛ւս, պուլունմալարընա բէք ալէտ իւմիտար օ . լապիլըրիղ, դիրա, մալիմ եա, մէքքիւր լօգաթիմալարըն ուսուլինտէն տիր, հէր աղչամ, օլ կիւնքի կէշէն միւսա . ֆիրլըքի գալտը տէֆիէր խտէրլէր :

— Նէ դատար դարիպ պիր թէստաիֆ . . . — տէտի մատամ տ'Սրիլի իղհարըլթէնաճիւպ իլէ, — տօղրուսու չօգ . րիգգաթէնկիղ պիր հալ . :

— Սալթ պուտա տէկիլտիր, պաշգա պիր խուսուս տա . հա վար տըր . չէօյլէ քի, մէքքիւր միւսէվէտտէնին պիր քէօշէսինտէ տալի, քիմ պիլիը հէրնէ նիլեթիէ մէպնի խո՛ւս, իշարեթ օլարապ, հապա գը իւսէէէ եււլաճա գը, տէ յիտէ եաղըլմըլ խոտ :

— Նէ կիւղէլ թէստաիֆ, տիմէք տիր քի, մէրգու՛նէ . լէր հաղգընտա, մատամ տը իւսնէյտէն պիր մալիմաթ ալմաղըլը իհթիլիմի պուլունմագտէ տիր, — տէյի պա . դըրտը մատամ տ'Սրիլի պիր էսէրի զայրէթ իւղրէ . պա . տէհու մէրգու՛նէ պիր ահ չէքէրէք, — Հէվա՛հ, եաղըլ . քի մէղպուրէ պէնապալթի գատընըն իսմ ու մալիէսինի պիլմէքտէ տէկիլըլ, մատամ տիւչէսէ նա սըլ թարիֆ ի . տիպտէ անաթտարապիլեճէկիղտիր, տէտի :

— Անըն տա թարիգինի պուլուրուպ, չէօյլէ քի, մէրգու՛նէե, էօյլէ պիր տուլ, կէնճ, վէ տիլլէքճէ օլուպ, վէ Գէր իսմիտէ ան աթըր ան էտի եալընտա պիր գըլըր պուլունան պիր դատըն թանըմագտէ մի տիր . . . տէյի սիւալ խո՛ւս . րիւլ, էվէթի, մէքքիւր մէքթուպտա օգուտուղընա, վէ

խաթըրմատա կէտիկինէ կէօրէ, չօճուղուն խմի Գլէր խոի
— Տիմէք ախր քի, դըղըմ ին խմայ իմիշ, վէ իհիթի-
մալ տիր քի, իշպու թէաստիկ տախի, մէրգումէ պէտ-
պաթիթլարը տաճա դիւտաւ տճընազ զայրէթլէքին չէք-
մէքիկիմէ պիր վէսիլէյի դամիմէ օլաճազ տըր:

— Ունութմուշ խոիմ, խաթըրմա կէտի, անը տախի
սէջլէյէյիմքի, մէրգումէ տուլ դատընըն պիրատէրի,
պունտան չէնտ մաճ մուգատտէմ, քէնտի էօրիկինէ դատտ
իլէ թէլէք օլուշ իմիշ:

— Եկէրչի մատամ տըր Լիւսնէյ զաթէն մէզքիւր ֆամիլ-
եանը թանըմադտէ իսէ, — տէտի մատամ տ՛Արվիլ պիրազ
տիւշիւնտի, քաէն սօնրա, — մէրգումէ դատընը պուլմազ
իլին, պու դատար մալիմաթն քեաֆի սանըլաճադընտա
չիւբէն եօգ տուր. վէ հաթիթա, մէրգումէնին պիրատէ-
րինին օլ եօլտա թէլէքի նէֆա իլլէմէյի իւղէրինէ տէ, մա-
տամ տիւշէս, էլպէթիթէ տիւշարը էսնէք օլմուշ օլմալը տըր:
Աման եա Բէպպիմ, նասըլ օլա խոի տէ, մէրգումէնի պիր
քէրրէ կէօրիւպ լապէր ալա խոիմ. . . չիմի պու կիճէ
պիր մէքթիւպ եաղարազ, քէնտիսինէ խապըր վիրմէլիլիմ
քի, եաըն սաղաճ, հէր հալտէ, քէնտիսինէ էվտէ պու-
լուպ տա կէօրիւշպիլէյիլիմ. . . Աճապա, պու անա վէ պու
գըղ քիմ օլաեօրըլա: Մանանէօր, վիրտիկինիղ իլլա-
ճաթա նաղարէն, պունըր մուլթազա իլէրուտէ պիր ֆա-
միլեատան օլուպ տա, չիմախ տէ պու մէքթիպէ պիր դա-
րուրէթ իչինտէ պուլունմալար, տօղունու եւրէք տա-
եանըր չէյ աէկիլտիր. . . վէ էօյլէ ֆամիլեալարն, տիւ-
շաըր սէֆալէթ օլուուդըրընտա, աճաճա զիւտա տէ աճը
տուեաճաղըրընտա տա չիւբէն եօգ տուր:

— Վէ պունատա սէջլէզ, պիլիլիմիսինիղ, քիմ օլմուշ
տուր, դաթէն սոյիք խաղասաթլարընա տախի վաղըք
պուլունտուղում արըղ էաէպսիղ վէ խըրըզ պիր նօթէ-
րին, իրթիքեապը դատաարանէսի օլմուշ տուր. . . վէ պու
ալազ հէրէֆին տէ իսի ծազ Ծէրան տըր:

— Ա՛, պու տէտիկինիղ ատէմ դօճամըն նօթէրի տիր,
— տէյի պաղըրըր Գլէման, — վէ հաթիթա, էօիէ վալի-
տէմին տախի նօթէրի տիր Լաքին, մանէնէօր պու պապ-
տէ եանըմադտէ օլմալընըրը, դիրա, հէրքէս, մէրգում
իլին, բէք իլի վէ բէք նամուպու պիր ատէմ տիր տէյի ի-
նանմադտա տըր:

— Պէն հէրքէսին իթիլգատընն տապան տապանա զըտ-
տընը խալաթ ու թատիղէ միւլթիթէտիրիմ, ետիմտէ նիլէ
պէրաճին ու տէլայիլիմ պուլունմադտա տըր. . . ֆազաթ,
բէճա խտէրիմ օրիլէ, մէրգում օլ խային հէրէֆին հազ-
գընտա տէրքեաք օլան չիւբէնի վէ եաթտա տաճա տօղու-
տու իթիլգատըր դալիլի, սաղըր քիմմէ սէջլէմէէսինիղ,
դիրա, մէրգումէ նէ դատար խային ու դատաար օլ խա-
պիս իսէ, օլ դատար տախի ուսթա վէ չէյթան տըր, վէ
պէնիմ իսէ, հէնուղ անըն եւրիւնտէքի միւրայիլիք բէք-
տէսինի աշաղըր ալմաղըրըմն վաղթի կէլմիշ օլմալըրըն-
տան, պիր դաճ կիւն տաճա պիլա միւճաղաթ դալմաղըր-
ղը իղթիլա իլլէմէքտէ տիր: Էվլէթ, իլթէ օլ պիւշար
դատընճըղաղարը սօեուպ պու հալէ իլղա իլլէէն, մէր-
գում օլ զալիմ հէրէֆ օլմուշտուր, չիւքի, հէր ալէամէթ-
տէն անաղըրըրընա կէօրէ, մէրգումէնին պիրատէրի,
թէլէքի նէֆա իթմէպէն էվլէլ, օլանճա վարտաթընը,
մէրգումուն եանընա գօյմաշ օլտուլու հալտէ, մէրգում
տախի չիմի քեամիլէն ինքեաք իսիլ իլինտէն չըղմադտա
իմիշ:

— Տիմէք տիր քի օնտան պաչաբ բարալարը եօգ իմիշ,
էօյլէ մի. . .

— Խալը, մատամ մէտարը թէայեկիլէրի օլարազ, օնտան
պաչաբ պիր չէյէ մալիք պուլունմադտա տէկիլէր իմիշ. . .

— Օ՛ք, իլթէ պու եօլտա ճիւրմ ու ճիւնհալար. . .

— Պու եօլտա ճիւրմ ու ճիւնհալար, — տէյի պաղըր-
տը Բօտօթի, — պու եօլտա ճիւրմ ու ճիւնհալար, հէր պիր
էօրը ու սէպէզ իպրադլէն աֆիլ օլունամաղըր. . . չիւն-
Դ. — 49

քի նե ինչիսեանամը զարուրելէսէն . . . վե նե տե հրքս ու զարաղ թաշղըղըղնտան նեչեթ իմմե շէյէր տեկիւ տիրէր . . . Զօգ տեֆա ածլըզ, առամա խըրաղըղզ իմ տիրել, վե քեզա տըղը ինթիզամ զայրեթի տախի, առամը դանըր գաթիլը դըլար . . . հալ պու քի, մէրգում Նոթէր-տե սերվեթ տէր իսենիղ ետրինտե օլուպ, վե շէրեֆ ու իմիպար խուսուսունա կեղինտըրտե իսե, ֆեթգէլատե սուրեթտե տիր, չիւնքի, հերքես նեղաինտե, առեթա պեր աղըղ մադամընա դայիմ օլմուգտա տըր . . . հաղգընտա տէրքեար օլան հանկեթեմ հատտ ու հուսուտ պուլուն, մադտա տեկիւ տիր . . . վե իշթե էօյլէ պեր առամ, մահղա ճիմրիկիկնտէն վե իրթիքեապընտան նաշի, պու էօլաա պեր աշաղըղա գատար թէնեղվու իյլեմէքտե տիր . . . Գանըր գաթիլէր վե հայտուտըր, պեր առամը, հեմ պեր տեֆա էօլուրիւրլէր . . . վե հեմտե չարուզ . . . եալընըզ քի պըլադտա թեէէֆ իտիպ պիթիւրլէր . . . հալ պու քի պու մէհլուն հերքի, եալաշ եալաշ, վե հեր նեֆի էղլը-եէթէր վե իշքենճէթի իճրա իտիպ տեչարը սեֆալէթ վե մեյուսիյեթ գըլըրգտան սօնրա էօլուրիւր . . . Ֆէրան կիպի պեր առամ նեղաինտե, նե էօրաիւղ հաղգը, վե նե տե կեօղ Նուրու վե կեօղ քիւրիկիյլե թօլանմըլ ֆուդա-րա բարաար, գաթան մուգատտէս պիր շէյ սառըրմադտա տեկիւ տիր . . . Պիրի գալըրգտա, մէրգումա պիւ էմիյեթ բարա վիրտի մի խաի, վե մէգթիւր բարառա մըրգումուն թամաընը թաշիք իյլետի մի խաի . . . անը չալըզ քէն-տի զապլընա կեչիթենէկնտե չիւքէ հօգ տուր . . . Մէր-գումուն բէնէպինե ալուշն, էկէր գէնկին իսե ֆաղըր օլուպ, վե էկէր պաթիլեար իսե, պապալթ օլուր, էլ վիրի քի մէրգում էօյլէ օլմասընը պիր քերե միւրաա իթմիշ օլուն . . . Պիրիս չալըլըլ չապալանըլ, վե տիլնտիս թըրնաղը-տան արթըրարադ, ինթիկեաղըղընտա քէտալանե պիր մէտարը թէպիւիւլ օլուն էֆրեար ու էմէկիլէ, պեր մըզ-տար շէյ արթըրտը տա, մէրգումա թէպիմ իթաթ մի ի-

տի . . . վե մէրգումա անը եալմադըղը միւրաա իյլե-տի մի խաի, արթըզ ինթիկեաղըղն վե պիքեպիկին օլա-տա հիշ պիր թէէապիլի հօգ տուր, մէրգում անը տախի եալաա պիթիլմիլտիր վե եալընըզ պու գատար տա տե-կիւտիր, մէրգումուն պու աշաղ-նա զատարըղլարընտան, նիլէ տեհէթամիլ վե հէյալէթէնկիլ նեթիճէլէր տախի նեչէթ իյլեմէքտե տիրէր . . . Մէսէլա, մառամ, չու չիմտի-քի լաղըրտընը իթմիկիմիլտուլ գառըն, էկէր պու կիւն զարուրեթ վե սեֆալէթ բէնէպինտե մէթրուք գալարադ, մաաղալաճ էօլէճէր օլուր իսե, քէնտի պիւարե դըղընըն հալի նիճէ օլմադ արը, էօյլէ պեր կէնճ վե կիւգէլ հա-լինտե, պիթիլմալի սաշիպիլ վե մէտարըլ գալանեգ տըր, վե բաճաթ էօմիր կէլիլմէպիկէ ալըլմըլ օլուպ, վե արմըլ օլուրու թալիմ ու թէրպիլե իգթիզալընճա տա-խի, չալըլըլ տա էթմէկի բարաարըլ չըգարմադըլ մե-հարեթ ու գալիլիյեթի պուլունամանադընտան, չար նաշար իրի գըլըմ արաընտա գալանադ տըր, եանի, եա սեֆիլ օլուպ տա աճըլըլ վե ասուղլուղա տաեանմադըլ-ըլ էէօղէ պընճըք տըր, վե եալտա ըրզ ու նամուսունու-ղապ իթմէք իշքէթիլի գալուլէ մէճպուր օլմադ տըր . . . Պիարե օլհալտե, հեր գանիլ թարիդիտէ թուլթա, եանի ըրզ ու նամուսունու տա բայիմալ իթսե, վե եա-թատ սեֆալէթի տե կէօղէ արա . . . աղըլէթըրա սաշի-լի սէլամէթէ չըգամաեարադ, մաշվ ու խարապ օլմադ տըր . . . վե իշթէ պունտան տա աշիքար տնալըրմադտա տըր քի, չիմտի փաղ-Ֆէրան, մէրգումմ տուլ գառընըն մեթիլնե իւրիւմմէքտե օլուրուլ կիպի, մէրգումմէնի գը-ղընըն տախի ըրզ ու նամուսունուն բայիմալ օլմաընա սե-պէպիլէթէ վիրմէքտե տիր . . . պիրիլնի թէնիլնի էօլտիր-տիւկիւ թաղտորտե, տիկէրիլնի տախի ճանընա գաստ ի-լեմէքտե տիր, վե պունտա, թէքրարէն սէօյլէրիմ, պա-րի սալըր գաթիլէր վե հայտուտըր միսիլու, եալընըզ պիր վուրուշտա իճրա իսենք պիթիլմէյիպ, իլա եալաշ

եալաչ, վէ դալըմճա եօլար իլէ ինքոս իլլէմէքտէ տիր : Գլէմանս օլ կիւնէ դատար Բօստֆուն օլ մերթէպէ հիտա տէթ վէ շիտտէթ իւզրէ լազըրար իթմէսին իլիթմիչ օլմատըղընտան, իթտիլի լազըրտըլար հէր նէ դատար տիր սիւզան շէյլէր իտիսէլէր տէ, հէմ պէլաղէթի աղիմէ իւզրէ օլուչ, վէ հէմ տէ ֆըսգ ու ֆիւհուր վէ ֆէնալըզ հազգընտա, քին ու նէֆրէթի ճէսիմէսի տալէթ վէ թահլըք իտէր սուրէթտէ պուլունտուլունտան, քէմալի թէհայեիւր վէ սիւքուլթ իւզրէ տիւզամթ իտիւ պիլնէմէքտէ իտի :

— Աֆիլ իտէրսինիզ, մատամ, — տէտի մէրգումէէէ Բօստֆ ճիւզիճէ սիւքիւթի իլլէթիլաղ իթտէքտէն սօնրա, — օլ թահլըք հիմայէնիլէ պիլլ օլտուլունուչ պիլարէլէրնի տիւչար օլմալարը իհլթիմալի դալիտէն օլունտան հէյպէլթամիլ ֆէլաքէթլէր ֆիւր ու իտիլըրմա կէլտէքճէ, պիր տիւրլիւ քէնտիլի դապիմ միւզլթէալի օլմամալըլմալըր : Օֆ, մատամ, սահիհէն ինանըլ վէ իսքնաթ օլմալարըլը քի, պու ալէմաթ, տիւշիլիւիւք վէ սէֆալէթ, ապէն չօգ աէֆա տէհլէթլու նէթիլթէլլ կիրատալընա իլլա իտէրլէր տէնիլիբ իսէ, եալան տէհիլ տիր, վէ հիշ պիր միւզալաղա տալի պուլունմաղա տէհիլ տիր :

— Օֆ, մաւղայիլի օլադազ, իճէլէքքիւր իտէրիմ, մօնսէնէէօր, էվիլէթ իճէլէքքիւր իտէրիմքի, սիւզ պու տէհէլթիթըրմա քէլալարընըլա, տիլէպիլիլթիմքի, մէրգումէ պէտպալթիմ վալիտէ հազգընտա դապիլիմտէ հիսս իլլէմէրտէ օլտուլում ըլլալթի ու չէֆգուլունս պիր գալթ տահա իլլոթիւտա պուլունտան սէպէլ օլտուլունուչ : Հայլ ֆըլի, պիւչարէ դատըն, քէնտի գըղը սէպէպիլնտէն, տահա զիեսաթ տիւչարը տէլա ու էլէմ օլմադաա օլմալը տըր : . . . Եօֆ, մէրգումէնին հալի իւզըրնէ ինան տիւշիւտիլէքճէ, իւզըրնտէ պիր ֆէնալըզ հապը օլմադաա տըր : . . . Լաքին, էսէֆ իւզրէ օլմանալմ, էլալէթլթէ պիլ օլ սէֆիլլէլի պուլուչ իտէրա իտէհէկիլ տըր : . . . պիլ սնէրին իթթիլպալլէրնի, թահլըք էմիլիլէթ վազ իտէհէկիլ տիր, հա,

նէ՛ տէրսինիզ, մօնսէնէէօր, Եօլէ տէհիլլէմա Համա օրուն, նէէէ՛ իհլթիւսմալըլ վար տըր, իւզուլունտան զիեսաթ պիր սէրվէթէ մալլը պուլունմաղա տէրմ : Էլլիէ, Ալլահ պանա, սէրվէթիմ մէվըլէ ինքալէ գօյմաղըլ Էլին, Էննի պիր սէպէլ տահա իսպըզ ու իմա իլլէտի, պունու եաքապիլլէմալըք, կէրչի բէք ալէա գուտթէթիլմ պունտիլիմտէ պուլունմաղա տիր, լաքին, հինի իլլթիլաթէ, Մ. Մ.Ս.վիլէ տալի թադալմ վէ միւրոնաթ իտէպիլիլթիմ, վէ մէրգումաա պուլթէլիլիմ ըտա իթմէտէքտէն պաղա, հիլ շիւքհէմտէ եօգ տուր քի, Էննի պիր դաքրիպիմ տահա իսքնալթիլիլ քէնտիլէ պիր մահաղըլլէթ տաա իտէհէկիլնտէն, քէմալի մէֆուսիլլէթ իւզրէ դապուլ իլլէհէհէք տիր : վէ պէն Եօլլէմէ գանն իտէրլէր, շիմալաթէ սօնրա, պու եօլաա տահա նիլէ սէֆապալիլ իսպը ու սէվալարաա պուլունմաղըլ իգպալիլնէ նալիլ օլմաղըլմալըր : Սէյլէտիլիլիլ Նէզարէն, իլլապ պիլլիմ թահլթը հիմայէմիլլէտալըլը պիլարէլէր, քէնտի քէպը ու ճէնապըրընը զայլ իթմէհէրէք, հըֆը ու վիդալէ լյէմէքտէ իմիլլէր, Եօլէ տէհիլլէ, մօնսէնէէօր : Էվիլիլ Եօլլէ իսլէր, տահա զիեսաթէ հիւսնի թէվէճէիւս վէ մէվէտաթիլիմ դաղանաղալընտա շիւքհէ ճալիլ տէհիլ տիր, զիրա, մալլում եա, պիր աթէմ, էվիլլէք իի հալլանտէ տիւշիլլէքտէ սօնրա տալի, Էկէրլի քէնտի քէպը ու ճէնապըրը սաղլամաղըլա տէվամ ու իլլաթա իտէր իսէ, քէնտի դապիլնտէ վէրուսնուտա տէրքաթ օլան իլլթիլիմ վէ աղամէթի իսպալիլ իթմիլ օլալ : . . . վէ պին սնէրի, կէօրալլէքլէր իմաթա ու մաւալէնէթին նէրտէն կէլտիլիլնի քէնտիլէք պիլալըմէքիլնի, վէ պիլիլնի միլնէթի թահլընտա դալարաղ իճէլէքքիւրէ պօրճլա օլտուլարընտա ֆէհմ ու ֆարը իթ, տիրմէքիլնի, ինչաա իտէպիլլէք իլլն պիր թարիլ ու իթապիր տիւշիւտիլ պուլապիլիլթիմ : . . . Վադաա, պունու պէօլլէ ալունալլէքիլթէտէ տէ, իսպիլիլ իլլալիլթիլը վալ տըր . . . Լաքին, տահա՛ իլի եա Օհ, իլլթէ պէն թա շիմոտէն

պիր թէ տալիր պուլունդումուր, մննանհետք, սիգտէ կէօրէ՝ ճէքսինիդ քի . . . Եվիլէթ սիգ տէ կէօրիւ պիւքնաթ օյաւ ճագսընդ արք քի, պէնտէ տալի էրէյիճէ դապիլիլէթ վէ մէհարէթ պուլունդումագտա արք :

— Զաթէն շիմտիտէն նէ մէրթէպէ ֆէնտօյադ վէ դուրնայ օրմանդը ֆէհմ ու տէրք խլէմէքտէյիմ, — տէտի Բօտօյի կիւլիւմնէէրէք :

— Փագաթ, շիմտի պիղէ էրք իլլիթիլա իտէն մարիֆէթ, մէրդումէլէրն նէրէտէ օլտուգլարըն անլանը պուլա պիլլէրլէք տիք . . . Ահ, պիր քէրէք սապահ օյաւ իտի տէ, կիտիլ մատաւար Լիւննէյի պուլա իտիմ, վէ անտէն արդը մարիւմաթ խլէտիքտէն սնոր, իշէ թէշպպիւս խլէտէ իտիմ : Մատաւար Լիւննէյիտէ չըգարդասան սնոր, աօղբու մէրդումէ տուլ դատըննէ էվիլէլէ իգաւթի իթմէքտէ օլտուղու մահէլլէ կիտէճէկիմտիր, վէ օրատա դօմշուլա ընտան սօրու պիւլալ իտէճէք, վէ պիղղաթ քէնտիմ հէր իլլիթիլա իտէն տտէմ վէ մահէլլէ միւրաճապթ իլլէ, քեսպի վուգուֆիլէթի քեսալլէ իլլէէճէկիմտիր . . . Տօղբուսու, էկէրչի չու իշի խալլէնտա քէնտի պաշլում պէճէրիպ պիթիլէճէք օլտր իտմ, խգ իթիլիսար իտէճէկիմտիր, վէ պու պապտէ արգումտա իթիլաթ մէրթէպէտէ տիր . . . Ահ, աճապա մուլաֆիթագ օլու պ պաշա չըգարապիլլէճէք միլիմ . . . արթըգ պուլտանտա կիւղէլ, վէ պուլտան տա զիւստէ ըրգգաթամիլ պիր թէնատիլ վէ պիր վագա օլլանագ . . . Դէվալը դատընճըրաղար, դանի իտէրիւն քի, քէնտի դըղը խաթիւման կէլտիլքն, քէնտիլէր հագգընտա գարպիմտէ հիսա խլէմէքտէ օլտուղում էտէր լուլիլ ու չէֆգաթ, տահա զիւստէ քէսպի թէքէսիւր իլլէմէքտէ տիր . . .

Բօտօյի մէգքիւր չէֆգաթ ու մէրհամէթ դայրէթիլլէ միլլէէսիւր պուլունտուղու հալտէ, Գլէմանն կիպի հէնուղ Երիլլիմ չաղարընտա օլան կիւղէլլէքտէ Եէքտա, վէ չիլիլիլէքտէ պիհէթմա օլան պիր դատըն իւղէրիւնտէ, թա

էվիլնտիկիլնն էրք կիւնհետէն պէտ իլլէ տիւլար օլմուշ պուլունտուղու ֆամիլէտահա ֆէլաքէթիլլէն թէղէքքիւրիւնի ունութմագ էվիլ ու դայրէթիլլէ, պիր սուրէթի նէճիպանտէ օլտուղու հալտէ, խալր ու սէվապա տալիր ամէլ ու հարէքէթիլլէր վէ էլլէննէլէր իլլէ մէշղուլ օլմագլըգա տալիր դայրէթիլլէր կէօրտիւքտէ, էլլէմնաք պիր հալ իւղրէ կիւլիւմնէմէքտէ օլուպ, վէ մէրգումէննի կէօլլէրի իտէ աթէշ կիպի Եանմադտա, վէ Եանագլարը տա խաֆիֆճէ դըզարմագտա օլտուգլարը միւլիլու, թավր ու ռէֆիթար վէ վագ ու հարէքէթիլլէ էվիլաղ ու թէլաֆիդուղունտա տէրքտար օլան էտէրի հարարէթ իտէ, էշքէալ ու օրմաշնա, տահա զիւստէ պիր ֆէր ու ռէվալազ վիրմէքտէ իտի :

Մատամ տ'Արիլ Բօտօյիուն էօլլէ սէսիլլէք քէնտուլի թահթը նաղարը տիգգաթա ալարագ թէմաշա խլլէտիկիւնի ֆէհմիմտէ օլտուգտա, Եիւղլէրի դըզարարագ, կէօլլէրի էօնիւնէ պագմտա պաշալար . . . վէ պատէհու պիր հիւճապը ըլուր էթմաֆէթ իւղրէ թէքրարէն կէօլլէրիլնն Եօգալը գալարարագ, մէրդումա իլիլմապէն :

— Մննանհետք, իլլհար իլլէմէքտէ օլտուղում թէլալ ու իսթիճալը կէօրտիւքնէ, կիւլլէնիլ կէլմէքտէ տիր, էօլլէ տէկիլ մի, — տէտի, — չի' չարէ, նէ Եարաքըմ, իլլէ չու էօմր ու հատթիլում Եէնի պիր բուհ պախշ իտէճէք օլան մէսէրէթի ըլուր հալալլէթի թէշէղլիւղէ, պիր ան էվիլլէ նայիլ օլմագլըգ սայ ու դայրէթիլլէ մէֆիթուն պուլունմագ տանըմ, զիւս, շիմտի դատար, անճագ հիւղու ու դամ իւղրէ, վէ պիւհունէ պիր էօմիւր կէլիլիլիմ տիր վէ հիւ չիւպհէտէ ճայիլ տէկիլտիր քի, պէնիմ էվիլլէնտէն պէշլլէ պիր հալէ տիւլար օլանաղըմա ալա խաթրումտան պիլլէ կէլիլիլ պուլունմաղըմ չէօլլէ տուրուն, թապիաթիլլէ պիր չօգ տալի կիւղէլ կիւղէլ հալ ու հալէթիլլէր տէ պուլունմագլըլըլ լիլ իտէնաղըմ իտիմ . . . Աղագա, սայիր քեսաֆէէյի տուլլէրտան տահա զիւստէ չէտիտ պիր տուլլու վէ պիր իլլալալ ու սէստէթ վէ Եաթաղ զէվգ

ու սեփա տահա վար տըր . . . Լաբին, արթըդ օ պենիմ ի-
չին տեկիլ տիր, պենիմ թալիմ, միւտտէթի էօմիւմ տե
անտէն մարում գալմալըդտան իպարէթ տիր . . . Կէր-
չի, հէնուդ կէնճ չաղալըրմտա խտմաէ, չի՝ ֆայիտէ քի, հէր
հալտէ, օլ խուսուտան սարֆը նաղար իթմէքիկիմ իդ-
թիդա իյլէմէքտէ՝ տիր, —տէյի իլալէյի մէգալ իյլէտի
Գլէման, պիր աճը սէրտի տըրուն չէքէրէք: Պատէհու
թէքըրաէն քէլամէ աղաղ պիրլէ, —ֆաւաթ, նիհայէթ թէ-
չէքըրա խտէրիմ սիդէ քի, պենիմ խէլաքեարըմ օլտունուդ,
էվլէթ, տայիմա թէչէքըրիւրէ պորճիտեում սիդէքի, քէնտիմ
իլին սայիր կիւնա ֆերահպալալ հալլէր վէ էյլէնճէլէր տիւ-
չիւնիւպ պուլաղիլմէքտէ յիմլէ աչդ ու սէվտա եէրինէ, չէֆ-
գաթ ու մէրհամէթ իճրաուլլա սեփառապ օլմագաւաւըմ . . .
Էվլէթ, իշպու հիւս իյլէմէքտէ օլտուղումըլդգաթիմ տա,
յիր տուղուլարտ պէն, անճագ սիդին նաթիհաթլարընըդ սա-
յէսինտէ մալիք օլտալիլմիւմ տիր . . . Մօնէնէէօր, սիդին
հէր պիր քէլամլարընըդ, իւղէրիմտէ պիւչիւք թէէսսիքէր
բէյտա իյլէմէքտէ տիրլէք . . . Սիդին քէլամլարընըդ իւ-
ղէրինէ, նէ դատար դիւտտէ տիւչիւնիւպ միւլալաւա ի-
տէր խէմ, էֆէքեարլարընըլն եւլաքէքիկիլինտէ, օլ դատար
դիւտտէ ֆարգ խտէպիլմէքտէյիմ, վէ օլ դատարտա դի-
տտէ հաղգլլը, վէ պիւչիւք վէ մահսուլար օլտուղլարընը
կէօրմէքտէյիմ: Վէ պինապէրին, չունու տալի տիւչիւն-
մէքտէյիմ քի, սիդ, ապա վաղդիֆիդիդաէն պուլունմաւառա
խուսուլարտա պիլէ, տէրտ ու լէվմիմ իշթիլաքէ հիւմէթի
իյլէալիքտէն պաշգա, հէմիլէ պանա ֆայիտէտար բէնտ ու
թալիմաթլար տալի իթա իթմէքտէ, վէ պենիմ կիպի
գալպի խունի դամ ու մէչաղգաթ իլէ մէչիւուն օլան պի-
չարէ պիր դատըն իլին քիւչաա իյլէմիլ օլտուղունուդ պիր
թարիդը ճէտիտտէ ալմագտէ պուլունտուղում հէր պիր
աարմալարըմ տալի էհօգտալ քէհպէրիկիլ քէրէմ իյլէ-
մէքտէսինիդ . . . Մֆ, մօնէնէէօր, նէ՝ Պէրթէպէ խալի-
նէյի լուծֆ ու մէրհամէթ իլէ մէվու պուլունան պիր բուհա

մալիք պուլունմագաւաթընըդ սիդ, Աճապա պու դատար
ուլալվիլ հիմմէթէ, վէ պու տէրէճէ քիդգաթ ու չէֆ-
գաթա, նէրէտան մաղֆար պուլունմալաւալ տուր :

—Մատամ, պէն տալի բէք չօդ տէրտ ու միհնէթէր
վէ մէչաղգաթլար հէմ չէքիլմիմ տիր, վէ հէմտէ հալէա
տալիլ չէքմէքտէյիմ տիր, վէ իլլէն պու սէպէպէ վէ պու
հիւմէթէ մէպնի տիր քի, բէք չօդ տէրտ ու միհնէթ վէ
մէչաղգաթլարըն էօրալ ու հիւմմէթլէրինէ վաղըֆ օլա-
պիլմէքտէյիմ:

—Սիւպհա՛ն Ալլահ, նէ սէօյլէէօրտունուդ, մօնէն-
էէօր, մէկէրչի սիդ տալի, ֆիլվադը տիւչարը ֆէլաքէթ
օլարադ, տէրտ ու միհնէթ չէքմիլվիսինիդ տիր :

—Էվլէթ, մատամ, Էվլէթ, չէքիլմիմ տիր, վէ զանն
խտէրին քի, պուլունտա տալի պիր սրըրը խիւտա՝ վար տըր,
զանն խտէրին քի, պիր կիւն տէրտիլլէրի աճքեւպ տա
մէրհամէթ խտէյիմ, վէ տէրմանլարըն թէհիլէն վէ թէ-
տարիքէ միւղթէտիր օլտալիլէյիմ իլին, հէր նէվի տէրտ
ու պէլա վէ մէչաղգաթ հատտէսինտէն կէչմէքիկէ, թա
էգէլաէն մահիւմ պուլունմալաւա տուր . . . Շէօյլէ քի,
զալըմ ֆէլէք պէնի թաղիկդ իթմէքիկիլ թաամիմ ու միւ-
րաա իլլէմիլ օլտուղունտան, տօթլուդ եաբմըլ, վէ դար-
չըլըդտա ֆէնալըդ կէօրմիւլիւմ տիր: Վէ կէնճիլքտէ տէր-
քիար օլան թապլաթ իզթիդաւընճա, պիր դարընա քէօր
քէօրիւնէ էմիլիէթ խտէրէք ալտանըպ իլը տէֆա սէվտա
վիրմիլ, վէ սօնունաա պէլաթընը չէքմիլմիմ տիր . . . վէ բէ-
զալլէք էվլէնիպ նիւրաւ թահլթընա կիրմիլ, վէ պատէհուտա
զէվճէմի էճէլէ գուրպան վիրմիլմիմ տիր . . . վէ նիհայէթ
պիր էվլատ սահիպի օլարադ բէտէրլիք խմինի գաղան-
մաղլըդ իդպալինէ նայիլ օլմուշ իլէն, անը տալի զայոլ
իլլէմիլմիմ տիր, տիւմէք տիր քի, նէ տօթլուդ, նէ աղդ-
լըք, նէ զօճալըք, վէ նէ տէ պապալըք, հիլ պիր ճիւ-
հէթլէ տալի քեամեապ օլուպ կիլէ մէմիլմիմ տիր . . .

—Լաքին, մօնէնէէօր, պէն էօյլէ զանն իթմէքտէ ի-
ր, —20

տիմբի, միւթեղէնի և զէվէնիկ կրանտ տիւնչնստանէ Էվլաթորըզ պուլունմագտաւ տէկիլ խալ տէյի :

— Վազաաւ էօյլէ տիր, ֆազաթ, հէնուզ Էվլէնմէղտէն Էվլէլի, պիր գըզ Էվլատ սահլիպի օլմուշտիմքի, օ տա տահա բէք ուֆազ իքէն վէֆաթ իթմիլ տիր . . . Լաքին, սիղէ հէր նէ դատար բէք աճայիպ պիր շէյ տիր կիպի կէօրիւնէնէք իսէ տէ, բէք սիննի սաղիրնիտէ օլտուղու հայտէ Էնէլէ գուրպան վիրմիլ օլտուղում մէրսումէ գըզ չօճուղունման աճըսընը, պէն պիր ախրլիւ ունուտամմալըմտըր, միւստէթի Էօմիրմաէ տէրտիր տէրունիմ օլմուշտուր, վէ հալէա պու կիւն վէ պու տազըզաւէ դատար տախի օլմագտա տըր . . . Սիննիմի ալըզ իթմիլ լալաթըզմա, եւանի սէնէլէր կէլտիքճէ, արթըզ մէրսումէնի ունուտամագ եէրաւ, նէ տէրսինիլ, մուղայիլի օլարագ, օլ տէրտիր տէրունիմաւ տահա զիւտաւ տրթմագտա տըր : Էվլէլի, զանն խտէրսին քի, Էվլատըմին սիննինն թարագգըր նիսպէթիմաւ, պէնիմտէ հիսսի հիճըսըմք քէսպի թարագգըր իլլէմէքտէ տիր . . . հէլվա՛, շիմտի օլ չօճուղունղաղըմ, թաման եէտի չաղլարնտա պիր նէվճիվան օլմուշտաճագ խալ . . .

— Մճսէնէնէօր, մէրսումէնին վալիտէսի, հալէա հաւաթտա՛ մը տըր, — տէյի սիւալ իթմի Գիւման, ճիւղիճէ թէրէտտիւա իւզրէ պուլունմագտան սննա :

— Մֆ, աման, բէճա խտէրիմ սիղէ, անըն լաղըրտըսընը իլլէմէլինիլ . . . — տէյի պարըրտար Բօսթիլ, Սարահը տէր խաթըր իլլէտիկնտէն նաչի բէնիկ աթարագ . . . — մէրսումէնին վալիտէսի, խալիւն վէ խալիտէնին պիրի տիր, զանն խտէրսին քի, անճագ Էնանիլէթ վէ Էմրալը նէֆասնիլէթիճըսըր իչին խալզ խտիրիլ տիր : Էվլատըմը օլ մէրթէպէ սճիլպ հարէթ ու խալիտագընը չէմէքտէ օլտուղում հալտէ տախի, պաղը բէրրէ օլ խալիւն վալիտէսի խաթըրմա կէլտիկի կիպի, քէնտի քէնտիմէ, Էկէրչի սաղ գալըպտա վալիտէսի Էլիմաէ գալաճագ խալ իսէ, չօզ վէ բէք չօզ իլի

օլմուշտուր քի, պիր սաաթ Էվլէլ Էօլմիւշտիւր . . . » տիւնքաւէլիմ :

— Բօսթիլ թարագըրտան, Սարա ալէյհնտէ զուհուրա կէլէն մէգըլիւր քէլամարը Գիւման իլիթտիկնտէ, իւզէրնտէ պիր նէվի Էսէրի մէֆսուսիլէթ հաալը օլտու :

— Մֆ, իլիճ պէնտէ շիմտի անլաղըմքի, — տէյի պաղըրտը մէրթումէ, — մէրսումէ քէրմէնիկի պու մէրթէպէ աճըմագըզա հագգընըզ վար իմիլ :

— Էկէրչի հաաթտա օլմուշտա խալ, հիւ չիւրհէլէր եօգ տուր քի, բուհում կիպի սէվէնէք խաթ . . . Վէ պէն զանն խտէրիմքի, քէաֆիթէյի հիւրմտաղար տախի, տալիւմա թըպզը պէնիմ կիպի օլուրար, եանի, գըզ Էվլատարընը, Էրքէք չօճուղարնտան չօզ զիւտաւ սէվէլէր . . . վէ պուլունմա սէպէպի վար տըր, մալիւմ եա, Էրքէք Էվլատընճա, իսմ ու ճինսիլէթ ճիհէթլէրիլէ պիր նէվի մէնֆաաթ խտաալար, վէ բօլիթիլգաճա նիլէթի խէֆիլիւնէլէր պուլունմագտա տըր . . . հալ պու քի գըզ չօճուղունմա էօյլէ շէյլէր պուլունմատըղընտան, մահա քէնտի չախսը իչին սէվիլմէքտէ տիրլէր . . . զիրա, նաալը քի հէր Էհլի տիգդաթա մալիւմտուր, օֆ, ինսանյար իչին, հէր նէվի վէ էն զիւտաւ հիւղէնիկիլ վէ Էսէֆամիլզ հալլէրնտէ տախի, պիր սաֆտէրուն վէ թէմիլգալը գըղըն հիւտնի ճէմալինի կէօրիւպ թէմալա իլլէմէք, վէ անըն պաղէրնէնէ նէֆէսինի ալըպ իստահապէթ իթմէք, վէ անըն էնվալի հարաքէաթը սաաթտիլանէսինի վէ էնտիլիլի նիւաղէքաւանէսինի կէօլէտիպ տիգդաթ իլլէմէք կիպի զէվգ ու սէֆա օլմագ . . . քէնտի գըղլարը հագգընտա էն զիւտաւ տէ քիւպ ու իթիթիւար հիւս իլլէմէքտէ օլան վալիտէլէր պլլէ, պու տուլըւրար, բէտէրլէր գատար մալիք պուլունմամագտա տըրլար, վալիտէլէր, չէճաաթ վէ գահրամանըգտա եէրթա Էրքէք Էվլատըրա մալիք օլմագըղը, տահա զիւտաւ սէվիլմէքտէ տիրլէր, Վէլէսալը, չալիանը թէհալիւր պիր հալ տիր քի, վալիտէլէր Էրքէք չօճուգ-

լարընը, վէ բէտէրէն տախի գըզ յօճուղարընը, զիեաւտէ սէլմէքտէ տէրէն, վէ պուռնտանտա չու նէյնթ խոխալ ան- լալըմագտա տըր քի, հէր ըսյիֆ, պիր գուվլէթիլէ միւհ- թաճ պուլունմագտա տըր, չէօյլէ քի, էրքէր էվլատ վա- լիտէպինի, վէ բէտէր տախի քէնտի գըզ էվլատընը հըֆղ ու հիմայէ իյլէմէքտէ տիր :

—Մֆ, բէք սահիհ տիր սէօյլէտիլինիդ, մաննէնէօր . . :

—Լաքին, հայրլէլար քի, պէնիլի աւտմ, չօդ տէֆալար, քէնտի թապիլաթ վէ տուլլուտունա մուվաթիդ պուլունան զէվդ ու սէֆա վէ թէլէզզիլուտէն մահլուրմ դալմագտա տըր, թէհէր եէքտէ մէզքիւր հիսսիեաթ իլէ մէհլուֆ վէ մէհպուլ պուլունմագտա տըր, —տէտիր Բօտօլք բէք մահլուռն պիր սէօյլէյիլ իլէ :

Բօտօլք պուլունարը սէօյլէտիլի վագըթմա, օլ մէրթէ- պէ թէհէսարլի պիր թէլաֆիֆուզ վէ էօյլէ պիր հիսսի տէ- րունի իւզրէ սէօյլէտիլի, Գլէմանսըն երիքէկի ըարէլէնտի- կինտէն, կէօլլէրի եալարմաեա պալլատը . վէ Բօտօլք օլ տէրէնէ իլլիթիւպը տէրուն իզհաթ իթմէպինտէն տօրաեր մահճուպ օլուպ էրիզլէրի գըզարմագտէ օլտուղու հպուէ, ճիւղիճէ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան ստիր, մաղմուրմ պիր սէօյլէյիլ իլէ, մատամ տ՝Արվիլէ խիթապէն ,

—Աֆիլընըդ տիլէլիւրմ, մատամ, էսիլ տէրտլէրիմխաթ- ըրմա կէլաթիլէրինտէն, քէնտիմի թութամանեարադ, միւ- րատըմա մուզպիր օլտուղու թագտիրտէ, սիլին տախի դալ- պինտաղիքինիլէ տէրա ու էսէֆ պաղըլչատըրմ, —տէտիր .

—Ահ, իթիմատ իյլէյինիդ, մաննէնէօր, տէրա ու է- լէմէրինիլէ, էզճան ու տիլ իչթիլաթ իթմէլիլի, քէն- տիմնէ պիր թէսէլլի աւտա իյլէմէքտէյիւրմ, վէ մէկէրլի էօյ- լէ եաբմագլղա տա, հագգը սարիհիւր պուլունմագտա տէլիլ մի տիր, մէկէրլի պէնիմ տէրա ու էլէմէրինիլտէ սիլ իչթիլաթ իյլէմէպինիլ մի Ֆադաթ, պէն չունա զիեաւտէ թէհէսիւֆ խտէրիմքի, սիլի թէսէլլիէ միւզթէտիր օլա- մամագտաերմ . . :

—Խայր, խայր, էօյլէ տէլիլ տիր . . . թարաֆընըդ- տան զուհուրա կէլմէքտէ օլան օլ պէնի սաբմագլղա տուլ- զուլարը, դարպի մահլուռնմա պիւլիւք պիր հալալէթ վէ պիւլիւք պիր Ֆէրահլըզ պախչ իյլէմէքտէ տիրէր, վէ պու տա պիր թէսէլլի սաբըլա սէզա տըր, զիրա, պիր տէրտիլա- տամ իչին, դարչըսընտա, քէնտուլի սաբնան վէ քէնտուլի տէրտուտչ օլան պիր աւամահէօրմէքիլ կիպի թէպիլիէթ- պախչ պիր հալ օլամադ . . . Հէր նէ հալ իտէ, էրինէ պիլզ դալ- րէթ ու ճէսարէթի էլտէն պըրադմամալիլըզ, —տէյի ի- լալէյի մէզալ իթտի Բօտօլք քէտէրլի պիր կիլիւմանէյիլ իլէ . — պէյիլիդտէ վուգուա կէլմիլ օլան պու միւքնա- լէմէ իւզլէրինէ, հագգընըրտա դալպիմ բէք բահաթ օլ- սու . . . իչլլէ արթըդ նէզլտինիլտէ պիր բահ սէլամէթ- քիւչատէ պուլունմագտա տըր, մէզքիւր թարիլի թուլթուպ տա տէվամ իյլէտիլինիդ թագտիրտէ, դատընլար իլին, վէ ալէխուսուս սիլին հայինիլտէ պուլունան դատընլար իլին, էն զիեաւտէ խաթարէնիլի սաբըլան սէնէլլի տալի, սալիմէն վէ էմինէն կէչիւրպիլէճէքսինիլ տիր : Յէ իլթէ օլ վագըրմ դատը ու հայիլիէթիլինիլ տահա զիեաւտէ պիւ- լիւլիւպ վէ տահա զիեաւտէ թանըրմագ տըր . . . սիլզ տահալադ իլէ հիլիլէրլէք քէօրըրիլէրինտէն կէլէճէքսինիլ տիր, չօդ տէրա ու միհնէթլէր վէ մէչագաթմլար չէքէճէքսինիլ տիր . . . իլւնքի, հէնուզ չօդ էնէսմինիլ, լաքին, չու տա- խի սահիհ տիր քի, խայր ու սէվապ եօլունտա իլէրու կի- տէրէք, ֆաղիլէթլէրինիլ արթըրտըզճա, վէ եարմըլ օլ- տուղունուզ, վէ եարմագ նիլիէթ ու միւրատընտա պու- լունտուղունուզ իլիլիլէրլէրիտէ տէրալաթըր խոխալ տիւչիւն- տիւքնէ, հալիլլէ դուվլէթ ու դուտրէթինիլ տալիլ ար- թաճագ տըր . . . :

Մատամ տ՝Արվիլ, մէրզուստէն պու լագըրտըլարը ի- չիթտիլինտէ, կէօյլէրինտէն եալար ալ մաեա պալլատը :

—Հիլ տէլիլ իտէ, մաննէնէօր, —տէտիր մէրզուսմ, — քէնտի նէսպիհի միւֆիտէնիլի պէնտէն տիրիլ իթմէյիլա

հէր վաղը ընտրեմ իտեճեքսինիդ տիր, էօյն տէկիլ մի :
— Ուզողդ տան վէ եազընտան, տայիմա խայր ու վէն :
Ֆաաթընըղա չալըչմազըղը, քէնտիմոմէն պիր վաղիֆէյի ազիմէն ատտ իտեճէկիմի, շիմտիտէն սիղէ վատ իտէրիմ : . . տայիմա էլիմոնէն տիլիմոնէն կէլտիկի մէրթէպէ սիղէ մուա-վէնէթէ պիրըն, սեաաթէթի ճալինիղէ սայ ու իգտամ իլլէեէ-ճէկիմ տիր . . վէ քէզպէր, այնի տալիլուղու, հէմիլէ տալիլը ազիլըմ պուլունան զէվճինիղտէն տախի տիրիղ էթմէնէճէկիմի պէեան իտէրիմ :

— Մհ, իշպու վատնիղտէն տալաւը զիւտաթիլլէն թէ-շէքըր իտէրիմ, մոնէնէնէօր, — տէտի Գլէման կէօզլէ-րինին եաչընը սիլէրէք, — պէն բէք ալէա հիսա իլլէմէքաթէ-լիմքի, մաաղալլահ, էկէրչի զաթը վալէանըղ թարաֆըն-տան մէպղուլ պուլըւլմազտէ օլան չու ալիճնապմահ հա-միլէթ ու հիմայէթիլը օլմամըչ օլտա իտի, պու շիմտիքի ֆա-ղիլէթ թարիգինի թուլմազըղը մուրատ ու գուտաթիլինէ մայիլը օլմաեաճազ իտիմ : . . լաքին, գալիէն իթիմաա իլլէսինիզ ճայիգտիր . . վէ սիղէ եէմիլպէր իտէրէք տէ վատ ու պէեան իլլէրիմքի, քէմալի զայրէթ վէ ճէաաթէթ իւզըն, քէնտի վաղիֆէյի իֆա վէ իճրա իլլէեէճէկիմ տիր :
Գու միւքեաճէլէ էնմաընտա, պիրտէ, պիրտէն պիրէ տիվարտա պուլունան կիլի պիր գարու տուր աչըրտը :

Գլէման տիւչարը հիրաա օլարազ, սիւր հալիբըրը տըր պըրազտը, վէ Բօտօֆ տախի շաչա գալտը :

Մ. տ'Արվիլ, լէհճէսի աթմըչ օլուպ, վէ զայլէթլէ միւ-քէտտէր պիր հալ վէ պիր իլլիթիապը պալ իւզըն պուլուն-տուղու, վէ կէօզլէրինտէն տախի լէպլէպի թանէսի կիպի եաչար տէօքմէքաթ օլտուղու թագտիրտէ, մէլտանէ չըգտը :

Իլը թէաճնիւպ էսէրի կէչտիթտէն սոնրա, Մ. տ'Արվիլ, Սարա թարաֆընտան ալմըչ օլտուղու մէքըր մէրթ ու պու, Բօտօֆա թագտիմ իլէ :

— Մճնէնէօր . . չու շիմտիքի, վէ զաթը վալէանը :

զընտա հուղըրունտա օլտուղու հալտէ ալմըչ օլտուղում մէքթուպ տուր պու. . իմտի, օգուտուգտան սոնրա, էա-գըլպ մահվ իլլէմէնիգի, աճիլանէ բէճա իտէրիմ, — տէտի :
Գլէման իսէ պու հալի կէօրտիլքտէ, էլիմ պէլիմ օ-լարազ, գճաաթ էիւղիւնէ պազմաեա պալլատը, — Ահ, նէ-մէրթէպէ պիր զատարըղ : վէ նէ մէրթէպէտէ պիր ալ-չազըղը տըր պու, — տէնի պաղըրտը Բօտօֆ իլլըմ ու զաղապա կէլէրէք :

— Վաղաա, մոնէնէօր, պու եօլտա իմզաաղ օլարազ պիր մէքթուպ իրաալինէ ճիւլաթ թիլ մէքըր, պիւլիք պիր ալազըղը տըր, հալ պու քի, ճուտան տա պիւլիւք պիր ալազըղը տաճա վար տըր . . վէ օտա պաղապ պիր շէյ օրմանը, իլլա չու շիմտիքի քէնտի հարէքէթիմ տիր :
— Նէ տիմէք իսթէեօրսունուլ :

— Մէքըր մէքթուպու օգուր օգուտալ, մէրտիլք ի-տիպ տէ, սիղէ իլլաղա իտեճէք եէրտէ, պէն իսէ մուզպիրի օլարազ, սիղտէն քէթմ իլլէտիմ, վէ հաստու ուղապըմոնտ տա աթէշ քէսիլիպ վէ տիւչարը մէյիսիլէթ օլտուղում հայտէ, սաթիմէ պիր թարիգ թուլթ արազ, սուրթիթի զա-հիրէմոնէն, պիր սիւրիւնէթի հալ իլլ հար իլլէտիմ : . . վէ պուլուն տախի գանաթ կէթիլմէէէրէք . . պիլիլմիսի-նիլ, մոնէնէօր, նէ եարտըմ, մահուալիլէթի իլլիթի-թեապիլէ, սիղի թէֆիլիլ իտիպ ալիլմէք իւզըն, իշպու գա-բունուն արգաաընտա կիլլէնտիմ . . էվվէթ, պէն պու ալլէ ու հարէքէթիլմէ, հազգը ալինիլտէ չիւբհէէէ զա-հիպ օլմազըղը պաեաղըլըրը գապուլ իլլէմիլ օլտուլմ : . . Մֆ, տիմէք տիր քի, պու ալազմահ մէքթուպու եաղան առամհէր քիմիսէ, պէնիմ նէ աաի վէ նէ աեար ու ալիլազ-տա պուլունտուղումս բէք ալէա պիլմէքաթ իլլիլ : . . իմտի, մատամքի, պիլլաթ քէնտի գուլազլարըմա օլտուղու թագ-տիրտէ, լուլէթ պէ լուլէթ քեաֆիէյի լազըրտըրաընըր իլիտէրէք, թամըլ օօգաղընտաքի ֆազըր ու պիլաթէլէրի, նէ մէրթէպէ աճընըպ վէ մէրհամթիլ իլլէմէքաթ օլմաըղա

վագըքն օլտում . . . վե մատամբի, հազգը տլինիդտե զու-
հուրա կեղմիշ օլան օլ հեյալեթամիդ իմթիրախա ինան-
մագըղգ խապասամթնա իշթիրաք իյլեթմիշ պուլունտում . . .
մեկերն չիմտի, նեգալինիդտե տիղղեթ իւզեթինե կեթերեք,
ափոլ ու ինայեթ վե մերհամեթինիդ իսթիրճառեք պօրճլու
պուլունմագտա տեկլեթնիմ . . .

—Ա՛, ա՛ման եա Ռեզպլմ, աղիդիմ Ալպեր, մեկերն
պուլնտա ափոլ ու ինայեթ տիլեմերկիկ շայեթե պեր հալ
պուլունմագտա մր սըր, —տեաի Բօտօլֆ, քեմալ խա-
թեթ վե ըրդգաթ իւզղեթ, վե իքի էյիյլե մերդուսու թու-
թուպ գուճագլաւարադ . . . — զիւնեթսիյլե մեֆուռն վե
մեարուրումքի, չիմտի սիդ, կեթեք պէնմ, վե կերեք մա-
տամ տ'Արվիլին էսրարնա քեմալին վագըք պուլունմագ-
տասընդ . . . արթըգ պուլնտան պեօյլե, սիգե տաթի, իս-
թեթիկիմ կիպի վաղ ու նատիհաթլար վիլեպիլերիմ, իշթե
չիմտի պէն հեր հալտե սիղին պիր տօսթ ու նետիմնիդ օլ-
մուշում տուր, վե տահհատա ալեաւա շու տուր քի, սիդ
տաթի մատամըն էքքեար ու մուղսեթինե վագըք պուլուն-
մագտասընդ . . . վե պինաէն ալեյ, արթըգ պիզգաթ քէն-
տինիդ, մերդումէին մալիք պուլունտուղու օլուլու իւլհիմ
մեթ գալպինտէն, նե եօլտա տուլղուլար պեթեմեքիկե
պօրճլու պուլունմագտա օլուլուլունուզու, բանա սուրեթ-
աւ օլարադ պիլմեթտեթինիդ . . .

—Վե սիդ տաթի, Դլեման, —տեաի Մ. տ'Արվիլ մահ-
զունանե պիր սեօյլեյի իլե, —քէնտի թագսիրաթլար,
պանա ափոլ իտեճեթսինիդ տիր, էօյլե տեկլե մի . . .

—Էվիլեթ . . . Փագաթ, եալընը պիր շարթ իլե, չեօյ-
լե քի, պէն սիղին, քէնտի սեատեթի հալինիդ չալըտը-
ղումը կեօրաիւքճե, սիգեթ պանա օլ պապտե եարտըմ ի-
տեճեթսինիդ տիր . . . —վե մերդումե պուլուն սեօյլեաի-
կիյլե պերապեր, էյինի դօճասընա ուզաթտը, վե մեր-
դումաթի քեմալի հեյամը պալիւլե թուլունպ սըգտուր . . .

—Խուտա ալիմ, աղիդիմ Ալպեր, —տեաի Բօտօլֆ, —

աիւլմէնլերիմիդ, բեթ միւպեմէտի, վե բեթտե չօլադ ա-
տամար իմիլլեր . . . էկերի անէթ, ալազճա տիւլմէն-
լեթլեքե դալըլմիւշ օլմասալար իտի, սիղտե, մատամ տ'Ար-
վիլին, պու մեթթեպե Փագըլե պիր դատըն օլմասընա վա-
զըք օլուպ անրաեամաճագ իտինիդ . . . իշթե չիմտի, մեր-
դումէնին, հագընըղտա նե բատտեթլաթ հիւսնի մեվեա-
տեթ վե խուլուս իւզղե պուլունմագտա օլմասընը պիլ-
մեթտեթինիդ . . . վե իշթե պինաէն ալեյ, տիմեթ տիր քի,
պիզ քէնտի հասեճն վե պեխաճ տիւլմէնլերիմիդտէն,
ասըլ ինթիւգամիմըղ չիմտի ալմիշ պուլունմագտասընը . . .
Տալիմա պու պեօյլե տիր, սապը իլե հեր էյիլեք վիճուտե
կեթեպիլեր . . . վե չիմտի չօգ իլի օլուլու, չիւնքի, պու զատ-
տարլըղլարն, ներեթէն, վե քիմլին թարաֆընտան զու-
հուրա կեթմեթտե օլմալարնը տեթ ու Փեհմ իտեպիլմեթ-
տեյիմ . . . վե չուլու տաթի պիլմէլիսինիդ քի, պէն էօյ-
լե, քէնտի տօսթլարնա, պիր թարաֆտան պիր քեթիմ-
լիւք վե պիր տիւլմէնիլը զուհուրա կեթտիկինի կեթիւպ
տե, թեհհամիւլ իտեպիլմէնլերտան տեկլիմ . . . էլպեթթե
աճընը չըգտըպ ալար ինթիւգամա միւսարաթ իլեմէ-
լիյիմ . . . Փագաթ, հեր նե հալ իսե, օլ խուտու, մահադ
քէնտի պիլեճեկիմ պիր չեյ տիր . . . Ատիլեճ, մատամ,
ինթիլադ իտիւզ վե թեճեպիւս իլեթտիկիմիդ էնթիւգա
թարիդի դահլեք չըգտը, տիմեթ տիր քի, արթըգ պուլ-
նտան սօնա, քէնտի թահլը հիմալէնիդ ալմագլընը միւ-
րատ վե հիմմիթ իլեմիւշ օլտու զուլուզ պիւլալեկանը կե-
զեթիւզ վե գաերմագլըղտա, եալընըղտա գալաճագ տե-
կիլմէնիդ տիր . . . Ռահաթը դալպ իւզղե օլունուզ, հե-
ման եաղընտա, էսրար նեվլնտէն օլտուզարը հալտե,
պաղը թեճեպիւսաթա պեա իտեճեկիդ տիր . . . պա-
ղալմ, պու պիլմիմ Մ. տ'Արվիլիմիդ, անլերի տաթի անա-
եղպ զահլեք չըգտապիլեճեք դատար, էհնի պիր մեհ-
րեթ տահա կիւրադ վե իճրա իտեպիլեճեք մի տիր . . .

Մ. ԽԱՐՈՒՆ, պիր տէֆա տահա քէնտի թէշլքքիւրինի
 իպրաղ նիյեթիլիլէ, Բոսօյֆ իտիւլ արապաքնա տինին
 ճէնէ դատար ընֆաղաթ իթարիքտէ սնորա, Գլէմանսր
 թէքրարէն կէօրմէքսիլին, քէնտի տալիլթէֆինէ կիթաթի:

ՊԵՇԻՆՃԻ ՅԱՍԱ

ԹԵՃԵՔԳԵՐԻՍԻՍ

Մ. ԽԱՐՈՒՆ, եալընը դալարդտա, դալալինէ հիւրմ
 իթմէքտէ օյան ղիր պիրինէ միւպալին վէ իղթիրապամիլ
 հիսսիւթլարընն նագշընր իթմէքթէ բէք միւշքիլ տիր
 Շէօյլէ քի, մէքդուժ, պիր թարաֆտան, Բոսօյֆ իլէ Գը-
 լէմանս ալէյհիթինտէ դուհուրա կէլմիլ օյան օլ խալինճէ
 իֆթիթլարըն պիէսառ օլմասընն անլարմասընտան օս-
 լանը շաղ ու մէմնուն օլտուրա հալտէ, աիկէր թարաֆ-
 տան տօթի, արթըզ ղէլճէն ճանալունտէն, ղէվճ ղէ ղէվճ-
 ճէլիկէ տալիր մէյլ ու մուհապէթ շէքմէքթէքտէն ֆա-
 րիզ կէլմէքթիկէ մէճպուր պուլունտուղունտա տիւշիւն
 տիւքէ, կիրիֆթարը հիւրն իւ էյլմ օլմագտա իաթ: Պուն-
 տանտա գաթինաղաթ, մէքդուժ, քէնտի ղէվճէսիլին, Բո-
 սօյֆ իլէ պէյնլէրինտէ կիւղէրան իտէն միւսահապէթին
 տէ իղհար իլլէմիլ օլտուրա թէպիլմիլթէթիլ, վէ ղալլէթ ու
 ճէսարթէթի, վէ խալր ու սէվտալ եօլունտա իալարա իտէ-
 ճէկի ինսանիլէթ ու ֆաղիլթէթի տէր խաթըր իլլէտիքճէ,
 մահալ քէնտի շայեանը թազալիս խառալիլիլինէ միւթա.
 պաաթ իլլէ, էօյլէ պիր կէնճ վէ պէտապաթի ղատընը,
 քէնտու թէճէլիսի ղինճիլիլէ պէնա իլլէմիլ պուլունմա-
 սընտան տօլանը, վիճտանը քէնտիսիլին, տահա ղիտտէ

կիթիհամ իլլէմէքտէ իտի: Վէհատը, մէքդուժ, պիր
 թէնաաիսի գուլաղ վիլիպ տէ տիննմիլ օլտուրա լաղըր-
 տըրըր իւլլէրինէ, քէնպի թէպիլթէթի իլլէնէճէք եւրաւ,
 մուղալիր օլարազ, պիւթիս պիւթիս միւպիլթէլլի քէ-
 տէրի ալիմ օլմագտա իտի:

Իլլէթ սահիպ սէրվէթ օլտա տա, իմարըր էվգաթ իթ-
 մէք իլին պիր իլ իլէ մէշուլ պուլունմագլըլընտա, պու-
 տէհէթլու ֆէնարըլարը վար արը, քիշի հիլ պիր շէյալն
 թէլէգլուլ իտիպ էլլէնէմէզ, վէ հիլ պիր թարիզ իլէ տէ-
 ֆի դամու մէքաղ իտէմէզ: Շէօյլէ քի, էօյլէ սառմէք,
 ապա իսթիզպալլէրին տիւշիւնալ իլալ իթմէքթիկէ մէճ-
 պուր օլմասըլարըր միւթլու, եւվիլթէ թէպիլիւլլէրին
 տաթի տիւշիւնալ լալըլմագլըլա միւհթան պուլունմա-
 տըլարընտան, տալիմա, բէնէյի մէշազաթըր աղիմ վէ
 մանէվիլթէնէ տիւշար օլուրար շիւնըր, մատտի սուրթթ-
 տէ, բարա սալէսինտէ, հէր իսթէտիքթէրին էլտէ իտէ-
 պիլիթիլթի միսիլու, քէզալիք բարա սալէսինտէ հէր
 արղու վէ հատթէթինէ չէքտիլթէրի մանէվի խասսէլթի վէ
 ֆաղիլթէթլէրտէ էլտէ իտէմէպիլթէրինտէ, եա հատտէն ղի-
 ետաէ նարի արղու ղի եանտարը, վէ եախստ տիւշարը
 թէէսիսի աղիմ օլուրար:

Մ. ԽԱՐՈՒՆ, տէրտի տէրունի, մէյնուսիլթէթպալը
 պիր հալտէ պուլունմագտա իտի, շիւնըր, հէր շէյ պէր-
 թարաֆ օլտուն, խաալթ ու հաղդանիլթէթին խարիճին-
 տէ օլարազ, հիլ պիր շէյ եալըլմասընր տաթի իսթիլթէն-
 լէրաւէն տէլիլ իաթ . . . վէ շիւնըր մէքդուժն ասըլարղու
 վէ մազաէտի . . . անճազ վէ անճազ քէնտի ղէվճէսիլին
 մէյլ ու մուհապէթինէ նալիլ օլմագլըլտան իպարթթ
 պուլունմագտա իտի:

Վէ պու մէսէլէտէ իտէ, պիլիլիք պիր միւպալինէթի հալ-
 կէօլմէքտէ իտի, շէօյլէ քի, Գլէմանս թարաֆընտան, պիր
 սուրթթի գալիլթէտէ վէ գալիլթէտէ օլտուրա հալտէ,
 քէնտի արղու վէ մուհապէթինէ գարըլ, բէտա իւղըր

ճէվապ վերելմէքտէ օլտուղունտան, մէրգուտաքէնտու
քէնտույէ, անէ՛ դատար անայիպ պիր հալ, վէ նէ՛ գատար
ղարիպ պիր դանուն տուր պու» տէյի սիւալ իլլէմէքտէ ի-
տի, ղիրա, դավանին քիթապընտա,

Պէր Է-ԴԵՆԵ -ԳԵՂԵ, ԷԷԴԵ՛ ԷԳԵ-ԴԵ ԴԵ, տէյի եաղըլըլ օլ-
մասընր պլլմէքտէ խոխ:

Խմտի, քէնտի զէվմէպնտէն պաշղա պիր գատարնր
սէվմէք իսթէմէտիկի, վէ մէրգումէանէն պաշղաքընր սէվ-
մէքիկէ միւղթէտիր օլմատըլը, վէ պօրճուտա պուլուն-
մատըլը թագտիրտէ, նէ՛ եարմալը խոխ, վէ նէ՛ եարա-
պիր իտի, վէ պիւթիւն միւտտէթի Էօմիւնիւ, ասլթա
պիր իշքէնճէ հալին թէպալը իլլէմէքտէ պուլունան մէղ-
քիւր նէֆրէթէ վէ մէղքիւր պիւրուտէթէ դալէպէ պիրլէ,
մէրգումէնին դալպ ու մուհապըլթիլի գաղանապիլմէք
իլին, նէ՛ թարիզ թուլմալը, վէ գանղի թէտպիր ու թէ-
տապիրէ միւրաճապթ իլլէմէլի խոխ:

Մէրգում քէնտու քէնտույէ, գարը դօճալը պէյ-
նինտէ վուգուա կէլէն սայիր նիլէ վագաա վէ խուտու-
լարտա կէօրիլէկէլիկի կիպի, իշղու մէյլ ու մուհապ-
պէթ պապընտա տախի, գանուն ու նիղամտան զիւտտէ,
վէ անճաղ, եա շատտէն էլըլէկին, վէ ետտա եաղնըղ
գատարնր իսթէկիլին, եանի միւրատարնր հիւրմ իտէպլի-
ճէկինէ, գալիէն գարար վիրիպ վէ իսթէթ օլմադտա խոխ:

Պու խուտու իւղէրինէ տիւչիւնտիւքճէ, մէրգում պա-
ղէն պօշ եէրտէ հրըլանըլ տթէլէնտիկի կիպի, պաղը
քէրրէ տախի, պիրպիրնի միւթէաղըլիպ մահզուն ու միւ-
քէտտէր օլարադ, սիւրիւթէ վարմադտա խոխ, վէ իսթիգ-
պալի իւղէրնիէ տիւչիւնտիւքճէ, նէ՛ մէրթէպէ աղըր պա-
տաճաղընր, նէ՛ մէրթէպէ էլէմէկիլը օլաճաղընր, վէ նէ՛
մէրթէպէ պիր հալէթի պարտէ իւղը պուլունաճաղընր,
այնիւ եաղըն կէօրմէքտէ խոխ: վէ հալթիւ, պատէղին,
կիթտիքճէ տէրտի տէրունի քէնտի թէքէսիւր իլլէեէճէ-
կինտէն, քէնտի միւղթէլա պուլունտուղու իլլէթի մա-

հուտէ վէ մէնֆուրէպնին տալի, տահա զիւտտէ սըղ պըղ-
վուգու պուլուպ, վէ տահա զիւտտէ քնապի շիտտէթ ի-
տէճէկինի տալի, տէքը իտիպ իհթիմալի դալիտէն ատտ
իլլէմէքտէ խոխ:

—ՕՖ, —տէյի պաղըրըր մէրգում քէմալի հիւզն ու
էլէմիլըր պուլունտուղու հալտէ, —գապահալթ քետիլէն
պէնտէ տիր. . . Էվլէթ, գապահալթ հէի պէնտէ տիր. . .
էվլալը պէտպալթէ գատընճըղըր, պէն քէնտիմալտալթ-
արմ. . . Էվլէթ, դատարըլըղ իտէրէք արտալթարմ. . .
մէրգումէնին պէնի րէտտ ու թահգիրէ, հէմ հագըր վար
տըր. . . վէ հէմտէ վաղիֆէսի իղթիղաընտան տըր. . .
վէ պու հիւմէ իլէ տալի, պիշարէ, պիրտէ եինէ դալըդպտա,
տահա շիմտի, քէնտի գուլաղլարմ իշիտէ՛ իշիտէ, հագ-
ղըմտա էսէրի րիգգալթ ու չէֆգալթ իտըրաղ իլլէմէքտէ
տիր, հալ պու քի պէն իսէ, քէնտի թարաֆըմտան, պարի օլ
գատարընա գանալթ կէթիլէրէք, մէմուն ու մէարուր օ-
լաճաղ եէրտէ. . . մուղայիլի օլարաղ, քէնտի հալալի
նէֆուսէ միւթապալթ վէ սիւլուք պիրլէ, րահր սալիմտէն
շալմը, վէ իղհարը մէյլ ու մուհապըլթէ դալըլմըլըմ
տըր. . . Էվլէթ, աշղ ու սէվտա լաղըրտըրնա հիւրալթ
իլլէմիլմտիր. . . վէ հէնուղ մէրգումէնին տէպի նաղիքիլն
թուլթուպ տա, սալէլի աշղ իլլէ սիւզան օլմադտէ պուլունան
տօտաղլարմը թօղունտուրուր թօղ ունտուրմալ, հէման-
տէմ տիւչարը հէյպէթ վէ նէֆրէթ օլարաղ, կէրի կէրի
չէմիլտիր. . . Վէ օլ պապտէ, արթըղ դէրբէճէ չիւրհէեէ
մահէլը գալմամըլ տըր, չիւնքի, Բտօլֆ իսթէ կէլտիք-
տէն սնըա, մէրգում իլլէ դուհուրա կէլէն միւսահէպէ-
թիլտէ տալի, մէղքիւր հէյպէթ վէ նէֆրէթիլն թագ-
վիլէթի վիրիպ վէ թատաղը իլլէմէկիլն, իլլէթիլմ տիր,
տիմէք տիրի, Էվլէթ, արթըղ օլ խուստտա, հիւ պիր ի-
միտ էսէրի ճայիղ օլամաճաճաղ տըր. . . ՕՖ, նէ՛ գատար
տէհէթմամիլ պիր հալ տիր պու. . . Էվլէթ, իֆրալմ մէրթէ-
պէ հէյպէթէնիկի պիր հալ տիր պու. . . Պագալթ, մէրգու-

պէն ետընըդ քէնտիւնէն տիւտատէ վէ աշըդը չէ յաւ՛ օյմու-
շումուր . . . պէն քէնտիւնի զըզդարտաշմա օյաճադ օ-
ւան օլ հիւսնի թէ վէճճիւհ վէ ըրգդայթ ու չէ ֆդաթընա ար-
զուքէշ պուլունմանը . . . իլլա վէ իլլա, բէրվանէ վէշ,
նարի աշըդլա եանըդ քիւլ օյմադտանըմ: Օ՜ֆ, օ՜ֆ, իհ-
թիմալ տիր քի, ազըպէթքեար պիր կիւն, հալիմէ րահմ
խոպ վէ մուհապպէթիւնի դապուլ իլլէնճէք տիր . . . Էկէր-
չի պէնիմ պիւրիկիմ Գէմանա իսէ, պէնի պու սէֆիլ ու
բէրչան հալտէ պըրադմադըլա, լութի ու վիճտանը րա-
ղի օյանմանաճադ տըր: Լաքին, խայր, խայր, պու միւլա-
հապալարըմ տախի պիւնսա, վէ պու իւմիտըրիմ տախի
վահի տիրէր, պէն ասլա վէ ասլա էօյլէ պիր մէրհամէթէ
նայիլ օլամանաճաղըմ տըր. զիւրա, դառն թապիլթընտա,
էօյլէ հալէր տէ վար տըր քի, պիր քէրրէ, պիր առամտան
սօուէուպ նէֆրէթ կէթիրտիլէր մի իտի, աթըլդ, պիր տա-
հա անը սէվմէքիք, էլլէրնտէն կէլմէմէքտէ տիր: Իլլէթ
Գրէմանա տախի, պիր քէրրէ պէնտէն, նէֆրէթ կէթիրմիշ
տիր . . . Էվլէթ . . . պէնտէն իքրահ իլլէմիշ տիր . . .
անլառըն մը, Ալպէր, Էվլէթ, սէնին զէվճէն, սէնտէն
նէֆրէթ կէթիրմիշ տիր . . . աթըլդ թէհի եէրտէ ճէլպի
մուհապպէթիւնի իւմիտըլ օլուպ տա, չալըշմամալընը. զի-
րա, սէնին միւլթէլա պուլունտուլուն օլ իլլէթի մէն-
հուսէ, մէրգուլմէնին տէշէթիւնի մուհիպ օյմադտա տըր . .
տայիմա . . . անլառըն մը, Էվլէթ, տայիմա . . . —տիւ-
նէրէք պաղըրաը Մ. Միւլլիլ, պիւլթիւն պիւլթիւն տիւլաըը
տէրա ու էլըմ օլարադ:

Մէրգում վահշիճէ պիր սիւքիւթ իւղրէ ճիւղիճէ տուր-
տուգտան սօնրա, թէքրարէն քէլամէ աղաղ պիրը,

—Հէլէ մէգըիւր իմպարը մէթուպտաքի, բրէնս իլէ
զէվճէմ ալէյհիտտէ զուհուրա կէլմիշ օլան օլ դամաղըլդ,
սըրֆ պիր տիւլմէնիք էսէրի տիր, վէ պէն իսէ, տահա
չիմոք, մէրգում իլէ մէրգումս պէնիւնտէ կիւզէրան իւ-
տէն օլ միւքեպէմէնի տիլնէմէզտէն Էվլէլ, պիր արաղդ:

չիւրհէնէ դահիպ օլտու իտիմ. հալ պու քի, բրէնս կիպի
պիր ալիճէնապ զաթտան, օ եօլտա պիր ալադըլը չիւր-
հէ իթմէքիք իսէ, օ՜ֆ, դաթան ճապիլ տէկիլ իտի . . . վէ
հաթթա, քէնտի զէվճէմ ալէյհիտտէ տալի . . . այնի
չիւրհէնի ճայիլ կէօրտիւ իտիմ: Ե՜ֆ, օլ գըպանճըդ
տիւնիլէն իլլէթ, նէ՛ դատար մէքրուհ վէ մէնհուս պիր իլլէթ
տիր, էմրի թէտալիս իհթիմալտէն տէկիլ տիր . . . Պադաթ,
պու ճիւմէ իլէ տալի, սուլի իթիլմալէ վէ իֆրաթէ վար-
մամալընըմ . . . Մատամքի, պէնի էգճան ու տիլսէվմէք-
տէ օլան պիր տօթըր նէճիպիմ վէ բիւր ըրգդայթըմ պանա,
ֆիքըր ու գալլիմի, անճաք խայր ու սէվապա տայիլ մէշ-
զուլմէթիլտէ արթ ու թայիլին իթմէքիլի նասիհաթ իլլը-
միշ տիր, վէ հաթթա հէմիլէ, մէրգումսէնտէ նասիհաթ
վէ մուալլէնթէ տէվամէ հիմմէթ իլլէնճէկինի տալի վատ
կլլէմէքտէ տիր, պիլթիւպի պուլունտա աշըրտար նէշէթ
խոպ անլալըմադտա տըր քի, մէրգումս զաթէն բէնա ու
մուալլէնթէ միւհթիմ պիր հալտէ պուլունմադտա տըր . .
Իմոք, իլպու մէրքէզտէ օլուպ, վէ պիւնաէն ալէյհիլէ
գաճտէ, Էէմ հաճան, հէմ հաճան, վէ հէմաէ նիլէլէքըն,
իլլալ նիլէլէնի ֆատիտէսիլլէ, պիլթիւպի բիլլինտէ կէ-
զէճէքլէրի պէտիտար օլտուգտան պաշդա, գալլիւնտէ ի-
սէ, քէնտուլի հըֆիլ ու վիլդայէյէ մուհիպ ու մէտար օլա-
ճադ, քիմէանէ հազդընտա պիր մէյլ ու մուհապպէթի
գալլիլէսի պուլունմադըլ կիպի, քէնտի թարաֆըմալ
զուհուրա կէլմիշ օլան իսթալար տալի, պիր սուրէթիլ տէհ-
շէթիքընտաէ օլարադ, քէնտի իսթալարընա էօղը ու սե-
պէպիլէլէթ վիլէպիլիլ պիր հալտէ պուլունտու գալըր թադ-
տիրտէ, դաֆիլ պուլունուպ տա եանըրմալը վէ ալամա-
մալը, մէկէրչի իհթիմալի գալլիտէն պուլունմադտա տէ-
կիլ մի տիր իլլէթ սանա պաշդա պիր կէճիլլէ իլլէրապը,
վէ իլլէթ սանա եէնի պիր կէճիլլէ իլլէնճէսի տահա,
Սման եա Բէգպիմ, եա մաաղալլահ, պուլունտան սօնրա,
պու եօլտա չիւրհէլէքէ դահիպ օլարադ, ֆիքրիմտէն մէր-

դուժենին պիր խեթատա պուլունմուշ օլմաթը խեթգանընուտա պուլունմադ օլուր խեթմ. . . օլ վաղբթ չալիմ, նի՜նձէ օյաճադ տըր, մեկելլի պէն օլ հալէ թէհամիլլ կէթիբեպիլըմլիմ, մեկելլի պէն տէրտ, էօլիւմէն տալի պէտթէր սանըլտա, սեղա տէկիլմիտիւր. . . Լաբլին, խայր, խայր. . . պէնիմ պու շէք ու շիւբհէմլէ պու դօրգում, ալթըգ պիւրիւն պիւթիւն վաճի տանըլտա պէճա տըր. . . դիրտ, Գլէման, ալաք քենտի վաղիֆէսի խարիճնտէ օւլարադ օլիւր ամէլ ու հարէքթիտէ պուլունմադըլլըլտա, ահա սե քէյման վէ եէմիւն իլթմիշտիւր. . . վէ քենտի վաճ ու եէմիւնի թեհամիլլէ թուլթամադընտա, ալաք շիւբհէն օգ տուր. . . Ֆադաթ, աման եւ Բէպպիմ, պու հաւլին ադըրըլը, զէվալը իլին, աճապա նէ մէրթէպէլէրտէ օլաճադ տըր. . . Ցահա շիմտի մէրգումս պէնիմ իլէ դօնուչուլու վաղբթտա, քենտի քէլամալընտա, օլ մէրթէպէ պիր էսէրի ըրգաթմ վէ շէֆգաթմ, վէ էօյլէ պիր էսէրի թէպէսալիմ ըրու հալաթէթ, վէ մաճուլույեկէթ, վէ թէսլըմիկէթ զուհուրա կէլլիշտիւր քի, ճիլէրիմ բարէ բարէ օլմուշ տուր. . . Աճապա, քիմ պիլթը, պիլաբն, էյվէլլի պէտ վէ պէրտ մուամէլլէրինի թէրը իլէ, պէնիմ կիպի պիր ճէլլատըր հադգընտա, ալթըգ հիւսնի մուամէլէ իւզդէ պուլունմադըլլա, թէպտիլլ նիլէթ ու էֆքեսար իտէրէք դարաթ վիրտիլինտէ, նէլէր չէքմիշտիւր, վէ նէ գատար կիւճիւլլէր չէքմիշտիւր: Պէտպալիմ գատըն, նէ գատար հիւսնի ճէմալէ մալիւր պուլունմադտա խե, օլ գատար տալիլ լուլթ ու մէրհամէթէ մալիւր պուլունմադտա տըր: Շիմտի, պիրինճի տէրտ օլարադ, մէրգումէնի աճըլըլաթ թէհասիֆ իլլէտիմ, դիրտ, շիմտիէ գատար, իլհար իլլէմէրտէ օլուլու պիւրուտէթի միլթէքէպպիլրանսիւնին ճէգատըր չէքմէրտէ իտի: Օ'ֆ, սեֆիլ. . . բէք սեֆիլ պիր հալ տիր պէնիմ պու հալիմ. . .

Մէրդում կիճէ սապահա գատար խապ ու րահաթը:

նը դօյալ իտէրէք, պու էօյտա աճը աճը թէֆէքըրըլլէն տալըրգտան սանար, զանն իտէրտի ջի, պիրտէն պիրէ իւզէրինտէ հիքմէթ նէվինտէն օլարադ պիր հալ վաղբ օլուլուլունտա, իլլթիլապը տէրուլի պիւթիլին պիւթիլին թէսիլին օլուլ. . . չիւքի, քենտա, քենտույէ, պիր խուսուտտա պիր գարաըր գալի վիրմիշ իտի:

Պատհնու պաշլատը մէրգում քենտի խաճիլ եանի թէհամիլլալըլլէք իւզըն, կիճենին սապահ օլմաթընա պէլլէմէկէ:

Սապահ օլուր օլմադ, մէրգում օտանըն չըղըրաղընը չէքէրէք, քենտի իրտմէթ քեսարըն ճէլլ կլէտի:

Իրտմէթ քեսարը պուլուննի պապա ժօղէֆ, էֆէնտիտի օտապընտան իլէրի կիւրթիքտէ, մէրգուման քենտու քենտույէ մըրըլտանարադ պիր ալթըլըլ թիւրքիսիւ օգուլ մադտէ օլուլուլունա կէօրիւպ, վէ պու հալին խե, մէրգումա նատիր իւլ էմալ պիր շէյ օլմաթընը, վէ քէյֆիլ պիր հալտէ պուլունմաթտա տէլալէթ իլլէմէսինի պիւրթիկէստէն, զիւտառիլլէ թէհաճիւպ իլլէտի:

—Մհ, էֆէնտի, —տէտի մէրգում սապա իրտմէթ քեսար, տիւչարը մէսըլլէթ օլարադ, —նէ կիւզէլտէ սէսիւնիլ վար իմիլ. . . Ֆադաթ, եաղըք քի, հիւ պիր վաղըլթտա չէլլէ կէլլապ տէ պէօյլէ թիւրքիլէր չաղըրմադտա տէկիլտիլիլ:

—Սահիճ մի սէօյլէեօրսունուլ, ալիլիմ ժօղէֆ, սէսիմ կիւզէլ մի տիր, —տէտի Մ. Միւրիլ կիւլէրէք:

—Էֆէնտի, էէրլի սէսիւնիլ պիր պապուշ վէ եալսատ պիր կոչնակ սէսիւնէ տալի պէնդէր պիր հալտէ օլմուշ օլա իտի, պու ճիւմէ իլլէ տալի, բէք կիւզէլ պիր սէսիւնիլ վարաըր տիլէճէք իտիմ:

—Սուս օլունուլ, էօյլէ խե, սիլի կիտի միւտահին սիլիլ:

—Իիւտա՛ պիւմ էօյլէ տիր, էֆէնտի. . . չիւքի, պու

եօլտա թիւքքի չաղըրմաղլըըըըըն , պիթթապի , քէյֆի-
նիղին եւըրնտէ օլմասընա տէլալէթ խտէճէկինտէ , չիւրհէ
եօգ տուր . . . վէ հալկիլտէ օլ վազըլթ , սէսինիլ հէրնէ սու-
լէթտէ տէ օլաա , եինէ պէնիմ իլին , էն դիւստէ կիւղէ միւ-
ղիգալըրտան տալի կիւղէլ սանըլաճաղը ալիքեար տըր . . .

— Իմոն հօյլէ օլուուգտա , ա' պէնիմ պապա ժօղէ-
ֆիմ , պոււնտան պէօյլէ գոււլաղլըրըըը իլի ալըպ , վէ տա-
լիմա պէնի կիւղ իթմէքիկէ հաղըր ու միւրթաղըր պու-
լունմալըսըն :

— Նիլին :

— Ձիւնքի , մասամքի սէսիմին կիւղէլիկինէ մայիլ օլ-
տուղունուգտ խապէր վիրմէքտէսինիլ , պէնտէ , տիլիէյէ-
սինիլ տէյի , հէր կիւն սիղին խաթըրըղ իլին , թիւքքիլէր
չաղըլըար թէքննիւմ խտէճէկիւմ տըր :

— Տիմէք տիր քի , էքէնտի , արթըղ պոււնտան սօնրա ,
ինչաալլահ հէր կիւն , պէօյլէ սիւրուր ու հիւպուր իւղըն
պուլունաճաղսըըը տըր , — տէտի ժօղէֆ , բիւր մէսէր-
լէթ պիր թէսճճիւլ իւղըն էլէրլինի գալուչտուրարաղ :

— Էվլէթ , պապա ժօղէֆիմ , հէր կիւն իւղպալ ու սէա-
տէթ , վէ պիր խանտէ ու մէսէրլէթ իւղըն պուլունաճաղսը
տըր : Արթըղ պուլունտան սօնրա , հիւ պիր կիւն , իւղէրիմ
տէ պիր էսէրի հիւգն ու մէրաղ կէօրմէքտէճէքսինիլ տըր . . .
մասամքի սէն պէնիմ հէր պիր էսրարըմա վաղըֆ օլան
եւէկեսնէ մահրէմիմին , պոււնտան պէօյլէ օլմասընը , սանա
խապէր վիրէպլիլըրիմ . . . Արթըղ պէն չիմոի , քէմալի իւղպալ
ու սէատէթ իւղըն պուլունաճաղստեւըմ . . . Օլ պէնիմ մէլէք-
սիմա դէվճէմ . . . չիմոիյէ դատար , պէնտէն ուղաղ դա-
չըպ վէ պիր մուամէլէյի պարիտէ իւղըն պուլունաճաղստան
տօյալըր նէտամէլթ կէթիլըրէք , աֆլլըղ տիլէտի . . . վէ
չիմոիյէ դատար տէրքեար օլան հայ ու հարէքէթինին տէ ,
մահլա պիր դըգդանճըղտան նէլէթ իլէմէքտէ օլմասընը ,
էօղիւր մաղամնտա օլարաղ սէօյլէտի . . . անլատըըը մը
չիմոի մատտէնի :

— Գըղգանճըղտան մը նէլէթ իթմէքտէ իմիւ :

— Էվլէթ : չիւնքի , պաղը խալինէր վէ պէտիսալար ,
մէքուուսէնէ իմղարըղ մէքմուպար եաղարաղ , չիւրհէսինի
թահրիբ իլէմէքտէ իմիլէր . . .

— Նէ գատար պիւլիւր պիր դատարըլըղ . . .
— Սէնտէ պիլիւրսին եա . . . դարըլար նէ գատար զիւս-
տէ գըղգանճ վէ դալթէթ ի չախսիյէ սահիլպի օլուըր . . .

Եալընըղ պիր ուֆիաղ չիւրհէ էսէրի , պիղի պիր պիրիմիլը
տէն աւըրարաղ , չիմոիյէ գատար հալի բիւր էսէֆ ինլիմալ
իւղըն եաղամաղլըղըմըղ մուճիւլ օլապլիմէկէ քեսֆի օլ-
մուչ տուր , ֆաղար , հէլէ համա օլուու քի , տիւն աղ-
չամ , կէլիլ հէր պիր չէյի սէրպէսթճէ իթիւրաֆ իտէրէք
սէօյլէմիշ տիր . . . Պէտտէ արթըղ , սույի իսթիմալէ չը-
ղըմաղսըղըն , եանի կէմիլի ունուտարաղ հօլ կէօրմիւ չիւմ
տիր . արթըղ օրատա սիղաճ հաղըր օլուպ տա , մէքոււմ
թարաֆընտան զուհուրա կէլմէքտէ օլան տաարը սիւրուրու
կէօրմէլի իտիլիլ , ատէթա սէվինճինտէն աղլընա խիֆֆէլէ
կէթիլէճէք տիր կիպի պիր հալաէ պուլունաճաղաա խաի ,
չիւնքի , պէնի բէք չըգ սէվմէքտէ տիր , օֆի , էվլէթ , մէքու-
մէ պէնի , բուհու մէապէսինտէ սէվմէքտէ տիր : Շիմ-
տիլէ գատար թութմաղտա օլտուղու թարիգ , պէնիմ ի-
չին նէ մէլթմէպէ էլէմալալը պիր հալաէ պուլունաճաղտա
խաի խտէ , պիղպաթ քէնիսիլ իլին տալի , ալի էլէմալալը
թէէսալիբի մուճիւլ օլմաղտա իմիւ . . . Սէլհաղըլ , արթըղ օլ
պիրպիրիմիլտէն արը օլարաղ էսմիւր կէչիւրմէքիկիլմիլէ ,
պիր խիթամ վիրլիմիշ տիր . . . անլատըըը մը չիմոի քէյֆ
ու մէսէրլէթ իմիւն սէպէպլինի , ա' պէնիմ պապա ժօղէֆիմ ,
իլիմէ աղըրլէթքեար չիմոի ինլիմը , օլու կիւղէլ հալի քէսպ
խալիլ պիլմիլ տիր :

— Սաապա սահիլ հի սէօյլէմէքտէսինիլ , — տէտի ժօ-
ղէֆ կէօղլէրինին եալընը սիլէրէք , — Ինչաալլահ սահիհ
տիր . . . էֆէնտի , իմմէք տիր քի , արթըղ սէատէթի հա-
լինիլ տալիմա միւրէմիլ պիր սուրէթտէ օլաճաղ տըր :

զիրա, քույր ճիհանտէ, համա օլտան, հիշ պիր շէյն ին-
թիսանընըդ պուլունմադըդ, իլլա եաղընըդ պիր շէյնիդ
էքսիմէքտէ խոխ, վէ օ տա, նասըքը մախլա մուր, մա-
տամ մարքիդա թարափընտան, պէքէնիմէսի հազգանիյ-
եթմաէն պուլունման պիր մէյլու մուհապլէթ խոխ. . . վէ
եախօտ շէյնէ սէօյլէեթիմ, էկէրլի պաշլըճա պիր տէրտ ու
մէրազընըդ վար խոխ իսէ, օ տախի պաշլա պիր շէյ օլ-
մադ, անճադ. . . զաթլը արինիլին պէնտէնիլէ սէօյլէտի-
կիւնէնէզարէն. . . մէրգլըմ թարափընտան հազգընըդտա
զուհուրա կէյմէքտէ օլան պիր մուսալէյնի պարիտէ խոխ
— Էվլէթ, պէնիմ պապա վէ զէվլուլը փօղէֆիմ, սիլէ
էօյլէ օլմասընը սէօյլէմէքտէ խոխ. . . չիւնքի, սիլտէն
պաշլա իֆշայի գալլ իլէ պէտանը էարար խաճէք քիմէ-
լէրէ մալիք պուլունմադտա տէկիլ խոխ. . . վէ հաթթա,
օնտան տախի զիւտաէ հիւղնիլիլ պիր սըրըքմա վաղըֆի
պուլունմադտա օլան, մէկէրլի սիլ քէնտինիլ տէկիլ միսիդ. . .
Պազաթ, շու էսէֆաթիլ լազըրաթըր պէրթարաֆ խոն-
լիմաէ, պաշլա լազըրաթըրա պաղալըմ. . . իշթէ պու կիւն
պէնիմ իշին բէք կիւղէլ պիր կիւն օլմուշ տուր. . . իհ-
թիմալ տիր քի, կէօյլէրիմտէն, աղլամըլ օլտուղունման
ֆարդ ու ֆէհմիլնէ տախի վարմադտաշըն, էօյլէ տէկիլ
մի. . . վէ պունուն տախի սէպէպինի տէքը խաշպիլըսին,
մալիմաեա, ինսանըն կէօյլէրի իքի խուսուտա տօլար վէ
աղլար, պիրի տէրտի վազթիմտէ օլտուղու կիլի, տիլէ-
րի տախի բէք իդպալիլ վէ բէք սէվինճի վաղթիմտէ. . .
իշթէ պանատա էօյլէ օլմուշ տուր, սիւրար ու մէմու-
նիլէթիլիմտէն նաչի կէօյլէրիմ տօլմուշ տուր, պիր տիւրլի
քէնտիմի զապթա միւզթէտիր օլամամըլըմտըր. . . չիւն-
քի, մէքիւր մէսէրթէթէ, էվլէլինտէն հիշ հապըր ու միւն-
թաղըր պուլունմադտադըմ հալտէ, եանի պիրտէն պիրէ
նաչիլ օլմուղումտուր. . . բէք սիւրի կէվէնք պիր ստամ
իմիլիմ, էօյլէ տէկիլ մի, փօղէֆի

— 2օդ իլի. . . էֆէնտի, չօդ իլի. . . ինշալլահ տահա

չօդ տէֆալար տախի պէօյլէ սիւրար ու հիւպուրուն ուզ-
տան նաչի աղլամադըլէ իդպալինէ նաչիլ օլտուրունուդ. . .
զիրա, արթըդ էլ վէրիլ օլ քէտէր աւէլէմինիլտէն նաչի
աղլամադըլաընըդ. . . իշթէ, պազընըդ, մէկէրլի պէնտէնիլ
իւղէրլիտէ տախի աչի հալ վուգու պուլունմադտա տէկիլ մի
տիր. . . պէնտէնիլիլ տախի, մէկէրլի թէզգըր սիվնի կիւ-
պի, կէօյլէրի տօլմադտա տէկիլ մի տիրէր ֆիհաշքի, հէր
վաղըլ, պու եօլտա կէօզ հաչարըր տէքսէ խոխ. . . պէն-
տէնիլիլ պու կէօզ հաչարըր, ըս մէնէլէք էսիլիմ դատար
գըլմէթտար սանըրալըր ճալիլ տիր. . . Պազաթ, դու-
լունուղուն հալընըդ պիր դօրդուսու վար տըր, վէ օ տա
պաշլա պիր շէյ օլմասընը, իլլա, շու տուր քի, մատամ
մարքիլաեա իլը տէֆա թէսատուֆի խոխ կէօլտուր կիւմ-
տէ, քէնտիմի զապթա միւզթէտիր օլամամադադ, քէմա-
լի մէսէրթէթիմտէն նաչի, թազ տիմի թէնէքքիւր նիլէ-
թիլլէ, հէմանտէմ նէլտինէ ամըլըրադ տիլ իւղէրլի
կէլէճէկիմտիր. . . :

— Վալ ինթիտար պուտալ վալ, եահու, սէն քէն-
տէ Էֆէնտինտէնէ զիւտաէ տիվանէ իմիլին եա. . . Նիմ-
տի, պէնիմաէ պաշլա պիր դօրդում վադ տըր. . . :

— Հաթըլ Սլլահ, նէ իմիլ անապա :

— Գօրդալըմքի, պու մէսէրթէթիմ, չօդ տէվամխտէ-
մէեէէք տիր. . . չիւնքի, պու իդպալտէ, պէն պիր իֆրաթ
կէօլմէքտէ իմ. . . հէր իդպալըն սանի պիր իտալար օլտու-
ղու կիլի, օլմասըն քի, պու իդպալիմաէ, պիր իտալարէ
մէլալէթ իմմէքտէ պուլունսուն. . . էօյլէ տէկիլ մի, մէ-
կէրլի լույն ճիհանտէ, հիշ պիր խուսուտա մահրումիյ-
եթիմ պուլունմադտա մի տըր :

— Խար. . . խար, էֆէնտի, հիշ պիր շէյճէ մահրու-
միլէթիլիլ պուլունմադտա տէկիլ տիր. . . :

— Էվլէթ, իշթէ պէն տախի, պու մէրթէպէ պիւլիլ
պիր իդպալէ նաչիլ պուլունմադտա տօլանը, չիւքհէ
իլէմէքտէ իմ. . . :

— Հայֆա՛րքի, շայտանը խեղճ ու չիւրհէ՛ օրաճաղ նոգ-
թատա, եալընըդ օտէկիկտիր . . . Էֆէնտի, լաքին, խայր,
խայր, լիսանըմա տախի ալընալըղա ճէսարէթ խտէմէօ-
րում . . .

— Անյաւում՝ սէնին ֆիրքերին . . . Էվլէթ պէն սէնին, նէ
տիմէք իսթէտիկինին ֆարգընտաւում, ֆադաթ, սէնին օլ
գորգուլարըն վաճի տիրէր . . . Զիրա, պու մէնմուլին զայրի
օլան իդպալ ու սէատէթ իւղէրինէ, իւղէրիտէ օլ մէր-
թէպէ շէտիա պիր ինդըլապը հալ վէ հարէթէթ հաարը օլ-
մուշ տուրքի, ասէթա քէնտիմին, օլ միււլթէլա պուլուն-
տուղում իլլէթի մախուֆէտէն, արթըղ գուրթուլումուշում
տուր տէյի իթիգաա իլլէսէմ՝ ճայըղ տիր :

— Նա՛սըլ աճապա :

— Մէկէրչի հէրմիւմ թարաֆընտան, պէլքի երւղ տէ-
ֆա թէքըրիւր օլունարազ սէօյլէնիլէն լազըրտընը պիլ-
մէքտէ տէկիլլիսին, մէկէրչի, մէրգում պանա, պու ու-
ղուրուղ հասթալըղաան եա գուրթուլումազ, վէ եաաա
պիլթիլան պիլթիլան քէսպէ շիտաթէ իլլէմէսի պէտպալթիթ-
լըղընը կէօրմէք իյին, քէք շէտիա պիր ինդըլապ ու իղ-
թիւրապը տէրուն գուհուրինէ, իշթիեհաճը աղիւմ վարաւը,
տիմմիլ մի տիր . . .

— Հազգընըղ վար տըր . . . Էֆէնտի . . . խոտի էօյլէ
օլտուգտա, քէսպի իֆադաթ խտէճէկինիլ մէնմուլին դա-
վիտէն տիր Տիմէք տիրքի, պու կիւն, սիգին իյին, պիր եէվիմ
միււպարէք սսըրլաա ճայիլտիր, էօյլէ տէկիլլ մի . . . Ա՛հ,
Էֆէնտի, նասըլքի սէօյլէմէքտէսիլնիլ, ֆիլլապըլ էօյլէ
տիր, մատամ մարքիլա, սախմանտէն նիւղի իթմիլ պիր
մէլէք տիր, ֆադաթ, Էֆէնտի, սահիհէն, սայքի պէնիմ
ֆիրքիմ տախի պիր գորգու իսթիլա իլլէմէքտէ տիր, եա-
լընըղ պիր կիւն զարֆընտա, պու գատաք պիլիւք պիր
իդպալէ նայիլլիէթ, իֆաթաթ նէվիստէն աաա օլունսա
կէրէք տիր, լաքին, խաթըրմատա պաշգա պիր շէյ կէլ-
մէքտէ տիր . . . շէօյլէքի, շիմտի զաթընըղ, պիր ուֆադ

տէրա ու կէմէ տիւլար օլունըղ, ֆէնա օլմալ զանն ի-
տէրիւմ, վէ հէլէ համա օլտունքի, օ եօլտա պատիլ թէ-
էսաիֆիւնիւղ օլապիլէճէք պիր հալէտէ վազըֆ պուլուն-
մադտանըմ :

— Նէ՛ իմիլ օ պադպըմ :

— Մա մէնտունլիէ պէկան խտէրիւմքի, տօթլարընըղ-
տան պիրքի, իլթէթ թամ վաթթիւտէ վէ սըրաքընտա օլա-
րադ . . . պիրգըրճ եարաքընա ուղումըլտըր . . . Էրչի եարա-
քըլէք խաֆիկի սուրէթտէ պիր շէյ խոտէն, նէ պէյիս վար
տըր, նիհայէթ եարա եարա օլուպ, վէ մէհրուհ օլանտա,
էլ վէրիւրքի պիր տօթթ տուր, պիլթիւպի պատիլ էսէ-
ֆինիլ օլունազ տըր, վէ պինտէն ալէյ, տիմէք տիրքի,
ֆէվլէլաաթ պիր իդպալ ու սէատէթ օրթաքընտա պու-
լընտուղընուղ հալտէ, իլթէ քէնտի, արղունիլէ մուվա-
ֆըր-սուրէթտէ ու օլտուղա թաապիլտէ, պիր ուֆադտա
էսէֆինիլ պուլունմադտա օլունազ տըր :

— Նէ՛ սէօյլէթօրուն . . . օլ տիտիկին տօթթում քիմ
օլունօր :

— Մօնսիէօ տիւլա տը Լիւսնէյ տիր :

— Աճալիպ, մէկէրչի մէրգում եարաքանըլ մը տըր :

— Էվլէթ գօլունտան ազաճըղ եարաքանըլ տըր . . .
Հաթթա տիւնքի կիւն զաթընըղ կէօլմէկէ կէլլիլ, վէ պու
սապահտա կէլիլ չսեք պուրատա իլէճէկինի պիլտիրմիլ
տիր . . .

— Զէվալը Լիւսնէյ, իլլ եա, սէն պանա պունու նի-
շին խապէր վիրմէտի խոտին . . .

— Չիւնքի տիւն ազաամ զաթընըղ կէօրէմէտի խոտի
Մ. տ՝Արիլ ճիւղիճէ թէֆէքըլիւր իւղքէ պուլունտուգ-
տան սօրա, թէքըրէն քէլամէ ալաղ պիրլէ :

— Հազգըն վար տըր, իշթիմալ տիրքի, օլ գըղաքան
ֆէլէք, պէնիմ միււլթէլա պուլունտուղում իշպու ուֆա-
հըլ պիր քէաէր իլէ իդթիֆա խալպ, մէնտուն օլունազ
տըր . . . Լաքին, խաթըրմա պիր շէյ խոթուր իլլէմէք-
դ . . . 23

տէ տիր, չէօյլէ քի, իմտի էօյլէ օշտուգտա, մէրգուժ Մ. տը Լիւանէյին, մէղքիւր տուէլլատան պէօյլէ քէտէրսիղծէ գուրթուլմուշ օլմանը չէվդինէ օշտուղու հալտէ, մէրգուժ մուէ տօսթլարընը, հէման պու՝ սապահ տավէթ պիլըլէ, ֆամիլիսաըզ օլարադ (ան կարան) պիւր դիւսաֆէթ վիրէյիմ տէ, մէրգուժու թէպրիք իտէլիմ. . . հա՛, նէ տէրսին, լյի օլմա՞դ մը. մէրգուժ իտէ պօօյլէ պիւր չէյտէն ապա խապէրտան օլմատըղընտան, պիւրտէն պիրէ կէօրտիւկիւնտէ, ղիւստէսլէլ թէտճճիւպ իտիպ վէ մէմուէն օլսճադ տըր:

— Տօլրուսու, բէ՛ք ալէա, վէ բէ՛ք կիւզէլ օլուր, է-ֆէնտի: Եաշա՛, նէ՛ կիւզէլ պիւր մէսէրթէթ տիր պու. ֆա-դաթ, էկէրչի պու արզու վէ պու միւրատընըզ մէվդըն իճ-րայէ գօնուլաճադ իտէ, հէման ֆէվթի վազըթ իտիլմէեէ-բէք, իշէ պաշլանըմաը իզթիլադ իտէ, չիւնքի, վազըթ կէչմէքտէ տիր. . . Իմտի, դա՛ քիչիլք պիւր սուֆրա հա-ղըրլանաճադ իտէ, չիմտիտէն էմը պուսուրմալընըզ քի, պէնտէնիլտէ կիտիպ մէքիլլարճա իտպէր վիրէյիմ:

— Դըշ թամա՛ մալընուստա, ալթը քիչիլք պիւր սուֆ-րա հաղըրլաթտըրչանըզ, քեաֆի տիր:

— Իէք ալէա, լաքին տալէթնամէլէր նէ վազըթ եա-ղըրաճադ տըր:

— Շիմտի պէն քէնտիմ եաղարմ, վէ անինտէ ասըր-տան պիւր աթ չէրիպ պինտիտիլինիլզ կիպի, մահէլլէրինէ եէթիլտիլըրիլտինիլզ, հէնուզ վազըթ էրքէն տիր, հէրքէն տահա խանէպինտէ տիր. . . Չէրիվէր սէն չու գամբանանըն գալթանընը:

Ժօղէֆ գամբանանը չալտը:

Մ. ա՛Նրվիլ քէնտի եաղը օտաաընա կիտէրէք, քեաֆ-ֆէսի պիւր սիւսագտա օլուպ, ֆադաթ եալընըզ իտիլէրի պաշղա պաշղա օլտուղու հալտէ, չու աթ իտէքի սուրէթ-տէ մէրթուպլարը եաղտը:

«Աղիլիմ * * * պու պիր պէեաննամէ տիր, վէ մադ-սէա տախի, նտիէհանի պիր իճրայի չաուլմաննտէն իպա-

րէթ տիր, չէօյլէ քի, տօսթու մուհիպպիմիլզ Լիւանէյ, պու սապահ, թաամտա պէնտէ պուլունաճադ տըր, մէրգուժ էօյլէ դանն իթմէքտէ տիր քի, քէնտիլանտէն պաշղա քիմ սէ պուլունամանաճադ տըր, իմտի, մէրգուժուէն պատիի թէաճճիւպի օլարադ կիւլիւչիւպ էլլէնմէքիլք նիյեէթիլէ սիզին տախի թէչըիֆինիլզ արզու էլլէտիկիմ կիպի, սալըր պիր դաչ նէֆէր տօսթլարընա տախի, այնի տալէթի օ-գուսուղուսու պէեան իտէրիմ:

«Հէր հալտէ, էօյլէյին հաղըր պուլունմալընըզ:

«Ա. ա՛Նրվիլ:»

Օտաամն իշէրի պիւր իրտմէթքեաը կէլտի:

— Շիմտի պիրինի աթա պինտիլէրէք, չու մէրթուպ-լարը սէրան մահէլլէրինէ եէթիլտիլթմէլիլտինիլզ, — տէտի Մ. ա՛Նրվիլ, պատէհու, մէրգուժ, Ժօղէֆ իթիթապէն սէօյ-լէեէրէք, — եա՛զ սէն չու մէրթուպլարըն իւսթէրինի. . . պիրինի Մ. վիլզոնթ տը Սէն-րէմիլէ. . . չիւնքի Մ. տը Լիւանէյ անսըզ օլամալ, — տէտի Մ. ա՛Նրվիլ քէնտու քէնտուլէ, — պիրինի Մ. ալթընուստա. . . պու տա մէրգուժուէն սէյաա հաթ արգատաըլ տըր, — պիրինի տէ րօտ Տուկլաա, պու տա մէրգուժուէն էն դիւստէ սէվտիկի պիր վիւսթ արգա-տաշը տըր, վէ պիրինի տախի պարօն տը Սէզանա, պու տա մէրգուժուէն չօճուղուդ տօսթու տուր: Եա՛ղըն մը. . .

— Լիվէթ, էֆէտիլմ:

— Տաղըդա կէչիլմէքիլզին, պու մէրթուպլարը մահէլ-լէրինէ կէճուտէրթէլիլտինիլզ, — տէտի Մ. ա՛Նրվիլ. . . Ա՛հ, Ֆիլիպ, չու Մ. Տուպլէի աղաճըզ պանա կէճուտէրթէիլզ, նէ՛ դատար իլի օլուր, մէրգուժա սէօյլէեէէկիմ վար տըր:

Ֆիլիպ աիշաըլ չըդաը:

— Լաքին, եա՛հու, օ տէկիլ էմմա, պէն սէնին իւզէ-րինտէ պաշղա պիր հա՛լ կէօրմէքտէյիմ, նէ՛ տիր պու-նուս սէպէպի, նէ՛ վար տըր, — տէքի պիւսա իթտի, Մ. ա՛Նրվիլ, չէօյլէ պիր քէմալի թէաճճիւպ իւզըն, վէ տալ-

կըն տալիքն տուրուպ տա քէնտի երկունէն պագմագտա օլան ժօղէֆի :

— Տօղրուսու, էֆէնտի, պէնտէնիլին ազլը պիր տիրլու իրէմէտօր . . . պու մէրթէպէ պիր թէպէտտիրլաթ, նսսըլ օլաւորլմէքտէ տիր, պէնտէնիզ միկին իւզլէրինիլտէ պու եւօլ տա սիրուր ու պէշալէթ էսէրի, հիւ պիր վագլթմա կէօլմէմիլ իտիմ . . . վէ պուտանտա գաթ ինազար, բէք դաւ ըիպ պիր հալ տէ չու տուր քի, հէրտէմ լէճճէնիլտէ պիր սօլիւնդուդ հիւքմ իթմէքտէ իքէն, պու կիւն իսէ, եւս զիւնիլէ ընէր կէմիլ . . . վէ կէօղլէրինիլ տախի աթէշ կիւ պիր բարլամագտա տըր . . . :

— Իգպալ ու սէնտաթի, իլթի ատամի պէօյլէ եւաւոր, լէճճէսինէ քէնք վէ կէօղլէրինէ տախի ֆէր վիրիր . . . անլաւորն մը, ա' պէնիմպապա ժօղէֆիմ . . . Եվլէթ, տէվլէթ ու իգպալ տալիմա պէօյլէ տիր . . . Պուշարն քաթֆէտի իլն, լաքին, պէն պիրտէ շէլթմիլլը տիւշիւնմէքտէ իմի, իմտի, մուվաթֆագլը յեթիթիլն զօլալլաշմալը իլն, սէնիլն տախի մուալլէնթիլնէ միւհիմ աճ պուլունմագտաւորմ . . . շիմտի կիտիպ, պիլիմ մատամըն պէսլէմէլէրինտէն, մատա մաղէշ ժիւլիթի պուլմալըն, վէ իսթէտիլիմ մալիւ մաթըլ օլմալըն . . . դան իտէրիմ քի, զէվճէմին էլմասաւորնը, մէրգուլմէ գըզ սագլամագտա տըր, էօյլէ տէկլէ մ . . . :

— Եվլէթ, էֆէնտի մէրգուլմէ գըզ դաքըրպ ճըֆիլ իլն մէքտէ տիր . . . վէ հաթթա, տաճա պուտան սէքիլ կիւն մուպատէմ, մէգըլուր միւճէվճէրաթը, մէրգուլմէ տիլիպ թէմիլլէմէքտէ իքէն, պէն տախի եաթորմ իլլէմիլիմ տիր :

— Շիմտի սէն կիտիպ մէրգուլմէտէն, պիլիմ մատամ մին դուսուլմուսուսուն իսթինի վէ մաճէլլինի իտալէր աւլըրն . . . լաքին, չունտա ունուլթմուսաւորն մէրգուլմէ եէ թէնպիլիլլէմէկէ քի, սագըն օլ պաօյտէ մատամա, հիւ պիր շէյ սէօյլէմէմիլ տիր . . . :

— Բէք տէա, էֆէնտի, անլաւորմ նիլլէթիլիլի . . .

միւրաւորնը, պիրտէն պիրէ պիր հէտիլնէ իթմալլա, մատամ մաքըլաքեր, տիւշարը թէճպիւր գըլմագ, եանի պիր Կէրէշ (1) իճրա իթմէք օլմալը տըր . . . :

— Հայտէ, չարուգ, սէն չու պէնիմ իսթէտիլիմ մալիւմաթը կէթիր, իլլթէ Մ. Տուպլէ տէ կէլիւտօր :

— Ֆիլլապը ժօղէֆ, օտաւան տիլալը յըգմագտա իւքէն, Մ. տՄրվիլին քէհէսար օլան Մ. Տուպլէ տախի, իլլէրի կիրմէքտէ իտի :

— Գուլունուզու իսթէմիլ իտիլիլ, էֆէնտիմ, եմիլ աւլնիլէ միւնթալըրմ :

— Աղիլիմ մնսիլէ Տուպլէ, շիմտի սէգէ էօյլէ պիր շէյ սէօյլէ եէճէկիմ տիր քի, սիլուշաշաճագալընը տըր, — տէտի Մ. տՄրվիլ կիւլէրնէ, — Եվլէթ, իլլիթիլիլիլիլ կիլիլ, քէմալի էլէմ իւզրէ պաղըրըպ չալըրմաւա պաշլաեհագաւըրը տըր :

— Պէնտէնիլ մի, էֆէնտիմ մալիլիլ :

— Եվլէթ, սիլ :

— Գուլունուզ, հէրան վէ հէր հալտէ, էֆէնտիմ մէմա նուն իթմալլիլէ, գուարէթի աճիլանէմին եէթիլտիլիլ դատար չալըմալըրա հաղըրմ :

— Մնսիլէ Տուպլէ, նիլլէթիմ, պու կիւնթաւէ պիր չօգ մէնարիլլէր դաթուսու ալմագ տըր, Եվլէթ, պիր չօգ բարլար սարֆ իթմէք տիր :

— Էֆէնտիմ, միւրաւոր ալիլիլ պիրի, Եմիլիլլէ միւնթալըրմ, համու սէնալլէր օլունսեհգտանէ, գուարէթի ալլիլէնիլ իսթիլիլտէ պիր շէյ տէկիլ տիր պու, բէք ալէա եաթապիլիլիլ :

— Խալլի վագլթման պէրու զիհիմտէ պիր շէյ գուր :

(1) Պու Կէրէշ լուլլէթի տախի Ֆրանսիլլաւա չօգ իսթիլիլ օլունուգ, վէ թիւրքէտէ իսէ, այլի մանէսը վիրէրէր իսթիլիլ օլունուր պիր լուլլէթ կէօրլմէքտէ օլմալըլմըլտան, պաղը սալիր լուլլէթլէր կիլիլ, պուտան սօղա, պուտան տախի իսթիլիլիլիլ ճալիլ կէօրլմէկիլ տիր :

մագառանքում, չեօյլէ քի, պիղիմպու. դոնադըն սաղ ճիհէթին-
տէ վազը պաղչէնին իւղէրինէ պիր տալիւրէ իւսվէ իթմէք
խաթիւրմ. . . Նիմախէ գատար, սիղէ հիւ պիր չէյ աշըպ
սէօյլէմէմիշ օլտուղում իշպու տիվանէլիկի, մէվզըի իճրա-
յէ վազ խաթպ իթմէմէքըիք հազդընտա, պիր խալլի վազըթ
թէրէտտիւտ իւզըի պուլունտուգտան սոնար, ազըպէթ-
քեար եաթարմադըլդա գարար վիրտիմ. . . խմոի, պիղիմ
գալփեաեա, պու կիւն խապը կէոնտէրսէնիզ տէ, էլէիւզ
պիր քէրըէ բլանը հազդընտա պէնիմ իլէ կէօրիւշսէ վէ
գոնուշաա իյի օլուր. . . Լաքին, օ տէկիլ էմին, մնաիէօ
Տուպլէ, պու նէ՝ հիքըթիթ տիր պու, իւղէրինիզտէ պիր է-
սէրի էլէմ ու մէրազ վէ իմէլաշ կէօրիւշսէմէքտէ տիր, մէ-
կէրիլ պէօյլէ պիր մէսարիֆ գարուսու աշըլանազըրը իշի-
տիւզ տէ, պէօյլէ պիգայոտ պիր հալտէ պուլունմազըլդ, սի-
զին թապիւթթընդտան պէրէնիլէպիլիւր մի խոի:

—Խալը, էֆէնտիմ, դաթման էսէֆ վէ իմէլաշ իթմէք-
տէ տէկիլիմ, վէ նաալըքի քէնտի հալ ու հարէքէթիլիլէտէ
էօյլէ օլմաաընը, հուզըրեա ալինիզտէ իւսպաթ ու թաստիգ
կլլէմէքտէյիմ. . .

—Մէղըրիւր տալիւրէ վէ եալիստ տիվանխանէ, եօրթու
վէ պալաամ վէ ղիյնէթ կիւնէրինէ թախտի օլունանազըն-
տան, բէք միւրէլէֆ վէ բէքտէ մուսթազամ պիր չէյ օլմաալ
տըր. խմոի, մատամըի պու խուսուստա պիւյիւճէք օլլը
մէսարիֆաթ գարուսու աշըլանազ օլուպ, վէ հէման միւմ-
քին մէրթէպէտէ չարուզ սուրէթ տէ իշէ պաշալնըրմաաը ար-
ղուսիւտէ պուլունտուղումտան, թապիլաթկլլէ, օն ոլէշ
եկիլիլմի պլին ֆրանղըլդ ազարէթ սաթմաղըլդա իճթիւտան
հասըլ օլմադտա տըր:

—Էվլէթ, էֆէնտի, մատամըի սէրիան իշէ պաշալնըր-
մաաընը միւրատ պուլունտուգտաաընըլդ տըր, հազդը ալի-
նիզ վար տըր, էօյլէ եարըլմաաը իղթիլդա խտէր. . . Պէն-
տէնիզ, չօդ տէֆա, քէնտի, քէնտիլի, «համու օլուն, պի-
ղիմ էֆէնտիլին, հիւ պիր չէյէ իճթիւտանը պուլունտուգտա

տէկիլ տիր, սալթ էլ վլէրը քի, պիր չէյտէն ղէվդ ու սէֆա
տուեուպ վէ թէլէզզիւզ կլլէմէքիլիկ միւրատ կլլէսին. . . »
տիմէքտէ խալմ: Պունու բէք ալէա տիւշիւնիւզ միւրատ
կլլէմիւշանիզ տիր, պէնտէնիզէ տախի, մէսարիֆաթըն էն
կլլիսի, էպիլիյէ ինչա իթտիրմէքիլք տիր, չիւնքի, հէր չէյ
կիտըր էմմա, եինէ էպիլիյէ պազը գալըր. . . Ազէ ճի-
հէթինէ կէլինճէ, էֆէնտիմ, ալաա էլէմ իւզըն պուլուն-
մաեընըլ, մատամըի միւրատ պուլունտուշտուսուզ տուր,
քէշֆի ալլինիշէ միւլաֆիդդ սուրէթտէ օլարադ պիր տի-
վանխանէ ինչա իթտիրըրիլ:

Պու արատա ժօզէֆ ալտէթ իթտի, վէ,

—Իշթէ, էֆէնտիմ, մատամ մարքիւլանըն դուեուսմ-
նուսունուն խալի, Մ. Պոտօէն իմիշ, —տէտի մէրգում, Մ.
տԱրվիլէ:

—Ապիլիմ մօնսիէօ Տուպլէ, բէճա խտէրիմ սիղէ, չիմ-
տի կիտիլպ, պու դուեուսմնուսու պուլմալը, վէ սէօյլէմէլի-
սինիլ քէնտիսինէ քի, պիր սաաթա գատար պուրաեա,
իւրի պլին լիւրաեա եազըն գըլմէթտէ օլտուղու հալտէ,
պիր էլմաա կէրտանըլդ ալըպ կէթիլմէլի տիր. . . չիմոի
գատընլարըն էն դիւտտէ սէվտիլէրի վէ իթիպար իթ-
տիլէրի չէյ միւճէվէթաթ տըր, հաթթա, էլլիլտէլէրին
պլիլէ էլմաալար իլէ իմէլին իլլէմէքտէ տիրլէր. . . Մէղ-
քիւր էլմաաըն ազճէսի վէ իմէտիլիէսի հազդընտա լա-
ղամ էլլէին մուալէլաթը, աթթըլ սիղ քէնտիլիլ եարըլդ
ուղաշմալը վէ պլիլիլմէլիսինիլ:

—Բէք ալէա, էֆէնտիմ: վէ իշթէ պու խուսուստա տա-
խի իղհալըր էսէֆ իթտիկիմի կէօրէմէէճէքիլիլ տիր. . .
չիւնքի, էլմաաա բարա վիրմէք տալի, էպիլիյէնէ բարա
վիրմէկէ պէնզըր, պիւլիլիւ պիւլիլիւ հալտաա կիթմէլիպ,
կլլա պազըր գալըր, վէ պունտանտա գաթիլնազար, հիշ
չիւրհէմ հօդ տուր քի, պէօյլէ պլը հէտիլիէ իհտաարն-
տան տօլաեը, դաթը ալինիլին հիսա իտէճէկի քէշֆ ու
սէֆա չէօյլէ տուրսուն, հէլէ մատամ մարքիլդա խալ, պու

եօրոտ պիր -է-բէշէ կէօրտիւ կիւնտէ, էլպէթթէ դիւստէ-սիլլէ մէնուռն վէ մէսրուր օյաճադ տըր: Իշթէ, էֆէն-տիւր, կէշէն կիւնքի զաթը ալինիզէ սէօյլէտիկիմ, պու կիւն քեամիլէն թաստիզ օլունմագտա տըր, շէօյլէ քի, բուր ճիհանտէ, զաթը ալինիզ կիպի կիւզէլ վէ րահայթ էօմիւր կէշիթմէքտէ օլան Տիշ պիր քիմսէ պուլունմագտա աշկիլ տիր, տէնիլսէ ճայիզ տիր, աշտի խոփմ:

—Աղիզիմ ժննսիէօ Տուպլէ, —տէտի Մ. տ'Արիլ կիւ-լիւմսէէերէք, —տէմիր թալիքնտա տէօկիւլիւր Ֆէհլասըն-ճա, սիզտէ տալիմա, թամ վազթի միւնստիպինտէ թէպ-րէք վէ թէհնիքնէ քէտմինի իֆա վէ իմքա իյլմէքիլի պիւ-մէքտէսինիզ:

—Էֆէնտիմ, պուստանտա պաշդա պիր հիւնէր ու մա-րեֆէթ վէ լիւսագալթիմ եօզ տուր եա. էկէրի, պարի եա-լընրզ պու վաղիֆէմի, վազթինտէ վէ լաւըզընտա իֆա ի-տէպլիլմէքտէ խէմ, քէնտիմի պաթիթիւտար ատա իտէքէք, իֆիթիլտար իտէքիմ, չիւնքի, ասըլ քէնտի հիստիյեաթը դաւ-պիլիէմ սէմէքէսի տիր: Էկէրի միւսաատա պուսուրուր իտէնիզ, հէման գուսուսմաւաւս կիւնտէ, էմիլ ալինիզի իմ-րա իտէյիմ. —տէտի Մ. Տուպլէ, վէ տիշարը չըգտը:

Մ. տ'Արիլ եալընըզ գալըր դարմազ, դօլարընը խա-վարի կէօքիւնէ վազ իտիպ, վէ տիք տիք պագմագտա, վէ տէրին տէրին տէ թէֆէքքիւրլէր տէրեալարընա տալ-մագտէ օլունդու. հալտէ, օտաար տէրունիտէ կէզիմսէկէ պալաաթ:

Մէրգուսմուռն լէհէհի օլ անտէ պիւթիւն պիւթիւն տէ-կիւնիլլէ իտի, վէ կէրէք միւսինն խըամէթքեարընա, վէ կէ-րէք վէրիլարճընա սաթիթէ օլարազ կէօթէրիպտէ ալաա-թապլիլմէ պուլունտուղա էսէրի սիւրուր ու մէնուռնի-էէթ եէրինէ, պիր դաարըր բիւր սիւքիւնէթ, բիւր մահ-գուսիլէթ, վէ բիւր պիւրուտէթ էսէրի, հիւքմ իթմէկէ պալաաթ իտի:

Օլ հալ իւզլէ խալիլսէ կէզիլտիքտէն սօնրա, մէրգուսմ,

բէք մաղմուս վէ բէք պիմէճալպիր հալտէ պուլունտուղու, շէօյլէ քի, հաթիթա, ատէթա, աւաղտա տուրապիլմէք իլին տիղէրինտէ թագաթ ու տէրման տաթի գալմամըշ պիր հալ-տէ օլունդու թագաթիրտէ, կիտիպ պիր սանտալիւնէ իւզէ-րինէ տիշիւլիւրտի, իքի տիլսէկինն եազըլսանէսի իւզէրի-նէ վազ իթտի, վէ էլլէրինն տաթի աննընա դօտու: Ա-րատան ճիւզիճէ պիր վազըթ կէշիթըն, պիրտէն պիրէ աւաղա դալգտը, գըղարմըշ օլան կէօզ դաւազլարը եաշընը սիլտի, վէ գուվլէթիլ պիր սէօյլէ յիշ իլէ տաթի:

—Էվլէթ, զալրէթ լազըմ տըր . . . ճէսարէթ լազըմ տըր . . . —տէտի:

—Վէ պատէհու տաթի, օթուրուպ պիր չօզ ատամլա-րա իթիթապէն օլուպ, վէ չօզլուգտա լիւզուսու օլմեանն մատտէլէր հազգընտա մէքթուպար եազար. վէ չունու տաթի ունութմաեղ իշարա քի, մէքըլուր մէքթուպար-տա, պուղըլարա, միւթիթէիֆ կիւնլէր իլին րանտէ-վու-տա վիւրտիկի կիպի, պաղըլարա տաթի, զաթէն վիւրմիշ օլունդու րանտէ-վուպըն կիւնլէրին թէպտիլ իլլէտիկի-նի պիւրտիլլէ իտի: Մէրգուսմ մէքըլուր մէքթուպարը պի-թիլմէք իւզըն իրէն, թէքըարէն, ժօգէֆ կիւլէրէք օրա-տան իլէրի կիրտի: Մէրգուսմ իթիթիւտար օլ անտէ, օլ մէր-թէպէ քէյֆիլ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի քի, սէ-վինճիլտէն, էֆէնտիսի օտաարնա կիրմէքտէ օլմաարը պի-լէ ուուտարտոգ, քէնտու քէնտույէ, թըզզը էֆէնտիսի-նին եաբտըր միսիլլու, սոտաղլարը արաարնտան թիւրքի չաղըրմագտա իտի:

—Աղիզիմ պապա ժօգէֆ, բէք կիւզէլ պեր սէսինիզ վար իմիշ, —տէտի մէրգուսմ կիւլիւմսէէերէք:

—Տօղրուսա, էֆէնտի, սէսիմ իթթէր կիւզէլ օլուն վէ իսթէր չիւրին օլուն, սալա վաղիֆէմտէ պլիլ տէկիլտիր, պէնսէնիզ եալընըզ չունու պլիլիթիմքի, իլէրիլտէն չալըն-մագտա օլան մէնքէրէթ սէտալարը, նիհայէթ տիշարընա գաւաթ արս իյլմէքտէ տիրլէր . . .

— Բէք ալէս, բէք ալէս, հայտե պագալըմ, չիմտի սէնտե չու մէք թու պարը կէօթ իւրիւ պ րօսթանա պըրադ մալլաքնը : — Պաշ իւթ իւնէ Էֆէնտիմ, ֆադաթ, դաթր ալինիզ-տէն չունու անլամադ իւթէր իտիմ քի, թէչրիֆ իտէճէք օւլան միւսաֆիր Էֆէնտիլէրի, նէրէեէ դապուլ իտէճէ կիդ տիր :

— Պուրատա քէնտի օսամանա դապուլ իտէճէ կիդ տիր, չիւնքի, թատման սօնրա սիւրա իլէճէք օլտուզարնու տան, պուրասը տահա զինտա միւնասիպ տիր, զիրա, միւ տամ տ'Արվիլին տալիքսինէ դատար թիւթիւն կիթմէզ : Պիրտե պու հէնկեամտե, դօնալըն հալլուսունտան պիր արպապ սէսի տիր կէստի :

— Մատամ մարքիւս տիչարը չըգմագտա օլմալը տըր, չիւնքի, պու սապահ էրքէնտէն, աթլարընը իւթիմիլ իտի, — տէտի Ժօդէֆ :

— Իմտի էօյլէ օլտուգտա, դօշուպը բէճա իթմէ լիսինքի, տիչարը չըգմագտան էվիլէ, աղաճըզ պուրաեա ուղլաքնը : — Բէք ալէս, Էֆէնտիմ :

Մէրգուլ խըսմէթքեար օլտաան տիչարը չըգար չըգմագ, Մ. տ'Արվիլ աշանըն դարչըսընա կէչտի, վէ քէնտի թապիրնի սէլէ էլիճէ տիգդաթ իտիպ կէօդտէն կէչիտի :

— Զօգ կի, չօգ կի, — տէտի մէրգուլ սաղըրճա պեր սէս իլէ, — թամամ, բէք ալէս տըր . . . Խանազարըմնը բէնկի Էէրինտէ օլտուզու կիպի, կէօդէրիմին բարազղըզը տաթի Էէրինտէ տիր . . . Էմմա, պու հալլէր, եա սիւրուրտան վէ տէ Էաթիտ տէրտ ու էլէմտէն նէչէթ իտէր իմիլէր, օնտա նէ պէլիս վար տըր . . . Էլ վիրը քի, հէրքէս ալաանապլըմն . . . հայտէ պագալըմ . . . չիմտի . . . պիր տէ տօտուգլարըմտա կիւլիւմնէյլ թարզ ու հալլէրի իպ-բազընա լիւզուլ պուլունմագտա տըր . . . Բէհ, մէկէրչի կիւլիւմնէյլէրինտէ նէվլէրի մի էքրիք տիր . . . անըն սա-հիճինի տաթիմէսինտէն ֆարզ ու թէմիկէ միւզթէտիր օլան քիմ'տիր, դա նիլ ատէմ, պիրնին, Էալանտան էստեր

խանտէ վէ մէսէրքէթ կէօթէրմէտէ օլտուզունու կէօր-տիւկիւնտէ, Ֆէհմինէ վարըպտա, « Պու տտէմինիւզին տէ պիր սաթիլէ սուրէթ վար տըր, վէ պու սուրէթին ալ թընտա տաթի, պիր էսէրի հիւզնի ալիմ, վէ պիր թէֆէք-քիւրի միւհիլը մէսթուր պուլունմագտա տըր » տիւնէպիլէ-ճէք տիր. քիմի՛ն խաթր ու խէեալընտան, էօյլէ պիր շէյ կէչէճէք տիր, հիլ պիր քիմնէնին . . . Էվիլէթ, պէրքէթ վիրմն քի, քիմնէ էօյլէ պիր շէյ տիւլիւմնէէճէք տիր . . . Հիլ պիր քիմնէ մի. « ֆ. խալը, էօյլէտէ տէկիլ տիր, անըն ֆարզ ու ֆէհմինէ վարապիլէնը տաթի պուլունմագտա տըր . . . աչգ ու սէլաա իլէ մէշուֆ օլանլար, Էվիլէթ, օնլար, մէզքիւր տուլլու վէ գուտրէթէ տաթի մալիք պուլունմագտա տըրլար, չիւնքի, քէնտի սէվլը թապիլէրի էլէ հիսա իտիպ թէնիլը գըլընմագտա տիրէք : Ա, իլթէ զէվ-ճէմին սէսինի իշիթմէքտէյիմ . . . Էվիլէթ, զէվճէմ կէլ-մէքտէ տիր . . . Հայտէ պագալըմ . . . աման, իշի պէլլի իթմէմէլիլիմ, աղը ուսիլալըզ, իշիմէ չիմտի իգթիզա էթ-մէքտէ տիր, կէն պու հէյ պիլթամիլ չօգդապաղըլը Լաեք-գըլլա իճա պիլմէլիլիմ . . .

Դէլման Մ. տ'Արվիլին օտաղընտան իշէրի կիրտի :

— Սէլամ, պիրատերի աղիլիմ, Ալէք, — տէտի մէր-գումն քէնտի դօճաքնա քէմալի հալալէթ վէ մէվէտտէթ իւզըր սէօյլէեքէք, վէ էլինի ուզաթարազ, Պատէհու մէր-գումնու լէհճէսինտէ տէրքեար օլան օլ էսէրի մէսէրքէթի կէօրիւպ տիգդաթ իյլէմալիքտէ տաթի, — Աղիլիմ, նէ օլ-մուշունուզ տուր, օտղուսու չօգ մէմնու օլմագտաեքմ լէհճէնիպտէ պիր աուարը սիւրուրնիւմա վէ ֆէրահպալիւս հիւրմ իթմէքտէ օլտուզուն, միւշահէտէ իյլէմէքտէյիմ :

— Էվիլէթ, չիւնքի, հէմիլէյի աղիլէմ, հէնուզ չիմտի դաբուտան իշէրի կիրմէզնէ Էվիլէ պէնտէ սիգի տիւ-չիւննէքտէ իտիմ . . . վէ պունտանա գաթինազար, ան-չարիպ վիլմիլ օլտուզում պիր գարարը Էնֆանըն թէհս-սիրի ազիլի թահիթընտէ պուլունմագտա իտիմ :

— Պէնիմ տախի դալարիմ շէհատէթ իյէմէքտէ տիրքի, էլպէթթէ էօյլէ պիր չէյ օյմալը տըր . . .

— Օլ տիրնքի վուդուս կէլէն հալէր, օլ թարափը նըղտան իպրաղ օլունան շայտանը թէհայիլուր սուրէթտէքի ալիճէնապլըգլար, վէ օլ բրէնս թարափընտան մէպուլ պուրուլան հարէքէթի նէճիպանէ, տօղրուսու, պունչուսընքեափէսինի տախի տէրխալըր իյէմէպտէ տիրնքտէ, պիրթիւն պիրթիւն թէպտիլի հալ ու էֆքեար իյէմէքտէյիմ . . . էվլէթ, չիմտի պէն պիրթիւն պիրթիւն տէկէլիլիլ, վէ պաշգա պիր ասէմ օյմալուսուր :

— Ահ, նէ լիտան . . . վէ նէ մէրթէպէ սէտտէթէքիւմա թէպէտտիւլաթ, — տէ լի պաղըրուր մատամ'Արվիլ. — հայ հայ, պէնիմ օլ իթիգատում տօղրու իտի, վէ պէնիմ պուլուշում բէքտէ շայտանը էմնիլիէթ իտի. պէն զաթէն սիղին վիճաան ու իտրաքընքտ միւրաստաթ իյէտիկիմ տէ, պէնիլիլտէ անինտէ հիւանի հալ վէ իմթիգաճը էֆքեար հուսուլքէղիր օլստաղըրը, բէք պէա տիրնքանէք տէ իտիւմ : Էհ, համա ու սէնալէր օլտան, արթըգ իսթիգպալտէ, կիւզէլ կիւզէլ կիւնլէր կէշիւմէքլէք իգպալլինէ նայիլիլիէթիմիլ հագգընտա, գաթան չիւրհէմ գալւմալը տըր :

— Սիղին սէօյլէտիկինիլի, Գլէմանս, պէն տախի, նօգթալը նօգթալընա թատիգ իտէրիմ Էվլէթ, պու կիճէքի բէնտիմէք վիւրթիլ օլտուլուսմէքքիւր գարար իւզէրինէ, չիմալիէ տէկին տիրմանը վէ մէճուլ պիր հալտէ կէօրիւնալէքտէ օլան իսթիգպալըմիլ, զանն իտէրսին քի, պիր սուրէթի զարիպտէ օլտուլու թագտիրտէ, քեալիլէն թէնվիլ գըլընըպ վէ քէսպի սատէկիլի հալ իյէմիլ տիր :

— Տօթիւմ, պու սէօյլէտիկինիլ թագլիլ պիր չէյ տիր, չիմտի էքիմիլ տախի ալիս նիլիէթ ու էֆքեարա իւրմէթ իտիլ, վէ ալիս մէնղիլի մագսէտէ տօղրու կիթմէքտէյիլ, վէ պու պապտէ մաւափաղըյիէթ պուլապլըմէքլէք իշին տախի, գարտաշնա պիր զալըէթ ու մահապղէթ իւզըն :

պիր պիրիմիլգէ մուալէնէթ իյէմէքտէյիլ, վէ հիւ իշիւպաշտա ճայիլ տէկիլ տիրքի, պիլ պու եէնի թարիգ տէ տէվամ ու իլտամա իյէտիկիմիլ թագտիրտէ, տայիլա, բէնտիմիլի, շու չիմտիլի հալտէ պուլսճաղըլ տըր : Պու սուրուլուսուլ հիլ պիր վաղթթտա դայիլ ու մաշվ օլմանաճաղ տըր : Վէշնասըլ, պէնիմ մէնվիլի զալմիրիմ, վէ արգալի քէպլիրիմ, հէմմիլէ պիլի սէտաւթիլ հալ իւզըն կէօրմէք տիր, վէ էվլէլ Ալլահ, թըպգը արգուլ իւզընտէ օլաճաղ տըր. զիրա, պիր քէրբէ անը պէն պուրատա, էօյլէ հաքը ու գայտ իյէմիլիմ տիր, — տէտի Գլէմանս, պունս սէօյլէտիկի անտէ բարմաղըր անը իւզէրինէ վալ իտէրէք : Մէրգուսմ պատէհու թէքքարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ, վէ պիր թարըլ լաթիփ իւզըն, մէքքիւր էլինի աննընտան ինտիրպ գալպի իւզէրինէ վալ իլէ, — վալար, իպլը, պէնիմ գալպիմ, տայա պէնի ալտաթմագտա տէկիլ տիր, մատամքի պու գալպ, պուրատա, պէնտէ մահֆուլ պուլուսմագտա տըր . . . Օլ էֆքեարը միւլիտէ, կէրէք սիրին . . . վէ կէրէք պէնիմ իւզըրիմ, հէմիլէ իճրայի նէշարէթ իթմէքլիքտէն, ալալ տուր օլմանաճաղ տըր. վէ հէմտէ, պիրատալի աղիլիմ, սիլ իտուսքեար պիր գալպ թարափընտան, էկէրչի իսրար ու իտատա զուհուրա կէլէճէք օլուր իտէ, մէքքիւր իսրար վէ իտատա սայէսինտէ, նէ պիրիւք հիւրմէլէք վէ նէ պիրիւք ֆաղիլէթիլէք հուսուլէ կէլէպլիէճէկինի, բէնտի կէօյլէրինիլլէ կէօրէճէք սինիլ տիր :

— Աղիլմէ Գլէմանս, — տէտի Մ. տ'Արվիլ, էթթիրապը տէրուինի ա'թըն չըլըլմագտէ օլտուլու հալտէ :

Վէ մէրգուսմ ճիւղիճէ սիւքիւթ իւզըն տուրտուգտան սօնրա, պիր սուրէթի շատմանիտէ օլարագ թէքքարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ :

— Տիշարը չըգմագտան էվլէլ, պիրաղ պուրատա ուգրամանըլը արգու իյէմիլ իտիմ, պիրիլմիսինիլ սէպէպի նէ տիր, սէօյլէնիլմ սիղէ. պու կիւն, սապաշ թտամըր սիւ :

զին իւլէ իտէմէնէնէկիմի իրթար իթմէր իթմէր իտիմ. չինւ. քի, զէվալլը Լիւսնէյ, չըբըշտըրը տիւէլլօտա, կէրլի խա. ֆիֆնէ Եարալանմըշ իտէտէ, հէլէ համատա օլտուն քի, պիւ. յիւ. պիւր թէհլիքէ կէչիմիլը պուլունտուղունտան, մէր. գուսն թէպրիք նիլյէթիլլէ, նակէհանի օլտադ, պիւր դիւ. եաֆէթ թիւմէքլիլի, վէ պիւր դաշ զաթիւր տալէթ իյլէ. մէքլիլի, արդու իտիպ գարար զարմիլիմ տիւր :

Մէղքիւր տիւէլլօնուն սէպէպի էվլէլի իսթիւրնա կէլ. տիկիւնտէն, մատամ տ'Արմիլին երւղէրի գըգարտը, զիրա, մալլուսեա, մէղքիւր տիւէլլօնա սէպէպիլէթիլ, պիւր կիճէ, պիւր էլլի սէրաքը դըշ պաղլէսինտէ, քէնտի նէզտինտէ օլտուղու հալտէ, Մ. Շարը Բօպէրին, Մ. տը Լիւսնէնէ սէօյլէտիկի չայեսանը թալիւպ վէ իսթիհզա պիւր լազըրտը վիրմը իտի, Գլէմանս մէղքիւր վաղատաք տէրլաթըր իյ. լէտիքնէ, զիւտտէսիլլէ քէտէր տուրմտա պաշլատը, չինւ. քի, մուսիպի հիճապը օլաճադ պիւր խէթաօնը տէրլա. թըր իթտիւրմէքտէ իտի, Մէրգուս մէղքիւր էլէմպախը պիւր իսթիւրէնի լէվճայի ֆիքրինտէն տէֆ իթմէքլիկ ար. զուս էլ նիլյէթիլ իյլէտիկիւնտէն, զօճապընա խիթապէն,

—Պաղընը պիւր քէրլէ, նէ՛ զարպ պիւր թէսատի. ֆի տիւր պու, Մ. տը Լիւսնէյ սիլլին իլէ թճամ իթմէքլիկէ կէլէճէր օլտուղու հալտէ, այնի վազըթտա պէն տախի, տա. վէթսիլ վէ իսթարսըզ միւսաֆիւր կիթմէքլիք քիւսթտիւ. լըզընը վէ սայըսըզըզընը իճրա իտէքնէ, մատամ տը Լիւսնէյէ կիթմէքտէյիմ. զիրա, հէնուշ թանըմադտէ պուլունմատըղըմ թաղաթիւտէ, թահթը հիմայէմէ ալմըշ օլտուղուս իրլի նէֆէր էվլալլըսը հազգընտա, մէրգու. սէ իլէ կէօրիւչիւպ զօնուշմաղլըշա, զիւտտէսիլլէ միւս. թճաճ պուլունմադտաքըմ. վէ նիլյէթիլմ, օրատան տախի, մատամ տը Պլէնվալը պիրիլքտէ ալարադ, Սէն-Լադար մաշպուսիւսանէսինէ կիթմէք տիւր. հէյ, սիլլ տահա պէնիմ, շան ու չէօհրէթ պապընտա տէրքերա օլան քեաֆէթի տը. զու վէ զարլէթլէրիմ վազքֆ պուլունմադտա տէկիլ.

սիլիլ. պէն չիմտիտէ, մաշպուսիւսանէլէքտէ պուլունան կէնճ գատընլարըն վէ դըզլարըն խէլալարըն իլլէրինէ գա. ըըշմաղլըզ էնթրիգալարընլա ուղրաշմաղլըզա գալըշմը. չըմ տըր :

—Ֆիլվազը սիլլ, տօյմալ վէ պըգմաղ պիւր դատընը. նըզ, —տէտի Մ. տ'Արմիլ կիւլիւսնէնէքնէր. պատէհու, հէր նէ գատար պլլին իթմէմէք զարլէթիւտէ պուլունմադտա իտի իտէ տէ. պու ճիւմլէ իլէ տախի, անլալըմաղլըզ թէհ. լիքթիւնտէ պուլունան պիւր հէյճանը զամէնկիլ իւղրէ, ի. լալլէլի մէգալ պիւրլէ, —տիմէք տըր քի, պու. կիւն արթըգ պէն սիլլի. . . կէօրէմէնէնէկիմտիւր, էօյլէ մի. . . —տէտի հէմանտէմ իթթիրապը տէրունին սէթրէ միւսարաաթ ի. տէքնէր :

—Եօգաա, պէօյլէ բէք էրքէնտէն տիւարը չըգտըղըմա կիւճէնմէքաճ միսինիլ, —տէյն սիւալ իթ տի Գլէմանս կէր. միլլէթէ իւղրէ, վէ մէրգուսուն սէսինտէ տէրքերա օլան պիւր հալտէն տօլաքը տիւալըր թէաճհիւպ օլտադ. —է. կէր արղու վէ միււրատ իտէր իտէնիլ, մատամ տը Լիւս. նէյն վիւլէճէկիմ վիլլիթտէր, թէէտիք իտէպիլլիւրմ :

Մ. տ'Արմիլ, քէնտի իւղէրինտէ հիւքմ իթմէքտէ օլան հալին հէման զահիլէ չըգաճալը թէհլէքսինտէ պուլուն. տուղունու հիւս իլլէտիկիւնտէն, սէս վէ սէօյլէյիլլին զա. յէթլէ ըրգաթիթէնկիլ պիւր հալ քէսպ իթտիրէքնէր, ճէվա. պա միւսարաաթ պիւրլէ :

—Էվլէթ, հէմիլէթի աղիդէմ, տիւարը չըգտըղընըզ կէօրտիւկիւմտէ, նէ մէրթէպէ մաշպուն օլմադտա իտէմ պիւր սաաթ էվլէլ ալտէթիւնիլ կէօրմէքլիկէ տախի, օլմէրթէ. պէ իսահիլէպ պուլունմադտաքըմ, չի՛ չարէ, արթըգ պուն. լարըն տէֆի չարէսի էլիմտէ տէկիլտիւր, արթըգ պու թաղ. սիրաթլարըմտան քէնտիլի իսլահ իտիլ գուրթարամանօ. ըուսմ, վէ հիւ պիւր վազըթտա տա գուրթարամանաճաղըմ :

—Աղիլիմ, պու թապիթտա գալմանըղտան տօլաքը, իղհարը մէմուսնիլէթ իթտիլիմ կիպի, էկէրլի թէպտիլի

ախրադ իտեճէք օլուր իտենիդ, միւլէտաթիլ էսէֆիմ՝ օլա-
հազընըդը տախի պէհան իտերիմ:

Պիրտէ պու հէնկեամոտէ չալընան չընդրադտան, գօ-
նադտան իշերի պիր միւսաֆիր կէլտիկի անյալըլար:

—Պէսպէլլի միւսաֆիրէրիդ կէլմիշ օլմալը տըրար,—
տէտէմատամ տ'Արվիլ,—իմոտ, պէն արթըդ էրտէլիմ. . .
լըրլին, օ տէկիլ էմմա, պու կիճէկի նաւը կէլիքճէքսի
նիդ տիր, էկէրչի, հէնուդ պիր դարար վիրմէմիշ իտենիդ,
պիրլիքտէ իթալեան օրէրասընա կիթմէքիկիմիդի արզու
վէ իպրամ իտերիմ. իճիթմալ տիր քի, արթըդ չիմոտի միւ-
ղիդատան, տահա ղիկատէ հօլանըդ վէ թէլէզիդիւ ի-
տէճէքսիկի տիր. . .

—Թէքիֆիկիդ քէմալի մէֆուռիյեթլէ գազուլ էլ-
լէտիմ:

—Սիդտէ չիմոտ տիշարը չըգմադ նիյեթիթնտէմիօնիդ,
աղիդիմ, ահապա աղչամ թաամընտան էվիլէ կէօրիւշէ-
պիլէճէքմիլիդ:

—Շիւբհէսիդ, չիւքի, պէն հիշ տիշարը չըգաճադ տէ-
կիլիմ. . . պուրատաերմ. . . հէր նէ վազըլթ միւրատ ի-
տէր իտենիդ, կէօրիւշէպիլիլիդ:

—Իմոտի էօյլէ օլուդգտա, ավտէթիմոտէ կէլիւ պիդի
պուլուրում, վէ սիդտէ պանա, օլ էրքեքճէ բէք կիւղէլէյ-
լէնիւ պիւրարը վազըլթ իլլէմիշ օլմանըդը, նաղը ու պէնան
իտէրսինիդ:

—Ատիյեհօ, Գլէման:

—Ատիյեհօ, տօթու նէտիմիմ. . . ինչապալահ, երինէ
պիրազտան կէօրիւշիւրիւդ. . . իլթէ սիդի սէրպէսթ վէ
եալընը պիր հալտէ պըրադմագտաերմ. հէզարան նէվի
տէլիլիլէր իտէրէք, կիւղէլ կիւղէլ էյլէնմէնիդի արզու ի-
տէրիմ. . . վէ ինչապալահ, հէսիշէ պէօյլէ սիւրուք ու հիւ-
պուր իւղրէ օլուրսուսուդ:

Վէ մէրգուլէ պիր սուրէթի խուլուքեարանէտէ օլ-
աուղու հալտէ, քէնաթիլ ղէվճիկին էլիկի թուլթու պըգար,

վէ հէնուդ Մ. տը Լիւնէյ պիր դարուտան իւլուր կիրմէդ-
տէն էվիլէլ քէնաթիլ տիկէր պիր դարուտան տիշարը չըգտըր:

—Մէրգուլէ պէնիմ իշին, հէզարան նէվի տէլիճէ վէ
կիւղէլ կիւղէլ էյլէնմէնիդ արզու վէ թէմէնիթնտէ պու-
լունմագտաարը. . . վէ հէր վազըլթ տա պէօյլէ շու ու ինչապ
պիր հալտէ պուլունմագըլըմի թալապ իլլէմէքտէ տիր. . .
հայըֆ քի մէրգուլէ պէնիմ, օլ ատիյեհօ տիյերէք վէտա-
լալմամըն, էվիլէթ, օլ ճան հալլիստէ պուլունարադ տի-
հանըմտան չըգմադ տա օլան սօն քէլամարըն, վէ իլլէպէտ
վէ ճէլի պիր սուրէթտէ օլուղու թապտիրտէ վուդուա
կէլմէքտէ օլան պըրըլըլուղէթնին, ապընիյեթ ու մանէա-
պընըն ֆէհմիտան օլամատըլընտան, սահիհէն եւսգընտա. . .
վէ պու կիճէ, երինէ պիրպիլիլիդէ գալուշարադ, կէօրիւ-
շիւ պ օմուշաճաղըղ տըր զանն ու իթիգատընտա պու-
լունմուշ, վէ քէմալի բահթըր գալալ իւղրէ վէ կիւլուպ շադ
օլարադ պըրադալ կիթմիշ տիր. . . Բէք ալէա. . . մէր-
գուլմէնին պու մէրլէպէ պլտանըպ ինանմասը, պատիլի
իֆիթիկարմ օլա ճալիլ պիր, ղիւրա, պունուն, տէրունէն
հիւք իթմէքտէ օլան հալլիմի սէթի իտէպիլմէքիլքտէ, մէ-
հարէթի աղիմէէ մալլը պուլունսուղուճա տէլալէթ ի-
տէճէկի պի իլթիպահ տիր. . . Իիւտաալիմ, պէն քէնաթիմ
տախի, մուգալլիտիլքտէ պու մէրլթէպէ սահիւպ մէհարէթ
օլուղուճու, պիլմէքտէ տէկիլ իտիմ. . . Իլթէ Լիւնէյտէ
կէլմէքտէ տիր. . .

ԱԼԹԸՆՃԸ ՖԱՍԼ

ՍԱԼԹ ԵՐԲԷԲԷՃ ԳՈՐ ԹԱՍՍ

Մ. տը Լիւնէյ Մ. մ'Արվիլին օտապընա կիրտի:

Մէրգուլուն գօլունուն եարասը բէք խաֆիֆ սուրէթտէ
Գ.—25

պիր շէյ օլտուղունտան, պարզաբերդ ամիլենա արմագլըդտ
պիրէ ինթիխան մէսա իթմէմիշ իտի . վէ մէրգուման լէհ-
ճէպինտէ տայլմա պիր Ֆօտուլուզ վէ պիր պօշպօղաղըդ,
վէ եախստ տահա տօրուսու պիր մասգարաղը, եանի ա-
տամիլէ Ելէնմէքլիք թապիլաթի Էսէրի միշահէտէ օլուն-
մագտա օլտուղու կիպի, տայլմա տախի բահաթ տուրմա-
եարագ, Էնպլայ շագա վէ բաթըրտըլար իթմէքլիք, վէ հէր
շէյի դարըշտըրըդ օնամագլըդ վէ Ելէնմէքլիք խույլարը
տախի, հէր հալ ու հարէքլինտէն անլարլմագտա իտի :
Պագաթ, մէրգում պու գուսուրլար իլէ, վէ հաթթա
բէք ասի շագաճըրըլար իլէ մէկլուֆ օլտուղտան պագա,
գօճա բաթլինմախարի պրտտէ պուրուսա մալիք պուլունտու-
ղունտան, լէհճէսի իֆրաթ մէրթէպլէրտէ դապա պիր չիւ-
րինիք. քէսպ իյլէմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ տա-
խի, նասըլքի սէօյլէմիշիդ տիր, տօղուշունտա պիր նէվի
քիպարըդ Էսէրի պուլունուպ, վէ հէմիշտէ արսըղճա
շէնմէշրէպլէքլէր ինքարնա ճիւրաթ իտէկլէքլէքտէ օլտու-
ղունտան, սիմաթընտան, Էօյլէ պաշտըդ պիր աստաթ օլ-
մասըդը տախի անլարլմագտա իտի :

—Աղիղիմ Հանրի, սիդի հի սօրուպ սիւալ իթմէքտէ
տէկիլիմտիր տէյի, հագգըմտա հէր նէ մէրթէպլէ շիւր-
հէեէ դահիպ օլտանըդ, հագգընըդ վար տըր, —տէտի Մ.
տ'Արիլէ Էլնի Մ. տը Լիւմնէյե ուղաթարագ, —Փագաթ,
շու տախի սահիս տիր քի, պաշըքըդ կէլէն օլ Էսէֆէն-
կիդ դաղա վէ եախստ պէլատէն, պիւթիւն պիւթիւն պի
լապիր պուլունմագտա իտիմ, ինիտա պլէմ, տահա պու
սապահ իլիթտիմ . :

—Իսէֆէնկիլը մի . . . տտամ սէնտէ, մարքիք . . . Է-
սէֆէնկիլը օլուպտա նէ օլաճագ տըր . . . պու ալէմտէ, իտէն
պուլուր, վէ, ինլէեհէ Էօյիւր, տէմիլէք . . . պէնտէ եար-
տըղմըն ճէղատընը չէքտիմ . . . Էմմա, օլ խուսուտա, օլ
գատար կիւլմիշ վէ Ելէնմիլիմ տիր քի, միւտտէթի
Էօմիլիմտէ օլ մէրթէպլէ կիւլմէմիլիմտիր, տիսէմ ճայիք

տիր . . . չիւնքի, օլՄ. Բօպէր տէնիլէն զաթ, օլ գատար
միւթէքէպլիր պիրի իմիշ քի, նէղլէ օլմուշ օլմագլըդ, պիր
տիւրիւ հագմ ու գապուլ իտէմէեհէնկիլտէն, մէքըիւր
իլլէթէ միւպլէլա օլմատըղընը, ալէմէ իսպաթ իյլէմէքլիք
իլին, թա տիւէլլօեա գատար գալգըլըշ տըր . . . Էլվէթ,
տիմէք տիր քի սիդին մալիմաթընըդ պուլունմագտա տէկիլ
տիր, իլլէ մէքըիւր տիւէլլօնուն սէր ու սէպէպի, անճագ
պու պիր նէղլէ լուղէթինտէն իպարէթ պուլունմուշ տուր :
Շէպլէ քի, կէչէն կիճէ, * * * սէֆարէթ խանէտէ, սիդին զէվ-
ճէնիդ իլէ գօնթէս մագ—կրէկօրուն հուղուրլարտա օլ-
ուուղու հալտէ, պէն մէրգումա, նասըլքըդ, նէղլէնիդ տէ-
վամ իլլէմէքլէթիմ տիր, տէյի սիւալ իթտի իտիմ . . . պիրտէ
Էսէֆէն Էլէ Էօյլու . . . լազըրըդ պլէնիմիլտէ եա, մէրգում
Էօյլէ պիր իլլէթէտէ միւպլէլա պուլունմագտա տէկիլ ի-
տի . . . վէ կէրլի, պէնմ իթտիլիմ տըրֆ պիր պօշպօղաղ-
ըդտան, վէ մահգա պիր շագաճըրըդտան իպարէթ իտի . . .
Փագաթ, պու ճիւմէ իլէ տախի, մէրգումանտա հագգը-
վար իտի . . . սիդին տէ գալլիլիդ շէհատէթ իտիք եա . . .
Էօյլէ պիր տիպլէ գատընլար նէղլիլտէն, օլ Էօյտա պիր
շագատա թէհամիլի իտիպտէ հագմ իլլէմէքլիք, Էլտէն
կէլէմէդ իտի . . .

—Ա, նէ գատար տէլիլք տիր օլ սիդինտէ եարաղը-
նը . . . հօշ, եարմամագտա սիդին Էլնիլտէն կէլմէդ ի-
տի եա . . . զաթէն պէն սիդի բէք իլ թանրեանլարտանլմ . . .
լաքին, օ տէկիլ Էմմա, Մ. Բօպէր տէտիլիլիլը բլմ օլուեօր :

—Տօղրուսու, պէնտէ պիլմէմ, մէրգումա պէն սուլար-
տա թէհատիլիլ իտէպլէ թմարլը իտիմ, վէ մէքըիւր սէ-
ֆարէթ խանէնին գըլ պաղչէսիտէ իսէ, կէլիպ Էսնիմիլիլտէն
կէլմէքտէ օլտուղունտա կէօրտիւկիւմտէ, պօշպօղաղըդ
պու եա, մահգա պու չիւրքին շագաեք եարըպտա Ելէն-
մէք իլին չարըմիշ իտիմ. իլլէ մէրգումտա պունա գար-
շըլըդ օլարագ, կէչէն կիւն պէնի տիւէլլօեա տալթիլ իթ-
տի, վէ մէրտճէ հարէքլէթ իտէրէք, գօլումտան եարաղա-

տը, իշխեմ մատտե պունտան իպարեթ տիր: Լաբին, դա-
թէն էհեմիյեէթ վիրէհէք պիր շէյտե տէհիլ տիր, անոն
լազըրաւընը պէր թարաֆ խաշիմ տէ, քէնտի լազըր-
աւընը պազալըմ: . . Շիմտի, պէն պուրատա, պիր թաա
չայ իւմէկէ կէլտիմ:

Մ. տը Լիւսնէյ պունու սէօյլէտինկի իլէ պէրապէր,
պիր սէտիր դանաբէսի իւղէրինէ օթուրուպ եան կէլէրէք
եանըլտը, վէ պատէհու, էլինտէրի պասթօնուն ունունու,
պալը իւղէրինտէ ասըլը պուլունան պիր թասվիրին ալթը-
նա սօղարադ, սալլաւերպ օխամանա պալլատը:

—Չաթէն, աղիդիմ Հանրի, պէնտէ սիւլի պէլէմէրտէ
իտիմ, չիւնքի, սիլին իշին պիր սիւրըրիւ հաղըրաւըն ի-
տիմ:—տէտի Մ. տիւրիլ:

—Մ.հ, ահ, ահ, նէ իմիշ շու հաղըրաւըն զլուրու-
նուլ սիւրըրիւ, պազալըմ,—տէյի պալալտըր (1) Մ. տը
Լիւսնէյ, մէղբիւր թասվիրի տահա զիւտտէ օխատըպ էյ-
լէնմէկէ պալլաւարադ:

—Օլ դատար դալըրաւըրպ սալլամադատաւընըքի,
չիմտի մէղբիւր թասվիրի տիւլիւրէհէքսինիւ տիր, վէ հէմտէ
քէնտի պալընը պալլալէհէք տիր, պիրիւ զլաւընը: . .

(1) Իլպուր ԿԱՐԱՐԱՐ Լուղէթինի, պէլքի պու քիթապտա շիմտիյե
դատար պիր եէրտէ իսթիմալ իլլիմիւրի տիր, վէ տահա չօդ տէֆա
տա իսթիմալ իսթիմիւր տիր, պուլուն ասըլ ռանիւտը, սահիւնէ,
ալէստէվիլէ անալընիւլիւրիլէ կիլպ, կիւրիւտիւրիւ վէ բաթըրտըլը
սուրէթտէ հայդըրաւը վէ չաղըրաւը օլմաիւպ, իլլա, երիւքտէ
սէօյլէտի մանէասընտա իսթիմալ իլլէմէքսիլիլ քի, Ֆրանսըղհաւը
«Էրէն» տըր, վէ մէղբիւր լիսանտա, մէղբիւր երիւքտէ սէօյլէտի
մանէասընտա, օլ դատար չօդ սուրէթտէ իսթիմալ օլունմուշ տուր
քի, արթըլը քիմաէ, չաղըրաւը վէ հայդըրաւը մանէասընտա արմադտա
տէհիլ տիր. Թիւրքէտտէ իսէ, պու մանիւտը վիրիլ օլուպ, վէ իսթի-
մալ իւրլէ պուլունան, պալաղա պիր լուղէթ պիրմէտիկիմիլտէն, մէղ-
բիւր ԿԱՐԱՐԱՐ Լուղէթինի իսթիմալ իթմէքսիլիլ քի, Լուրըրաւընը
կէլիւրիտէն տախի, միւրատ օլունան մանէա անալընիւտա տըր
դանն իսթիլիլ:

—Վաղաա էօյլէ տիր, իլլի սէօյլէտինիլ, նասըլտա քէս-
կին կէօղիւնիլ վալը տըր, պիր դաւադուշ դատար կէօր-
մէքսէպինիլ. . . իլլի եա, սէօյլէ իլլիլ պազալըմ, շու թէր-
թիլ իթիլիլիլ սիւրըրիլ շէ իմիշ:

—Պիրիւրաէ թաամ իթմիւր իւրլէ, պիր դաշ նէֆէր
տաթիլար տալէթ իթմիւրիմ տիր:

—Սահիւճ մի սէօյլէտի օրտունուլ, մարքիլ, իմտի էօյլէ
օլտուդտա, պրաւօ. . . դաթմիւրի սօսունտան պրաւօ. . .
էդ ճան ու տիլ պրաւօ,—տէյի պալալտըր Մ. տը Լիւս-
նէյ, պասթօնունու բաթ բաթ, օլ եան կէլմէքտէ օլտուդու
գանաբէնին քէնտըրնա վուրաւադ,—Եյ, քիմէրի տալէթ
իթիլիլ: Սէն-Բէմիլտէ չաղըրաւընը քի մի. . . լաբին, իալը,
մէրգունու չաղըրաւը օլմամալընըլ, չիւնքի պիր դաշ կիւն-
տէն պէրու, քէօյլէ տիր. ահանըր, ահապա պու հէրիֆին
պէօյլէ գըլ էհեսարնտա, քէօյլէ նէ իլլի վար տըր, մուլ-
լադա պիր շէյթանըլը տալալը չէվիրմէքտէ օլմալ տըր:

—Մէրգունուն ֆարիտէ օլմամալընըր սիլ, մուհադգադ
սուրէթտէ պլլմէքտէ միսիլ:

—Ինք իլլի պլլմէքտէ իթմ, վէ հաթիթա, տիւլէլլունուտա,
պէնիմ թարաֆըմտան պուլունաճադ օլան շահիւրէրտէն
պիրիտէ քէնտիլի օլտուն տէյի, մէքթուպ տախի եաղտըմ
իտի իսթէ, պուրտաա պուլունաալընտան, լօրտ Տուկ-
լաա իլէ պալըն տը Սէօյլէնտա միւրաճապ իլլէմիլիմ տիր: . .

—Նէ՛ գատար թօհաֆ պիր թէսատիւֆ, թամմալը-
տա մէրգունալը տախի պուլունաճադալար տըր:

—Պրաւօ, պրաւօ, պրաւօ էօյլէ իսէ,—տիլէրէք, վէ
պիր բաթըրա տըր պըրաղարադ, Մ. տը Լիւսնէյ կիւլ-
մէկէ պալլատը: Վէ պունա տախի գանապէր կէթիլմէք
իսթիմէտիլիլտէն, պիր թարաֆտան տէլ աճայիլպ սէս-
լէր իլէ հայդըրալ պալաղաալարաէ օլտունու հալտէ, պիր
թարաֆտան տախի, առէթա իւր ճամպաղարընը տախի
տիւլալը մէյիւրուիլիլէթ գըլար մէլթմէպէլէրտէ, պուլուն-
տուլուն սէտիր իւղէրինտէ, պիր թօսպաղա կիլպ քէնտու:

յի թօրաներպ, վէ պիրտէ պալըդ կիպի ուղանարադ, հօր հօր սըշրամանա պաշտառը, Պէնէքէթ վիրսին քի, պու տրա-տա, նախէհան, Մ. տը Սէն-Րէմի գաբուտան իչէրի կեր-տիկինտէն, մէրդուս՝ ճամգաղըլըտան վաղ կէշտի, վէ սէ-տիրտէ բահաթ օյտու :

— Մ. տը Լիւսնէյ պուրատա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթ-մէքիկիմէ աալա ինթիւնաճ գալմատը, — տէտի մէրդուս միդ օնթ կիւլէրէք, — չիւնքի բաթըրտընըդ շամաթանըդ տիւնետեր թուլմուշ օյտուղունտան, սէսինիդի թա տի-շարտան իշիթտիմ :

— Մ, սի դմիտինիդ, եա՛ տիլպեր օրմանլար բերիտի, եա՛ տաղլարըն շէնլիկի, վէ եա՛ դարադօնճօղ, — տէյի պա-ղըրտը Մ. տը Լիւսնէյ, պիրտէն պիրէ սէտիրտէն սըշրա-եռպ գալգարադ, — պիլի իտէ, սիդ քէօյտէսինիդ տէյի դանն իթմէքտէ իտիք . . : (1)

— Լազաա, քէօյտէ իտիմ էմմա, տիւնքի կիւն ալտէթ իթտիմ, վէ չիմտիտէ Մ. տ՛Սրվիլին տալթիմսմէսինի ալ-տըղմտան, միւսարաաթ իտիդ կէշտիմ . . իմտի, պու սէ-փապախշ սիւրբիդտէն տօլանը պէտանը մէմուսնիյեթ ի-տէրիմ, — վէ պատէհու Մ. տը Սէն-Րէմի, Էվիէյա Մ. տը Լիւսնէյին, վէ սօնրա տախի Մ. տ՛Սրվիլին էլինի սըղուտ :

— Վէ պէն տախի, աղիզիմ Սէն-Րէմի, բէք չօդ մէմուս-նուսիք, թէշրիֆէ միւսարաաթ իթտինիդ, մատամքի Մ. տը Լիւսնէյ պիղիմ տօթիւմուղ տուր, տիւլլուտան քէտէր-սիդճէ դուրթուլմուշ օրմասընտան տօլանը, իոհարը մէսէր-բէթ իյլէմէլիյիդ, վէ հիշ չիւրհէտէ ճալիդ տէկիլ տըր քի, պուտա թապիլի պիր տուլլու վէ մուգատտէս պիր պօթ մտուր, դիրա, մաաղալահ, մէգքիւր տիւլլուտան, ֆէնա պիր սուրէթտէ նէթիճէ պուլմալըր տախի, ինթիմալի դա-վիտէն պուլուսմագտա իտի . . :

(1) Հիքեայէմիդի օգուտան դաթլար տէրխաթըր իթմէլ տիրէր քի, տիւլ տը Լիւսնէյին գէպէտի, մերգուս՝ միդօնթ Սէն-Րէմիին մաշուգասը տըր :

— Լաքին, օ տէկիլ էմմա, Սէն-Րէմի, պէօյլէ դըշ օր-թաշընտա, սէնլին քէօյտէ նէ՛ իշին վարտըր, պու չէյ պէ-նիմ մէրադըմ թահրիք իյլէմէքտէ տիր, մուլթաղա պուս-տա սէնլին պիր շէյթմալըզըն օյմալը տըր, — տէտի Մ. տը Լիւսնէյ մուսիրքանէ պիր սէօյլէյիշ իլէ :

— Նէ՛ գատար մէրադըր պիր ատամ՝ տըր պու պիղիմ Մ. տը Լիւսնէյ, — տէտի Սէն-Րէմի Մ. տ՛Սրվիլէ խիթա-պէն սէօյլէեքէք, — վէ պատէհու տախի Մ. տը Լիւսնէ-յէ ճէվապ վիրէրէք, — պէն դաթէն փարսի թէլք իտէ-ճէկիմտէն . . . եալաշ եալաշ չէքիմէքտէյիմ . . . տէտի :

— Հա՛, էօյլէ՛ եա, ֆէնա պիր թէխախիւլ տէկիլ տիր պու, եաղընտա կիտիւր, կէրօլմէյնտէ, Ֆիրանա գանէլարեա-սընտա, ախաշէլիք մէմուսնիյեթինի իճրա իտէճէքսինիդ տիր . . : Պըրաղընըդ սիդտէ պիր թաղըմ տիպլօմաթըլըդ պօշպօղաղըլըլարընը . պանա պազընիդ, պօշ լաղըրտը իս-թմէք, սիղին հիշ պիր եէրէ կիտէճէկինիդ եօզ տուր . . . նասըր քի գարըմ տախի, պէօյլէ սէօյլէմէքտէ օյտուգտան պաշգա, ճիւմիլ ալէմ տախի այնի Էֆերեար ու իթիգատ-տա պուլուսմագտա տըր . . :

— Սիլէ գալթէն սէօյլէրիմքի, օլ պապտէ հէրքէս մի-սիլու, սիլին մատամ տախի եանըլմագտա տըր :

— Մէկէրի մէրգուսէ, պիղլաթ լէնտի հուզուրումա, վէ եիւղիւնիւղէ դարըն օլտուղու հալտէ, պու եարտը-ղընըդ, պիր տիլանէլիք տիր տէյի, սէօյլէմէտի մի իտի :

— Զաթէն բէք չօդ տիլանէլիքէր եաբընըմ՝ տըր, վարըն պիր տիլանէլիք տահա ղիւտա՞ օլտու :

— Տիլանէլիքտէն տիլանէլիէ պիւսիւք ֆարդ վար տըր, Էկէրի կիթտիկինիդ մահէլլտէ, բէմալի տարաթ ու սալ-թանաթ իւղը, գէվչ ու սէֆա չըգարալ, վէ Սարտանա-բալարիտէ պիր Էօմիւր կէշրէպլէճէկինիդ պիլտէ իտիմ, մօղրուսու, նիյէթի ու գարարընըդ, պէն տախի թահսին իտէր իտիմ, հալ պու քի, էօյլէ կէրօլմէյն կիպի պիր մահէլլէ կիտիպտէ Էօմիւր կէշրմէքիլք . . . տտէթա սաղ

սաղ մեղարար կերմեք կիպի պիր չեյ տիր . . . տողրուսու պէնիմֆիրբիմին դապուլ իտէպիլէճէկի մ վատատէն տէկիլ տիր . . . պունա պիր տէլիլիք տէնիրմէ յիպ, իլլա աճմադըլդ իսմի վիրիլիք ճալիլ տիր . . . վէ ալէլ խուսուս, պու եօլէ տա պիր աճմադըլդ, դալթան սիլին աղլ ու տիրայէթիւ նիլէտէ եազըլմաղ . . .

—Սագընըզ քէնտիրիգի, աղիլիմ Լիւսնէյ, Ալման սերայըրը, վէ եախստ կերօլսթէյն կրանտ-տիւդալըզ ալէյնիմտէ ֆէնա սեօյլէմէյինիլ, դիրա, տ'Արվիլի կիւճէն տիրիլ, վէ պէլքիտէ դալդառա թութուշուրսուուզ հա՛, չիւնքի, մերդում, չիմտիրի կրան տիւզիւն մուհիպպի օլ-տուգտան պաշգա, միւշարիլէյնէ կէչէն կիւն * * * սէֆա-րէթիւսանէտէ քէնտիրինիլ թագտիմ իտպլ թանըթաղըզա-րընա, պիւլիւք հիւրտիլթ իլէ դապուլ իլլէմիլ տիր :

—Ֆիրլադը եօյլէ տիր, աղիլիմ Հանրի (Մ. տը Լիւս-նէյ), —տէտի Մ. տ'Արվիլ, —էկէրչի, սիլ տախի, պէնիմ կիպի, կրան-տիւզիւ թանըթաղառ օլա իտինիլ, Սէն-Բէ-մինէն կերօլսթէյնէ կիտիպ տէ պիր վազըլթ դալմաղ իս-թէմէսինի, ասլա շալիանը թալիլիլ կէօրմէզ իտինիլ :

—Աղիլիմ մարդիլ, վաղասա սեօյլէտիլիլիլէ ինանըզ հազդ վիրերիմ, վէ ֆիրլադառ միւշարիլէյն բէք տիւ-րուսթ վէ բէք սերպիթ էֆքիարըլ իլի պիր դաթ իմիլ, օլ պապտէ հիլ պիր չեյ տէնիլէմէզ, ֆաղաթ, շու տախի ին-քեար դապուլ իթմէզ սահիհիլըլթուէն պիրի տիր քի, Սէն-Բէմի կիպի տիլդէր վէ տիլլուպա պիր նէվճիլման, ֆարիստէն պաշգա հիլ պիր եէրտէ իմպարը էվգաթ իտէ-մէզ . . . չիւնքի, պէօյլէ տէլիդանըլարըն դատըր ու դըլ-մէթի, անճաղ վէ անճաղ ֆարիստէ թանըլապիլիլ :

Պիրտէ, պու հէնիլիամուէ, սայիր միւսաֆիրըլէր տախի կէլմէթտէլէր իքէն, փօղէֆ օտառտան իլլէր կիրտի, վէ է-ֆէնտիտի Մ. տ'Արվիլ, եալաշաճաղ պիր չեյ սեօյլէտի :

—Էֆէնտիլէր, աֆիլընըզ տիլէրիմ, էկէրմիւսաատէնիլ օլըր իսէ, պիլիմ մատալըն դուեուսմուսու իլէրի կէլսնի

չիւնքի մերդում, մէղպուրէ իլին էլմանալա կէթիլ տիր քի, պէկէնտիլիլիլիլ ալալմ տէյն . . . պիր սիւրբըրիլտէ օնա եարմաղ նիլէթիլմտէյն . . . Լիւսնէյ, սիլ պէնիմ նէ տիմէք իսթէտիլիլիլ անըարընը . . . պիլիմ էֆէնտիլէր, պէօյլէ չէյլէրտէն չօղլուզ խապէրտար օլմամալը տըրլար . . . մա-լիւմ եա, պիլ իրիմիլ տախի, նիլքեաճ թաշիթընտա պու-լուսուղըմուզտան, դատըն հալինտէն պիլմէթտէյն . . .

—Նաօըլ, զէվճէնիլէ սիլ պիր սիւրբըրիլ մի եաբաճաղ-սընըզ, անըն իլիսին պանա, տիւնի կիւն, պէնիմ դարմ եաբըր . . . —տէյն պաղըրտըր տիւզ տը Լիւսնէյ, —էմ մա, նէ դատար պիլիլիւք պիր սիւրբըրիլ իտի . . .

—Պէսպէլլի սիլմալը բէք բալըլդ սուրէթտէ պիր հէ-տիլէն իսթէմիլ օլմալըն տէր, էօյլէ մի :

—Խայր, պէնտէն պիր դալէմտէ, եիւզ պին թանէճիք ֆրանդ իսթէմէսին մի . . . էվլէթ, թամ եիւզ պին թա-նէճիք ֆրանդ . . . (1)

—Աֆէրին, սիլ սալալմէթտէ եէթիւ իմիշտինիլ . . . էյ նէ եարտընըզ պաղալմ, վիրտինիլ մի . . .

—Ալըտիմ, էվլէթ վիրտիմ էմմա, նալմը վիրտիմ եաղմա եօ՛ղ տուր, էօրմէնճ օլարաղ վիրտիմ . . . Արնուլիլ դա-րիլէսինտէքի արազիսինիլ բէսմէն թէրհին իթտիրէրէք վիր-տիմ . . . Մալիւմ եա, տօսթլուզ դանթար իլէ, ֆաղաթ, ալըլիլիլ մըղալ իլէ տիր, տէմիլլէր . . . Լաբլին, պու ճիւմէ իլէ տախի, եաբաղըլմ, դանն իտէրիմքի, եինէ ուֆաղ պիր տօսթլուզ տէկիլ տիր . . . իլթիլաղառ օլան պիր ա-տաան, եալընըզ իքի սաալթ դարֆընտա, եիւզ պին ֆը-րանդ իլըրաղ իթմէք, էօյլէ դօլալ պիր չեյ օլմատըզտան

(1) Մալիւմ եա, մատամ տը Լիւսնէյ, մէղփիւր եիւզ պին ֆրան-զը, բէնտի մալուզու Սէն-Բէմինիլ դալը բաղալուլարըն դար-թարմաղ իլին, ռօթիլ ժաղ ֆէրտառտա իսթէյլպտէ ալմատը իտի վէ մըրգուսու թէրպիլլէնիլիլիլ կիւճէնիլէք, սէնիլ կիպի պիր ալ-շաղ հէրիֆէ միւնէ թ իթմէթտէ իսէ, կիտիլ քէնտի դօճմատա իս-թէրիմ, տէտի իտի :

պաշտ, նատիր իւր էմանալ տախի պիր շէյ տիր . . . Եօյլէ տէկիր մի, հա՛մ, միսսրիֆ հերիֆ, սիզին պէօյլէ շէյլէրաէ, իդրաղ վէ իսթիգրաղ խոստոսլարընտա, մէհարէթի քեա-
միլէնիղ տերքեարադըր . . . տէտի Մ. աը Լիւսնէյ, Մ. աը Մէն-
Բէմինէ կիւլէրէք, վէ պու լաղըրաղընք մէրդուսմա նէ մէր-
թէպէլէրաէ թօդուսմաղընտան պիլտապէր պուլունարադ .
Վիդօթի աը Մէն-Բէմին, կէրչի, Եօյլէ հէր եաղմուրտան
ըլանան մաղուլէրթոնէ տէկիլիտի խէտէ, պու ճիւմէ իլէ
տախի, մէդքիւր լաղըրաղ իւզդիւնէ, էվիլէ էմիրտէ, ճիւ-
զիճէ գըրպառը, լաքին, պատէհու, եինէ արսըզըղա միւ-
րաճառաթ իլէ քէնտիւնի թօրլանարադ .

— Ելիւզ պին ֆըա՛ղ մի, աօրուսու, աղ պիր բարա
տէկիլ տիր . . . Աճա՛յիպ շէյ, պիր դաաընընտա, եէք
թաճթառան երեզ պին ֆըաիդա իճիլիեաճը հասըլ օյտու-
ղունու, պու կիւնէ դաաար իլիլմիլ տէկիլ իտիմ . . . Էմնա,
էրքէքճէ չօդ տէֆա՛վադու պուլուր իսիլ, . . . պաշտ շէյ տիր .

— Վադաա Եօյլէ տիր, Եօյլէ պիր մէպլաղը աղիմի նէ եաւ-
տըզընը, պէն քէնտիմ տախի անլուսամաղըլմառըր . . . Ֆա-
դաթի, վարօրն նէ եարաթ, Եաւաթը, վաղիֆմանէ խա-
րիճ . . . պէսպէլլի սիւպէրնտէն տօլաըր պիրիմիլ օյան
պօրճարընա վիրմիլ օլմաըր աըր . . . պէսպէլլի արաճադ
սահիպլէրի, պէրէմէք իսթիմէտիլէրնտէն, մէրսուճէի
սըզլաարմըլ օլմաըր աըրլար . հէր նէ հալ խէ, հիւ պէնճէ
պիր շէյ տէկիլ տիր . . . Մալիւմա, աղիղիմ Մէն-Բէմին,
պէն մէրգուճէնին դօճասը պուլունտուղում հալտէ, դալ-
զըպաա, . . . աէն պու բարաթ նէ եաւաճադօրն տիլէրէք,
սիւալ իտէմէզ իտիմ, չիւնքի, նէզպէթի վէ թէրպիլեւ-
նէ մուղաիր պիր հարէքթիմէ պուլունմուշ օյուր իտիմ .

— Լաքին, պու ճիւմէ իլէ տախի, չու տախի ատէթ տէն
վէ մէրադ իդթիղաաընտան աըր քի, Էօալինճ բարա վի-
րէն ատէմէ, պիր քէրրէ, բարաքը վիրիւր իքէն, աէն պու
բարաքը նէ եաւաճադօրն, տէյի սիւալ իտէրէք . . . — տէ-
տի վիդօթի կիւլէրէք .

— Պադսանտընը, Մէն-Բէմին, — տէտի Մ. ա՛րպիլ —
սիզին պէօյլէ շէյլէրաէ մէհարէթի թաճմէնիղ տերքեար
աըր, կուսթօ ճիհէթիլլէ շէօճէթի ալիմէնիղ վար աըր,
հիմմէթ իտիպտէ, պէնիմէ պէրապէր անըրաանըզ, չուն-
լարտան պիլրին պէկէնիպ լալադ, դիրա, նաաըլ քի սէօյլէ-
տիմ, դարձաա պիր հէտիլէ վիրմէք իսթէրիմ, վէ սիզին
պէկէնտիկինիլին իտէ, մադպուլէ կէլէճէկինտէ, աալ չիւ-
հէ ճալիզ տէկիլ տիր, չիւնքի, հէր մաաառան մալիւմաթը
քեամիլէնիղ պուլունմաղաա աըր . . .

Պիրտէ դուսուճաւ, իլէրի, պիր մէշին չանթա տէրօնն-
տէ տօլու օլտուղու հալտէ, պիր չօդ էլմաղար կէթիրտի

— Ա՛, պու պիլզում մօնսիէ Պօտօհն տիր, — տէտի
մէրգուսու կէօրաիլքաէ Մ. աը Լիւսնէյ .

— Էմիլնիլէ միւնթաղըրմ, մօնսիէ տիրա .

— Ա՛հ, մօնսիէ Պօտօհն, սիլ օլ թէհասիրլի վէ բար-
լադ բարլադ սէօյլէյիշիլէրնիլլէ, վէ ուսթալըզըլ դանաը-
րըլարընըզա, պէնիմ դաըրմին, պատի խարապիւնէթի
օլմադտաօրնըզ, Եօյլէ տէկիլ մի, — տէտի Մ. աը Լիւսնէյ .

— Էֆէնիլ, մաաաա տիւշաաա, պու քըշ հիւ պիր շէյ
արմաըզ, իլլա, քէնտի էլմաղարընը թաճիր ու թէպաիլ
իթտիլմէքէ իդթիֆա իլլէմիլ տիր, — տէտի դուսուճաւ
էրէյիճէ տիւշար մէրադ վէ թէլաշ օլադադ, — վէ հաթթա,
ճիւլարըտա տահա չիմտի պուրաեա կէկիր իքէն, սիզին դօճա-
դա ուղըրաղ մաաաա տիւշէնտաա պըրադմըլմառըր .

Մ. աը Մէն-Բէմին, մաաաա աը Լիւսնէյին, քէնտիլնէ
պգճէճէ իմաաաա եէթիլմէք նիլէթիլլէ, խաա թաղա-
րընը չըզարթարըրապա, եէրէրինէ խաթ թաղար վաղ
իթտիրտիկինի պիլմէքաէ օյտուղունտան, կէրչի մէզըլուր
թէպատիլֆաէն աօլաըր զիեատէսիլլէ ճաւը սըզըլաը խէ-
տէ . . . պու ճիւմէ իլէ տախի, քիւսթաիլըր էլէ ալա-
րադ, թէրաըրէն քէլամէ աղաղ պիրլէ .

— Պադսանտընը, մօնսիէ Պօտօհն, պունըր էվիլ
օլտուղլարընտան, հէր պիր շէյն անլամաղըլ մէրադընտա

պուրումնագրատ տըրլար, իմոտի, էկէնչի պէնի տիյնէր իստէնիդ, օլ եօլտա սիւսլլէրինէն ճէվապ վիլմէմէլիսինիդ:

—Նէ, էօյլէ շէյլէրի պիլմէլիսինի մէրադ մը խաէյիմ, ապա, վաղիֆէմոնէն խարիճ տիր, —տէտի Մ. տըլիւսնէյ,— չիւնքի, բարալարը, պիզլաթ զէվճէմ քէնտիսի պիլմէլիսինի տիր . . . վարըն քէյի քէնտիսին տէկիլմտիր, իսթէտիսիկէ գատար բարա սարֆ իթսին . . . զաթէն, օ պէնտէն չօգ զէնկին տիր . . . :

Պու միւրեայէմէ տէվամ իթմէլտէ իքէն, Մ. Պոտօէն տէ պիր թրաքէգաիզէրինէ պիր չօգ եագուլթար էյմասլար իլէ միւզէյէն, վէ շայլար թէշայիւր սուրէթ տէ կէրասնըզլար էպմիլտա խոի:

—Նէ գատար կիւզէլ բարաեօրլար . . . վէ նէ գատարտա կիւզէլ իշէնիլիշ թաշլար տըրլար, —տէտի լօրա Տուկլաս:

—Փադաթ, հայրֆ քի, էֆէնտի, —տէյի ճէվապ վիրտի մէրգում գուեուճմա, —պու եօլտա բէք կիւզէլ թաշլար իշէմէլտէ օրուպ, վէ Փարսիսն էն զիեատէ սաշիպ մէհարէթ իշէլիքիլտէն պուլունան Մօրէլ նամ պիր իշէլտէ իշէթտիրմէլտէ իքէն, պիշարէտէ, տիւշարը ֆէլաքէթ օլարադ, ազլընա իսիֆէթ կէթիլմիշ տիր, վէ էօյլէ պիր ուսթա պուլապիլմէլիք խաէ, բէք միւշքիլ օլաճագ տըր: Վէ թէէսիսիֆ օլունաճագ պիր եէրիտէ շու տուր քի, պիլիմ տէլլալ գատընըն սէօյլէյիլինէ նէգարէն, մէրգում, Փադըր հալի սէպէպիլտէն, գաթի իւմիտ օլարադ չըրտըրմիշ օլմալը տըր, տէնիլմէլտէ իսիլ:

—Սէֆալէթիլտէն նալի պիր . . . սաճիլպ, մէկէրիլ օլ մէրթէպէ ֆադըր ու սէֆիլ պիր հալտէ պուլունան իշէլիլէնէ, պէօյլէ կիրանպահա թաշլարը, էմնիլէթ իսիպտէ վիրէպիլիք միսինիլ:

—Ժիւրհէսիդ, էֆէնտի, վէ հաթիմ, պու թաշ իշէլէնէ իշէլիքիլն քեաֆֆէսի տալի, հատտէն զիեատէ ֆադըր ու սէֆիլ պուլունաճագլարը հալտէ տալի, տա-

հա պու կիւնէ գատար, հիւ պիրինին, իրթիքեապ իսիպ տէ, պիր հիլլէ վէ պիր խիւանէթտէ պուլունաճագ իշէլտիլմէլի տիր, հիւ էմալի եօգ տուր:

—Շու կէրտանըղըն գըլմէթի նէ տիր, —տէյի սիւսալ իթտէ Մ. տիւրլիլ:

—Մօնսիլ օ մարքիլ, ումարմքի թաշլարն տիւպէլիլինէ, սուլարընըն վէ իշէլիլին թէմիլլիլինէ, վէ քեաֆֆէսիլնտէ ալի գըլմատա վէ ալի ճէսամէթտէ պուլունաճագլարնա, տիլգաթ պուլունաճագ օլմալսընըլ:

—Իշթէ սիլլին էն զիեատէ գօրգուլաճագ պիր հալինիլ, քէնտի մէնֆաաթիլը խաթըր իլին, թա էվիլինտէն, պիր պէլալէթիլ ալիմ իւղըն տէօլմէկէ պաշլատըղընը պուլիլէր, վէ վիրտիլիլ պու վաղաք տըրլար, —տէտի Մ. տը Սէն-Ռէմի կիւլէրէք, —աղիլիմ տիւրլիլ, հադըր օլունալ, չիմտի բէք ելիւքսէք պիր ֆիեաթ իշիտէճէլիլիլ տիր:

—Մօնսիլ օ Պոտօէն, բէճա խտէրլմիլիլ, էօյլէ ֆահիլ պիր ֆիեաթ սէօյլէմէյիլ, իլալ շէօյլէ ինսաթ իւզրէ, պիր սօն լազըրտըր սէօյլէմէլիլիլ, —տէտի Մ. տիւրլիլ:

—Մօնսիլ օ մարքիլ, պէնտէնիլ բաղարըք իթմէլ իսթմէմէ . . . պուլունան իշէլիլէթ ֆիլիլմէլ, գըրգ լքի պին ֆրանգ տըր:

—Էֆէնտիլիլ, —տէյի պաղըրտը Մ. տըլիւսնէյ, —մալիւմէա, քեաֆֆէմիլ տալի, ֆամիլէա տաշիլիլիլ . . . տիւրլիլ հազգընտա, սնճագ սէսիմիլ չըգարմադըղըն, իշէլար թէշայիւր իլլէմիլիլիլ, զիւր, քէնտի զէվճէնէ եալմըլ պիր սիւրրիլ կալմաթ իլին, գըրգ լքի պին թաշնէճէք ֆրանգ վիրմէր իսթմէլտէն, տուր . . . էվիլթ, սալըն սէսիմիլ չըգարպատ, քիմսէնէ պիր շէյ սէօյլէմէմէլիլ, եօգտա, պիլիմ ֆամիլէալարըն տալի, պուլունան ֆէնա պիր իւզրէթ ալարագ, սօնապ պաշլմիլ պէլալ օլմալըլալ գալըլաճագլարընտա, չիւրհէ մայիլ տէկիլտիր:

—Կիւլիլիլ սիլ, էֆէնտիլիլ, վարընըլ իսթմէլիլինէն իշէլ գատար իւլէրիմէ կիւլիլիլիլ, —տէտի մարքիլ լա-

Թիֆլիսի պիւր թաղի իւզըն սեօյլեհերէք, — նէ՛ կ'ընա՛հըմը սաղաթեանըմ, ոչն՛ քէնտի գէվճէմի, հէմ տիր սուրբ. թի աղբանէտն օլտուղու հալտն սեվմէքտէյիմ, վէ հէմ տէ օլ պաղտէ իթիթիխաւր տախի իյլէմէքտէյիմ:

— Զաթէն էօյլէ օլտուր աչիքեար սուրբ. թիտէ կէօրիւն մէքտն տիր, — տէտի Մ. առ Սէն-Բէմի, — չու թաղտուր իթմէքիք արգու վէ մուշաարնտա պուլունտուղանաղ հէտիյեհէ, քէմալի պէլաղէթ իւզըն, վէ ճէրհ ու ինքնաւր դապուլ իթմէղ պիր հալտն օլաղապ, շէհատէթ իյլէմէքտէ տիր:

— Նէ՛ տէքսիւնիզ, Սէն-Բէմի, սիղ պէօյլէ շէյլէրտէ բէք իյի պիր կուսթօ սահիպի պուլունմաղ տապընըղ, էկէրչի մինէլէրինին սիեա՛հ օլտապընտա պիր չիրքընիք կէօրմ. քտէ տէկիլ խէնիզ, չու կէրտապընըղ ալաղմ. մը, — տէտի Մ. ա'Արվիլ, — մէզըբուր կէրտապընըղարտան պլըրինի պէկէնիպ մէքդումա կէօթմէքերէք:

— Մէզըբուր մինէլէր իշէ պիր չիրքընիք վիրմէքտէ օլմաաղգտան պաշգա, մուղպիրի օլաղապ, թաշարըն տա՛հա դիեատն կէօղէ վուրուպ վէ տա՛հա դիեատն բարլապ պիր հալտն կէօրիւնմէսին տախի մուճիպ օլմաղտա տրըլար, սողլունտու բէք կիւզէլ, վէ բէք սանաթըլ պիր շէյ տիր:

— Իմտի էօյլէ օլտուղտա, պէնտէ պու՛նու ալմաղըղաղ գարար վիրէյիմ՝ կիթսին, — տէտի Մ. ա'Արվիլ, — Մ. Պօտօն, արթըգ ֆիեաթմ վէ ագճէսի հաղգընտա, պիղիմ քէհէա Մ. Տուպլէ իլէ կէօրիւչիւր ուղաշըրտընը:

— Բէք ալէա, մարբիզ էֆէնտի, գաթէն Մ. Տուպլէտէ պէնտէնիլէ սեօյլէմիշ տիր, — տէտի գուեուճմու, վէ մէյ. տանէ վաղ իյլէմիշ օլտուղու էլմաալարը սահեղ տիգդաթմ իթմէքիլկէ հաճաթ կէօրմէքսիլին (չիւնքի, մարդուճ բէմալի էմնիյեթ իւզըն պուլունմաղաա իտի), թօրլաբըպ չանթաքընա վաղ իյլէտիքտէն սօնրա տիշարը չըդաղ: Մ. առ Սէն-Բէմի, մէզըբուր էլմաալարը, խալլի վաղըթ, քէմալի տիգդաթմ վէ մէրաղ իւզըն, իւղու կիւզըրան իտէն միւրքտէմէ էանապընտա գարըլտըրըպ սէյր իյլէմէքտէ իտի

Մ. ա'Արվիլ, մէզըբուր կէրտապըղը, էմրինէ միւնթաղըր պուլունմաղտա օլան ժօղէֆէ վիտի, վէ եալաճաճըգ սեօյլէհերէք տախի, ճէրգումա,

— Մաամմաղէլ թիւլիթմէ աճօլէմէլտին քի, քէմալի տիգդաթմ վէ մէհարէթ իւզըն օլտուղու հալտն, պու կէրտապըղը, հանըմընիլ տալի էլմաալարը տրապընա վաղ իյլէմէլ տիր, վէ մէքդուճմէհէտէ, օլ պաղտէ հիշ պիր չիւրհէ վիրմէմէլի տիր քի, չու արգու իթմէքտէ օլտուղուճ սիւրըրիզ, բէք միւրքէմէլ պիր սուրբ. թիտէ մէվզըլ իճրայէ վաղ իտիմիշ օլտու՛ն, — տէտի:

Պու հէնկէամտէ, սուֆրաճը պաշը կէլիպ, թաամըն հաղըր օլմաալարը խաղար վիրտի, վէ քեաֆֆէսի տախի կիտիպ թաամալմալմէն սուֆրանըն պալընա օլտուրուպ:

— Սիլէ պէն պիր չ'յ սեօյլէհէ պ'միմ, աղիզիմ ա'Արվիլ, — տէտի Մ. առ Լիւանէյ, — պու սիլին գօնաղ, ֆարիսին էն կիւզէլ, վէ էն ղիեատն սըրաօրտա ինշա օլունմուշ օլան գօնաղարընտան պիրի սաեըլաա սէզա տըր, էօյլէ տէկէլմի, նէ՛ տէքսիւնիզ:

— Վաղաա էօյլէ տըր, հէր պիր շէյի բէք թէնասիւն պլնտէ տիր, ֆազմէթ, պիր գուտուրու վար տըր, էանի պիրաղ ուֆաղ տըր . . . Նիյեթիթմ, պաղչէ իւզըրինէ, պիր տիլանսանէ եաղաբըմաղ տըր, չիւնքի, մատամ ա'Արվիլ, պաղը քէրէ, միւրքէմէլ պալշար վիրմէքիլկի արղու իյլէմէքտէ օլուպ, վէ սալժուրըմըվ իսէ, բէք ուֆաղ կէլմէքտէ տիրէր . . . վէ օլունտանտա գաթիկնաղար, եօրթու վէ պըլարմ կիւնթըրինտէ, ճէմիյէթ չըգա օլտուղունտա, խալլիճէ թաճիլիք վէ րաճաթըղըղգ զուհուս կէլմէքտէ տիր, պիր չըգ տէտիլինիլէ չէրլմէքտէ տիր:

— Պէնտէ ա'Արվիլին էֆիւարընտաեմ, — տէտի Մ. առ Սէն-Բէմի, — էօյլէ պաղը վէ գօնտըր կիւնթըրինտէ, ճէմիյէթ իլին էէր տըղա րաճաթ իթտիրմէք նիյեթիլէ, օտաղարը վէ սալժուրըր ալմ իւթմ իթմէքիլէ կիտի պէլաղը վէ չիրքին շէյ օլամաղ. . . պիր ասամ, թաճիլ օլմաղաղ:

զըն, կեղծել կեղծել զինյնթերը իճուա իտեպիլմէք իշին, պեր մահէկը մախսուտա մալիք պուլունմալը տըր, վէ պուսնաանտա դաթինաղար, միւքեմմէլ պալօլար վիրմէք իշին, պէշպէթ տէրէճէտէ վատի վէ միւղէյեէն սալօնարը օլմալը տըր, պու ատի սալօնար, էօյէ շէյլէր իշին միւսնա սիպ տէկիլ տիրէք, օնարըն շէրու թէգընաթմընը, պեր թարգը մախսուտա պուլունմալը էլզէմիյեթտէն տիր, պիլիլուսինիլ, էօյէ ատի սալօնար իլէ, խոտաէթէն ինչա օլունմուշ օլան պալօ վէ գնմաք, վէ եաթօտ զինյնթ վէ զեռաթէթ սալօնարը արասընտա պուլունմալ ֆարգ, նէ մէրէճէպէտէ տիր, պէնճէ, առէթա, խալարարտա եալըլան աաի նաղգալ իշի բէսիլմէք իլէ, խոտաէթէն տէթթկեաճ իւղէրինտէ եարըլան ուսթալըլըլը բէսիլմէք արասընտա տէրքեար օլան ֆարգը աղիմ մէրթէպէսինտէ պուլունմաղտա տըր -

— Հաղգը վար տըր, — տէտի Մ. տ'Արվիլ, — հայրժք թէ, էֆէնտիլէք, պիլիմ Սէն-Բէմի, սէնէվի պեր միլեօն իթի իւղպ պին վէ եաթօտ պեր միլեօն պէշ իւղ պին ֆըրանգ իրատա մալիք պուլունմաղտա տէկիլ տիր, եօգսա, կուսթօ ճիճէթիլլէ, հէրքէսին պատիլի թէ հայեիլի օլաճաղ շէյլէր եաբապիլէճէկինտէ, զէրքէճէ չիւքճէ ճայիլ պէկիլ տիր :

— Մատամքի պիգ, մէճիլի մէպուսան թահթը իտարէսինտէ պուլունմաղըլը իգպալ ու չէրէֆիլլէ միւֆթէիլի պուլունմաղտաեղը, — տէտի տիւր իւլ Լիւսնէյ, — նէ վար տըր, մէմէքէթիլիլին շանք վէ վաղթիլի իգթիգաքընճա, միլլէթ սանտըլընտան, պիլիմ Սէն-Բէմի, սէնէվի պեր վէ եաթօտ իթի միլեօն ֆրանգըլը պեր թախսիսաթ իճտա գըլընմալը, վէ թէքմիլ Էլրօպաեա . . վէ հաթթա պիլթիւն տիւնեաեա, ֆարիս կուսթօսունու, վէ ֆրանսըլ հիւսնի զարաթէթիլի իպրաղ իթմէքիլը մէճմուրիյեթիլլէ, միւքէլլէֆ գըլընմալը տըր, մէկէլի մէմէքէթիլիլտէ, պէճօյէ պեր շէյ եաբմաղըլա, պօրճու տէկիլ մի տիր :

— Թամամ, դապուլ, բէք ալեա սէօլէտինիլ, — տէյի պաղըրտըլար քեաֆիէյի աճպալարը եէք զէսան :

— Վէ մէպաղը մէղալուտա, պիլիլմիսինիլ, քիմէքտէն ալլնմալը տըր, — տէյի իլալէյի մէգալ իթտի Մ. ալ Լիւսնէյ, — օլ պեր թաղըմ խառիս, վար եէմէղ օլուպ, վէ ֆահիշ ֆայիլգէիլը իլէ զէնիլն օլան միսիլիլէր իլէ, տիլէնճի կիսի եաշամաղտա պուլունմալ միւքթէքիլ աղգարէթճիլէր, — տէն ալլնմալը տըր, վէ հէմաէ ճէպրէն ալլնմալը տըր :

— Էվիլլէթ, վէ հաթթա, — տէտի Մ. տ'Արվիլ, — էօյէ ճիլիլի ատամըլաեան, քէնտի սէրվէթէրինէ շէպան վէ միւսնաթպ պեր սուրէթտէ, իճրալի հիւսն ու զարաթէթ վէ թէլզէրինաթ իշին, սարֆ իթմէլէրի լաղըմ կէլէն մըգտարտա, պիլլէր մէպալալ ալլնմալը տըր :

— Օլ վաղըլ, — տէտի Մ. տը Լիւսնէյ, — մէգքիլը հիւսն ու զարաթէթ նաղբըրըլընա թալիլն օլունճաղ օլան պիլիմ Սէն-Բէմիլն դատը ու հայսիլիլէթիլն թանըլըլ թաղտիր օլունմուշ օլանաղ շէյլէ տուրսուն, ֆաղա օլարաղ, չու ֆարգ ու մէնֆաաթ տալիլ վար տըր քի, հէք քէս իլլըլէթ ալարաղ, ալի թարիլի թուլթմաեա պաշլաեաճաղընտան, ումում իւղէրինտէ պիլիլը պեր թէէէաթի հասըլ օլաճաղ, վէ պինաէն ուլէյ, կուսթօ տէնիլէն շէյաէ, ումում սուրէթտէ իլէրու կիտէճէք տիր . . :

— Էվիլլէթ, թապիլթիլլէ էօյէ օլաճաղ տըր, հէք քէս մէրդուսու, հիւսն ու զարաթէթ վէ կուսթօ պապընտա, առէթա պեր հօսա մաղամընտա թուլթաճաղ տըր :

— Շիւքհէսիլ :

— Վէ խալաթա օլ խուսուտա պեր զարթթէթ տիւշէրէք, պերպիլինտէն տահա զիեաաթ իլէրու կիթմէքիլկէ չալըշաճաղընտան, կուսթօ տէնիլէն սուլղու տալիլ, պիլթիլապիլ, տահա զիեաաթ իւրքաէք պեր մէլիլը քէսպ իլլէեէէք տիր :

— Մն ալթընքը արտա, եանի պիլիլնճի ֆրանսա գըրալըն վաղթիլ սալթանաթընտա, հէր թարաֆտա, ուլունմ

Ֆիւնտն վէ հիւնէր ու սանաթ վէ թիւապէթ, դուրս
գուրած ստորմլար արարագ, քէսպի թարագդը վէ պիւր
լուհու ճէտաւ իլլէտիկի կիտի, կուսթ ճիհէթի տախի,
զիւտանիլլէ քէսպի թարագդը իլլէմիլ տիւր, չիւնքի, ու
մաւ ճէսպի, սարղաթոնկեան թարաֆընտան դուհուրա
կէմէքտէ օլան հէր նէվի կիւզէլ շէյլէրի վէ հայլէրի, ա-
նիմառ դապուլ վէ ինքանա պալլամիլ տըր:

—Պագսանանքնըզ, մատամքի պու մէսէլէ եւալալ եւ-
վալ պիւրիւք ճէհէմիլիէթ թէսպ իլլէտի, —տէտի կիւլէրէք
Մ. տ'Արվիլ, — չիմաթ լաղլմ կէլէն շէյ, պու խուսու-
սուն մէվդըլ ինքայէ դօնուլլաւը նիլիէթ վէ մազմէտիլլէ,
մէպոտան վէ տան մէճիլլէրիլնէ, օլ պապտէ պիւր գըլմա
խիլմա թագաթ իլլէմէրիլիլիլ տըր:

—Հա, հա, հա, վէ հէմառ, մատամքի, իլլէտիլլէտիլնէ
կէօրէ, պիլիմ մէպտէ եֆէտիլլէր, բէք պիւրիւք ֆիւրը-
լէրէ սահիլ օլուպ, վէ հիւնէր ու սանաթ վէ հիւն ու
զարաֆէթ վէ լէմաֆէթ ճիհէթլէրիլնէ խա, բէք պիւ-
րիւք արղու վէ դայլէթ ինքալ իթմէքտէ, վէ պուլարըն
գատըր ու դըլմէթլէրիլնէ թանքաճագ մէրթէպէտէ տույ-
ղու վէ մուհաքէմէքէ մալլը պուլունմաղտա իմիլլէր, տի-
մէք տիւր քի, պիլթթապի, օլ թաղ տիւր խոն ճէկիմիլ իթիլ-
տա, վէ լէքիլի իլլէմէրիլիլ մէսէլէ, թարաֆընտան
տան քէմալի խահիլ վէ մէմուսիլիլիլ ճէ գուրաեա դօնու-
լաճագ, վէ գապուլ օլունմաճագ տըր:

—Հէր նէ գատար Սէն-Բէմիլ, քէնտի խաստէտիլնէ, գա-
թէն ֆիլիլէն ինքա իլլէմէքտէ խաւտէ, հէնուզ ընման
գատար վիլիլիլպտէ, չու մէհմուրիլիլիլ աղիմէտիլնէ գա-
րար վիլիլիլնէքէ գատար, —տէտի Մ. տ'Արվիլ, —պէն
մէրդուստան, չիմաթիլ, օլ ինչա իթմէքէլիլմ տիլմա-
խանէ հազգընտա, լաղլմ կէլէն նաթիլթիլ ու թալիմա-
թըր տիլ ու թալէպ իլլէմէլիլիլ, դիւրա, սոլղուսու, դիլնէթ-
լէր վէ ճէմիլիլիլ հազգընտա իպրաղ իլլէտիկի ֆիւրըլէր,
հատտէն դիւտառ պատիլ թէհայիլիլիլ, օլունչար տըր:

—Տ'Արվիլ, միշտպիւր հատտէն, օլ պապտէ պէն սիլլէ,
էլիմտէն էլէտիկի մէրթէպէ թալիմաթ վիլմէքիլիլ, հաղըր
ու միլիլիլ աղըրմ:

—Սիլիլ օլ եէնի ինչա իթմիլէճէլիլիլ էպիլիլիլ
նէ վաղըթ թէպիլլէ իթմէքիլիլ իլլէպուլնէ նալիլ օլաճաղըզ:
—Հէման իլլէ պահարտա օլապիլէճէք տիւր, տէյի զանն
իտէրիլմ, չիւնքի, սէրիսն պալլաթմաթմաղըզ աղիլնտէ
պուլունմաղտանքմ:

—Տայիմա պէօլլէ եէնի եէնի վէ կիւզէլ կիւզէլ շէյ-
լէր տիւլիլիլ պիւր առաւանքնըզ:

—Վաղտա, պիւր ճիհէթլէ հազգընք վաղ տըր . .
եէնի վէ կիւզէլ շէյլէրի սէվէրիլմ, նապըրի, տահա սա-
վըր նիլիէթ ու թէսալիլալըրմ տախի վաղ տըրաւ . .
Վալլիլէքտէրի էպիլիլիլիլիլիլ տախի, պիւլթիւն պիւ-
թիւն պիւր թարղըր տիւրէ վաղ իթմիլիլիլիլ տիւլիլիլիլ
տէյիլմ:

—Պուրիլ օնէքտաքի էպիլիլիլիլիլիլիլ միլ

—Էվլէթ, նիլիէթլիլմ, մահէլլի մէզպուրտա, պաղըր բէք
չայեանը թէհայիլիլ շէյլէր եաքալըմաղ տըր, ֆաղաթ . .
էկէր Սլաւ ճանըմա սաղըզ իհսան իտէքտէ Էօլմէլ ի-
սէմ . .

—Վա՛հ, զէվալը իթիլիլալ, վա՛հ, սիլնի բէք քէ-
մալլէ իրմիլ օլտա դունտան, էօմիլիլնտէն չիւքհէ իլլէմէք-
տէ տիւր:

—Չանն իտէրիլմքի, մուսիլալըն, Վալլիլիլլէր եաղը-
նընտա, քէնտի արաղիլիլիլ իլալէ իլլէմէք նիլիէթիլլէ,
եէնի պիւր չիֆթիլլէ իլլէրա իթմիլիլիլիլ տիւր, էօլլէ տէ-
կիլմիլ:

—Էվլէթ, մէզիլլէր չիֆթիլիլիլ արաղըմա բէք մէմուսն
օլտում, վէ ծառա սէպէպ, նոթէրիլմ օլտու, էլլէն գա-
չըրմանը պալալմ տէյի չօք նաթիլթիլ վիլտիլ, վէ պէնտէ
մէրդուստն նաթիլթիլլէ թահալն իլլէտիլմ:

—Էօլլէ պիւր միլիլիլ վէ կիւզէլ նաթիլթիլլէր վիլէն նա-

սրբ ատեմ օլուեօր, դա՛նդի նօթէր տիր տէտիկինիւլ:

—Մ. Ժադ. Ֆերան տըր:

Մ. տը Սէն-Բեմի Ժադ. Ֆերանն իմանի իշխթաիկնտէ, անինտէ իւղէրինտէ պիր ֆէնալըդ էսէրի հասըլ օլտու. զուստան, գաշարընը ինտիրմէկէ պաշտտը:

—Օ տէկիլ էմմա, ֆիլլալը մէրգում Ժադ. Ֆերան, էօյլէ, պէյնէնտա սէօյլէնմէքտէ օլտուղու թէթէպէտէ, բէք իլի վէ նամուսլու իթիպարը՝ պիր ատամ մը տըր, — տէյի սիւալ իթտի Մ. տ՛Արվիլէ մէրգում, շէօյլէ պիր է. հէմիլիէթսիլ սուրէթտէ օլտուղու հալտէ, վէ Մ. տ՛Արվիլ իսէ, անինտէ, Բօթօֆուսն Կիլմանտա, մէրգում նօթէր ալէյհինտէ սէօյլէտիքէրինի տէր խաթըր իլլէմէկէ պաշտտըղընտան, հէնուղ ճէվապ ղիրմէգտէն էվիլէ, էօթէտէ Մ. տը Լիւմնէյ ամըլարադ:

—Ժադ. Ֆերան հադգընտա էօյլէ պիր սիւալէ գալ. դըրմանըզ, շայեանը թէգաճիւզ տիւր, ղիրա, մէրգումնա նամուս ու իթիպար վէ ֆապիլէթ ճիհէթիլլէ պէրքէմալ օլմասը, պէյնէնտա քէսպի շէօհրէթ իլլէմիլ տիր, —տէտի

—Իվիլէթ, բէք նամուսլու, բէք միւլթէպէր, վէ բէքտէ միւհիթէրէմ պիր ղաթի տըր:

—Կէրչի, պու. ճիւմէ իլլէ տաթի, բէքտէ սօֆու. պիր ատէմ իսէ. . . սօֆուսըղունտան, քիմէմէ իլլին պիր ֆէնալըդ հադըլ օլմադտա տէկիլ տիր:

—Պիր թապիլաթը տահա վար տըր, եանի, իֆրաթ մէրթէպէ թամաի տիր. . . լաքին, պու. ճիւմէթ տաթի, պիր դուստըր սանըլմաղըտամ պաշգա, քէնտի միւլթէրիլլէրինին իսէ, տահա գիւտաթէ էմիլիէթինի մուճիպ օրմադտա տըր:

—Վէլնասըլ, մէրգում, բարա թէպիլմ իտիպ տէ, դարշըլըզ մադպուղ իսթէրիլտիլլիտէ, սէն պէնի. քիմիլ զանն իթմէքտէպին, տիլէրէք կիւճէնէն թիթիլ վէ սէրլմէշըէպ էսիլի նօթէրէքտէն պիրի տիր:

—Իլլէ պէն տէ, մահալա պու թապիլաթը իլլին, օլանճա վարիտաթըմը մէրգումնա ինտան պիլիլիմ:

—Պադաթ, աճապա նէ՛ սէպէպէ մէպին տիր քի, Սէն-Բեմի, էօյլէ պիր հիւանի ախլադտա վէ աօրըուլգտա քէսպի շէօհրէթ իլլէմիլ օլան աւամ ալէյհինտէ, ֆէնա գիւլմէլէրէ քաճիպ պուլունմադտա տըր:

—Պէն անճադ. պադը իլլիթտիլմ շիւրհէլի լադըր. տըլարա մէպին. . . լաքին, պու. ճիւմէ իլլէ տաթի, պէն, մէրգումնա, նօթէրէր իլլինտէ, պիր մէլէք մադամըլտա պուլունմադընը ճէրհ ու ինքեարէ տալիր հէլ պիր տէլիլ ու խապթէ մալիք պուլունանլարտան ալէկիլմ. . . հէր նէ հալ իսէ, տ՛Արվիլ, օ լադըրալը պըրադալմտա, պիլք քէնտի իշխիլգէ պադալմ. Վալ-թիքէրտէ նէ եադըրմադըլը Նիլիէթինտէ պուլունմադտալըլը. իլլիթտիլլէ կէօ. լէ բէք կիւղէ վէ բէքտէ միւլթէպէ պիր քէօլիւ վար իմիլ. . .

—Սէլէլէ իթմէյինիլ, ղաթէն օլ պապտէ տաթի բէյ ու նաօիհիթընըզա միւրտճաթ իտէճէկիլմ տիր, ադիլիմ Սէն-Բեմի, վէ հէմտէ, չօզ իհիլմալտէն տիր քի, բէք եադընտա, վէ մէլմուլինիլլին խարիճինտէ օլտուղու մէրթէպէտէ եադընտա սիլտէն օլ պապտէ նաօիհիթ թալէպ իլլէէէճէկիլմ տիր. շիւնքի, պէնիմ ղէվզ ու սէֆամ, տա. յիմա պու եօրտա շէվէր իլլէ ուղըլմաղըլգտա տըր, էօյլէ շէլլէքտէն ղիւտաթսիլլի թէլէլըզալ իլլէմէքտէյիմ. վէ պէն զանն իտէրիմքի, պու ալէմտէ, հէր սէնէ, էնիտէն էնիլ իշլէր վէ մէլլուլիէթիլլէր չըզարմաղըլը կիպի էյ. լէնճէլ վէ ֆայիտէլի պիր շէյ օլմալ. . . Պու կիւն էնիլ պիր շէյ տիւլիւնիւր վէ իճրա իտէրսին. . . պիր սէնէ սօն. լա պաշգա պիր շէյ տահա պուլունտէ. . . վէ ճուսմտա սօն. . . էնիլ պիր իլլէպիլիտէ տահա դադըլըքսըն. . . իլլէթէ պէնիմ մէրաղըլմտա պու եօրտա տըր, վէ պունա իլալթիլլէն, համա օլտուն, բէք տիլպէր պիրտէ ղէվճէմվար տըր, մէրգումէնէ բուհում կիպի սէվմէքտէյիմ, վէ մէրգումէտէ պէնիմ հէր պիր սուլլումա վէ հէր պիր կուս. թօմա ուլմադտա վէ բուլի մուվաթադաթ իպըրաղ իլլէմէք-

տէ տիր . . վէ պինասպէրին հէր պիր ընյ ու Եֆրեարը-
մը թաճսին ու թաղտիր իթմէրտէ տիր . . վէ՛հասըլ,
տօղրուտու պէն, բէք կիւղէլ վէ բէք բահաթը դաւալ իւզրէ
պիր Էօմիւր կէշիրմէրտէ յիւմ :

— Վազաւա՛ Էօյլէ տիր, Էօյլէ օրմարնաւ պէն տալի
իգնա օլմաշոււմ տուր, սիւղ առեթաւ, սիւնեւատա, պիր
ճէնէնէմ Էօմիւր կէշիրմէրտէ սինիւղ . . :

— Նիւմնի, Էֆէնստիւր, — տէտի տ՛մրվիլ թաւամ պիթ-
տիւրտէն սօնրա, — Էկէր պիրէր տէ սիկարա իւմէքլիկի ար-
զու իտէր իսէնիւղ, պուսուրունսւղ պէնիւմ օտաւա կիտէ-
լիւմ, սիւղէ ալէա սիկարալարլուտա վար տըր, Էմմա բէք
ալիւլ ալէա շէյլէր :

Սուֆրատան դաւաղալար, վէ մարքիւղին օտարնա
կիթտիւր, մէրգուսուն իշ օտարնոտան, Էաթադ օտա-
ւորն ալըր օլան դաւոր ալըգ օլուպ, վէ նաւալ, վէ նաւալ բի տէ
զիքրի դաթէն սէպգաթ իթմիւ տիր, մէքըլուր Էաթադ օ-
տարնոտա, տիւլարըն Էիւզիւնտէ տիւլիւրվիլ վէ նիւլամնա
գոնուրմուշ օլան, իքի թաղըմ, Էն ալէա ճինսպէրին-
տէն օլուղու Էաթա, սիւլաշարատան մաւաւա, թէղէի-
նաթ պուլունմաղաւ տէկիլ իտի :

Մ. ալ Լիւսնէյ, պիր սիկարա Էաղաղալտան սօնրա,
մարքիւղին արգաւարնոտան, մէքըլուր օտաւա կիթտի :

— Նաւալ, կէօրիւր օրմաւաւաւուղ, պէն ապլիւմա սիւլա՛
մէրաղլըս պուլունմաղաւաւըմ, — տէտի Մ. տ՛մրվիլ :

— Մահիհէն սիւղին բէք կիւղէլ սիւլաշարընը վար տըր,
պաղընըլ շու ինկիւղ թիւֆէնքլէրի իլէ ֆրանսալ թիւ-
ֆէնքլէրինէ, հէփալտէ պիրպիրնտէն ալէա, տաւամ չա-
շըրրի դանդիսինի, դա՛նդիսինի թէքընի իտէճէկինէ . . .
Տուկլաւ, — տէյի պարըրալ Մ. ալ Լիւսնէյ, — կէլնիւղ
շու թիւֆէնքլէրի պիր քէրրէ սէյր իտիւղ, պաղընըլ օլ
սիւղին Մանթան թիւֆէնքլէրինէ բէգապէթէ միւղթէտիր
մի տիրլէր, Էօգաւ տէկիլմի տիրլէր, . . :

Պաւսուն իւզէրինէ լորտ Տուկլաւ, Սէն-Ռէմի, վէ տիւ-

կէր իքի միւլապիւրլէր տալի, մէքըլուր սիւլաշարը սէյր
իթմէր նիյեթիլլէ, մարքիւղին Էաթադ օտարնա կիր-
տիլէր :

Մ. տ՛մրվիլ, Էլինէ պիր հարալ տապանճար ալարադ
տօլուրուտու, վէ կիւլէրէք տալի,

— Էֆէնստիւր, պու ալէմտէ, հէք նէվի ֆէնալըրա վէ
հէք նէվի տէր ու մէշաղ-դաթա . . . հիւլն ու քէտէրէ . . .
վէ դամ ու Էլէմէ . . . դարըր, ումմաւորթմտէ իսթիւմալ
օլունալէրէրտէ օլան Էաւա (Իլւա, Բանդէհիւր), իշթէ պու-
տուր — տէտի :

Վէ պուսու պէօյլէ սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, կիւսա
պիր լաթիֆէ Էաթաբճաւնա օլուտու Էաթա, մէքըլուր
թապանճաւը աղընա տօղրու կէօթիւրտու :

— Էկէր տօղրուտու ու իսթէր իսէնիւղ պէնճէ պէն, տէրա
ու միհնէթտէն դուրթուրմաղ իշին, պու ալէտիկիլլէթա-
րիւր թաճսին իտէնլէրտէն տէկիլմիւ, — տէտի Սէն-Ռէմի, —
պու թարիւղ, անճաղ, արթըլ պիւթիւն պիւթիւն իւմիտ
քէտիքիկինէ տիւլմիւշ օլանլար իշին իշի տիր :

— Էվլէթ, Էօյլէ տիր, չիւսքի, անիւտէ իշ պիթէր վէ միւ-
րաւ հասըլ օլուր, — տէտի Մ. տ՛մրվիլ, — թրադ, տէյի
պիր քէրրէ թէթիկի չէքոլն մի իտի, հէք պիր շու թէք-
միւ օլուր կիտէր . . . իստա՛ ալիւմ, արթըլ պուստան
տա կիւղէլ պիր շէյ օլմալ :

— Հէյ, Էա՛նու, տ՛մրվիլ, սաղըն Էլինիւղտէն պիր դա-
ղա չըղարմաւարնըլ, զիրա, սիւլա՛ իլէ չաղա օլմաղ
տէմիլշէր, բէք սահիհ պիր լաղըրտըր տըր, պըրա՛ղընըլ պու-
եօլաւ լաթիֆէլէրի, ֆէլաքէթ տէտիկին տալիւմ, հէմ
պիլնմէնէրէք, — վէ հէմտէ, հիւ պիր վաղթ ու մէյտան
պըրաղմաւարաղ կէլլըր Էէթիլլըր, — տէտի Մ. ալ Լիւսնէյ,
մարքիւղին, Էլինսէքի թապանճաւը, տահա զիւստէ աղ-
ղընա Էաղըն կէօթիւրտու կիւսին կէօրալիկիւնտէն :

— Մաաշալա՛ . . . ալիւլմ, պէն սէօյլէտիւմտէ, սիւղտէ
ինանալըլ մը, սիւղ պուսու տօլու միւ տուր տէյի զանն

իմ մեքանիկայի, մեկերը՝ տալու օլունը օլուս իտի, հիշ պուս ետառ շաղալարա վե հյլենճեկերե դաղդընը մը խոմի:

— Վագառ էօյլէ տիր, հագգընըզ վար տըր, էլպէթ թէ պօշ օլմալը արը, լարին, պու ճիւմէ իլէ տախի, սիլահ սիլահ տըր, սիլահ վե օլմամագլըզ, քեարը աղբլ անկիլ տիր, տալիմա էմին պասիրէթէ դարը սահըլա կերեք տիր:

— Իշթէ, էֆենտիլէր, պագընըզ, պուսուս պէօյլէ թու թարլար, վէ աղղընը ուսուլ իլէ տիլէրի արասընա տըրը լար . . . վէ օլ վագընը . . .

— Հաֆըզ Ալլահ, ա՛մրվիլ, մեկերը սիզ չըլարտընըդ մը, չօճուգ մուսուսուզ . . . պու եարաղղընըզ, օըրֆ պիր տիվանէլէր տիր, — տե տի Մ. տը Լիսնէյ ումուղլա ըրըն սիլերէնը:

— Պատէհու բարմագընը թէթիկէ տաեթըրըլար . . . — տէյի իլալէյի մեզալ իթաի Մ. ա՛մրվիլ:

— Մ, սէն սահիհէն պիր չօճուգ իմիլան եա . . . սէնին պու եարաղղընը, անճագ պիր չօճուգ եարար . . . պիր քերթէ պօսուսա պօսուսա պագտա, ծա կէօրէ պէօյլէ էյլենճեկերէ դաղդընը:

— Թէթիկի աղաճըզ չէքի վիրտի՞ն մի խոի . . . — տէտի մարքիլ, — անինտէ քէնալէի աճրէթտէ պուլուրուս, վէս սեւամ . . .

Մէքդուս պուսուս պէօյլէ սէօյլէմեքտէ իքեն, պիրաէ թապանճանըն աթէչլէնտիկի իշխորիտի:

Մ. ա՛մրվիլին պէյի տաղըլարագ թէլէֆ օլտուզու կեօ ըրւտի:

Արթըզ օլ հէսկեամտէ, Մ. ա՛մրվիլին միւսաֆիրէրէ իւղերինտէ հարը օլան հէյալէթ ու տէնէթին նաղլ ու պէնանընա հաճաթ կէօրմէյիլ:

Պու վագաանըն ֆէրտաը կիւնիւ, դաղէթանըն պիլընտէ, շու աթիտէքի սուրէթտէ պիր պէնա օղունմագտա խոի,

«Տիւնքի կիւն էսէֆէսիկը պիր դաղա վուզու պուլաւադ, պիւթիւն Սէն-մեքմէն վարըրը Եհայիսինն պատիի խէլէճանը օլմուշ տուր. շէօյլէ քի, հէր սէնէ դուհուրա կէլէքտէ օլտուզու կիպի, պու տէֆա տախի, էմին պա-սիրէթ սիղլիր սէմէրէսի օլտուզու հալտէ, բէք էյնմպալը վէ բէք տէնէթլու պիր դաղա դուհուր իթմիլ տիր, իշթէ, պիր սուրէթի մէվուսդատա օլտուզու հալտէ, քէսզ իթմիլ օլտուզումուզ մալիմաթ, շու աթիտէքի հիքեպէտէն իպարէթ պուլունմագտա տըր:

«Սէրվէթի ճէսիմէէէ մալիր օլուպ, վէ հէնուզ երկիրմի աթըր շաղարընտա պիրնէվիթիս օլտուգտան պաչգա, զայէթլէ թէմիլ գաղլ օլան, վէ տահա եաղըն վագըրթ լարտա, բուհու կիպի սէվմէքտէ օլտուզու պիր դաղտէ իւլէ էվէնմիլ պուլունան մարքիլ ա՛մրվիլ, քէնտի աճրպապաւնտան պիր դաչ նէֆէրնի տալէթ իլէ թամմ իթտիլանէ սօնրա, սուֆրատան դաղարագ, մէքդուսուս բէք կիւզէ սիլահլար իլէ թէդիլն գըլընմըշ օլան եաթագ օլտուսընա կիթմիլէր տիր, Մէքդուս քէնտի միւսաֆիրէրէրնէ պիր դաչ գըլթա թիւֆէսքիլէ սէյր իթտիրտիրտէն սօնրա, տօլու օլտուգտան պիլապըր պուլունտուզու պիր աղպանճանը աղղընա կէօթիլ բէրէր, լաթիֆէնէ դաչ գըլընը տըր . . . թէթիկի չէքիլ . . . վէ տապանճատա աթէչլ պմիլ տըր . . . վէ պիշտէ, պիթթալի, դաֆաը բարչա բարչա օլարագ տիւչիպ հէլար օլմուշ տուր: Արթըզ, օլ արատէ, Մ. ա՛մրվիլին պէտպալթ տօթլարընըն, նէ մէրթէպէլէրտէ տիւլարը մաթմմ ու տէնէթ օլտուգարընը, հէր քէս տէք ու թէֆէքիլիր իտէպիլիր. նէ գաատար պիւլիւք պիր աֆէթ, ճիւղիճէ մուգատտէմ եէյիպ իլիպ վէ տէյիպ կիւլէքէք էյլենմէքտէ օլտուգլարը, վէ իսթիգպալտէ նայիլ օլաճաղարը իգպալ ու սէատէթ իւղէրինէ գօնուչուպ էնվայի թէսաթվուրար դուրտուգլարը հալտէ, ճիւղիճէ սօնրա իսէ, պու մէրթէպէ հիւզնէնկիլ պիր մէնգարէտէ հաղըր պուլունմուշար տըր: Պու վա-

դաս, հատուի դաթխման զայն թէ՛ն էլ չմտադրու լծող տիրանէ, հէյն պիր խոստում իսն, պիւթիւն պիւթիւն մուհիպի թէն հաւեփ պուլունմուշ տուր, չէօյլէ քի, Մ. տ'Արիլի, տահա ու ապահ, քէնտի զէվճէսինէ պիր սիւրբ ըրդ ետամադ արդու վէն նիյեթէթիլէ, զպէնթիւ կիրանպահա պիր էլմաս ալմըլ իքէն . . . նէ՛ գատար դարիպ վէն բիւր էսէֆ պիր թէն հաստիւֆ, այնի վաղբթմտա պու գաղաղտա վուգու սուլմուշ տուր . . . զէ՛ վալլը նէվճիվան, չօր իհնթիւմալ տիր քի, քէնտիպիւն, էօնրիւնին էն զինատէ բիւր իգպալ վէն բիւր մէնէրթէթ պիր տաթթնտա տըր տէյի զանն իլլէմէքտէ իւքէն, մուգպիրի օլալագ, նաիկհան, պու տերէճէ հէյ-պէթթամիլ պիր ամթէթէ գուրպան կիթմիշ տիր:

«Պա եօլտա պիր ֆէյաթթէթ հագգընտա հէր նէ տէ սէօլլէնթէն, վէն հէր նէ տէ տիւչիւնիւլէն, արթիլգ վահի տիր, թաղաիրի Հիրթթէթուլլահը քիման պօզամագ:»

Պիղիմ՝ օլ տէաիկիթիլգ զաղէթմտա օգուճմուշ պուլունան մէղքիւր պէնտի պուրատա այնէն պէնտանտէն մագսէտիւմիլ, պաշգա պիր շէյ օլմանըպ, իլլա, օլ պապան արքեար օլման էֆքեար վէն իթիլատըր ամմէյի անլաթթըրմագ տըր . . . զիլարէ Մ. տ'Արիլի, քէնտի նէֆսինէ գատա իթմիշ օլտուղա հալան, իալգ իսն, հմիկ պասիրէթիլգիլքանէն իլէրու կէլմիշ պիր գաղաւա թէն հաստիւֆ իլլէմիշ տիր իթիւ գատընտա պուլունմուշ տուր . . .

Վէ շուսա տամի օւնու թմաղըպ պէնտան քի, Մ. տ'Արիլի, քէմալի ճէնտալ վէն աղամէթի գաղպիյեթսինտէն նաչի . . . զէվճէսի պէտպալաթթ Յիւման, քէնտի նէֆսինէ գատա իթմիշ օլմանընտ ալա պիւրահ օլմանըն նիյեթիթի գալիլ-էնտին մէպի, մէրգուճ տիւնտէ հիլէլլմանէն իրիտէն դուրմուշ, գարար վիրմիշ, հիւսալ իթմիշ, իշի օլ գաղպա տէօթիլուշ վէն պու սըրըրտա, ֆէյուրի վահիտէ ալմագսըլըն, պիլլիլքանէ թա գաղրէ գատար կէթիլիւրմիշ տիր:

Էվէթթ, մէրգուճ, պուսու էվիլլիւնտէն գալիէն գու . . .

ըուղ դարար վիրմիշ օլտուղունտան, նիյեթիթի ինթիլէն . . . սիթի բիմանէն պէլլի իթմէսին իլլն, իլթէ էօյլէ տօսիլաւընը տալէթ իթմիշ, քէնտի քէնհասըլա գօնուշմուշ, իըրտէթքեարըրըլա լաթիթէնէ չըգընըշ, վէն զէվճէսի իլլն տալի, մէղքիւր պիր սիւրբըրգ ետամագըրգ ոսթաւըրըրըն իհրա իլլէմիշ տիր:

Էօյլէ պիր իթիթգպալիլն տիւչիւնիւլ, վէն զէվճէսին օլ մէրթէպէ ալըրանէ սուրէթտէ սէվմէքտէ, վէն մէրգուճէտէ տէն տէ պիլլիլքէլիէ, էղ ճան ու տիլ չալընմագտէ օլման պիր նէվճիվան, պու եօլտա թէնթիլ նէֆսէ գաղընմաւընը, քիմ տիւչիւնիւլ, վէն քիմ մէնմուշ իտէպիլիլ իտի . . .

Վէհասըլ, Մ. տ'Արիլիլն վէֆաթը, մահգա պիր էօնի պասիրէթիլլիլք գաղաղտա հալմ օլունմուշ տուր:

Մէրգուճմուշ պու նէֆսինէ գատա իթմիլքիւր գաղարը իսն, պիր իլլա քէնտիլքիլէն տիւշմէսինտէն նէչէթ իլլէմիշ իտի: Շէօյլէ քի, զէվճէսի Դիլմանն թարաֆընտան, օլ կիւնէ գատար զուհուրա կէլմիլ օլման մուտմէլէյի պարիտէ վէն մաղըրանէսին, պիրտէն պիրէ վուգու պուլանաւիճէնտալմա պիր թէպէտալաթթ ապէնտէն, պիր ըրգ-գաթ վէն պիր շէֆգաթը աղիմէնէ թահիլլ օլմալը, պիւշարէսին գաղպիւնտէ պիլիւր պիր հիւլն ու էլէմ ետարալ ալմիլ իտի:

Մ. տ'Արիլի, զիվճէսի թարաֆընտան զուհուրաֆիլէ օլման շու թէպէտալաթթ վէն շու ինտանիյեթի կէօրտիւքտէ, մէրգուճէսին, էօյլէ քէնտիթի կիպի, չարէիլգ վէն հէյպէթամիլգ պիր իլլէթէ միւպիլէլա պուլունան պիր տաթթիլ թահիլը նիքեհալմա կիրէրէր, պիր խալլի միւտաթթ իմարըր էվգաթ իլլէտիքանէն սօնրա, օլտէրէճէ կէնճ չաղընտա վէն հիւնտի քէմալի նէվպահարընտա, մէյլ ու մուհապ-պէթ տէնիլէն տուրդուտան սարֆը նաղար իթմէքիլիկէ մէհ-պիւր օլուպ վէն գարար վիրէրէր, միւտաթթի էօնրիւնի մէղքիւր հալտէ կէլիլքէլիկէ, քէմալի մահգուճիլէթ իւղ-րէ լալի օլմագտա պուլունմաւընը, վէն պիւնտէն ալէյո՛,

արթըրդ մերգումենին, քենտի հաղբընտա, դապրիտե հիսս
կյլմեքտե օլտուղու պր նեֆրեթե դայեպե կյլեհերեք, քեն-
տիտեն մեյլ ու մուհապպեթ վրեմենեհեկենի տալիւն-
տուքեն, մերգումենի զիեառեպիլլե աճրեղպ էսեֆ կյլե-
մենեկ պալատըգտան պաշրա, պրկըլաթ քենտիտեն վե-
քենտի էօմիւնտեն տաթի նեֆրեթե կենթրմեքիկե պաշ-
լամըլ իտի :

Մէրգում, պու տէրտի տէրունիին իֆրաթ հայրնտե,
քենտու քենտույե, «Պէն տունետա, քենտի զեվճեմտեն
պաշրա պր դարբեր սեվմեմ վե սեվեմեմ. . . մեզպուրե
պենիմ տիր. . . վե մեզպուրե թարաֆընտան զուհուրա
կենլեքտե օլան օլ ուլուվիւ հիմնեթ վե ալիճենապըղը
կեօրալարտե իսե, քենտի տրլանեճե աչգ ու սեվտամ, նե
գատար զիեառե իգտիեառ պուլմաղըլ իհթիմալտեն իսե,
օլ գատար զիեառե իգտիեառ պուլմաղտա տրը. . .

Վե մերգումե, պենիմ քենտի զեվճեմ իքեն, հիւ պր
վաղըթտա զեվճեմ օլամաեաճաղ տրը. . .

«Մէրգումենին պենի ըտտ իտիպ վե պենտեն նեֆ-
րեթե կեթրմեքիկե հաղբըլ վար տրը. . .

«Մէրգումենի, քենտի սիննի սաղիրնտե օլտուղու հալ-
տե, գատարաճա պր հարեքեթի իրթիքեապ իլե, պիւղ-
ղաթ քենտիմ ալտաթարաղ, կեթրիպ, քենտի շաթանը
իսթիքրաճ պուլունան էօմը ու հալիմ զինճիրնեճ ըապթ
կյլեքիլիմ տիր. . .

«Ճիմտի իսե, եաբուրըրմա էսեֆ իտիպ նետամեթ կե-
թիլալիմ. . . իմտի, պունուն պր չարեսինի տալիւնմեք-
լիք, քենտի պօրճուճ տուր, վե չարեսի տե, նե տիր, վե նե
օլապիլիր :

«Պունուն չարեսի, պիթթապի, քենտի խօտպիլիկիմի
իճրա պրլլե, պիչարենին պոյնունա թաղմըլ օլտուղում օլ
տեհչեթմաիղ նիքեաճ զինճիրնի գըրըպ պր թարաֆա
աթարաղ, մերգումենի սերպեսթ գըրմաղըլ օլապիլեճեք
տիր. . . վե մեզքիւր զինճիրի գըրմաղըլ տաթի, պաշրա

տիւրլի օլամաեղպ, անճաղ պենիմ, էճէլ շերպեթինի իշ-
մեքիկիմե թապի պուլունադտա տրը. . . իմտի, պու
պեօյլե օլտուղտա, պենիմեօլմեքիկիմ, հեմ էհեմիլեթ-
տեն, վե հեմտե վաղիֆետեն տիր. . . — տեմըլ իտի :

Վե իշթե, պիչարե Մ. տՄրվիլ, անճաղ պու տուլղու,
պու հիսապ, վե պու սեպեպե մեպին, մեզքիւր էլեմ
պալիւ նիյեկէթե դարար պրեքեք, քենտի թաթըլ էօմիւ-
նե գատա իլլեմըլ իտի :

Էկէրլի, հինի իլթիկառե, նիզամեն վե գանունեն,
գարը գօճա պրպիլինի պօշտառ պիլմեքիլե ճալիղ օլմաշ
օլտա իտի, մեկէրլի պիչարե Մ. տՄրվիլ, պեօյլե քենտի
ճանընա գատա իթ մեքիկե մեճպուր օլաճաճ մը իտի հաշա :

Հիւ տեկիլ իսե, վաղթիլլե եաթմըլ օլտուղու պր ֆե-
նալըլլեն, պր տերեճեհե գատար էօմիւնի ալըպ, իսաճը
չարեսինի պուլապիլեճեք իտի, շեօյլե փի, մերգումենի պօ-
շաեղպ սերպեսթ պըրազապիլեճեք իտի, վե մերգումետե,
չօղ իհթիմալ տիր ֆի, պաշրա պրլի իլե եհնիտեն էլլենե-
րեք, նալիլ սեառեթի հալ վե իլպալ օլապիլեճեք իտի. . .

Իշթե պաղը գանունարն թեպտիլ ու թաղիլր գա-
պուլ իթմեզ պր հալալե պուլունադալընտան, չօղ տե-
ֆա, պու եօլտա ուլունադալըլար հաթըլ օլմաղտա
տրըլար, չարեսի միւմքինիլ իսթալար զուհուրա կենլեք-
տե տիրլըր, վե եաթտա, նաթըլ ֆի իշպու գատար նեֆա
վադաալընտա կեօրիւլմեքտե տիր, պր ճիւպեթիմ մաշ-
վընա չալըմաղըլ իլին, պաշրա վե եհնի պր ճիւպեթի
տաճա միւրաճաաթ իթ մեքիլը, իլթիկալ իլլեմեքտե տիր :

ԵՆՏԻՆՃԻ ՖԱՍՒ

ՄԵՆ-1, ԱԶԱՐ

Սեն-1 ազար մահպոստանէսի, մահզա դատուն թայի-
ֆէսինտէն պուլունան խըրաղլար իլէ ֆահիլէլէրէ մախ-
սուս պուլունամագտա օլուպ, վէ հէր կիւն, մահէլլի մէզ-
պուրէ, չէֆգալթ ու մէրհամէթ, վէ շան ու չէօհիլէթ, վէ
գուլվէթ ու գուորէթ սահիպէսի օլան պիր չօգ դատուն-
լար, կիտիպ կէզմէքտէ, վէ մատտի վէ մանվի սուրէթ-
տէ իմտատ ու մուսվէնթէլէրէ հիմմէթ իլլէմէքտէ տիր-
լէր Էյվէթ, նիլէ պիւլիւր վէ սահիպ սէրվէթ ֆամիլիա-
լարտան օլուպ տա, տարաթ ու սալթանաթ իւղրէ իմիւ-
րը Էօմի ու Էվգալթ իլլէմիշ օլան, վէ Էնալինին Էն Էիւր-
սէք մէվգըլլէրինտէ պուլունան միւմաիլէյհիւմ դատուն-
լար, հէր հաֆիթա կիտիպ, մէզքիւր Սեն-1 ազար մահպո-
ստանէրի օլ սէֆիլ ու պիշարէ մահպոստէլէր Էնմընտա սա-
աթլարճա օթուրմագտա, վէ մէրգուլլէրտէն դանդիսի-
նին ախլազ ու թապիւթընտա, հիւսնի հալէ տայիր պիր
տուլլու վէ պիր մէյլան պուլունամալըն, վէ աշվալը մա-
ղիլէլէրինտէն սուրտէր նէտամէթ կէթիլիւր, վէ պինտէն
ալէյհիլալիլալ ամէլու հարէքէթ պապընտա պիր արդու վէ
պիր իւմիտ իպրաղ իլմէլլէրինէ տիգգաթ իլլէմէքտէ, վէ
իլլէրինտէն օ Էօլտա պիրինէ թէսաաիլֆ իմտիլլէրինտէ,
ախլաղը համիտէ թարիգինի թուլթմագըլլալ թէշիլիւր իլէ,
նէտամէթլէրինտէն իսթիֆատէտէ չալլամագտա, վէ չու-
աթիտէրի, սիհրի օլարագ պիր գուլվէյի աղիմէյի ճաղի-
պէյի մայիր պուլունան իւլ լուղէթին, Էնմիլ յուրճ Էնմիլ-
լէթ, Էնմիլ -- չէրէթ Էնմիլ-լէթ, Էն Էն -- Էնմիլ Էն ֆալլէթ Էն-
նէթ-լէթ լուղէթլէրի սայէսինտէ, պաղը քէրլէ, մէրգու-
ման օլ մէթրուր, մուհազգար, մէզմոււմ վէ Էնրուտա մախ-

լուղլար սիւրիւլէրի իլլէրինտէն, պաղըլարըն դուրթա-
լարագ, սահիլի սէլամէթէ չըգարմագըլլալ իգպալինէ նա-
յիլ օլմագտա տըրլար:

Էն պիւլիւր ֆամիլիալարա մախսուս պուլունան, Էն զի-
Էտտէ Էիւրսէք թալիմ ու թէրպիլիէտէ վէ հիլմ ու նէզա-
քէթէ ալլալիշ օլան միւմաիլէյհիւմ ճէսարէթլի վէ դայ-
րէթլի դատունլար, քէնտի մէլէքսիմա վէ պաքիրէ գըլլա-
լընքն լէքէյի ինթատան ալի պուլունան ալլարըն պուս
իլէ, Էիւլլէրճէ Էնմիլիւր միւրէլլէթ գոնալարըն վէ Է-
նրալլարըն թէրք իլէ, կիտիպ օլ դարանլըզ մահպոստա-
նէլլէրտէրի խըրաղլըզ վէ ֆահիլէլլէր ճիւրմ ու ճիւնհալա-
լըյլա վէ Էախտ ճինայէթլէրլլէ միւլթէհիմ պուլունան
գարըլարըն վէ գըլլարըն, դապա գապա հալ ու հարէ-
քէթլէրինի սէյր, վէ ճիւրմ ու ճինայէթէ տայիր լազըր-
ալլարըն կիւլ իլլէմէքտէ տիրլէր:

Գուլլար, քէնտի հիւսնի ախլազլարընտա, սատըզ վէ
սապիթ դատէմ պուլունտուլլար ճալտէ, քէմալի տիրի-
նանի իւղրէ, մէզքիւր ախլազ պօղըպուլլարը չամուրա-
լը իլլէրինէ դատար ինմէքտէ, քէնտի Էլլէրինի Էնրուլմէ-
լէրին, ճիւրմ ու ճիւնհա կանկընտըլլա չիւրիւմէքտէ օ-
լան Էիւրէքլէրինէ վաղ իլլէմէքտէ, վէ, մէզքիւր Էիւրէք-
լէրտէ, նամուս ու չէրէֆ դայրէթլինէ տայիր ճիւլիճէ
պիր դան, վէ իսլաճ հալէ տայիր տալի, ճիւլիճէ պիր
Էիւմի կէօրտիւքլէրի կիտի, քիւլլի ֆէտալալըլը տէր-
Էիտէ պիրլէ, հէր նէյի կիւլիւրլէրէ լալէպէ իտէրէք,
մէզքիւր իւմտապիլ շիւրէքլէրի վէ ճանլարը, Էզճան ու
տիւ ճէնքլէշիպ ուղարալարագ, դուրթարմաա չալլամագտա
տըրլար:

Իշպու հէքրայէմիլի օգուսան զաթլարը, Էնմիլ պիր սէյ-
Էտալթա չըգարարագ, Էնմիլ Էնմիլ մէնդարէլէր իպրաղ Է-
տէճէկիմիլտէն, Էյվէլ Էմիլտէ պիր քէրլէ, Սեն-Տընի-վա-
լըլընտա վաղը օլուպ, դայթլէ ճէյպէթլու, հիւլնէնիլլ,
վէ վաաի պիր պինտաան, Էնմիլ Սեն-1 ազար մահպոստա:

նեպնաւն իշերու կիրովելքնին արգու վէ տալեթ խտելիզ։
 Մատամ՝ տ'Արվիլ, քննաի դժնագլարնտա կէշմէքտե
 օլան օլ տէհէթլու հալլէրտէն, եանի քննաի դժնապ պաշը-
 նա կէշմէքտե պուլունան ֆէլաքէթլէրտէն պիւթիւն պիւ-
 թիւն պիլիսպէր պուլունաուզու հալլաէ, եէվմի մէգպուր-
 տե, մապամ՝ տը Լիւսնէյտէն, նօթէր ժագ ֆէրանն հըր-
 սը թամաքնա գուրպան կիտէրէք, տիւշարը բէնէյնի գա-
 րուրէթ օլուշ օլան անալը գըղըր խի նէֆէր պիշարէլէր
 հագդընտա, պաղը մալիւմաթլար ալարգտան սօնրա, կէնճ
 չաղարնտա պուլունան մահպուսէլէրէ, իլիլէր իթմէքլէք
 ֆաղիլէթինն տէրիւհտէ իտէն դատընլարտան պիլը օլան
 մատամ՝ Պէշնվալ, եէվմի մէգպուրտե, Սէն-Լազարա, Գլէ-
 մանա իլէ պիլիլէքտե կիտէմէնճէկինի պիլտիլմիշ օլտու-
 ղունտան, մէրգուժմէ Խալլընզհա քէնիտի կէլմիշ խիւի
 Մահէլի մէգպուրուն կէրէք միւտիլի, վէ կէրէք մահպու-
 սէլէր իւզէրլլ քննաէ մէշմուր պուլունան պիլ չօգ դաաքն-
 լարը, քննաի սիւնահ Ելլիսէլէրի իլէ պիլէր մաի շէրիտ իլէ
 պօսուկարնտան աշաղը, կէօքլէրի իւզէրինն ասըմադտե
 օլան կիւմիւշ միտպիծուլարնտան թանըմադտե օլտուզա-
 րը հալլաէ, մէրգուսէլէր, քէմալի հիւրմէթ վէ խահիլլէ
 դապուշ իլլէտիլէր։ Մէրգուժմէ մէշմուր գատընլարտան
 պիլը օլուշ, սիննի քէմալէ իթմիշ օլան, վէ լէհճէսիտե
 իսէ պիլը աղբըրըզ վէ պիլը հալիմիլէր էսէրի միւշահէտե օ-
 լունմադտե պուլունան պիլը դատըն, Խաղըճլար օտաղը
 իթթիլալինաէ պուլունան պիլը ուֆագ սալնտա, մատամ՝
 տ'Արվիլին եանընտա Խալլընզհա պուլունմադտա խիւ։

Պու մահպուսէլէրէ տիլգաթ վէ նէզարէթ իթմէքլէք
 մէշմուրիլէթի մէթրուք վէ հաղըրէսիլն հալիւհտէ իթմ-
 մէքտե օլան մէրգուժմէ չալիւնր իթթիլամ օտաղընլար թա-
 րաֆընտան, հէրքէստէն նամալիւմ դալմադտե օլտուզու
 հալլաէ, չօգ տէֆա ղուհուրա կէլմէքտե օլան սըռօգ ու
 սատաղաթ վէ իալիլիգամթ, վէ Էհլիլէթ ու տիլալէթ, վէ
 բիգդաթ ու շէֆագաթ վէ ֆէթանէթ, քիմնէնն խաթր

ու խէհալնտէն կէշմէզ պիլը մէրթէպէտէ տիլը, տէնիլտէ
 ճայիլ տիլը։ Պունլարն, պէլլէր պիլը կիւն, կէօլէթմէք-
 տե օլտուզլարը մահպուսէլէր, քննաիլէքտէն ալտըզլարը
 հիւսնի իպրէթլէր սալէսիստե, իսաշը նէֆս իտէրլէր Է-
 մէլ վէ արգուսիլլէ, իճրա իլլէմէքտե օլտուզլարը ուսուլ
 ու նիղամլարտա, վէ մալլէ ու հարէքթլէրտէ, վէ պիւնա-
 պէրին քէննի վաղիֆէլլէրին թանըմադտե օլմալարը ճիւ-
 հէթինտե կէօրիլլէքտե օլան աղլ ու ղէքեալէթ վէ իլմի
 ալէլիւնաթ, մուճիպի թէհայիւր օլաճագ մէրթէպէտէ
 տիլը։ Մէրգուժմէ դատընլար, իլինն, հալլին վէ ատամընա, վէ
 վազթ ու սաաթլնա կէօրէ, պաղէն հալիմիլէր վէ մէրհամէթ-
 լիլլէր, վէ պաղէն տաիլի սապըրսըղըզ վէ թաշ Եիւրէքլի-
 լի Էհթիլէրմէքտէ իսէլէր տէ, ատալէթի վէ հագդանիլ-
 եթիլտէ, հիւ պիլը վաղըթտա էլտէն պըրագմամադտա տըր-
 լար։ Պու գատընլար, տալիս մահպուսէլէր իլինտէ պու-
 լունմադտա օլտուզլարնտան, արատան պիլը չօգ սէնէլէր
 կէշտիկինտէ, օլ Եօլտա միւճրիմէլէր հագդընտա օլ մէր-
 թէպէ մէհարթ վէ մէլէքէ քէպ իթմէքտէ տիլլէր քի,
 մէրգուժմէ սէֆիլլէրին Եիւլլէրինն պաղտըզլարը կիպի, նէ
 ալսլագտա վէ նէ թապիաթտա օլտուզլարնը, սալլի չօգ
 տէֆա, տէրք ու ֆէհմ իտէպիլլէքտէ տիլլէր։ Էվլլէր,
 պուլնար պիւր իլմտէ, ալուրի մէրթէպէ իլէրու կիթտիւ-
 լէրինտէն, պիլը մահպուսէլի կէօրտիլլէրինտէ, անինտէ
 քէննի ալսլագը տէրէճէլլէրինն թայիլն ու թալիսիս իտէպիլ-
 մէքտէ տիլլէր։

Մատամ՝ տ'Արվիլին եանընտա դալմը օլան գատընըն
 իսմի մատամ՝ Արման օլուշ, մէզքիւր լէհճէտէն թանը-
 մաղըզ իլմինտէ, հիլըմէթ նէվիլնտէն սալըլմաեա սէզա պիլը
 մէրթէպէտէ քէսպի մէհարէթ վէ մէլէքէ իլլէմիշ խիւի շէօլլէ
 քի, արթըզ մէրգուժէնն հէր պիլը լաղըրտըր վէ հէր պիլը
 մուհաքէմէպ, մէզքիւր մահպուսիսան տէրունիտէ, աաէ-
 թա պիլը հիւքմ ու սիճէլ Եէրինն կէշմէքլիկէ պաշլամըշ
 խիւ։

Մերգումե գտորն քեւամե աղաղ պիրլէ, մաստամտ՝նր-
վիլէ խիթապէն ,

—Մաստամ մարքիլա, մաստամ քի դաթը արինիզ, ճարի-
կէնիդտէն , պուլունան մասպուռաէլէրիկի իլինտուն , էն դի-
ւետէն հիւննի արխէադ սահիպէսի օլուպ , վէ ճանը կէօ-
նիւլտէն նէտամէթ կէթիրէրէք շայտանը ըրիզաթ վէ չէֆ-
դաթ պուլունան պիրիննի պուլնաղլըղըմը միւրատ իլլէմէք-
տէսինիդ տիր . իմտի, ճարիյէնէիդտէ, գաթը ավինիլէ էոյլէ
պիրիննի թագաթմ իտէպիրլթմ քի, մերգումէնէ, քէնտի իւ-
թիդատըմճա , պիր դապահաթըմ նաղալըլլա պաղըլնադ-
տան իտէ , պիր պէտպալտիթ նաղալըլլա պաղըլտա , ճայիդ
տիր . վէ քէմալի էմիլիէթ իւրրէտէ տիեէպիրլթմ քի ,
մերսումէ կէնճ գըզը , իսալը նէֆա իթտիրէրէք , սահիլի
սէլամէթէ չըդտըմաղլըղընտա , հէնուզ վաղթի կէչիլի օլ-
մամալը տըր . . . պիւրաէ անճադ օն ալթը վէ օն եէտի
չաղաղընտա պիր չօճուգ տուր , էվլէթ , զէվալլը , տահա
բէք տէ քիւչիւք տուր :

—Աճապա թուրանա , նէ ալվիեաթ վէ նէ դապա-
հաթ իլլէ կէթիրլիլիլ տիր :

—Մերգումէնի պիր աղչամ, կիճ վաղթըմ, Շանգ-էլի-
ղէ սահրաթընտ ոլուլտըադ կէթիրմիլլէր տիր , իլթէ մա-
լիւմ օլան գապահաթըմ անճադ պունտան իպարէթ տիր . .
վէ մալլոււմ եա , օ եօլտա կէնճ գըզըմ իլին , իսթէր կիճ-
օլուն վէ իսթէր կիւնտիլդ , էոյլէ մէյտան եէրլէրինտէ
կէզմէլլիք , բէք սըզը եասադ տըր , չէտիտէն ճէզտը վար
տըր . . քէզալիք Շանգ-էլիղէ տախի , մէղքիւր եասադ ի-
տիլմիլ օլան սէյր մահէլլէրինտէն պիրի տիր , կէօրտիւք-
լէրի կիպի թէվղըֆ իտէրլէր :

—Տիմէք տիր քի սիղ մերգումէնի , աճընմանա շայէսթէ
պիր հալտէ կէօրմէքտէսինիդ , էոյլէ մի :

—Ճարիյէնէիդ , էօմիլմտէ , մերգումէնին լէհճէսինտէ
տէրքեար օլան պիր հիւննի էքքեալը , վէ պիկիւնահըլլըդ
հալիննի քիմսէնին լէհճէսինտէ կէօրմէմիլմ տիր , չէօլէ քի ,

մաստամ մարքիլա, մերգումէնին Ելիզիւնտէ պիր պաքիրէ-
լէք նուրու բարլամագտա տըր , վէ օլ նուրաննի սիմասընա
իտէ , պուրանա կէթիրտիլլէրի վաղթմա , Փարիսին էթ-
րաֆընտա պուլունան քէօլլիւ գըզըլարընտ մախուս սու-
րէթաէ օլտուղու հալտէ, կիլինմիլ պուլունտուղու պիր էլ-
պիսն տախի , տահա զիեատէ պիր նուրանիլլէր վիրիպ , վէ
պիրտէ մահճուպիլիէթ էսէրի իսալի իլլէմէքտէ իտի :

—Պու սէօլլէտիկինիդտէն անաղաղըղընա կէօրէ, մէր-
գումէ պիր քէօլլիւ գըզը օլմալը տըր :

—Խայր , մաստամ մարքիլա , Մէհմուլար մերգումէնի
թանըմըշար տըր , չէօլէ քի , Սիթէ մահէլլէսինտէ վա-
զը օլան օլ միսկին վէ ուլլունտուգ խանէլէրտէն պիրինտէ,
պիր գալ հաֆթնա գալտըղըն կէօրմիլլէր իմիլ , վէ էքի
վէ այտան պէրու եա , օրատան տախի կիտիպ դալպ օլ-
տուղու անաղաղմըլ իմիլ . վէ չիւնքի , մերգումէ կիտիպտէ
քէնտի իսմիննի , Պապը դապլթիլէտէն , հանասըզ գըզը-
լըն տէֆթէրինտէն սիլտիմէմիլ տիր , անըն իլին , բօլմա-
լէրտէ , միւսթէսնա օլան պիր գուտըթմ աճքեամընճա ,
քէնտի վաղիֆէլլէրիննի իծրա իտէրէք , Շանգ-էլիղէտէ թուլթ-
տուգըլը կիպի պուրանա կէնտտիլլէր տիր :

—Իյի եա , պէլլէր մերգումէ , թէօլպէքեար օլարագ-
Փարիսի թէքը իլլէ , քէօլլէրտէն պիրինն չէքիլիպ կիթմիլտիր :

—Մաստամ , ճարիյէնէիդ տախի սիղլէրին էֆքեարընտա
պուլունամագտանըմ , վէ իլթէ պու էֆքեարա մէպնի տիր
քի , մերգումէնի անինտէ աճըմանա պաղամըլմ տըր :
Մերգումէնէ , էսկի հալլէրիննի սիւալ իտէրէք , քէսպի վու-
ղուֆիլլէթ իթմէք իսթէտիլիմտէն , աճապ իսալը հալ
նիլէթիլլէ , քէօլէ մի կիթմիլ իտինիդ նէրէտէն կէլմէքտէ
իտինիդ , ինշաալլաճ թէօլպէքեար օլուրտունուգ տա , իյի
պիր հալէ նայիլ պուլուլուրտունուգ , տէտիմ :

—Պունա գարչըլըդ նէ ճէվապ ալտընըզ :

—Պունա գարչըլըդ ճէվապ օլարագ , օլ մաի , վէ մաղ-
մոււմ , վէ հալ իլլէ տօլու օլան իրի կէօղլէրիննի , ճարիյէնէիդէ

տօրը ու գալարորտը օտան սփռաւ, մէկէքէքէրէ մախառս թաթը պիր սփռաւ վէ թէլաֆփուդ ինչ տախի, — «Թէչէքքիւր խեղրիմ սիզին պու ինսանիյեթինիդ տէն տօյաքը, մատամ, ֆաղաթ, մա թէէսսիւֆտէ սէօյլէրիմ քի, քէնտի կէմիլ ճալիմ հադգընտա, հիշ պիր շէյ սէօյլէեմէեմէեմէեմ տիր. գուսուրաս պուլունմուշ խաթմ, պէնի թուլթուլար, պուրասեա կէթիրտիլէր, քիմնէտէն հիշ պիր թէչէքքիմ եօդ տուր — իյի եա, նէրէտէն կէլտինիլ, վէ Սիթէեթիտ թէլէր իտէլտէն պէրու, նէրէտէն խտինիլ, էկէրլի, նամուսուլ պիր սուրէթտէ եաշամադըդ արզու վէ նիլեթիլլէ քէօյլէրտէ պիր իշ արամաեա կիթմիշ խաթ իսէնիլ, անը սէօյլէյինիլ, վէ էօյլէ օլմասընըն իսպաթընընտ իպպադ իյլէյինիլ, օլ վադըթ պիզտէ, Պապը զապթիյեթէ եաղարադ, սիզի պուրատան գուրթարըրը, վէ հաեաըղլար տէֆթէրինտէն իսմինիլի տախի պօդտուրուրուդ վէ հալիլլէ, սիզին պու հիւսնի հալինիդ տէն տօյաքը, նայիլի հիմմէթ վէ թէշվիդաթ տախի պուլուլուրսանուդ, — տէտիմ Մէրգուլմէ թէքրաթն ճէվապընտա, — Աման, մատամ, զիեատէսիլլէ րէնա իտերիմ սիզէ, թէհի եերտէ օլ պապտէ հիշ պիր շէյ սիւալ իյլէմէյինիլ, ինէքի, լաղըմ կէլէն ճէվապը վիրէմէեմէ ճէկիմ տիր» — տէտի : «Ինչ իյի, լաքի նիլեթինիլ նէ տիր, էկէրլի պուրատան չըգաճադ օլուր իսէնիլ, թէքըրաթն օլ մէքուռ խանէեմ կիթմէք իսթէրմիսինիլ» — տէյի սիւալ իյլէտիմ : Վէ մէրգուլմէ տախի, — «Փ, օ՜ֆ, Ալլահ իթմէտիմ, — տէյի պաղըրաթ, — իմտի էօյլէ օլուրգուսու, եա նէ եաբաճադսընըլ, — տէտիմ, վէ օ տախի, — Ալլահ պիրլը, — տէյի ճէվապ վիրտի, հէման պաղընը էօնիւնէ էկէրէք :

— Զօդ դարիպ պիր հալ : Էյ, իֆատէյի հալի նէ սուրէթտէ տիր, սէօյլէ սէօճպէթի եերինտէ մի տիր :

— Ինչ կիւզէլ վէ բէք իյի լաղըրտը իտէպիլմէքտէ տիր, մատամ, կէրլի իւզըրինտէ պիր գօրգադըդ վէ պիր ութմանըլ չէքինմէքիլէք էսէրի պուլունմադտա տըր, լա-

քին, ալիս վէ դաթմ պիր ալադըրդ վէ պաեաղըրըք էսէրի պուլունմատըդտան պաշգա, սէսինտէ տախի հատտէն զիեատէ պիր թաթըրըլ, վէ պաղըրնտա իսէ աշուրի մէրթէպէ պիր տիլդէրիլէ պուլունմադու կիպի, թէլաֆփուլուր կիէ հալ ու վաղընտա իսէ, օլ դատար դարիպ պիր էսէրի մահըր նիլեթիլ մի թէլէպպիւրանէ կէօրիւլմէքտէ տիր քի, տօյրուսու, ճարլիյէնիլ պիլէ շաշըրըպ տուրադալմադտաքըմ : Էկէրլի մէրգուլմէի, շու չիմտիլի սէֆիլլէր սըրասընտա կէօրմիշ օլմասա խաթ, չօդ ինթիմալ տիր քի, իւզըրինտէ տէրքեաթ օլան մէղքիւր թէքէպպիւր էսէրինտէն գաբըրարադ, մէրգուլմէն պիլիլաք պիր գալալ վէ պիլիլաք պիր բուհ պուլունմադտ իթիլաաընտ գահիպէ օլաճադ խաթմ :

— Ինչ քաճայիպ պիր հալ տիր պու, սէօյլէտիլլէրինիլլէք թեաֆֆիլի, առեթմ պիր բօման հալինտէ պուլունմադտա տըրլար, — տէտի Գլէտն, մէրգուլմէ չօճուր զիեատէսիլլէ աճըրըլ իկդաթմ կէլէրէք, վէ Բառօֆուրն քէնտիսինէ սէօյլէմիշ օլուրգու պիր լաղըրտընը, եանի, քէնտիսինէ սէօյլէմիշ օլուրգու կիպի էյլէնէլէ չօդ տէֆա, պու ալէմտէ, իյիլլէք եաբաճադ իկպի էյլէնէլէ չօդ տէֆա, պու ալէմտէ, իյիլլէք օլմասընը տէրաթթըր վէ էֆիւլ պիր շէյ օլաճաթ, — Մէրգուլմէ չօճու, սայիր մահիլէ, հադգըլ պուլադադ : — Մէրգուլմէ չօճու, սայիր մահիլէ պուսէլէր իլէ, նէ եօլաա պուլունմադտէ, վէ նաթըլ կէչիմէքտէ տիր : էկէրլի պիշաթէ, ֆիլվաթը օլ սիզին զանն իթտիկինիլ կիպի պիլիլաք պիր գալպէ վէ էիւքսէք պիր բուհա մալիքէ պուլունմադտա իսէ, պէսպէլլի, էօյլէ տէֆիլ հալաէ պուլունման արգաւառլարը օրթասընտ, զիեատէսիլլէ մուաղըպ պիր հալաէ պուլունմադտէ օլմալը տըր, էօյլէ տէկիլ մի :

— Եիւտա՛ ալիմ, մատամ մարըրալ, կէրէք մէկմուրիլլէ էէթիմիթիլիպ բնա, վէ կէրէք ալընմիշ պուլունմադտէ ճիհէթիլլէ, մէրսուլմէ կէնճ գըլըն հալ ու էվաղընտ տիլգաթ իթտիլլէ, տիւշարը թէտէմիւլ օլմադտաքըմ : Հէգալ պուրաեա կէլլիլ իւշ կիւն օլմալը օլուրգու հալաէ, նուզ պուրաեա կէլլիլ իւշ կիւն օլմալը օլուրգու հալաէ,

քեանֆֆեյի մահպուստէր իւզերինտէ, պիր նէվի թէէսսիր
բէյտա իթմէկէ պաշլաբը տըր :

— Պու դատարեղդ աղ պիր միւտտէթ զարֆրնտա, էդ-
լէ մի, տողրուսու, պու տախի բէք զարիպ պիր հալ տիր :

— Մահպուստէր քէնտիսինի եալընըդ անըմագտա օլ-
մաերպ, իլլա հըւրմէթ ու րիայէթ տախի իթմէքտէ տիր-
էր :

— Անալիպ, ծնլար նասըլ օլուպ տա . . :

— Հէր նասըլ իսէ, պաղը քէրրէ խուսուսի պիր նաղիք
տույղուեա մալը օլարագ, սայիրէր իւզերինտէ պուլու-
նան տախաղը համիտէ վէ նէնիպէնի, ֆէհմու տէրք իտէ-
պիլմէքտէ տիրէր . ֆագաթ, եալընըլ չու ֆարգ վար տըր
քի, չօք տէֆա, քէնտիլէրտէն իւսթիւն պիր հալ ու մէր-
թէպէտէ պուլունանլար հագգլարընտա, պիր նէվի նէֆ-
րէթ իպրաղ իթմէքրիկէ, քէնտի գալպէրինտէ, պիր մէհ-
պարիլիւթ տույղուսու հիսս իլլէմէքտէ տիրէր :

— Մահպուստէր մէրգումէ կէնճ գըղա հիւ հագարէթ
իթմէեօրլար մը :

— Հալա, մատամ, հալա, զիրա, ծնլարտան հիւ պի-
րի, էվիլինտէն մէրգումէնի թանըմագտա օլմատըլլա-
րընտան, պուրաեա կէլիր կէլվէլ, հիւսնի ճէմալինի կէօր-
տաքէրինտէ, վուրուլուպ հայրան օլմուլլար տըր . զիրա,
մէրգումէնին զաթէն էքեալընտա, րիգգաթէնկիլ պիր սու-
կուրուգ, վէ նամիդանըլ էսէրէրի թահթընտա մէպուր
պուլունան նատիր իւլէմանլ պիր տիլպէրիք վէ պիր իէ-
նատուպտէն պաղգա, հառտէն զիեատէ տախի, պիր հու-
լավէթի հիւզնէնկիլ միւշահտէ օլունմագտա օլտուղուն-
տան, էվիլէ էմիրտէ, հառտէրինտէն զիեատէ, րիգգա-
թը գալպէնէլէրի թահթիք օլունմուլ տուր . Պունտանտա
գաթիլնաղար, տիկէր պիր խուսուս տահա, մահպուստէ-
րին թէմաճիպէրինի մուճիպ օլմուլ տուր . չէօլլէ քի,
քէնտիլէրէ մանէնտ պուլունանլարըն էքսէրիսի, կէրէք լա-
դըրտը վէ կէրէք հարէքթիլէ, տալիսա էնլաի բաթըրտը-

լար վէ կիրիլտիրէր իտէրէք, օրթլարըլ վէլլէլէնէ վիր-
մէքրիկի սէվտիքլէրի հայտէ, մէրգումէ կէնճ գըղըն իսէ,
մուղայիրի օլարագ, պիր սիւքիւնէթի աղիմէ իւզրէ պու-
լունմասընը կէօրտիւքնէ, շալա գալմագտա տըրլար. վէլ-
հասըլ, մէղպուրէ հէր նէ գատար քէմալէթ ու թէսիլի-
եթ իւզրէ պուլունմագտա իսէ տէ, պու ճիւլլէ իլէ տախի,
հէր քէսին մէրհամէթինի, քէնտի իւզէրինէ ճէլպ ու տալիլթ
իլլէտիլինտէն, տէրէրտ օլան մուամէլէլի պարիտէսինէ
նիտպէթլէ, թահգ իր ու իսթիհգաեա չըգըշաճաղ եէքտէ,
աւալ իլիլիք իթմէեէրէք, հիւսնի մուամէլէ իւզրէ պուլուն-
մուլլար տըր . Շայանը տիգգաթ օլան, պունտան պաղգա
պիր հալ տահա վար տըր . չէօլլէ քի, պիր այտան պէրու,
պուրատա, լա լուվ (տիլի գուրտ) իսթինտէ, թու թուլմագ
գարըլմագ, պէլլար պիր գըլ վար տըր . մէրգումէնին հէր
պիր թապիլթընտա պիր շիտտէլէ, պիր հիտտէլէ, վէ պիր
հայլանի ամէլ ու հարէքթիլ միւշահտէ օլունմագտա տըր,
Մէղպուրէ երիլիմի շաղլարընտա, զայէթլէ գուվվէթլի, վէ
իրի վիճուտու, վէ սէրթ չէհրէլի, ֆագաթ տիլպէրնէ պիր
գըլ օլուպ, վէ նասըլ քի սէօլլէտիմ, բէք գալվաճըլ վէ բէք
արպէտաճը պուլունտուղունտան, չօք տէֆա մահպուս-
տէ իթմէքրիկէ մէհպուր օլմագտաերը, ճիւն տէիլ էվիլէքի
կիւն, թաամ վագթի, մէրգումէ հէման մահպուստէն չըգա-
րաղ, չէքմիլ օլտուղու ճէգատան տօրաեր, քէմալի հիտտէթ
իւզրէ թաամիլանէնէ կիթմիլ, վէ կէնճ գըղըն եաղընընա
տիւլմուլ իտի Ձէվալըլ զաթընըլ թալիլի իլլէտիլիմ կէնճ
գըլ, եէմէք իսթմէտիլինտէն, պիր սուրէթի մահպու-
նանտէ օլտուղու հայտէ, — «Պէն իսթմէմ, եէմէեէնէ-
կիմ տիր, էկէրի սիգաէն պիր իսթմէնէն վար իսէ, քէնտի
թէմէկիմ օնա վիր յիմ . — տէտիլինտէ, էօթմէտէն, սա-
լիրէրինտէն էվիլէ, լա լուվ տէտիլիմիլ գըլ . — «Պէն իս-
թէրիմ, պէն, պաշա վէր» — տէն ի պաղըրմըլ իսէ տէ,
տիկէր թարաֆտանտա, իսալլի վագթլմտան պէրու համիլէ
օլուպ . . . վէ քիւլի զայրէթ վէ տիգգաթընըլա բաղմէն,

գալիցաբարդարը շեղել տուրստան, հէր վագրել, պարը ու-
 ֆագ լծեֆերըտոմեթ լէրինի տախի իհրա իմմերիկէ գօշուշ-
 տուգարը կէօրնլնքատէ պուլունմուշ տուր, Մէրգուսմէ-
 նին կաթմադաւ օլտուղու գօշուշա կիտեղեք, արգատաշ-
 արքնտան պիր գաւ նեֆերինէ, հագղընտա իպրազ իտէ-
 կէրնքատէ օլտուղուրը հիւսնի մուսնիէ իլէ իհմիլում ու-
 իրքամըն սեպեպնիմսուալ իլլեթիմէ վէ օնլարտա ճեֆապ օ-
 լարաթ, «խւնրի, մեքօսմէ պիլընտէ անկի տիր, ապի պիլնէ
 պէնդմէքատէ տեկիլ տիր, անքն իւղէրնտէ պաշգա պիր
 լծէտսիր վէ պաշգա պիր գուվլեթ ու գուսթելմ էսերի
 պուլունմագտա տըր. » տեպիլէր, — իյն հա, օլ տեպիկի-
 նիլին էօյլէ օլմասըրը, փիլէ քիմ խապէր վիրտի, տեպիմ.
 վէ օնլար տախի, — պիլնէ քիմնէ պիր շէյ խապէր վիրմէ-
 տի, հալ պու քի խապէր վիրմէքիլէ նէ համաթ վար տըր,
 դաթէն աշիքեար սուքեթտէ կէօրնլնքատէ տիր, — տե-
 սիլէր, Ու աշիքեար կէօրմէքտէ օլտուղունուղ շէյ վէ եա-
 խտա հալ, նէ տիր, տէյի սօրաում, վէ անլէր տախի,
 ճէֆապըրընտա, — Աճալիպ, պիլը մէրգուսմէ իւղէրնտէ,
 պիլնէ նիւպեթլէ, էալընըղ պիր ֆարգ, կէօրնքատէ օլմա-
 երպ, իլլա պնի ֆարգ կէօրմէքտէյիլ, նալըլ քի, ճիւմէտէն
 պիրի տախի, աշա տիւնրի կիւն, կաթմադաւն էվլէլ, տիլ-
 լէր իւղէրնէ կէլերէք, առա իլլէտիկիլի կէօրտիւք. վէ
 հաթթիւ, լաւուվաւ, մէրգուսմէտի պու հայնի կէօրտիւ-
 կիւնտէ, «հոթմ էլ հոթմ ինքուտէ փէ, փէրէ փէրէ, փէրէ
 փէրէ, հոթմ — լիւթմիւտա պուլունմագտա լիւթմ փէր, պեպեթլէ,
 էլիլէ փէրէ-փէրէ, լիւթմիւտէ լիւթմ փէր» տեպիլ:

— Նէ գատար աճալիպ պիր տիլգաթի:

— Նէրի պուլնլարն հիւ պիրի իւղէրնտէ, տիւնապ-
 լըղա տախի հիւ պիր առլգու պուլունմագտա տեկիլ տիր,
 ֆագաթ, պու ճիւմէլ իլէ տախի, հիւ պիր իլին, վէ հիւ
 պիր տէֆա, տիւնալարընտան, մէղհնպէ գարըր, հիւ պիր
 ֆէնա լաղըրաը չըգաթմագտա տեկիլ տիրէր. նալըլ քի
 կէօրէճէքաիլիպ տիր, մատամ, սալընլարընըրն վէ էախտա

գօրուշարըմըղըն քուսֆիէփնտէ տախի, խորանալի պի-
 րէր մահէլի մախտու պուլունմագտէ օլտուղու կիլիլ, էն-
 վալի օրուսէք, հէտիլէլէր, վէ դիմէլմէլ իլէ տեպիլըն
 պիրէքտէ իյոյ Մարիամ սանէմի (արձան) պուլունմագտա
 տըր. մէղքիլը լծէգէլնալ լարըն քուսֆիէփնի տախի քէն-
 տիլէր իհնա իմմէքատէ, վէ քէնտիլէր էաթմագտա տըր-
 լար, վէ հաթթիւ, հէր լաղար կիւնէքի, ուխտ իտէքէր,
 էնդէպնտէ պիր լաղաւ մուլարէ աղմագ տա տըրլար Պուն-
 լար քիլիսէքէ կիլիտիլէրնտէ, քէր ապաւ տուրմագտա
 տըրլար, իւնրի, ալէսաէլիլէ, աղիլ մահէլէքտէն, հա-
 լալ լծէտալի օլմագտա, վէ էախտա գօրղմագտա տըրլար:
 հալ պու քի լա կուպէօղէ կիլիտալիլէ, նալար քի կէօրնլնքատէ տիր,
 «պէն դէնէփէրէ փէրէ փէրէ, անքն իւղէրնտէ, պիր էսերի
 լէլիտիլմ վէ նէգաթելմ, վէ քեղալիլ պիր էսերի մահգու-
 նիլիլէլմ միւշահէտէ օլունմագտէ օլտուղտան պաշգա, հէ-
 լէ սէօլէլիլն հալ ու թալըրնտա խէ. . . վէ պուլունմագտ
 գաթիլնալար, — տիլմէքտէ իլըն, էօթէտէն լաւուվ տախի,
 օրատա հաղըր պուլունմագտ միւնապէպէլիլլէ, լաղըրաը
 հա գարընաղ, — մուլթարա, մէրգուսմէ պիլիմ կիւ-
 լա գարընաղ, — մուլթարա, վէ տեպիլմ պիրնի վէ տեպիլմ
 պիրնի, պու ապաւ. . . գօրուշա, սեպեպնիտէն պի-
 խապէր պուլունմագտա մուլթար լծագ տիրտէ. . . ան հոթմ-
 լիւթմ, էալէլէլէլիլէ նիւթմիլէ էէօղ իլիլիլէ դալունմագտա. . . »
 տեպիլ:

— Պու մէրթէպէ տախ մախլուգար օրթաքնտա, պու
 էօլտա պիր նէղաթէլմ վէ թէրպիլիլէ տուլլուտա, տօղըրու-
 սու, քէր աճալիպ պիր հալ տիր, — տեպի մատամ տիլ-
 վիլ լծէաճէպի իւղէ:

— Էվլէլմ, մատամ, պուլնլար, էալընըղ քէնտի իլէ-
 քէնտէ տեկիլ, իլլա էաթէլէր նէգաթնտէ պիլլէ, ար ու հի-
 քէնտէ տեկիլ, իլլա էաթէլէր նէգաթնտէ պիլլէ, ճապ նէ
 օլտուղունու պիլիլ էհէմիլիլէլմ վիրմէտիլէլէլէ
 վէ հաթթիւ, էալը չըղաղ, պուլունմագտա վագրել:

լարտա տախի, կերէք պիղիմ վէ կերէք, մատամ մարբիդա, զաթը ալիսիդ միսկլու, իպրադը լուժֆ ու չէֆգաթ իլէ-մէքլէք նիսեթիլէ թէշրիֆ իլէմիշ պուլունան զէվաթը համիլեթմէնտան նէզտինտէ, բէք ալ հիճապ խիպ չէ-քինմէքտէ օլտուգլարը հայտէ, մէրդուժէ կէնճ գըրտան իսէ, մուշայիրի օլարադ, հիճապ պիրլէ չէքինմէքտէ տիր-լէր: Եվլէթ, մատամ, ճէնապը հադգ թարաֆընտան իհ-սան պուլըուլունշ օլան օլ մուգատտէս ալ ու հիճապ առւյ-ղուսու, պու մախուգլարի զէրինտէ տախի, կերչի հուսու-լէ կէլմէքտէ, լաքին Կալնիդ շու ֆարդ վար տըր քի, անճադ քէնտիլէրին, հիւրմէթ ու լիայէթէ շայէթէ կէօրտիւքլէրի քիմէնէլէր նէզտինտէ օլուր իսէ հուսուլէ կէլմէքտէ տիր:

— Հիշ տէկիլ իսէ, մէրգումէլէրին ասլադը զալրի մադ-պուլէլէրինէ զալէպէ իսէպիլիճի սուրէթտէ օլտուղու-թադտիրտէ, պէօլէ պրսը կիւզէլ կիւզէլ թապիի տուլ-ղուլար միւշահէտէ օլունմասը, թէպիլեթպալաշ պիր չէյ սաեքլաս սէզա տըր:

— Շիւբհէսիդ, մատամ, չիւնքի, մէրգումէլէր, Էկէրչի, պիրէր ըրդ ու նամուսու ետրինտէ մաճէլլէրտէ պուլունա-ճադ օլտալար, սըտգ ու խալիսէթ իւզրէ խըտմէթ խիպ վէ իսլահը հալ վէ քէսպի նամուս իտէճէլլէրի պիշէքտիր, չիւնքի միւսթաիտ տիրլէր: ... Հէլէ պուլնար, հիշ պիր չէյ-տէն գօրգմաեքդ, վէ հիշ պիր չէյէ հիւրմէթ ու լիպիլէ իթմէտիրլէրի հայտէ տախի, մուգատտէս պիր տուլղու-Կա մալիք պուլունմագտա տըրլար, չէօլէ քի, քէնտի չու-ճուգլարընը սէվմէքտէ, վէ սէվմէքտէ, վէ վալիտէ օլմա-լարընրտա, քէնտիլէրճէ պիլիւր պիր չէրէֆ ու իթիթիաը ատտ իլլէմէքտէ տիրլէր, բէք կիւզէլ սուրէթտէ վալի-տէլլէք վալիֆէլէրինի թանքըլդ ինֆ իլլէմէքտէ տիրլէր, վէ քէնտի մասուժարընը Կանալարնտա սաքընալդ գաեքը-րապիլմէքլէք Եօլունտա, հէր նէվի ֆէտաքեարըղը կէօղէ ալմագտա տըրլար, չիւնքի, պաղընըղ, մատամ մարբիդա,

նալըլքի քէնտիլէր տախի սէօլլէմէքտէ տիրլէր, պու Կօլ-տա պէտպալիթ վալիտէլէր, հէր թարաֆտան նէֆրէթ վէ հադարէթ կէօրմէքտէ պուլունտուգլարնտան, քէնտիլէրէ թահգիր ու թէնէֆֆիր իթմէքտէ օլմաեան, Կալնիդ քէն-տի յօճուգլարը օլմասընը կէօրէրէք, միւլմէսլիլ օլմագտէ տիրլէր:

— Տիմէք տիր քի, Եօլէ պիլարէլէր, քէնտի պուլուն-տուգլարը հայտէն տօլանը թէնտիլիթ իթմէքտէ տիրլէր, Եօլէ պիր մէմուհ տուլղուԿա մալիք պուլունմագտա տըր-լար, Եօլէ մի:

— Մէրգումէլէր, սայիրլէրտէն զիեատէ, քէնտի քէն-տիլէրինի թախիպ խիպ նէֆրէթ կէթիլմէքտէ տիրլէր: Հաթիմա, պուլնարն իլլէրինտէ, օլ գատարտա զիեատէ տուլղուլար պուլունմագտա տըր քի, Էգճան ու տիլ թէօլվարեար օլուպ, իսլահը հալ իթմի քտէն սօմրա տա-խի, Էվլէլէրի գապահաթ լարընը վէ լէքէլէրինի ունուտուպ ֆիրք ու խաթրլարնտան տէֆ ու իղալէ իտէմէտիլլէրին-տէն, հէր նէ մէրթէպէտէ իլի պիր հալ վէ մէվղրտէ պու-լունալար, Էիմէ, կէշմիշի կէօլլէրի Եօնիւնէ կէթիլտիրքէ, մաճղուն ու միւքէտտէր օլմագտա օլտուգլարը չէօլէ տուր-սուն, իլլէրինտէն պաղրլարը, մէղքիւր քէնճի տէրունիլէ թաղ ու թէ համիւլ կէթիլմէտիլլէրինտէն, աղըլարնտա խիֆէթի թախի կէթիլմէքտէ տիրլէր: Վէլհասըլ, մատամ, պէնտէնիդ Եօլէ դանն իտէրիմ, վէ քէմալի Էսէֆ իւզրէտէ սէօլլէրիմ քի, լա Կուայէօղ իւզէրինտէ միւշահէտէ օլուն-մագտէ օլան օլ մէրթէպէ հիւլն ու Էէլիս Էսէրի տախի պիլարէնին գալպիտէ մէսթուր օլուպ վէ հիւրմէ իլլէթ-մէքտէ պուլունան պիր տէրտի աղիմանէ, վէ պիր մու-գատտէն վիճտան տուլղուսունտան նէլէթ իլլէմէքտէ օլ-մալը տըր:

— Յիլվաղը Էկէր Եօլէ իսէ, քիմ պիլիւր, գէվալը չու-ճուգ, նէ գատար միւղմտիպ պիր հայտէ պուլունմագ-տա տըր, օլ տէտիկինիդ տէրտի վիճտան Եօլէ պիր տէրտ

տիր քի, հիշ պիր հաւ անը տէֆ ու թէսկինէ միւղթէտիր
օլամնալ :

— Պէրէքէթ վիրսին քի, մատամ, ինսան ճինսինէ պիր
շան ու շէրէֆ սանըրմոզ լըզա շայթմէ պուրունտուղու հալ-
տէ, պու վիճատանան թաղէիզ օլունմաղլըզ տուլըսու,
մէէմուլ օլունտուղունտանտա պիւստէ սուրէթտէ պուլուն-
մադտա տըր : ինսանըն գաւալնաւ մէքըիւզ պուրունան օլ-
ախըը ինթիգամ իթմէքիւք դուտըթիւ, հիշ պիր վազըթ-
տա, պիւթիւն պիւթիւն ուեուեուալ ուեուշմադտա տէ-
կիլ թար, վէ եսալտ, տիկէր պիր թապիր իլէ սեզլէնտի-
կի թադտիրտէ, չօ՞ գ զարպի պիր հաւ, զանն իտէրսին քի,
պաղը քերքէ, վիճուտ ուլդուտա իրէն պիլէ, ճան իսէ,
ուեանըզ տուրարադ, հըֆիզ ու վիգայէ կյէմէքիւք վաղի-
ֆէսինի եֆու վէ ինրա կյէմէքտէ տիր : պու հալին ֆար-
դընա, պու կիւնէ, մէրգոււմ թաճիլը հիմայէմտէ պուլու-
նան կէնն գըզ կիւզէրնտէ, եէնիտէն տիգգալթ իտէրէք
վարապիւրիւմ տիր :

— Քիսմըն իւզէրնտէ, լա Կուսալէօլինն իւզէրնտէ մի

— Էվլէթ, մատամ :

— Եյ նա՛սըլ օլտու պագալլըմ :

— Միւթատըմտան օլտուղու իւզըն, Եքսեր տէֆուլար,
մահպուսէլէր ուեուտուղտան սննրա, գօզուշարա տէվլէ
շըգարմ : . . . Ա՛տամ, պուլարըն, ուլդուտա օլտուղըթը
վաղըթտա, լէճնէլէրնտէ, նէ՞ դատար պիւլիւք թէպէնա-
տիւլաթլըր զուհուրա կէլմէքտէ օլմաթըր, ապա իսալթը
ու խնայըրըզտան կէլչրէմէգալինիւզ Պէնսէնիլ չօգ տէֆու
կէթըմիշ վէ տիգգալթ իթմիլմ տիր քի, կիւնտիւղէրն,
սուրէթիլ զաճիլէլէրնտէն, հիշ պիր շէյի տըր ու մէրգ-
իթմէքտէ տէկիլտիրէր կիւլի կէթիլէրնտէ կիւլիւպ դիա-
եան, վէ շադալար շէնիլէրնտէն, վէ գօրգաղլըզ հալի
կէթիլէրնտէ տէքտէն պաշգա, քիւսմախըզլարա դատար շը-
գըլմագտէ պուլունան նիւ գարըլարըն լէճնէլէրնին, ուլ-
դըլմագտէ պուլունան սննրա, քեւալթիւն տէկիլէրնէք, պիւ-

թիւն պիւթիւն մուղայիրի հուսուլէ կէլմէքտէ տիր, դիրա,
հալըֆ քի, ինսանլար, ճիւրմ ու ճիւնհա վաղըթլարընտա
տիւլիւ, պիր Էւլի թէմէպպիւր թաշըմագտա տըրլար : Օ՞ֆ,
մատամ, օլ ուլդուտա օլտուղըթը վաղըթտա, մէրգու-
մէլէրնի լէճնէլէրնտէ հուսուլէպիր օլան աատըր մաղլու-
պիլեթթ, մահհուպիլեթթ, վէ մահպուրնիլեթթտէն, Բէք չօգ
էլէմպալիշ հալլէր ք՞իջ ու տէրք իտիլէպիլմէքտէ օլտուղու
կիւլի, նիշ իսքըլիլթիլէր, վէ պիւս իթմիւքարի օլարագ-
նիլէ էլէմպա կիւլի մաթիլէր տալի կէթիլմէքտէ օլուպ,
վէ մէգգիւր հալլէրնտէն, հիշ զիւրհէ ճալիզ տէկիլ տիր քի,
մէրգուլմէլէրն, քէնտի տեղըլըզլարընտա իլլէմիլ օլտուգ-
լար իսպապալմէլէր, տիւլէրնտէ կիթմէքտէ օլմաթըրնա
տէլալթթ իլլէմէքտէ պուլունմաթը մալալըլմագտա տըր : . . .
Մատամ, շիմտի գալթը պիլնիլէ, լա Լուլ նամ պիր գըզըն
դիքըրնի կէլտի իտիւմ : . . . վէ մէրգուլմէլէրնտէ թութուրնալ
գարըլմալ պիր ետրամաղ օլտուղունտ սէթլէտի իտիւմ :
Պունտան օն պէշ կիւն գատար մուգատտէմ, մէրգուլմէ
ճարլիլէնիլէ, քեւաֆէյիլ թէֆիլզալարը նէգուլէրնտէ օլ-
տուղու հալլէ, Բէք թէլապիլեթիլ պիւս տուրէթտէ օլա-
րագ, տաւաթըլ հադարէթլէր իթմիլ իտիւ, վէ ճարլիլէնիլ
տէճնէմիլիլէթթ վիլիլէրնիլն, ումուղարըմ սիլ թէրէք, ա-
լըպ եիւրիւլիլ վիլիլիլ իտիւմ : վէ ճարլիլէնիլն պու հալի եա-
նի ետրաղը հադարէթլէրէ գարըլըզ իլգարը հիտալթ վէ
շիտալթ իթմէմէլիլիլ, դիւստալիլէ քիւպիլնէ թօղուն-
տուղունտան, դուտուրուպ իլըլմ ու զադապա կէլմէպիլնէ
սէպլպիլեթթ վիլիլիլ իտիւ : . . . Պու գըզ, հըք հալլէ ճարլի-
լէնիլիլ գըզըրապալըլըզ գուրուպ նիլեթթ իլլէտիլմնտէն,
վէ պաղէն վալիլթմնտէ պուրսեա կիտիլ կէլթիլկին
կէթըմիշ վէ անրամըլ օլտուղունտան : . . . ճարլիլէնիլիլ պը-
րագարագ, վալիտէմ ալէճնէլտէ, Էնվալի հադարէթլէր
իթմէլիլէլ տալի ճիւրաթթ իլլէմիլ իտի : . . .

— Ա՛, նէ՛ գատար պիւլիւք պիր արըլըլըզ, վէ նէ գա-
տարա պիւլիւք պիր քիւսմախըզ տըր պու : . . . վալիտէ-

Ներքին հազարեթվերն չըզըշմողըրդա՝ նե հազդը վար տըր՝
 — Կէրոյի, մերգումէնին մեղ ըրուր հազարեթվերինն տա-
 խի, էհէմմիյեթ վիրեթըրը ճայիղ տեկիլ խոյի, չիւնքի,
 տիվաննէն լազըրտըրդատան իպարեթ պուլունմագտա ի-
 տիլէր, լաքին, տօրուտու, կիւնէնիպ հիտտեթլէնտիմ. . .
 Լա Լուվտա հիտտեթլիմին ֆէհմնէ վարտը, վէ միւրատը-
 նա իրմիշ օլմասը իչին, քէնտու քէնտույէ քէյֆէնիպ զու-
 ռուրունմանատա պաշլատըր Օլադչամ, վազաթը եարը կիսէն
 րատտեթլէրնատ օլտուզու թաղ տիւրտէ, երին գօղուշլարա
 տէվրէ չըգտըմ, վէ լա Լուվտն գարեօլտըր եանընա կիթ-
 տիմ. Մերգումէն, ֆէրտաաը սապահըըր մահպէսե իյգա ի-
 տիլէնէր իտի: Պիրտէ լէհնէսինատ հիւրմ իթմէքտէ օլան
 սիւրինէնի հալի կէօրտիւլիւմտէ, տիւշարը թեմաճիւպ
 վէ թեհասիւր օլտում, դիրա, ալէսսէվիյէ չէհրէսինտէ միւ-
 շահէտէ օլունալէմէքտէ օլան սէրթիլիկին վէ արալըլըըն
 էսէրի եհրինէ, հէման տիյէպիլիւրիմ քի, պիր հալալէթ վէ
 պիր միւրալէմէթ էսէրի գալթ օլմագտէ իտի: վէ զանն խտէր-
 սին քի, էչէքալընտա, պիր նիւազմէնալիւր, պիր մահզու-
 նիլիէթ, վէ պիր նէտամէթ ալէամէթլէրի պուլունմագտա
 իտի. տօտաղլարը եարը աչըգ օլուպ, վէ սինէսի իսէ սը-
 գըրմագտա, վէ նէֆէսի տարալմագտա իտի. վէ հաթթա,
 պունշարտանտա դիւնտէ դարիսի վար տըր, ճարիյէնիլըն
 մէնմիւլի վէ իհթիմալլիս խարիճիւտէ տիր կիպի կէօ-
 ռիւնմէքտէ օլտուզու թաղադիրտէ, հատտէն դիւնտէ թաշ
 վէ տէմիր երեքէլի տիր տէյի զանն օլունմագտէ պուլու-
 նան մերգումէնին կէօղլէրնտէն. . . լէպլէպի թաննէսի կի-
 պի իքի գաթըր եաշլար, եանաղլարնտան աշաղը աղըր
 կնմէքտէ իտիլէր. . . Սիւքիւթի թամմէ իւզըն, չէնտ տա-
 գըդա, չու դարիպ հալի տուրուպ սէյր իթտիմ, վէ պիր
 տէ պու հէնկեամտէ, չու, քօրոն. . . քօրոն. . . Էւլէր-
 սիւր. . . Լուղէթլէրնին թէնպիֆուլ իթտիլիկին իչիթտիմ. . .
 լաքին, պաշգա պիր չէյ սնլանամանըպ, չիւնքի, բէք իյի
 անշալըմազ պիր սուրէթտէ օլարազ սէօլլէմէքտէ իսթ. . .

անճաղ չու գատարընը ֆարդ իտէպիլիւրիմ քի. . . գալու-
 տէն պիր ահ չէքըրնէսինէ օլտուզու սուրէթտէ, քօրոն Սը-
 ճա. . . տիւնէրէք, քէնտի իսմիւի տալի թէնլաֆիւլ իյլէ-
 մէքտէ իտի:

— Պէսպէլլի մերգումէ, վալիտէնիլ հազդընտա իթմիշ
 օլտուզու հազարեթլէրտէն տօլաքը, ուլգուտու իչիւտէ,
 նէտամէթ կէթրմէքտէ պուլունմուշ տուր. . .

— Ճարիւհէնիլ տալիս այնի իթիգատա զահլալ օլտում. . .
 վէ պունուն իւզըրնէ հիտտեթլիմ տահա դիւնտէ թէսիկն
 օլտու, իման, աչիքեար սուրէթտէ անշալըմագտա տըր
 քի, մէրգումէ, քէնտի լէֆիլգալարը նէգտիւտէ, շարեանը
 էսէֆ պուլունան քիպրինէ ետիւրմէտիլիկինտէ, թապիլի
 պուլունան գապալըընը վէ թէնպիլիէսիլիկինի, տահա
 դիւնտէ իլէրու կէօթիւրմէքլիկէ, եանի վալիտէմէ գա-
 տար հազարեթլէր իթմէքլիկէ ճիւրաթ իթմիշ իսէ տէ. . .
 չօգտա իհթիմալտէն տիր քի, երին թապիլթընտա պու-
 լունան պիր իյի տուլղունուն էսէրի օլարազ, ուլգուտու
 էնասընտա, նատիւր օլմասա պաշլամիշ տըր:

— Պարի ֆէրտաաը սապահըըր, օլ հարաքեթթը մաղիյ-
 ենսինտէն տօլաքը, կէլիպ սիգտէն պիր մաղըր տիլէմէք-
 լիկէ միւսարաթ իյլէմիշ մի տիր:

— Խալը, աշա, հէմիլէ երին քէնտի էվլէլքի գապա-
 լըընա, վահլիլիկինէ, վէ արալըլըընա տէվամ իյլէմէք-
 տէ պուլունմուշ տուր: Պագաթ, մատաթ, գաթըընդա,
 գալիլէն չունա պէհան իտիլէրիմ քի, օլ սէօլլէտիլիմ վէ
 տիրգաթ իյլէմիշ պուլունտուզում հալլէր գատար շայ-
 եանը ըրիգաթ ու չէֆգաթ հիշ պիր հալ օլմանգ տէնիւ-
 սէ ճայիլ տիր, վագաա, խէեալի պիր չէյ օլմիշ օլմասը
 տա իհթիմալտէն տիր, ֆագաթ, պէնալէնիլ էօլլէ իօքեթթ
 վէ իզնա օլունշում տուր քի, պու պէտպալթլար, քէն-
 տի ուլգուլըըր էնասընտա, թէպիլիլի ալիսազ իլէ, պիւ-
 ռէր իյի գարըլար օլմագտա տըրլար, վէ եալսա, հատու
 դաթլարընտա, հեր նէ իմիլլէր իսէ, երին օլ հալի քէնտ
 Դ.— 31

կըլէմէքսէ տերէրէր. չէօյլէ քի, կէրչի պոռնւար, քէնտի թնայիի գուտուրլարընը պիրլըրքաէ թաշլըմադաւ տըրլար, լաքին, պուռ ճիւմէ իլէ տաթի, պազը իյի տուլլուլար տաթի մաւիք պուռնամադաւ տըրլար. վէ պէրէքէթտէ վիրաւն քի, մէգքիւր հիսիւնաթը հառէնէլըրիսի, ճիւրմ ու ճիւնայէթ տէն թէվէլլիւնա խտէն մէկընա պիր ֆոտուլուգ քէրտէ. սիյլէ սէթըէ չալըմադաւ տէկիլ տիրլէր Նիհայէթ, պուռն լարըն քնաթֆէսինիտէ թաշիթ նազարը տիգգաթ վէ միւ. թալաթաւ ալարազ, քէնտիմէն գարար վիրիպ վէ իթի. գաւա իյլէմիլմ տիր քի, պուռնար, ալէսսէկիլէ, էօյլէ խաւընտէն կէսթէրմէք իթթէտիրլէրի գաւար ֆէնա աւալազլար իլէ մէճպուլ պուռնամադաւ տէկիլ տիրլէր. նաւըրլէ, պուռ իթիկգաւթմ սոյնսկտաւ, չօդ տէֆա սէմէրէ. լըր վէ մուհառնաթլար կէսթէքլըր իգպալինէտէ նալիլ օրմուշուժ տուր. վէ հիւ շիւբէնմաէ եօդ տուր քի, էկէրչի պուռ իթիգաւաւ օրմաքէպաւա, մէրգուսէլէր հազդընաւ, պիւթիւն պիւթիւն գաթի իւմիտ օրմաշլըդ թարիգիթի թուլմուշ օյնա իսիմ, մէգքիւր սէմէրէ վէ մուհառնաթն թըն հիւ պիրլիի կէօթէմէնէնէք իսիմ:

Մատամ՝Մարկիլ, էօյլէ տըրազը պօզուգ գըղլար վէ գաւըրլար միւտիրէսի օլուպ, վէ չան ու չէսհրէթտէն պիւպէհօրէ պուռնան պիր գաւարը թարաթընաւն, պուռ մէրթէ. պէ ազլ ու ֆէթանէթ, վէ ինտանիէթէ տայիր միւֆիտ վէ քիւքաք տուլլուլար իլէ պէրապէր, պուռ մէրթէպէ. տէ էսիլլէթ վէ մուհաքէմաթ զուհուրա կէլընսինի կէօթ տիրքտէ, պիլթիմալի տիւշար օլուղլուլթէմաճնիպ ու թէ. հայիւլըր սէթըէ միւղիթ տիր օլամաքաւադ, գաճիլրէ ընգաթըր, վէ մէրգուսէ գաւարնա խիթապէն.

—Մատամ, սիղին դարլէթ ու ճէտարէթիսիզ պեր քէմալ օլուղլուսն պաշչա, բէրտէ պիւլիւք պեր ֆազիլէթ առհիպէսի օլմալըրընը, զերա, բէք ճիւղլլէթ նէվիտաւն պուռնան պիր մէնուռնիլէթ վէ Խաթաւ պիր միւքեւ. ֆոթիտ գաւաթի կէթիլրէրէք, պուռ մէրթէպէ միւշըր վէ

պիֆէյզ պիր իթմաթէթէ մուգաթէմէթ պիրլէ, տէվաժ ի. տէպիրմէրտէսինիզ, —տէտի:

—Գիր մատամ, էկէրչի պիր վազիլիթէի, քէնտի վիճաւնըրլա տէրիւհտէ իտէր իտէ, հէմ իֆա իտիպ իլէրու կէօթիլրէպիլըր, վէ հէմտէ քէտպի զարլէթ վէ ճէտարէթ իտէր. վէ պուռնամաւ գաթիլազար, տայիր պիր միւքեւաթմ տաճա վար տըր, չէօյլէ քի, կիւնտէն կիւնէ եհնի հայլէր կէօրիւպ քէտպի վուգաթ իտէրէք թէլէգզիւզ իտէր վէ մէնուռն ու մէրուր օլուր. զերա, պուռ քէշֆիթմլըր, էօյլէ ըլըղլար տըրլար քի, էկէրչի տիգգաթ իտիլպտէ աւալըրըրմազլար իտէ, պուռնամա գըրըր կիւրէքէրտէ, մէսթուր վէ մէթըր, պիր հայլէ գալարազ, պիւտ սէմէրէ մաճլ օլուպ կիտէճէրէլընտէ. աւալ շիւբէն հայիլ տէկիլ տիր:

—Ձի ֆայիտէ քի, մատամ, սիղին կիպի գաւարնալարա, բէք նաւտիր իւլէմալ օրմալ տըրլար:

—Դայր, մատամ մարքիւզ, իսպր, էօյլէ տէկիլ տիր. վէ հաթիթա, պիր սուրէթի գալիլիտէ օլարազ տա սէօյլէրմաթի, պուռ իսուսալարաւ, հալիլլէնիլտէն տաճա զիւ. հառէն էսիլլէթ վէ լիւազաթ իսպրէ տիգգաթ իտիւզ, վէ տաճաւա զիւտաէ մուվաթֆազընիլէ պուռնա գաւարնըր էքըր տէկիլ տիրլէր. . . պուռ մաճպուսաթնէնի տիլլըր թաւաթընա վազը տայիրտէ պուռնան, վէ էնվալի ճիւրմ ու ճիւնայէթ վէ կէլըր օյնա մաճպուսէլէր իւղէրէլընտէ ին. լալի մէնմարլիլէթ իտէն միւտիրէլէր իլիտաէ, պիր միւտիրէ վար տըր քի, էկէրչի պիր տէֆաւաւ մէրգուսէ իլէ կէօրիւլէճէք օլամալը, ճարլիլէնիլտէն իլթիթիլըրէլընիլտէն չօդ զիւտաէ չալիւնըր տիգգաթ վէ իսթիֆաւաւ մուլիւմաթլար պաճաղընըրա իլթիլպաճ եօդ տուր. . . Տաճա պուռ սապաճ, օլ զաթընըրա տէօյլէտիլմ միւտիրէ, մուսուռնու. թէլէֆ իթմիւ օլմալըր թէօմէթիլլէ, պիր կէնէգըլ կէթիլրիտիլիսի աշլէտի, վէ մէրգուսէ գըլ հազգընաւ, օլ մէրթէպէ ճիլէրսուլ չէլլէրտէ նազը կընտիր

քել, պիր առամբն երևընկել թաշտան տախի օլա տաեա-
նամաղ. . . Օլ պիւարէ գըղըն բէտէրի, բըղ ու նամուսույ-
լա չալընը պ եաշար պիրէլմաս չարխնը օլաուգու հարե,
գըղընը մէղքիւր ճննայէթիկնի իշխտիր իշիթ մէղ, հիճապըն-
տան նալի չըտորմը օլաուգտան պաշգա, անլաշըլաղը-
նա կէօրէ, պիւարենին թէքմիլ ֆամիլետսը տախի, պէղա-
յէթ տէրէճէտէ սէֆիլ ու բէրիշան պիր հալտէ օլուլու-
նուպ, թամիլ սօգաղընտա վաղը խանէլէրտէն պիրիկին
պիր միսիկն թավան իշխսինտէ օթուրմագտա իմիլլէր :

— Թամիլ սօգաղընտա մը, — տէյի պաղըրտը մատամ
տ'Արվիլ թէաճճիւպի աղիմ իւղրէ, վէ պառէհու տախի
մէրդուս էլմաս չարխնը օլան ֆաղըրն իմիկնի սիւալ
իլլէտի :

— Գըղըն իսմի Լուիղ Մօրէլ իմիլ. . .

— Թամամ, թա քէնտիսի. . .

— Մէրգուս մէ գըղ, զայէթլէ միւհիթէրէմ վէ միւթէ-
պէր զաթլարտան պիրի պուլունան նօթէր ժադ. ֆէրանըն
խանէսինտէ խըտմէթ իտէր իմիլ :

— Օլ տէաիկինիղ պիւարէ ֆամիլէա հադղընտա պէնտէն
տախի իմտատ ու մուալէնէթ թալէպ օլունուշ իտի, —
տէտի Կլէմանս երևղէրի գըղարարադ, — Լաքին, շու չիմ-
տէրի սէօլէտիկինիղ եէնի ֆէլաքէթտէն ալա խապէրտար
տէկիլ իտիմ վէ օլ մէրթէպէ տէհէթլու պիր տէրտէ տաշա
տիւար օլաճաղլարընտա, գաթման խաթրման կէչիրմէղ
իտիմ. . . Էյ պու ճննայէթ հադղընտա, Լուիղ Մօրէլ
քէնտիսի նէ սէօլէմէքտէ իմիլ աճապա :

— Մէրգուս մէ պիւթիկն պիւթիկն ճէրհ ու կնքեար իլէ,
օլ պապտէ քէնտիսիկն պիտուշ օլմասըն սէօլէմէքտէ վէ
մատուճուտն իտէ էօլու տօղուշ օլմասըն, եէմիլէր իլէ
խտաա իլլէմէքտէ տիր. . . վէ տօղընտ, սէօլէթիլի-
նին վէ թէլաթֆուգուճուն թարղըն պաղըլաղը թադ-
տիրտ, մէրգուս մէ գապաշաթտը օլմալ տըր, զիրա,
սէօլէտիքլէրնտէ պիր տօղընտ օլ պուլունտուղու տէքը

ու ֆէհմ օլունմագտա տըր : Իմիլ, մատամ մարքիլա, մա-
աամքի մի գըլիւր ֆամիլէաթը թանրմագտա, վէ հադղա-
րնտա իղհարը անարը ըիգգաթ վէ չէֆգաթտա պուեուր-
մագտաընը, լուիֆ ու մէրհամէթ իտիպտէ, մէրսուս-
եի պիր քէրըն կէօրմէքլիկէ հիմմէթ իլլէր իտէնիղ, պիւա-
րէեի բէնիշլի մէ յեուսիկէթտէն գուրթամըն օլաճաղը-
նըղ իշիթիալի գալիտէն տիր, զիրա, իշխտիր իլլէն կէ-
րէ, բէք մէյուս օլմասընտան քադուլմագտա իմիլ :

— Էյ հայ, անը տախի կէօրմէլիլիմ վէ անը տախի քէնտի
թաշթը հիմայիկէմ ալմալընըմ, վարսըն թաշթը հիմայ-
եէմտէ, պիր թանէ եէրինէ, իլի թանէ պէտպալմէ պու-
լունմագտէ օլուն. . . պիրիլուիղ Մօրէլ վէ տիկէրի տա-
խի լա կուալէօղ. . . զիրա, մէրսուս պիւարէ գըղ հադ-
ղընտա նաղ իթտէքլէրնիղ, գալլիմէ իթրաթ մէրթէպէ
թէէսսիր իլլէմէքտէ տիրէր. . . Լաքին, էվլէլ էմիրտէ շու-
նու պիլլէք իսթէրիմ քի, աճապա մէրսուսէեի պուրատան
գուրթամագ իլին, նէ թարիգ թուրմագլընըմ, վէ նէ-
րէեէ միւրաճաթ իթմէքլիկիմ իղթիլա իլլէմէքտէ տիր.
պիր քէրըն պուրատան չիգարըլաղընտ սօնրա, պէն տ-
նը, պիլլինի եանընա վիրէպիլիլիմ, վէ իսթիգպալինի տէ
պիլգաթ թէնտիմ տէրի հաթ իտիլիմ. . .

— Մատամ մարքիլա, էլլէթիլ վէ զաթը ալինիլին, նիլէ
մաազղամ զաթլար իլէ իլլէթիլ ու միւնտէպէթիլիլ պու-
լունմագտա օլմալ տըր, ալմէք տիր քի, միւրատ իլլէ-
տիլիլիլ թադտիրտէ, հէման աղչամտա սապահտա, սէ-
պիլի թալիլիլիկէպին մուվաֆֆադ օլապիլիլիլիլ, օլ պապ-
տէ, սիղիլ իլին, հիլ պիր կիւճիլը պուլունմագտա օլմամ-
տը տըր. զիրա, պու մուվաֆֆադը յեթիլէ հայիլիլիլ իլին,
Պաղը զապլիլիլիլիլիլ եալընըղ պիր իլլիլիլիլիլ իշիլիեաճ
պուլունմագտա տըր, չիւնքի, զապլիլիլիլիլ նաղըն պուլու-
նան զաթլըն էմիլ միւսթադիլիլիլ մէպուլիլ պիր չէյ տիր. .
Լաքին, մատամ մարքիլա, լա կուալէօղիւ ուլգուտա
պուլունտուղու վաղըթտա գուհուր կէլմիլ օլան տիգ-

գտնվեց մեր թաղամասերում թեթևակի գուռներ պարագաթեր իսկոմ. իմոսի, օլ պապտե, զաթր արևիզե, շուհու տախի իրավեթեն պեհան իսեթիմ. քի, իհիթիմալի գավիտեն կեօրմեքտե օլտուղուման նեղարեն, մերգումենին գաղպինե հիւքմ իթմեքտե օլտն օլ իլթիրապը վիճտան. տա պապդա օլարադ, պիր տերտի աղիմ տաճա հիւքմ իլեմեքտե օլմալը տըր . . .

— Նէ՛ տիմեք իսթեմեօրսունալ, մատամ:

— Պէլքի օլ սոտալե կանրլմագտաւերմ. . . լաքին, պու ճիւմե իլե տախի, էօլե զանն իսեթիմ. քի, մերգումե կենճ գըլը, պիլեմեմ նէ հալ ու մեղքըլթե պուլունարադ, օլ ուրդունուղ հալլերե վէ մահեթլերե տիւշտիւքտեն սօնրա չըգըլ գուրթուրթուղունատ, գաղպինտե պապդա պիր տուր. դու հիւսս իթմեկե պաշաւըլ պուլունարալ տըր. . . վեշաթըլ, արգ. սեօլեեե. յիմ, ճարիեենիղին զանն ու իթիգաւթնա կեօրե, պիլարենին գաղպինի, նամուսը սուրեթտե օլտու. գու հալտե, պիր ալդ ու սեվտա պեճեթիլ քենուր բենլեպինե կեչիլեքեք եւմեքտե տիր տե՛նիլտե ճալիլ տիր. . . վէ չօդտա իհիթիմալտեն տիր քի, մեղքիւր խուսուս ֆիթլինի իսթիլա իլեմիլ պուլունարալունատն, հեմ իլթիրապը տերթունիլի վէ հեմտե էմիլ սեւատեթիլ հալի թեհալվաւունու մուհիլ օլմագտա տըր . . .

— Միլին պու. զանն ու իթիգաւթնըլ, նեւտեն նեչեթ իլեմեքտե տիր:

— Սիթեւտեն չըգըլ կիթտեքտեն սօնրա, իւշ ալ միւտտեթ ներետե իսրաթը եվդաթ իլեմիլ օլմալը, իսրթը իտիպտե պիր տիրլե սեօլեմեք իսթեմեմսինտեն ալարադ, մեղքիւր չիւքհեե զահիլ օլմագտաւերմ, չեօլլե. քի, քենուր միւլահադաման նեղարեն, պուրաւա կելմեղտեն եվլեւ ներետե պուլունարալ օլմալը, պիլե սեօլեմեկե, օլտա պուլունարալ քիմիլ իտիլե իսե, պեւքի իշիտեթեր տե, կեչիլ արարըլ, վէ գուրթարմաւա չալըլըլըլտե տիլ գօրդ. մագտա օլմալը տըր:

— Իյիլ հա, պու գօրդաւունա սեպեպ նէ օլմալիլը, քենտինճե մեկերի տաճա՛ իլի օլմագ մը:

— Խայր, մատամ, չիւքի, կեչիլ արաարդարընտա վէ պուլունարալընտ, թապիլաթիլլե, քենտի կանարընա կիթմեքտեն եվլեւքի հալլեթինի, իլդար ու իթիրաֆե մեճ. պուր օլմագդ արը. հալ պու. քի, չիւքհեսիլ օլարադ, չիւտիլե գւատը, անլեքտեն պուլուն. սեթը իլեմիլ օլմալը տըր:

— Թամամ, հագգըլըլ վար տըր, վէ նապըլե սեօլե. տի իտիլըլ, պուրաւա տալը. քեօլլե գըլը եվլիսեիլ իլե կեչիլի տիր, տիմեք տիր քի, պիր քեօլլե ֆամիլեար հա. նընտա պուլունարալ տա իմիլ տիր:

— Պունամանա գալմանագար, սալիր պիր խուսուս տա. հա, մեղքիւր չիւքհեմե թագվիլեթի վիրմիլ տիր: Տիւն աղչամ, գօրդալարըն կեօլտեն կեչիլմեքիլե չըգարադ, մեղքումե լա կուսեթիւն գարեօլաթը եւանընա կիթտիլիմ տե, կերիլ տերին ուղղունտա պուլունարալ տա իսե տե, քենտի բեֆիգալարըն, մաղալիլ պիր հալտե օլտուղու թագալորտե, լեհեմսինտե պիր էսերի պուլունար վէ իս. քիւսեթիլ հալ հիւքմ իթմեքտե օլուլ, պաշալընտալ թագ. կեւտե ալլըլունա իսե, ներմտալըլըլ պիր հալտե պուլունան օլ սարը սարը վէ ուղուն սաշարը, հերճ ու մերճ պիր սու. լեթտե պուլունարադ, պոլունան տեն վէ ումաղարընտան ալաղը անգըլլեքտե օլտուղարըլիլ, օլ ուֆաճըլե կըլլինի տալի, զանն իտերսին քի, տուար իտերեք ուսու. մուշ օլտուղունտան, խալվարի սինէսի իւգըլինե վագ իլլեմիլ պուլունարալ կեօլլունեքտե իսիլ. . . տուլարը լիգգա. լըլ գալըլ օլարաթ, մերգումենին օլ մեշեթալիլ սիւմալըլ լըլ պիլըլ վագթիլ տուր. պ թեմաշա իլլեմեքտե իքեն, պիլտե պիլըլ թեմալաշ, հիւքմեթիլլե, վէ զամաթ, վէ մեվ ու մու. հապպիլթե տալիր եւանըլ. պիր սեւ վէ պիր թեւաֆիթուլ իւղը. . . պիրինի իսթիլ թեւաֆիթուլ իլլեթիլինի իշիթ. տիրմ. . .

— Նէ՛ իտի մեղքիւր իսմ:

Պունյարտան բէք աղարը, անճաղ սէֆիհլիք իլէ մէճ-պուլ օլտուգարը իշխն սէֆիհլիք խոխ, հալ պու քի չօգ-լարտաւ, իմտատ ու մուսալէնէթ տէն մահրում դալտըղլա-րնտան, վէ ֆէնա ֆէնա իպրէթլըր ալտըղլարնտան, վէ եանըլ վէ մուղլըր թալիմ ու թէբալլիյէ թահսիլ իթտիք-լէրիստէն, վէ ալէլխուսուս, ամ վէ թադսիր պուլունտուգ-լարնտան, կիտիպ մէղ քիւր չիւրէֆլէ տօլու չուդուրլար իւլէրինէ տիւլմէքտէ տիրէլը. չիւնքի, մէտէնիյիէթ (սիլիլի-զասիսն) տէհիլէն հալին ֆէնալըղլարնը, անճաղ օլ զէ-վալլը ֆաղըրլար չէքմէքտէ, եանի, եալընըղ անլէր գուր-պան կիթմէքտէ տիրէլը :

Պու մահպուսէլէր, պիր պիրնի իթիլիտիրիպ, վէ պաղ-րըչալ դօշուշարադ, հալվուեա չըդտըղլարնտա, օլ մէր-թէպէ կիւրիւլտիլիս սուրէթտէ սէվինիպ մէմուսն օրմա-լարը սէպէպինին, եալընըղ քէնտի չալըմաղ մահլէլէրինտէն տիւլարը չըդմալարնա մէպի օլմաաղըղ, օլալյան ֆարդ ու ֆէհմ օլունապիլմէքտէ խաի Պունլար, քէնտիլէրնի, պէօլ-լէճէ պիր պիրնի սըղըչարըարադ, հալվուեա ալըմադտա օլան եալընըղ պիր դարուտան տիւլարը աթտըղլարնտա, էչքեալը չիւրին վէ պօղուգ օլան պիր պիլիարէեի օրթալաչաւ-րադ, էթրաֆընա հալլալարի թօբլանսալար, վէ եէքլէ-պան եո՛հհալար չալըրմաեա պալաւտըլար : Մէրգուս էչ-քեալը պօղուգ օլան պիլարէ իսէ, օթուղ ալթըր եա զըլըղ չաղլարնտա, գըլան պօլլու, թըրնաղ վիհուտլի, սաղաթ ուզուլու, պօյնու իշրի կիրմիլ, վէ ումուղլարնընր պիրի աչաղը վէ տիկէրի տախի եօղարնճա, ուֆանըղ թէֆէնիք պիր դարը խաի : Մէղպուրէնին պալընտաքի թաքէլէսինի չէքիպ աչաղը ալմիլ օլտուգարնտան, սարը վէ եախտ սարեա չալար վէ դըր տիւլմիւլ սաչարը, թիքէն կիտի տիքիւր տիքիւր օլուպ, վէ դարմադարըլ պիր հալտէ օլտու-ղու սուրէթտէ, սէրսէմէքտէ վէ պուտալարտա կէօ-րիւլէկէլմէքտէ օլան եասար անըր իւզէրինէ տէօրիւլմէք-

տէ խտիլէր : Մէղպուրէ տախի, տիկէր մահպուսէլէր միտի-լու մաի գումաշտան պիր ֆիլսթան կիլիմիլ օլտուղու հալտէ, սաղ դօթուղու ալթընտա իսէ, տէլիք տէլիք վէ պաեա-ղը սանթրանճը պիր մահրամա տէրուինի սարըմըլ պիր բաքէթ թալընմադտա օլտուղու կիպի, սօլ դօլունտն տիր-սէկի իլէ տախի, էթրաֆտան եէմէքտէ օլտուղու եումուդ-լարա դարըլ դօմաղլըղա չալըմադտա խաի : Պու պիւա-րէնին լէհճէսինտէ տէրքեար օլան հիւքէնկիղ դապալըդ վէ չիւրիլիք, բէք աչուրի պիր մէրթէպէտէ օլտուղուն-տան, եիւզիւնէ պաղան հէմիւրմէքտէ, վէ հէմտէ կիւ-մէսի կէլմէքտէ խաի : չէօլէ քի, ուզուն չէնէլի, պուրուչ-մուչ, էսմէրլէնիլ, միսկիլէչիլ վէ թօբաղ բէնկի քէալ իթմիլ պիր սուրէթէ մալի օլտուգտան պաղադ, պուրուն տէլիլըլէրի իլէ ուֆանըղ ուֆանըղ կէօղլէրի տախի, դը-ղարմըլ, դաթմէրլէնիլ, վէ տիւլարը տօղու տէօնմիւլպիր հալտէ պուրունմադտա խաիլէր Պիլարէ դարը, պիր հիտտէթ լէնմէքտէ վէ պիր տէ քէսպի սիւքիւնէթի հալ խաէքե եալըմադտա, տարըմադտա, վէ աղլաեալ ֆէրեաա-լար իլէմէքտէ խաի իսէ տէ, տիկէրլէրի, պունտն կէրէք թէհտիտլէրնի վէ կէրէք սըղարնչալարնը կէօրտիւքճէ, պէրապէրինէ տիւլիւպ խըրրալամաղլըղտան վաղ կէլմէ-լէրի չէօլէ տուլուն, տահա դիեաեա կիւլիւչիւպ էլլէն-մէքտէ խաիլէր :

Վէհասալը, պիլարէ դարը, տիկէր մահպուսէլէրն, տաե-թա պիր էլլէնճէսի օրմուլ խաի Պիլարէրի պու պէտ մուա-մէլէլէրտէն հըֆղ խաիլ գուրլ թալարալէնճը, եալընըղ պիր խուսուս պուրունմադտա խաի. . . եանի, համիլէ խաի հալպու տիւլունտա պուրունմադտա խաի. . . քէնտի պուտալըլընտան պաչ-քի, քէնտի չիւրիլիլիլէ քէնտի պուտալըլընտան պաչ-գա, հէր կիւն վէ հէր սաաթ մէրգուլմէ իլէ տիւլիւպ էլլէն-մէքտէ խաի, տիկիլէրի իլին, ատէթա պիր ատէթ հիւքմիւ-նէ կէլիպ, ալըմըլ օլտուգարնտան, ալէսանվիյէ դա-տընլարա մախուս պուրունտն օլ, պիր վալտէեի աճըմադ-լըղ տուլղուսուճու տախի ունուտուպղ դալպ խաէրէք, մէր-

գումե իլէ էյլէնմէքլիկի, մէգլիւր տուլղուեա թերճիհ իթ-
մէքտէ խոիլէր :

Նասըլքի սէօյլէտիք, մէրդսւմէ Մօն-Սէն-ժան, մահ-
պուսէլէրին պիր էյլէնմէսի մագաւմնտա պուլունտուղու
հայտէ, պիլչարիեէ էն զիեատտէ էյլիյեթի վիրիպ վէ թաղ-
եիգ իլլէմէքտէ օթան իսէ, լա Լուվ խաի :

Լա Լուվ երկիրսի չաղարընտա, զայէթիւ եարամաղ,
էրքէք եաբուլու, վէ շիրինճէ պիր դըզ օլուպ, սիեահ վէ
սէրթ սաչլարը սարրեա չալար սուրէթտէ բարլամաղտա,
վէ դանընըն հարէրէթի երկիւնն վուրտուղունտան, եա-
նաղլարընտա պիր դըղարթը հասըլ օլմագտա օլտուղու
կիպի, դալըն տոտագլարը իւզէրինտէ տախի, պըբըզվա-
րի պլավ թիւլլէրի պուլունմագտա խաի. վէ մէրգումի իլի
վէ չաղրը կէօղլու օլտուղու միսիլլու, քնսթանէ ըննիկն-
սաէ սրդ վէ դալըն չաթըզ դաչլարատա մալիք պուլունմագ-
տա խաի : Լա Լուվուն լէհճէսինտէ, հայվանի պիր հալ,
պիր վահշիլիք, վէ պիր շիտտէթ էսէրի տէրքեար օլուպ,
վէ տիհանը իսէ ալէսաէվլիէ ալըգճա պուլունտուղունտան,
հիտաէթլէնտիկի վաղըթլարտա, ալէլիտուսու իսթ տօ,
տաղլարընը եօգարը դալտըրարգճա, պէեաղ վէ սէյրէք
տիլլէրի մէյտանէ չըգարաղ, սահիհճն լա Լուվ (տիլի
դուրո) սըֆաթընա չայէթիւ պուլունտուղունու թատիղ-
իլլէմէքտէ խոիլէր :

Պու ճիւմէ իլէ աախի, մէրգումէնին լէհճէսինտէն :
զալլըրըղընտան զիեատէ քիւսթախ վէ եարամաղ օլտուղու
անլաչըրմագտա խաի. վէհասըլ, ասըլ տօրլաչունտան ֆէ-
նա օլմաեքպ, իլլու ֆէնա պիր հալտէ եաչամըշ վէ ֆէնա
պիր թէրպիյեէ ալմըշ պուլունմագտ միսիլլու, միւտիլը մա-
տամԱրմանըն, մատամր տ՛Արիլլէ սէօյլտիլի կիպի, պաղը
կիլ տուլղուլար թօհումլարըլլա տախի մէհպուլէ պուլուն-
մագտա խաի :

Աման եա Բէպպիմ, աման եա Բէպպիմ, նէ եաբ-
տըմ պէն սիլգէ, — տէյի պաղըրմագտա խաի Մօն-Սէն-ժան

աղդատալարընըն բէնյէյի գուլմիլէլէրինտէն քէնտուլի
գուրթարմաեա չապալաեարաղ, — աճ անըմ, նէ իսթէր-
սինիլ պէնտէն, նիլին պէնի պէօյլէ խըրըալարպ իլքէն-
ճէլըլ վիրմէքտէսինիլ :

— Չիւնքի էյլէնմէքտէյիլ, չիւնքի քէյիլիլիլ վէ զէվ-
գիմիլէ կիթմէքտէ տալը :

— Չիւնքի սէն պաչար պիր չէյէ եարամաեքպ, իլլա
պիր էյլէնմէ օլմաղլըշա չայէթիւ պուլունմագտաըն . . :

— Չաթէն սէնին հալին պէօյլէ թալէպ իլլէմէքտէ տիր :

— Հէլէ պիր քէրրէ քէնտինէ պագ, տիգպաթ իլլէ . . .
օլ վաղըթ, պիլզպէ քէնտին տախի անլաեաճագսըն տըր
քի, թէչէքքի իթմէքիլիլէ, հիլ պիր հաղզըն պուլունմագ-
տա տէկլ տիր . . :

— Լաքին, աճ անըմ, սիլտէ բէք ալէա պիլմէքտէսի-
նիլ քի, ալթըլ պըչպգ քէմիկէ տաեանմաաղճա, պէն սի-
լէ գարչը սէա չըգարըպտա սիթէմ ու թէչէքքի իթմէքտէ
տէկլիլմ . . . գուարէթմը մէրթէպէտէ, հէր պիր եաբ-
տըղընըղա թէհամիլլ իլլէմէքտէյիմ . . :

— Բէք ալէա, սանա պիր սիւալիլիլ վար տըր, իմաի,
էլիէր անըն ճէվտալըն վիրըր իսն, սէնի բահաթ պըրա-
գըրըլ, սէօյլէ պիլգէ պաղալմը, չու սանա Մօն-Սէն-ժան
չաղըրմալարընըն սէպէպի նէ տիր :

— Էվլէթ, էվլէթ, սէն պունտան սէպէպիլին պիլգէ հէմ
սէօյլէմէյի, վէ հէմտէ նաղշ ու պէեան իլլէմէլիսին :

— Չօգ իյի, նասըլքի չիմիլիլ գատար երկ պէֆալար
սէօյլէմիյիմ տիր, հայտէյինիլ պիր աէֆա տահա սէօյլէ-
եէյիմ, տիլնէյինիլ իլլթէ աչիքեար սուրէթտէ սէօյլէեօրում,
վաղըթլլէ պէն պիր աալիլը նէֆէրի սէվաի իաիմ, վէ մէր-
գումտա Մօն-Սէն-ժան մուհարէպէսինտէ մէհըուհ տիւշ-
միւշ խաի, վէ մահճիլլ մէզպուրուն խալինտէն ալլնաբաղ,
քէնտաիսինէ պու իսմ վիրիլմէքտէ խաի . . . իլլթէ պէնտէ,
անըն իսմիլիլ թաչըրմագտաեքմ . . . աղլատըրըղ մը չիմի
անըն իսմիլիլ թաչըրմագտաեքմ . . . մէրաղ վէ արղու-
մաճէրաեք, մէմուռն օլտունուլ մու, մէրաղ վէ արղու-
Գ.— 33

գոհնառաք թագըմբնը, — տե՛յի պաղքեղար լա Լուվ Մօն-Սեն-ժանըն էլլեթնան մեղքերու բաքեթի գարարադ :

— Մահրամա գաթին բեք էսկի պեր շէյ օրտուգանտան, թապիտիկյէ երթբըլը, վէ խիտտէ պուլունան պեր թա. գըմ էնվայի ընէքտէն բաշավրալը վէ չամչալը բարադարը ետարը պիշիվիշ վէ Լարը տիբիլիշ չաթըմբն շարադարը հայտէ եհրէ աեօբլուտիւ . մահպուտէլէ պունլարը կէօր-տիւքէթի կիպի, գահգահալար իւէ կիլիւպ պաղըրչարադ, վէ եւհ հալար չաղըրչարադ, չընանը վիրմէկէ պաշաուրալը :

— Նէ՛ գատարտա բաշավրա վար իմվի :

— Չանն իտեբսին քի պեր բաշավրա՞նք քիւֆէիի պօ-չալթարդ :

— Պունլար նիւմունէլէր տիրէր, բաշավրալը նիւմու-նէլէր տիրէր :

— Իսյը ճանըմ, բաշավրա՞նք տիւքքեանընտաեղդ . .

— Պունլարըն քեաֆֆէսիտէ տիբիլէճէր տիր . .

— Պունլարը տիբմէք իչին, պունլարըն աղըրըղընտատա երլըք վէ թիրէ սարֆ իթմէրլէք իւթիկալ իտեճէք տիր . .

— Քիմ պիլիբ իւղէրլէրնտէտէնէ՛ն՝ գատար կիւղէ իշ-լէմէլէր իշլէեճէք տիր :

— Հայտէ, Մօն-Սեն-ժան . . թօրլա՛ չու բաշավրալա-րընք պաղալըմ :

— Ահ, ա՛ ճանըմ, նիչին պէօյլէ ֆէնալըդար եաբար-աընդ, ամանն եա ըէպպիմ, նէ իսթէրսինիզ պէնտէն . — տե՛յի պաղըրտարադ, վէ էթրաֆտանաա եեմէքտէ օլտուղու թէքմէլէրէ եումուդարա գաթլանարադ, պիւարէ պիր էօ-թէեէ վէ պիրտէ պէրույէ գօշուպ անլէրի թօրլամագտա եքէն, — պէն թիմսեէ գէրէճէ պիր ֆէնալըք եաբմըլ օլտա-տըղըմ հայտէ, պունլար իտէ պանա պու ֆէնալըդարը եաբ-մագտա տըրլըր . — տիւքրէք իւպվէ ին մեղալ իթտի պի-չարէ աղլաեղպ կէօդ եաշարը տեօքրէք, — պանու իլիշ-մէյիպ ըահաթ պըրադսընլար իչին, հէր նէ քի սէօյլէտի-լէր իտէ եաբարմ, վէ հէր նէ իլըտմէթ քի էմը իթտիլէր իտէ

ինքա իթտիմ, վէ հայթիմ քէնտիմ աճ գաշարադ, թապիւ-նիմին նըսիքնը տախի քէնտիլէրէ վիրտիմ, հալ պու քի, եխէն նաֆիլէ՛, ինէն նաֆիլէ՛, ապա պիլտիլէրլէրնտէն շաշ-մոմադտա տըրլըր . . իլի եա, պունլարըն պու ֆէնա-լըդարընտան գուրթուլապիլմէք իչին, նէ՛ եաբմալընք, նէ՛ թարիզ թուրթմալընք . . Պարի հիշ տէկիլ իտէ, հա-միլէլիկիմէ պիլէ պաղարադ աճընդպտա լութիք ու մեհրա-մէթ իթմէմէքտէ տիրլէր Սըթիլդ պու մեթիլէպէ պիր քէօ-թիլիւք, եապանի ճանիլըլէրտէ տախի կէօրլուլէգտնիւ-սէ ճայիլ տիր . . Պէն իտէ պու բաբաշարը թօրլանդտա մէյուտան կէթիլիլնէէնէ գատար, իսյլը զահմէթլէր չէք-մըլ իտիմ. իլի եա, մասումուս իչին լաղըմ կէլէն չամա-շըրք վէ էպիլտէիի, գոնտադ թագըմբնը թէաարիք իթ-մէք իչին, նէ՛ եաբմալը իտիմ, քիմէ միւրաճաաթ իթմէլի իտիմ, տիշարտան սաթըն աշապիլիբ մի իտիմ, բարա՛մ մը վար իտի . վէ պու բաշավրալարը թօրլամագա, քիմէ պեր զարարմթօդունուլ իտի, պէն քիմսէիլն իշլէ եարանաճադ պիր չէօրինիւ պիլէ արմաեղպ, իլա հէր քէպին աթթըլը-նը՝ թօրլամըլ իտիմ . . Պիրտէ պու հէնիկեամտէ մէրգու-նէ, իւմիտլի պիր սէօլէյիշ իլէ պաղըրմագա պաշաուր, — Հէյ Սըլաճ սիզտէն բազի օրտու, լա կուալէօդ . . սիզ պուրաա՛մ մը իտիլիդ . . Էհ, արթիլդ գուրթուլուտմ . . աճան, ըէճա իտէրիմ, չունլարա սէօյլէլիլիզ տէ, պանա լիշլէսինլէր . . վէ հիշ չիւրհէ ճայիլ տէկիլ տիր քի, օնլար սիզին լաղըրտընըդ տիլիլէրլէր, չիւսիլ, պէնտէն նէ գատար նէֆրէթ կէթիլիլիլ քէտա իթմէքտէ իտէլէր, մագալիլի օ-լտարադ, սիլի տախի քէ գատար զիեաաթ սէվմէքտէ տիրլէրլէր լա կուալէօդ, մահպուտէլէրնի քեաֆֆէսիտէն սօնրա օլտարադ, հալվուեա չըգմագտա իտի :

Կիլչի լա կուալէօդ տախի, սայիբ մահպուտէլէր մի-սիլլու, պիր նէվի սիեահ շաբդա իլէ մաի վէ գապա գու-մաշտան պիր ֆիւթան կիլիմէքտէ իտի իտէ տէ, պու ճիւմ-մաշտան պեր ֆիւթան կիլիմէքտէ ու լէթաֆէթիտէ պէրքէ-լէ իլէ տախի, քէնտի զարաֆէթ ու լէթաֆէթիտէ պէրքէ-

մալ պիր հայտե պուլունմագտա խոխ : Յազաթ , Պուգվալ չիֆթիլիկնտէն գաշրըրըրըրնտան պերու (նասըրքի իշերուտե դաշրըրըրմասընտան օնորա , պաշընա կէլէնէրտե պեւան խեճէկիզ տիր) , դանն իտէսին ջի , էշքետընճա պիւլիւք պիր թէպետտիւլաթ վուգու պուլունչ խոխ , բէնկի պիւլիւին պիւլիւին սուրադ , էվէլէքի ճիւզի պիր բէմ պէլիկի տախի զայս օլմուչ , վե ատէթն պեւան պիր մերմեր տէնկի քեսպ իթմիլ խոխ վե քեզալք , բէճճէսին հաւլի տախ տէկիլիւրէք , պիր նէվի քիպարըք էսէրիլլէ միւլէմմա մահգունէլէթ հիւքմ իթմէկէ պաշլամըշ խոխ Մէրգումէնին տուլլու վե իթիգատընճա , հէր նէվի տէրտու ֆէլաքէթ վե ֆէտաքետըրըր մերտճէ կէօղէ ալարադ , էճիր չէքմէքիք , ատէթա իտաէլի չէրէֆ ունամուս մէր թէպէլլէրնէ գատար երիքսէլիպ վասըլ օլմաղըրդ խոխ :

— Ամա՛ն լա Կուալէօղ , — սէօլլէլինիլ շուլադատա , լուլթֆ ու քերէմ իթսիլէր , պանա թօգունմասընլար , — տէտի թէքրարէն Մօն-Սէն-Ժան մէրգումէնէ նիեաղլար իտէրէք , — պագընը պիր քերէրէ , օլ գատար զահմէթլէր չէքիպ թօրլաւարադ , հէնուլ թէրթիպինէ պաշլամըշ պուլունտուղում չօնուգումնէ գունտադ թաղըմըն , նէ ետըտըլար , տէօրթ թարաֆա ետաքարադ աեադըլար ալթլարընա ալըլար . . . Աճապտ պունլար պու ֆէնաղըրդար լաւանա ետըմաղըրդտան , նէ քէլթ վե նէ սեֆա տուլլունագտա տըրլար :

Յէթօր-տը-Մարի , պունա դարըրըք հիչ պիր ճէվապ վիրմէքսիպին , պաշլատը չարք չարք , վե պիրէր պիրէր , միւմքին օլուուղու գատար , մահպուսէլէր աեաղլարը ալթլարընտան , քեաֆֆէյլ բաշլալարալը թօրլամանա . . . Մէրգումէլէրտէն պիրիսի , ետըմաղըրդ նիլիէթիլլէ օլ տուղու հայտէ , աեաղընտաքի օտուն գունտադ իլէ , գապա վե էսմէր պիր պէղտէն մամուլ օլան պիր նէվի չօնուգ գամիղօլու իլէրէրնէ պասըլ տուրմագտէ օլուպ , վե ճէօղ գամիղօլու կէրէրնէ պասըլ տուրմագտէ օլուպ , վե Յէթօր-տը-Մարիտէ տալիմա էկիլմիշ օլարադ , մէքիւրդ գամի-

ղօլու չէքմէքտէ խոխ իսէ տէ , մէրգումէ հայլա պըրագմամագտա օլուուղունտան , Յէթօր-տը-Մարի կէօղէրնի կէօդարը գալտըրադ , վե օլ ճաղիլէրի պագըլըլա , երուլուն պագարադ , վե թաթըլ պիր սէօլլէլիլլէ սէօլլէեքէք ,

— Բէճա իտէրիմ սիղէ , շու աղլամագտա օլան պիւլարէ դարընն կէօղ ետըլարը խաթըր իլին օլուն , պըրագըրըլադ շուուն ալաեքմ . . . — տէտի :

Մէրգումէ պունտէ իւզէրնէ , սնինտէ աեաղընը կէրի չէքտի . . .

Լա Կուալէօղ մէղքիւր գամիղօլու գուրթալարը կիպի , սալքի սալիր բաշլալարալըն տախի քեաֆֆէսին թօրլատը իսէ տէ , եալիլը պիր ուֆտճը չօնուգ թաքիէսի դալըր , վե մէղքիւր թաքիէսի իսէ , մահպուսէլէրտէն իլի նէֆէրի , կիլիլլէքէք պիր պիրի էլինտէն չէքմէքտէ իտիլէր . Յէթօր-տը Մարի մէրգումէլէր տէճէքէք ,

— Հայտէլինիլ , սիգտէ քերէմ իտիլ . . . օլ թաքիէեքիլարէն իթա իլլէլինիլ . . . — տէտի :

— Էլլէ՛ եա , էլլէ՛ եա , վիրմէլիլիլ . . . չիւքի , եէնի տօղան պիր չօնուգ իլին թէրթիպ օլունմուշ պիր գունտադ թաքիէսի իլիլ պու . կիւմիլլուրէք պիր բալապ պէղտէն ետըլմը , վե իւզէրնտէ եէլիլ վե սիեաճ չիւքէլէր իլլէնիլլիլ օլուուղու կիպի , իլինէ իսէ , աստար եէրինէ , աէօլէ ք գանալլէլար կէլիլիլլիլ տիր :

Յիլվադը էլլէ խոխ . . . մէղքիւր թաքիէ հագգընտա դուհուրա կէլէն շու նաղչիեաթ , մահպուսէլէրն , սօնու կէլմէղ սուրէթտէ պիր գահգահա վե պիր եուսա տը պըրադարադ , կիւլմէկէ պաշլամալարընը մուճիպ օլուու :

— Զէվէլլէնիլիլ , էլլէլլէնիլ , լաքին , պու ճիւմէլ իլէ տախի վիրինիլ անը պանա , — տիւճէտէ խոխ Մօն-Սէն-Ժան , — վե բէճա իտէրիմ սիղէ , տիլէր բալալար կիպի , անը տախի սուլար վե չամուրլար իլինտէ սիւրիւքէլմէլինիլ . . . Լա Կուալէօղ , պէնիմ սէպէպիմոնէ , էլլէրնիլլին պէլլէ քիւրէնիլլ օլմասընտան տօրալը աֆիլընըր տիլէրիմ , — տէտի

իլամվեթէն Մօն-Սէն-Փան, միւթէշէքքիրանէ պիր սեօյլէ յիշ իլէ :

— Վերինիդ չու գուգլա թաքլէսինի պանա, — տէտի լա Լուվ, վէ անը ալարդաան սանրա, պաշլաաը պիր Ֆիւլ թաւաթի արէամմիթի թարղընտա հալաաա սալաաըդ էյլէն մէկէ :

— Բէճա խաշրիմ սիդէ, վիրինիդ չուու պանա, — տէտի լա Կուալէօդ :

— Խալը, օլմադ, վիրմէմ, չիւնքի, ալարղընըդ կիպի, սիդաէ Մօն-Սէն-Փանա՝ վիրէճէքսինիդ տիր :

— Լվվէթ, օնա՝ վիրէճէկիմ տիր :

— Հա, հա, հա, մէկէրի պու աա պիր շէյ մի տիր քի էշէմիլլէթ վիրմէքտէսինիդ, եաղդք տէկիլ մի տիր նէֆէսի-նիդէ . . . պէօյլէ պիր բաշլալա բարչաաընտան նէ օլա պիլիր :

— Իյթէ էօյլէ պիր գըշմէթսիդ բաշլալա բարչաաը օլաուգուու պլլաիկինիդ իչին, դիւատէ աճըքըպ մէրհա մէթ իթմէլի վէ վիրմէխինիդ եա, լա Լուվ, — տէտի Ֆլէօր տըր-Մարի հիւղնիլ պիր սեօյլէ յիշ իլէ, վէ էլինի մէզքիւր թաքլէեէ տօղրու ուգաթաբադ, — չիւնքի, սիդին տալիի աղլընըդ լանա շէհատէթ իյլէմէքաէ տիր քի, Մօն-Սէն-Փան քէնաի մասոււմաւնա կիլտիրվէք իլին, իւզու բաշլալաբաաան աղադա, հիւ պիր շէյէ մալիք պուլունմադաաա տէկիլ տիր . . .

— Խալը, խալը, վիրմէմ, վիրմէմ, ալամաեաճադսընըդ աղըր, — տէտի լա Լուվ ինաափաղճա վէ գապաճա պիր սեօյլէ յիշ իլէ, — եօդ, օ տէտիկինիդ հէր վաղըթ օլմադ, մէկէրի սիդ պէնտէն զաիֆալինիդ տէյի, հէր պիր իսթէտիկինիդէ միւսաատէ իտիպան էաթաճադմըրմ . . . էկէր էթմէք խուսուաւնտա իւղրադ իլլէտիկիմ ալիճէնապլլըդաան ճէաաթէթ ալարադ, պէօյլէ սուլի իսթիմալէ չըքըշըդաանըդ, անըն սանու նէրէեէ վարըր . . .

— Էկէրի պէն սիդաէն գուվվէթի պիր հալաէ պու :

լունմուշ օլա իտիմաէ . . . սիդ տէ պանա միւսաատէ իթմիշ օլա իտինիդ, մէկէրի օլ վաղըթ սիդ պիր Ֆադիլէթ ու ինաանիլէթ իթմիշ սաեըլապիլըր մի իտինիդ, մէտիլ մէշհուր տաըր, քիսմէտիկիլ էլի, հէր քէա պուս իտէր աննընա գօր, տէրլէք . . . — տէյի ճէպադ վիրտի լա Կուալէօդ քէմալի լէթաթէթ իւղրէ նիմ թէպէսսիմ իտէրէք :

— Խալը, խալը . . . սիդին նիլէթիկիլ օլ թաթիլ վէ օլ նաղըր սէա վէ սեօյլէ յիլինիդէ, պէնիմ սինիլլէրիմ սիհըլէ յիպ գանաըրմադ տըր էմմա . . . աըթըք պու տէֆա միւլ թէէսսիլ օլապաա գանամաեաճաղըմ տըր, վիրմէմ վիրմէմ :

— Կէլինիդ, լա Լուվ, խարա իթմէլինիդ, վիրինիդ չուու . . . իթէհի եէրտէ պիր Ֆէնալիք իթմիշ օլմաքընըդ նէ հոսըլ օլուր Ֆէնալիքաան . . .

— Էյ, էլ վիրիլ աըթըք, նաֆիլէ եէրտէ իւղրիմէ տիւ չիւպտէ ճանմըր ոըքմաքընըդ, պըրադընըդ պէնի քէնտի քէյթիմէ, էօդա . . .

— Բէճա՝ իտէրիմ սիդէ . . .

— Խալը, օլմադ :

— Թէքաբէն բէճա իտէրիմ սիդէ :

— Մ, աըթըք սիդ, իլին տաաընը գալըրէքորտանաղ հա . . . մասալըրի պիր քէրրէ օլմադ տէտիմ, օլմադ վէս սէլամ, — տէյի պաղըրտըր լա Լուվ Ֆէնա սուրէթմէ հիւտաթէլլէնէրէք :

— Գէրէմ իտինիդ, աճըքընըդ պլլաբէեի . . . պաղըրնըդ պիր տէֆա, նաղըլ աղլամադաա աըր :

— Իիմիլ վաղիֆէսի . . . վարսըն իսթէտիկի գաաաըր աղաաըն . . . օ տա մը պիր տէրա տիր, զաթէն օ պիլիմ էյլէնէմիդ տիր . . .

— Էյլէ եա . . . էյլէ եա . . . պիդ պու բաշլալալալըր վիրմէմէլիլիդ, — տիլէրէք մըրըլաանմաաա պաշլաաըլըր տիկէր մահպուսէլըր տալի լա Լուվաան իպըթ վէ ճէաաթէթ ալարադ, — էմմա, Մօն-Սէն-Փան աղալը իսլիլ, վարսըն աղաաըն, օնու տա մը տիւլիւնէճէկիլ :

— Եվ վե՛թ, էօյլէ եա, հազգընըզ վար տըր, վարսըն իսթէտիկի՛ գատար աղլասըն, — տէտի Ֆլէթ-աթ-Մարի զայէթէ՛ լէ աճըզը վէ զայէթէ՛ սիթէճաաթ պիր սեօյլէյիլ իլէ, — չիւնքի մէրդումէ սիզին պիր դուգլանըզ տըր, պիր էյ-լէնճնէնիզ տիր . . . հէր նէ տէ եաբար իսթնիզ չէքմէլի թէ՛ համմիւլ իլլէմէլի տիր, չիւնքի, պիւշարէնիւն չէքտիկի է-զիկէթէլէր, վէ տէօթտիկիւ սերլըբըլըր, սիզին զէվէ ու սեֆասըզը վէ էյլէնմէնիզի մուճիպ օլմադատ տըր . . . Եվ վե՛թ, վարսըն աղլասըն, չիւնքի, օ աղլատըզճա, սիզտէ հազըր կիւլմէքտէսինիզ . . . էօյլէ եա, վազթիւնիզի կէշիւմէք-լիք իչին, սիզէ պիր էյլէնճնէ լազըմ տըր, վէ իլթէ գէվալ-լըտանտա ալէա պիր էյլէնճնէ օլմաալ . . . Եվ վե՛թ, լա Լուվ հազգընըզ վար տըր . . . վէ ատալէթ ու հազգանիյէ-թին վէ ինսանիյէթիւնտէ իգթիզաաթ պուճ տուր, պէօյլէ՛ օլմաը տըր . . . Պու Ֆադըրէ վէ սեֆիլէ պիր դարը, ի-չիւնիզտէն հիշ պիրինէ հիւ պիր ֆէնաթիզ եաբմըլ օլմատը-զը, վէ քէնտուսինի հըֆիզ ու միւտաֆատեաա միւղթէտիր պուլունմատըզը, վէ սիզին հէփսինիզէ գարըլ, քէնտիսի եալընըզճա պուլունմատըլու թազտիրտէ . . . սիզ իսէ, պիւշարէնին իւզէրինէ հիւճում պիրլէ, իսթէտիկինիզ ֆէ-նադըր եաբասընըզ . . . տօյրուսու, աթթըզ պունտանտա պիւշիւք պիր մէրտիլք, պիր գահրամանիլք, վէ պիր ալի-ճէնսապըլք օլմաալ, տէնիլմէ՛ ճալիլ տիր :

— Եա, տիմէք տիր քի պիլդ մէրտ օլմահըզ, իլլա նա-մէրտիզ, էօյլէ՛ մի, — տէյի պաղըրտը լա Լուվ քէնտի թա-պիւթը իգթիզաաթնճա հիտտէթլէնիպ աթէշ քէսիլէրէք, — հա՛, էօյլէ՛ մի, պիլդ նամէրտմիլիլ, ճէվապ վիրիւնիլ . . . — տէտի մէրդումէ թէքրաբէն, կիթաիքճէ խըյմու զադա-պը իդտիեատ պուլարադ :

Պունուս իւզէրինէ, մահպուսէլէր պէյնիստէ, լա Կուա-լէօթէ գարըլ պիր թէհտիտ ալէամէթլէրի վէ թէհտիտ լա-գըրտըլարը կէզմէկէ պաշլատըր, չիւնքի, լա Լուվուս սէօյլէ-յիւշիտտէն թահրիք օլունտրադ, լա Կուալէօթիւն սէօյլէյի-

չինի քէնտիլէրճնէ պիր հազարէթ ատտ իթմէկէ պաշլա-տըզլարընտան, մէրգումէ կէնճ դըզ հազգընտա դալպ-լէրինտէ հիսս իլլէմէքտէ օլտուդարը հիւսնի թէվէճնիւհ վէ էսերի հիւրմէթ ու ընայէթի ֆիրամուշ, վէ եաթտա-հա տօյրուսու պէր թարաֆ իլէ, պիր թարաֆա թօթլա-նարադ, մէրգումէնին էթրաֆընը սարաըլար :

— Նէ՛ տիմէք տիր պու, դալպընտա պիլէ՛ նամէրտ չաղըրսըն, իսյըր, պիլդ պունու հազմ իտէմէյիլ :

— Նէ՛ հազգը վար տըր պիլէ՛ դարըլ թահգիրտմիլ պիր իսան իսթիմալ իթմէքիկէ :

— Մէկէրչի, քէնտիսինտէ, պիզտէն զիեաաթ մի պիր մէրտիլք վար իսիլ, քէնտիսի քիմ օլուեար իսիլ :

— Էմմա, գապահաթ պիզտէ՛ տիր, չիւնքի, քէմալի ինսանիյէթիմիզտէն նաշի, կէշիլ կէլմէզ չօք եիւզ վիւ-տիրտէ, իչիթէ չիմտիտէ աստուր իսթէմէկէ դալբըլտը :

— Էօյլէ եա, աաթթա չիմտի պիլէ՛ տէքեամ ու աթ-վար սաթմազըլըա չըգընէք . . .

— Վալլահի պուսա թօհաֆ պիր չէյ, պիլդ Մօն-Սէն-ժան իլէ էյլէնիլ իսիլիլ, քէնտիսինճնէ՛ նէ վար տըր, մէ-կէրչի պուրտեա, պիլէ՛ պիր քէհեալը՛ք մը իթմէկէ կէշ-միլ տիր . եօ՛ք, աթթըք . սէօթըք :

— Եա, Մօն-Սէն-ժան, պէօյլէ՛ մի, մատամքի • դըզ կէլիպ սէնի թասահալա դալգըշլադտա տըր, աթթըք պիզտէ պունտան պէօյլէ սէնին իլէ տահա զիեաաթ էյլէ-պիզտէ պունտան պէօյլէ սէնին իլըրալաեաճաղըմըզ չիւքհէն նիպ, վէ տահա զիեաաթ իըրալաեաճաղըմըզ չիւքհէն օլմասըն, անլտաըն մը :

— Թամամ, թամամ, վէ հէմտէ թա՛ չիմտիտէն պաշ-լամալընը . . . — տէտի իչլէրինտէն պիրլէ, պիւշարէ գա-րընա պիր եումիուգ ինտիրէրէք :

— Լա Կուալէօթ, պիլմիշ օլքի, էկէր պիր տահա, քէն-տինէ այիտ օլմահան իլէ դարըլմազըլազ դալգըլաճադ օ-լուր իսէն, թըպզը աննի կիպի օլուրտուն, ճա եաբաթը-լըմըզն թըպզըսընը սանատա եաբաթըլ հա՛ :

— Էվվեթ . . . Էվվեթ, էօյլէ տիր, էօյլէ՛ երամայլընըլ
— Ետընըլ պու գատար իլէ տաթի պիթմեղ, — տէյի
հայդըրալը լա Լուվ, — լա Կուալեօղ պիզտէն ափվլըզ տա-
սի ակըմէյի տիր, չիւնքի պիղէ նամէրա տէմիլ տիր . վէ
մեղքիւր արփվլըրաա թալէպ իթմէրլիկէ հազզըմըլ վար
ալըր . . . Էկէրլի մէրգուսէնէ պիրաղ տահա երազ վիթմը
օյաա խտը, թա թէբէմիլէ գատար չըգաճադ իտի . . .
էմմա, գապահաթ պիղաէ տիր . . . չիւնքի, պիր շէյի
սմուտու տուչիւնմըսիլին հարեքէթ խտէրէ, իլը կիւն-
տէն երազ վիթմիլ տիր :

— Էվվեթ, մէրգուսէ պիղտէն ափվլըզ տիլէմէյի տիր :
— Վէ հէմտէ, տիլ իւղէրինէ կէլէրէք տիլէմէյի տիր :
— Եօգաս թըպըզ քէնտիսինտէ, հիմայէ կլէմէքտէ
օլտուգու Մօն-Սէն-ժան կիպի եարարըլ :

— Էվվեթ, մէրգուսէ տիլ իւղէրինէ կէլմէյի տիր, տիլ
իւղէրինէ կէլմէյի տիր :

— Հա՛, նա՛սըլ, պիղ նամէրտալիլ, էօյլէ իսէ նամէրա-
լիկիմիդի քէնտիսինէտէ կէօթէրմէլիլիլ :

— Հա՛, նէ տէրսին, լա Կուալեօղ, պիղ նամէրտալիլը,
չուտու պիր տէֆա տահա սէօյլէնէպիլըրմիսին :

Յիլէօր-տըր-Մարի պու թէհաթառմիլ վէ հէյպէթէն-
կիլ ըաթըրտըլարտան վէ կիւրիւտիւլէրտէն միւթէնսիր
օլուպ գօրգմադօրըլը, թա սմուտա գատար սիւքիթ իւ-
տիպ տուրտուգտան, վէ արթըզ տահանըն աչար սէօյլէր
իսէ, սէօյլէնէհէկ լաղըրտալարըն իշիտիլէհէկ վէ տիլ-
նէնիլէհէկի վաղթի կէլտիլինի տէրք ու ֆէհմ իլլէտիլտէն
սօնրա, թաթըլը, մահլուս, վէ տիլպէր պաղըլըլա, չէօյլէ
պիր մահպուսէլէրէ պաղըլ պէօլտէն կէլիլէրէք, վէ օլ
հէնկեմտէ, թէքրարէն, « — Հա՛, նէ տէրսին, չու պի-
ղիմ նամէրալիկիմիլ, պիր տէֆա տահա ճէաթէթ խտիպ
տէ երազիւմիւղէ վուրաթլիլըրմիսին » տիլէրէք հէր քէսի
թահրիք իլլէմէքտէ պուրուտան լա Լուվա խիթապէն սէօյ-
լէնէրէք ճէվապա աղաղ պիրլէ :

— Նէ՛, սիղէ նամէրա սըֆաթը մը վիրէյիմ, Ալլահ իթ-
մէսին, մէկէրի պէն էօյլէ պիր իֆիլիրտաա ճիւղաթ խտէ-
պիլըրմիլիմ, հա՛շա . . . հա՛շա . . . նամէրալիլ սիլին եար-
աղըրնըլ օլմահըլ, իլա օլ Էլլիսէլէրինի չէրպ չէրչաթ-
րէրէք երթիթաղըրնըլ, վէ եումուգըլար թօգալթըլար ինտի-
րէրէք տէօյիտիկէնիւր, վէ սուլար չամուրար իշիտի սիւ-
րիւրլէտիկինիլ սէֆիլէ վէ աճիլէ գաղընըն եաթաղըր տըր
նամէրալիլ . . . աճայիպ, մէկէրի կէօրմէքտէ տէկիլմի-
սինիլ, իշիթ իսպաթըրտա մէյաաւտա տըր, չիւնքի չօնուգ
կիպի տուրուպ աղլամադտա, վէ երազիւնիւղէ պաղաղըլ-
ճա տաթի տիր տիր տիլթէմէքտէ տիր : Էվվեթ, աթըլ
նամէրալիլը անըն եարարըլ տըր . . . չիւնքի սիլտէն գօր-
գուպ տուլաթըր տէհէլթ օլմադտա տըր :

Յիլէօր-տըր-Մարիսին թապիլի օլան տուրուտա, քէնտի-
սինէ բէք պիւլիւր պիր եարաթմ իթմէքտէ խտի . ետին,
պէրէքթ զիրտին առալէթ ու հազգանիլէթի վէ ինա-
շիլէթի վաղիֆէսին լիտմընտա պիր սիլահ խտէրէք ի-
թայի ճէվապ իլլէմէսինէ քի, Մօն-Սէն-ժանը խրըրալ-
մադտա օլան մահպուսէլէր մաղուպ օլարադ, քէնտի հայ-
միլտէ օլտն վէ պուսաթալարըլա մախլուս պուլուտան հիւ-
նումարընտան արթիլ նաղար իլլէմիլէր տիր, Էօգաս, Է-
կէրի մեղքիւր թարիլ թուլթմահըլտա, պաղաղ եօլտա
պիր լիաան իաթիլա խտէքէք օյաա խտի, մեղքիւր թէհէ-
սիրին կէօրիլմէսի ինթիմալտէն օլամմաճադ խտի . չէօյլէ
քի, մէրգուսէ, անլէրին պիլէնտալըլա տայիր օլան թաա
պիր տուրուլարընա միւրաճաաթ իլլէ, քիպը ու հայսիլ-
նէթէրինի օղլամըլ, վէ մահապալիլէթէրինի մահըպ օլ-
մուլ տուր, չիւնքի, մեղքիւր քիպը ու ճէնապ տուրուտա,
հիւ պիր վաղթիտա, հիւ պիր ալլադըլ պօղուգ . թաղըմ
լուր իւղէրլէրինտէ պիլէ պիւթիւն պիլթիւն մահվու իղալ
օլմաղըրնտան, հէնուլ օլալը իւղէրինտէ տաթի լա Լուվ վէ
մահպուլ պուլուսմադտա խտի . կերի, կէրէք լա Լուվ վէ
կէրէք արդատալալը, թէքրարէն մըրըլտանմաեա պաղ-

լամբլյար իսէ տէ, արթըզ պու տէֆա, քէնտի թագսիւ-
րաթլարընը հիսս իլէ, քէնտի նամբարդիքէրնի տախի,
քէնտու քէնտուէրէ իդարաբէ միւսարաաթ իլէմիլէր տիրո
Հալ պու քի Յլէօր-տը-Մարի, իշպու իլք ֆիւթուհա-
թընտան ճէարաթ ալարադ, սուլի իսթիմալէ դալըրը-
մագլըրը էմիր պասիրէթտէն առաւ իլէմէտիկինտէն, շու
աթիւնէքի սուրէթտէ քէլամէ տէվամ պիրլէ,

— Պատիի էլլէնճէնիդ օլան պիշարէ դարը իշին, լուծֆ
ու մէրհամէթէ շայէսթէ տէկիլ տիր տիւնէքտէսինիդ, բէք
ալէա, հայտէ ֆարդ իտէլիմ քի էօլլէ օլմուշ օլտուն, լա-
քին, աման եա Բէպսիմ, հիլ տէկիլ իսէ, քէնտի չօճու-
ղուտա մը շայեանը լուծֆ ու մէրհամէթ տէկիլ տիր մէ-
կէրչի, օլ պիկիննահ մասուր տախի, վալտէսիննէ վուր-
տուղունուղ եումուղլարը հիսս իլէմէքտէ տէկիլ մի տիր,
հայթիլար օլտուն սիդէ: Պէն օիդին ինսաֆ ու մէրհամէթիւ-
նիդի, տէկիլ քէնտիսի իշին . . . իլլա, մահա չօճուղու
խաթըրը իշին բէճա իլլէմէքտէլիմ: Մէզպուրէք սիդտէն,
ֆարալա օլարադ պուլունտուղունու կէօրուպտէ, պիր բար-
չա էթմէք իսթէտիկինտէ, տէկիլ պաշդա պիր շէ իշին,
իլլա, ալէսսէվիլիէ վադըթլարընտան դիրատէ աճըրդ տու-
մագտա օլտուղու իշին իսթէմէքտէ տիր: Վէ օ տախի, տէ-
կիլ քէնտիսի իշին . . . իլլա, քէնտի մասուրնէ իշին տիր
վէ պինապէրին, մէզպուրէ, կէօլլէրնտէն եալար տէօ
քէրէք, քիւլլի զահմէթ իլէ թօրլամըշ օլտուղու բարալլա-
լարը, աճըրդպտա եիննէ քէնտիսիննէ իւստէ իտէսինիդ տէ-
սի եալլարամասընա սէպէպ տախի պիդգաթ քէնտի շախը
օլմանբու . . . իլլա, քէնտի չօճուղու օլմագտա տըր: Սլ
քէնտիսինիդ էլլէննէ իտէրէք հատտէն զիւստէ գէվզէնիպ
կիւլիւշտուկիւնիւղ պիր թագիկէնիք, վադաա դըրդ բար-
չատան իպարէթ օլուպ, վէ իշիննի առտարը տախի գանա-
վէչա պէդինտէն օլմասը ճիւնէթէ . . . իշինիմալ տիր քի,
շայեանը իսթիհա վէ դահազանա սանըրն, հալ պու քի,
պէննէ պէն, դավիէն սէօլլէրիմ քի, մէզպուր թաքիէնի

կէօրուլքնէ, երեկիմ բարչա բարչա օլուպ, վէ աղլա-
մագլըրմ կէլմէքտէ տիր . . . Խմա եիննէ սիդ, էկէր իս-
թէր իսէնիդ, կէրէք պէննէ վէ կէրէք Մօն-Սէն-ժանը իս-
թիհալ իտինիդ:

Պու լադըրտըլարը իշիթաթիլէրնտէ, մահպուսէրը տս-
լա կիւլիւշմիտիլէր:

Վէ լա Լուի իսէ, հալէա էլինտէ թուրմագտէ պու-
լունտուղու մէզպուր թարգէ իւզէրննէ, պիր մահպուսի-
նէթի աղիմէ իւզիլ պագմանա պաշլատը:

— Հաֆա՛ք քի, — տէտի Յլէօր-տը-Մարի թէքրարէն
քէլամէ աղադ պիրլէ, վէ օլ պէնադ վէ օլ մինի մինի էլիննի
արդաթըլլա կէօլլէրի եալընը սիլէրէք, — պէն բէք ալէա
պիլիլիմ քի, տալէն սիդին դալլիսիդտէ հիլ պիր ֆէնալըդ
մէսթուր պուլունտագտա տէկիլ տիր . . . սիդ տէկիլ մահ-
ղա պիր ֆէնալըդ եարմագլըր նիլիէթիլլէ, իլլա, անճադ
պիր էլլէնիպ վազըթ կէլիլմէքիք մագտաթիլլէ Մօն-Սէն-
ժան իլէ տիւշմէքտէսինիդ. . . հալ պու քի մէզպուրէննի
եալընը պիր ճան օլմանբու, իլլա իլի ճան օլմասըն . . .
քէնտիտէն պաշդա պիրտէ չօճուղու պուլունտասըն ու-
նուլմագտաթընը . . . Էկէրչի մէզպուրէննի չօճուղու գու-
ճաղընտա օլմուշ օլտա իտի, սիդէ դարըշ մուղալմէթ ի-
տիպ մուհաֆաղասընա շալըշաճաղընտա շիրհէ եօդ իտի . .
վէ օլ վադըթ իսիլինտէ, իլլէ պիր պէսպալսթ վէ պիկիւ-
նահ չօճուղու ինճիտիր վէ դօրդուտուր տէսի դօրդաու-
ղանուղտան, վալտէսիննէ իւշնէքիլքտէն վազ կէտէնէկի-
նիդ շէօլլէ տուրտուն . . . վէ հաթիթա, էկէրչի մէզպուր
չօճուղուն իւշիմէքտէ օլտուղունու կէօրնէք օլտա իտինիդ,
դանըրըպ մուհաֆաղա իլլէսին նիլիէթի մէմուհէսիլլէ,
էլինիդտէն կէլէն էլպիւնէի, վալտէսիննէ իթանա միւսա-
րաաթ տախի իտէնէք իտինիդ, նէ տէրսինիդ, լա Լուի,
էլլէ տէկիլ մի:

— Տօլլու տուր, էօլլէ տիր . . . մէկէրչի պիր չօճուղու
աճըրդպտա մէրհամէթ իլմիմէննէ պուլունտապիլիլի մի . . .

—Վաղա էջոյէ տիր, բէք սահիճ տիր:

—Հաթթիւ, էջոյէ պիր չոնուղուն աճ օլմասընը պիլսէ խոխնիդ, տէհանըղաաքի լոգմասը տախի օնա վերքիր իտինիդ, էջոյէ տէկիլմի, լա լուվ:

—Հայ հայ, վէ հէմտէ քէմալի մէյմուսնյեթ իլէ: . . զիրա, տօղրուսու, պիր չոնուղու ինճիթմէքլիք զատտարլըղընը, հիւ պիր վաղթթտա գապուլ իտէմէմ:

—Իօլուտա՛ ախիմ, պէնտէ էջոյէ:

—Մաաշլլա՛հ, մէկէրչի պիր պիկիւնահ մասուսմա թօ գունմագլըգ ճայլիդ օլապիլիւր մի:

—Օլ եօլտա պիր ֆէնալլըգ դապուլ իտէն ատամտա, ապա գաւիր ու գիմմէթ թուլղուսու պուլունմամալը արըր, եօգաւս պաշգա տիրլաւս օլամալ:

—Էջոյէ պիր ատամա ինտան սըֆատթը վիրիլէմէյիւպ, անճագ պիր ճանվէք սըֆատթը վիրիլէպիլլըր:

—Էջոյէ ատամտա երբէք հօգ տիմէք օլուր:

—Օ տէտիկինիդ հալ, անճագ եապսանի հայվանլար իւղէրինտէ կէօրիւլէպիլլըր:

—Նաալը քի սէջոյէտի խաիմ, թէքրարէն սէջոյէրիմ, — տէտի Ֆէօր—աը—Մարի, — սիղին դաւպինիդ ֆէնա օլմա երպ, իլլա բէք տլէտ տըր, սիղին գուսուրուսուդ եալընըղ շուրալընտա տըր քի, Մօն—Սէն—ժանը չոնուղու, քէնաի գուսճաղընտա պուլունուսպտա, բիդգաթ ու չէֆդաթընըղը թահրիք ու թէշլիդ իտէճէք եէրտէ . . հէնուգ րահմին տէ պուլունմագաթ օլմասընը տիւշիւնմէմիլշինիդ տիր . . իլլէ, մատաէ, անճագ պուստա տըր:

—Սահիհէն էջոյէ տիր, — տէտի լա լուվ աչուրի մէրթէպէ միւթէէտսիր վէ իւքեաթ օլարագ. — խալը, եալընըղ պու դատարտա տէկիլ տիր. հադգընըղ վար սըք, լա կուալէօղ, պիլիմ եարտըղընը, տիւղճէ պիր նամէքուլէ իտի . . վէ թէշէքրուր իթմէլիսիդ քի, սիդ իսէ մէրտէք իտէրէք, մէղքիւր հալմիլիւ պիլէ իթթարա ճէսարէթ իթտինիդ . . վէ չօգաւ մէրա իմիլշինիդ քի, սիդէ քէնա

տի նամէրտիկիւնիդ խապըր վիրտիքտէն ոսնատա, պիլտէն դօրգուպ տիթթիմէպինիդ: կէօրիւ եօրմուսուսուղ . . . պիդ թէհի եէրտէ, իւլէ, պէլէ, պէլէ, պէլէ . . . դարըն սէջոյէյիպտէ, քէնաիմիլի իւքէաթ իթմէքլիկէ չալըշնագաւտերը . . . հէր հալտէ, սիղին պաշգա պիր սընըֆտա օլմանըղա, հէր հալինիդ չէհատէթ վէ տէլալէթ իլլէմէքտէ տիր . . կէրչի պու չէյ պէնիմ ֆիքըրիմէ թօգունմագաւա տըր . . լաքին, չի ֆալիտէ քի, պու տաւ սէջոյէ տիր: իշլէ չիմտի տուտադընտա տախի իսպալթ վէ թատիկ օլունտու, պիլիմ հէֆսիմիլ տախի եանըլտըր . . սիղին ճէսարէթինիդ իսէ, պիլտէն չօղ վէ բէք չօգ զիւտաթ իմիլ . .

—Ֆիլվադը էջոյէ տիր, էկէրչի պու սարը կիւղէն գըղճըղազտա, պիլիւք պիր ճէսարէթ պուլունմագաւա օլմա . . տա իտի, էջոյէ տուրուպտա, քէնաի երկրիմիլգէ դարըն օլաուղու հալտէ, պու սահիճիլլըրի սէջոյէտէմէղ իտի . .

—Երբէհէֆիդ, չիւրհէսիդ, օլ մաի կէօլլէրինտէ էջոյէ պիր թաթըլըղ վէ օլ մէրթէպէտէ պիր թէհասիր վար տըր քի, եալընըղ պիր տէֆա ատամին երկրիւնէ պաղաւընտա . .

—Չանն իտէրսին քի, հէր պիր կէօլիւնտէ պիրէք արսւլն գուվլէթ ու դուսրէթի պուլունմագաւա տըր:

—Չէվալլը Մօն—Սէն—ժանը, կիւրալտէ մէքուսմէնին նէղաինտէ դօճա պիր մուճ եազաւ կէրէք տիր:

—Պունտանտա դաթինաղար, ֆիրվադը շու տախի սահիճ տիր քի . . . պիդ Մօն—Սէն—ժանը տէգալիւկիւմիլգտէ, եալընըղ քէնաիսինի տէօյմէքտէ օլմաղաղ, իլլա չօնուղունու տալի պիրիքտէ տէօյմէլ օլմագաւտերը:

—Տօղրուսու, պէն, պու նօգթմանը հիւ տիւշիւնիւպտէ խաթըրմտան պիլէ կէշիւրմէքտէ տէկիլ իտիմ:

—Քէզալը պէն տախի:

—Հալ պու քի, լա կուալէօղ, հէր նաալը իսէ, հէր պիր չէտի տիւշիւնէպիրմէքտէ տիր:

— Պիր չօճուղու տէօյմէ՛ք մի. . . նե՛ դատար հէյպե-
թամիդ պիր հալ :

— Իշիմիդտէն հիշ պրիմիդ, էօյլէ պիր ալադալըդը դա-
պուլ խտէմէյիդ :

Ումու՛մ էհալիլէր իւզէրնտէ կէօրիւլէ կէլմէքաէ օլան
էֆրեարճա վէ տուլլուճա թէպէտտիւլաթ, հիշ պիր շէյե
մանէնտ տէկիլ տիր, անինտէ, վէ հէմտէ պրետէն պրեթ
տախի, տէկիլիլը, պուլթիւն պուլթիւն պաշգա պիր հալ
քէսպ իտէր, իյի տէտիկինէ ֆէնա, վէ Ֆէնա տէտիկինէ
տախի իյի տիր տէր, նասըլ քի իսպաթլըլտա, Պիէօր-տը-Մա-
րինին սէօյլէտիկի քէլամարտա աշիքեար սուրէթտէ կէօ-
րիւլմիւշ տիր. քէմալի աղապընտան նաշի աղլամագտա օ-
լան Մօն-Սէն-ժանրն կէօղ եաշլարքնա տառանամաեարագ,
եալընըզ պիր դաշ սատէ, ֆադաթ դալպէ թէհասիր իտի-
ճի քէլամար սէօյլէմէսիլէ, մահպուսէլէր քեամիլին էվ-
վէլէր թուլթուղարը թարիգի թէրք իլէ, մուշալիրինի
տախի վէ խոտաա իլլէմէկէ պաշամըշլար տըր, քեաֆֆէ-
սինին տախի եիւրէկի եուճյամագտա պուլունմուշ սուր,
զիրա, նասըլքի սէօյլէմիշիդ տիր, իշպու վալիտէլիք տույ-
ղուսու, օլ եօլտա սէֆիլ մախլուզլար իւզէրլէրնտէ, տա-
յիմա հէմ մէվճուտ վէ հէմտէ բէք շէտիտ վէ բէք գուվ-
վէթի սուրէթտէ պուլունմագտա տըր : Պունուն իւզէրն-
նէ լա լուվ, քէնտի ախլագը մաալիւմէսի իրթիդարճնա,
պիր զալրէթի ազիմէ իւզրէ շէվլէ կէլիւլ հարէքէթ խոտ-
բէք, վէ էլինտէք թարքէճիկին աղընը պիւզէրէք, պիր նէ-
վի քիսէ հալինէ վազ իթտիքտէն, վէ ճէպինտէնտէ պիր ֆը-
րանդ չըդարարագ իլինէ աթարդտան սօնրա, մեղքիւր
քիսէնի քէնտի արգատաալարքնա տախի թադաթիմ խաիպ
կէզարէրէք, վէ եիւրսէք սէս իլէ պաղըրարագ :

— Էյ ճանըմ, արգատաալար, Մօն-Սէն-ժանրն չօճու-
ղու իլին պիր դունտագ թադըմ սաթիմ ալընմագլըդ նիլ-
եէթիլլէ, իշթէ պէն պիր ֆրանդ, վիրթիմ, հաշտէլինիդ,
սիդաէ չըգընընըզ պագալըմ, վէ հաթթա, հէմ կիւզէլ

վէ հէմտէ ուճուղ օլուն իլին, մեղքիւր թադըմը, պիւղ-
զաթ քէնտիմիդ պիլիւլ վէ քէնտիմիդ տիքմէլիլիլ . . .

— Իվվէթ . . . էվվէթ, էօյլէ եարմալընը . . .

— Հայ հայ . . . վիրմէլիլիլ, վիրմէլիլիլ . . .

— Բէք պէա, բէք պէա, պէնտէ հէմէֆրեարճա :

— Նէ՛ դատար կիւզէլ տիւշինտինիւլ օիդ պունու :

— Ջէվալը վալիտէճիկէլ :

— Կէրնի մէրդուճ չիրքինէլին չիրքին օլան պիր դարը
տըր . . . լաքին, նիհայէթ օ տախի պաշգա վալիտէլէր կի-
պի, պիր մասո՛ւմ սահիպէսի տիր :

— Լա կուալէօլին հադդը վար տըր, հէման իճրաեա
պաշաեալըմ, ինսան շու բաշալրալարտան միւրէթթէպ օ-
լան դունտագ թադըմըն կէօրալըճէ, ճիկէրի բարէ բա-
րէ օլարագ ալալընըզ կէօղ եաշլարը տէօրսէ սէզա տըր :

— Իշթէ պէնտէն եարըմ ֆրանդ :

— Իշթէ պէնտէնտէ պիր պունուզ ֆրանդ :

— Պէնտէնտէ պիր ֆրանդ :

— Պէնտէն եալընըզ գըրդ բարա . . . չիւնքի, պունտան
զինտաէ պիր բարա՛մ եօգ տուր :

— Պէնիմ ղ Եաաարճըդտա պիր շէյիմ եօգ տուր . . .
լաքին, մեղքիւր ֆաղիլէթէ հիսսէմէնտ օլմադըդտանտա
մահրում դարմաղըլը իսթէմէտիկիմանէ, եարընքի թաշ-
եինիմի սաթարագ հիսսէմէնտ օլուրում . . . քիմ իսթեր
թայեինիմի, պագալըմ :

— Պէն, — տէտի լա լուվ, — վէ իշթէ ճա պէտէլ եա-
լըմ ֆրանդտա սէնին իլին պըրագալըմ . . . լաքին, թաշ-
եինիտէ եինէ սանա դալամը տըր, հայտէլինիլ, Մօն-Սէն-
ժանրն չօճուղու իլին, ատէթա բրէնսէս չօճուղու դուն-
տաղըն մանէնտ պիր դունտագ թադըմը թէտարիք ի-
տէլիմ :

Արթըզ պու արատա, Մօն-Սէն-ժան իւզէրինտէ հա-
սըլ օլան թէաճիւպիւ վէ մէնէրէթի թարիֆ ու պէեաան
իթմէքիլը միւրքին տէկիլ տիր. զանն իտէլսին քի, սէվին-

ճինտէննայի, պիւարբէնի կէօղէրինտէն չըգան եաշար, եանադլարընտան աշարը ինտիքճէ, օլ չիւրին վէ պէտ չէհրէսիտէ, ըիգգաթէնիկիլ պիր էսէր թաղը օլմագտա իտի, շէօլէ քի, սէատէթի հալ վէ թէշէքքէրէ էսէրէրի բարամանեա պաշլամագտա իտիլէր:

Հէր նէ դատար, լա Լուվ էշինտէքի ուփաճըգ թաքիէէի, քէնտիսինէ տախի ուգաբապ թագտիմ իթիսիկինտէ,

—Պէնիմ բարամ էօգ տուր էմմա . . . պէնտէ անլէրին պիլիլիպ տիքիլմէլէր խուսուսունա կէլինտիքտէ, նէ դատար իսթէր իսէնիկ, օլ դատար չալըլըրմ . . . տէլի ճէվապ վիրմէլէրիկէ մէճպուր օլտու իտէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ տախի, Պիլթըր-տը-Մարի տախի, հատտէն զիեատտէ սէվիլիլիպ մէմուռն օլմագտա իտի:

—Ահ, էլմասըմ, ահ, ես՝ ճէնապը Հագգըն պիր մէլէք-ճիկէղի, —տէլի պաղըրտը Մօն-Սէն-ժան, լա Կուալէօղին նէգտինտէ տիպլէր իղէրինէ կէլէրէք, վէ թութուպտա մէրգումէնին էլինի պուս իթմէկէ չալըլարագ, —պէն սիղէ նէ՝ եալմըլմ տըր քի, ըիգտէ պէնիմ հագգըմտա պու մէրթէպէ լութֆ ու ինայէթ իպրազընա հիմմէթ իլէմէքտէսինիկ . . . վէ պու դատար գատընպտա սիղտէն հիւսանի իպրէթ ալըրագ, իղհարը քէքէմ ու համլէնէթ իլէլմէքտէ տիրէր: Սիւպհան Սլըահ, մէկէրլի, պուտա իհթիմաղտէն մի իտի, մէկէրլի պէօլէ պիր շէյ խաթըր ու խէեալըմտան կէլմէքտէ մի իտի . . . չօճուղում իլին պիր գունտագ թաղըմը, վէ հէմտէ պլէա պիր գունտագ թաղըմը, վէ սահիհէն պիր գունտագ թաղըմը . . . վէ հաթթիմ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ օլտուգու թաղտիտէ, տիւչիւնիլիլիպ մէյտանէ կէլմէսինի, քիմմէնէ մէհմուլ իլէմէքտէ մի իտի, խալը, խալը, քիմնէ պուսու Փիւրբինտէն պիլէ կէշիլմէքտէ տէլիլ իտի . . . աման եա Րէպպիմ, խաթըրմա կէլտիքճէ, աղըմը դաշըրմագըլըմ կէլմէքտէ տիր, վէ հէք հալտէտէ պէն պու սէվիլնէլ չըլալըրճաղըմ տըր . . . Տահա ճիւղիճէ մուգատտէմ, հէրքէսին պիր

մագաբապը վէ պիր էլլէնճէսի պուլունտուղմէհալտէ . . . Շիսիտի իտէ . . . չիւրի, սիլ տէ Պիւրա Էօլլէ շէյլէր սէօլէտինիկիլ քի . . . օլ սէրուլէլէրէ մախուս պուլունան նագիք վէ լաթիֆ սէսինիլէ . . . Ֆէնալըգ թարիգինի թէրք իլէ, ֆադիլէթ թարիգինէ սէվիլէ միւգթէտիր օլտունուգ . . . իլլմէ, չիմտի պանա հագարէթիլէր իտէճէք էէրտէ, մուգալիլի օլալագ, պլնի սէվմէքտէ տիրէր վէ պէն տախի, քէգալիք քէնալիլէրի սէվմէքտէ իտի . . . հագգըմտա օլ մէրթէպէ ինտանիլէթ իպրաղ իլլէմէքտէ տիրէր քի . . . էվլվէլէր իթտիկմա սիթէմ ու թէշէքքիլէրէն տօլաքը, չիմտիրտէ նէտաւմէթ կէթիլմէքտէ իտի . . . Հալթիլար օլտուն, եանըլտմ, խէթա՝ իթտիմ . . . հագգըլըլըլ իթտիմ . . . վէ նիհայէթ, նանքէօրլիւք իթմիլ օլտում . . . չիւնիլ, պանա եաթաղըլարընը քէաֆֆէսի տախի . . . մահա պիր կիլիլիպ կիլիլիլմէքիլէքտէ իպրէթ իտի . . . նիլէնթիլէրի գաթման պանա պիր Ֆէնալըգ եաթաղըլըլ տէկիլ իտի . . . անճագ դէնիմ խալը ու մէնֆաւթըմ մագսէտիլլէ խաթ . . . իլլէթ իապաթըրտա մէյտաւտա տըր, Մֆ, արթըգ պուստան պէօլլէ, էկէրլի չու մէյտանտէ եաթըրըպտա, թէհէլէսէլէր պիլէ . . . տիհանըմ ալըպաա, էօֆ պիլէ տիւմէնէճէկիմ տիր . . . Հալթիլ քի, չիմտի դատար, բէքսապըրըլըլ վէ բէք թիգմէշիպիլիլիլ իթմիլ պուլունտուգ (պիր

—Սէքտէն սէքիլ ֆրանգ վէ եէտի սուեումուլ (պիր սու սօգուլ բարա թատար տըր) օլտու, —տէտի լա Լուվ թաքիէնիլ իլլինմըլ օլան բարալարը սաեարագ . . . —Էյ ճանըմ, կէլէլիմ չիմտի պու բարալարըն հըֆը ու սարֆըր մէսէլէսինէ, քիսէտարըմըլ քիմ օլաճագ տըր, քիմնէ եանընտա գալաճագ տըր . . . պուսու պիրինէ լէսըմ իթմէկիլ իլլմիլգա իտէր, Մօն-Սէն-ժանա վիրմէմէլլիլ, չիւնիլ մէրգումէ բէք սէքտէմ տիր:

—Լա Կուալէօղէ թէսիլմ իտէլիմ, օ՝ սագլաթըն, օ՝ սագլաթըն . . . —տիլէրէք, քէաֆֆէսի պիրտէն եէքիլպան պաղըլմտա պաշտալըլ:

— Խայր, էկէր պէնիմ սէօգիւմէ դանմադ իսթէր իսէ-
նիդ, — տէտի Ֆլէօր-տը-Մարի, — պունուն բէր էյիսի վէ
բէքտէ միւնասիպի, կիտիպ միւտիրէ մատամ Արմանա րէ-
ճա իտէրէր, բարալարը քէնտիսինէ թէսիմ իթմէր, վէ
թէտարիք օլունաճադ օլան դունտադ թագըմընըն իճապը
իճրասընըտա տէրիւհտէ իթտիրթմէր տիր. վէ պունտամ
տա գաթինաղար, էյ, քէմ պիլիր, պէլքի տէ մատամ
Արման, իշպու եւարտըրընըդ ինասնիյէթտէն տօլանը մէմ
նուն վէ միւթէհսիր օլաճադ... վէ պէլքի տէ, իյինիդ-
տէն իյի նօթա դաղանմըլ պուլունան պաղըլարընըն, պիր ան
էվվէլ թալիյէթտէն սէպիլլէրինէ հիմմէթ իտիպ չալըլա-
ճադ արը... : Հա, նէ տէրսինիդ, լա Լուվ, պէօյլէ տա-
հա իյի օլմադ մը, — տէ իյի էլապէյի մէդալ իթտի Ֆլէօր-
տը-Մարի մէրդումէնին դօլունտան թուլթարադ, — չու
չիմտիքի հալ իւզէրինէ, դալպինիդտէ, տաճա դիւտտէ
պիր մէմնունիյէթ էսէրի հիսս իթմէքտէ տէկիլմիսինիդ...
էվվէթ, տօլլու սէօյլէյինիդ, չու չիմտիքի ֆալիլէթինիդ
սիդէ, պիլարէ Ման-Սէն-Սանըն բաչալլալարընը ամըրպտա
հալալարտա ուշուրմաղըրընըրտան դիւտտէ, վէ հէմտէ
բէր յօդ դիւտտէ պիր քէյֆ վէ պիր սէֆա պաղըլալադա-
տա տէկիլ մի տիր :

Լա Լուվ, էվվէլ էմիրտէ պունա դարըրըդ հիւ պիր ճէ-
վապ վիրմէտի :

Ձիւնքի, յէնտ տաղըդա էվվէլ, մէրգումէ իւզէրինտէ
հուսուլէ կէլմիլ օլան շէվդ ու դարյէթ վէ հալիյէթ եւ-
րինէ, պիր նէվի վահիլնէ շիւրհէ վէ գօրդու էսէրի հիւրմ
իթմէկէ պալլամըլ իտի :

Ֆլէօր-տը-Մարի իսէ, իշպու նախէհանի օլան թէպէտ-
տիլսիթը հալլին սիպէպինի, պիլմէտիկինտէն, թէաճճիպի
աղիմ իւզրէ, մէրգումէնին երիդինէ պազմադտա իտի :

— Լա Կուալէօդ... աղաճըդ չուրտա ալան կէլէ-
նէյինիդ... սիդէ պաղը սէօյլէհէճէքլէրիմ վար տըր... —
տէտի լա Լուվ տուրկուն վէ դաճաք պիր սէօյլէյի իլէ :

Վէ, պունուն իւզէրինէ, մահպուսէլէր դալապալըրն-
տան ալըլարադ, Ֆլէօր-տը-Մարիի ալաղը պիրլէ, ա-
լէթթաճիլ, հալլու օրթալանտա պուլունան էթրաֆը մէր-
մէր տէօյլէի հալլուզուն էանընա կէթիլրտի :

Մահէյլի մէդպուրտէ տալի, օթուրմադ իլին դանա-
բէլէր պուլունմադտա իտի :

Սպքի էթրաֆլարընտա քիմնէ պուլունմադըր հալաճ,
իքիսի տալի, մէդքիւր դանաբէլէրտէն պիրինին իւզէրին-
տէ օթուրտուլար :

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

ԼԱ ԼՈՒՎ ԻՒՆ ԼԱ ԿՈՒԱԼԷՕԶ

Պիզիմ իթիգատը գալիմիդէ նէզարէն, պու ալէմտէ,
պաղին էօյլէ առամլար պուլունմադտա աղըլար քի, խաղ-
իւզէրինէ պիւլիք թէհսիր իյլէտիպ վէ հիւրմ իտէպիւ-
մէքլիկէ, վէ հիւսնի թէվէճճիւհէլլինիտէ քէնտի իւզէրլէ-
րինէ ճէլլ ու տալվէթ իյլէմէքլիկէ միւզթէտիր խասսէլէրէ
մարիք պուլունմադտա օլուդլարընտան, խաղը, առէթա
եւ իյիլիք վէ եախտ ֆէնալըդ թարաֆընա սէվդ ու թահ-
րիք իտէպիլլէքտէ տիրլէր : Պու խասսէլէրէ մալիք պու-
լունանլարտան պիր թագըմլարը քիւսթալի, հիտտէթմի-
ղաճ, վէ սէրթմէլլէրի օլուդլարընտան, ֆէնա տօլլու-
լու առամլար իլէ պիրիքտէ պուլունտուդլարընտա, վէ
եախտ էօյլէ առամլար իլէ միւնասէպթ իւզրէ օլուդ-
լարընտա, տէնիլլէրի դապարթըլայ ալթ իւսթ իտէն ֆուր-
թունալար միսիլու, անլէրին մէդքիւր ֆէնա թապիլթ-
լարընը թահրիք պիրլէ աղտըրըլ գապարթմադտա տըր-

Լա Կուսայեօղուն մահպետ արգաստաշարը, մերգումե թարաֆրնտան արմըջ օլաուդարը հրանի իպրեթ թէէս- սիրինին կէշին պիր հալալէթինի հիսս իյէմէքտէ պու- լունտուդարը կիպի, լա Լուվ տախի այնի թէէսսիր թաշ- թընտա պուլունտարադ, քէպալը ասին տույլուեու հիսս իյէմէքտէ իտի . . . Լաքին, մէրգումե լա Լուվ իւղերինտէ, մէդքիր հրանի թէէսսիր, եադքունտ կէօրէնէկիմիլ պու- զը սէպէպլէրէ մէպին, սայիր մահպետսրէր իւլլըրէրինտէ օլտուղու գատար տախի գալըլ տէվամ իտէմէնէնէք ի- տի . . . Ֆէթթ-տը-Մարի, պիր վադըթ, քէնտույի պիւթիւն պիւթիւն թէրը իրէ, քէմարի քէտէր վէ թէպիմիյէթ իւղրէ, անճադ թէնէլլի սէլինին էմիւնէ տիւշէրէ սիւրիւքնիլ կիթմիշ պուլունտուղու թադսիրտէ, չիմտի իսէ, մուղա- յիրի օլարադ, քէմարի ճէսարէթ, վէ ճէնապ, վէ հիւքմ իւղրէ սէօյէմէքտէ վէ ամէլ ու հարէքէթ իյէմէքտէ պու- լունտար, կերչի, շարեանը թէաճճիւլ պիր հալ տիր, հալ պու քի, պունունտա սէպէպի վար տըր, չէօյէ քի, մէդ- պուրէ եվլէլլէրի, տիւննատան պիւսապէր պուլունտարադ, տերետի ճէհալէթտէ չալգանըլ կէզմէքտէ իքէն, Պուգ- վալ չիֆթիլիկինտէ դալարըր միւստէթտէ իսէ, այմըջ օլ- տուղու նէնիպանէ թաալիմ ու թէրպիլիէ վէ մալումաթ սապէսինտէ, սաղուչունտա պուլունտի վէ նատիր իւլ էմ- սալ օլուն խաալիսի հասէնէ վէ էվաաֆը մէրգումէպի, պիր սիւրաթը աղիմէ իւղրէ, քէպի թարադգը իյէմիշ իտի . . . Ֆէթթ-տը-Մարի, քէնտի եվլէլլէր չալլինին լէքէսինի սի- լիլ մահվ իլէ, իտտէյի նամուս ու գատար ու հայալիէթ իտէպիլմէքիւր իչին, էօյէ կարնըլ աղաբըլ կէօլ եաշ- արըր տէօրմէքիկին քէաֆի օլտմանաճաղըրը րանա պիւ- տիկի կիպի, մէդքիր միւրաարն հուսուրի նիյէնէթիլլէ, հէմ էլլինտէն իլէլլէ իլիկի եէքթիկէրինէ եաբմալլըլ, վէ հէմ տէ սէպէպ օլուպտա եարտըրմադըլըլ չալլընադըլըլն էլէ- միլլէթ ու վաղիֆէտէն օլտուղուն տախի պիլմէքտէ իտի .

նտըլ քի պիլտիրմիշիլ տիր, լա Լուվ, պիր գանաբէ իւղէրինտէ, լա Կուսայեօղուն եանընտա օլմարմուշ իտի . . . Պու էքի գըլլարըն եան եանա օլմարմալարընտան, տա- պան տապանա զըտա վէ բէք աճալիլ պիր հալ գուհուրա կէլմէքտէ իտի .

Դըշ մէվսիմի կիւնէչինին օլլուն գիւալարը եււղէրինէ վուրմադտա օլուպ, վէ րույի տալման իսէ պէրադ պիր հալտէ պուլունտուղու թադ տիրտէ, էօթէտէ պէլուտէ, սէյրէք սէյրէք պէնադ պուլուլթար, բումուգվարի թօք- լանըլ գապարմադտա իտիլլէր, վէ պարզ դուլարտա, հա- վանըն լարճադըլընտան քէյիլլէնիլ չէվէ կէլէրէք, մէդ- բիւր հալլուտա պուլունտի ճէսիմ եապանի քէպմանէ ա- ղաճարընըն չըպադ վէ սիւնա տալարը իւղէրէրինտէ էօթիւլիւպ ճիվիլտէմէքտէ իտիլլէր . . . վէ հէլէ իքի իւլ թա- նէ սէլլէ գուչարը, սայիր դուլարտան գիւստէ ճէսա- լէթիլ օլտուդարընտան, գօրգմադօրըն կէլիլ, հալուդ- տան թաշարադ պիր ուֆադ չոյ թէշէքի իյէմէքտէ օլան սուլարտան հէմ իլմէքտէ վէ հէմտէ երյաճնադտա ի- տիրէր վէ պու հալուղուն քէնարընտա պուլունտի մէրմէր թաշարըն իւղէրէրինի, գատիֆէվարի եշիլ եասունար գարլըմադտա իտիլլէր . . . վէ քէպալը մէդքիր թաշարըն արալարընտա, էօթէտէ պէլուտէ, սուգտան աղաաւէ գալարադ հուսուլէ կէլլիլ թուլիմ թուլիմ էմիլի իլլար պուլունտադտա իտիլլէր . . . իլթիմալ տիր քի պալը- րը, պիր մահպետսիւննէնին պիր հալուղու հայինէ, պէօյ- լէ էհէմիլիէթ վիրիպտէ նաղշ ու պէնան իթմէքիկիլլէ պօլ պիր չէյ տիր նալարըլլա պաղաճադար տըր, հալ աու քի Ֆէթթ-տը-Մարի, ճուր կիպի տիւշիւնմէքտէ, վէ ճուր կիպի հիսս իթմէքտէ օլմաղըլընտան, մէդքիր ու- ֆադ պիր չաբըլլըլ իլէ, րույի տալմանըն մաի րէնիլ ալ- թընտա գօլուպ կիլթմէքտէ օլուն պուլուլթարըն հէմիշ թէպիլլ ռմադտա պուլունտի պէնադըլըլըն, մէքիւր թէպիլլ օլմադտա պուլունտի պէնադըլըլըն, մէքիւր սուլարըն տէրուչինտէ քար իյէմէքիլլէրին . . . վէ

պիտանային, քեզայի՛ք մեզքերը սուլարուն տեղունինտէ, չեմսի թապանըն ալթուն ընկինտէ զիեալարընըն վարտազ դըրըմարընը . . . կեօղէրինէ մահդուն մահդուն տըրիպ պազմադտա օլտուզու կիտի, թէքրարէն մահդում գալւ միշ օլուպ, վէ գաթէն իսէ, տէկիլ եալընըզ սէվմէքտէ օլտուզու, իլլա պիր սուրէթի շաիրանէտէ, եանի ալիտատէ օլարապ միւթէհայեիլ պուլունտուզու օլ ինթիլամիլ թաւ պիտիմ կիւզէյիլքէրի իւզէրէրինէ տիւշնտիւքճէ իսէ, ահը տէրունէր չէքմէքտէ իտի :

— Պանա սէօյլէյէճէկինիլ չէ՞ իտի, — տէյի սիւալ իթտի լա կուալէօզ եանընտա օթուրմադտէ օլան, վէ տուրկուն վէ սիւքիւթ իւզիւն պիր հալաէ պուլունան բէֆիդա սընա, եանի լալուվա :

— Պիլիմ իլին պիր իլլահաթա ինթիեաճը ալիմ վարալը, — տէտի լա Լուվ կիւքէք սէս իլէ. — պու հալ պէօյլէճէ տէվամ իտէմէեէճէք տիր :

— Նէ տիմէք իտթէտիկինիլի սնլահամաեօրում . . . լա Լուվ :

— Տահա չիմտի, պէն չուրաճըգտա հալլուտա, Մօն-Սէն-ժանըն բաշալլարալընըն մէսէյէսի միւնասէպէթիլլէ, քէնտի քէնտիմէ Լարթիլ չու լա կուալէօղիւն լադըրտը սընա դանարապ, վէ թէհասիրի ալթընտա գալարապ, քէնտի սէօյ վէ էտտաամտան վաղ կէչիմէյիլիմ, տէյի տիւշնտիւպ գարաթ վիլմիլ իտիմ . . . հալ պու քի սօնրատան, թէքրարէն սիլին հալու հարէքէթ վիլանընըրտան միւթէհասիր օլարապ մաղուպ օլտում . . . :

— Լաքին . . . :

— Լաքին մաքին պիլմէմ պէն, խայր, պու հալ պէօյլէ տէվամ իտէմէեէճէք տիր, պէն պուսնա թէհամիլլա իտէմէմ . . . :

— Նէ իտթէրսինիլ պէնտէն, լա Լուվ, պէնթի սիլի պիր քէնալըք եարալըլմ վար մը տըր :

— Պէն . . . քի, սիլ պուրտեա կէլէլիտէն պէրա, պիլ :

մէմ, պանա պիր հալ օլտու, պէն չիմտի էվիլքէր լա Լուվ տէկիլիմ . . . խայր . . . պէնտէնէ կիւքէք գալմըլտըր, նէ գուվլէթ ու գուտըթ գալմըլտըր, վէնէ տէ պիր քիւսթալըք էսէրի . . . :

Պատէհու, մէրդումմէ գաթի քէլամ իտէրէք, պիրտէն պիրէ էլպիսան գօլունտա աչաղը ալարապ, քէնտի պէեազ սինրիլի, վէ սիսա էյվա թիլլիլա սաղ գօլունու լա կուալէօղէ թադտիմ պիրլէ, աիրսէկինին իլ թարաֆընտա, մաի պօեա իլէ կիլէնէսէրէք եարըմըլ օլան պիր պըչաղըն, դըրմըլք պիր պօեա իլէ իլլէնիլմիլ պիր կիւքէկէ սաթանմըլ օլմասըն, վէ մէզքեր ընամին ալթընտա տաիլ, չու աթիտէքի լուզէթիլլին վէ եաղըլարըն պուլունամասըն կէսթէքտի :

«Քիմիլք քի գօրդաղըք եանի ալաղըլք էտէրէք իտէ,

էօլտիւրիլմէլի տիրէր,

Մարտիալ

Է. Ռ. Ս. Գ. Պ. Վ. Ռ. Ի. Պ. Տ.

(Էօմրիւմիւն ոօն սաաթընա գատար, իչպու վատիմ իւզըն պուլունտաալըմ ալը)

— Կէօթտիւնիւլ միւ պուսնալը, — տէյի պաղըրտը լա Լուվ :

— Էվլէթ . . . տէհէթամիլ պիր չէյ տիր պու, վէ պէն տէ տիւշալը հէյպէթ օլմադտաքում, — տէտի լա կուալէօզ կիւզիւնիւ պազա թարաֆա չէվիլէրէք :

— Պէնիմ տօթում, եանի սէվտիկիմ օլան Մարտիալ, աթէտէ գըլարմըլ պիր ինէ իլէ ինէնէեքէք եաղտը պուսնալը պուրտալա . իլթէ կէօրմէքտէսինիլ եա, նէ սէօյլէեօր, էօլէ-էլէ ելիլէ թէլէ տէյիեօր, չիւնքի, մէրդումուն իթիդատընճա, գօրդու տէնիլէն չէյ պէնիմ իլին օլմաեաճադ իտի, վէ պէնտէ օյլէ օլմաղըլը վատ իլլէմըլ էտիմ. չիմտ, մաաղալան, էկիլի մէրդում իւշ կիւնտէն պէրու պէնիմ թիւմադտէ օլտուզում թարիդտէն լաւ պէրտար օլաճադ օլոր իտէ, տնիտէ, պու պըչաղըն պու :

ճեղակայ վերեքեր իսթէտիմի էվվէթ, Պէն... տէտիմի Մ օւն-Սէն-
ժան պէնտէն սօնրա իսթէտի... վէ սիգտէ տնր պէնտէն
իւսթիւն թուիթարագ, օնա վիրտինիլ... Պէն օլ վաղըթ
հըրաքմտան ամէն թէսիլէթ, պըշաղըմը զտըրըրըղըմ
կիպի, իւզէրինիղէ հիւճուժ իյլէտիմ... :

— Բէք ալէա, օլ վաղըթ սիղէ պէն նէ ճեղակայ վիր-
տիմ, Պէկեր իսթէտ իսնիլ, վուրունուղ, էօյալիւրինիւղ
պէնի... Փաղաթ, չօղլուգ էդիլիէթ չնքտիրմէ լինիլ...
տէտիմ, — աէյէ ճեղակայ վիրտի լա կուալէօլ... — իշթէ
օլան լաղըրաք անճաղ պունտան իպարէթ տիր... պուն,
տա, սիղէ դարչը հաղարէթ սաեւլաճաղ նէ վար տըր... :

Թամամ, իշթէ օլան անճաղ պունտան իպարէթ տիր...
էվվէթ, էօյլէ եա, անճաղ պունտան իպարէթ տիր...
նաալըտա գօլայ գօլայ վէ կիւզէլ կիւզէլ սէօյլէմէքտէսի-
նիլ, հալ պու թի, եալընը օլ դատարճըգ սէօյլէյիլիլ...
պըշաղըմը էլաճէ հալըրաղ մաղլըղա... վէ պէնի գըղ-
տըրըրըջօլտուղունուղ հալտէ պիլէ... գաղըքպտա սիղտէն
սփիլըգ տիրէմէքիլիէ... պէնի մէճպուր գըլմաղըղը-
նըղը, մէկէրիլ հիլ գալէ ալմաղընընըղ... Մէկէրիլ,
պէնիմ իւզէրինիւն հաալը օլան պու հալ վէ պու հարէ-
թէթ, մէկմուլուն տաթիլինիւն պիր շէյ մի իաի, հէք վա-
ղըթ կէօրիւլէկէլէն հալըրտէն պիրը մի իաի... Պագը-
նըղ իշ նաալը օլտու իաի. պէնտէ պիր թապիլաթ վար տըր,
հըրաքմէ կէլիլաղ աղըլմ պաղըմա կէլտիկինիլ, պէն քէնտի-
մի աճըրմ... Սիղին պուրաեա կէլտիկինիլ աղչամ, տիղ
իւզէրինէ կէլիպտէ տուա իթաթիկինիլ կէօրտէկիւմտէ,
պիրմէմ նաալը օլտուա, սիղի դէվգիւնէկէ գաղըքչա-
բաղ, գօղըւշումուղտա պուլունանալըն քճաֆիթէնի տա-
խի պաղընըղա թօլընըպ էյլէնէճէք եէքտէ, պըրաղա-
լըմ թի վարսն տուաալըն եաալըն... մաալմ թի տուա
իթմէքտէ տիր, տիմմէ տիր թի հաղգը տա պուլունմաղ-
տա օլմալը տըր... տէտիմ, վէ ֆէրտաաք սապահըր,
նիլին, վէ նաալը օլտուա, կէրէք պէն վէ կէրէք սալիլ

գաղըլար, սիղին հուզուրունուղտա, քէնտի էլպիսէլէրի-
միղի կլինմէքիկէ հիճապ էյլէմէկէ պաղչաղըգ հա՛մ, սէօյ-
լէյիլիլ, նէ տիր պունտն սէպէպ ու հիւքմէթի :

— Պիլէմէքօրում... լա Լուվ :

— Մահիհ մի սէօյլէքօրունուղ, աճալիպ, պիլէմէքօ-
րունուղ, էօյլէմ, — տէտի լա Լուվ, լա կուալէօլա իսթիհ-
զաիտէքը. — էօյլէ՛ եա, պիլէմէքպինիլ Պէսպէլլի սիղ, պի-
ղիմ, պաղը քէրէք, էյլէմէքքիլէ թաղըլնտա օլտուղու հալ-
տէ, սիղին հաղգընըղտա, Պու պիլտէն տէկիլ տիր. իլլա
պաղչա պիր մալիլուգ տուր տիմէքտէ օլմամըղա ալտա-
նըղ ինանմաղտա օլմալընըղ. էվվէթ, պէլքիտէ քէնտի-
նիղի, սահիհէն էօյլէսինիլ տիր, տէյէ զանն իլլէմէքտէսի-
նիլ, էօյլէ տէկիլ մի :

— Պէն քէնտիմի էօյլէ պիր իթիգատտա պուլունտու-
ղունա տալիր հիլ պիր շէյ սէօյլէմէլչիմտիր :

— Վաղաա էօյլէ տիր, սիղ քէնտինիլ, էօյլէ պիր շէյ
սէօյլէմէլչիլինիլ տիր... հալ պու թի, հէք պիր աճէլ
ու հարէքէթիլիլ, խուսուսու մէղպուրու թաատիլ էյլէ-
մէքտէ տիր :

— Պէնի տինէլինիլ, ըճա իտէրիմ սիղէ... :

— Խալը, սիղի տինէմէքքիլ իլիմէ կէլմէքտէ տէկիլ տիր,
չիւնքի տալիմա գաղար կէօրմէքտէլիմ... հաթթա սէօյ-
լէեէճէկինիլի տինէմէք տէկիլ, էլուղիւնիլէ պաղմաեք
պիլէ, աալա ճաճըմ իսթէմէքօր Պէն պու անտէկին, թիմէեքի
գըղաքմալը տէկիլ իտիմ, հալ պու թի, իթի իշ տէֆա,
գալընիմտէ մէղքիւր տուլընու տաթի հիսա իթմէկէ պաղ-
չաաղըմը, քէմալի թէաճիւպ իւղը կէօրմէկէ պաղչա-
լաաղըմը... իսթէք պիր հալմանըղ սաեւլընը օլտուն վէ իս-
մըլմտըր... իսթէք պիր հալմանըղ սաեւլընը օլտուն վէ իս-
թէք պիր նամըրալը... էվվէթ, աալա ֆիլըրմտէն պիլէ
կէլմէքտէ օլտուղու հալտէ, պիրտէն պիրէ, օլ սիղին
հաղըթի Մէրէէմէ մանէնա պուլունան հիւնի ճէմալի-
նիլը օլ թիւր հալալէթ ու մահուլիլիլէ օլան թալը ու
թաղընըղը, գըղաքմաեա պաղչալմըլմտըր... էվվէթ,
Գ.— 37

պէն, չիմտել գատար, քէնտիմ էսմէր օլտուգում՝ ճիճէթ-լէ, սարը սաշը վէ մաի կէօլլէն առամարա, չէշի նէֆ-րէթ իւզըն պագմադտա իքէն, սիւին օլ սարը սարը սաշ-լարընըը, վէ մաի մաի կէօլլէքինիլի տախի հասէտ խորպ չէքմէմէքտէ պուլունմուլում տուր . . . պէն պէն, պէն, լա ի.ուլ օլտուգում թագափրէն . . . էվլլէն, պէն քէնտիմ . . . չիմաի կէօլ պէլլէմըլիկէն աղըու վէ իշթիխազընը չէք-չէքտէլիմ . . . ի.կէրչի սյունտան եալընը սէքըզ կիւն էվ-վէլ, պիրե կէլիպտէ պանա, պէօլլէ պիր չէյ սէօլլէմիշ օլտա խտի, իրևաա՝ ալիմ, անըն սաշընը պաշընը եօլար խտիմ . . . վէ շունա տախի տիզգաթ օլունմար տըր քի, պէնիմ պու-հասէտիմ, սիլին պաշազ պիր հալինիլտէն նէչէթ իթմէ-յիլզ, անճադ նուֆուլզ ու թէնսաթրինիլտէն նէչէթ իլնէ-մէքտէ տըր, եօզաս, եւլգանիւլտէ, Մաթիմ Մազգա-զնիսպնին թապիլթինտէ կէօրիւլէկէլմէքտէ օլան պիր էսէրի հիւզն ու էլէմ միւշաճէտէ օլունմագտա տըր . . . իմտի սէջլէյինիզ չիմաի, սիլզ քէնտիլնիլ սէօլլէյինիլ, մէկէրչի պէնիմ պու հալիմ, քէնտուլ քէնտուլէ, թապիլ օլարազ մը հասըլ օլմագտա տըր, եօզաս պիր սէպէպ մի պուլունմագ-տա տըր, չիւրհէսի, սիլին տախի գալպինիլ չէհատէնթ խտէպիլթիր քի, պիր սէպէպ պուլունմագտա տըր, վէ իշ-թէ օլ սէպէպտէ, սիլզ քէնտինիլսինիլտիր, էջլէ տէկիլմի

—Մէկէնքի պէն, քէնալի թարաֆըմոան վիրլմէքտէ օ.
լան ալըր սէպէպլեյնէթին իրզահաթընը վիրէպլիւրմիլիմ:

—Եվ վե՛լ, բ՛լբ ալէս վրէժ պիւրիսինիլ, չիւնքի, քէն-տի եաբաղղընըղը քէնտինիլ, բ՛լբ ալէս պիւրիսինիլ . . . Եւ քէնտի թաղը ու հարէքէթ ինիլլէ, հէր իսթէտրիկնիլի եաբաղղմէքաէսինիլ :

— Լաբլին, սիզին չիւհէնի՞ղ նէ աիւր, հագգընըտա
նէեէ հոտաիւր տիւր էֆըքաւը ֆաասիտեմ օլտալիլը :

—Մեկէքդի պէն պիլմէքտէ միցիմ. իշթէ ասըլ սիղաէն չիւքհէ իթմէքլիկիմէտէ, մէզքիւր խոսոսու սէպէպիլիէթ վիրմէքտէ տիր. չիւքի, պու պասպտէ հիւ պիր չէյ անլա-

համահեղուժ, Պաշտօն պիր չէ՛յ տահա վար տըր, չէ՛զլէ քէ,
պէնիմ թապիաթըմն իզթիզապընճա, պէն չիմոխյէ դա-
տար, եա քէ, քիլի վէտէ հալիօտ հիտտէթլի պիր հայտն
պուրճանմագտա խոխիմ. . . լաքին, օթուրուպտա Դէ-Նէ-
Քիւիտ տէնիխէն չէ՛յ, ասպա պիլմէքտն տէկիլ իտիմ. . . հալ-
պու թի սիզ պէնի, շօլէ պիր Դէ-Նէ-Քիւիտ-Նէ-Վալմէնտալի
վազ իթտինիզ, էվիլէթ, սիդին տէհանքըզտուն, էյոլէ քէ-
լամպար չըզմագտա տըրլար քի, իքնտիմ իտթմէքտն օլ-
լամտըզլիմ հայտն տախէ, ֆիքրիլի պուրանտըրըզ վէ գալ-
պիմի ալթ իաթ իտէրէք, պէնի, պիր չօգ հիւնքէնիլի չէ՛յ-
լէր իւզէրնէն տիւչիւնմէքիլէ մէհպուր իլլէմէքտն տիրէր

—Սիրելի պատիի մահադուհիներենթինդ օլմադտա պու-
լունտուղումանա ասանը էսենթի իտեղիմ, լա լուվ . . . Լա-
բին, սիղեն օլ եօլտա պիր չէյ աջօլեմիլ յալունղումա տա, պիր
տիրիլ տեղիսաթրը իտեմեն եօլում . . .

—Այլիմ Ալլահ, — տեսիկ պաղըրաւ լաւու վեր հետ-
տեսի վէ պեր սապըրալըզ Իզրէ Ֆէթօր-աբ-Մարքինն լա-
ղըրաւաւնը քեսէքէք, — սիզ պաղը տէֆա Էօլէ շէյնէր
հարմարտասընը քի, արամանն իւզէրինն, լաղըրաւըզ
գարաւը լճեսարին իյլէմէքէ տըրնը. . . Էզվէթ, պէօլէ
սիւր, սիզ հէր ճիհէթէ մուղըրը պեր գըզընըզ. . .

— Լա, Լուսիկ, էօյլէ տարըրըսդ հիտաեթ լինմէքսէն իսե...
սէօյլէտիկինիդիկ իյզահ իլլէսէնիկ, տահա իլի ջուր... »

—Տխրվեք կհեն իշ օտարներն չալընամադտա իբեն, պեն սիզեն Տախնիզեն պաղըպ տիգդաթ իլլեմբեթեն իտիմ. . . պաշընրըը Էծինհնիզեն Էկէրէք, վէ կեօլլէրինիզիա՞ն աչաղը պարադ, Էլինիլտէքի տիբիշ իլլե մէշոււ պուլունամադտա իտիմիւք. պիրա՞ն օլ Դհնկեհամա՞ն, Էլինիզին իւզէրինէ, իւրի՞ճն պիր տամա կէօղ Էաշը տըր տուշտիւ. . . կեօլլինիւ. . . զիւ մէգբիւր Դաթիբէն Թիբէրէք, պիր տաշընա զատար պագտընը. . . վէ պարտէհու Էլինիզի տիհամընըա կեօթիբէրէք, վէ պուս իթմբեթէսինիլ տիր կիսիլ պիր հալ իպրազ իլլէեքէք, անը սիւտինիւք, Էօյլէ տէկիլ մի:

— Եվ վե՛լե՛ծ, — առեա՛ծ լա կուսա՛լեօզ երևա՛լցիքի գրգռութաբա՛զ։
— Կէքո՛ր, սուրբէ՛թի դահիւրե՛նէ նեղարե՛ն, պուռ պիւր շէ՛յ
տիմե՛ք տեկիլ տիւր . . . հալ պուր քի, օլ հէնկեա՛մոնէ իւզե՛-
րինիզտէ օլ մէրթեպէ՛ւրտոն պիւր էսերի էյէմի աղիմ հիւրմ
իթմէքտէ իտի քի, պագտըզնա՛ն հիկէրիմ բարէ բարէ օ-
լուպ վէ իշէրիմ տախի լալթ իւսթ օլմագտա խտի . . . Ետ-
հու, պանա պագընըզ, պուռ սէօյլէտիկիմ պիւր մապալ տէ-
վիլ տիւր, վէ մաննասըզ պիւր շէ՛յ տէկիլ տիւր, անլատընըզ
մը . . . պուռնա մալ լալագա պիւր հիքիթն լալ տորը, պէնիմ
գալալիմ շիմոխէ գատար, թալաւան դահեաաան պիտեմ
պիւր սէրթիք իւզրէ պուռլունակէլիշ օլուուզու . . . վէ քիմ
սէլէրտէ պէնիմ աղլատըզմը կէօրմիւշ օլմագլըզը իտոտա
իտէմէտիկի թագտիւրտէ . . . սիդին լէհհէնկաւէ իսէ, Ետ-
լընըզ պիւր մահըրնիկեթէ էսերի կէօրմէմէ, ապա քէնտիմ
գալլթ իտէմէմէրտ, վէ պինաէն ալէյ հէվէլէքիք իտէրէք
աճըրեզ ըրզգաթա կէլմէքտէյիմ . . . Եվ վե՛լե՛ծ, պէնիմ պու-
հալիմ պիւր կէվէլէքիք, վէ սըրֆ պիւր գայիֆիք ալէամէթ
տիւր, վէ պուռնոնա իսպալթը շուռուր քի, գալալիմ բա-
հալթ օլմաաըրընան, մէլ իկունաէն պէրու, քէնտի սէվիլ
կիմօլան Մարսիուսա մէթմուպ պիլէ Ետգամմըշմը աըր . . .
Եվ վե՛լե՛ծ, պէն սիդի կէօրէլիտէն, վէ կէօրիւշիւպ գօնուշա-
լըտան պէրու, իւզըրիմտէ պաշգա պիւր հալ վագը օլմու-
տուր, սինիւրէրիմ կէվէլէվիլէր տիւր . . . վէ իշիէ աըլթը
պուռնատա պիւր իիթիմ վիւրիլէլի տիւր . . . աըլթըզ, պու-
գատարը քիւաֆի տիւր, Եօգա սօնըրա տահա ֆէնա օլու-
րում . . . վէ գաթէնտէ ֆէհմինէ վարմագտա հիսս իյլէ
մէքտէյիմ . . . Պէն ապա թէպտիլի հալ ու ախլադ իթմ
մէք իսթէմէմ, Եվ վե՛լի նէ հալ վէ նէ ախլադտա իտի
սէմ, Եինէ, օլ հալտէ գալմազ իսթէրիմ . . . չիւնալ, քի
մէսնէյ քի զէնտիմ մագադար իտիպտէ, իւզըրիմէ կիւ-
տիւսմէքիկի գապուլ իտէմէմ . . .

— Տիմէք տիր թի, շիմոնի տիգլ պոռնա կիւճէնսի շարինիկ տիր, էօյլէ մի, լա կոսմ:

— Եվ վրէժ, չիւնքի, սիգի թանճեւոյ, վէ սիգին ինչ էււը
ֆէթ Բէյտա իրմէքըլիւմ պէնիմ իշին Բէք մուգըր օլմուշ
տուր, Եկերչի, պու Տալլ պէօլլէճէ, չգո տէկիլ, Էալլընը
օն պէշ կիւն տաճա տէվաւ իտէճէք օլուր իսէ, արթըգ
օլ վաղըթ, պոսնա լա Լուվ իսմինն վիրմէյիպ . . . Էլլա
պիր Տիշի Գօսուս իսմինն վիրէճէքըր տիր . . . Հաւ պու-
քի, թէշէքըր իտէրիմ, պէն Տայլլ պիր մեղնէլլէթի գա-
պուլ Էաւմէմ . . . վէ Տաւմէմ, Մարսիաւ պէնն թէշէֆ Է-
տէ . . . վէ Հաւարլ արթըգ սիգտէն գաթըր ալեգգա իտէ-
րէք, Եանընըղտան ուգաղըլանմաղ իսթէրիմ, վէ պու մագ-
սէտիմին հուսուլի իշին աաթիլ, պտշգա պիր գօղուշա նագ-
լիմէ միւսաատէ օլուրմաաընը թալայ պ իթմէքըր նիյեթիմն-
տէյիմ, չայտա, Եկեր պու թէքըլֆիմտէ Բէտա օլուսուր
իսէ, անըն տաթիլ չարէսինի տիւլիւնմիւշլիմ օլուր, Տէք
նաարլ օլա, պէն պուրադա պիր արպէտա գօղարըր Տայ-
լէ պիր գաղաշնթի իշէրլըմքի, պուրադա չըգմաղըղըմ
միւտաթէլիմ տալան գաաար, պէնն մաճպէն աթարալ,
վէ օլ տուրլէշ սիգտէն ճիւտա տիւլիւն օլուրում . . .
Իշթէ, լա Կուալէօղ, սիգէ սէօլեթէճէկիմ պու իսիլ .

Փըլէօր-տը-Մարի պոնոն իւզէրինէ, պիր ինժիրազ
իւզըէ քէնտիսինէ ատէմի էմիլիէթ վէ մահզունիլիէթ
իւզըէ պազմադոտ օլան լա իւլուն էլինի թութարազ ,

— Լա Լուվ, սիրե՛ գաղիկն անօլլերլովքի . . . — տե՛սի
— սիզ պէնի, սիրիւրէրնիդտէ արեզ օլան պիւր կէվէթ-
լիւթոնն նախ աճըմագտառ օլմաեղպ, իլլա ընէտի ճամլիկեթ
ու խոսանլիեթիմիսիկի իճրա իյլէմէքաճսիկի . . . Ջերա,
պու ալէմոն, անֆիլ ու պիւրաբէլերի, տէկիլ պիւնրէրն
կէվէթէ վէ օլդաթ օլանլար, իլլա պիլիս-թ վէ շէճաաթլը
պիւր եւրէթէ՛ մալիթ պուլունանլար աճըրպ անբաճեթ ի-
սիւրբէր :

— Խաղը, պոռնտա նէ պիր էսերի հալիլյէնէն վար տըը,
վէ նէ տն պիր էսերի շնհաւաթ, — տնտի թէգալիյէսիվ-
ճէ վէ ասի պիր սէօյէյիշ իլէ րա Լուվ. — Իլա, տնհաթ.

կէվէքիկիմոնէն վէ ճէսարէթսիղիկիմոնէն նէչէթ իլլէ-
մէքտէ տիր . . . վէ հաթթա, սիղի անքմըչ օրմադլըզմը
լիսանէ ալըպ տա սէօլլէմէնիղի օրիէ խաթէմէմ, վէ դա-
պուլ իթմէմ . . . չիւնքի, սահիւն տէկիլ տիր, էօլլէ տէ-
կիլ տիր . . . :

— Բէք ալէա, անըն դիրքին կէչիպ լաղըրտըրնը իթ-
մէյէյէյիմ, լա Լուվ, ֆազաթ, մաւտաթի հազգըրմտա իդ-
հարըր ըրգգաթ իթմիշալիկ տիր . . . հիչ տէկիլ իսէ, իլ-
հարըր թէչէքքիւր իթմէքքիլէ ըսէսաթ միրիւքսիւնիզ, էօլ-
լէ տէկիլ մի :

— Մնատա հիչ էհէմմիյէյէթ վիրմէսէմ ճայիզ տիր . . .
զաթէն, պէն պու կիճէ, պաչապ պիր գօղուչտա եաթաճա.
ղըմտըր . . . վէ եախօտ մահպէսէ աթըլաճաղըմտըր, վէ
ինչաալլահ հազըրտա տա պուրատան չըզըպ դուրթ ուլաճա.
ղըմտըր, տրմէք տիր քի, արթըզ սիղին իլէ կէօրիւչէմէ-
նէճէկիմ տիր :

— Պուրատան չըզտըրնըզտա, նէրէնէ կիտէճէքսիւնիզ :

— Ա, նէրէնէ կիտէճէկիմ . . . քէնտի էվլմէ կիտէճէ-
կիմ, պէնիմ իգամէթիկահհիմ Բիէր—Լէսգօ ոզաղընտա
տըր : Պէնիմ քէնտիմէ մախսուս պլըճա օտամ վէ էչէամ
վար տըր :

— Է՛յ, Մարսիալը, — տէտի լա կուտլէօզ, միտսճընա ույ-
ղուն վէ դալպինէ հօչ կէչիր լաղըրտըլար իտէրէք լա Լուվ
իլէ միւքեալէմէնի ուղաթմաղլըզ էմէիլլէ, — Է՛յ, Մար-
սիալը, էլպէթթէ կէօրիւպ մէմնուն ու մէսուր օլաճադ-
սընըզ տըր, էօլլէ տէկիլ մի :

— Էվլէթ . . . ա՛հ, էվլէթ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի
մէքոճմէ աչըլը պիր սէս վէ թէլաֆիուզ իւզրէ . . . պէնի
թէվզըք իթտիքրէր Վաղըրմտա, զէվալը հէնուզ քէֆ-
սիղիլէքտէն զալգամադա խտի . . . տայիմա սուլար իւզէ-
րինտէ կէզմէքտէ օլտուղունտան, պիր նէլի սըթմաեա թու-
թուլմաչ խտի . . . թամ օն եէտի կիւն կիճէ վէ կիւնալիզ
պիր տաղըզա պիւէ հանընտան պլըքմաեարազ պաղտըմ

կէօղէթալմ, վէ հաթթա, հէքիմ, իլաճ, վէ սայիրէ մէ-
սարիֆաթընը դարաթա պիլմէք իչին . . . քէնտի տիւքքէա-
նըմն նըսֆէնը սաթըպ սարֆիթմալմ : Տօրուսու, օլ պապ-
աէ պէն քէնտիմ մէտա խտէրիմ, վէ զանն իտէրիմ քի,
մէտհ իթմէքիկէտէ հազգըմ վար տըր . . . չիմտի մէր-
գուճ, ատէթա պէնիմ զայլլէթիմ վէ ֆէտաքեալըզմ
սայէսինտէ եաչամազտա տըր . . . Հաթթա, տահա տիւն-
քի կիւն, մէրգուճան սաղլըղը վէ ըահաթլըղը նիլէթիլլ-
լէ, պիր մուճ տալիմ եաղտըմ . . . Կէրչի, պու պիր պու-
տալալըզ տըր, իչինքի պէնիմ իչին, նէ Ալլահ վար տըր վէ
նէտէ չէյթան . . . Լաքին, հէր նէ հալ իսէ, հիչ պիր զարարը
օլմաթըքտան պաչապ, պէլիքի ֆայիտէսի տալի վար տըր,
զիրա, պաղը քէրրէ մուճ եաղմաղլըզն, քէյֆիսիղիք-
տէն եէնի դալգմըչ օլանըր իլին, ֆայիտէսի կէօրիւլմէք-
տէ տիր . . . :

— Շիմտի Մարսիալ նէրէտէ տիր, վէ նէ իչ իլէ մէչ-
ղուլ պուլունմազտա տըր :

— Մէրգուճ տայիմա, Ասնիէր քէօքրիւսիւ ճիվալըա-
րնտա վաղը պիր առատա պուլունմազտա տըր :

— Պիր առատա՞ մը պուլունմազտա տըր :

— Էվլէթ, օրատա, քէնտի ֆաթիլեատըլլա, եալընըզ-
ճա պուլունան պիր էվաէ իգամէթ իլլէմէքտէ տիր : Վէ
տայիմատա պալըք ալճըլըղը պէքընիլլէրլէ մուհարէպէ
իւզաէ պուլունմազտա տըր, պիր քէրրէ դահըլընա պի-
նիպաէ, չիֆթէ դուրունլու թիւֆէնիլին էլինէ ալտըմը
իտի, արթըզ քիմնէ հանընա հանաչամազտա տըր, —
տէտի լա Լուվ միւթէքպալիրանն պիր սէօլլէյիլ իլէ :

— Սանաթը վէ եախօտ իչի՞ նէ տիր :

— Խըբաղըզ իլէ կիճէթի պալըք ալճըլըզնա չըզ-
մաղ տըր, վէ պուլունտա գաթիլալըք, քէնտիսի պապա
եթիլիթ պիր մուհարաման օլտուղունտան, գօրղազ առամըն
պիրիլին, սա իր պիր առամ իլէ, պիր դավղապը զուհուր
իթտի մի խտի, անըն իլէ ճէնըլէչմէքիլի տէրիւհաէ իտէք . . .

տէ, պէրէքէթ վիրտին քի, մահքէմէ, իշի իսպաթ խոկոտէ
Մարտիտա հիւքմիւ կիտիքէմէմիշ տիր, ֆադաթ, պու ճիւմ
լէ իլէ տաթի, մէրգոււմ պիր տահա օլալարա աւադ պոս-
մամաւա մէճպուր օլմուշ տուր . . . վէ իշթէ օլ միւնասէ-
պէթլէ, ֆարիտէ չիլինկիրիք էօլրէմէկէ կէլիշ տիր . վէ
նաստէ քէնթաթիկի, պու միւնասէպէթլէ թանքլուշքմ տըրլ
հաւաքլը սէօլթաթմ, մէրգոււմ տաթի, պէնիմ կիպի տիր
պաշլը օլալ, քիմէնին թահթը խաթէ վէ իթաթլընտա
պուլունմագլըղը հալմ իտէմէտիկինտէն, ուսթաթլլա խմ
թիգաճ իտէմէնէրէք, Ստիեքէք քէնտի ֆամիլեաթը եւ-
նընա տէճմէքլիկէ մէճպուր օլմուշ, վէ բրմագլ իւկէրինտէ
գուրտանըղա պաշլամըշ աըր . . . Հալ պու քի, օրման էօմ
րինքիմ մահբոււմ գալարաթը իշինտէ, տաթիա աընմագ-
տա պուլունմաթլէ տուր . վէ եթէ, էր եւ կիճ, հէր հալաւ
պիր կիւն, այնի թարիգի թուլթաճագ տըր, չիւնքի տա-
լիմա մէլլան վէ արգուտու ծոտա աըր . իշթէ, մէգքիւր
ալճըլըղընը պանա հաղլ իլլէտիկի վաըթմտա, օրման
հաղգընտա ֆիքիլըլէր վիրմիշ տիր . . . վէ չիմտի, պէնիմ-
տէ իթիգաաթմա նէղարէն, մահալ էօլլէ պիր շէյ իշին տօղ-
մաշքոււմ տուր . վէ պուրտամտա գալմիշաղա, թապիւն-
թիլիշ տաթի կիտիպ կէլիպ իշ օրաւա վարաճագ տըր . . .
չիւնքի մալիւմ եւ, պիր դարըննէ գօճաթը, գանքի թարիգի
թուլթաճ իսթէք իսէ, գարըր տաթի աըր իսթէմէքլիկէ
պօրճըւ աուր . . . էկէր Մարտիալ խըրըզլըք թարգլիկի
թուլթաճըլըղը արգու վէ միւրատ իսթըր իսէ . . . պէնիմ
տաթի ծոտ իշթիլըթ իտէճէրիմտէ չիւքհէ եօղ տուր . . .
Պիր էրէքհէ մալը օլմագլ տիմէք, անըն կիպի օլմագլ տի-
մէք տիր :

—Այ, լա լաւլ, սկզբն Քամիլեանըղ եօդ մուտուր, վէ
հէ՞րէտէ տիրլէր :

—Մէկէքսիկո պէն պիլըմէքտէ՞միլիմ, . :

—Մէրդուովարը սիրդ չօգտա՞ն պէրու մու կէօրմէմիշ-սինիդ տիր :

—Պէն հաթթա ճնարուն սաղ վէ եախտ էօլիւն պո-
լունտուդարնտան տալի խալէբար տէկիլիմ:

—Տիմեֆ տիր քի, սիլվին հազդընդդտա, խայինճէ պիր
մուսամէլէտէ պուլունմուշլար տըր, էջլէ՞ մի :

— Օտուտա պիղեմամ: չինքեր, ետընըզ չու գատարը պիւ-
լերիմ: քի, պէն ճէնուզ օն պիր չաղարըմտա իքէն, վաղի-
տէմ պիր ասկէր իլէ ալէադա բէյտա իտէրէք, պիր թա-
րաֆա չէքիլի վիրտիլի կիպի, բէտէրիմ տալի կիւտէլիքէմ
պիր ասէմ օյտուզու հալտէ, պիրի պէնիմ եաշըմտա օ-
լուպ, վէ տիկէրիտէ ալթը հաշընտա իքի նէֆէր էքքէք
էվատը պուլունան, վէ էլ արապատշլա էլմա կէզտիրիպ
սաթընը օլան պիր դարքիք քէնտիտիմէ: Պէնքէն ետրարիպ,
ալըպ պիզիմ թափան իլինէ կէթիրտի: Պոնշլաք պիր վա-
գըթ, կէրչի մուհապպէթ իւպէ պուլունտուլար իսէ տէ,
սոնրատան, պիլթիմ էլէ միտնանը պիր դարը կիտիպ կէլ-
մաէկ պաշլաշը օլուպ, վէ էլմանը դարը էլմասընը սաթ-
մէնէ կիթտիլի կիպի, մէրգումէ կէլիպ բէտէրիմէ մէր-
ճիմէկի ֆուլունա վիրմէքտէ օյտուզալընտան ... վէ ճէր
նաալ իսէ էլմանը դարքտա իլին ֆէճմինէ վարտըլընտան,
արթըդ օլ վազըլթտան պիր ալպէտա արտ պաշլաթ, ճէր
կիճէ դափա կիւրկուլտի վէ տուտադ բաթըրտարը հիւքմ
իլլէտիկինտէն, կէքէք պէն վէ կէքէք մէրգումէնին իքի չա-
ճուգալը, նէ հարանաղըմըլ չաղըմադտա, վէ գօրդու-
մուզտան սարըպ տիր տիր տիթէմէքտէ խիլք: վէ էն դի-
ետաէ ֆէնա պիր եէրիտէ չու տուր քի, օտամըզ եալընըլ
պիր գըթա օլտուզունտան, տալիմա մէգքիւր բաթըրտար
լարտա իւչիւմիւզ տալի հաղըր պուլունամպտա իտիք
չինքի, պաշգա եաթաղըմըլ պուլունամարը ճիճէթլէ,
իւչիւմիւզ պիր եաթաղտա եաթտըլըմըլ հալտէ, բէտէ-
րիմ մէրգումէ էլմանը դարը տալի օրտա եաթմադ-
տա իտէրէ: Մէրգումէնին իսմի Մատլէն օլուպ, պիր կիւն-
իւմ իլինին կիւնիւ օյմադը միւնամպէթլիլէ, բէտէրիմ լաղըթ
կէլէն թէպրիք բէտիլին ինրա պիրլէ, իզհալը հիւրմէթ

իթմեմիշ օլտուղունտան, եխնէ պիր գալլըա տըր պաշլա-
տը, վէ օլ մէթմէպէտն քէսպի շիտտէթ իլլէտի քի, բէ-
տէրիմ սիրիւրկէնին սարընը չէքաիկի կիպի, մէրդումէնին
դափասընը եարը վիրտի, Կէլչի պու հալինի կէօրիւննէ,
պէն մէրդումէնին իշի պիթտի վէ ահրէթի ոյոլլատը դան-
նընտա պուլունտում, վէ մէրդումէնին տուչիւպ ետրէ սէ-
րիկ վիրտի իսէ տէ, կէրնը էօրիւ վէ կէրնը դափասը
բէք տաեանըղըմա օլտուղունտան, էօլմէ լիպ եխնէ գուր-
թուլուտ փաղաթ, օնտան սանրա շու ֆարգ հասըլ օլտու-
քի, տըթըղ իշ մուգապէնչի պիլ միսը, եանի սէն սէն վէ
պէնտէ պէնն չըղըտը, պուշլատըսը իրիօտնէ պիր պիր-
նէ տանաղ աթմանա, վէ հաթթա, պիր տէֆա, մէրսու-
մէ, բէտէրիմին պիր էլինի օլ տէրնէն շիտտէթ իի սուրէթ-
տէ ըսըրը վիրտի քի, էթիինին բարչասը տիշէրի արասընտա
գալուր. վէլհասըլ, դալլատըղ պիր կիծն կէշիրտիքիքի բէք
նասիր օլտուղու կիպի, էն իաֆիֆ սուրէթտէ կէշիրտի-
կիսիղ կիւնէր տալի, պիր պիրնի եարալատըստա գան
չըղըմաղ ուղըն, եարընըղ պիր պիքնին պիր թարաֆընը
մարտըղ գապարթմաղա իթմէֆա իլլէտիքիքի շիւնէր
օլմաղտա իաի:

—Մէրգուրէ սիղին հաղգընըղա նասըլ պուլունմաղ-
տա իաի, պէա մուամէլէ իթմէքտէ մի իաի:

—Բիմ, վախտէ Մատլէն մի, լապը, վէ հաթթա մու-
ղալիր օլարաղ, պիղի դաերլումաղտա իաի. ֆէնա պիր դա-
ր տէկըլ իաի, բէքտէ ինսանիլէթիլ իաի, ֆաղաթ, ֆէ-
նա պիր իթապիլաթը վար իաի, դիւտաթէսիլլէ հիտտէթ-մի-
ղամ իաի . . : Լաքին, նիհայէթ, բէտէրիմ օսանըղ պաշլա
չըղամասըրընտան, էփտէ պուլունան պիր դաւ բարա էչ-
եանընտա մէրդումէնէ թէրթիլն պըրաղըղ կիթի, վէ պիր
տահա մէլտանա չըղմասը, ֆէնալի Պուրկինօնլու օլ-
տուղունտան, գանն օլունտուղունա կէօրէ, օրանա ալ-
տէթ իթմիշ օլմաղ տըր Պէն օլ հէկիւսաթէքտէ, օն պէշ
օն ալթը չաղարմատա իաիմ:

— Տիմէք տիր քի, սիղ օնտան սանրա, բէտէրիմիքն էվ-
վէլքի մէթիւնին եանընտա գալտընըղ, էօլմէ մի:

— Հալլլէ, չիւնքի, պաշլա նէրէնէ կիտէպիլը իաիմ,
բէտէրիմ կիթտիրքաէն սանրա, մէրդումէ պաշլա պիրնի
տահա, եանի էվլէրին իւղէրլէրնէ քիլէրմիտ տօլէնէն պիր
աւտմ պուլարաղ, անընա իւլլէթէ պաշլասը, վէ մէրդում
տա տալիմա կէիպ պիլլաթէփտէ եաթմաղտա իաի Վալիտէ
Մատլէնին պէօլիք օղլու, Սինքը ճէղիլթէրինաէն պիրնա
տէ պօղուլուտ, վէ քիւլիք օղլու տալի, պիր տօղրամաճը
եանընա չըրաղ կիթտի:

—Սիղ պու գարընն եանընտա նէ եարմաղտա իաի-
նիլ:

—Բէնտիտի իլէ պիրլիքտէ արապասընը չէքմէքտէ ի-
տիմ աղչամ թաաթընը բիշիրիպ հաղըրումաղտա իաիմ վէ
օլ քէնտի աստմընըն եէմէկինի կէօթիլմէքտէ իաիմ, վէ
չօղ տէֆա սէհօջ օլարաղ կէլմէքտէ օլտուղունտան, քէն-
տի րահաթըմըղ պուլաղա իլլին, վախտէ Մատլէն մէրդում-
մու պիր իլլ իլլէրէլիպ պիր քէօլէնէ աթմանա չաղընը-
ղընտան, պէնտէ մէրդումէնէ եարալաթ իաթը իաիմ, չիւն-
քի, եխնէ տալիմա հէփսիլիպ պիրլիքտէ օլարաղ, մէրքիւր
թալան իլլինտէ իղամէթ իմմէքտէ իաիլք . . : Մէրդուման
սէրօլլուղու բէք ֆէնա իաի, տաթմա պիր վահլի ճանլէր
հալ ու հէլէնէթի քէսպ իթմէքտէ օլտուղունտան, ըաթթ
կէշիրիկինի էօրիւսիլաթ լիլէթի իթմէք իաթէր իաիմ հաթթ-
թա, պիր կիւն օլ մէրթի պէլտէ դաւտ իւնալ իաի. քի, էլէր-
չի դօղուպտա էլլինտէ պուլունան պիր պալթիտըն արմա-
մըլ օլա իաիլք, իքիսիլի տալի բարալատաճաղ իաի, նա-
սըլ քի վախտէ Մատլէնին ումուղունա պիր տէֆա ինսիրէ-
պիլաթիլնտէն, սէլլէր կիլի դանըս պօղարմալ:

—Եյ նասըլ օլտուտա . . : սիղտէ լու շիմիլիք պուլուն-
տուղումաղ հայէ տիլ շաթիլիւղ—տէն իլլիւալ իթտիմլէքտէ
ալ—Մարի տիլտըր լիլէրտուիւտ օլարաղ:

—Մատլէն, բէտէրիմին մէթրէսի օլուպտա, իքի չօմու-

ղուլլա պեճապեճ պիղիմ էվէ, սայլքի կէկտիկին կիւնէրտէն պէտ իլէ, հէր նէ գատար իբրմիղտէ այնի չաղտա չօճուդ-լար իտէք իսէ տէ, սանրատան Սինիկոտէ պօղուլան պիւլիւք օղուլ... պէնի սէվմէնէ պաշլատը խոր... վէ պուտա աշիւ-եանը թէսաճճիւ պիր շէյ տէկիլ խոր, զիւրա, նասըլ քի սէօյլէտիմ, իւչ չօճուդ պիր օտատա, վէ պիր եաթմադտա եաթմադտա խոր... ճատան սանրա, պաշլատը մէրդու-մեհէ գօճալըք իթմէքտէ օլան օլ քիրմիտիս արգամտան տիւշմէկէ... վէ քէնտի սէօյլէտիկինի եաթմադըմ թագ-տիրտէ, պէնի եվտէն գօլաճաղընա տաիր թէհտիրտէք իւլէնէրէք, քէնտիսի թէհտիրտէ մէհպուր իլլէմէկէ, Պիրթարաֆ-տան մէրդուլմ գօրգուլ վիրտիկի հպուլտ, տիկէր թարաֆտան Մատլէնտէն տաիր, մաաղալաճ, մէրդուլմ իլէ տէրքեար օլան միւնասէպէթիմիլիկի ֆարդընա վարըր իսէ, պէնի եվ-տէն գօլար տէյի գօրգաղտա խոր... վէ ֆիլվաղըտա, աղըպէթքեար Էօյլէ օլտու... մէրդուլմէ բէք ալէսա ֆէհ-մինէ վարտը իսէ տէ, ֆէնա պիր գատար օլմադըրնտան, պէնի պիւթիւն պիւթիւն հազարթիլէր վէնէ ֆէրթիլէր իւղին տիշարը աթմաճադ, եէքտէ, պիր կիւն եանընա չաղըտարադ, —«Պանա պաղաանա, չօճուլուլմ, մատամքի արթիլք սէն պու եօլու թուլմ մուշուսն տուր, վէ մատամքի սիննիտէն օն ալթըր կէլիլ պուլլուլուլ, հպուլտ, հիւչ պիր շէյէ եարա-մադտա տէկիլին, վէ մատամքի դաֆան տիւր վէ թագիւթ-թընտա ֆէնա օլտուլուլ հիհիլթէ, եէ պիր եէքէ իւլմէթիւթ-քէարըլա, վէ նէ տէ պիր սանրատա չըրաղըլա կիւնմէհէ-ճէքային տիր, էկէր իսթիլթիսին, կէլ սէնի կէօլիլթիւլ, բօլիս տէֆիթէրինտէ, ֆահիլէ գըղլար ոլըրապընտա գայտ իթտի-րէյիմ, էմմա, բէտէր ու վալիտէն եօգ իմիլ, զայարըր եօգ տուր, պէն քէնտիմ քէֆալէթ խորպ մէտուլիլթիլ իւղէ-րիմէ ալըրըմ, չիւնքի, պու գատար վաղըլմտան պէրու է-լիմտէ պիւլթիւթիւլան տիւր, վէ սէնտէ, հիւչ տէկիլ իսէ, հէր վաղըլմ, հիւլթիւթիլթիլ ըուլտաթըլլա թանըլմըլ օլան պիր իշ սահիլպի օլմուշ օլուրտուն, վէ հէր կիւնտէ պիր -

կիւն պայրամ էօլիլ կէշիլթիլթիլ. հէմ պէն սէնին հադ-դընտա տիւշարը մէրադ օլմաղըլըլտան դուրթուլմուշ օլուլուլմ, վէ հէմտէ, սէն պանտ պիր եիւք օլմաղըլըլտան դուրթուլմուշ օլուրտուն. հէմ, նէ տէրսին տէտի — Պէն տաիր ճէվաղ օլարադ, օլ պապտէ էնէմիլիլթիլ վիրիպտէ ալա տիւ չիւնմէքսիլին, «Հայ հայ, բէք ալէս օլուր, նի-լին օլմաղ, հադդընը վար տըր, պուլուլ բէք կիւղէլ տիւ-չիւնմիլ չիւնիւլ պիւր» տէյի ճէվաղ վիրտիւլ, —«Պանտն իւղէրինէ, պիրիլթուէ օլարադ Ալէքէ Գուլէկէ կիթտիւք. մէր-դուլմէ պէնի, սէյլէտիկի կիւլք, պիր ֆահիլէխանէ նա-մընա օլարադ գայտ ու թալիպիէ իթտիրտի քի, իլթէ թա-օլ վաղըլմտան պէրու, մէղքիւր սիլք ու թարիղէ տալիլ պուլուլմաղ տալըմ. Պանտան պիր սէնէ գատար մուշադ-տէմ, պիր քէրէ, եանըմտա պուլուլան պիր ատամըլա, մէյլէտիւլին պիրինտէ եէյիլ իլմէքտէ իքէն, վալիտէ Մատ-լէնին կէվմէքտէ օլտուլուլուլ կէօրտիւլմ... մէրդուլ-մէհի չաղըրըլ տալիլ իթտիւր, կէլտիւ. պիր մըղտար կէօ-րիւլիւլ գանտ չաղու, վէ լաղըրըր ոլըրապընտա իշիտիլ պուլալըք քի, օլ սէօյլէտիլթիլ քիլէմիտէ, իբլիթիւնտէն աթըրըլ իմիլ. Մատան սանրա մէրդուլմէհի պիր տահա կէօ-րէմալիմ. ֆաղաթ, մուալիլթիւլէն, պիլմէմ քիմ խոր, չիմտի խոթըլմ կէլմէօր, պուլուլան իւչ ալ գատար մու-լադտէմ, մէրդուլմէհի, ճէնաղէլէր թէշհիլթիլ մահէլլինա գատտէմ, մէրդուլմէհի խոտա իլլէմէքտէ խոր. տօղըլուս, տէ կէօրտիւլիւլիւլ խոտա իլլէմէքտէ խոր. տօղըլուս, էկէր սահիլ իսէ, զիւտտէսիլթիլ թէհտիւլթիլ իսէրիմ, չիւն-քի, իլի պիր դարըլըլաղ խոր, հիւչ պիր ֆէնալըլընը կէօր-մէմիլ իսիմ... իսանը նէ իսէ, գալպտէն էօյլէ խոր, ա-լա քիւ ու դարաղ սաղլամաղըլ պիլթէլ խոր:

Յիւթօր-տը-Մարի տալիլ, հէր նէ գատար, թա վաղթի սապալթիլինտէն, ուլըրուլուլ կէլլէրէ վէ մահէլլէրէ տիւ-շէրէք, պօղուլք պիր էօմիւր կէշիլթիլ խոր իսէ տէ, պիր վաղըլմտան պէրու տէ, պիւթիւն պիւթիւն թէօլպէքեար վաղըլմտան պէրու տէ, պիւթիւն պիւթիւն թէօլպէքեար օլարադ, բէք թէմիլ, վէ բէքտէ կիւնասըլ լէքէսիլ պիր

էօմիւր կէշիմեքտէ օյտու զոճնտան, լա Լուվրն օլ իւրքին, վէ հէյպէթամիդ հիքեայէսին իշիթ ալիկնտէ, ի ֆրաթ մեքթէպէ միւթէտսիր օլմանա, վէ էսէֆի ալիմ՝ առ յմանա պաշլար :

Վէ սիդ տախի, պու հիքեայէսի պէտանէ դադըլտըղըմըդա, քէնտի իւղերիմիդտէ չօդ աճըլար հիս իթմիշիդ տիր. ֆադաթ, պու ճիւթէ իլէ տախի, հէր նէ մեքթէպէ սիւրքին վէ տհէշէթմիդ պիր սուրէթտէ օյտա, եիւնէ հէր քէսին օգուեալ պիլմէսինտէ աղուս վէ նիյեթէ լյլլէմիշիդ տիր. չիւնքի, ճէմիյեթի պէշէրիյեթիդտէ վէ նէֆաի մեմլէթէթիմիդտէ, պուճնտան պիլլէթնէ տէֆալար չիւրքին վէ տհէշէթֆէթմա հալլէրին, հիսապըղ միալարը, պիր սուրէթի հադըդաթտա օյտուդարը հալտէ, տէրքեար պուլունմագտա տըրլար :

Եվ վէթ, ճահլլիք, ետիւ ուլուս ու ֆիւնունտան պիւպէհրէ դալմադըդ իլէ դարուրէթի հալ վէ սէֆլլիք, չօդ քերքէ, ֆուդարա թաղըմիարընը, ճէմիյեթի պէշէրիյեթ միլլատ մէվճուս պուլունմա պու եօլտա վէ պու մէրթէպէտէ մեքրուհ հալլըր կիրտապըլարընա սիւրի լլէյիպ կէօթիւրէքէր իլդա իթմէքտէ տիրէր . . . Եվ վէթ, պիր թալաքմէ եօլլէ միսկին մահլլէր վար տըր քի, կէրէք չօճուդալար վէ կէրէք տէրիդանլլար, կէրէք դըղ կէրէք օզլան օյտուդարը, վէ կէրէք նիքեահաւան տօղմա օլուպ, վէ կէրէքտէ բիճ պուլունտուդարը հալտէ, առէթա հայրիմալար կիպի, դարմադարը, եալընըղ պիր եաթադ իշինտէ եաթմագտա օյտուդտան պաշլա, տալիմտա, կէօղլէրի էօնիւնտէ, սէրհօլուդ, գալիա, կիւրիւրիւ, սըսըլլըդ, էտէպիլլիք, վէ իյլ ու իշիթի, օեուս վէ դումար, վէ գան ու քըթթալա տալի հալաթ մեքրուհէ վէ մուղլրէ կէօրէքէր, սույի իպրէթլէր ալմագտա տըրլար . . .

Եվ վէթ, վէ հէմտէ չօդ տէֆալար օյտուդու թագտիրտէ . . .

Երբեքն՝ քառ օլունդալ . . . վէ ետիւր լըն տիր ֆէմալլէր էտէգա գալարալա կէօրիւլմէքտէ տիր, վէ հէմտէ նէ սինն . . .

տէ օյտուդարընտա պիլիքմիսինիլ, էն կէնճ վադըթիշալընտա տախի վուդու պուլմագտա տըր վէ իպու պատիի նէֆրէթ օլան հալ տախի կիտիպ, տիկեր պատիի նէֆրէթ օլան հալլէրէ իլավէ դըլընարադ, պիր դաթ տահա սաերլարընը արթըմագտա տըր . . .

Ձէնկիլէր, քէնտի գէնկիլիքլէրի սայէսինտէ, պու եօլտա չիւրքին վէ մեքրուհ հալլէրին, եա կիլլի սուրէթտէ իճրա իթմէքտէ, վէ եաթտա սէթրէ միւղթէտիր օլապիւմէքտէ օյտուդարընտան, ֆաթիլա տէրունիտէ լաղըմ կէլէն հիւրմէթի, հիշ տէկիլ իսէ պիր տէրէճէնէ դատար սաղաեապիլմէքտէ, եանի սույի իպրէթ վիւնեքլէքտէն, միւմքին մէրթէպէ սաղընապիլմէքտէ տիրէր :

Հալ պու լի, պուճնտէ մուղայիքի օլարադ, էն զիեա տէ էհլի ըղղ իշիէր վէ ֆադըլարը պիլէ, սայքի տայիմա, եալընըղ պիր օտաւտ իլամէթ իթմէքտէ օյտուդարը կիպի ետրէրի վէ եաթագլարընտա միւստատէ իթմէտիկնտէն, քէնտի չօճուդարընը, դըղ վէ էրէք պադմաերպ . . . քէնտի իշիլլին քալը քաթա եաթմագլարընտա . . . անճագ պիր իւրի արըն մէսաֆէտէ օլտուղու թագտիրտէ, պիլլէքտէ եաթըրմադըղտա մէճպուր պուլունմագտա տըրլար :

Եկէրի, էհլի ըղղ վէ քեամիլ օլան իշի թագըմարընը, սայքի հէմիշէ չու հալտէ պուլունտուդարը, կէօղլէր էտէնէ կէթիլիլիպտէ, մէղլիւր մէճպուլիյեթտէն հուսուլէ կէլէճէք օլան նէթայիճի մեքրուհէ իւղէրին տիւրիւնտէ, ինսանըն թիւլլէրի տիքէն տիքէն օլուր իսէ, արթըղ օլ պիր թագըմ արիպըղ պօղուդ օլան իշիլլէրին վէ անաթքեարաղըն, ճէշլլէրի վէ թէրպիյեթնէ աօգասն լարը սէպէպիւնտէն, տահա նէ հալ քէօպ իսիպ վէ նէ մեքթէպէ մեքրուհ նէթիճէլէր հուսուլէ կէլէճէկի, բէք գօլայճա տէրք ու ֆէհմ օլունապիլի :

Մէկէրի, էօլլէ սէֆլիւ ու պիշարէ վէ պիւսահիպ չօճուդալարըն, թա քէնտի վաղթի սէպալմէթիլլինտէն պաշլարալադ, մէթլուք պիր հալտէ դալրպտա, էտլայի ֆէնա ֆէնա իլա . . .

րեթմէր այմալարը, վէ օլ եօլլարտա թահրէր իտիմիշ օլմալարը, վէ հէր տիւրլիւ մէքրուհ հայլէրէ մէյեալ դըլըմմալարը, վէ հէր նէվիտէ հայլմանի տուլլուլար հիտա իթմէքլիկէ պաշլամալարը դատար, տէհէթամիդ պիր հալ օլապիլըր մի : վէ մէկէրնի, պուշլար, վաղիֆէ, վէ նամահու ու չէրէֆ, վէ ըրդ ու իֆիֆէթ վէ իսմէթ տիմէք նէ տիմէք օլմալարնա տայիր, հիշ պիր ֆիքրէ վէ հիշ պիր թասապվուրա սահիպ օլապիլըրէր մի : Մէկէրնի մէքրուման պէտպալթ չօճուգլարըն, Ամէրիգանըն եապանիլէրի կիպի, ճէմլյէթի պէշէրիյէճէ էհհմիլիէթտէն պուլունան ուսուլու գալմանիլի վէ ֆէրայիլի թանըմագլըրտան մահրում վէ պիպէհրէ գալմալարը, թապիլ պիր շէյ օլմիշ օլմալ դը :

Պու պիշարէ չօճուգլար, թա տօղուշլարընտան ալուէադ պօղուգլուղու օրթաքընտան պուլունմագլտա օլուտգլարընտան, եա իշիլի վէ եատա ոահիպսիլի գալարագ, թապիլալթիլէ մահպէսլէրէ տիւշիւպ իմրարը էվգալթ իթմէքլիկէ մէհպուր օլմագտա, վէ օրալարտա տա, հայլիլէ հիշ պիր հիւանի իպրէթ ալամահըպ, անճագ տէհէթամիդ ամէլ ու հարէքէթմէր կէօրէքէք վէ իշիլիէրէք, պիլթիւն պիլթիւն պաշլտան չըգըպ վէ րիւսվալլուգլար էօլրէթմէթ տիրէր :

Պունլարա, Բէքալիլէի վէ էլէլիւնէլիլէ Կօլլուլալէի, էվլէլիլիսէ հալլուլալէ վէ էլիլիլ Բօհուլալէ, իսմի վիլիլէն ճայիլի տիր . . :

Վէ պուտա բէք սահիշ վէ բէքալէ հագլըլ պիր լազըրտալ տըր :

Միւնքի, մէգըրիւր էլէմպալալէ կէյդամպըրիկիւնտէ, տալիմա վուգու պուլուպ իճրալը ինթրիւլէքտէ տիր, շէօյլէրի, նէթիճէնի, եա թէրսանէտէ վէ եատա ֆահիլէլէլիլտէ, տէ գարար գըլմագտա տըր . էվլէթ, սօնրատան, օլ եօլտա պիլիլիյէն էրբէլէր, թէրսանէլէրի տօլտուրսուղլալը միտիլու, դատըն թայիֆէսինտէն պուլունմալար տալիլ, ֆահիլէլիսանէլէրի տօլտուրմագտա տըրլար . . :

Պունու սէօյլմէկըտէն ֆիքր ու միւրատըմիդ, էօյլէ ֆէ-

նա եօլլարտա պուլունանլարա հագլ վիլմէքլիք տէկիլտիր : Իլլա ֆիքր ու միւրատըմիդ, հալ ու վագլթի եէրինտէ պուլունան պիր ֆամիլեա իշինտէ, ըրդ ու նամահու վէ տինտարըլդ իւղրէ թապիլմ ու թէրպիլյէ ալարգտան սօնրա, բէնտի իրատէյի ճիւղիլյէտիլյէ ֆէնա եօլա սալմըլ օլան պիր գարը եա պիր գըլդ իլէ, լա Լուվ միտիլու, անճագ վէ անճագ խապառալթար օրթաքընտա պիլիլիլիւպ, վէ անճագ վէ անճագ տա ֆիլադ ու ֆիլաճուրա տայիր իպրէթմէր վէ թապիլմ ու թէրպիլյէլէր ալմըլ օլան, վէ հագլգարը եէրտէ օլմատըլը, եանի պիր հագլգըլ սէպէպէ մէպնի պուլունտուղու թագտիրտէ, կէօթիւրիլիւպտէ, հիւրմմէթիլն թահթը հիմայէսինտէ պուլունան պիր սանալմա իտալա գըլընան պիր գըլդ վէ եալիտա պիր գարը իլէ թալթպիլդ իտիլմէտի աքըու վէ նիլիլէթիլնտէն իպարէթ պուլունմագտա տըր :

Վէ պուտա քեամիլէն սահիշ տիր :

Միւնքի, ֆիլվալը, հիւրմմէթ թարաֆընտան, խասսսէթմէն պիր տէֆիթէրալըմըլ պուլունտուղունտան լալթէէն գըլըլար վէ գարըլար, սէրպէսլճէ կիտիպ, բէտիլէրի գալալ ու թահրիլ վէ թաստիլ իթտիրմէքտէ տիրէր :

Էվլէթ, հիւրմմէթ թարաֆընտան ալըմըլ օլան մէգըրիւր գալէմտէ վէ մէգըրիւր տէֆիթէրտէ, լալթէէն վալիլտէնիլ, բէտիլ գըլըլը, վէ միւրատ խտէն էրբէկիլն տալիլ, բէնտի գարըլըր, կէօթիւրիւպ ֆահիլէլիք սիլըլիլէ գալալ իթտիրէպիլմէքլիկէ հագլ ու սալահիլիլէթի պուլունմագտա տըր . . :

Վէ պու գալէմտէ, պիլիլթիլիլիլիլ, նէ իսմ վիլըլմէքտէ տիր, Ալէլէ գլէլէ իսմի վիլըլմէքտէ տիր . . :

Հայֆալ թի, թէքմիլ պիր ճէօմալթմիլ ագտըր նիքեահա տայիլը պուլունան գալմանիլիլն միւսատալէսի սայէսինտէ, զայէթլէ ագիւմ վէ տէֆ ու իզալէստէ զայէթլէ միւշըլ պիր ֆէնալը, վէ եալիտա պիր իլլէթ հուսուլէ կէլմէքտէ, վէ հիւրմմէթիլն . . էվլէթ, Հիլիլիլիլիլիլիլիլ . . . Էն զի-

եռառէ աղբըր վէ քն զիեռառէ երեքսէք տուչիւնիւծիւ, վէ ուզաղը կէօրիւնծիւ, վէ տխլաղը հասէնէնի մուհաֆաղա իւտիճի պիր դուտրէթ օլտուղու թագտիրտէ, մէզքիւր ֆէնալըղա վէ եախտ իլէթէ, միւսաստէ իթմէքիլիկէ մէճպուր պուլունտուղու շէօյլէ տուրտուն, հաթթա, նիլամուզանտուրար վէ հիմայէր իթաշթընա ալմագլըղա, վէ տուչարըր մուխաթարա օրմագլըղա տան հըֆըղ ու վիդպայէ իթմէքիլիկէ տէ մէճպուր պուլունտուղունտան, օլ պիր թագըրմ էօլչիւ վէ հուտուտու պէր թարաթ իլէ, քէնտի քէյֆէլընի վէ սէֆահաթլարընը, իսթէտիքլէրի մէթէպէ իլէրու կէօթիւրմէքտէ օլան հօլարտալարըն սէպէպլնտէն, մէզքիւր թէն վէ ճան բաղարըղը, ճէսիմ պիր էհայի իլինտէ, կիւնտէն կիւնէ վէ հիւսապըղ սուրէթտէ օլարագ, արթըլ պէս զալմագտա տըր:

Լա կուալէօղ, քէնտի բէֆիդասը լա Լուվտան տիյնէտիլի մէզքիւր հիքթայէ իւզըրնէն, դալպինտէ հիսա իլլէմէկէ պաշտաղըր խէլէճանա զալէպէ իտիլ, վէ թէքէտտիւտ իւզըէ պուլունտուղու հալտէ, քէլամէ աղաղ պիրլէ, — Եկէր կիւճէնմէզ իսէնիլ, սիզէ պաղըր սէօյլէեէճէքլէրիմ վար տըր, տէտի:

— Մէօյլէյնիլ . . . պաղալըմ . . . զանն իտէրիմ քի պէն աղ կէվէզէլիք իթմէտիմ. լարին, զարարըր եօգ տուր, չիւնքի, արթըր պուր սօն դօնուշամըղ օլաճագ տըր:

— Լա Լուվ, չիմոի սիզ, քէնտի հայինիլտէն հօշոճուտ մուսուճուղ:

— Նէ՛ տիմէք իսթէտիլինիլ անլանտամըմ:

— Եանի տիմէք իսթէրիմ քի, կէչիւրմէքտէ օլտուղունուղ էօմիւրտէն մէմնունմուսուճուղ, սէնտէթի հայինիլ եէրինտէ՛ մի տիր:

— Նէրէտէքի էօմիւրմտէն, պուրատաքի, պուր Սէն-Լուգարատաքի էօմիւրմտէն մի:

— Խայր . . . քէնտի խանէնիլտէքի էօմիւրմուղտէն . . .

օլ սէրպէթի սուրէթտէ պուլունտան էօմի ու հայինիլտէն: — Եվվէթ, բէք հօշոճուտմ, վէ բէքտէ լաշնթ պիր էօմիւր կէչիւրմէքտէյիմ:

— Մէզքիւր հայինիլտէն տալիմա մէմնուն դալմագտա մըսընը:

— Եվվէթ, տալիմա:

— Աճագա, չու չիմոիքի հայինիլի, պաշգա պիր հալէ թէպալիլ իթմէքիլիկ իսթէրմիսինիլ, եօգտա, իսթէմէզ միսինիլ:

— Գա՛նդի հալէ թէպալիլ իթմէքիլիկիմ տուչիւնմէքտէ սինիլ, Պէնիմ իլին, չու չիմոիքի հայինիլտէն պաշգա պիր հալ օլաճագ:

— Պազսանտանընը, լա Լուվ, — տէտի Ֆլէօր-աը-Մարի ճիւղիճէ սիւքիւթ իլլէտիրտէն սօնրա, — Աճագա, պաղըր քէրըն, սիլ տալի, պիր չօգ կիւզէլ կիւզէլ հալլէր մալի խիւլեալարընտա կէզմէքտէ միսինիլ. . . պուր ալէմտէ, խէեալաթ տէրեալարընա տալմագ կիլիկ էյլէնճէլիլ չէյ օլաճագ. . . վէ ալէլտուտու պէօյլէ պիր մահպուրսանէ տէրուսինտէ օլտուղու թագտիրտէ:

— Նէե՛ տալի մալի խիւլեալար իթմէքիլիկիմ անլաթ մագ իսթէմէքտէսինիլ . . .

— Մարսիալ հաղգընտա:

— Պէնիմ տօթթուճ օլան Մարսիալ հաղգընտա մը:

— Եվվէթ . . .

— Տօլլուտա, էօյլէ պիր չէյի, հիչ պիր տէֆա խաթրմտան պիլէ կէչիւրմէլիլ տիր:

— Եկէր իսթէք իսէնիլ . . . կէրէք սիլն վէ կէրէք Մարսիալըն հաղգընտա պիր թագըրմ խէեալաթլար պէնան իտէյիմ սիլէ . . .

— Ա՛ . . . անտէն նէ հապըլ օլուր . . . մէկէրչի պիր ֆալիտէսի վար մը տըր . . .

— Հիլ տէկիլ խէ, պարն պիր վաղըթ կէչիւրէք էյլէնմիլ օլուրուղ . . .

— Բէքը ալեւա, հայտէյնիդ պաղաւլում, շու թէսալվուր իթտիկնիդ խէնալաթլարը տիյնէյիլմի :

— Մէսէլա, ֆարը իտէյիմ քի, պաղը քէրէ, պաղը-լարա վուգու պուլաուգու կիպի, սիզին գաշընըդա տա-խի, բասթ կէլա, պիրի չըգաստա, «բէտէր ու վալիտէտէն մահրում գալարադ, վէ պիթթապլ մէթրուք պիր հալաւէ պուլաւաբադ, թա վազթի սապալթիթիկնիդտէն պէրու, ֆէնա իպրէթէր օրթաքընտա պուլաւադըդընը, . . . օլ-մանըդտան տօլաքը, թաթիկ խիթլէքլիթաէն դիւտաւէ, ա-ճընմագըդա շայէթէսնիդ» տէմիշ օլա :

— Նէ օլմագըդըմտան տօլաքը :

— Սիդ վէ պէն նէ օլմուշ իտէր . . . իշթէ անը անյաթ-տըրմագ իսթէշիմ . . . — տէյի ճէվապ վիրտի լա կուա-լէօթ թաթլը պիր սէօլէյիշ իլէ, վէ պաւտէհու, քէնտի լա-գըրաբընտ տէվամ պիրլէ, — էօլէ թէֆէքքիւր իյլէյիշ նիդ քի, սալքի պիր աւաթմ սիդէ կէլպտէ, «Մաաթմ քի սիդ Մարսիալը սէվմէքտէսնիդ . . . վէ մաաթմ քի մէրգուժտա սիդի սէվմէքտէ տիր . . . իմտի, շու շիմտիքի կէլիթմէքտէ օլաուդունուդ չիլքին պիր էօմիրմ թէքը իլէ, մէրգումա մէթրէսիլք իթմէրթիքտէն իտէ . . . պէրապէրկտաէ էվլէն-սէնիդ, զէվճէսի օլաւնըդ, տահա իյի օլմագ մը» տիտէ, նէ՞ ճէվապ վիրիրօնիդ :

Էա կուվ մէրգումէնին պու լադըրտըլարը իւզէրնէ ումուգլարընը սիլքաի :

— Մէկէրչի, մէրգում պէնի զէվճէրիկէ ալմագ իսթէ՛ր մի, պաղաւլմ :

— Մարսիալ, իյլնսիդ օլարադ ալճըլըդա չըքընմագըդ-տան պաղգա պիր ճիւնհատա պուլաւադ տէկիլ տիր, էօլէ տէկիլ մի :

— Խալը . . . անճագըրմագ իւզէրնտէ պալըդ ալճըլը-դընտա պուլաւադըն կիպի, օրմանլարտա տախի դուշ վէ էմաթի ալճըլըդըյա միւթթէհիմպուլաւադ տուր, վէ օլ պապտէ տախի հաղգըլ տըր Աճալպ, մէկէրչի, հէր-

քէսին տախի, կէրէք սու իւզէրնտէ վէ կէրէք դարաւա սալտ ու շիքեարա (ալճըլըդ) հաղգը պուլաւադտա տէ-կիլ մի տիր, Պու ալճըլըդն սահիպլ քիմ տիր, քիմին թահթը թէսարընֆունտա պուլաւադտա տըր, վէ դան-զի հաղգ ու սալահիլէթէ միւպթէնի տիր :

— Իմտի, էօլէ ֆարը իսթիդ քի, սիլն Մարսիալ, նէհը իւզէրնտէ կէզէրէք ալճըլըդ իթմէրթի թէհիլքէի պիր իշինի թէքը իլէ, քէք նամուպու վէ իթիպարըլ պիր աւաթմ օրմագ իսթէմէքտէ տիր, վէ քէզալքի, էօլէտէ ֆարը իսթիդ քի, մէրգում թարաֆընտան, քէնտի հիւսնի ըն-գասըյա հուսուլէ կէլմիշ օլաւ շու կիւզէլ նիլէթ վէ շու կիւզէլ դարաք, հիւ թանըմադըլ պիր սահիպ նիլմէթ վէ իյլիլքտար զալթի գալըրնէ թէհիսիլք իյլէտիկնտէն, թահ-սին իթմիշ, վէ շաղըրնէ քէնտիսիլքտէ պիր ալէա իշլէս-լիմու իհալէ իյլէմիշ օլաւն . . . կէօրմէքտէսնիդ եա . . . պու սէօլէտիլքէրիմին քիտաֆֆէսի տախի, պիր թաղըմ մալի խիւլաւադտան իպալթիմ չէյէր տիրլէր . . . էվլէթ, մէրգում պիր իյի իշ պաշընտա կէչիրիլմիշ տիր . . . մէսէ-լա, շիմտի իւրադըլըդա ալճըլըդ իթմէքտէ օլաուգու հա-լաւ, ալճըլըդ պէքճիլիկի մէհմուրիլէթիկնէ կէչիրիլմիշ տիր, օլ վաղըթ, տահա դիւտաէ մէհմուն օրմագըրտըդ, չիւ-քի, մալիմ եա, հէմ քէնտի թաղընտ մալաֆըդ, վէ հէմտէ իլնէ էվլէքի իլնէ միւշապիհ պիր իշ տիմէք օ-լուր . . . ֆաղաթ, պունտա ֆաղա օլարադ շու ֆարը վար տըր քի, էօլէ ֆէնալըդա տալիր պիր մէյլան կէօ-րիւլէյալ, իլա իյլիլէի տալիր պիր մէյլան պուլաւադ-տա տըր . . .

— Վաղտա էօլէ տիր, տօղըուսու բէք ալէա օլուր, չիւնքի, տալիմ օրմանլար իլնտէ եաշամադըդ իպթիդա իտէհէք տիմէք տիր :

— Լաքն, մէրգումա պու մէհմուրիլէթ, եաղընը պիր շաթի իլէ վէրիմէյի տիր, եանի չէօլէքի, էվլէ էմիրտէ, հէմ սիլն իլէ էվլէնմէյի, վէ հէմ տէ կիտէհէկի օրմանտ,

սիրի տախի, պիրիլքան ալարադ կ'օթիլ բլրէի տիր . . .

— Տխմէր տիր քի, պէնմ'տէ Մարտալ իլէ պիրիլքանէ կիթմէքիլիմ լազլմ կէնճէք տիր, էօյլէ մի :

— Էվլէթ, դաթէն սիրտն էօյլէ արդու իլլէմէքանէ խախիդ, օրմանլար օրմ ապննտա խմարը Էվլաթ իթմէքիլի, սիրդ դաթէ քէնտիլի պիր սէատէթի հալ առտ իթմէքանէ խախիդ, էօյլէ տէկիլմի : Իմա, օլ սկսիլն տէտիլիլիդ կիտի, օրմանլարն պիր քէօլէսինտէ, խըրազդ կիպի պիր դուրիպէ բէյտա իտիպ տէ, իքիլիլ տախի, առէթմ պիր ճիւհհար մադամնտա կիլլէնիպ էաշամադտան, վէ կիլլի ավճըրդ իթմէքանէ իտէ, ալըդտան ալըդա, վէ ուփաճըդ, վէ կիւղէլճն պիր սահրա էվլինէ մալիք օլարադ, նամուս իւղքէ էաշամանը, վէ սիրտն կիւղէ կիւղէ Էվլիլլէն չալըլապ իտարէ իթմէնիլ, տահա ալէն վէ տահա կիւղէլ ջալմոդ մը :

— Սիդ, առէթմ պէնմ'տէ Էվլէնմէքանիլ . . . մէ կէրչի, պու սէօյլէտիլիլլիլ շէ լլէր ի հիթիմալտէն սաեղապիլ լլըլէր մի :

— Նիլ շին օրմադ, պու ալէմտէ, թէստաի ֆիւս էարադ դընը, քիմտէ էարադը, քիմ'ալիլիք, պէլ'աի սիլիմտէ դար շինըրդ էօյլէ պիր իալլիլահ զաթ չըդպրտա էարադ . . . վէ պուռնտանտա դաթիմադար, քիմտէ նէ զարաբմիլլ վարաըր, օթուրմուշ չուրաճըդտա պիր մալի խիւլէա աըր էարադառաըդ :

— Ահ, քեսնըքի էօյլէ պիր շէյ օլա իտի, 'նէ' ալէա օլալ իտի :

— Պադաանաընըրդ, լա կուվ, հայտն էօյլէ ֆարդ իտէլիմ քի, սիդ շիմոտէն, էօյլէ պիր Էվլէ մալիք պուլունմադտապըրդ, վէ քէնտի գէվճնիլլէ վէ իքի իւշ նէֆէրտէ չոճուգլարընըրդ, օրմանլար իլլնտէ էաշամադտաընըրդ . . . Էվլէթ, չոճուգլար տահիլի տախի պուլունմադտապըրդ . . . նէ' պիլիլիք իդպալ ու սէատէթ, հա՛, էօյլէ տէկիլ մի :

— Մարտալտան չոճուգլար մը դադալմիլլ օլաճաղմ տըր . . . — տէյի պաղըրտըր լա կուվ էապանի պիր սէլտա

կաղրէ, — ահ, քեսնըքի էօյլէ պիր իդպալէ նալիլ օլապիլտէ իտիմ, պիլմէգախիլ, չոճուգլարըմը, նաշըլ տէլի տիվանէ օլարադ սէվէճէք իտիմ, վէ երկղէրինն պադաըդճա դուրուրանըդ իֆթիլտար իտէճէք իտիմ . . .

— Էվլէթ, էօյլէ պիր թէնհա մահէլլտէ, սիվէ արդառաշըդ իտիպ, պատիլի մէմուռնիլէթմի օլաճաղար իտի վէ պատնհու պիլիլիլապ մէյտանէ կէլիլիլլէրնտէ տախի, սիվէ պիլթմապի կիւղէ կիւղէ իրտմէթլէր իտէճէքլէր իտի, շէօյլէ քի, էն ուփաղարը կիտիպ աղաճար ալլէլարընտան, էադմադ իլլն դուրառ տալար հաբաղար թօլառաղարըր միսլլա, պիլիլիլլէրի տախի, գէվճնիլլին դալլէթլին թէշիլիդ 'նիլէթիլլէ հիմնէթ օլունմուշ օլան պիր էա իլի թէաշնէ ինէքլէր, կէթիլիլապ օրմանլար չաբըրըդարընտա օթլարաըրար իտի, վէ գէվճնիլլին, էօյլէ պիր միւքաֆաթմա նալիլ պուլուրաճաղը տա, իհիթիմալին խարիճնտէ տէկիլ տիր, չիւնքի, դաթէն քէնտիլի օրմանլարտա կէղէքլէ, իլլնսիլալմըրըր մէշըլապուլունմուշ օլունդու ճիւհէթլէ, էօյլէ պիր պէքհիլլիմէ էմուրիլլէթլինտէ, քէմալի տիդգաթ վէ մէհաթէթ իւղքէ իտէա իտէպիլլէճէկիլլտէ չիւրհէ եօդ տուր :

— Էօյլէ էա . . . հաղաքըրդ վարաըր, վէ բէքտէ սահիհ տիր . . . տօղուտու, պու մալի խիւլէաէա հիլ պիր ալլէճէք եօդ տուր, պուռնտանտա կիւղէլ պիր Էվլէճն օլամադ Աման լա կուլլէօդ, սէօյլէյնիլլ, տահա՛ սէօյլէյնիլլ չու մալի խիւլէալարընըրդ տէվա՛մ իտիլիլ :

— Գօճանըրտան բէք մէմուռն օլաճաղար տըր . . . վէլիլի նիլլէթիլլտէ, Ալլահ վիլուս իտի տէ, բէք թաթիլլ թապիլաթիլ պիր զաթ օլա իտի . . . սիլլէ պիր պաղչէ ին պիրտէ դուշլար պէսլէմէք իլլն մահէլլ, էանի պէօյլիք պիր քէօմէա էարաըրտա իտի, լաքին, լա կուվ, պաղըրդ սիվէ, շիմոտէն պիր շէյ սէօյլէէէլիմ, օլ վաղըթ, սիգտէ ճանր կէնիլլտէն չալըլմալարըրդ հա՛, վէ հէմտէ տէկիլալ, իլլա, չօդ, թա սապահտան աշշամա դատար չալըլմալարըրդ :

—Ահ, մեկերի օլ պապտե չիւրհէ ճայիղ օլապիլիւր մի, հէլէ պիւր քերրէ պէն էլիէնէ յիւր Մարտիալ պէնիմ գօծամ օլապիլիւր մի, սիղ պէնի օլ վազըլթ կէօրիւնիւզ, պազընըղ նա'սըլ չալըչըրըմ խայր, խայր, պէն էօլէ չալըչմադտան գօրգընըրտան վէ դաչընանըրտան տէկիլիմ . . . հէմ տէ համո յօլտն քի էլիմ դօլտ մէ կիւճիւմ գուվէթիմ եերինտէ տիր . . .

—Վէ սիղէ անը տախի սէօլէ յէ յիւմ քի, սոյքի հիւ պիւր պօշ լաղ թիլիլզտէ գալմանաճադ տըր, հէր վազըլթ չալըչմանըղ իթիլզա խտէճէք տիր . . . օլ դատար չօդ մէշըլ լիլիէթ իլիկ օլաճադ . . . վէ օլ դատար իշիկիղ օլաճադ տըր քի . . . Միւրըրտա պուլունան հալվանալըր պազըղ կէօլէթ մէք պիւր թարափտան, եէմէ լիլի չալըչմադ տիկէր թարափտան, ֆալիւնաճա լաղըմ կէլէն էլիլիւն վէ չամալըրալըր տիլիլ թամիր իթմէքտէ պիւր թարափտան օլտուղու կիպի պիւր կիւն չամաչըր եւրդարալընըղ պիւր կիւն համուր եուղուրուր էթմէք լիլիլիւրսինիղ, վէ տիկէր պիւր կիւնտէ էլիլիկի եօզըրտան աշաղը սիւրիւ լիւր եւրդար թէմիղէրսինիղ, չէօլէ քի, սայիւր պէրճիլէրնի ֆալիլէն ալալըր կէօրտիւլքտէ, — «Օ՜հ, եաշասըն Մարտիալըն դէվճէսի, էվճիմէնիլքտէ էշի մանէնտի պուլունաճադտա տէկիլ տիր, էվիլինի իշի, թա մախէշնինտէն թավան իշիլիլնէ գատար, թէմիղիլքտէն, այնա կիպի բարլամադտա տըր . . . վէ չօճուղ լալընըրտա տիր իլէնիկ, տայիւնա թէմիղ վէ տիղդաթը թամմէ իւղրէ պազընըլ պիւր հալտէ պուլունաճադտա տըր, վէշնալըլ աօրըրու սու, մատամ Մարտիալ, չալըչմանըրտա եէթմա, վէ թէմիղիլքարըրտա տախի պիհէմթա պիւր գալտըն տըր . . . » տիլէճէքըն տիր :

—Պաղսանտերնըղ, լա կուալէօզ, թամմա, հազգընըղ վար տըր, օլ վազըլթ պանա, մատամ Մարտիալ թէմիլիլէն իտէճէքըն տիր . . . —տէտի լա կուվ պիւր սուրէթի միւթէք պալիւրանէ իւղրէ սէօլէեերէք, —տէօլէ՜ եա, մատամ Մարտիալ օլաճաղըմ տըր :

—Վէ պու չէօհրէթտէ, լա կուվ չէօհրէթիւնտէն, բէք չօդ զիւնտէ իշի տիր, էօլէ տէկիլ մի :

—Մաշալալա, մեկերի օլ պապտե հիւ իշիթիպաճ ճայիղ օլապիլիւր մի. թապիլտիլէ, էքըլթէճ պիւր ճանիլիլն իւ. միլնի թաշըմադտան իտէ, քէնտի գօծամըն իամիլնի թաշըմազըղըր, աաճա զիւնտէ վէրէք չօդ զիւնտէ թէրճիհ իտէրիմ . . . Պաղաթ . . . հա . . . հա . . . հա . . . մեկերիլ էօլէ պիւր չէ՜յ օլապիլիւր մի, պէն դաթիէն պիւր տիլի գուրտ օլմազըղ. իլին աօղմուշում տուր . . . վէ եինէտէ օլ հալտէ էօլէճէկիմ տիր . . .

—Քիւմ պիլիւր . . . բիւմ պիլիւր էօլէ օլաճաղընըր . . . կերիլ, պու եհնի էօմիլիւնիւզտէ, պիւրաղ կիւճիւր վէ դահմէլէ էքմէքըլիլիկիլ իթիլիլա խտէճէք տիր, էվվէլ էմիլրտէ սիպէ պիւրաղ միւշըլ կէօրիւնէճէք տիր, լաքին, չու ֆառազը ալիմտէ վար տըր քի, հէմ'նամուս ու չէրէֆ իւղրէ եաշանաճադընըղ տըր, վէ հէմտէ, նալիլի սէտանթիլ հալ օլաճաղընըր տըր . . . վէ մատամ քի չալըչմադտան տա գօրգընըրտա վէ գաչընանգտա տէկիլ իմիլիլիկ, իմալ տիր էօլէ օլտուղտա, պուլունա չիւրհէ օլունաճադ հիւ պիւր քէօլէ պուլունաճադտա տէկիլ տիր . . .

—Մֆ, սիղ պէնիմ ալըլ ֆիլքիլիմ անլամալընըղ, պէնիմ գօրգըմ, քէնտի գէվճիմ իլէ պիւր դաշ նէֆէր չօճուղ լալընըլ չալըչմադ գաիլըմազըղ հազգընտա տէկիլ տիր, նալընըլ տէօլէտիմ, պէն էօլէ չէվէրտէն գաչընանըրտան տէկիլիմ :

—Վէ պուլունանտա գաթիլնաղըր, հէման հէր վազըլթտա չալըչմանըղ իթիլիլա իթմէ յիւլ, իլլա պաղէն տախի, իահաթ իւղրէ պուլունաճաղընըղ տըր. մէսէլա, գըշ կիւճէլէլի կէլթիւրտէ, չօճուղ լալընըղ կիտիպ ուեուտուղտան սօնուր, գէվճիլիլ չալըչընըր եաղըլքտա թիլթիլ տիր բէրէք, պիւր թարափտան սիւրահալընըր թէմիղէլիլա, վէ պիւր թալափտան տախի քէնտի քէօրէրէլիլնի օշչամուսնա սէվմէկէ պաշըրտըր իլ խաի, իլիլէ օլ վազըլթ սիղտէ, պիւր թարափ-

տա եւան կէլէրէք, բէք տէյա րահաթ իտէպիւրսինիզ . .

— Նաւար, պիր թարաֆտա եւան կէլիպտէ պոջ տուր մադ մը, անճապ էլ էլ իւզէրինէ դօտարադ օթուրմադ մը . . խալը, հէլէ պէն օլ տէտիկինիլի եաբամամ . . Էօյլէ պոջ տաւրահաղըմա, ավթէյնի պաշընա կէլէրէք, չօլուգ չօմուգ լարըմըն չամաչըրլարընը տիքեր թամիլ իտէրիմ . չիւնքի, դավէն կիւճ պիր շէյաէ տէկիլ տիր, ատամ հէմեօրուլմադ վէ հէմտէ եխնէ էյլէնիպ րահաթ իթմիշ օլուր : Ալէլիուա սուա զավէն գըշ մէլիսիմիտէ, կիւնտուլէր բէք զըսոտ օլուուլարընտան, թապիւթիլլէ կիճէլէրի տալի չալըշ մադ իգլիլիա իտէր :

Իա Լուլ, Դիէօր—տը—Մարինին պու լազըրուլարընը տիլ Նէմէսի իւզէրինէ, կիթիւրիճէ հալը հաղըրընը ունութարադ, իսթիգպալինէ տայիր մայի խիւլեալարա կիրիյմէկէ պաշ լատը . . Եանի, վազլիլլէ Բօտօֆ, լա Կուալէօղէ, Պուգվալ չիֆթիկինին սահրահա հալինին հալալէթինի, կիւնա պիր մայի խիւլեա տըր մաղամընտա նաղշ իլլէտիկի հէնկեամտէ, մէրդուաէ դալպինտէ նէ մէրթէպէ արզուի շէտիտ հիտ իթմէքտէ պուլուտտա իտի իտ, թէնտիսինին, օրման էօմ. րիւ հաղգընտա պէեան իլլէտիկի կիւզէլլիքլէրտէն տալի, լա Լուլ այնի արդուեու վէ այնի տուլլուեու հիտ իլլէմէկէ պաշլամըշ իտի Դիէօր—տը—Մարինին, պու թարիգը թութաւ րադ, վէ մէրդուաէնի դանտըրարադ հէվէսէ կէթիլմէօի, թէհի պիր Եէրտէ օլմաւըպ, իլլա պիր նիլէթիթի մախտուսեէ մէպիթ իտի, շէօյլէ քի, Էկէրի, քէնտի արդու վէ նիլէթի իւզըն, մէրդուաէ իւզէրինտէ, իլլիթմէքտէ օլուուլու ֆաղ—ըն հալէ վէ Էօյլէթի տայիր օլաւ սահրա Էօմիլիսինի էմէք վէ զահմէթլէրինի կէօղէ ալպտա, չալըմաղըդ հաղ—գընտա պիր Էսէրի մէլլան վէ իսմիտ կէօրիւր իտէ, օլ վա—գըլթ քէնտիսիտէ, մէրգումէէի, աճըրըլա վէ մէրհամէթ կէօրմէքլիկէ, չայէթիէ ատա իտէճէք իտի :

Դիէօր—տը—Մարի, քէնտի րէֆիգաւը իւզէրինտէ սահրա—հա Էօմիլէ տայիր պէեան իթմիշ օլուուլու մալի խիւլեալա—

ըր տիյնէմէքլիք հաղգընտա զուհարա կէլէն արդուի քէ—պիրի վէ մէրադը աղիկի կէօրտիւքտէ, գիւտտէսիլլէ մէմ նուա ու մէսուր վէ հայրան, օլմաղըլա պաշլատըր կիպի, կիւլիւմէնէրէք թէքրարէն քէլամէ աղաղ պիրլէ տալի, —վէ, պատէհու, կէօրիւ Էօրմիւսուեուգ, մատամ Մար—սիալ . . Եիզէ պու իսմի վիրմէքտէ օլուուլու իլին, աֆ—վընըղը տիլլէրիմ Զանն իտէրիմ քի կիւճնէմէգալինիզ, չիւն քի, օլ պապտէ հիլ պիր մահուր կէօրիւլմէքտէ տէկիլ տիր, Էօյլէ տէկիլ մի . . —տէտի :

—Աճալիպ, նիլչին կիւճնէճէկիմ, հալթի մազալիլի օլարադ, մէմուտ տալի օլուրում, չիւնքի, պէնճէ պու պիր շէրէֆ իտիւք տիր . . —վէ պատէհու, լա Լուլ ումաղաւ—ընըր սիլքիպ վէ կիւլիւմէնէրէք, թէքրարէն քէլամէ պէտ իլէ, —նէ՛ գատար պիւլիւք պիր պուտալալըդ տըր . . Եուրուր իքէն պիրտէ մատամըլը գաղանարադ, հա . . Եու պիրիմ Էաբտըլըմըլ, ատէթա պիր չօմուգլուգ տուր . . Դազաթ, նէ՛ դարաըր վար տըր, հայտէլինիզ, Էինէ սիգ քէյիլինիզ պաղընըլ, պանն իսթիւտիկինիզ գատար մա—լուամ արֆաթըրը պիլինիլ . . Եուրտան կիւզէլ պիր Էյ—լէնճէ օլամալ . . Զաթէն սիլքինտէ աալը միւրատընըղէյ—լէմէքլիք տէկիլ մի իտի . .

—Պէն սիզէ, մատամ Մարսիալ, կէչիքէճէկինիզ Էէնի պիր Էօմիլիսինիգտէն պահա իլլէտիլիմտէ, օրմանըր իլին տէ կէօրէճէկինիզ գըշ մէվիսիմի հալինի նաղշ իթաթմ. հալ պու քի, գըշ մէվիսիմտէ, մէվիսիլլէրին էն ֆէնսաւըրը . .

—Էկէք ատըրուստնու իսթիք իտէնիզ խալը, Էօյլէ տէկիլ աիր . . Զիւնքի ինսան, գըշ մէվիսիմտէ, օրմանըր օրթա—սընտա, կիւճէլի րիւզիկարալըն կիւլիւլիւլէրինի Էիլթի տիկի կիպի, վաղըթ վաղըթ վէ ուղաղատն ուղաղատն . . վէ չօղ ուղաղարտա . . Գուրալըն ուլուեուլա հաղգը—վէ չօղ ուղաղարտա . . Գուրալըն Դիէնէ պէն, մէքըլու Էօմիլ, րըշարընը տալի իշտիր, Պէնճէ պէն, մէքըլու Էօմիլ, օսանճ կիճէթիքէն պիր հալտէ կէօրմէքտէ տէկիլիմ, Էլլէրիք քի Էօյլէ կիճէլէրտէ, Էկէք զօմամէվտէ օլուր իտէ, պիրլուտէ

օլարադ, վե հեկեր տեվրե չըգմր, օլուր իսե, եալընըզմա օլարադ, չօճուգլարըմը ալտըղըմ կը դի, կիտիպ ալեհչին պաշընտա օթուրադիլե յիմ. . . հեկե, պիր թանտե տե կիլգել թիւֆէնկիմ պուլունուր իսե, տաճա զիեաաե մեֆուուն օլլըրում, չիւնքի, պէն թիւֆէնքաթէն գօրգանըրտան տե կիլիմ. վե մաադալլաճ, պիր տիւլմէն դուհուր խիպտե, չօճուգլարըմըն հըֆոլ ու միւտաֆաաթըր լալըմ կէլըր իսե. . . արթըզ սիգ նէնտեքի ճիւրաթ ու չեճաաթը իլթե օլվազըլմ կեօրմէլիսիլը. . . տէ՛ եալըում տէ՛, պանա աիլի դուրտ տեմիլէր տիր, իլթե օլ վադըլմ կեօր մէլ տիրէր, լա կուվ կիպի պիր տիլի դուրաուն, քէնտի եալըումարընը նէ՛ եօլում հըֆոլ իտեպիլըր օլընալընը. . .

— Ա՛հ, սեօլէտիկինիլը պէք սահճէ տիր, բեաաիլէն ի նանըըմ, սիգտե բեք պիւլիւք վե դահրամանաա պիր եիւրէք պուլունմադտա տըր. . . հալ պու քի, պէնճե, պէն բեք գօրգադ օլուուղումաան, իլք պահար մեվսիմիլի, տօղլու. . . սու, գըլ մեվսիմիլե թեքճի՛ իտէրիմ. . . Ա՛հ, մաաաւմ Մարտիալ, իլք պահար կիպի կիլգել պիր մեվսիմ օլումադ, եաշաալըն իլք պահար. . . պիր քէրէք տաղապըր իեհիլիլե. . . մեկե, վե օլ տիլպէր վե քէնիւտամուղ չիւէըրտաե, ալըլմաաա պաշարըրմը իտի, վե բայի՛հայի թալիպէլէրի պիւթիւն հալա իլլինտե տաղըլըպ եաեըլը մը իտի. . . վե իլթե օլ հէն կեամոե, սիլին չօճուգլարտա, կիւլիւլիւադ օյնաշարալ, կիտիպ օլ թաղե թաղե վե եումադ Լումադ չաիըրըր իւգէրէքիւտե եուվարընըրըր մը իտի, վե պինապէրին աղմալըր օլգ. արգ տալար ֆիլիպէր սալըպ վե եարադալար իլե մեմիւ օլարադ, սիլին հվին տեթըլմ թարաֆընը չեօյլե պիր չատըրվարի գուշաադպ գարաաալըր մը իտի՝ մեկըլի օլ վադըլմ, ինսանը գալըն ալըլարադ պիր ֆէրաճըլը վե պիր տեֆա տուլմադ մը ճիմտի չարաճըլտա, զանն իտէրանի քիւլ տիրըւաա վե ֆէրաճպալիւա կիլգէլիլի, կեօլըրիմ՝ էօնիւտե, կիօրալ թեմաա իլլեմէքտե իմ. . . սիլին հվին գարուսունուն էօնիւտե, գօճանըլ տիքիլ չը

աուղու հալտե, պիր աամա ֆիտանը պուլունմադտա տըր. վե մեղըրիւր աամանըն կեօլկէսի ալթընտա տալի, չիմէն տէն թեքիկ պիրիլ չիլը դանտըն պուլունուղումաան, մեքուլմ կիւնտիւլիւն արճալը բեք շիտաթիլ օլուղունումա, կիտիպ մեղքիւր գանաբէնին իւգէրինտե վե աամանըն եարըրադարը ալթընտա, պիր իլի ուլղու չեքմէկե պաշար, սիլուն օլ միւտաթիլտե կիտիպ կէլիպ հեմիլէ չօճուգլարընըրա, «տաղընըրգ, չամաթա կիւրիւլալի. իթմէլիլիլը քի, պապանըլ ուեանմաալըն» տէյի թէնպիհէր իտէրսիլը. . . Պիլմեմ սիգ տալի տիգգաթ խիպտե ֆէհմիւն վաընըմընը, պէնիմ տիգգաթըմա կեօր, եաղըն թա օրթա մըքնըլ, պէնիմ տիգգաթըմա կեօր, եաղըն թա օրթա մըքնըրաա, վե կիւնտիւլիւնտե էօյլ վադըլմարընտա, օրւանըրաա, թըպգըր կիճէլէրի օլուղու միսիլը, թեքմիլ պիր սուսուդ հիւքմ իթմէքտե տիր, չեօյլե քի, նէ պիր եարըրադըն գըմըլաամաա, վե նէտե պիր գուշուն էթթմէսի սէսի իշիտիլմէքտե տիր. . .

— Հայ հա՛ր, էօյլե տիր, էվլէնի, բեք տօղրու տուր, — աէտի լա կուվ տալի, սալըն մաքրիտալիլի պիր հալ վե սեօլէլիլ իլե սեօլէնբեք, չիւնքի, մեքուլմէ, պու օլան լադըրտըլարը տիլէտիքե, եալիւլ եալիւլ քէնտուլի ունուտարադ, օլ մեքթեպէլէրտե խեեալաթ տէրեալարընա տալմադտա իտի քի, Ֆիւօր—ալը—Մարնին նաղ իթտիլի օլ շարիան թեաալիւլըրա վե օլ տիրիւպա բէսիլէր, մեքուլմէնին թեաալիւլըրա վե օլ տիրիւպա բէսիլէր, մեքուլմէնին կեօլէրի էօնիւտե թէրսիմ գըլընարադ կէտիքե, սալքի հադըրաթիլ հալլէրտէն իպարէթ տիրէր զանն ու իթիլ գաաընտա պուլունմադտա իտի. . .

Պինաէն ալէյի, լա կուլալէօղ տալի, քէնտի լեֆիգաթ իւգէրինտե հասը օլան պու հալի, վե պու տիգգաթըր ագիլմէի կեօրտիլքե, մեֆուուն վե մէսուր օլարադ, տաճա պինտա չեվգէ կէլմէքտե օլուղունումաան, թեքարէն նաղալընա աէվաթ պիլլէ. . .

— Պիր չէյ վար տըր, վե պէն իսե, անը տալի, աաթթա, օրմանըրաա հիւքմ իթմէքտե օլան սուսուդ գըլմէպէ.

սինտե սեվմեքտեյիմ, տիսեմ՝ ճալիզ տիր. վէ օ տա, եաղ մեվիսիմէրինտե Էաղան Էաղմուբլարն, օլ իրի իրի գաթիբե- շէրնին, աղաճարն Էարադլարը իւզերէրնէ տիւշտուբ- ճէ դուհուբա կեվմեքտե օլան պիր սէս տիր, մէգքիւբ սէ- սի, աճապա սիղ տաթի, պէնիմ կիպի վէ պէնիմ գատար սեվմեքտե միսինիզ:

—Ահ, Էվլէթ . . . Էվլէթ, պէն տաթի Էաղ մեվիսիմն լաճմէթշերին բէբ սեվէրիմ:

—Էմմա Էօյլէ տե կիլ մի, օլ աղաճար. օլ Էօսուճար, վէ օլ չաբըլար չիմէնէր, քեաֆֆեթին պիր իյի Էաղմուբլարը եէյիպ տե լալանտարը մը խոի, օհ, օ նէ կիւզէ կիւզէլ գօգուլար դուհուբա կեվմէկ պաշտըլար: Վէ պատնէու տաթի, օլ աֆիթալար թապանըն դիեալարը, աղաճարն արալարընտան կէշէրէ, օլ կէլմիշ պուլունան լաճմէթտէն սոնրա, Էարադլար իւզէրնտէ գալմիշ օլան գաթիբէճիլէրէ վուբտուգաճ, լաբարմաուա պաշտըլարը մը խոի. . . Աճա- պա, պու կիւզէլիկէ, սիղ տաթի, հիշ պիր տէֆա մէրադ իտիպ տե թաճթը նազարը տիգգաթա ալմիշմընըղ տոր:

—Էվլէթ . . . Փագաթ, պէրէքէթ վիրսին քի, սիղ չիմ տի գերբինի կէշտինիպտե, պէն տաթի տէրտաթըր իյլմէկէ պաշտարմ. . . Լաբին, օ տեկիլ էմմա, լա կուալէօզ, Ալ- լաճն սեվերնէիլ, պու նէ հիբմէթի շէյ տիր պու, սիղ պիր շէյի նազը ու նազը իյլմէկէիլիկէ, Էօյլէ պիր թարգտա վէ Էօյլէ պիր թէէսսիր իւզրէ սէօյլմէքտեմիլիլ քի, ինսան, առեթա կէօղլէրիլէ կէօրմէքտե, վէ գուլաշարըլա իլիթ- մէքտե տիր զանն իյլմէքտե տիր. . . վէ հաթթա, նէ գա- տար դարիպ պիր հալ պիլմէմ նաճըլ կիլաճ իտէյիմ ֆիբ- ըրմի վէ տուլլումու. . . վէլհատըլ շէօյլէ քի, սիլլին սէօյ- լէտիլէրնիլ. . . Էվլէթ, զանն իտէրսին քի, պիր Էաղ մեվ- սիմնտէյիլտէ, սահհէն Էօյլէ պիր Էաղմուբ Էաղմադ տա- տըր, վէ օրթալըա Էօյլէ պիր սէրինիլք չէօրմէքտե. . . վէ Էօյլէ լալիշայի լաթիֆէլէրտէ հիսս իտիլմէքտե տիրէր. . .

—Վէ հաթթա, չուսուտա պիլմէյիսինիլ քի, լա իուլ,

Էաղ մեվիսիմ Էաղմուբլարնը սեվէն, Էալընըղ պիղ տէկիլիլ, իլլա, պիլիմ կիպի, վէ պէրէ տէ տաճա զիեատէ օլուու- զու հալաէ, գուլաշ տաթի, սեվմէքտե տիրէր. . . վէ պու- նուստա իսպաթը չու տուր քի, քէնտի մէմուսնիլէթիլէր սաարընտան օլարաթ, Էաղմուբլար կէլտիլտէն սոնրա, պիր թալաֆտան թիւլէրնիլ գապարտըլ չըրքընմադտա, վէ պիր թալաֆտան տաթի կիւզէլ կիւզէլ ճիլլիտէյիպ էօթ- մէքտէ տիրէր. . . Փագաթ, չու տաթի սահհէ տիր քի, գուլաշ, հէր նէ գատար տա սեվլիսնէլէր, Էիմէ սիլլին չօ- ճուգլարնըղ գատար սեվլինիպաղքեմամաղար. . . վէ հալ պու քի չօճուգլարնըղ, սնլար գատար սէրպէսթ, ճնլար գատար չիլլէլի, վէ ճնլար գատար տաթի սէրի իւլ հօրէ- քէ տիրէր: Պագընըլ, ագալմ օլու օլմաղ, էն պիլտաէ ուֆադ օլան չօճուգլարնըղ, օրմանլար իլինէ կիտիպ տէ, թա ուզադ տան, օթլաթմադտան կէթիլտիլէրիլ ինէքլէրն չընղըրաղլարը սէսինտէն, ալտէթիլէրնիլ ֆէհմ իլէ, քէնտի պիլիլք գարտաշարնըր, նաճըլ գարշըլամադտա տըրլար. . .

—Պագսանսերնըղ, լա կուալէօզ, զանն իտէրսին քի, կէօղլէրիլմէ, պիլիլք չօճուգլարտան էն զիեատէ քիւշիւկէ վէ էն զիեատէ ճէսուբու, քէնտի պիլիլք գարտաշարն Էաղ- տըմըլլա, ալաճաղըն գալտըրտըր կիպի, ինէքլէրտէն պի- ըրնին արգապընա պիլիլշ տիր կիպի կէօրիւմէքտէ տիր. . .

—Վէ հաթթա, զաննտա իտէրսին քի, զեվալը հայլան- ճըղաղտա, արգապընտա պուլունան եիւբիւն պիր մասուլմ օլմանըն ֆէհմ ու տէրք իյլմտիլի ճիհէթիլէ, տիւշիւպ ին- ճէմմէսին վէ գօրըմասըն միւլաշապընտա մէպնի, քէմալի տիգգաթ իւզրէ եիլիլմէքտէ տիր. . . Լաբին, իշթէ կի- ճէ թաամընըն վազթիտէ կէլտի, վէ իշթէ պիլիլք չօճու- զուսուղ տա, քէնտի հայլանընը օթլաթմադտա իքէն, հէմ Էյլէմմէք վէ հէմտէ սիլէ պիր իքըրմ իթմիշ օլմադ ար- զուսիլէ, պիր սէրէթ յալա օրման չիլէիլ թօլլալը, վէ իւզլէրնիլտէ Էաղման ինէքլէրիլ էն տնաթըլ գաղա- տարադ, թաղէ թաղէ կէթիլմիշ տիր:

— Չիլէ-ը վէ մէնէ-ընէ . . . իբրիւ տախի, նէ՛ դատար կիւղէլ դօդմադտա տըրլար . . . Ֆագաթ, օ տէկիլ էմմա, Ալլահընըղը սէվէրսէնիզ, լա իտալէօղ, սիզ պու լա-թիքի լաթիքի վէ թօճափ թօճափ ֆիկրլէրի վէ սէօղլէրի, գա՛նդի չէ-յթանըն տէլիկինտէն արաերզ պուրուպտա չը-գարմագտաընըղ :

— Պիր օրմանտա հուսուլթէղիր օլմուշ օլան չիլէ-ընէրի վէ մէնէ-ընէրի . . . Թօլլամագտան պիր ինսան նէ գատար սէֆա տուեար իսէ, տուրուպտա թէմաշա իլլէմէ-ըտէն տա-խի օլ գատար սէֆա տուեար տէնիլսէ ճայիլ տիր, մատամ Մարսիալ . . . Իմտի, պիրպղտա, իտարէյի պէյթիլէն հագդընտա դօնուչալլը . . . Պիր քէրրէ աղչամ օլտու մու-իտի, ինէ-ընէրին սիւտէրինի սաղարսընըղ, վէ մէղ-ըիւր գա-լուռուն էօնիւնտէքի ասմանըն ալթընտա սուֆրանը հա-զըրլարսընըղ, չիւնքի, հայիլէ, գօճանըղա պիրլիքտէ պու-լուռան քէօրէ-ընէրին հալլամալարընտան, մէրուգման ալ-տէթ իթմէ-ըտէ օլմասընը անլարսընըղ, վէ պատէհու, եա-նի հէման արատան ըէք աղ պիր վաղըթ միւրուր իտէր իթ-մէղ, քէնտի սէսինի տախի իշիտիլսինիզ, զիրա, թապիա-թիլլէ, հէր նէ մէրթէպէ Եօրուլմուշ տախի օլտա, երինէ, քէնտու քէնտույէ թիւրքիլէր չաղըրարագ կէլէճէք տիր . . . վէ մէկերչի, էօյլէ պիր տիլպէր եաղ մէվիսի աղչամը օլ-տուգտա, թիւրքիլէր չաղըրըպ էյլէնմէ-ըլիկէ տայիր, ին-սանտա պիր արզու վէ պիր տուլլու հաըր օլմամաըն, վէ պիր մէսէրլէթ ու մահրուպիլէթ իւզրէ պուլունմամաըն, ինթիմալտէն ատտ օլունապիլիր մի, ալէլխուսուս չունու տա ըէք ալէա պիլմէ-ըտէ տիր քի, քէնտի իսանէսինտէ, ինսանիլիլէթի զէվէսէիլլէ տիլպէր տիլպէրտէ էվալաըրը, քէնտուլէ պէրէմէ-ըտէ տիրլէր . հա՛, նէ՛ տէրսինիզ, մա-տամ Մարսիալ, էօյլէ տէկիլ մի :

— Սահիտ տիր, հագդընըղ վար տըր, էօղէ պիր հալ-տէ, թիւրքիլէր վէ պէսիլէր թիւրէննիւմ իթմէ-ըտէ, պիր տիւրլիւ էլտան կէլէմէզ, —տէտի լա Լուվ կիթտիւրճէ

տահա զիւրտէ թէֆէքըիւլէր տէրեալարընա տալարագ :

— Վէ հաթիթա, էօյլէ պիր հալտէ, վէ էօյլէ պիր վա-զըթտա, սէվիլսէնտէն, ինսանըն աղլամաըն տախի կէլտէ ճայիլ տիր, —տէտի Ֆիլէօր-տը-Մարի, պիլպաթ քէնտիւի տախի միւթէհասիր օլտա կէօղլէրի տօլարագ : — Վէ, օլ ճիհէթէ հուսուլէ կէլէն կէօղ եալար իսէ, թիւրքիլէր չաղըրմագլըղտանտա զիւրտէ սէֆապալիշ սաերլա սէզա տըր . . . վէ պատէհու, պիլթիւս պիլթիւս կիճէ պատ-տըգտա, մէկերչի, էօյլէ պիր պէրրագ հալտա, վէ ա-զաճար եէլիլիլէրլէր գաղպէսի ալթընտա օթուրուպտա . . . օրմանլարըն ըայիհալարընը ալըպ . . . վէ չօնուգլարըն կէ-վէզիլիլէրին իշիթմէրլիւր . . . վէ ըույի ախիմանտէ Բարա-եան եըտըղլար թէմաշա իլլէմէ-ըլիւ կիպի իզպալ ու սէա տէթ օլապիլիւր մի . . . Օլ հալտէ, ինսանըն երեւէկի օլ գատար տօլար, օլ գատար տօլար քի . . . աղըպէթեար թալըպ պօշալմագ լաղըմ կէլտիկինտէն, թապիթիլլէ, սէրայի չիւքրանիլէթ, ճէնալը ֆիպրիւս հագդընտա պուլար իթմէ-ըլիլիւ, վաղիֆէտէն պուլունտուլուն հիսա իթմէկէ, վէ մէղըիր վաղիֆէյի մուգատտէսէսինիտէ ի-ֆա իլլէմէկէ պաշալը . . . նէ՛ տէրսինիզ, մէկերչի կիճէնիլ սէրլինիլի, վէ չիլէ-ընէրին վէ եաղըրաղընը ըայիհալարը, վէ եըլուըղլարըն թաթըր զիւրալըր, չայիւրը տուա վէ թէ-լէրալարըն տէկիլ մի տիրլէր . . . Պու տուա վէ պու թէլէ-ք-չէքըիր տէկիլ մի տիրլէր . . . հալտէն հալտէն իսանիլիլէթ իւզրէ եաթար ուեուրտունուղ, վէ օլ պապտէ տախի ճէ-նալը հագդա թէլէքըիւլէր իտէրսինիզ . . . չիւնքի, մէղ-քիւր էօմի, հէր նէ գատար ֆագըրճա վէ չաղըմագլըղա միւհթմաճ պիր էօմիր իսէ տէ, պունուշա պէրապէր, հէմ զայլէօղ վէ հէմտէ նամուպու պիր էօմիր տիր, վէ հէր կիւռտէ, մէղըիր իլլիլիլէրլէր մայիւր պուլունմագտա տըր . . .

— Եվիլէն, հէր կիւռ սէֆապալիշ հայլէր պուլունմագ-տա տըր . . . —տէտի լա Լուվ պաշընը Եօնիւնէ էկիպ, կէօղլէրին էէրէ տիքմէքտէ, վէ սինէսի գապարմագտա

օլտուղու հայտե, — զիրա, էօյլէ տիր, սահճի տիր, հազդ-
թապէա հազրէթէրն, պիղէ, հէր նէ դատարտա ալ օլ-
սա, երնէ պատիր սէատէթիւնիլ օլաճադ պիր մէրթէպէտէ,
քէնտի ըրդգըմըր իհասն իյլէմէքտէ տիր . . :

— Իմտի էօյլէ օլտուղտա, սէօյլէյնիլ չիմտի, — տէտի
Ֆէօր-տը-Մարի թաթըր պիր սէօյլէյն իլէ սէօյլէեէքէ, —
սէկլէթ, սէօյլէյնիլ չիմտի, փարիսն սօդադլարընտա
վէ սուլար չիմուլար օրմարնտա սիրթիւ պիղէքէրէ կէչիր-
մէքտէ օլտուղունուլ չու չիմտի սէփիլճէ էօմիւնիւղտէն
սիդի դուրթարաբալ . . . Նազլ ու պէեան իյլէտիկիմ սէ-
ֆապալսլ վէ չարլմասա միւհթաճ պիր էօմիւ մաղհար գը-
լաճադ օյան դաթ հազդընտա, ճէնապը հազդ հազդըն-
տա վաղիֆէտէն օլտուղու մէրթէպէ, տուա վէ թէչէք-
քիւր իթմէքիւր, վաղիֆէտէն առտ օլունտա ճայիլ տէկլի
մի տիր :

Լա Լուլ փարիլ լուղէթիսն իլիթտիկի կիպի, հազը-
դաթի հայի կէօյլէրի էօնիւնէ կէթիրմէկէ պաշլառը . . :

Ղէ մէրդուճէնիս ֆիրրի պիւթիւն պիւթիւն ալթ իւսթ
օլարադ, բուհունտա դարիպ պիր հալ հաարլ օլտու :

Շէօյլէ քի, լա կուալէօղտէն տիլնէտիկի օլ ֆազըր-
ճա վէ դահմէթիլճէ էօմիւ տայիր օյան Նազլչեթաթտա
կէօթարիկիւ սաֆըլդ վէ սատէլք լուս, ֆամիլեաճա պիր
էօմիւր կէչիրմէքտէ տէրքեար պուլունտա էնվայի հալալթի-
լէր, վէ շէմնի թապանըն գիւեալարընտ տայիր հալլէր վէ
կիւղէլիլքէր, վէ օրմանլարտա էսիպտէ թէնէֆֆիւս իտիլէ-
ճէր օյան պատի սէպալար իլէ, օլ հիւս օլունտաճա պուլու-
նտա եապանի չիլէքէրնիս բայիհայի լաթիֆէլէրի, լա Լու-
վուն իւղէրնտէ, ախազը հասէնէ հազդընտա զուհուրա
կէլէն էն գիւտաէ կիւղէ վէ միւֆիտ Նասիհաթլարտան
գիւտաճէ հիւսնի թէէսսիր Հասուլլիսի մուճիք օլտուլար :

Իվլէթ, լա Լուլ, լա կուալէօղիւն մէղքիւր Նազլչի-
եաթլարըն տիլնէտիլքճէ, չարլմազըրդտան ղըդմազ վէ
օսանմազ պիր դատըն, վէ ճէսուր ու ղայրէթիս պիր ղէվճէ,

վէ սըտգ ու սատադաթտա եէքթա պիր վալիտ օլմադ-
լըրը, էգճան ու տիլ արղու իյլէմէքիկէ պաշլաճադտա
խտի . . :

Ղէ պու տա, Ֆէօր-տը-Մարի հազդընտա, պիւլիւք
պիր ֆիւթուհաթ, վէ պիւլիւք պիր շէրէֆ սանըլմազլըա
սէգա խտի, չիւնքի, եարլնըլ ճիւլի պիր վազըթ գարֆըն-
տա, վէ հաթիթա, հէնուլ Նազլ ու լազըրտընը իյլէ-
մէքտէ պուլունտուղու թադաթիտէ, էօյլէ պիր շէտիտիւ-
ղաճ, վէ ախազը պօղուլ, վէ պէտնամ գըղա, պիր ֆա-
միլեա մուհապէլէթիս, իֆայի վազպիֆէ տայիր հիւսմէթ
ու րիպէթի, վէ չարլմազ էմէք դահմէթ շէքմէքիւք տուլու
վէ արղուսունու, վէ ճէնապը Աֆէրէլիսնտէ հազդընտա լա-
ղըմ կէլէն տուա վէ թէչէքքիւր ֆարըր աղիվիսի, վէ պուտա
տէկլիմ յառնտէ պիր իճրա պուլունտուղու, իլլա եարլնըլ
ճէնապը հազդ թարաֆընտան, հէր քէսէ լուլթ ու իհասն
պուլուլմադտա օյան, կիւնէչիւր գիւեալարընը, օրմանլա-
րըն կէօլէլէրնի վէ սէրնիլքէրնի . . . վէ չարլմազ սա-
լէսնտէ պիր էվէ վէ պիր թէայիսիւէ Նայիլ զուլուլա-
ճաղընը, եարլնըլ պիր վատ իւղէրնտա օլտուղու հայտէ,
գիւսարըլը հէվէսն կէթիրմէքիւք, քիւլիւք պիր ֆիւթու-
հաթ տէկլի խտի :

Մէկէլի, էն գիւտաէ սէրթ պիր ստրէթտէ ախազը հա-
մտէ էօյրէթիմէք իսթէեէն էտիպէր իլէ, էն գիւտաէ բա-
թըրաբար իթմէքտէ պուլունտա վազըլար պիլէ, քէնտի
կիւրիւլտիլա, վէ պիր սիւեադտա, վէ անճալ թէքքիւր
նէվլիսնտէ օյան վազալըլա, հէր քէսն իւղէրնէ եազ-
տըրաղլարը տիւնեաճա հէր նէվի ինթիգամլար գօրդու-
լար, վէ աշրէթճէ տալի հէր նէվի միւհաղաթլար երլ-
տըրմալըլա, Ֆէօր-տը-Մարիլէն, օլ սատէճէ վէ սաֆ-
ճա սէօյլէյնիլքէրնտէն հուսալըլիւր օյան թէէսսիրէրն
հուսուլլէն մուվաֆիպա օլապիլթի մի խտիլէր :

Ֆէօր-տը-Մարիտէն իլիթտիկի մէգալաթ իւղէրնէ,
լա Լուլ պիր քէրրէ ախազըն էլմ օլարաճ հիւտաթիլէն :

տիրութեն, վէ պատէհուտա մեղքիւր հիտտէթի կէշտիրտէն սոնրա, թէքրարէն մէրգումէնն եհնի եհնի վէ հանաթմ պախը մալի խիւլեալարընը, քէմալի մէրադ իւզրէ գուլադ վիրիպատէ տիյնէմէսինտէն, վէ պիւնէն ալէ յհտէ միւթէնէսիւր օլմանլարտան ալիքեար սուրէնթէ թասալիք օլունուպ ան- լաշլումադտա տըր քի, ֆլէօր-տը-Մարինն սեօյլէ յիշէրի, քէնտի սեֆիլէ րէֆիդասը իւզէրինտէ, պիւլիւք պիր թէհն- սիր հուսուլինի միւվէտտի օլապլիւիշէր տիր, Լա Լուվ, օլ անտէ իշիթմէքտէ օլտուղու եհնի պիր էօմրիւն հիւսնի հալլէրինի վէ թէսէլլիլէրինի հիսա իլլէտիքտէն սոնրա, պիր տէ թէքրարէն քէնտի հալիին չիւրքինլիկընը մէքրուհու- ղուսու կէօլլէրի էօնիւնէ կէթիլէրէք, տէրեայլը դամ ու քէտէրէրէ տալտըգճա, ֆլէօր-տը-Մարինն թէէտիրիտէ տահա զիեստէ զահիրէ չըգմադտա իտի, Լա Լուվ պիր ճիւզի վադըթ սիւրիւթ վէ թէֆէքքիւր իւզրէ տուրտուգտան սոնրա, պիրտէն պիրէ պաշնը եօգարը դալալըրտը, պիր էլինի աննընա վալ իթտի, վէ պիր իւշը ու դադապ իւզրէ տալիս աեսղա դալալարադ,

— Կէօրտիւն միւ . . . կէօրտիւն միւ չիմտի, պէնիմ քէնտիմի սէնտէն սագըմամալըպ, վէ սէնտէն ուզալլանըպ վէ սէնն լազըրալըրընը տիյնէմէմէքիլէ դալգըյմամտա, հադգըմ վար մը իմիշ, եօգսա եօգ մու իմիշ. . . սէնն սեօյլէտիլէրինն, պէնիմ հադգըմտա մուզիւր օլաճադ- լարընը, պէն զաթէն տէրք ու ֆէհմ իլլէմէքտէ իտիմ: Էմմա, շաղգընըք պէնտէ օլտու քի, դալգըպտա սոնա, է- կէր պէնիմ տօթմուժ Մարսիալ պիրիքտէ պուլունուր Է- սէ, օրմանլարտա իմրարը էօմր ու էպիլէտ իթմէքիլէ սէ- վէր օլտուղումու, սեօյլէտիւր. . . իլի՛ եա, սէն քիմնի, վէ նիլին պէնիմ զիհնիմ պէօյլէ պուլանտըրըպ ալթիւսթ իլ- լէմէքտէսին . . . Ուղուրտուլ գըլ, սէն քէնտի եալադ- ղընտան պիխապէր պուլունամադտալըն: Նիմտի, ալթիւք պուլունտան պէօյլէ պէն, իսթէր իսթմէդ, տայիմա օլ սէնն նաղշ ու թէրսիմ իլլէտիլին օրմանը, վէ էվի, վէ ճօճուղա-

ըր, վէլհասըլ, հիշ պիր վադըթտա . . . էպիլէթ, հիշ պիր վադըթտա . . . մալիք օլմադըք իդպալինէ նալիլ օլտան- եաճաղըմ կիւզէլլէրէրի, տիւլինիւպ կէօլլէրիմ էօնիւնէ կէթիլմէքիլէ մէճապը օլաճաղըմ տըր: վէ, էկէրչի, պուլնլարը ունուտուպտա, ֆիքր ու խէեալըմտան տէֆէ միւզթէտիր օլմադ իսէմ, ալթիւք պուլունտան սոնրա պէ- նիմ էօմրիւմ, ատէլա պիր իւքէննէ, վէ ատէլա պիր ճէ- հէննէմ էօմրիւ օլաճադ տըր . . . վէ պուլունտա սէպէ- պի, անճադ սէն օլմաշ օլաճադսըն տըր . . . էպիլէթ, չիւն- քի դապահաթ սէնտէ տիր . . .

— Մհ, տահա՛ իլի եա, տահա՛ իլի եա, — տէտի Ֆլէօր- տը-Մարի:

— Նէ՛ տէտին, տահա՛ իլի եա մը, — տէտի պաղըրտը լա Լուվ հըրալնտան կէօլլէրինի պէլէրտէրէք:

— Էպիլէթ . . . տահա՛ իլի եա, չիւն քի, ֆիլվադը շու չիմ տիրի էօմրիւնիւզ պիլէ, էկէրչի պիր ճէհէննէմ էօմրիւ կի- պի կէօրիւնմէկէ պաշլամադտա իսէ, թապիսաթիլլէ օլ վադըթ, պէնիմ թալիֆ ու նաղշ իթտիլիւմ եհնի էօմրիւ, օնա թէքճի հ իտէճէքսինիդ տիր:

— Բէք ալէա, լաքին, անտէն՛նէ հասըլ օլուր, հիշ պիր մէնֆաաթ հասըլ օլմադ, չիւն քի օլ սիլլին սեօյլէտիլինիլ եհնի պիր հալի, պէն հիշ պիր վադըթտա կէօրէ մէհէճէկիմ տիր: պէնիմ չիմտիլէ գաաար պիր սօգադ գըլը պուլունտուղումա անն տօլաքը թէէսսիւֆ իթմէքիլէ, մէկէրչի պիր ֆայի- տէտի մուճիւզ օլապիլիւմի. հա՛յա, չիւն քի, եհնէ պէն պիր սօգադ գըլը հալիտա էօլէճէկիմ տիր, — տէտի պաղըրտը լա Լուվ իլիթտիքճէ հըրս ու հիտտէթի իդտիւտա պուլա- րադ, վէ քէնտի իրի վէ գուվէթիլի էլլէրի տէրունիտէ, — հա, Ֆլէօր-տը-Մարինն ուֆաճադ, էլլէրինի թուլաարադ, — հա, ճէվապ վէր . . . հայտէ, պանա՛ պիր ճէվապ վէր . . . նիլին սէն կէլիպտէ, օլ պէնիմ հիշ պիր վադըթտա նալիլ վէ մա- լիք օլմաաեաճաղըմ պիր հալին արգուսուսու, չէքտիրթ- մէքիլէ սէպէպ օլտուն:

— Չալըչըսը նամուս իւզըն եւաշամագըղդա տայր պիր էօմըն արդուքէշ օյմագըղդ, նասըլըն սիգէ սեօյլէտի իտիմ, էօյլէ պիր կիւզէլ էօմըն լասըզ օյմագըղդ տիմէք տիր, — տէտի Յլէօր-աը-Մարի, էլլինի մէրգումէնին էլլըրինտէն կէրի չէքմէքիկէ լիւզում կէօրմէնէրէք :

— Բէք ալէա, հայտէ տիյէլիմ քի, պէն մէզըլուր հայլէ լասըզ օյմուշ օլաեըմ, պունտան նէ ֆայիտէ հասըլ օլուր . մէկէրէլ պիր շէյ հադգընտա լիւեզալիթ քնսպ իթմէքլըք , օլ շէյէ մալիք վէ ետիտոս նայլի մի օյմագ տիմէք օլուր :

— (Մտան շու մէնֆաաթ հասըլ օլուր քի, պու կիւնրի խէեայաթտան իսպարէթ պուլունան հայլին , պիր կիւն հադգըլթի հայլէ թաշիլը օլունշ օյմաընը կէրմիւշ օլուր-սունուշ, — տէտի Յլէօր-աը-Մարի, վէ պունու օլ մէրմէէ պէ ճիտտի պիր թաղ, վէ օլ մէրմէէ պէտէ պիր իթիգատ ու էմիկիէթէ էսէրի իւզըն սեօյլէտի քի, լա իււլ թէքըա-րէն միւլթէտալը վէ մաղլուպ օլարագ կէվէտի, հիատէթի սիւքընէթի հայլէ թէպալիլ օլուր , վէ մէրգումէնին էլլինի թէքը իլէ, տիւշարը թէաճճիւսի աղիմ օլարագ , տուրա դալար :

— Պէնի տիյնէ լինիլ, լա իււլ — տէտի Յլէօր-աը-Մարի բիւր բիգդաթ պիր սէս վէ պիր սեօյլէլիշ իլէ, — մէկէրէ սիգ պէնիմ, շու շիմիքի մուճիպլ մէզլէլէթ օլան հալինիլգէ վագըֆ օլուս, վէ մաշճուս պիւնէթիլիլի միւլթատի օլուրթգտան սոնրա, սիլի մէզըլուր հայլտէն չըզարըպ վէ դուրթմարապիլմէքիկէ տայի թարիգ ու թէտպիլըլէր պուլունմարը պապընտա պիր իւմիտի գալիմ վէ պիր էմիկիէթի դալիլիէմ պուլունմարըըը հայտէ , դալգըլ տա, դալլի-նիլտէ պէօյլէ արդուլէր վէ պէօյլէ իւմիտէր ուեանարըա-ճագ, վէ թաշիլք իտէճէք մէրթէպտէս, ֆէնա պիր դըզ օյմագըղդըմա , ինանապիլիլ միսինիլ :

— Բի մ'եաբաճագ աըր պունու . սի՛ղ մի, մէկէրէ սիգին էլլինիլտէն էօյլէ պիր շէյ կէլէպիլիլ մի, վէ մէկէրէ սիգ-տէն, էօյլէ պիր շէյ սիւքմէքլըք, բարըր աղըլ օլարալիլըմի

Խայր . . . պէնիմ էլլինիլ, վագատ էօյլէ պիր շէյ կէլէմէք, օլ շիւհէնիլք բէք սաշիհ տիր . . . լաքին, պիր դաթ վար արըր քի, անըն էլլինաէն բէք ալէս կէլէպիլիլք , շիւն-քի, հէմ ինանիկիէթի տիր, հէմ սիլիլք տիր, վէ հէմ տէ Նլլաշանի պիր դուլվէթ ու դուտըթիթ մալիք տիր :

— Ալլաշանի պիր դուլվէթ ու դուտըթիթ մալիք մի պուլունմագտա արըր . . .

— Սիլք աղաճըք տաշա պէնի տիյնէ լինիլ, լա իււլ . . . Պունտան իւշ այ մուգատտէմ, պէն տաիի, թըպըր սիլլին կիպի, սէֆըլ ու սիլլաթէ օլուս, վէ կիրտապը իտարապլի-նէթտէ մէթըրք դալիլ . . . պիր դըլ իտիմ . . . պիր կիւն օլ սիգէ կէօյլէթի թէքըլուրէր, եւալարըլա աօլարագ սեօյլէտիկիմ դաթ — Յլէօր-աը-Մարի պունու սեօյլէր իւքն ֆիլվագը կէօյլէրի աօլմուշ օլուտըընտան սիլլի, — էվվէթ, մէրգում դաթ, պիր կիւն պանա կէլաի, վէ պէ-նիմ օլ միւլթէքէ վէ մուհագդար հայլիմէն նէֆրէթ կէ-թիրիպաէ չէքնիմէքիլլին , օլ մէրթէպէ թէսիլիէթիպալիլ լագըրաըըր սեօյլէտի քի . . .

— Եօրիւմտէ օ օլուտա լագըր-աղըրա իլիթիլ տէկիլ իտիմ, Պէն մէրգումա, հիւ պիր շէյ կիլլէմէքիլլին , քէնտի սէֆալէթիլի, քէնտի տէրու ու է-լէմիլի, վէ հաթթա քէնտի հայլէթի բիւր խէճալէթիլի, քեամիլէն նաղլ ու պէնան իլլէտիմ, էվվէթ, լա իււլ, շիմի սիլ պանա քէնտի էսարաընըըր նասըլ պիլիթիլիլք իտէ , իլլէթ պէնտի թըպըրսընր եարաթմ . . . Մէրգում պէ-նիմ սէրիլիլգէլթիլի քէմալի ինանիկիէթ իւզըն տիյնէտը-տան սոնրա, հէմա թայիլ ու թագպիհ իտէճէք եքաթէ, պէնի աճըր . վէ պէնիմ մէզլէլլէթիլի եւիլիմէ վուրուպ-տա կիւհէնէճէք եքաթէ , օթուրուպ պանա ուզուն ուգատը-եա , ոտհարի պիր էօմտէ կէօրիլէճէք օլան կիւզէլլիլի, թէ Ուլլիլի, վէ սիւքընէթի հալ վէ իսթիլաշաթը , մէտհ ու սէնալէր իւզըն նաղլ ու պէնան իլլէտի :

— Շու շիմիքի, սիլլին պանա եաբաղընը կիպի , էօյ-լէ մի . . .

— Էվվէթ, ոչ վազըմ, մերգումուն նազը իմտիկն եւ-
նի պիր Էօմր պանան մերթեպընտէ կեզըն կեօրուանէկէ
պաշտար իտէ, տէրքեար օրան հայիմ տաթի, ոչ մերթեպէ-
լէտէն չիբըն վէ մէքուհ կեօրուանէկէ պաշտարը:

— Աման եւ րէպպիմ, թըպզը պէնիմ կեպի:

— Էվվէթ, թըպզը սիղին կեպի, վէ հաթթա, ոչ վա-
զըմ, պէն տաթի, թըպզը սիղին կեպի տիւշնաթիւկիւմ
տէն, մերգուման — հայըֆ, քի, սիզ պանա, տուրուպ տա
պիր ճէննէթ հայինն նազընը եարմադտաքնըզ, հայ պու-
քի պէն իտէ, պիր ճէհէննէթ օրթասընտա եաշամադըզ
իչին եարտարընըմ տըր, վէ սիղին ալէյ, սիղին պու-
սեպընտընընիւտէն, պէննէ հի պիր մէհֆաաթի կեօրու-
մէքուտէ տէկիլ տիր... տէաթի Լաքին, մէկէր իտէ, պէն
օլ պապտէ խէթա իմմէքուտէ իմիշիմ, իմէհի էէքուտէ իւմիտ
քէսիքիլիկն տըշմէքուտէ իմիշիմ... չիւնքի, մերգում ոչ սի-
զէ սեպընտիկիմ զաթ, Ալլահ կեպի աաիլ օլուպ, վէ Ալլահ
կեպի տէ լուծֆ ու մերհամէթ սահիպի պուլունտուլուն-
տան, պէնիմ կեպի, քիմէտէն պիր լուծֆ ու ինայէթ, քիմ-
ստէն իզպալ ու սէաաթիթ, վէ քիմէտէն տաթի պիր իւմիտ
վէ մուալլէնէթ թալէպ իտիպ պէրէմէքուտէ օրմանան սէֆիլէ
վէ ֆադըրէ պիր դըզա կէշիպտէ, ալտաադպ պոշ իւմիտէր
վիրմէքիկէ, վէ կեօլլէր դամաշտըրճը սէաաթիթի հայլէր
նազը ու թարիֆիլլէ, արդուլարըրը վէ տուլլուլարըրը, պի-
լա սէպէպ թահրիք իմմէքիլիկէ, դաթան վէ դաթան իր-
թիքեապ վէ թէնէպղիւ իլլէմէէհէհէկին, աալա տիւշնա-
նիւպ վէ պիլէմէմիշիմ տիր:

— Օլ տէտիկինիլ աաաթ, նէ եարտը սիզէ:

— Պանա պիր քէյֆիօղ Էօնուզ նազարըլլա պազըպ,
վէ սիղին կեպի, պէնիմ տաթի ֆէնա պիր հալա օրթա-
սընտա եաշամադտա օլտուղումա կեօրտիւկիւնտէն, պէ-
նի ապ ու հալաաը սազ վէ շիֆապախը պիր մահէլլէ կէօն-
տէքուտի, պէն տաթի սիղին կեպի պիր թադըմ արարըլար
վէ էսէպսիլլէր իչնտէ պուլունտադաաթիմ, հալ պու քի

մերգում պէնի, քէնտիսի կեպի հիւսնի տիւշապ իլէ մէ-
լուֆ պուլունան քիմէսնէլէրէ թէալիմ իմտի... վէ ճն-
լար տաթի, ճէնապը ֆիպրիկանն, քէաֆիթէյէ քէնտիսի-
նի սէվիպ վէ իզզ ու շէրէֆիսի արթըրմանա չալըշարարըր
ազը ու քէքուտէթէր եօնկալարըր, քէնտի նարի սէմալի-
սի դըլըլըմըլլա թուլուպտուլուպ ալէվլէնտիտիկի կեպի,
ըու հուսնա թաթ հիր իտիպ (թէալլէմէք), վէ ֆիզը ու ֆի-
րաաթիթիմ թէքֆի դըլարար... Էվվէթ, լա Լուվ, էկէր-
չի պէնիմ լազըրտարըմ, սիղին դալլիկիլէ թէէստիր ի-
տիպ, վէ պէնիմ կէօղ եաշարըմտա, սիղին կեօլլէրնիկին
եաշարմաաըր մուհիպ օրմադ տա իտէլէր, պանուն սէպէպ
ու հիքմէթի պաղա պիր շէյ օրմադալ, իլլա վէ իլլա, մըր-
գում զաթըն ազը ու ֆիքիքի գումարէթի ստէնսնտէ, իւզէ-
րիմաէ հուսուլլէպըր օլան պիր էսէրին գուվլէթիտէն նէ-
շէթ իլլէմէքուտէ տիր... պէն սիզէ, թէօպէքեար օլտուղու-
շէթ իլլէմէքուտէ տիր... պէն սիզէ, թէօպէքեար օլտուղու-
շէթ թադաիրտէ, իլլէքուտէ, պիր սէաաթիթի հալէ նալիլ
պուլունադընըրը, անապ մերգում զաթըն նամմաա օ-
լարապ, ճէաաթէթ իտիպտէ վաա իլլէմէքուտէլիմ, վէ հաթ-
թա, մէքըրի վաաթիմէնտէ, քէնտիսի քէալիլլէն պիլա-
պիր պուլունադտա տըր, վէէնապըր, պէն սիզէ, իւմիտ
իլլէթ իլլիկինիլ... տիմէքուտէ իտէ, էօլլէ թէհի էէքուտէ սէօյ-
իլլէթ իլլիկինիլ... տիմէքուտէ իտէ, էօլլէ թէհի էէքուտէ սէօյ-
իլլէթէքուտէ օրմադալ, իլլա դալլիկին իսքեաթ օրմադումտուր
քի, մերգում տայինա, իսլաշը հալ ու նէֆի արդուլիտէ
պուլունանըլըր սէպըրիկի իշիթմէքուտէ տիր... չիւնքի
մերգում, բուի ճիհանն, Ալլահ թարաֆընտան, իտան-
թէն, պիր Հիքմէթուլլահ վար օրմադան, հէր քէօի իքնա
իտիպ ինաաթըրմադ իլլին կէօնտէքիլլէ տիր...

Փէլօր տը-Մարի պուշըլարը սէպընտիկի վազըթաա,
իւզէրիտէ պաղա պիր տուլլու էսէրէրի վէ պիւլլէր մէ-
սէրէթի ալէամէթլէրի հասըր օրմաա պաշտար, օլ սոյ-
կուն եանազլարը ճիւղիճէ քէնք քէպ ի տիպ, վէ օլ մաի
կէօլլէրի իտէ, պիր հալալլէթ իւզլէ բալլամանա պաշ-
տարըր, վէ օլ հիւսնի ճէմաի տաթի օլ մերթեպէ պիր

ընթացք, վե՛ պիր դատեհեանսըգ էսքեր, վե՛ ըրեգ-աթէնկիդ պիր հալ քէսպ իթտի քի, գաթէն, իշպու կեղեքան իթ-մէքտէ, օյան միւքեալէմէտէն պէգպէթ տէրէճէտէ միւթէ-հասիր օլմուշ օլան լա Լուվ, պիր թէհայեիւրի քիւր թաա-ցիւմ իւղրէ, մէրդումէնին երկվիւնտէն եռգաբը պադա գա-լարադ,

—Ահ՞, աման Ալլահ, նէրէտէյիմ, էքրտէ միյիմ, եռգ-սա կէսկոմէ միյիմ, եռգսա պիր ըրեհա՞ մը կէօրմէքտէյիմ, պու նէ՛ հալ տիր պու . . . —տէյի պաղարաբ, — պէն հիշ պիր տէֆա միւտտէթի էօմրիւմտէ, պէօլէ պիր հալ կէօր-միւշ վէ իշիթմիշ տէկիւ իտիմ. . . խայր, խայր, պու օլմանդ պիր շէյ տիր . . . ճանըմ, իյն հա, սիդ քի միկիւդ, սիդ նէրէտէն կէլթիկի պուրտա: Մի՛, պէնիմ հաղգ-մ վար իմիշ, իյի սէօլէմիշ իտիմ, պէն դաթէն սիդին, պիզտէն պաշպա պիր մախուգ օլմանըդ պիւմիշ վէ պիւտիւրմիշ ի-տիմ. . . ֆադ-աթ, չուրասը բէք ղարիպ պիր շէյ տիր քի, պու մէրթէպէ կիւղէլ պիր լիսան մալք օլուպ . . . վէ պու մէրթէպէ պիր թէհասիր սահիպի օլտուղունուգ, վէ օլ գատար սա սահիպ գուտրէթ զաթլար թանըմագատ պուլունտուղունուգ հալտէ . . . նաթըլ օլուպ տա պու-րատա պուլունմագատսընը . . . պիւղիմ կիպի մահպէստէ պէքէմէքտէսինիւ . . . ֆադ-աթ . . . ֆադ-աթ . . . սիդ պէս պէլլի պիդի կէօգտէն կէշիւրպ վէ թէճրիւպէ իթմէք իյին կէլմիշ օլմալընըդ տըր . . . Տիմէք տիր քի, շէյթմանը իրպաթէթ վէ մէհմուրէյիլէթի, հէր քէսէ ֆէնալըգար եար-մագ օլտուղու կիպի, սիդին տէ խըմաթ վէ մէհմուրէյ-էթինիւ, հէ՛ր քէսէ կյիլիւքէր եարմագ օլմալը տըր . . . էօլլէ տէկիւ մի:

Ֆլէօր-տը-Մարի, թաւ լա Լուվուն պու սիւալինէ ճէ-վապ վիրմէք իւղրէ իրէն, պիր տէ մատամ Արման, մէր-գուճէի մատամ տ'Արիլիէ կէօթիւրմէ իւղրէ իւպթէ կէւ-տիկինտէն, պիթթապի եղբորտըրըր քէստի:

Լա Լուվ պունուն իւղերինէ չաա գալարըլունտան, միւ-

տիրէ մատամ Արմանտա մէրգուճէէէ խիթապէն սէօլլէ-նէրէք,

—Ֆէմալի մէմունիյեիթիէ պէսան խտէրիմ քի, լա Կու-ալէօլ պուրտա աւագ պաապլատան պէրու, լա Լուվ, կէրէք սիդին վէ կէրէք արգատալ-արնըրըն իւղէրնտէ, պաշպա պիր կյի հալ վէ պիր կիւղէլ թէհասիր կէօրմէքտէ-յիմ. . . : Օլ պլշարէ Մուն-Սէն-ժան իյին ինանէ թօրպար-չընըրըր տալիս իշիթմիմ, չօգ մէօրուր օլտու՛մ. . . ֆէրին, իշիթ պէօլլէ օլմալընըդ . պիրպիրնիկի աճըրպ մէրհա-մէթ իյիմէլիսինիւ: Լա Լուվ, սիդին մէքքիւր հիւանի ա-մէլինիւ, պօա կիթմէէէէէ տիր . . . Ջաթէն պէն, սիդին ֆէնա երկրէլի պիր գըր օլմամանըդա, գալիէն խըրաթ օլմուշ իտիմ. . . : Օլ պապաթէ սիդէ պիր միւքեալաթ օլ-մագ իւղրէ, չօգ մէհմուր խտէրիմ քի, մահպուսիլէթինի-դան միւտտէթի, ղիեստէսիլլէ թէնիլ իտիլէճէք տիր:

Մատամ Արման պունու սէօլլէտէքտէն սօնա, քէնտիսի էճտէն, վէ Ֆլէօր-տը-Մարիտէ արգալունտան օլտուղու հալտէ, պըրաբըպ կիթիտի:

Ֆլէօր-տը-Մարի թարաֆընտան դուհուրա կէլմէքտէ օ-լան, վէ առէթմա պիր պէլաղէթ մէրթէպէսնտէ պուլու-նան էյֆաղ ու լիսան հաղգ-քնտա, չօղլուգ թէհաճիւպ օ-լունմասա ճայիւղ տիր, լիւնքի, մէրգուճէ թա տօղլուչան-տան, պէղաթէթ տէրէճէտէ ղէքեալէթ ու իւթիտատ սա-հիպի օլտուղտան պաշպա, Պուգ-վալ չիֆթիլիկնտէ պու-լունտուղու միւտտէթտէ իսէ, ալմըշ օլտուղու թալիմ ու թէրպիլէ, վէ տէրալիսի միւթէնէվկիլէ սայէսնտէ, պիր աուրէթի սէրկատա օլտուղու հալտէ, ֆէվգէլատէ պիր թարագ-քը վէ պիր թէգատտիմ խորաղ կյէմիշ իտի:

Պունտանտա գաթինաղար, մէրգուճէ թէճրիւպէքեար-ըր ճիհէթիկնտէ տալիս պէրթիմալ պուլունմագատ իտի:

Ֆլէօր-տը-Մարի, քէնտիսի տալիս, սայքի լա Լուվ կի-պի պիր հալտէ պուլունտուղու վաղըլմա, Բօսթիֆա թէ-

ստախլեֆ խտեղեք, մեղդում սայգեմանե ֆիրք ու ճան կեօղ-
լերի նե ևօլտա աչքմը խտի խե, քեխտիտտե, լա Լուվուն
տույլըւարընը այնի ևօլտա աչք ուեանալըմը խտի :

Շեօյլե քի, լա Կուալեօղ, քեխտի քեֆիրտաթ իւղերտեմ
կեօլտալեկա պաղը ոեմղը թեպիլեթտեմ ճեաարեթ ալըպ
վե խմիտալը օլաթազ, վե թեղգը Բօտօյֆտեմ, Պուզմոլ
չիֆթիլեկնտե, քեխտի հաղգընտա իթթիլապ իլլետիկի Լե-
ւի նաղարի թարեղինի թուլարազ, եանի, Եկեր պիր ա-
տամ, քեխտի խալը ումնեֆալթընը թանըր վե արաթ խե,
հէր հալտե ըրղ ու նամուսու իւղը եալամալը տըր, գաի-
տեմինի պիլալիլայ իսքեսթ իթմեքիլի, վե պինտեմ ա-
լեյհ, մեղդումեկեի, քեխտի մեթբուք պուլունտուլու չիւ-
քին պիր հալտեմ իւլեա իլե, նամուսու պիր թարեղ թուլ-
տուրմաղլըղը, արղու վե միւրաա իթմիլ, վե պունու իւ-
պալթ ու թաաիղ իլին տալի, թեօվեքեաթ օլմաղլըղն
հիւսն ու մուհաաեմաթընը, բեք կիւղեվ վե բեք բարազ
պիր սուրեթտե նաղչ ու թեքսիմ իլլեմիլ խտի :

Իմաի, պիլտե պու միւնաաեպեթթե, թեքեքիլե պիրե
լապեր վիլիպ վե զանն խտեղիլ քի, հիւքիւմեթթեթ թարա-
ֆընտան, ֆուգարա վե ճահիլ թաղըմալըն, ֆեխա հալ-
լերտեմ վաղ կեչմեթթեթ, վե հիւանի հալ թարեղիլի թուլմա-
լարը նիլեթթե ու մաղաեթիլլե իթթիլապ օլունան թարեղ
ու թեալըլերէ հեմ դուսուր տուրաթ, հեմ աղըլանե սու-
րեթտե տեկիլտիլեթ, վե հեմտե դուվլեթիլ վե թեհասիլ-
սիղ տիլլեր :

Պունալը, քեխտի թուլթուղալը օլ ֆեխա թարեղլեր-
տեմ վաղ կեչիլթաթմեք իլին, նե եարմաղաա տըրալը
մալիւմ եա, պաղա հիլ պիր շէյ եարմաղաա, իլլա, հեմի-
լե, Ալլահ վե ինսան թարաֆընտան վուգուա կեչեհեք օ-
լե, Ալլա թաղը իթթիլապալըն դօրդուլարըն վիլմեքտե տիլլեր,
վե պունալը մահպեպեթե, զընտանլարա, վե թեքսանեղերե
վե պունալը մահպեպեթե, զընտանլարա, վե թեքսանեղերե
աթարազ, հեմիլե դուլաղլարընա, հիւպնեկիլ քիլտիլը,
անալթալար, վե տեմիրտեմ հաղալար զինճիլլեր չա-

թըրալը պիր իլիթաիլաթիլերի կիպի, վե նիհայեթ, թա ու-
ղաղտան տալի, հեյպեթամիլ գարալթըրա իլլերինտեմ,
էն պիլիլա սահիլ ճեխալթիլեր մախսուս պուլունան ու-
ֆուգու, եանի ճեկ ճիլաղլա բարլամաղաա օլան պիր
ճեկլաա պըպաղըն կեօլթերմեքտե տիլլեր . . :

Նաալը քի ալիքեաթ տըր, պու թեհտա վե պու գօր-
դու, հէր վաղըթ, հեմ մեվճուա տուր, վե հեմտե պիր
սուրեթի ուղմաա վե տեհեթթեֆեմաաթ օլաուլու հալտե
մեվճուա տուր . . :

Իլվեթ, քիմ քի պիր ֆինալը եարմաղաա խե, ճեպաթ
սեղաաթը շեքմեքտե տիր . . . Եանի, եա նեֆ իտիլիլ քիւ-
րեկե կեօնաթըլմեքտե, եա շան ու շերեֆինտեմ մահում
գըլընալազ իւլալպ իտիլմեքտե, վե տե եախա եղիլեթթե
ու իլքեմեթթե վիլիլմեքտե տիր . . :

Իեք ալեա, պու խուսուս աաալթեթ մաղբուն վե մա-
վաֆըգ ալը, պունա հիլ պիր շէյ տեչիլեմեղ լաքին, չուրա-
սը շախանը տիլգալթը աղիմ տիր քի, պունուն մուղայի-
րինտե օլալազ, իլիլեք եարմաղաա իլին խե, հիլ պիր միւ-
քեաֆաթ պուլունմաղաա տեկիլ տիր, մեկերի, ճեմիլ-
եթիլ պեչերիլեթ վե եախա միլլեթ թարաֆընտան, իլի
աաալալընտա դաաթ ու հայսիլեթթեթ թեքֆի գըլընա-
լազ, պեքայի թեչիլգալթ վե իլիլիլաա, պիր միւքեաֆաթ
իլմա օլունմաղաա մը ալը :

Հալա :

Մեկերիլ, ճեմիլեթ վե եախա միլլեթ թարաֆընտան,
օլ ապիմա չալըլալ չապալաալազ, վե թեքթը տեօրիպ,
վե հէր նեվի դարալթեթ վե մահուսիլեթթե կեօրիւս վիւ-
րիպ տաեանալազ, վե հաթթա, ապրի հէր վաղըթ սե-
ֆալեթթի աղիմ իւղե եալաալազ, աօլլուրուլու, քիւ-
միլիլի վե հիւանի նիլալ ու րաղթմաթ, վե ճեխալը
Հաղաա սըլընալաղլը եալե պըրապմաթ, վե ճեմիլ-
եթիլ պեչերիլեթին էն պիլիլա պիր գըմալընտա իպարեթ
պուլունան օնալթեքաթ վե իլքե թաղըմալընա, պեքայի

Թէչլիզաթի, հիւսիսը խմուտառ ու մուտլէնէթ օլտունադտա՞մը տըր :

Հայա՞ :

Մէկերէր, օլ պիւրիւք պիւրիւք ճինայթլէր սահիպլէրի իշին, պիւր մահէլլի միւրթմֆիտէ, պիւր մագթլէլէ վէ եաւ խօտապիւրտար աղաճը գոբուրլուտղուս կիպի, էն զինտաթ խալլաւաճար վէ սահիպ սէվադար իշին տաթի, պիւր շէրէֆ ու իթթիխար քիւրաթի գոբուրլուտղուս՝ մը տըր :

Հայա՞ :

Նէ՛ գառար զարիպ վէ ոգուրաճը պիւր հալ տըր քի, առէթտէն պուրլուտղուս իւղիւ, քէսիմէրտէ, առալէթ ու հագդանիլէթ տէնիլէն շէյ, ալիլ պիւր ինսան շէքլին տէ թէքսիմ իտիլէրէք, պիւր էլիլնէ, միւնաղաթ ալէամէթի օլտուղուս հալտէ, պիւր խանէր վիւրիտիլի կիպի, տիկեր էլիլնէ տաթի, պիւր թարաֆը ճիւնհա վէ միւտաֆաա աղըրըղըլառ ոշաղը սարգմադտա պուրլունան պիւր թէքալի վիւրիլէրտէ տըր :

Պու թաավրէ, առալէթ ու հագդանիլէթ իամի վիւրլւմէքլիք ճայիլ օլամաղ :

Պունա եալընըլ գանուն, վէ տահա տողուտու եալընըլ պիւր, քէնտի վիճառնը իւղթիլլաթնճա, իսթէտիլի առամը ճէգանա միւսթմահագդ կէօրիւպ, վէ իսթէտիլի առամը ապիտուշ չըգարըճը առամ՝ նաղարըլա պագըլմալը տըր :

Առալէթ ու հագդանիլէթ տէնիլէնին պիւր էլիլնտէ գըլըճ, վէ տիկեր էլիլնտէ տաթի պիւր թամ պուրլունամաղ իւղթիլա իտէր քի, պիւրի ֆէնաղըլառ եարանլարըն միւնաղաթ լարընա, վէ տիկերի տաթի իլիլիք եարանլարըն միւրեաւ ֆաթլարընա, պիւրէր ալէամէթ սանըլապիւրիլէր :

Իշիմէ օլ վագըլթ էհալի, ֆէնալըլ քիլին միւնաղաթ պուր քեաֆաթ պուրլունառղունու կէօրտի կիւ կիպի, իլիլիք իլին տաթի միւր չիմաթի, եալընըլ պիւր սաֆըլը վէ աղլի պուրլուշ իլէ, էօյւլէ պիւր շէյէ ինսանաղտա, վէ մահպէսլէրէ, զէնճիլլէրէ,

բուանկալարա, վէ մաղթ էլէլէրէ գարըլըլ, թէհի եէրտէ միւրեաֆաթ ալէամէթլէրի վէ իճըլալըլ արամաղտա տըր :

Էհալի, հէք վագըլթ, էօյլէ միւնըլիլէրի սահիպ ճինայթլէրի, արամաղ, պուրմաղ, վէ ճէզալի սէզալարընը տիւր շիւնիւպ թէքլիլիք իթմէք իշին, էհիլիլէթիլ, իլեաղաթլըլ, վէ միւնէվլէր, վէ սէպաթ ու մէթանէթտէ պէրքէմալ քիւ մէսնէլէրտէն միւրթթլէպ, պիւր էհալ Զահէհէհէնէնէն -- Խալուստուղունու կէօրմէրտէ տըր :

Լաքին, մաղալիլի օլարաղ, լաղըմ՝ կէլէն միւրեաֆաթ վէ թէչլիզաթլէն թաղիմ ու թէքլիլիպի նիլիլէթիլէ, խալը ու սէվապ սահիպի զաթլարըտա արանալ պուրմաղ իլին, քէզալիք էհիլիլէրէլիլ, իլեաղաթլէր, սէպաթլը վէ մէթանէթլի վէ միւնէվլէր զաթլարաան միւրթթլէպ, պիւր ֆալէլէ վէ էհալ ուլէ Զահէհէհէնէն -- Խալուստուղունու տաթի կէօրմէրտէ տէկիլ տըր :

Սահիպ ճիւնհա վէ ճինայթլէրէր, վէ ումում էհալլէ

(1) Պու սաթլըլըլ եաղտըլտան պիւր դաշ կիւն սօնրա, պիւրիւք Պանարթթլէնի Սէնթլէն տառալտա զալէմէ ալլըլ օլտուղու Մէմօրիալ նամ զիքրի ճէվիլի էպէլի գալմաղըլա շալէթէ օլաղ, վէ սաթլիլթըլտա միւսթիլի օլան ֆէլլիսաֆիտէն միւրթթլէպ պուրլունան պիւր քիթաղ, թէքարէն օգուտաղաւաղալ, էֆէրալըլ մըլըլ թաատիլ իթմէղաթ օլան չու աթիւլէքի ճիւնէվիլին, շիմալիք գառար, կէօրլիմիւղէ վարմանարաղ, էօյլէ ճէ պիլէ նամալիմ գալտըլըլ նիլալըլըլ տըր, եանի,

Գէհէլիք, պէնիմ մալի իլիլիլալարմառն պիլի տաթի (պունուս սէօյլէէն իմըրաթօր քէնտիլի տըր), պիւր քէրէք չու մաւաթու պաթաա տալըլ օլան վագալարըլմըլ իթլիմ օլտուղուտղուտ սօնրա, քէնտիլ քալլթիլիլ ու վաթանըմա ալաթ իլէ, արթըլ նէֆեսա ալըլ վէ բահաթ երիգիւ կէօրմէ կէ պաշաուղտա, իւք իլէրմիտէ պիլի տաթի, անճաղ իլիլիք տիւրիլէնիպ, վէ անճաղ իլիլիք եալմաղ իլին եալաապ, անճաղ աղըլ լաղըրտալար իլէ վագըլթ կէլիլմէլիպտէ, իլիւ իլէ վէ ինճաթաա շալըլան, վէ տալիմա ճէվիլէթի պէլէրիւ եէնին սէտաթիլի հալ վէ բահաթը արգալ վէ դալլիլ թիւնտէ պուրլունան մըրտ վէ ճէտար զաթլարաան միւրթթլէպ օլտուղու թագաթիլի, օն իլիլի նէֆէր էլիլաա արանալ պուրմաղըլ, վէ մէրգուլմաա, տէ,

Մեկերչի, ճեմյեյեթի պէշերիյե, էօյլէ էհյի ըրդ վէ չալլըգան ֆաղըրյարը, արանըպ պուլմաղլըզ զաճմէթինի չեքմէքիկէ պօրճու աեկիլ մի տիր, վէ օնյարտա պու ճիւմէթէ չայէսթէ տեկիլ մի տիրէր. վէ, մեկերչի, ինսանյի. եէթմ նամ ու շերէֆինէ օլարազ, մերդումյարա մուքեա. ֆաթլար իթա վէ իտա իտիլմէն տաթի, պարի հիլ տէ. կիլ իսէ, տիւշար օլտուգլարը, վէ դաճամմաճա կեօքս վիւրիպ տաեանտըդլարը սէֆալէթ վէ միւշքիլաթ վաղըթլաւ. ըրնտա օլտուն, իմտառ ու մուալէնէթ իթմէքիլը, վաղիֆէ վէ ֆերիգէսինտէն տեկիլ մի տիր:

Մեկերչի, պիւլիւը պիր իյի առամ, հեր նէ մերթէպէրէր. տէ մաճնուզ թապիլաթը օլտ տաթի, պիր խըրալը վէ պիր դանլը դաթիլ դատար, քէնտուլի տէթր իտիւզ, կիլլի եերէլէրտէ կէզմէքտէմի տիր. . . . . Խալը, հալ պու քի քիման ա. զնր արանըպ պուլմաղտա տեկիլ տիր. լաքին, գանըզ գա. թիլլէրէ վէ սարիդլէրէ կէլինճէ, չիւշիէ թահէթէն հէնէթէ, սպքի տայիլմա արանըպ պուլմաղտա, վէ մէյտանէ չըգար. մագտա տըր:

Հայֆա, հեր նէ դատար էլլամ նէվլինտէն իսէ տէ, վարըն օլտուն, հիլ տեկիլ իսէ, թէսիլյեթպալալ պիր էվ. համ (իւթօրի) տըր:

Հայտէ ֆարդ իտէլիմ քի, էօյլէ պիր էհյալի վէ եաթոտ էօյլէ պիր միլլէթ թէշէքքիլ իտիլպ վէ վիճուտէ կէլմիշ տիր տէ, էհան. վէ չիւշիլլէր. իւլի թահէթէն պուլտնտուղու կիւպի, է-յը. . . . . է-լը. վէ ֆալէթ իւլի թահէթէն պուլտուն. մագտա տըր:

Վէ օլ խուսուսա տայիլ խասսէթէն պիր նէղարէթիտէ պուլտնմագտա օլմալին, չիմտի, սահլիպ ճիւնհա վէ ճինա. յեթլէքին հիւրմ ու իլալարըրը վիլմէքտէ օլտուղու կիպի, ալիճնապլա մալէ ու հարէթլէթլէրտէ պուլտնաղարտա, ալէմա խապլը վիլմիպ պէեան իլլէմէքտէ տիր:

Իյթէ իքի միսալ, եանի իքի աղլէր թահէթէն. իմտի, սօ. բարըզ հեր քէսէ, քէնտի վիճտանլարընա սիւալ իտիլպ վէ.

թալիմաթ ալարազ, պիղէ խապլը վիլտիլէր, պուշարտան դաճիլի, ճեմիլեթի պէշերիյե հագդընտա, կերէք սէ. մերէ, կերէք մէնֆաաթ, կերէք իպրէթ ու նասի հաթ, կէ. բէք նէթալիճ, վէ կերէք ուսուլ ու գաթտէ ճիւնէթլէրիլլէ, տահա զիեառտէ միւլֆիլա վէ տահա զիեառտէ աղլ ու մուհա. քէմէեէ մուվաֆիք պուլտնմագտա տըր:

Ֆարդ իտէլիմ քի, առամըն պիրի, սօյմաղ վէ եա չալ. մագ. նիլյեթի մերտուտէսիլլէ, պաշդա պիր առամը էօլ. տիւրմիւշ տիւր:

Պիրտէ, պիր սապահ պաղարսընըլլէ, ֆարիլին սարա պիր մահէլլինտէ, վէ եա պիր քէօշէսինտէ քիմանին խապլէր օլմագղըրն, պիր մաղթէլլէ դալուլմուշ օլտալ, վէ առի խալլէրտա օրատա իճիլմա իլլէմիշ օլտուղու հալտէ, մէքդում գաթ իլլին պաշը քէսիլմէքտէ տիր. վէ մէգըրը խալլ իսէ, մէգըրը տէհէթամիղ մէնղարէեի կէօրիւպ սէյը իլլէտի. կի վաղըթտա, նէ եարմագտա տըր. պաշդա հիլ պիր շէյ եարմանըպ, իլլա, կերէք հաքիմ, կերէք պաշը քէսիլն ա. տէմ, վէ կերէք ճէլլատ հագդընտա, կիւլմէքտէ տիր:

Իյթէ միլլէթ վէ եաթոտ հիւլիմէթին, էն սօն եար. տըրը պուլտնա իպարէթ տիր:

Պիր առամ, հեր նէ մերթէպէտէ պիւլիւը պիր ճինա. յեթտէ պուլտնա, վէ խալլընտա հեր նէ մերթէպէ զա. բարընը մուճիպ օլտա, աղըպլէթբետար կէօրէճէկի ճէղա, անճագ պու տուր. . . . . վէ իյթէ էհալմիլլէ տէ, տէրա վէ նասի հաթ օլարազ, անճագ պու տէհէթիֆերմա մէնղարէ կէօսիլէրիլլէրէ իպիլիֆա օլտնմագտա տըր, եանի, մէգ. քիւր չիւրին մէնղարէ, խալլէ իլլին, ֆայիտետար պիր տէրա վէ պիր իպրէթ սաերմաղտա տըր. . . . .

Իվլէթ, եալընըլլ պուլտնա իպարէթ տիր. . . . . չիւնքի, մէգըրը պաշը քէսիլիպ վէ գան չըգալմաղլըլլէ իլլին իճատ վէ իճրա օլտնմագտա օլտն մէգըրը ալլէթ վէ մէգըրը թէտա. պիրէ մուղայիլը օլարազ, սայիլը հիլ պիր ալլէթ, վէ եաթոտ սայիլը հիլ պիր թէտայիլը տաթի պուլտնմագտա տէկիլ տիր:

ազգրան ու համայնեզոտնտէ թէքֆիկ տէրէճէլի գաւառ ու հայայեթեթ իթմէք, վէ հէմոտ սիլիւն կիպի մաղհարը միւլքեաթաթ պուրուլմաղ հմէլ ու մաղսէտիլյէ, քէմալի սայ ու ինչիթմամ. վէ տիգզաթը թամ ու իլդատմ իւզդէ, էն ղիեաթէ միւշքիլ օլան վաղիֆէլէրի պիլէ իֆա ու ինքաեա չալըշաճաղար տըր. . . » տիեէճէք օլտալար, էհայի չիմաի-քիւնտէն չօղ վէ բէք չօղ ղիեաթէ հիւսնի իպրէթ ալաղ վէ թէշլիլդ օլունմուշ օլմաղ մը :

Էլվէթ, սիւալ իտէրիլ, մէզքիւր իքի մէնպարէ վէ եա-լսատ իքի տէրս վէ իպրէթտէն, էհայիճէ, դա՛նդիտի տաշա ղիեաթէ ֆալիտէտար օլուր, պիւր ճանիեի պօղմաղ էօլ-տիւրմէք մի, եօղսա պիւր իլիլիթարը ատամը, նայիլի իլթի-ֆաթ վէ միւլքեաթաթ գըրլմաղ մը :

Պիլ բէք ալեւ պիլիլիլդ քի, օլ պիւր թաղըմա՛նէ ֆի-քիլիլ ատամլար, ՅԱՋԻԼԵԹԻՆ միւլքեաթաթընը, պաղա վէ հալայի (էթէրէ) պիւր տիւնեաեա սաղալմըշ օլտուգլարըն-տան, ֆաղիլէթէ դարըլըղ, պուր տիւնեատա տա, մատտի սուրէթտէ պիւր միւլքեաթաթ իթմալ ֆիէք ու թէքիլֆիլի իլիլթիտիլէրի կիպի, անիւնտէ կիւճէնիպ հիտտէթլէնէճէք-լէր, վէ պիլի թայեիպ իլլէնէճէքլէր տիւր :

Վէ պիլլմմ պուր էֆիլքաթ վէ պու իթէքիլֆիլիլդէ դարըլըղ ճէվաղ ալարաղ, ճիւղ իւ ջիւլլի ֆիլլօղֆիճէ, էֆիլլմուշ-ճա, իլլի բէպպանի վէ եախատ իլլի բուհանիճէ, վէ տա-հա տօղրուսու էքնօճէն օլտուղու հալտէ, պիւր չօղ վէ էնլալի պիւրհանլար մէյտանա կէթլիլէճէքլէր, վէ մէսէլա շէօլլէ սէօլլէնէճէքլէր տիւր :

« Ելիլիք տէնիլէն շէլիւ միւլքեաթաթը, զաթէն քէնտի իլլիլի տիւր, եանի, իլիլիք տէնիլէն շէլ, պիւր միւլքեաթաթ թա գարըլըղ օլմամաղ տըր. . . »

« Պաղիլէթէ մուգապիլ պիւր գաւոր ու գըլմէթ օլմաղ, եանի, ֆաղիլէթ տէնիլէն շէլ, հէք պէտէլ վէ հէք միւլքեաթաթտան եւլքսէր տիւր. . . »

« Միւլքեաթաթըն էն պիւլիւկիւ, վէ էն ղիեաթէ նէճիպի,

քիլիլին քէնտի գաղպիտէ հիւսա իթիլի մաշղուղիլէթ տուլղուսու տուր. . . »

Վէ նիհայէթ օլունլարըն, էն պիւլիւք վէ էն ղիեաթէ ճէ-վաղ վիլիլմէղ պան պիւր պիւրհանլարտա, չու տուր, շէօլլէքի, « ԵԱԼԵԼԵՂ ԱԶԵԹՏԷ, ՕԼ ԱՏԻԼ ՎԷ ՖԱԶԸԼ, ԱՏԼՄԼԱՐ ԻԶՈՒ ՀԱԶԸԼՎԱՆՄԸՆ ՕԼԱՆ, ՎԷ ՄԱԶԻՆԻԹԻԹՎԻԻՆԷ ՄԻԻՆԹԱԶԸՐ ՊՈՒՈՒՆԱՆ ՊԵՐ ԱՆԱՏԵԹԻ ԷՖՏ ՄԻԻՏՏԷԹ, ԱՆԼԵԻԻ ՖԱԶԻԼԻԷ ԹԼԷԹԻԹԷ ՔԵՆԱԹԻ ՏԻՐ. . . »

Հալ պու քի, պիլոտէ պունա գարըլըղ ճէվաղ վիլիլէրէք տէրիլ քի, մատամ քի էօլլէ տիւր, իմաի, ճէմիլէթ վէ եա-լսատ հիւլիւմէթ, դա՛նդի սէպէպէ մէպիտ տիւր քի, քէնտի սէօլլէտիլէրիլի ինքա իտէրէք, եանի, միւճըրմէրլէն ճէ-զալարընտա, եալընըղ աշէթէ պըրաղարաղ, վէ եալը-նըղ աշէրէթտէ կէօթէճէքլէր միւճաղաթլարըն գօրղու-լարըն վիլիլէրէք իլլիլիֆա իթմէլիպ տէ, պուրատա տա-լի միւճաղաթ թէրթիպ ու ինքաաղնա լիւղում կէօրմէքտէ տիւր, մէկէրլի, աշէրէթտէ, էօլլէ, մէօմիւնլէր իլլի միւլքեա-թաթ պուլուսուղու կիպի, միւճըրմէր վէ միւնաֆըղար իլլի տալի միւճաղաթ պուլուսուղուճու, պիլմէքտէ վէ վաղ իթմէքտէ տէկիլ մի տիլլէր. . .

Էլվէթ, միլլէթ վէ եախատ հիւլիւմէթ, միւճըրմէրլէն ճէվաղարըն տալի, նիլլի եէվմի գըրեաթէթէ թէրք իլլմէ-լիպտէ, պուրատա ինսանա գալմանի աշքեամընճա տալի մուհաթմէ պիլլէ, սօն շէրիլթըն մուգատտէմէպիլի ին-քաեա պաղալմաղտա տըր. . . »

Էլվէթ, ճէմիլէթ վէ եախատ հիւլիւմէթ, պիւր թա-րաֆտան, օլ բուլի գըրեաթէթտէ, մուրատա գըրհար իլլէ միւլիպպէն օլուպ, վէ մաշէր պօրուլարըն էօթտիլէրէք, վէ ալէվտէն գըրըճալըն սալլաեաղաղ, բուլի տաիւմանըն տէօրթ քէօշէսիւտէն հիւճում պիլլէ կէլէճէք օլան ֆի-տէօրթ մուհաթմէպիլ, տիլլէր թարաֆտան իլլիլէրէք պէքընտիլ թաղալտա, տիլլէր թարաֆտան իլլիլէրէք մուհաթմէպիլ հիւլում ու իլլմանը ինքա իթմէք իսէ, քէնտի մուհաթմէպիլ հիւլում ու իլլմանը ինքա իթմէք իլլի, սաաեճէ. . . Ժանտարմալար իլլէ իլլիլիֆա իլլէմէքտէ տըր. . .

Թէքըրաբէն սէօյլերիդ ,

Միւհըրմէշերին կէօյլերինի գօրդում մաղլըդ նիյնէթիլէ,
ըտդի մահշէրտէ , ճանիպը ճէնասպը Գիպրիեաւտան թէր-
թիսդ պուրուսաճաղ օլան միւհաղաթըն պիր նիւմունէսի
օլմաղ իւզընէ , պուրատա տախի , պիր թաղամ ինտանճա
ճէղալար թէրթիսդ իյլէմէքտէ տիրլէր . . :

Ղէ , մատամըն պէօյլէ տիր , իմաի , նէ՛ սէպէպէ մէսնի
տիր քի , այնի թարիդի , օլ իյն լիլ ֆաղիլէթքեար ատամար
հաղգընտա տախի թո՛ւթ մամաղտա սըլլար . ահրէթտէ
ծնլարըն նալլը պուրուսաճաղլարը միւքեաֆաթլարըն պիր
նէպղէճիլինի , հիշ տէկիլիտէ պիր նիւմունէ վէ պիր մու-
գատտէմէ օլմաղ իւզընէ , պուրատա տախի իհրա կյլէմէ-
մէքտէ տիրլէր :

Լաքին , պիղ պու թէքլիֆին վէ պու արզու վէ իտա-
անըն իհրասընը կէօրմէրլէքտէն վաղ կէչէրէք, ունուտուպ
խաթըրտան չըդարմալընը , չիւնքի , էյվամ իմիշ , չիւնքի ,
պիր տիվանէլէք իմիշ , չիւնքի , պիմանէտ իմիշ , վէ չիւնքի ,
իհրասը միւմընի օլմաճըպ , սալիր հաղըդտմէն էյվամ
նէվլինտէն պուլունան ֆիւրլէրտէն պիր իմիշ :

Բէք ալէա , իշթէ ճէմիյնէթի պէչէրիյիէ , պէօլէճէ , շու-
շիմաթի հալինտէ տէլամ իտիպ կիթմէրի տիր . . : Էկէր
պու ճէվապըն թաստիդինի խթէր իտէնիդ , դէվզ ու սէ-
ֆատան իպարէթ պուլունան պիր դիյնէթ վէ եա պիր դի-
եաֆէթտէն , գահգահալար իլէ կիլիւպ , վէ կէօլլէրի շէշի
պէշ կէօրմէքտէ օլան , վէ պաճաղլարըտա պիր պիրինէ տօ-
լալմաղտա պուլունան քեաֆֆէյի միւրայիլէրէ սիւալ ի-
տինիդ . . :

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ

ՀԻՄԱՅԷՊԻԵԱՐ ՊԻՐ ԳԱՏԼԵՆ

Միւտիրէ մատամ Արման , լա կուալէօղ քէնտի պէրապէ-
րինտէ օլտուզու հալտէ , կէշիդ մատամ տ'Արվիլին պէքլէ-
մէքտէ պուլունատուզու քիւչիլք սալմանան իլէրի կիրտի :
Լա կուալէօղիւն ուղկուն լէճճէտի , լա կուլ իլէ միւհանէլէ-
րինտէ կէշէն միւքեալէմէ իւզլէրինէ , խաֆիֆճէ պիր բէնը
քէպ իթմիշ իտի :

— Մատամ մարքիգա , սիլին հաղգընըտա , քէնտիսի-
նէ վիրտիլիմ հիւսնի չ'հատէթ վէ վուգուֆիլիէթ իւզէ-
րինէ , գալլիւնտէ պիր էսէրի իրդալթ վէ չէֆգաթ հիսս
իթմէկէ պաշաաղընտան , — տէտի մատամ Արման ժըէօր-
աը—Մարիլէ , — սիդի կէօրմէրլիլի արզու վէ միւրատ իյ-
լէմիշ տիր , վէ պէշլի , միւտալէթի մուգարրէրէնիզտէն էվ-
վէլ պուրատան չըգարըլմաղլընըպ սալ ու հիմմէթ տէ
կյլէնէճէք տիր :

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , մատամ , — տէյի ճէվապ վիր-
տի ժըէօր—աը—Մարի մատամ Արմանա պիր մահճուպիլէթ
իւզրէ , Մատամ Արման պուլուն իւզլէրինէ , մէրըմէնի
մատամ տ'Արվիլ իլէ եալընըզ պըրադարաղ տիշարը չըդտը-

Մատամ տ'Արվիլ քէնտի թահիթը հիմայէթինէ ալմաղ-
տա օլտուզու մէգպուրէ կէնճ գըրըն լէճճէսինտէ տէր-
քեար օլան պիր էսէրի սաֆիլէթի , վէ քէնտի հալ ու հէյնէ-
թինտէ պուլունան էսէրի հաեա վէ լէթաֆէթի կէօրտիւ-
թինտէ տիւշարը թէհայիւր օլտուզունտան , անիւտէ , մէք-
տէ , տիւշարը թէհայիւր էսնասընտա , Բօտօլլուն իսմինի վիր-
գումէնին , ուլլուտու էսնասընտա , Բօտօլլուն իսմինի վիր-
միշ օլմասընը , վէ միւտիրէ գատընընտա , քէնտիսինէ , օլ պի-
շարէ չօճուզ , մութլաղա պիր կիլլի աշգ ու սէվտա բէն-
լէսինտէ պուլունմաղտա օլմաղ տըր , տէմիշ պուլունմա-

սրնը, տերնաթըր իթմէմէքը, ապա էլինտէն կէմէտի . . .
Հէր նէ դատար, Գլէմանս, Բոտօլֆ կիպի պիր կրան տիւդ-
իւն, էօլէ պիր ֆազըրէ վէ սէֆիւն գըզ պէ, յինտէ, Բօ-
տօլֆ թարաֆընտան օլարազ, մէյլ ու մուհապպէթէ տա-
լիր հիշ պիր միւնասէպէթ պուլունմագտա օլմամսըն, զա-
ռափէն խըքաթ օլմագտա իտի խան, պու ճիւմէ իլէ
տախն, սաչիր պիր խուտու, խան, լա կուալէօղիւն, քէն-
տի գալպինտէն, բրէնսէ տըլտատէ օլարազ, նարի աշըք-
լա եանըպ թութուչմագտա օլմասըն, իճթիմալտէն պու-
լունմամագտա, զիհնիւն իլլէմէքտէ իտի . . .

Նասըլքի սէօլէմիլիդ տիր, մատամ տ'Արվիլլէն լէհճէ-
սինտէ պիր էանըի ինսանիյէթ, նէհապէթ, վէ լէթաֆէթ
հիւքմ իթմէքտէ օլտուղունտան, Ֆլէօր-տը-Մարի, մէր-
գուսմէնի կէօրիւր կէօրմէզ, գալպինտէ, պիր հիւսնի թէ-
վէճհիւհ վէ պիր մուհապպէթ հիւս իթմէկէ պաչլատը . . .

—Չօնուղում, — տէտի մէրդուսէնէ Գլէմանս, — մա-
տամ Արման, կէրչի հադգընըզտա, հիւսնի շէհատէթլէր
իտէրէք, կէրէք թապիաթմա հալալէթինիլի, վէ կէրէք
ախլադմա քէմալէթինիլի մէտճ ու սէնպէրլէ սէօլէմէք-
տէ տիր, լաքին, պուսուսլա պէրապլէր, քէնտի հադգըն-
տա էմիլիյէթի քէտափլէ իպրազ իթմէմէնիլտէն տուսըն-
տա, պէհանը թէէտիլի վէ սիթէմ իլլէմէքտէ տիր . . .

Ֆլէօր-տը-Մարի հիշ ճէվապ վիրմէքէրէք, պաչընր էօ-
նիւնէ էյտի :

Սիլի թութուպ թէվգըք իթտիքէրի վադըթտա կիլին-
միշ օլտուղունուզ քէօլիւ էլլիտսիլլէ, պուրսեա կէթի-
րիլմէզտէն էլվէլ, նէրէտէ պուլունմագտա օլմանը հադ-
գընտա, սիւքիւթ իտէրէք, հիշ պիր մալմամաթ վիրմէք իս-
թէմէմէնիլտէն, աչիքար տուրէթմէ անշալըլմագտա տըր-
քի, պաղը սէթր իլլէմէքտէ օլտուղունուզ խուսուլար պու-
լունմագտա օլմալը տըր . . .

—Մատամ . . .

—Պիւարէ չօնուղում, սիլին էսրաբընըպ վադըք օլ-

մադըլա, հիշ պիր հադգըմէք տուր, վէ օլ էօլտա նէ-
զաքէթէ վէ ինդիյէնէ մադալիր պիր սիւարտէ պուլուն-
մադըլը տախի իթմէմէմ . իմտի, օլ ճիհէթլէրէ կիլիլմէք-
սիլին, էարընըչ շունու, էարի, էհէրի, ֆիլվադը պէնտէն
թալէպ վէ մէմուլ օլունտուղու. կիպի, սէլլէ իլլէմալ իս-
տիլ տէ, պուրստան գուրթուրմէքլէ մուվաֆիտգ-
օլուր իսմէ, պուրստան չըրադտան սօնրա, աքըզ վէ
սիլիյէթինիլ նէտէն իպարթ թուսմադ տըր, նէ՛ էօլտա
կէչինիպ, վէ իսթիպալինիլ պինասընը, գանդի թէմէլ
իւզէրինէ վալ իտէճէքսինիլտիր, պուսալըն իւզէրինէ, սի-
լին իլլէ գօնուչուպ անյամադըլը, աքըզ վէ միւրստ իլլէ-
մէքտէ իմ Ծիմոի ֆարզ իսթիմ քի, սէպիլինիլ թախլիյէ
իտիլտի տէ, սէրէվսիթ օլտունուզ . . . օլ վադըթ, նէ՛ էա-
րամադալընը, նէ՛ թարազ թուլթամալտէն պուլունտուղու իւզ-
լէ, պիր հիւսնի թարիզ թուլթամադըլա, քէնտինիլճէ պիր
դարտր վիրմիլ իսնիլզ, պէնտէ, շիմոիտէն սիլլէ գալիլէն
սէօլէրիմ քի, սիլին իլին, նամուսլու պիր սուրէթտէ կէ-
չինէպիլէճէք պիր իլ վէ պիր մահէլլ թէտարիք վէ թէհիլ-
նէ իլլէնէճէկիմ տիր . . .

Լա կուալէօզ, մատամ տ'Արվիլլ թարաֆընտան գու-
հուրա կէլմէքտէ օլման շուրիգաթ ու շէֆգաթ իւզէրինէ,
օլ մէրթէպէ միւթէէտիր օլտու քի, կէօլլէրի տըլմաեա
պաչլատըլար :

Պիր վադըթ թէրէտիլտա իւզըլէ տուրտուգտան սօնրա,
—Մատամ, մատամ քի զալմընըզ պէնի, պու մէրթէ-
պէ պիր լուլթի ու ինայէթէ, վէ համիլիյէթ ու սախալթէթ
շալէսթէ կէօլմէքտէսինիլ, իմտի պէնտէ շիմոիյէ գատար,
անվալը մադիյէթմ հադգընտա, իլմիլլ պուլունտուղում
պիր եհմին իւզիլպալընա . . . իթմիլտալ իլլէմիշ պու-
լունտուղում րիլլէյի սիւքիւթ իհիլմիմալ տիր քի գաթ
իլլէ, հադըրաթմ ճալի սէօլէմէքլիլէ, քէնտիլի պըրճու-
ատտ իտէճէկիմ տիր, տէտի մէրդուսէն :

[illegible]

—Էլ վէլե՞մ, մատամ, պէնիմ պորաւեա, գանդի վա-
գաատան տօլաւը կէթիթիլվիշ օլտուղում հագգընտանէ
հիւրերմէմ հուղորունտա, վէ նէտէ պորաւտա, փերթի
վահիտէ, տիհանրմը աչուպտա, պիր շէյ սէօյէմէնէճէկիմէ
տայլը, կէրլի եէմին իմ միշտմ տիր, ֆիագայլեմ, մատամ,
կէհէրլի զաթընը միւրամ տաշը խէնիը, եալընըզ պիր շաթմ
իյէ, սիզէ սէօյլէնէպիլիբիմ. . .

—'b^h 2wrf^h h^h :

[illegible]

— Գնեիր, Էսրաբունդը հըֆը ի՞նձեք իրկիմ զըմիրնա, քէմալի էմիրիեթ իւզը Եւսպիլարսինիզ, սիլն բիզ կէօս-
թէրսիկինիզտէն զիւտաւ, քիմէնէ հիշ պիւր շէյ սէշլէ-
մէնէճէկիմի սիզէ վաա խտրիմ:

—Օհ, թեչեքքիւր խտերիմ էօլէ խէ, մասամբ, չիւնք
քի, վէնի Խւնիյնէթէրիմ պալունան զաթլար, պէնիմ պա
սիքիւնի կիւն ալորնք վէ սէպէպէնի պիլմիսթիւրնաշն,
հազգըմոս պիւր նանքը պիւր չիւնէսինէ գահլօ օլսնադ
լար, գալպիմէ բէբ աղբը սպանադաւա տըր :

Ֆլէօր-սը-Սարկինն թաթլը թէնաֆիդուզը իրէ, հէման
ֆէնաշաթ տէրէճէսինտէ պուլունան լիսան ու էլֆաղը, մա-
տամ ԴԱՐՄԻՍԻՆ, պիր դաթ տաշա, թէնաճիւպ ու թաշար-
էրկինն մուճիպ օլմանա պաշլատըլար :

—Սիրիէ աշխրեալստ սուրէթտէ սէօլէրիւմ քի, —տէտի մատամ տ'Արիլի, — սիզին կէրէք թաալիւմ ու թէրպիյէ-նիդի, վէ կէրէք լիսան ու էլֆազընըզը կէօրտիւքճէ, ա.

չորրեք մերթմեյաէկէրտեմ, տիւ չարք թէաճճիւպ օրմադ տաեքմ:
Պոռ մերթմեյաէ պիւիւք պիւի թէրպիյ եւ վէ նէզաքէթ սա-
հիպէսի օշտուղունուղ թադարիտեմ, նա՛սըլ օշուպտա . . .
պունտա պէնիմ, պիր տիւրիւ աղլըմ իրէմէնօրլ:

— Նապրլ օրն պտտա, պու մէրթեպէ առե վէ չերքն պրե
հալէ տուշմիւշ օրմաղլըղմը, սնլալմ մազ տըր միւրատը-
նըղ, էօյլէ տէկիլ մի, մատամ, — տէտի լա կուալէօղ է-
լէննաղ պիր սէօյլէ յիւ իլէ . — չիւնհա, հայֆա, պէն պու-
թատալիմ ու թէրպիլէ յի ալալը, տահա չօղ վաղլըմ օրմա-
նըղ, իլլա բէք աղ պիր վաղլըմի տանն պիւրու տիր քի ալ-
նըլըմ տըր . Պէն պու նըյմիլի յաղմնէի, ալիճէնաղ պրե
համիլէնէլքեարա պորճու պու լուխմաղ տանըմ, պէրէքմ լի-
վիրսին օլ զաթա քի, մատամ, զաթ ընըղ միսիլլու . . . պէ-
նիմ ապըմը նէպիլմի թանըմատըղը թազափրտէ . . . վէ
հաթիթ հազ գըմտա, հիւ տէկիլ իսէ, զաթ ընըղա, մե-
տամ Երման թարաֆընտան վիրիլմիշ օրան հիւսնի չէհա-
տէլթ դատար պիր վաւգուֆիլիյէնէն պլէն մալիք պուրու-
նատըղը հալտա, պէնի քէտնի թաճիթ հիմալթիլնէն ալա-
րազ, մաչհայր լու թիթ ու մէրհամէլթ գըրմըշ տըր . . .

—Բի՛մ, ախր օյ համիյե է՛թ քեարքնըդ օշան ղաթ :

—Քիմ օլտուդունու պիլմէմ, մատամ:

— Բիմ օլտուղունու պիլմէ՞ղմիտինիղ, աճայիպ :

— Զինաքի, իշխիմ արկիմէ կէօրէ, մէրգում քէնտախանն քիմ՝ օլտուղունու պաշգա տիւրիւ թանրթիտըմաղաղ, ան ճաղ զուհուր կէլմէքտէ օլան լուծիմ ինչպիսի զի փա-
նանլարըլն թանրթիտըմաղաղ իմալը, զէ պէն իւնէ, քէն-
տախանի, լաւթ կէլա պիւր սուրէթմէ թանրթիտըմաղաղ քէն-

—Նէ՞րէ տէ թէ սատարիւ ք ի՞նչ միշտինիդ տիր :

— Պերկ հիճէ. . . Սիրի տէ. . . է Վլէժի, մատամ, — տէտիլա
Կուալէօզ Կեօղէրի Էնիինէ պաղարաղ, — առամին պե-
րի, պէնի Կուալէթ Իսիճիճէ Իսի, Վէ մէրգուճէ Էնի-
նայրաթի Իսէ Իսիճի Կէրէրէթ, քէմալի ճէսարաթի Վէ Է-
ճաթի իւզրէ, պէնի մէրգուճիւն Տիճուճուճուճու խէլաթ Ի-

լէտի . . . Իշխէ իւր տէֆա թանճաղը զըմ, պու սուրէթ լէ վուզու պուլմուշ աուր :

— Տիմէք տիրքի, մերդուժ, էօյլէ քի պէրատան պիր զաթ օլմանը . . . Իլլա ալաման պիրի իտի, էօյլէ մի :

— Վաղատ, պէն մերդուժու իւր տէֆա կէօրտիւ կիւմուէ, առի խալլատան պիրի լիսանընտա վէ զընաֆէթ ինտէ պոււ ընճաղտա իտի . . . Հալ պու քի սօնրատան . . . :

— Սօնրա՞ նէ հալ վէ զընաֆէթ տէ կէօրտիւ իտինիդ :

— Կէրէք սէօյլէ յիշինի թալի ու թարղընտան, վէ կէրէք պէնի կէօթիւրիւ պ թէսիւմ իլլէտի կիւտէ մէր թարտիքընտան հազգընտա զուհուրա կէրէքտէ պուլունան հիւրմէթ ու րիայէթի քէսիրէտէն ֆաղ, ու ֆէհմ իլլէ իսքեայթ օլտուժ քի, իւր տէֆա պէնի կէօրիւ պ զուլթարտըլլ վաղըթտա, էօյլէ Սիթէտէ կէղիդ աղաշմաղտա պուլունան առապիւրտան պիրլինի քիւլէսինի կիլինէրէք, թէպտիլ զընաֆէթ կէզմէքտէ իմիշ :

— Իյի էմմա, պէօյլէ թէպտիլ զընաֆէթ կէզմէքիւրէտէն, աճապա մաղստի՞ նէ իմիշ :

— Անը պիլէմէօրում . . . :

— Իյ պու պիր էսրար նէվինտէն օլան համիլէթի քեարըն իսմինի սիդ պիլմէքտէմի սինիդ :

— Օ՛հ, էվլէթ, մատամ, — տէտի լա Կուալէօղ քէմալի շէվք ու թէվէճճիւհ իւղըն, — ճէնապը հազգա հէղարան քէզ թէշէք րիւրէր թաղտիմ իտէրիմ քի, էօյլէ պիր զաթըն, չայեանը քէրէսթիշ պուլունան իսմինի թանճաղըլլ զ շէրէֆ ու իրպայինէ, պէնի մաղհար պուլունամուշ տուր . . . պէնիմ խէլասքեարընն իսմի շէրիֆի Մ . Բօտօլֆ տուր, մատամ . . . :

Մատամ՝ տ'Արվիլ, Մ . Բօտօլֆ իսմինի իշխիթիկի անտէ, դըք գըրըրը օլտու :

— Մէրդուժու պաշգա պիր իսմի եօղ մու տուր . . .

— տէյի սիւալ իթտի ֆլէօր-տը-Մարիյէ, հարարէթիլ պիր սէօյլէ յիշ իւղըն :

— Պիլէեօրում, մատամ . . . պէնի կէնտէրտիկի չիֆթ լիքտէ, մերդուժա պաշգա պիր իսմ վիւմէյիւ, անճաղ Մ . Բօտօլֆ թէսիլէ իլլէմէքտէ իտիլէն :

— Պու առաքին սիննի՞ նէրէլէրտէ տիր :

— Տահա կէնճ տիր, մատամ . . . :

— Կիւղէլ պիր առամ մը տըր :

— Օ՛հ, էվլէթ . . . հէմ կիւղէլ, վէ հէմ տէ քիւպար . . . վէ գալպի լալիսի սիմասքնա միւշապիհ պուլունամաղտա տըր : ֆլէօր-տը-Մարի, Բօտօլֆա տայիր օլան մէքրիւր լուղէթլէրի թէլաֆիուղ իլլէտիկի վաղըթտա, օլմէրթէպէ պիր չիւրրանիյէթ վէ պիրտէ շէվք ու մուհապպէթ էսէրի իպրաղ իլլէտի քի, մատամ՝ տ'Արվիլ կիրիֆիտարը զամ ու էլմէ՞ օլմանա պաշլաղ :

Ձիւնքի միւսմէնի իւլ զալէպէ վէ թարիֆ ու թապիրտէն միւսթաղնի պիր տուլլու էսէրինտէն օլարաղ, մուլթաղ սուրէթտէ, մերդուժ Բօտօլֆուն, քէնտի թանճաղտա օլտուղու բըէն Բօտօլֆ օլմարը չիւրհէսինէ զահիպ օլմաղտա իտի :

Միւտիւրի գատընըն, տիգզաթ վէ միւլթալաթըլ պիէսառ շէյլէր տէկիլ իմիլլէր, տէյի տիւշինմէկէ պաշլաղըր Գլէմանս : Էվլէթ, տիմէք տիր քի, լա Կուալէօղ պիրլինի սէվմէքտէ օլմալը տըր, վէ իլտէ օլ սէվտիկի առամտա, մուլթաղա Բօտօլֆ տուր . . . վէ պունունտա իսպալթը շուտուր քի, մերդուժ ուղղուտու ինիտէ, անճաղ մէրդուժ մուս իսմինի թէլաֆիուղ իլլէմիշ տիր . . . :

Մատամ՝ տ'Արվիլ, աճապա նա՞նըլ օլմուշ վէ նէ՞ եօրտա միւնասէպէթ վէ երախտ թէնատիւֆ վուզու պուլունաշտա, բըէն իլլէ պէօյլէ պիր սէֆիլէ դըլ, զարայիպ նէվինտէն օլտուղու հալտէ, պիր պիրլինի րաթի կէլա թանճըլլար տըր, տէյի տալիս տիւշինէ կէ պաշլաղ :

Վէ աճապա, գա՞նդի սէպէպէ մէպիլի Բօտօլֆ թէպտիլ զընաֆէթ օլարաղ Սիթէտէ կիթմիշ իտի :

Մատամ՝ տ'Արվիլ քէնտի ֆիւրընտէ, պու միւշքիլլէրի

պիր տիրելու հալլ իտեմէմիշ տիր : Պատգամ, ետլընդդ շուհու աղտալմար իտեպլըմիշ տիր քի, վաղթիլլէ Սարա, քէնտրիսինէ, Բատոփ հագգընտ սէօհպէթ կէշտիկինտէ : պիր նիյնէթի ֆատիտէ իւզրէ օլտուղու հալտէ, պիր թագըմ ետլան ետնլը հիքնայէլէր սըրաաընտա, տտէթտէն խալրին պիր աատամ օլուպ, վէ ատէթտէն խարին տուրէթտէ տախի, աշգպաղլըգըր ետրմադտա տըր . . . տէմիշ իտի, վէ ֆիլվադը, Սարանըն սէօլլէտիկի կիպի, մէկէրչի, կիտիպտէ, էօյլէ միսկին մահէլէտտէն, օլ մըլթէմպի տիւպէր վէ տիրիւպա, վէ հատտէն զիեաաէ գէքի վէ զիպա պիր կէնճ գըըր պուլուպ չըգարմաը, վէ թահթը հիմայէսինէ ալմապրտա, մէրգուսնուն ափալը զարիպէսինտէն պիրիսի օլմագըլըգ ինթիմալի տախիլինտէ պուլունմագտա տէկիլմի իտի : կէրչի Կիւմանս, զայնէթէլ լաթիթ, վէ ալիճէնապճա տուլլուլար իլէ մէհպուլ պիր պիւլիւք գալպէ մալիք պուլունմագտա իտի, լաքին, պու ճուսիլ իլէ տախի, զաթէն նիհայէթ զատըն թայիֆէսինտէն օլտուգտան պաշդա, հէր նէ գատար, թա էօլունճէէն տէկին, մէգըիւր սըրըրըր զահիրէ չըգարմմագըլըգա, քէնտրինճէ պիր գարար տախիվիրմիշ իտի իտէ տէ, Բատոփու տա էղճան ու ալ, կիզիտէն սէվմէքտէ իտի . . :

Մէրգուսն, Բատոփուն, էօյլէ տայիմա կիզլի սուրէթտէ օլարագ, ալիճէնապճա ֆիլլ ու հարէթթէթտէ պուլունմագտա օլտուղու միսիլլու, օլ խուսուստա տախի, չիւրհէսիլ օլարագ, օլ եօլտա պիր վադաա կէշմիշ պուլունմաաընը տիւշիւնմէտէկի կիպի, ինթիմալ տիր քի, տէկիլ պիր աշգ ու սէվտա էսէրինտէն նաչի, իլա ֆէվքէլատէ պիր լաթիթ ու մէրհամէթ իգթիկըսընը մէպիւ, պիր չէյ վուգու պուլունշ օլմալը տըր, տէյ տախի տիւշիւնմէ յաշ, աշգ ու պուլունշ հալթիլ իլէ, ֆաղիլէթ քէյֆիյնէթիին, պիր պիւրնէ գարըշտըրտըլընտան, վէ պինապէրին, պէքիլ Բատոփուն, էօյլէ պիր մէյլ ու մուհապլէթտէն խապէրի պիլի օլմաաըրը թագտիրտէ, լա կուսլէօգիւն գալպինտէ,

քէնտրինճէ վէ մաիֆիճէ պիր տուլլու հաալը օլմունշ օլմաաընը տախի թէֆէքիւր իլէմէտիկինտէն, էվլէլ էմիրտէ, նահագգ էէրտէ, քէնտր հաւտինտէն թահիր օլտունարագ, քէնտրինճէ, լա կուսլէօգէ, պիր բագըպէ նաղարըլլա պագպագըլը ճալիլ կէօրտու. վէ պու հալ, ետնի, Բատոփուն մագըլը ճալիլ կէօրտու. վէ պու հալ, ետնի, Բատոփուն մագըլըն սէվլիմէսիտէ, քիպիլնէ թօգուստուղուն եախստ անտէն սէվլիմէսիտէ, քիպիլնէ թօգուստուղուն հիտտէթիլնիպ զազապա կէլտի, զիեաաէսիլլէ էսէֆ իթտի. վէ լա կուսլէօգէ իլէ միւքեպէմէնէ պալաաըրը վագըլթտա իպրալ վէ իսթիմալ իլլէտիլի օլ թաթըր վէ իւրըրիգաթթ լիսան ու էլֆապըն տապան տապանա զըտըր օլունտու հալտէ, բէք տուրլուն պիր հալ, վէ բէքտէ սէրթճէ տուղու հալտէ, բէք տուրլուն պիր հալ, վէ բէքտէ սէրթճէ պիր լիսան իւզրէ, բէլալէն էէնիտէն աղագ պիրլէ,

— Բէք ալա, մատմագէլ, իմտի էօյլէ օլտուգտա, օլ սիզին համիյնէթէաըրըլը պուլունան զաթ, նաաըլ օլուպտա, սիզի պէօյլէճէ մահպէտտէ պըրագմագտա տըր : նաաըլ օլուպտա պէօյլէ պուլաաա մէթրուք գալմագտա սընըլ, տէտի :

— Հաֆըլ Սուլա, մատամ, — տէտի Ֆլէօր-տը-Մարի զօրգարագ, վէ մէրգուսն թարաֆընտան նահէհան գուհուրա կէլմէքտէ օլան պու իլէպէտտիլի թարղ ու լիսան իւզէրինէ տիւշարը թէճճճիպ օլարագ, — Եօգաա պիր հալ ու գալիտէն տալաը ինճիտիլըլ մի . . . տէտի :

— Նիլին կէճէնէկիմ, մէկէրչի սիլ պէնի կիւճէնտիրէ՝ ճէք պիր չէյ ետրաթիլըրմիսինիլ — տէյլ սիւալ իթտի մուսամ տնըլիլ չէօյլէ պիր միւթէքպիլրանն սէօյլէյլ իլէ :

— Հաշա, ֆագաթ, էօյլէ զանն իտէրիմ քի . . . ճուհիճէ մուգատալմ . . . պաշդա պիր տիրլիւ լագըրտըր իթէքտէ, վէ իզհարըր իլգագթ ու չէֆգաթ հիմնէթ իլէ մէքտէ իտինիլ, մատամ . . .

— Վագաա էօյլէ տիր, մատմագէլ, մէկէրչի տիհանըմ տան չըգա հէր պիր լագըրտըր թարթարագ վէ տիւշիւնէք էէօյլէմէքիկիմ իլլիլիգա իթմէլ մի . . . Ձիւնքի,

տան պիւրիւք հիշ պիր իրգալով ու սէնատէթի հալ պուլուն-
մագտաւ տէկիլ խոխ, տիւնմ ճայիդ տիր . . . մէրգումն կէօր-
տիւկիւմ անտէ, իւղէրխմոն պաշգա պիր հալ հաորը օլ-
մագտաւ խոխ, չէօյլէ քի, պիր թալափտան գալպիմոն թէ-
չէքքիր վէ հիւրմէթ էսէրլէրի հիսս խոխ պիր թարափ-
տան տիւլարը թէհալէր օլտուղում հալտէ, տիկը թա-
լափտան տալիս, ճիւղիճէ դօրգու էսէրի հիսս իյլէմէքտէ
խոխմ . . .

— Գօրգմագտա՛ մը խոխիդ :

— Իվլէթ, մատամ, չիւնքի, մէրգում իլէ, կէրէք պէ-
նիմ . . . վէ կէրէք սայիլլէրին արալարնատա . . . բէք չօգ-
ֆարգ ու մէսափէ պուլունմագտա խոխ . . .

— Պոււ աատամըն մէլլըրը վէ ըրիթպէ էալսատ մէհմն-
ըլլէթին նէ տիր . . .

— Պիր ըրիթպէ վէ պիր մէլլըր սահիլլէ մի տիր, տէ-
կիլ մի տիր, պիլէմէքօրում, մատամ :

— Իմտի էօյլէ օլտուղտա, կէրէք սիլլին իլէ . . . վէ կէ-
րէք սայիլլէրի իլէ . . . մէրգում պէքիլնտէ պիր ֆարգը
աղիմ պուլունմագտա օլտուղը, նէտէն ֆէհմ իլմէքտէ,
վէ նէտէն պիլմէքտէսիլլի :

— Ա՛հ, մատամ . . . մէրգումն, հէրքէսին մափէլլընտէ
օլտուղը իսպալմ իտէն հալ, պիլլալմ քէնտի թապիւս-
թը տըր . . . տըրտիլէր հաղգընտա զուհուրա կէլմէքտէ
օլտն լուժֆ ու մէհմմէթի պի փաւանը տըր . . . վէ պիւնա-
պէրին, անինտէ հէր քէսին հիւսնի թէվէճճիկ Վէ մուհապ-
պէլմինի, քէնտուլէ ճէլլէ տալիր մալիք պուլունմագտա
օլտուղու պիր գուլլէլի ճաղպէսի տիր . . . Տէկիլ էալը-
նըղ իլիտտէմէր, իլլա պէտիսաշլարըն պիլլէ, մէրգումն իս-
միլի իլիթտիլլէրին անտէ, տիլթէմէքքիլը էլլէրինտէն կէլ-
մէմէքտէ տիր . . . էվլէթ, պէտիսաշլար պիլլէ, մէրգում-
տան հէմ դօրգմագտա, վէ հէմտէ, դօրգտուղարըր մէր-
թէպէ տալիս հիւրմէթ ու թալիմ իլլէմէքտէ տիրլէր . . .
Լաքին, աֆլլընըղ տիրլէրիմ, մատամ, ելնէ տիհանըմա . . .

չըլտը, վէ պաշալտըմ աննն հաղգընտա մէտհ ու սէնա-
լէր օլտումագլըղա . . . արթըգ սիւքիւթ իլմէլլիլիմ . . . զիւ-
րա, մէրգում հաղգընտա, հէր նէ մէրթէպէտէ սէնայէր
օլտուղում, պու ճիւմէ իլէ տալիս, սիւքիւթ իւղքէ գալպիմ
տէ հիսս իլլէմէքտէ օլտուղում թաշպիւր ու թէչէքքիւրէ
վէ հալթիւս ըրէթիլիլէ տալիս տուլղու հաղգընտա, գա-
լթընըղա պիր էֆքեթարմ միւքմմէլէ վիլէմէլէ . . . պիր ա-
տէմ, պիր սուրէթի միւքմմէլէտէ, աննն էվսաֆըր մէրգու-
պէսինի նաղչ ու պէսան իլմէքթիլին, անճաղ Ալլահ աղիմ
իւլլան հաղքէթլէրի հաղգընտա իլմէթիմալի ճայիլ պուլունմա
լուղէթլէրէ միւրաճատթ իլլէմէլի տիր . . .

— Պու իթմպիդ ու թէչպիհիլիլ . . .

— Պէսպիլլի ինտիլիլտէ պիւրիւք պիր խէթա տըր կի-
պի կէօրլունմէքտէ տիր, մատամ . . . Լաքին, մէկէրի, պա-
նա իլիլիլ իլէ ֆէնալըղըն ֆարգընը անպթա տըրըպ թանթի-
տըրան պիր զալթը, վէ պիւնապէրին պէնի կիրտապըր մէ-
ղէլլէթտէն չէրիպ չըղարան վէ գուրթարան պիր զալթը . .
վէ նիհայէթ թալըմագտա պուլունտուղում պիր բուհու ճէ-
տիտի պանա գաղանտըրմըլ պուլունմա պիր զալթը, քէն-
տիմճէ Ալլահ մագմմէնտա թուրմճաղ օլուր խէթմ, խէ-
թա՛ մը իլլէմիլ օլուրում :

— Սիլի թաղպիհ իլմէմ, չօճուղում, չիւնքի, բէք ա-
լէա ֆարգ ու ֆէհմ իլմէքտէլիմ քի, պու մէրթէպէ միւ-
պալաղալը սուրէթտէ սէօյլէմէքլիլիլիլ, գալպիլիլտէ հիսս
իլլէմէքտէ օլտուղընուղ տուլղունտն նէճալթիլինտէն նէ-
չէթ իլմէքտէ տիր : Հէր նէ հալ իտէ, չիմտի օլ խուսու-
սու պէր թարափ իլէ, չու սիլ, նայիլի սէատէթի աղիմէ օ-
լաճաղ օլտուղընուղ էօյլէ պիր չիֆիլթիլի, նա՛սը օլուպ
տա թէրք իլլէտիլիլ :

— Հայփա՛ քի, մատամ, պէն քէնտի ըլղալմա թէրք իյ-
լէմէմիլիմ տիր . . .

— Եւ նա՛սըլ օլտուղտա պըրաղալընըղ, սիլի, օրասընը
թէրքէ քիմ մէճպուր իլլէտի խոխ :

—Պունտան չէնտ կիւն ագտեմ, պիր ազաւամ իւզէրի,
—տեաի Ֆլէօր-տը-Մարի, լազըրտըսըն իմ մէկէ պաշտտը-
ղը անտէ պիր իւզէրինտէ պիր տիթըմէքիք հաւըլ օլա-
րադ, — քէօյիւն ըսհիպխանէսինէ կիթմէքտէ իքէն, վադ-
թի սապալէթիմանէ պանա էնվալի էզիքէթլէր վիրմըլ օ-
լան ածիւզէ վէ խալիկնէ պիր գարը իլէ . . . պիրտէ քէնտի
խապտաթթ չէրիքի պուլունան առէմ . . . Էվվիլէնէ կիլէնմըլ
պուլունաուդլարը չուգուր եօլտան պիրտէն պիրէ մէյտանա
չըգալար, իւզէրիմէ հիւճոււ իմ տիլէր, վէ ազգըմը պուր-
նուսու թըգաեղպ սըգարադ, կէօթ իւրիւպ պէնի պիր ա-
րապա տէրունինէ վաղ իլլէտիլէր :

—Իյի եա . . . պունտան մազսէտլէրի՞ նէ խոի :

—Պիլմէմ, մատամ, ֆագաթ, եարմըլ պիր չիւհէմ
վար տըր, եանի էօյլէ գանի խտէրիմ քի, պունու, պաղը
սահիպ դուտըթ խապալարն, էմի ու միւրաւարնա իմ
թիսալէն եարմըլար տըր :

—Էյ, սօնրա՛ նէ եարարար :

—Պիրտէ արապա եօլա չըգար չըգմաղ, օլ սէօյլէտի-
կիմ ֆէնա պիր գարը քի, խաթաէ լա Շուէթ տիր, հիտ-
տէթլի պիր սէօյլէյիլ իլէ, —«Մհ, նէ գատարա իյի ըսաթ
կէլտի, հաղըր իսնըմաւա զաճ եաղըտա վար տըր, պիր քէր-
րէ շու լա կուալէօլիւն երկրինիւ կէօզիւնիւ եազարադ,
պիւթիւն պիւթիւն պէտ էշքեալ գըլանըմ» տէտի :

—Նէ՛ գատար պիւլիւք դատարըլդ, վէ նէ գատարաւ
տէհէթէթիկը պիր հալ . . . վա՛հ գէվալը չօճուգճուղադ
վա՛հ . . . Էյ սօնրա նաւըլօղուտա պու սէօյլէտիկինի եաբ-
մաւը, քիմ՝ դուրթարը սիլի պու ֆէլաքէթտէն :

—Մէրգուսէնին խապտաթթ չէրիքի պուլունան օլ սէօյ-
լէտիկիմ առամ գուրթարը . . . մէրգուս իրի կէօզտէն
մահրում օլուպ, վէ իսիտէ Մէթըր ալէօլ տուր :

—Մէրգուս սիլին թարաֆընըղ թութարադ, մուհա-
ֆաղա՛ մը իլլէտի :

—Էվվիլէթ, մատամ, կէրէք պու խուսուտա, վէ կէ-

րէք սալիր պիր խուսուտա տաիւն, մէրգուս պէնի դուր-
թարմըլ տըր . պու պապտէ մէրգուս իլէ լա Շուէթին պէյ-
նէնտէ պիր դալղա տըր գօրտու . . . վէ նիհայէթ Մէթըր
ալէգօլ քէնտի գուվիլէթի քէսիքէսի սալէսինտէ զալէպէ
խտէրէք, զաճ եաղը չիլէսինի, արապատան տիլարը ֆըր-
լաթալը Մէրգուս հէր նէ գատար պէնի չիֆթիլէտէն չա-
լըպ գալըրտըր իսէ տէ, պու իլը իյիլիկիտէ, տօղըուսու
եաղար . . . կիճէնին գարանըղը պամըլ խոի, վէ բէքտէ
սիֆիր պիր գարանըլդ վար խոի . . . Արատան պիր պու-
լուգ սաաթ կէչտիլքտէ, զանի խտէրիմ քի, արապա կէիլպ
Մէն-Տընի մէյտանընտան կէչմէքտէ պուլունան ճատէնին
իւզէրինտէ տուրտու . վէ մահէլլի մէզպուրտա աթ իւզէ-
րինտէ պիր առամ պէքէթմէքտէ խոի . . . «Էյ՛ ճանըմ, —
տէտի մէրգուս, — նաւըլ, պէճէրէպիտինիլդ մի : — Էվ-
վիլէթ, իշիլէ ալըպ կէթիթալը, — տէտի լա Շուէթ, եիւ-
զիւմիւ կէօզիւմիւ զաճ եաղը իլէ եազամաւարըլնտան տօ-
լանը տէրքեար օլան հիտաթ ու զարաղընտան նալի,
զաղապնաք պիր թարըլ իւրլէ սէօյլէքէրէք . — Էկէրի սի-
զին միւրաւարնըլ, պունու թէլէֆ խոիպ տէ պէլաւընտան
գուրթուլմազըլք իսէ, օլ պապտէ բէք իլի պիր թարիք վար
տըր, չիմաի պէն անը շուրաճըլտա, եօլ իւզէրինտէ, եէրէ
եաթըրըլըմ, վէ արապաեղ տա գաֆաթը իւզէրինտէն սիւ-
րիւպ կէչտիկիմիլ կիպի, թէլէֆ օլուր կիտէր . . . վէ կէօ-
րէնտէ թապիլթիլլէ, պիր գալանա ուղըսեարադ, էօյլէ
օլմուշ տուր զանն ու իթիգաւընա զահիպ օլուր : »

—Ա՛, արթըգ պու պիւթիւն պիւթիւն տէհէթամիլ
պիր ճինայէթ տիմէք տիր :

—Մ՛ֆ, մատամ, էկէրլէ լա Շուէթէ գալմըլ օլա խոի,
ֆիլվաղը սէօյլէտիկի կիպի եարար խոի, լաքին, պէրքէթ
վիրսին քի, օլ սէօյլէտիկիմ աթլը պիր առէմ սըրադաճ-
ա, «խալը, էօյլէ պիր չէյ իսթմէմ, հիչ պիր ֆէնալըգ-
եարըլմամըլ տըր» տէյի ճէվապ վիրտի, չիւնքի մէրգուսուն
սաղը մազսէտի պաչա պիր չէյ օլմաեղպ, իլլա պէնիմ,

անճաղ իբի այ պիր մահէլլտէ դարալը գալմագըղըմ իլէ, հիւ տիւարը չըգմամագըղըմման, վէ քիմնէնէ պիր մէք-թուպ եաղմամագըղըմման իպարէթի պուլունմագտա իւ միշ: Պունուն իւզէրինէ, լա Շուէթ, պէնի, Շանգ էլիզէն տէ պիր մէ յիսանէ իլէթ մէքտէ օլուպ, վէ Պրա-Բուժ թէս-միլյէն օլունան պիր ատամըն մէ յիսանէսինէ կէօթ իւրիւպտէ գաթաթմագըղը թէքթի իլէտի: Մէղըրիւ մէ յիսանէտէ, եէր ալթընտա պիր չօգ օտալար վար տըր, իլէթ կէօթիւ-րիւպ օնըարտան պիրիսինտէ գաթաթմ վիլերիլ, տէտի լա Շուէթ: Մէրգուժ աթըր ատէմ, լա Շուէթին պու թէք-լիֆինի դապուլ իթտի, վէ պանա տաթի, օրատա իբի այ դալըպտա չըգտըգտան սօնրա, չիֆթ իլքաէթի հալիմտէն տաճա ալէա պիր հալէ նալիլ օլաճաղըմը, վաա իլլէտի:

—Նէ՛ դատար դարիպ պիր էսրաթ . . :

—Մէրգուժ չըգտըպ լա Շուէթէ բարա տա վիրտիք-տէն, վէ պէնիմ Պրա-Բուժուն եանընտան չըգմամագըմ վա-դըթտա . տաճա սալիւ բարա տաթի վիրէճէկինի վաա իլ-լէտիքտէն սօնրա, աթըր սիւրէրէք տէօրթ նալ իլէ պը-րազըպ կիթտի: Վէ պիլիմ արապատա, ֆարիսէ տօղրու իլէրուլէմէկէ պաշլատը: Պիր տէ շէհրին հուաուտունա եաղլաշմաղտան էվլէլ, Մէթր աէգօլ լա Շուէթէ: —«Սէն չիմաթ լա կուալէօղիւ, Պրա-Բուժուն մախընդէրինտէն պի-րինտէ մահպուս իտէճէքսին, հալ պու քի, մահէլլ մէղպուր, նէհրին եաղընընտա պուլունմագը ճիհէթլէ, տալիմա գըշ էննալարընտա, մէղըրիւ մախընդէրէ սու սըղըպ տօլմագ-տա օլտուղունու տա բէ՛ք ալէա պիլմէքտէսին . . տիմէք տիր քի, սէնին միւրատըն, մէրգուժմէնի պօղտուրուպ թէ-լէֆ իթտիթ մէք տիր, էջլէ տէկիլ մի» —Ելիլթ, —տէյի ճէվապ վիրտի լա Շուէթ:

—Աման եա իէպպիմ, իլի էա, սէն օլ զաղապուլլաճ գարըեա, նէ՛ եարմըլ իտին քի, տալիմա պէջլէ սէնին հէ-լաքինէ չալըշմագտա իտի:

—Հիւ պիր չէյ եարմամըլ իտիմ, մատամ, վէ թա չօ-

ճուգլուղում վագթինտէն պէրու, պու գարը տալիմա պա-նա գարլը պիր գարալը աղիմ իպրաղ իտէրէք, հէլաթիմէ եւրիւմէքիթ արվմտէ պուլունմագտա իտի . . Մէթր աէ-գօլ մէրգուժմէնէ ճէվապ վիրէրէք, —«Պէն լա կուալէօղիւն պօղուլմասըն իսթէմէմ, վէ պինաէն ալէյաթէ, պըրագ-մամ քի Պրա-Բուժուն մէյքէտէսինէ կիթմին, տէտի:

—Լա Շուէթ տաթի, մէրգուժուն պու եօլտա պիր թա-տհուպունտան տօլաքը, թըպըք պէնիմ կիպի, տիւչարը թէնճճիւպ օլմագտա իտի Մէրգուժմ պունուն իւզէրինէ պիւթիւն պիւթիւն գըղըպ գուաուրտու, վէ Մէթր աէ-գօլու տաթի տիննէմէնէրէք, հէր հալտէ, պէնի օրաեա կէօթ իւրմէքիլէ եէվին իթտի —«Սանա էմիլիէթիմ եօգ տուր, —տէտի մէրգուժմ, լա Շուէթէ, վէ իլթէ պէն գօլուն-տան թուլմուշում տուր, միւմին տէկիլ տիր պըրագ-մամ, վէ էէէք սէնտէ կէլիպ իանընա եաղլաշմագ օլուր իտէն, իւլաաա ուլիմ, հէման պօղար ճանընը չըգարըրըմ: —Իմաթ էօլլէ օլուգտա, նիլիէթին նէ տիր, նէ՛ եարա-ճագըն, նէ՛ թարիգ տիւչիւնմիւշիւն տիւր, —տէյի պա-զըտըր լա Շուէթ, — Սէնտէ պիլիթին քի, պիլիմ պօղճու-մուզ մէրգուժմէնի պիր մահէլլտէ մահպուս իտէրէք, քիմնէ իլէ կէօրիւ չալիթ մէմէք տիր, սէն պունուն իլին պաշպա պիր թարիգ տիւչիւնմիւշիւնմիւն տիր: —Ելիլթ, պաշ-գա ալիւ թարիգ վար տըր, —տէտի Մէթր աէգօլ, — պիլը չիմաթ, տօղրու սիւրիւպ Շանգ-էլիզէնէ կիտէրիլ, վէ արապաքը, պիր գարաղօլ եաղընընտա պիր մահէլլտէ տուրտուրուրուգ: սէն կիտէր Պրա-Բուժու, քէնտի մէյքէ-տէսինտէ պուլուրտուն, չիմաթ եարը կիճէ օլունշ օլտու-ղունտան, մէրգուժունա օրատա պուլունուր, մէրգուժու պըր տօղրու օրաեա կէթիթիթին, վէ մէրգուժմ տաթի, լա կուալէօղիւ ալըպ գարաղօլու կէօթ իւրիւր: վէ մէրգուժմ-նին, Սիթէ գըղարընտան պիրի պուլունտուրու հալտէ, պլօլլէ կիճէլէյին, քէնտի մէյհանէսի էթրաֆընտա սիւր-թիւպ կէզմէքտէ օլտուղունու խապէր վիրիթ, Վէ մատամ

քի լա կուալեօղիւն տէ իսմի, հալէա բոլիա տէֆթէրինտէ մուգայեէտ պուլունմադտա տրը, անինտէ թէփզքի իտէր-լէր, վէ Սէն-Վաղար մոհպուստանէսինէ կէստէրիլէր, վէ իշթէ օրատա, Պրա-Բուժուս մախպէնինտէն չօգ զիւստէ սըգը սուրէթտէ թուժուլուր այը դոնուլուր: — Իյի էմմա, — տէտի լա Շուէթ, — մէկէրչի լա կուալեօղ պըրազըր մը քի բօլիսըր քէնտիսինի թէփզքի իթսինէր, եանաւ իւր կէրէն նէֆէրէ վէ ետօտ մէմարա, վուգուի հայի, եանի պիզիմ քէնտիսինի եօլտան հիւսմ իւր գալտըրը պուրաւեա կէթիրմիշ օլտուզումուզու խապէր վիրաթտէն պաշ-գա, հալիլէ պիզիմ իսմիսիցի տալիս մէյտանէ չըգարըր, վէ քէնտիսինի մահպուս իթտիթիւօրըր գաննընտա պուլունմարազ, տէրազապ քէնտի համլիյէթիւսարըրընա եա-զար, վէ օլ վազըրմտա, հէր էարար զահիթի չըգար, — Խայր, էօյլէ տէկիլ տիր, լա կուալեօղ քէնտի իսթէկիյլէ պըրազըր Սէն-Վաղարա կիտէր. — տէտի Մէթր տէգօլ, — վէ հէմտէ պիղէ, նէ Սէն-Վաղարտա գալտըրը միւտ-տէթտէ, վէ նէտէ օրատան չըգտըրգտան սօնար, ֆէրտի վահտա, պու խուստատան հիւ պիլ շէյ սէօյլէմէյիւ, վէ պիղի էլէ վիրէեհէճէկինէ տայիր, հէմ եեմին իթմէլի տրի, վէ հէմտէ էօյլէ պիր եեմինի իթմէլիկէ պանա պօրճ-լու տուր. չիւնքի, պէն քէնտիսինի, լա Շուէթ, սէ-նին էլինան, իրի տէֆա դուրթարտըր, քէնտիսինի ընքալէա պիլիլ քի, եա եիւզինիւ կէօղինիւ դաճ եալըլլա եազըր պէտ էշքեալ ըլլաճաղ խալն, վէտէ եախտ կէօ-թիրիւ պ Պրա-Բուժուս մախպէնէրինտէն պիրլնէ աթա-րազ, սուլար իշինտէ պօղուլուպ թէլէֆի օլմասըր սէպէպ օլաճաղ իտին. էմմա, սօնարտան գալգարտա, տիլանէլիլ իտէրէք, եեմինիլի բայիմալ իլէ, մուղայիլ պիր հարէքէթ-տէ պուլունուր իմիշ, օլ վազըրմ պիլ նէ եարարըր, պիլիլ-միսին, Պուգ-վալ չիֆթիլիլին տիլէյէ եալար վէ գանլարա պօեարըր: » Մէրգուժ պուրտա պէօյլէ սէօյլէտիլաւն սօն-րա, պանա խիթապէն իլալէյի մէգալ իլէ տալի, — Իա՛

հու, լա կուալեօղ, պա՛գ, իյի տիւչիւն, վէ քէնտիսինէ պիր գարար վէր, դա՛նդիսինի իսթէրին, պու եօլտա պիր եէ-մին խիլպտէ, կիտիպ Սէն-Վաղարտա իրի ալ գալմազըր-մը իսթէրսին, եօգսա, սէնի լա Շուէթին էլինէ թէս-ը՛մը իսթմէրիլի իմի իսթէրսին, էկէրչի աղըրըրգ իսիպտէ, էվիլէրի սէօյլ տիլիմի եարմազ իսէն, Պրա-Բուժուս մախպէ-նինտէ կիտիպ պօղուլուպըր լաղըմ կէլէճէք տիր, վէ պուրտանտա ֆազլա օլարազ, կիտէր Պուգ-վալ չիֆթիլիլին աթէլէյէ վիրիլիլ, էվիլէթ, իլլէլ սանա իմէրարէն սէօյլէրմ, պա՛գ, պու իրի իուստատան պիրլնէ, չիմտի գարար վէր. . . էկէր, եեմին ճիհէթինի թէրճիս իտէր իսէն, պէն սանա էմիլիէթ իտէրմ, չիւնքի սէն, քէնտի եեմինիլի իճրա ի-տէնէրաւէնսին» տէտի:

— Սէնտէ էօյլէճէ եեմին իթտին մի:

— Օ՛ք, էվիլէթ, մատամ, էվիլէթ, չիւնքի, օլ չիֆթիլի-տէքի վէլի իւլնիյիլէթէրմէ, ֆիլիպըր էօյլէ պիր ֆէնա-լըգ եարարըր տէյի գօրգտուգտան պաշգա, լա Շուէ-թին պէնի կէօթիլիւպ, մէգ-բիլ մախպէնտէ պօղտուրա-ճաղընտան տալի վէտէնէ իլլէտիմ. . . տօղրուսու, էօյլէ պիր հալտէ էօլմէրիք, պէնի տիւչարըր հէյալէթ իլլէտի. . . էկէրչի պաշգա տիրլիւ պիր էօլմա օլմուշ օլտա խի, օլ դատար գօրգմազ իտիմ, վէ հալթիմ, պէլէքիտէ, պիր ան էվիլէ էօլիւպ գուրթուլմազըրըր պիլէ արզու իտէր իտիմ:

— Ա՛, հէնուզ պու կէնճ չաղընըտա օլտուզու թազ-տիրաւ, էօլմէրիլի արզու իթմէրիլի, նէ՛ գատար տէհէյէ-թալիլ պիր ֆիքր տիր. . . — տէտի մատամ տԱրվիլ, թէաճճիպի աղիմ իւլրէ լա կուալեօղին եիւզինէ պա-գարազ, — Մէկէրչի, պիր տէֆա պուրտան չըրըր գուր-թուրուգտան սօնար, եինէ քէտիլ վէլի իւլնիլմէթէրինի-լին եանարընա տէսնէճէր օլուր իսէնիլ, քէնտիսինիլ մէ-սուտ ատտ իթմէվմիսինիլ, վէ մէկէրչի, թէօլպէքարըր-ըրըրըր սայէսինտէ, կէնիլ չալլէրինիլ ունտաուլուպ վէ մահզ օլմուշ օլմալար մը:

—Մէկէրչի կէշմիշ հալլէրին մահով ու փերամուշու իհ-
թիմալտէն օլապիլիլըր միս վէ, մէկէրչի, մատամ, պիր ա-
տամ թէօվ գէքտար օլմադլա, էսկի կիւնահալարընը, վէ էսկի
թագսիրաթլարընը ունուտու պ խալլէրնաւան պալիս գը-
լապիլըր մի, —տէտի ֆէթթ-տը-Մ արի, հէմ եւիքսէք սէս
իլէ սէօյլէնէքէք, վէ հէմաէ օլ մէրթիլ պէ պիր իւմիտ քէ-
սիքըիկի էսէրի կէօթմէքէքէք քի, Գլէմանս ասէթմա տիթ-
րէմէկէ պաղաաթը :

—Լարին, ա՛ պէտպաթիթ չօճուգ, սիդ պիլմէ գմիթնիդ
քի, հէք խէթմա վէ հէք կիւնահա իշնի պիր մազֆիրէթ սու-
եու վար տըր, անընլա քեւամիլէն եըյդանըր վէ մահով օ-
լուր :

—Եվիլէթ, հէք խէթմա վէ կիւնահա գարչըրդ մազֆիրէթ
վար տըր էմնա, մէկէրչի անըն լէքէսի թէղէքքիւրնինտէ
խաթը ու խեհայտէն չըգմաթը, միւմիթնաթմէն օլապիլըր
մի . . . մատամ, մէկէրչի, պիր աւտամ, լէքչի խէթմա-
տան նէ գատար զիեաաէ եըյդանըր թէմիլլէնիլ խէ, ա-
նըն թէղէքքիւրն տաթի, խաթըրա կէլտիքճէ, կէօյլէրնէ
օլ գատար զիեաաէ տէհչէթլու սուրէթմաէ կէօրիւնմէ՛ղ
մի, էվիլէթ, մէկէրչի պիր աւտամին բուհու թէմիլլէնիպ վէ-
ֆիքրիտէ եւիքսէթլարէք, վէ էսկի խէթալարը ֆիքրնէն կէ-
տիքճէ, կէօյլէրնէ, էվիլլէտէն զիեաաէ, վէ չօգ զիեաաէ
չիքրնի պիր հալտէ կէօրիւնտիկիւնտէն, գալլինտէ տա-
հա զիեաաէ պիր էսէֆ տույղուտու տուեուպ, վէ տահա-
տա զիեաաէ մուաղղապ օլմա՛ղ մը . օֆի, հայֆա՛ քի, ին-
սան պուլունտուղու կիրտապտան, նէ՛ գատար զիեաաէ
եւիքսէքէքէ չըգար խէ, մէղքիւր կիրտապտա, քէն-
տի կէօյլէրնէ, պիթթմապի, վէ հաղըդաթմէնտէ էօյ-
լէ օլտուղու հալտէ, օլ գատար զիեաաէ տէրին կէօրիւ-
նիւր :

—Տիմէք տիր քի, սիզին, իատէյի նամուս ու չէրէֆ
իթմէքիքտէ, հիշ պիր խմէթնիլ պուլունմաղտա աեկիլ
տիր, սիզ բարտոնուն վէ թէօվպէնին, կէշմիշ խէթալար

հազգընտա, պիր տէվայի բուր շիֆա օլմասընա ինանմադ-
տա տէկիլլինիդ, էօյլէ մի :

—Մատտէկէ, պաղաաթը թարաֆընտան օլմաղըդ նա-
գարըլա պաղըլաղընտա, էօյլէ օլմասընա, եանի, բար-
տոն վէ թէօվպէնին, պիր տէվայի բուր շիֆա պուլունմա-
սընա, վադաա, պէն տաթի հադգ վիրիպ ինանըրմ, մա-
տամ . . . հալ պու քի, պիր ինանըն, քէնտի կիւնահալըն
աղապընտան, քէնտի վիճաաընըր բահաթ իթ տիրէպիլմէ-
սինէ, գաթման ինանմամ. զաթընըզըն թարաֆընտան զու-
հուրա կէլմէքտէ օլան պու աֆիլ ու մազֆիրէթ էսէրի իս.
պաթի կյէմէքտէ տիր քի, պու ճիւմէ իլէ տաթի, պու ա-
լէմոն տէրալլիլէր իշին, տէրման մի լէնէլլի էքսիզ օլմադ-
տա տէկիլ տիր :

—Տիմէք տիր քի, սիզ քէնտինիզէ, գաթման տէվասը
միւմքին օլմանան պիր տէրտէ տիւշար օլմաշ նաղաարըլա
պաղմաղըլգտան, աղա տուր օլմանըպ, վէ քէնտինիզի
տալլմատա լէքէտար աւտ խտէճէքնիլ տիր :

—Կէրչի, մատամ, քէնտիտման պաղաաթը, պէնիթ խէ-
թմա վէ կիւնահալարման, եա պիլտապէր գալըպ, վէ տէ
եաթիտ ունուտուպ աֆիլ իաէպիլիլլէր . . . հալ պու քի,
պէնճէ պէն, հիշ պիր վազըլթ տա ունուտամանաճաղըմտըր :

—Խալլաղըլաղընա կէօրէ, պաղը քէրրէ, սիզ քէնտի
էօմը Ե հալաթընըղա տաթի գատ իթմէքիկի տիւշիւնիւպ
արղու իթմիշ օլմալլընըրդ տըր, էօյլէ մի :

—Պաղը քէրրէ՛ մի, —տէտի Ես Կուալէօգ աճը աճը պիր
կիւլիւնէյիշ իւզրէ, վէ պատէհու, ճիւզիճէ սիւքիւթ ի-
տիպ տուրտուգտան սօնրա, —պաղը քէրրէ . . . էվիլէթ,
մատամ, տէտէ :

—Փաղաթ, պու ճիւմէ իլէ տաթի, պիր թարաֆտան
էօլմէկի արղու լէտիկինիլ լապաթիտէ, տիկէր թարաֆ-
տան տաթի, օլ տէյլէ տիկինիլ խապիւթ վէ աճիւզ գէ գարընըն,
եւիզիւնիւզիւ կէօլիւնիւզիւ եաղըթ պէտ էչքեալ կյէմէ-
սինտէն գօրգարադ, տալիմա պէօյլէ կիւզէլ պիր հալտէ
Գ. —Կ7

քեաթ օրուս անկատարելմէք տէրիմ . . : Տիմէք տիր քի , սիդ օլ զատարարարը զահրէն չգտարույ տա հիւքումէթէ խապէր վիրմէտինիդ , էօյլէ մի :

— Կէրչի, Մէթր-տէգօլ պէնի չիփթիլք տէն գաբույ դա . չըրմը իտի, լաբին, պու հիւմէ իլէ տախի, սոնրա իրի տէ-
ֆատա պէնի էօյլմամէն գուրթարմըլ օլտուգունտան . . .
մէքուսման խաթրընը սայտըմ, իչի զահրէն չըգտարույ տա
էլէ վիրմէտիմ, չիւնքի, էկէրչի էօյլէ պիր շէյ եսըմըլ օլ-
տա իտիմ, նանքէօրիւք իթմիլ օլտադա իտիմ, պէն իսէ
զաթէն, նանքէօրիւք տէնիլէն շէյտէն, հէմ գօրգարըմ վէ
հէմ տէ իքրա՛հ իտէրիմ :

— Վէ տիմ'ք տիր քի , մէրգու ման ճանվէրլէրին էմի ու
միւրատարընա , թէմամիլէ պաշ էկիւյ իթաթի իթտինիդ,
էօյլէ մի :

— Էվլէթ , մատամ . . չիւնքի, նասըլքի սիդէ իֆատէ
իթտի իտիմ, աչուրի մէրթէպէ գօրգմագտա իտիմ : Պունտն
իւղէրինէ , լա ճուէթէ կիտիւյ , Պրա-Բուֆու չաղըրտը , վէ
մէրգուստա ալըպ պէնի գարադօլա կէօթիլուրիւ . վէ օ-
րատա տա , պէնիմ, քէնտի մէյքէտէսի ճիլըլըլընտա ,
ալարա կէզմէքտէ օլտուգունաւ սէօյլէտի վէ գարադօլաւ-
նէտէնտէ պանա , սահ'հէ մի տիր , տէյի սիւալ իթտիլէր,
վէ պէնտէ ճէրէ իթմէյիւյ , էվլէթ , սահ'հէ տիր , տէտիմ ,
վէ պունտն իւղէրինէ , պլթթապի պէնի օրատա թէվդըլի
իտէրէք , պատէհու պուրանա կէօնտէրտիլէր . . :

— Եյի ես , չիմտի օլ չիփթիլքտէ պուլունան տօթլըրը-
նըդ , հալիլլէ հատտէն զիւտատէ պիր տէրտ ու մէրադ իւղ-
րէ պուլունագտա օլմալը տըրըր , էօյլէ տէկիլ մի :

— Ահ , մատամ , էվլէթ , էօյլէ տիր էօյլէ , վէ իշթէ էն
զիւտատէ պատիի էսէֆիմ'օյան խուսուստա օրասը տըր , չիւն-
քի, հէյպէթ ու տէհ'հէ իմտէն նաչի եէմին իլէտիկիմ վա-
զըթտա , էօյլէ պիր եէմինին նէթիճէտինտէն , սնըլըն էօյ-
լէ պիր չիւրհէ վէ մէրադ օրմասընտա գալսնագլըրընը
տիւչիւնէմէտի իտիմ . . : Էվլէթ , մատամ , չիմտի , պու

նօգթանը տէրխաթըր իթտիլքէն , լէք մահլու՛ն վէ միւ-
քէտտէր օրմադտէրմ . . : Լաբին, զանն իտէրիմ քի, քէնտի
եէմինիմի աալա տեադ տլթմա ալիլ օլմագաղըն տախի ,
սոնրալ պու մէրադ վէ պու էնտիլէտէն գուրթարապիլի-
րիմ, էսանտ ու մէք իսթէրիմ րի , աճապա, զաթը ալինիլէ
ընճա իթմէմ տէ , սիդ քէնտի թարափընըլտան , Պուլվալ
չիփթիլիլինէ , մատամ' մ'օրմա , պիր մէքթուպ եաղմագլը-
դա հիւմէթ իտէրէք , հատաթտա պուլունտուգունաւ պէ-
եան պուսուրաւ'ըլ , իլի օլմագ մը . Պագալթ . Էկէր պու հիւմ'
մէթի իտէճէք , օւր իսնիլ , շունա տախի պրընճա ընճա
իտէրիմ քի , նէրէտէ պուլունտուգունա տալիր , հիշ պիր
շէյ իշար իթմէնէտինիլ , չիւնքի, զաթէն , օլ պապտէ տախի
սիւքի ի իթմէրիլէ եէմին իթմիլիմ' տիր . . :

— Զօնուգում , էկէրչի պէնիմ իթթիմալըմ , չիմտի սիլլին
թալիլիէն ի սէպիլիլիլէ հիւմէթ պուլունաճադ օլուր իսէ ,
էօյլէ իհթիլաթմ քիւտաննէ ամէլ ու հարէրէլէրնէ վէ տիւ-
չիւնճէլէրէ հիւ համա՛մ գալմալ . չիւնքի, եսըլն պուրատան
չըգաղըրըլ կիտի , եինէ եէմինիլիլի լալիմալ իթմիլ օլ-
մագաղըն . չիփթիլիլէ տլտէթ իտէրախիլ , վէ պատէհու
տախի , էօյլէ պիր իէհատա իւղէրինէ վուգու պուլուն շ-
լան եէմինիլիլի թուլմագաղըն , լաղըմ կէլիւյ կէլմէնէճէ-
կի հաղգըրնա տախի , օրատա , քէնտի տօթլըլըլա
գօնուլ օլ տալչիւնիւրախիլիլ :

— Աճապա , լուիֆ ու հիւմէթ վէ իլլիմադընը սայէ-
սինտէ , մատամ . . պուրատան իսէլաա օլմագլըլըմա . . .
իւմիալար պուլունագտա մալընըլ :

— Օլ մէրթէպէ չայեսնըր մէրհամէթ պիր հալտէ պու-
լունագտադընը քի , էվլէթ , մուսաֆիադ օլապիլէճէկիմ
տիր , օլ պապտէ էմինիլէնիլիլի դալըլ իւղրէ օլապիլիլախիլ .
չէօյլէ քի , մուլլըալա եսըլն չիփթիլիլէ տէճէրէք , քէնտի
համիլէթմէտալըրընըլ , պիղպիլ . քէնտիլիլ , մէրադ ու
էնտիլէտէն գուրթարապիլէ ճէքիլիլ տիր . . :

— Սիւպհան Ալլահ , մատամ , սիլլին պու մէրթէպէ պիր

լուծիք ու մէրհամէթնիդէ, անապատնա՛սըլ օլուպտա շա-
յէտի՛նէ պուլլուլումադտաւըմ, վէ պու պապտէ թէչէքքիւ-
րիւն ինպայէ, նա՛սըլ միւգթիտոր օլապիլէճէկիմ տիր . . .

— Եւ ու շիմտիքի հիւսնի հայինիդէ տէվամիտէքէք միւգ-
թիտոր օլապիլէճէքսինիդ տիր . . . Եւսընըզ շունա էօնֆի Խ-
տէրիմքի, սիդին իսթիգպալնիդ հազգընտա, պէն պիր շէյ
Եաբամանաճաղըմ տըր, էվվէթ, օլ իդպալ ու ֆէրասիյ-
Եէթիտէն պէն մահրում գալաճաղըմ տըր, իւնքի, մէգքիւր
իդպալէ նայիլիլէթ, էվվէլա քէնտի տօթիլաընըզըն
հազգը տըր . . .

Պիրտէ թամ պու արատա, մատամ Արման, միւքէտ-
տէք պիր հալ ու թէլալ իւզրէ, օտատան իչէրի կիրտի :

— Մատամ մարքիւլա, — տէտի մէրգումէ պիր թէրէտ-
տիւտ իւզրէ, — զիւն տէսիլէ էսէֆ իտէրիմքի, սիդէ պիր
ֆէնա խապէր կէթիլմէրիք իդօլաըլըրընըզընտա պուլուն-
մաեա պօրճլու պուլունմաշում տուր :

— Ե՛նէ վար տըր, Ե՛նէ օլմալ տուր, մատամ . . .

— Մ. տիւգ տըլ Լասէնի կէթիլը պաղըտա տըր . . . մատամ,
մէրգում տօղրու սիդին դօադտան կէրմէքտէ իսիլ :

— Աման եա Րէպրիմ, Ե՛նէ վարտըր անապու, իւզրիմտէ
պիր գօրգո՛ւ հաղըլ օլնադտա տըր, անապու . . .

— Պիրմէօրում, մատամ, ֆազաթ, Մ. տը Լասէնին
սէյլէյիշինէ նէգարէն, սիդէ պիր . . . խապէր կէթիլմիշ,
վէ մէգքիւր խապէրտէ, հէմ հիւգնէնիլը վէ հէմտէ մէէ-
մուլին խարիճնտէ օլան պիւ շէյ իսիլ . . . մէրգում քէնտի
խանէսինէ տէօնտիւ կիւնտէ, զէվէ՛նի մատամ տիւշտա-
տան, զաթընըզըն պուրտաա պուլունտուլունու խապէր
ալըռըզընտան, ալէթիթսիլ գօլույ կէթիլ տիր . . .

— Հիւգնէնիլը պիր խապէր մի . . . — տէտի մատամ
տ'Արփիլ, Պատէհու մէրգումէ պիր ֆէրետաը տիւրիւզան
իւզրէ, — հէյվա՛հ, գըզըմ . . . գըզըմ . . . գըզըմ . . . պէր-
քի . . . օֆ, սէյլէյիլիլը, մատամ, սէյլէյիլիլը տօղրու-
տունու սէյլէյիլիլ . . . տէյի պաղըմանա պաղաւտը :

— Պիրմէօրում, մատամ . . .

— Մֆ, անքիւնըզ, հայիմէ մէրհամէթ իտինիլ, մա-
տամ, կէօթիլմէրիք իսիլնիլ, պէնի Մ. տը Լասէնիլէ՛ կէօթիւ-
րիւնիւլ . . . — տէյի պաղըրտը մատամ տ'Արփիլ, քէնտուլի
շաղըրմըլ օլտու դու հալտէ օտատան տիւարը ֆըրըանաթօ,
վէ մատամ Արմանին պըլ տալնտան կիւտէրէք :

— Զէ վալըր վալիտ ճիկէլ, քէնտի չօճո դունան պաղընա,
պէլէրիպիր ֆէլաքէթի կէրմիշտիր, տէյի նա՛սըլ գօրգմադ տա
տըր, — տէտի լաւնա պէօլ մահրում մահրում պիր սէյ-
լէյիշ իլէ, վէ Գլէմնտին արզ տօընտան պաղաւտօք, —
Մֆ, խալըր . . . խալըր, ինթիլմալտէն տէկիլ տիր, տահա
շիմտի, պէնիմ հաղըլմատ, օլ մէրթէպէ պիր ինանիլիլէթ
վէ էսէրի լաթֆ ու մէրհամէթ իպրազ իթմիշ օլան պիր
գտաընըն պաղընա, օլ Եօլտա պիր ֆէլաքէթի կէրմիշ օլա՛-
մաղ, Խէքրաթէն սէյլէրիմքի, խալըր, խալըր, պու շէյ իհ-
թիլմալտէն օլա՛մաղ :

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ (4)

ՃԷՊԻՐ ՊԻՐ ՏՕՅԹԼՈՒԻԳ

Գլէմնտին զէվճի օլան Մ. տ'Արփիլին քէնտի էօմրիւնէ
զապտ իթտիլի կիւնիւն ազլաըմ տալի ի չիւ լաւտալէրն-
տէ օլտու դու հալտէ, հիքիւպէմիլի օղուեան դաթլաըր ա-

(1) Պաշտան Էվլէրի, Եւնի 347 ինճի սահիֆէտէ տէրճ իտիլէն
ՀՈՄԻՆԵՔԻՈՐ ՊԻՐԻ ԳՈՏԸՆ օլըն օլընում ի ֆապրա, ՍՐՈՒՆՃՈՒ ՖԱՍԼ
տէրիլէքէ կէրմէ, սէհլէն, ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՈՒ ՖԱՍԼ տէրիլէ տիր .
հալ պու քի . 279 օլընա սահիֆէտիլի ԼՈՒ ԼՈՒՎ, ԼԷԼ ԼՍ, ԿՈՒՍ-
ԼԷՍՅ, ֆապըր, զաթէն տօղալունճու խալ :

լարագ, Թամբլ սօգաղընտս վաղք օլուդոս, վագաայի ատիտէլէրիլէ մայիւմ պուլունան խանէնէ կէօթիւրէլիմ, Գաբուհու Մ. Բիրլէ, քէնտի օտաղընտս եւ լընդ օլուդ, վէ քէմալի զայրէլմ վէ տիգդաթիւ իւզրէ, Գապլիւն թայրա ֆընտան զուհարա կէլիւլ օլան սոն վէ Կուսթաթնա մաս գարալըլար սէպէպինտէն, օլ շէնա տէֆա էլինտէն տիւշ միւշ պուլունան պիր չիլիւնիլն թամիրի իլէ մէշուլ պուլունամագտա իտի : Մէրգուժ պու սօֆու տտէմին լէհհէ սինտէ, օլ անտէ, ալէսաէվիսէ կէօրիւլմէքտէ օլմտան պիր քէտէր էսէրիլէ, աղիւմ մէրթէպէտէ պիր տուրիւն լուգ վէ պիր մէրաղլըլը միւշահտէ օլունամագտա իտի :

Պիրտէ, պիրտէն պիրէ, մէզբիւր խանէնիլ իւսթ զալմ լարընտան պիրիւտէն կէլմէքտէ օլուտ զու հայտէ, շու ա թիտէքի լուզլիլ լէմին, դարտնիլդ պիւ մէրալլէնին համ լարը իլէ լաշմաղլըլըլար աշուպընտան կիւրիւլուիլ պիր սէս իլէ կէլմէկէ պաշտաղըլ իւիտիլալ :

— «Մօսիէօ Բիրլէ, չարուգ, եօղարը դօշունուգ, մատամ Բիրլէնէ պիր շէյ օլմագտա տըր, իւզըրնէ պիր ֆէնալըգ կէլմէքտէ տիր . . . »

— Նէ, Անատթաղինին իւզըրնտէ պիր ֆէնալըգ մը արըլ օլմագտա տըր . . . — տէյի պաղըրալագ, մէրգուժ կէլիլ իսիէմէսի իւզըրնտէն սըշքաեղ սեաղա դալդուր իսէ տէ, թէքրալէն տաթի, քէնտու քէնտու . . . — « առտամ սէնտէ, պէնտէ սալթ լոհուգ օլմագտաեղմ . . . մէկէ չի էօլէ պիր շէյ օրապիլ փիւ շանա հիշ տիւ չիւնմաթէ տէկիլիմ քի, պէնիմդէվհէմպուրատտ պիլէ տէկիլ տիր, պունտան պիր սաաթի էվիլէ տիւալը չըլմիշ տըր » — տիէրէք, թէք լարէն քէնտու տէսթիկէտհը նէլուինէ օլմարու վիրտի իվ վէլմ, զէվհէմ տիւալտա տըր, վէ ալտէթտէ իվմիշ օլմամալը տըր, չիւնքի, էկիլիչի կէլիւլ օլա իտի, մալալդ սուլ լէթի սէ կէօրիւլիլիւմ լարըմ կէլէհէր իտի : Վաղտա, պու պէօլէ տիր, լարին, օրալուհա պէլապէր, պէն կէօրմը սիլին կէլիւլ օլմալուտ իսթիլմալտէն խարիճ տէկիլ տիր :

— «Մօսիէօ Բիրլէ, հայտէ ինիլ, չարուգ, եօղարը կէլիւնիլ, զիրա, զէվհէնիլ պէն գուհաղլաեղ թուլմագտաեղմ : »

— Նէ, պէնիմ զէվհէհիլիմ, պալապ պիր առամին գուհաղընտ մը պուլունամագտա տըր, — տէյի Մ. Բիրլէ, պիր թէլաշ իլէ աեաղա գալգարալ :

— «Մ. Բիրլէ, չարուգ կէլիւնիլ, զիրա, պէն պէօլէ եսլընըլ պաշտա, զէվհէնիլին էլպիտէսի պաղարընը չէզմէնէհիլմ տիր, — տէյի մէզբիւր սէս իլէ իլալէյի մէզալ իտիլաիկի տաթի իշիլիլմէկէ պաշտալ :

Ալֆրէտ արթըլը պունու տաթի իշիլիլ տիկի կիպի, քէնտի սօֆուլուլունա վէ զըսգանշըլընա բէք թօգունտու զունտան . . . զըք զըրմըլը բէսիտի, վէ պիւթիւն պիւթիւն հիտտէթէնտի :

— «Մօսիէօ փր . . . — տէյի պաղըրտը աշաղընտս եօղարը մէրգուժ տաթի հէյալէթլու պիր սէս իլէ հայգըրալագ, վէ տէլի կիպի պիր հայտէ օտաղընտան տիւարը ֆըրլաեարագ, — նամուսունուլ իւզէլինէ սիզէ էէմիլէր վիւրիլմ, մօսիէօրը քի, պէնիմ գարըճըլըմին էլպիտէսիլին հիշ պիր պաղընա գալմ անընա թօգունամաեարն, էյօլէհէ քէնտ հայնտէն պըրագաալն . . . իլթի պէնտէ կէլիւթօրուժ : — Վէ Ալֆրէտ պէօլէհէ պաղըրտըլըլալ պէրապէր, հէման պու թէլաշ պաղարնա, օտարը գաբուսունուտա գաբամաեա ունուտարագ, գարանլըգ նէրտիպանլէրտէն եօղարը գօշմաեա պաշտալ :

Մէրգուժ օտա գաբուսունու թէրը իտէր իթմէզ, պիրտէն պիրէ պիր աաթմ տիր ալէթթաճիլ, մէզքիւր օտառան իշիլի կիրտի, տէսթիկէտհ իւզըրնտէ պուլունան գուհաղըրաճը չէքիճինի ալըր, գարեօլանին իւզըրնէ սըլաալը, վէ էվիլիլմտան տէօրթ ռճունտա տէօրթ աաթիւ չիլի կէլիլիլիւլ հայգըրանմըլ օլան, վէ օլ անտէ էլինտէ պուլունան պիր մուգալաեղ, Մ. Բիրլէնին գարանլըգ եաթաղընըն իւսթ թարաֆընտա, թա գաղընա մըլալաաղըր կիպի, լաշ :

զառննաւ չըզըզ զայդ օլտու : Մէրդում պու իր օլ գա-
աար չափուգ պիր սուրէնիտէ իծրա իլէտի քի, գարուճու
թէլալ իլէ եօգարը գօլտուգ տան սօնրա, գարուտունու
գարամանա ունու թաուղունու տէրխաթըր իլէ, անինտէ
եհնէ գօլուպ աշաղը կէլտի, գարասը, քիլիտէտի, վէ ա-
նաթմարընրտա ճէպինէ գօլտու իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ
տաթի, եհնէ եհթիլիպտէ իսթէ կէլիլ օլամասը, վէ օ-
տուննա պիր աստմ կիրպ չըզմը օլմասընրտա աղա ֆէհ-
մինէ վարամասը Ալֆրէտ պու տիգ-գաթիլըր իծրա իթտիք-
տէն, եանի գարուտունու գարամաթտան սօնրա, թէլքա-
րէն, Անաթմաղիլէ իմտատէ եհթիլիլը նիյեթիլիլէ, եօգարը
գօլտուղուլա պէրապէր, վար սէսի վէ դուվէթիլիլէ պա-
ղըրարադ տաթի,

—Մօսսիէօրը, իլթէ կէլիլ եօրուճ . . իլթէ կէլիլ եօրուճ . .
. . Բէնտի զէվճէմին էմիլ մու ճափաղասընը, արթըզ սի-
ղին թէրպիլիէնիլէ վէ նէգաքէթիլիլէ իհալէ իտէրիմ, —
տէտի :

Զէվալը, պիր թէաճճիւպտէն դուրթուրմագաղընը, տի-
կէր պիր թէաճճիւպէ տահա տիւչար օլմագտա իտի . չէօյ-
լէ քի, թէքրարէն եօգարու գօլմագ նիյեթիլիլէ, մէրտի-
վէտիլ եալընը իլը գատէմէլէրին չըգար չըզմագ, պիր
տէ քէնտի զէվճէտի Անաթմաղիլին սէսին իլիթմէկէ պաշ-
լատը. հալպու քի, մէրգումէնին սէսի եօգարտան կէլմէ-
լիպ, իլա աշաղըտան հալլուտան կէլմէքտէ իտի : Մէր-
գումէ հատտէն զիւտաէ բաթըրտըր պիր սէս իլէ,

—Ա, Ալֆրէտ, պու նասը չէյ տիր պու սէնին եաբ-
տըղըն, մէկէրչի օտտեր պէօյլէ եալընը պըրագմագլըզ օլա-
պիլըր մի . . Ահ սէնի կիտի գօճա հօլաբտա, սէսի . . —
տէտի : Օլ անտէ իսէ, Մ. Բիլլէ սաղ աեաղըն պիրինճի
գաթիլն տէհլիլինէ վաղ իթմէր իւղրէ իրէն, պիրտէն պի-
լէ պուլմ քէսիլէքէք, չէօյլէ քի, պաշընը մէրտիվէնտէն
աշաղը էյիպ, աղընը աշաղը, կէօյլէրին տիլիպ պաղ-
տըղը, վէ պիր աեաղըտա էյօյլէճէ եիւքտէքտէ օլտուղու

հալլէ, քէմալի իսթիլըրապ իւղրէ տուրա գալմագտա իրէն,
—Ալֆրէտ, — տէյի աշաղըտան թէքրարէն պաղըրտը
մասամ Բիլլէ :

—Ա, Անաթմաղի ուշաղըտա իմիլ . . տիմէք տիր քի,
եօգարուտա պուլունուպտա, էյօյլէ իւղէրինտէ պիր ֆէնա-
լըզ հասը օլմասընըն ասը օլմամալը տըր . . — տէտի
մէրգումէ քէնտու քէնտուլէ, էյօյլէ օլմասընա գալիլէն իս-
քեաթ օլարագ : —Լաքին, իլի եա . . չու եօգարուտան,
մէրգումէնին էլպիտիս պաղըրաղընը չէզմէքտէ օլմասընա
տալիլ թէհտիտէր վիլէրէք կէլմէքտէ օլան, վէ պանա մա-
լիւմ պուլունմանն օլ պիր էրլէք սէսի նէ իտի . . տիմէք
տիր քի, եալանը մէշլունուս պիրի իմիլ տիր . . պէսպէլ-
լի պէնիմարահալը գալպիլիէնի իլիալ պիլլէ էյլէնմէքիլիլէ
չըզըմըլ օլմալը տըր . . էօյլէ էմմա, աճապա պուլունտան
տա ասը մագսէտիլ նէ իտի . . մուլլաղա պուլունտա, ֆէվ-
գէլատէ պիր չէյ օլմալը տըր . . չէլէ պիր քէրէք կիտիպ
զէվճէմի պուլունը, վէ լաղըմ կէլէն ճէվապը վիլէլլմտէ
եհնէ պէն եօգարը չըգարըմ, վէ պու էսրաբա վագըֆ օլ-
մագլըզա, վէ մէղիլիլ սէսլէք չըգարանըն քիմօլտուղունու
զահրէ չըգարմագլըզա չալըլըրմ :

Մ. Բիլլէ իլթիլըրապ գալպ իւղրէ օլտուղու հալլէ,
մէրտիվէնտէն աշաղը իտի, վէ քէնտիսինի, զէվճէտինի
գարըլընտա պուլունու :

—Ա, սէնմիսին, — տէտի մէրգում :

—Աճալիպ, էլպէթթէ պէնիմ, պէն օլմանըպ տա, եա
քիմօլաճագ իտի. պու սիւալէ սէպէպ նէ տիր :

—էյլլէ եա, թամամ օլմանին, կէօյլէրիմ պէնի աշտաթ-
մագտա տէկիլ տիրէր եա :

—Սիւպհան Սիւսա, հայտէ պաղալըմ, աշ, աշ, չու
կէօյլէրին բաթըրաղընտան աշ տա, պիր իլիճէ պաղ-
պաղալըմ, պէլլի պուլունմագ տալըն. տօլրուտա, պու տա
բէք թօհաֆ պիր հալ տիր, զանն իտէլալին քի, կէօյլէրիլլէ
պէնի եուտաճագ տըր . . :

— Պու մերթնայե տեղ-դավըլ պագաղըրմա թէսճճիւպ իթմէմէլիսն, չիւնքի, էշտե պաշգա պր շէյ վար տըր, սէննին չիմոի կէլիւպ տէ մէյտանա չըգմանըլ, պուրատա էտարաւնէլիստէն օլարադ պր վագաա կէլմէքտէ օլմասընը իսպաթ իլլէմէքտէ տըր . . . էվլէթ, էօյլէ շէյլէր կէլմէք տէ տըր քի . . .

— Նէ կէլմէքտէ տըր : Վէր սէն չու սնանթարը պանա պագաւըմ : Իյի եա, նիւնն սէն պուրատընը պէօյլէ եալընը պըրադըպտա կիթմէքտէսին : Պէն չիմոի Նօրմանտա մէնգիլմանէսի եաղըրմանէսինտէն ավտէթ իթմէքտէյիմ : պր արապաեա պլենէրէք, Մ. Պրատամանթինին սանտըղընը պէն կէօթիլքաթիմ : չիւնքի, պու կիճէ քէնտինին եօթն օլմադընը, քիմանէն իլլիթմէսին իսլէմէքտէ, սաղըն քիմանէն սէօյլէմէքտէսին, հաթթա, օլ շէյթման եալըլու : սու թօրթիլքարըն տաթի իլլիթմէսին իսլէմէքտէ տըր . . . մէրգուսն սէօյլէ սագընըպ կիլլի թուլթմասընտատա հագգը վար տըր :

Մատամ Բիրլէ պունու սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, դօճասընտան աթ իթարը ալտը, գալուեա աշար, վէ դօճասընտան էվլէլ քէնտիսի իլէրի կիրաի : Պուշար օտատան իլէրի կիրէր կիրմէզ, ուսուլ իլէ մէյտիլլէնտէն աշաղը պր մատամտըր ինտի, վէ քէմալի սիւրաթ իւղըն, մէզքիւր օտանըն էօնիւնտէն կէլէրէք, քիման կէօրմէքսիլլին տիւարը ջըզըլ սալուշտու : Պու մատամ Գապրիօն օլուպ, վէ Ալֆրէտին օլ մէրթնայե թէլալ, չիւնք վէ իլլիլրապընը մուհիւ օլմուլ օլան տաթի մէրգուլմ իտի :

Մ. Բիրլէ, հէման կիտիւպ պր աղըրըզ իւղըն, քէնտի իսկէփէսի իւղըրլինէ օթուրտու : վէ քէնտի լէվճէսին տատի, էլէմաք պր սէօյլէյիլ իլէ :

— Օ'Փ. Անաթմալի . . . տէտի, — պէն քէնտի իւղըրլիմ տէ պր ֆէնալըզ տուլմադտաւըմ, իյի պր հալտէ տէկիլիմ, պուրատա պր շէյլէր կէլմէքտէ տըրլէր . . . էվլէթ, մուլթադա պր շէյլէր կէլմէքտէ տըրլէր . . .

— Երնէ պալատըն մը պօլ լազըրտըլար իթմէկէ . . . նէ կէլէճէք տըր, էլպէթթէ, հէր վագըթ, հէր եէրտէ տաթի պր չօգ շէյլէր կէլէր : Նէ տըր, նէ տիմէք իսլէմէքտէն, նէ օլտու երնէ սանա . . . հայտէ, սէօյլէ պագաւըմ . . . վաճ, գէվալը վաճ, պագընըզ, չունու հալիւնէ պագընըզ . . . դան թէրլէրէ պէլէմիլտի . . . սէն պր շէյի զըրաեղպ չալընը օլմալըն, էօլլէ տէկիլմ մի . . . պագաւան, հէրթարաֆընտան սուլար ագմագաա տըր . . . վաճ գէվալը իսլիթիար դօճաճըզմ վաճ :

— Եվլէթ, գան թէրլէրէ պէլէմիլտիմ տըր . . . վէ էօլլէ օլմալըլըպտա հագգըմ վար իտի . . . Մ. Բիրլէ պունու սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, էլիլլէ երաղլէրինն թէրլէրլինի սիլտի, — չիւնքի, պուրատա էօյլէ շէյլէր կէլմէքտէ տըրլէր քի, ատամըն աղընը պրլէ պալընտան ուշուրուլար . . . պր թարաֆտան սէն պէնի եօգարը լազըրտըն . . . վէ տիկէր թարաֆտան տա աշաղը ինէրիմ, վէ սէն աշաղըտա պուլուրուլմ . . . կէլտէ սէն չիմոի պունա պր աղըլ իրաի պագաւըմ :

— Եկէր սէնին չու չիմալլէ դատար սէօյլէտիլլէրինտէն իթիւրաա պր ագճէլլէք պր շէյ անրաեապրիտիմ իտէ, Ալլահ էլիլտէն ալըն : եա հու, եօգտա սաճիհէն սէն մաթուհ լամադա վէ եաթաա լըլտըրմագաւմըն . . . Ա. պագաւան, չունա՝ պագ, չունա՝ պագ, կէօրլէւօրմուսուն . . . սանն եա Ռէպիլիմ, պէօլէ կիտէր իտէ, սաճիհէն սէն չըլարաճադըն . . . պր շէքթէ վուրուշու . . . վէ օտա, օլ Ալլահըն գաղապընա ուրաթաճաճ օլան արադ Գապրիօնտէն թագաթիւր սէպէպինտէն օլտուղու հալտէ . . . կէլէն կիւնքի չաղաթընտան պէրու, սէնտէ պաշգա պր հալ էսէրի կէօրմէքտէյիմ, աաթթա իւղըրլինտէ պր սէրսէպիք ալէմէթի հիւլմ իթմէքտէ տըր . . . Ամապա, մէրգուլմ տալիմա սէնին պր քեապուսուն (դօշմար, եաթաա դարագալա աղըրըլը) մագմմընտմ մը օլմաճաք տըր :

Անաթմալի պուլտըրտըլար սէօյլէյիլ պիթիլի պի

Թիւմէզ, պիտ դարիպ հալ տա՜հ փուզու պուլտու, չեօլէ քի,
Ալֆրէտ, երկզիւ քէնտի դարեօրալարքնտան թարափտա
օլարազ օթուրումագտա խոի :

Օտանըն իւր դըշ մէփօի դարանըրը հայնտէ օլուպ ,
վէ պիտ ուֆազ րամպա Կանմագտա խոի : Իշպու նիմ՝ դա-
նայըրդ օրթարնտա , Մ. Բիբլէին կէօղէրինէ, թամ գէվ-
ճէպինն տիհանընտան Գապրիօնուն խոի չըգաըրը րա՜հ-
դատա , դարեօլանըն վաղ խոիմըշ օլտուրու պիտ կիլին-
թինն (ալգօվ(1)) թա դարչըրնտան, մէրդու մընսիմճինն,
պութ կիպի տուրմագտա, վէ մաագարաճա պիտ հալտէ օլ-
տուրու հալտէ , թամպիրի կէօրինմէքտէ խոի :

Թըպզը մէրդուումապէնգէմէքտէ խոի, չեօլէ քի, պաշընտա
ուղուն վէ սիլրիճէ շարգաթը , վէ ուղուն ուղուն սաշլարը ,
վէ դալիթ լէճճէսի , վէ չէյթմանի կիլիւշիւ , վէ ուղուն վէ
սիլրի սաղալը , վէ պինապէրին առամը սիհիլէրէիճի սու-
րէթտէ օլան պագըրը . . . կէօրինմէքտէ խոի . . . Մ. Բիբլէ,
էվվէլ էմիրտէ , պունու պիտ խէեալ նէվինտէն առտ իթ-
տիկինտէն, էլիլէ չեօլէ պիտ կէօղէրինի սիլի սիլի վիրտի . .
էվվէթ , կէօղէրինէ պիտ խէեալաթ կէօրինմէքտէ տիր
դանն իթմէքտէ խոի . . . Հալ պու քի խէեալաթ օլմուեալ ,
իլա հագըրգաթէն էօլէ պիր չէյ պուլունմագտա խոի . .
Ատէթա դօրդուուպ իւրքիւլէճէք պիր չէյ խոի , չիւնրի,
թէքմիլ վիճուտտա կէօրինմէյիպ, եալընըր պիր պաշ կէօ-
րինմէքտէ խոի խա՛ տէ , օլ գատար ութալըզլը սուրէթ-
տէ եաբըրմըշ խոի քի, դաթէն հալանըն դարանըրգ հայտէ
իլէ եաբտըմ իթ տիկինտէն , թէճէսալմ իտէքէք, սահիճէն
մէրդուումուն աաըլ քէնտի պաշը աըր կիպի պիր հալտէ պու-
ւունմագտա խոի :

(1) Փարիստէ վէ եախտ չէղ եէրէրտէ , օտալարտա , խաաճ-
թէն դարեօլա վաղ խոիմէք իլին , իլէրի կիլմիշ պիր մա՜շլը տիր
քի , բէրտէստէ չէքիլտիկինտէ , օտանըն չէքիլ , եինէ տէօրթ քէօ-
չէ օլարազ մէյաանտէ դալըր , եամի օրթալըզտա եաթագ դալա-
պալըրը կէօրինմէղ օլուր . վէ իլթէ օլ մա՜շլիլէլ արգօվ տէնիլր :

Մ. Բիբլէ պու թամպիրի կէօրիւր կէօրմէզ , արգաթը
իւղէրինէ տէվրիլի վիրտի, սաղ դօլունու դարեօլաեա աօղ-
լու գալարտաթ , վէ մէգըիւր թամպիրի , մատամ Բիբլէնէ,
օլ մէրթէպէ հէյպէթամիլ պիր հալ ու հարէքէթ իլէ կէօ-
թէրտի քի , մէրդումմէ տալիս , քէնտի էօլինմէքտէ օլա-
կէլտիկի ճէսաթէթ իլիկին մուղայիրինտէ օլտուրու հալտէ,
մէրդուումուն դօրդու վէ տէհէլթինն սէպէպինի անլամագ-
իւղէք , պաշընէ չէվրիպտէ կէօրտիւկիւ կիպի , քէնտիսի
տալի տիւլարը հէյպէթ օլմաեա պաշլաթը :

Մէրդումմէ իրի աաթը՝ գատար կէրի կէրի չէքիլտի, վէ
սըզը սըզը գօճապընն էլինտէն թոթաթաթ ,
—Ա՛, Գապրիօն տուր , Ալֆրէտ , Գապրիօն տուր . . .
տէյի պաղըրմաեա պաշլաթը :

—Էվվէթ , օ տուր , օ մէկուն տուր . . . —տէտի Մ.
Բիբլէ քէօիք քէօիք վէ պօղնուգ պիր սէն իլէ , վէ կէօղ-
էրինի գաբաեաթաթ :

Պու իրի դարը գօճալարնն, պու մէրթէպէ դօրդուպտա
քէնտիլէրի շաշըրմալարը , մէգըիւր թամպիրին շայեանը
թէհայիլը սուրէթտէ պիր ութալըզլա եաղըրմըշ օլմա-
սընա տէլալէթ իթմէքտէ , վէ պինաեալ տէյ՝ հազանընտա
իթթիխարըն մաճիպ օլմագտա խոի , Իլք դօրդուու վէ
իլք թէսճճիւկիւ կէլտիքտէն սօնրի , մատամ Բիբլէ արու-
նանլարի պիր քիւսթիլալըզ կէօղէ ալաթըրաթ , դօլուպ
եաթալըն իւղէրինէ չըգաթ խա՛ տէ , պու ճիւմէ իլէ տա-
լիս , իւղէրինտէ , հալէա պիր իւրքիւլէթիւ էսէրի պու-
լունմագտա օլտուրու թագալրտա , չէքիպ մէգըիւր թա-
վիրի տիվարտան դօրարաթ :

Վէ պիլիմ գահարման ամաղօն , առէթա պիր մաճարէպէ
մէյաանընտա , պիւլիւք պիր ֆիւլթ ուհաթ գալանմըշ աըր
կիպի, քիպընտէն չիլիպ գապարաթա , հէր վաղըթ իս-
թիմալ իտէկէլտիկի մուղաֆֆէրանէ պիր հայգըրըն էլէ :

—Օ՛հ , հայտէ լիտի եղըլը կիլթ շունտաանա . . . տէտի,
Հալ պու քի գօճաթը Ալֆրէտ խա՛ն , հայէա կէօղէրի գա-

բարը օլուպ, վէ՛ ելլէ՛րնիւմ Բագարը գայտըրարագ, կէտու տօղրու ուղաթմադտա պուլունտուղու թագտիրաէ, վէ սալիւ չօգ փտգատարտա առէ՛թ ինտէն պուլունտուղու իւզընէ, պիւհա հարէքէթ տուրա գալմագտա խախ: Եալընըզ օլ գաղանկարի շարգասընըն օյնամասընտան, մէրգուսն հա եաթմա օլմասը, վէ տէրունէն քէք շէտաա պիր իթլիթրապ իւզընէ պուլունմասը անխալմագտա խախ:

— Ե՛յ, ա՛չ իմնի արթըզ կէօղլէրնին, ա՛ պէնիմ ինթիւ եար դօճաճըլըմ, — տէտի մասամ Բիրլէ, ֆիւթու հաթմ քեարանէ պիր սէօյլէյիւ իլէ, — իլթէ հէր պիր շէյ պիթմաի, արթըզ դօրգաճագ հիւ պիր շէյ գալմասը... պաշգա պիր շէյ օլմասըպ, եալընըզ պիր թապիրտէն իպարէթ իսիւ... օլ սէնին չարքըն Գապրիսնուս թապիրի իւմիւ... Պազ, սէյր իլլէ, պէն անը նա՛սըլ աեազըլըմ ալթընա ալըըմ, — վէ Անասիթալի պունու պէօյլէ սէօյլէտիկիլլէ պէրապէր, պիր հիտտէթի ալիսէ իւզընէ, գալտըըզ թապիրի եէրէ աթար, վէ իւթիւնէ պաաըզ թէբէրէեէրէթ տալի, — Ա՛հ, էկէր օլ արօըզ հէրիֆին քէնտիտի նիտէ էլիմէ վիրսէլէր խախ, թըպզը պէօյլէ թէրէլէր ճանընը չըգարըր խախ, — տէյի պաղըրտը, վէ պատէհու էկիլիպ եէրաէն ալտը, վէ գօճասընա կէօթմէրէրէք, — պա՛զ, պա՛զ չիմնի, քեաթիրէ նէ՛ հալ քէսպ իթտիրտիմ... տէտի:

Հալ պու քի, Ալֆրէտ պունուսիւ տալի դօրգուտան դուրթուլմասըլընտան, տիհանըն ալըպ տա հիւ պիր շէյ սէօյլէմէրիլլէն, պալընը սալմաըպ տա իլարէթ խտէրէք, զէվճէսինէ, եանընա եաղլալմաըպ, օլ մէշլուն թապիրի քէնտիտէն ուղագտա թուլմագլըզն էլզէմիլէթիլին անլաթարտը:

— Ա՛, արթըզ պէօյլէտէ արօըզ պիր հէրիֆ օլմագլըի... Պու եաբաըըլ չարքընլըզ էլ վիրմէիւ տէ... պազընըզ, պիր տէ քէնտի թապիրիլին ալթընտա, վէ դըրմըլը եաղըլար իլէ օլտուղու հալտէ, նէ եազընը տըր, Գապրիսնուս:

բօլընտէ, էօլէնէնէն էտըր Գալմագտա պէր քէլմէ պունուսէն էլ ի. Բէշլէնէ, պէր Եալմէլէմ Գալ, տէյի եաղըլմըլ տըր, — տէտի մասամ Բիրլէ, մէղրիւր թապիրի ըլըզնէն էօլիւնէ կէօթմիլիւպ տէ, մէղրիւր եաղըրտը օգունարագ:

— Հազըլ վար տըր... Էվլէթ, էօյլէ եա, մէղրաա կիւրնէնէն գատար... — տէյի ճէվապ վիրտի Ալֆրէտ ուղունճա պիր աշըլուրուն լէրէրէք, — էվլէթ, պու խալլին հէրիֆին միւրատըր, պէնիմ սէպէպի մէվլիթմ օլմագլըզ տըր... վէ հէմաէ պի, կիւն տէկիլ իսէ տիկէր պիր կիւն օլաճագ տըր... պէն տալիմա պէօյլէ, գօրգու, էլիլլէ վէ իզլիլա ապը տէրունի իւզընէ եաղանճագտան տըր... օլ ճէնէնէմ սուրաթլը հէրիֆի արթըզ պունուսին պէօյլէ, տալիմա, օրատա կէօյլէ թիմ էնիւնտէ տուրմագտա տըր կիսի կէօրէճէկիմ տիր... Էվլէթ, գալման օլատան մաշլ օլապ կէթմէնէնէն տիր... վէ հաթիմա, տէկիլ եալընըզ եաթագըլմըն իսթիւնէ, իլլա, սաղա սօլա, թալաւա վէ եէրէ, վէ նիհայէթ տիւ վարըրտըն հէր գանլի թալալիւնատա պազաւմ, կէօղլէրիմէ կէօրիմէնէնէր օլտուգտան պաշադա... կիճէլլէրի տիւ չիւմաէ տալի, գարըմըն եանընտա եաթըպ ուեումագտա տըր կիսի կէօրէճէկիմ տիր... վէ հէլէ կիւնտիւզլէրի իսէ, օլ շէյլմանի կիւլըւշլէրիլէ, հիւ պիր վաղըլմաա, արգամաա տիրիլիպ տուրմալըլըտան քէսիլմէնէնէն տիր... վէ, թիմ պիլիլ, պէլլի չիմաի պու տագըլատա պիլէ, օլ մէշլուն էտէպիլ, պուրաւտա պիր քէօլտէ մէվճուտ պուլունմագտա տըր... Էվլէթ, պէլլիտէ զէհիրիլ պիր պէօճէք կիսի, պիր տէլիլէ կիրիպ սագլանմըլ տըր Հա՛, սէօյլէ, ճանլըր հէրիֆ սէօյլէ, սահիհէն եօգաա պուրաւտամըսըն... — տէյի պաղըրաը Մ. Բիրլէ, պու լանէթլէրի Գապրիսն ալէյիւնտէ օրումագտա օլտուղու հալտէ, ֆիլլաղըր օրաղարտա պիր պունագտա պուլունմասըն տէյի կէօլլէրիլի օտանին տէօթլ թարաթընա կէղտիրիպ տիգալաթլ տիգալաթլ իլլա:

— Էվլէթ, ալիլ ատթիւմ, պուրատաեըմ, պուրատա,

տէրի, Գապրիճունն սէսի օրմասը մարիւմ օլտու զու հալտէ,
մու հիպօպանէ պիր սէօլէ յիշ իւրէն պիր սէս իշիտիլիս :

Մէգբուր սէս, զանն խաղախն քի, տօգրու ալզօլտան,
եանի եաթապըն պուրունտուզու մահէլլաէն կէլմէքտէ խաթ.
չիւնքի, գարնանսան սէս չըգարմազըլզ (1) սանսթըլլա ին-
րա խաթլմէքտէ խաթ, չէօյէ քի, օլ պէլլալը հէրիֆի, եանի
Գապրիճն, օտանըն գարուսու տիշարընտան տուրարաթ,
իշէրտէ կէլմէքտէ օլտու մէնգաթէ յէ, նօզլմասը նօզլմասը-
նա վաղըֆ օլմագտա խաթի վէլհասըլ, մէրդում, նասըլքի
իշէրտէ կէօրիւլէճէք տիր, մուճիպի հիտտէթ, թէաճ-
ճուպ, վէ լանէթ ու թէնէֆֆիլը օլուճու եւնի պիր վէսի-
վէ կաթստ եւնի պիր սէրմանէ տահա պրրադարազ,
մէգբուր լուղէթլէլի օլ եօլտա պիր մաաթիֆէթ իւրէն թէ-
լաֆիտը իմտիրտէն սօնդու, էմիի պասիլթէթ իւլայէթէն,
սիվիլիպ սալուշու վիրմիշ խաթ :

Մատամ Բիրլէ, պունտուն իւղէրինէ, հէր նէ գատար,
տալիմալիզարը ճէսարէթ խաթի վէ ֆիլմուրսուլլու գ կէօս-
թէրէրէք, գարեօլմանն ալթընը, վէ օտանըն հէր թարաֆ
թէօէն պուճաղըն արանըպ կէօլտէն կէչիրաթիքտէ պաշ-
գա, օտատան տիշարը տախի չըզըպ հալլուեալ վէ կէչի-
տիտէ արալթըրմիշ խաթէ, քիմնէկի պուրմամիշ տըր, վէ
պու հէնկեամտէ Մ. Բիրլէ խաթ, արթըզ օլ սօնարքի վա-
գաա իւղէրինէ պիլիլին պիլիլին չաշըլըպ քէնտու ի զայպ
իմտիլինտէն, թէքըրաթէն խաթմէսի իւղէրինէ օթուրմուշ,
վէ տըրեայի մէ յուսիլթէթն տալարազ գալազ ցալթը տըր :

— Դօրգմա, գօրգմա, Ալֆրէտ, հիշ պիր յէյ եօգ տուր,
քիմնէ եօգ տուր, — աէտի Անտիմաղի, տայիմա քէնտու-
սինի եիւրէքլի վէ զուվէթլի կէօլթէրէրէք, — պէնպէլ-

(1) Պու պագտէ տար թէաճնիպ ճալիլ տէրիլ տիր, չիճըր, սէս
թաղէթմիլ կիմտէ պու հիւնէր ու սանսթ վար տըր : պու սանսթը
պիլէն առնմ, պուրունտուլու սաաղըն իշիտու : հիշ պլլիլ իմմէքտէ-
զին, պիր պուճաղտան պիր միւրաթիւն, վէ եաթա տայիլ պր կիւ-
նա սէս կէլիեօր կիսի սէս չըգարըպ, հէր քէսի ալաաաապիլիս :

լի արաղը հէրիֆ գարունուն արգատընա սալլանմիշ օլտու-
զունան, պիլզ օտանըն քէօէն պուճաղարըն արամագ-
տա իրէն, օտա սիվիլիպ գալը վիրմիշ օլմալը տըր : Մապը
իլլէ, սէն սապը իլլէ, էլլպէթլի պիր կիւն, պէն անը եա-
գալարըմ, պազ օլ վաղըթ նէ կաթաճաղըմ տըր . . . կէշ-
մէսին նալիպէն, էլլպէթլի պիր կիւն պէն անըն թէրէ-
սինէ, սիւրբարկէնին սարըն ինտիրճէլիմ տիր :

Պիր տէ պու հէնկեամտէ, օտանըն գարուսու տուր ա-
լըտը, վէ նօթէր ժազ ֆէրանըն վէքիլիարճ գատընը օ-
լան մատամ Սէրաֆէն, օտատան իշէրի կիրաթ :

— Հօշ կէլլինիզ, մատամ Սէրաֆէն, — աէտի մատամ
Բիրլէ, քէնտի խանէսի տէրունիտէ կէլմէքտէ օլան պիր
հալէ, խաթիճտէն կէլէն պիր վարընըտա վաղըֆ օլմասընը
խաթմէտիլինտէն, աննիտէ թէպտիլի թալր ու թարզ ի-
լէ, քէմալի նէգաթէթ վէ թէրպիլիէ իւրէն սէօլթէերէք,
— պուեուրունուզ, սէօլթէլիլիզ, պիլզ տայիր պիր էմի ու
թըմմէթիլիզ վար մը տըր :

— Իվլէլա չունու անդամազ խաթէր իտիմքի, չու դա-
բունուն իւլմիլունտէ վաղ ու թաալիզ իմմիշ օլտուզունուզ
եւնի պիր իլանտան նիլթէր ու մագսէտիլիզ նէ տիր :

— Եւնի պիր իլանտան մը :

— Եվլէթ, ուֆազ պիր լէվհատան :

— Ուֆազ պիր լէվհատան մը :

— Իվլէթ, զէմին սիեաճ վէ եաղըլարը գըրմիլը օլան,
վէ գտորունուն իւղէրինտէ պուրունան լէվհատան :

— Նէ՛ սէօլթէօրունուզ, մէկէրչի սօգազ գարուսունուն
իւղէրինտէ, պիլիմ էօյլէ պիր լէվհամիլզ պուրունագտա
մը տըր . . .

— Ա, էվլէթ, իշլէ հէմ սօգադաա, վէ հէմտէ թա
սիլին կէչիա գաբուսունուն իւղէրինտէ, էօյլէ պիր լէվհա
պուրունագտա տըր :

— Աղիլէմ մատամ Սէրաֆէն, էկէր պու սէօլթէիլի-
նիգտէն զէրրէ գատար պիր չէյ անդաապիլմէքտէ խաթ :

սիդ իլէ, տօ՛ւթուգւ տա իր տէկիլ, ոսպիր հ'չ պիր խուսուսա տա իր տախի, հիշ պիր միւնտէպէթիմ պուլուն մազ տա տէկիլ տիր . . .

— Էվլէթ, էօյլէ տիր, բէք սահնահ սեօյլէմէրտէ տիր . . . պէսպէլի սիդ հէնուգ տիւնեատան պիտաղէր պուլուն մազ տա օլմալըրդըր բի, կէլիպ սէ պէօլէ պիր շէյի սիւալ իթմէրտէսիչիլ, հայտա, երգըլ շուստան կիթ, սէնէ կիտի լահանա գաֆալը մաթուֆ սէնի, — տէյի պաղըրտը մաւ տամ Բիրլէ, քէնտի մէյուհն սուրէթիմի, գօհասը գօլթուղու ալթընտան տիշարը չըգարարալ :

— Մատամ, — տէտի մէրգում սուռն գաֆալը հէրիֆ, քէմալէթիմէ պիր թարղ իւրլէ սեօյլէտիկիլէ պէրապէր, պիր աւորմ տահ կէրի չէրիէրէք, — իւան լէվշալըրն սամաղըգ տան մազ սէտ, մէկէրչի, հէրքէսին օգուսմաը տէկիլ մի տիր, մատամ յի սիլտէ պիր լէվշա թաալիգ իթմիշանիլ տիր, պէտէ օգուսում, վէ քէպի մախ մաթ իթմէք իւզրէ տէ սիլէ միւրահմէթ իթմի, տիմէք տիր քի, պէն հաղգսըղ պիր շէյի եարամիլըմ տըր, հալ օլուքի սիլ, նահաղգ եէրտէ, պէօյլէ գապա սուրէթտէ ճէվապլար վիրիպ, վէ պէտ մուսմէլէլտէ պուլունմաղ տաւ սընըղ տըր :

— Սէնին գապա . . . միսկին հէրիֆ, — տէյի ճէվապ վիրտի Անասթաղի տիշլէրնի ալըլ իպրազը հիտալթ իտէրէք :

— Բէք թէրպիլնէսիլ գարընն պիր իմիշին սէն . . . — Ալֆրէտ, չու սէնին գուստուրա գաեիլնի պանա վիրահէն սէն, չու էտսպիլը հէրիֆին աղըլնա եր զիւնէ պիր իի շարրըշարընաբմրի . . . պիր տահա կէլիպտէ, չու պէն նիտէ, աւամ իլէ էլլէնիլլի կըլըլմաղըլըլնի տիմէք օլտուղունու, վարսըն պիր իի ճէ էօյլէսին . . . հէլէ չու գօհա շարգընա պաղըրըղ հէլէ . . .

— Պէն սիլէ, քէնտի իւանըրդտան տօլտըր պիր մալիւմալ ալմաղըլըլ կըլմիշ օլտուղում հայտէ, սիլին իտէ պանա պու եօլտա պէտ մուսմէլէլէր, վէ քիւֆը ու հա . . .

գարէթլէր իթմէլիլիլէ, նէ հաղգընըղ վար տըր, պու եարա տըլընըլ եանընըղտա գալմաեաճաղ տըր, պիլմիշ օլտունուգ, մատամ . . .

— Լա՛քին, մօսսիէօրը . . . — տէյի պաղըրտը ղէվալլը Մ. Բիրլէ :

— Խայը, մօնսիէօ, — տէտի մէրգում իթիթեար կիթտիրճ հիտալթի պրլըրարալ, — Մ. Գապրիճն իլէ, քէնտի պէյնիկտէ, իսթէտիկիլըլ գաւար տօսթուգ եարապիլիսիլնիլ, ծաւ քիմնէ պիր շէյի տիւէմէլ, վէ քիմնէտէ գարըլաճալ, լաքին, պէօյլէ պիր լէվշա իւզլըլնի տէրի իրի եաղըլար իլէ եաղըլ կան իտիպտէ, սեօննտա տալի հէք քէս իլէ էլլէնիլլիլէ չըգըլմաղըլ, վէ պու եօլտա հալ գարթիթիլէր իթմէնիլ, հէլ պիր վաղըլմա ճայիլ օլմաղ, իմուր, քէնտի հուգուգ ու վաղըլիմէ իլլիլըլալնճա մէհապուր օլուրում սիլէ խապէր վիրմէրիլիլէ քի, սիլին պու եարաղըլըլ, սըրֆ պիր թէրպիլնէսիլլիլ վէ իշթէ չիմուր կիտիլ գօմիսէրէ ալէյնիլիլտէ թէլէլըլ խտէճէկիմ տիր : Վէ մէրգում իթիթեար լիւր դալապ օլտուղու թաղտիրտէ ալըլ եհարեհիւ վիրտի :

— Անասթալի, — տէտի Բիրլէ, մէյուսանն պիր սէօյլէլիլ իլէ, — աման, պէն Ֆէնա օլուեօրում, ալթըլըլ տաւ եանսմանաճաղըլ տըր, ալթըլըլ էօլէճէկիմ տիր . . . ալթըլըլ պու տէրա վէ պու պէլա ալըլ պէլի կէթիլըրէճէք տիր : իշթէ սէնտէ կէօրիլեօրումն եա, պէնիմ իսթիմ, օլմէլուն Գապրիճումն իսթիլլէ, եան եանա օլաղաղ, ալթմէ իւան իտիլիլ տիր . . . Մէրգում, քէնտի իլէ պէնիմ պէյնիկտէ պիր տօսթուգ պուլունմաղտա տըր, տէյի ալթմէ իւան իթմէլիլիլէ պիլէ ճէտարթի իթմիշ տիր : Վէ ալթմտէ պիթիթալի ալտանըլ ինանաճաղ տըր, պու լաղըրտը տիրտէ տիլէ կէլէճէք, վէ հէր թարաֆտա շուեա պուլուպ եանըլաճաղ տըր . . . ալթըլըլ պուշտանտա պիլիլ, վէ պուշտանտա դիւատէ ճանվէրճէ պիր քիւթիտիլըլ օլմաղ, իսյին հէրիֆ, պէօյլէ պիր զաւտարալըլ :

նէրէտէն տէ տըւիւնմը տըր . լաքին , նիհայեթ պու ի . շէ պեր ինիթմմ վերիւմէլի տըր . . . արթըգ իշ աշմը թաշ . մըշ տըր . . . արթըգ պու վագաա իւղէրինէ , եա անըն , վէ եա տա պէնիմ վիճուում տըննատան գալըղպ պիթ . մէլի տըր :

Վէ , Մ . Բիբլէ , պունու պէոյլէ սէոյլէտըտէն սնըր , մի . թաաընտան պուլունան կէվէլէլիկ պէր թարաֆ իլէ , եհնի պեր զայրէթ վէ եհնի պեր ճէաարէթ ալարադ , վէ քէնտինճէ պեր գարաըր գաթը վերէրէր , Գապընոնու թապըրինէ գարաըրը պերլէ , գարուտան տըլարը ֆըրըաաը :

— Նէրէեհէ կըտիեօրսուոն , Ալֆրէտ :

— Նէրէեհէ կըտէճէկիմ , գաիթէրէ կըտիեօրսու . . . պէն չիմտի կըտիպ . էվիլէա ոլ լէվէաեր աշաըր ալըրմ , վէ պատէհու տախի գաիթէրէ կըտիեօրէ իֆատէյի հուլ խտէրիմ , մատամքի պու թապըր պէնիմ եհտիմտէ ոլուպ . վէ ոլ լէվիտան մէյաանտէ պուլունմագտա տըր , արթըգ պէն անըն հագգընտան կէլիթիմ , էվիլէթ , պաղըրա պաղըրա , ոլ Գապըիօն տէնիլէն մէլէլունուոն էլիմտէն պէնի միւտա . ֆաա իտիպ գուրիթաիմասընը , վէ լաղրմ կէլէն ինիթիգա . մըմընտա ալընմասընը , իսթիտա վէ իտտաա իտէպիլիլիլմ :

— Ալֆրէրին ինիթիտար գոճաըրմ , պունու բէք կըւղէ տըւիւնտիւն . հայտէ , սէնի կէօրէյիմ , իշ կէօր , իշ պէ . ճէր , զահէր , իշմէ պէօյլէ օրմաը , պերաղ զայրէթ իտիպ ճէաարէթ ալմաըրմ . լաքին , էկէր լէվիճաեր սէնին կիւ . ճիւն եհթմմեղ գալըրաիմաղ իսէն , պիղիմ գոմու մէյթէ . տէճիեի եարաըմա չաղըրըպ , վէ պերաղ քէնտի քիւշիւք մէրաիվէնին տէ պերիքտէ կէթիթմէսին բէճա իլլէմէլի . սին : Մի , սէնի կըտի արաըղ Գապըիօն սէնի . . . Ահ , ոլ իսպին հէրիֆ պեր բէրէ պէնիմ էլիմէ կէլէն իտի , վէ ե . իմտէն տէ կէլէն իտի , իլուտա . ալիմ , անը շէօյլէճէնէ օ . ճաղըն իլլինէ աթարաա , տըրի տըրի գալուուր իտիմ , գիւ . րա , ոլ գատար ճանըմ հանմըշ տըր , վէ ոլ գատար տա հիտտէթիմէ թագունուեօր քի , թա օրալարա գատար չը .

գըրըր իտիմ . . . էվիլէթ , մէրգուճէօյլէ պեր միւճաղաթա միւսթաճագգ տըր , պերտէ գալըրալարաա , մաղթէլէեհէ տաաիար չըգարարադ . պաշընը քէսէրլէր , մըլարըն իլլէրին . աէ իսէ , էօյլէլէր վար տըր քի , պունու գատար ֆէնալըգ . եարմամըլար տըր , իլլէթ մաղթէլէեհէ չըգարըրմաա շա . լէսթէ պուլունան մէրգուճաուուր Ահ , աճապա , շու իըն . վիր հէրիֆին , պեր կիւն գաֆաաընըն քէսիլտիլինի կէօր . մէրլէր իդպալինէ նայիլ օլաճա գմընըմտըր , ինչաալա . հ , ին . շաալա . հ :

Ալֆրէտ պու պապտէ , քէնտի գէվճէօրմտէն շօգ զի . եատէ ինաաֆըր վէ մէրհամէթլի պուլունտուղունտան , Գապըիօնա գարըր ոլ մէրթէպէ տիլիլիլի տէրքեար ոլ . տուղու թագաթիտէ տախի , մէրգուճ հագգընտա , տիճէ . նապճա պեր տուղու իտարաղիլլէ :

— Խալը , իսպը , ոլ պեր մէրգուճ , — էկէլլի պէնիմ էլիմտէն էօյլէ պեր շէյ եարմաղըղ . կէլէն իտի տախի եար . մաղ իտիմ , էօյլէ պաշընըն քէսիլմէսի ճիհէթլինէ գատար իլլէու կիթմէ . զ իտիմ :

— Նէ , պէնճէ պէն , բէք ալէա իսթէր իտիմ . . . էվ . վէթ . . . էվիլէթ . . . էվիլէթ . . . իսթէր իտիմ : Ինչաալա . հ , ճոտանտա զիեաաթէ պեր ճէլաեա չարբար , օիս օլուր , եար . մասըն , վէ . . . ա . տամ սիգտէ . . . — տէյի պաղըրաը Ա . նապիւղա զիհիճէ պեր իընմու զարաղ իպրաղիլլէ :

— Խալը , — տէաի Ալֆրէտ , — պէն զան չըգաաընը իսթէեհէպէրտէն օլմաեղա իլլա , մատամքի մէրգուճ ար . ղ . ղըղըգըր եարմագտա տըր , միւլէպպէտէն մաճպէսէ իլ . զա իտիլմէսին , տօղըուտա արղու իտէր իտիմ . վէ պու . նուտա պաշգա պեր սէպէպէ մէպնի իսթէմէլիպ , անճաղ քէնտի ըահաթըմ , վէ անճաղ քէնտի էօմի ու հաեաթըմ իտիլը նիլէթիլլէ իտիմ իտիմ . . . ումարմ քի , գալա . նին սալէսիննէ , արա . նիլմէթէ նայիլ օլաճաղըմ տըր . . . եօգ , էկէրլի պու արղուտա միւլէսէր օլաճաղ իսէմ , ոլ վագըթ , ֆրանսաեր իթըր իլէ պըրագըր կիտէրիմ . . . էվ .

վէթ , պու կիւզէլ Ֆրանսամը թէրքէ մէճպուր օլաճաղըմ
աըր , վէ իշթէ հիւքիւմէթինտէ քէարը պու օլաճաղ աըր :
Յիւէ Ալֆրէտ , պէօյլէճէ քէտէրի աղիմ իւզրէ , վէ աղա-
մէթի պիր տուրէթտէ , զէմանը աթիգտէ պէտպախթլըդ
եօլունտա գուրպան կիթմէքտէ օլան նուֆուդքէար քի-
մէսնէլէր միսիլու , օտասընտան տիշարը չըգտը :

ՏԷՕՐՏԻՆՆԱԻԻ ԶԻԼՏԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՖԻԶՐԻՍԹ

		Սահէ
Պիրինճի	Ֆասլ . Ժագ-Ֆէրան	3
Իքինճի	» Նօթէր օտասը	18
Իւլինճիւ	» Վասիյէթ	34
Տէօրտինճիւ	» Խապէր վիրիշ	114
Պէշինճի	» Թէֆէքքիւրաթ	162
Ալթընճը	» Սալթ էրքէքճէ պիր թամ	193
Եէտինճի	» Սէն-Լազար	222
Սէքիզինճի	» Մօն-Սէն-ժան	252
Տօգուզունճու	» Լա Լուլ իլէ լա Կուալէօզ	279
Օնունճու	» (1) Համիյէթքէար պիր գատըն	348
Մն պիրինճի	» Ճէպրի պիր տօսթլուգ	375

(1) Նասըլքի իշար իթմիլիզ տիր , պու ֆասլա « Օնունճու » տէ-
նիլէնէքէէրտէ , սէհվէն , Եէրինտէ , « Տօգուզունճու » տէնիլմիշ տիր :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0547969

